

KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA.

43.

1930.

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON

JULKAISEMA.

HELSINKI.
1933.

SISÄLLYSLUETTELO.

	Siv.
Alkulause	III
I. Kaupunginvaltuusto.	
A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	3
1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset	3
2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset	9
3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset	20
4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset ..	23
5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat....	43
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	64
C. Muut asiat	140
II. Rahatoimikamari.	
A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.....	185
1. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat..	185
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat	189
3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat....	229
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	250
C. Muut asiat	310
III. Tilastokonttori	1*
IV. Satamahallitus	11*
V. Ulosottolaitos	15*
VI. Palolaitos	19*
VII. Köyhäinhuoltolautakunta	24*
VIII. Lastensuojelulautakunta	47*
IX. Kaupunginkirjasto	73*
X. Rakennustarkastuskonttori	82*
XI. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta	85*
XII. Majoituslautakunta	86*
XIII. Holhouslautakunta	87*
XIV. Oikeusaputoimisto	88*
XV. Sosialilautakunta	92*
XVI. Ammattioppilaslautakunta	101*
XVII. Työnvälitystoimisto	102*
XXVIII. Naisten työtuvat	109*
XIX. Verotusvalmistelukunta	112*
XX. Kaupunginmuseo	114*
XXI. Musiikki- ja tanssilautakunta	116*
XXII. Raittiuslautakunta	120*
XXIII. Urheilulautakunta	124*
XXIV. Maatalouslautakunta	126*
XXV. Kaupungin yleisten töiden hallitus	135*
XXVI. Puhtaanapitolaitos	151*
Hakemisto	162*

ALKULAUSE.

Esilläoleva neljäskymmeneskolmas vuosikerta julkaisua „Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta“ on toimitettu pääasiallisesti saman suunnitelman mukaisesti kuin aikaisemmat saman julkaisusarjan vuosikerrat.

Osastot I (kaupunginvaltuusto) ja II (rahatoimikamari) on laadittu tilastotoimistossa. Muita asianomaisten johto- ja lautakuntain vuosikertomuksia on tilastotoimistossa muodollisesti paranneltu, jolloin eräitä kertomuksia on lyhennetty jättämällä pois vähemmän tärkeitä yksityisseikkoja ja kaikki päivämäärät ja numerot on, mikäli mahdollista, tarkistettu. Kertomusta kansanpuistojen toiminnasta vuonna 1930 ei ole.

Osastot III—XXVI, jotka olivat painovalmiit ennen osastoja I ja II, on painettu erityisin sivunumeroin. Hakemisto on laadittu samaa suunnitelmaa noudattaen kuin aikaisemmin.

Rahatoimikamarin ent. sihteerin Harald Dalström on laatinut osaston I (sivuja 122—140 lukuunottamatta). Allekirjoittanut on tilastotoimiston erinäisten muiden virkailijain avustamana laatinut yllämainitun osaston I sekä osaston II ja amanuenssi Valborg Kuhlefelt on hoitanut osastojen III—XXVI toimittamisen ja painatuksen.

Helsingin kaupungin tilastotoimistossa, toukokuun 31 p:nä 1933.

Otto Bruun.

OIKAISTAVIA.

Siv.	1*	riv.	13	ylh.,	on: <i>kaupunginkirjanpitäjä</i> ;	lue: <i>kaupunginkirjuri</i> .	
	"		18	alh.,	" <i>kaupunginkirjanpitäjä</i> ;	lue: <i>kaupunginkirjuri</i> .	
	"		6*	"	" <i>Iso-Huopalahti</i> ;	lue: <i>Suur-Huopalahti</i> .	
	"		11*	"	" <i>rautatierakennusosaston</i> ;	lue: <i>rautatiesaston</i> .	
	"		12*	"	5 ylh.,	" <i>hallituskomitea</i> ;	lue: <i>hallituskomitea</i> .
	"		25*	"	"	<i>Kuntähdenkadun</i> ;	lue: <i>Kumpulankadun</i> .
	"		71*	"	23 "	" <i>oppikouluissa</i> ;	lue: <i>opetuslaitoksissa</i> .
	"		71*	"	7 "	" <i>keuhkokataria</i> ;	lue: <i>keuhkokatarria</i> .
	"		73*	"	2 "	" <i>hallituksen</i> ;	lue: <i>johtokunnan</i> .
	"		84*	"	14 "	" <i>ole</i> ;	lue: <i>aina ole</i> .
	"		90*	"	21 alh.,	" <i>Presidentti</i> ;	lue: <i>Tasavallan presidentti</i> .
	"		99*	"	1 "	" <i>93* ja 94*</i> ;	lue: <i>95* ja 96*</i> .
	"		115*	"	8 "	" <i>erinäisten esineiden</i> ;	lue: <i>erinäisiä esineitä ja</i> .
	"		126*	"	14 "	" <i>kaupunginagronoomin</i> ;	lue: <i>kaupunginagronomin</i> .
	"		127*	"	15 "	" <i>toimistoapulaisen</i> ;	lue: <i>konttoriapulaisen</i> .
	"		137*	"	1 "	" <i>133*</i> ;	lue: <i>135*</i> .
	"		141*	"	1 "	" <i>133*</i> ;	lue: <i>135*</i> .
	"		144*	"	19 "	" <i>Sofialehdonkadulla</i> ;	lue: <i>Sofialehdonkadulla</i> .
	"		145*	"	1 "	" <i>133*</i> ;	lue: <i>135*</i> .
	"		146*	"	10 ylh.,	" <i>Poikain ammattikoulun</i> ;	lue: <i>Valmistavan poikain ammattikoulun</i> .
	"		146*	"	16 alh.,	" <i>laitoksille</i> ;	lue: <i>virastoille</i> .
	"		146*	"	3 "	" <i>huoneen</i> ;	lue: <i>laitoksen</i> .
	"		147*	"	13 ylh.,	" <i>Kaartintorin</i> ;	lue: <i>Kasarmintorin</i> .
	"		148*	"	1 "	" <i>133*</i> ;	lue: <i>135*</i> .
	"		149*	"	7 "	" <i>Ritarihuoneenpuistikkoon</i> ;	lue: <i>Ritaritalonpuistikkoon</i> .
	"		151*	"	5,6 "	" <i>lautakunnan</i> ;	lue: <i>hallituksen</i> .
	"		152*	"	24 "	" <i>rakennuskonttorin</i> ;	lue: <i>rakennuskonttoriin</i> .
	"		156*	"	13 alh.,	" <i>talossa</i> ;	lue: <i>tontilla</i> .

I. Kaupunginvaltuusto.

Kaupunginvaltuutettuina olivat v:n 1930 alusta:

Toimittaja A. A. Aalto.
Johtaja G. K. Bergman.
Ens. palomestari W. Bergström.
Filosofianmaisteri G. Estlander.
Insinööri E. von Frenckell.
Veturinkuljettaja F. B. Gröndahl.
Taloudenhoitaja A. Halme.
Kansakoulunopettajat M. Hannula.
Johtaja G. Hartwall.
Johtaja Y. Harvia.
Laulunopettajat P. af Heurlin.
Lääketieteentohtori K. F. Hirvisalo.
Professori A. L. Hjelmman.
Filosofiantohtori T. Hultin.
Toimittaja A. Huotari.
Rovasti K. V. Hurmerinta.
Toimittaja J. E. Huttunen.
Toimitsija J. E. Janatuinen.
Valtioneuvos V. Kivi.
Insinööri K. F. Kreander.
Arkkitehti S. Lagerborg-Stenius.
Lääketieteentohtori F. Langenskiöld.
Johtaja W. A. Lavonius.
Ompelijatar S. Lehtinen.
Sihteeri Y. I. Lehtinen.
Kauppaneuvos I. Lindfors.
Toimitsija A. J. Luostarinen.
Sähkötyömies Å. A. Löfberg.
Varatuomari S. T. Mannermaa.
Taloudenhoitaja H. Moisio.

Agronoomi C. E. Neovius.
Toimittaja A. F. Niemistö.
Lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.
Maalari U. L. Nurminen.
Toimittaja M. Paasivuori.
Vuorineuvos K. A. Paloheimo.
Metsäneuvos J. O. Peurakoski.
Rouva F. Pietikäinen.
Filosofiantohtori H. E. Pipping.
Filosofiantohtori E. Railo.
Johtaja H. Ramsay.
Toimittaja K. N. Rauhala.
Luottamusmies E. V. Riipinen.
Ylikonemestari V. V. Salovaara.
Ylikirjastonhoitaja G. Schauman.
Rouva M. Schultz-Cajander.
Rouva H. Seppälä.
Rehtori M. Sergelius.
Lakitieteentohtori J. O. Söderhjelm.
Kirjanpitäjä B. Tabelle.
Johtaja V. Tanner.
Lääkintöneuvos A. Tollet.
Toimittaja M. Turkia.
Lääketieteennilensiaatti U. Tötterman.
Johtaja I. W. Udd.
Kirvesmies A. J. Uusitalo.
Professori B. Wuolle.
Toimittaja A. L. Åhlström.
Viilari F. A. Åkerman.

Tultuaan uudelleen valituksi eduskunnan oikeusasiamieheksi vt Söderhjelm vapautettiin¹⁾ kaupunginvaltuuston jäsenyydestä niin pitkäksi aikaa kuin este oli olemassa tai korkeintaan koko v:ksi 1930. Valtuutetuksi hänen tilalleen tuli varajäsen professori K. A. Ahlfors.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. tammik. 1 §.

Vtn Hirvisalon tekemä anomus saada vapautus kaupunginvaltuutetun tehtävästä maalisi- ja huhtikuuksi hyväksyttiin¹⁾, hänen tilallaan toimi kyseisinä kuukausina valtuutettuna varajäsen arkkitehti O. Kallio.

Vttn Niemistön, S. Lehtisen ja Y. I. Lehtisen anomukset saada vapautus kaupunginvaltuuston jäsenyydestä kolmeksi kuukaudeksi helmikuun 24 p:stä lukien valtuusto niinikään hyväksyi²⁾. Kaupunginvaltuutetuiksi heidän tilalleen tulivat varamiehet kirjapainonjohtaja A. Grönroos, rouva L. Raatikainen ja muurari V. Warelius. Niinikään valtuusto hyväksyi³⁾ vtn Niemistön, jonka Turun hovioikeus sillävälän oli tuominnut kolmen vuoden vapausrangaistukseen, myöhemmin tekemän anomuksen vapautua kokonaan valtuuston jäsenyydestä, jolloin hänen tilalleen tuli varamies Grönroos.

Vt Moisio vapautettiin⁴⁾ sairauden takia kaupunginvaltuutetun tehtävästä. Valtuutetuksi tuli hänen tilalleen toimittaja N. Aronen.

Vt Löfberg vapautettiin⁵⁾ paikkakunnalta muutettuaan kaupunginvaltuutetun tehtävästä; hänen tilalleen tuli valtuutetuksi varajäsen muurari V. Warelius.

Vttn Luostarisen, Pietikäisen, Riipisen ja Grönroosin ilmoitettua luopuvansa valtuuston jäsenyydestä, kahden ensiksimmäitun uhkaavan väkivallan takia, valtuusto myönsi⁶⁾ heille vapautuksen valtuutetun tehtävistä. Valtuutetuksi tulivat heidän tilalleen varajäsenet kirvesmiehet J. Järvinen ja A. Mäkinen, rouva L. Raatikainen ja johtaja V. Mattinen.

Lokakuun 6 p:nä kuolleen⁷⁾ vtn Schaumanin tilalle valtuutetuksi tuli varamies konemestari G. A. Lemström.

Vt Hartwall vapautettiin⁸⁾ sairauden takia ensin marraskuun 1 p:stä mutta myöhemmin heti kaupunginvaltuuston jäsenyydestä. Valtuutetuksi tuli hänen tilalleen varamies maalarimestari H. A. Bergström.

Samasta syystä vt Hannula sai⁹⁾ vapautuksen kaupunginvaltuuston jäsenyydestä. Hänen tilalleen tuli valtuutetuksi varamies kouluneuvos G. Sarva.

Paitsi edellä mainittuja varajäseniä, nimittäin K. A. Ahlforsia, N. Arosta, H. A. Bergströmiä, A. Grönroosia, J. Järvistä, O. Kalliota, G. A. Lemströmiä, V. Mattista, A. Mäkistä, L. Raatikaista, G. Sarvaa ja V. Wareliusta, jotka kertomusvuonna lyhyemmän tai pidemmän ajan toimivat vakinaisina valtuutettuina, olivat valtuutettujen varamiehet mainittuna vuonna seuraavat:

Asiamies K. Aaltonen.
Apulaisoikeuskansleri E. J. Ahla.
Kouluneuvos K. Ahtiala.
Filosofianmaisteri H. Allenius.
Filosofianmaisteri K. Antell.
Asemamiesten esimies E. Bäckström.
Johtaja K. L. Ekstrand.
Päätöimittaja E. Erkkö.
Toimittaja K. A. Fagerholm.
Tullipäällysmies A. Forsström.
Filosofianmaisteri G. Granqvist.
Kouluhoitajatar L. Hagan.

Rappari H. Hautala.
Rouva E. Hiidenheimo.
Lakitieteenkandidaatti K. V. Holma.
Pankinkamreeri V. Hougberg.
Rouva A. Huotari.
Filosofiankandidaatti A. Hällfors.
Kansakoulunjohtaja A. Jansson.
Johtaja K. A. Johansson.
Järjestelymestari K. J. Kahila.
Lääkieteenlisensiaatti K. Kari.
Kirjaltaja A. Karvosenoja.
Pankinjohtaja K. Kivialho.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 1 §. — ²⁾ S:n s:n 2 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 1 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. syysk. 1 §. — ⁵⁾ S:n s:n 2 §. — ⁶⁾ S:n s:n 3 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. lokak. 1 §. — ⁸⁾ S:n s:n 28 § ja 29 p. lokak. 2 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. lokak. 1 §.

Toimittaja K. Kukkonen.
 Professori H. Kyrklund.
 Johtaja R. J. Laurén.
 Toimittaja A. E. Leino.
 Vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold.
 Metallityömies A. Lindroos.
 Rouva E. Malin.
 Rakennusmestari A. V. Malmi.
 Insinööri E. Moring.
 Johtaja M. M. Muoniovaara.
 Johtaja J. Nurminen.
 Filosofiantohtori B. Nybergh.
 Sähkötyömies O. Oksanen.
 Pankinjohtaja W. Paersch.

Kirkkoherra E. W. Pakkala.
 Teollisuusneuvos P. Pero.
 Kirjelajittelija P. Rahikainen.
 Ylim. professori U. Saalas.
 Järjestösihteeri E. Sallila.
 Johtaja T. Salmio.
 Tarkastajatar M. Sillanpää.
 Ylioppilas C. Sundström.
 Lehtori K. U. Suomela.
 Johtaja B. Tallberg.
 Työnvälityskonsulentti T. Uski.
 Pianoteknikko J. Virtanen.
 Filosofianmaisteri T. von Wright.
 Dosentti Hj. Öhman.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi ¹⁾ kertomusvuonna vt Lindfors ja varapuheenjohtajana vt Tanner.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokuntaan kuuluivat ²⁾ mainittuna vuonna valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä vtt Göndahl, Harvia, Hjelmmann, Huotari, Norrmén, Nurminen, Salovaara, Tollet ja Udd.

Kaupunginvaltuuston ensimmäisenä sihteerinä toimi lakitieteenkandidaatti E. Cavonius ja toisena sihteerinä filosofianmaisteri K. Rein.

Kaupunginvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 21 kertaa.

Vuoden varrella saapui 785 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edellisestä vuodesta jäljellä olleista 107 asiasta ratkaistiin 704 ja poistettiin kirjoista 39, kun taas v:een 1931 siirrettiin 149 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli kertomusvuonna 645 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjelmien luku 836.

Kaupunginvaltuuston v. 1930 käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset.

Vahvistettuja kaupunginasemakaavanmuutoksia. Sisäasiainministeriö vahvisti ³⁾ joulukuun 17 p:nä 1929 kaupunginvaltuuston samana vuonna hyväksymän ⁴⁾ XIV kaupunginosan luoteisosien kaupunginasemakaavan muutos ehdotuksen. Samana päivänä mainittu ministeriö vahvisti ³⁾ kaupunginvaltuuston v. 1929 tekemän, XIV kaupunginosan korttelin n:o 521 b kaupunginasemakaavanmuutosta koskevan päätöksen ⁵⁾.

Kaupunginvaltuuston niinikään v. 1929 tekemän päätöksen ⁴⁾, mikä koski VII kaupunginosan korttelin n:o 185 kaupunginasemakaavanmuutosta, kyseinen ministeriö vahvisti ⁶⁾ tammikuun 25 p:nä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. tammik. 1 §. — ²⁾ S:n s:n 2 § ja 18 p. kesäk. 4 §. — ³⁾ S:n 12 p. helmik. 1 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 7. — ⁵⁾ S:n s. 5. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 4 §.

Kaupunginvaltuuston samaten v. 1929 tekemän päätöksen¹⁾, joka koski VII kaupunginosan korttelin n:o 101 Etelärantatien tontin n:o 2 kaupungin-
asemakaavanmuutosta, sisäasiainministeriö vahvisti²⁾ helmikuun 17 p:nä.

Kaupunginvaltuuston v. 1929 tekemän IV kaupunginosan korttelin n:o 154 kaupunginasemakaavanmuutosta koskevan päätöksen³⁾ mainittu ministeriö vahvisti⁴⁾ maaliskuun 18 p:nä.

Korttelia n:o 331 koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu 7 ja Helsingin Sokeainyhdistys, joista edellinen omisti XI kaupunginosan korttelissa n:o 331 Pengerkadun varrella olevan tontin n:o 7 ja jälkimmäinen tontin n:o 11 saman kadun varrella, anoivat että sanotun korttelin viemärijohtoa varten tarkoitettu kuja saatettaisiin kuntoon ja avattaisiin yleiselle liikenteelle. Puhtaanapitohallituksen ja rakennustarkastuskonttorin puolelta tätä anomusta rahatoimikamari katsoi, että rakennus-
rajoja järjestelmällä kävisi mahdolliseksi järjestää mainitun kadun varrella olevien tonttien n:ot 5, 7 ja 9 kohdalle liikenteelle kyllin leveä ala. Rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston sen jälkeen laatiman kaupungin-
asemakaavan muutosehdotuksen mukaan pysyisi tontin n:o 11 kohdalla oleva kuja muuttumattomana, jota vastoin kuja kaupungin omistaman tontin n:o 9 ja tontin n:o 7 kohdalla muutettaisiin 8.5 m:n levyiseksi sekä johdettaisiin pitkin tontin n:o 9 pohjoisrajaa sen n. 7 m leveän porttikäytävän läpi Pengerkadulle saakka. Rakennusrajoilla niinkään määrättäisiin, ettei kujaa lähinnä olevia tontin osia vastedes saisi käyttää rakennustarkoituksiin, ja mainittu asunto-osakeyhtiö oli ilmoittanut suostuvansa tähän tarkoitukseen luovuttamaan tontin n:o 7 pihamaan takaosan. Kamarin esityksestä ja maistraatin puolelta asiaa kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ hyväksyä laaditun ehdotuksen kaupunginasemakaavan muuttamiseksi sekä alistaa sen valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Erinäisiä XI ja XII kaupunginosan kortteleita koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuuston harkittavaksi rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatiman, kaupungin yleisten töiden hallituksen v. 1926 hyväksymän ja myöhemmin uudestaan muodostaman kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen, jonka tarkoituksena oli leveämmän ja mukavamman kulkuväylän aikaansaaminen Sturenkadun sil-
lasta lounaiseen suuntaan. Ehdotus käsitti pääasiassa Sturenkadun leventämisen ja oikaisemisen Aleksis Kiven kadulta sen lounaispäähän ja Josafatinkadun leventämisen ja oikaisemisen tästä kohdasta Helsinginkadulle sekä viimeksimainitun kadun kaltevuussuhteiden tarkistuksen Josafatinkadun ja rautatienikäytävän väliseltä osalta. Lähinnä ehdotus koski Sturenkaduksi nimitettävän Josafatinkadun länsiosan varrella sijaitsevia kortteleita n:ot 354 a ja 354 b, sekä Sturenkadun varrella olevia kortteleita n:ot 356, 357, 372, 364 ja 369, minkä ohella ehdotettiin pienempiä, kulkuväylästä etäämpänä olevia kortteleita n:ot 311, 322 ja 353 koskevia muutoksia. Kaikki nämä korttelit olivat myymättömiä ja niiden asutorkortteliluonne oli esityksessä säilytetty lukuunottamatta korttelia n:o 354 a, jonka uudessa muodossaan oli havaittu huonommin sopivan asutontteihin jaettavaksi ja joka sen vuoksi olisi varattava jollekin julkiselle rakennukselle. Kaupunginasemakaava-
arkkitehdin laskelman mukaan kaupunginasemakaavanmuutoksesta johtuvat työt maksaisivat n. 3,900,000 markkaa, mikä kustannus voitaisiin jakaa useammille vuosille.

¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 9. — ²⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 4 §. — ³⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 8. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 5 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. lokak. 10 §.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti, johon maistraattikin yhtyi, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ puolestaan hyväksyä kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen sekä alistaa sen sisäasiainministeriön harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Runeberginkadun tonttia n:o 23 koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuuston v. 1928 luovutettua²⁾ uuden ruotsinkielisen tyttölyseon talon paikaksi uuden tontin m. m. ehdoin, että tähän tarkoitukseen aikaisemmin luovutettu XIII kaupunginosan korttelissa n:o 418 oleva Runeberginkadun tontti n:o 23 jälleen palautettaisiin kaupungille, kaupungin yleisten töiden hallitus oli v. 1929 lähettänyt rahatoimikamarille rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatiman viimeksimainitun tontin asemakaavan muutosehdotuksen, mikä koski tontin käyttämistä asuntotarkoitukseen. Kamari oli kuitenkin palauttanut ehdotuksen hallitukselle antaen sille tehtäväksi uuden ehdotuksen tekemisen asiasta. Tämän johdosta hallitus lähetti kyseistä asemakaavanmuutosta koskevan uuden ehdotuksen, piirustuksen n:o 1,156, mutta kannatti puolestaan alkuperäistä ehdotusta pitäen sitä kaupungille taloudellisesti edullisempänä. Koska uusi ehdotus kamarin mielestä sisälsi rakennustaiteelliselta kannalta edullisemman asian ratkaisun ja koska sen mukaan Arkadiankadun puolelle voitaisiin järjestää n. 816 m² käsittävä istutus, kamari ehdotti v. 1930 valtuustolle osoittamassaan esityksessä, että n:oksi 1,156 merkitty mainitun tontin kaupunginasemakaavan muutosehdotus hyväksyttäisiin sekä alistettaisiin valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi. — Maistraatin yhdyttyä kamarin esitykseen kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ sen.

Myöhemmin maistraatti ilmoitti⁴⁾, että sisäasiainministeriö huhtikuun 29 p:nä oli vahvistanut kaupunginvaltuuston päätöksen.

Lönrotinkadun länsipäättä koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Lönrotinkadun jatkamista koskevan asian⁵⁾ yhteydessä rahatoimikamari oli antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi laadittua ehdotuksen asian aiheuttamaksi mainitun kadun länsipään asemakaavan muutokseksi. Kamarin ja maistraatin puollettua hallituksen tämän johdosta kamarille lähettämää ehdotusta, joka koski ainoastaan kaupungille kuuluvaa katumaata, kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ hyväksyä mainitun ehdotuksen sekä alistaa sen valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Uulla hautausmaata koskeva kaupunginasemakaavanmuutos. Kaupunginvaltuuston v. 1929 päätettyä⁷⁾ uuden hautausmaan laajentamista varten luovuttaa Helsingin evankelis-luterilaisille seurakunnille pinta-alaltaan n. 60,000 m² suuruisen lisäalueen Hietaniemeltä, rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosasto laati tarpeellisen asemakaavan muutosehdotuksen. Ehdotuksen, jota kaupungin yleisten töiden hallitus, rahatoimikamari ja maistraatti puolsivat, kaupunginvaltuusto hyväksyi⁸⁾ ja alisti sisäasiainministeriön harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Korttelin n:o 479 b tonttien yhdistäminen. Suomen punaisen ristin anottua saada lunastaa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 479 b Punaisen-Ristin kujun varrella olevat tontit n:ot 2 ja 4 rahatoimikamari oli antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi sellaisen kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen laatimisen, että nämä tontit rakentamisen helpottamiseksi yhdistettäisiin yhdeksi tontiksi. Hallituksen tämän jälkeen antama ehdotus

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 9 §. — ²⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 18. — ³⁾ Valt. pöytäk. 12 p. helmik. 5 §. — ⁴⁾ Sn 21 p. toukok. 6 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 57 — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 13 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 16. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 4 §.

sisälsi vain ne muutokset, että puheena olevain tonttien välinen raja sekä mainittua kujaa vastaan olevat rakennusraajat poistettaisiin ja siten syntyvä uusi tontti saisi merkinnän n:o 3 c. Sitten kun tontin luovutuskysymys oli ratkaistu¹⁾ myönteisesti kaupunginvaltuusto päätti²⁾ kamarin ehdotuksesta ja maistraatin asiaa puollettua hyväksyä laaditun ehdotuksen sekä alistaa sen valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Myöhemmin maistraatti ilmoitti³⁾, että sisäasiainministeriö syyskuun 19 p:nä oli vahvistanut asemakaavan muutosehdotuksen.

Liisanpuistikon uudestijärjestely ja sitä ympäröivien katujen päällystäminen uudelleen. Kaupungin yleisten töiden hallitus esitti, että rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatiman piirustuksen mukaan jossain määrin lisättäisiin Liisanpuistikon pinta-alaa, että puisto tehtäisiin neliskulmaiseksi ja varustettaisiin käytävillä sekä että sitä ympäröivät kadut tasoitettaisiin uudelleen ja päällystettäisiin amiesitillä. Näiden töiden kustannukset nousivat 295,000 markkaan, josta 50,000 markkaa puisto- ja 245,000 markkaa katutöihin, ja ottaen huomioon linja-autoliikenne näillä kaduilla olisi ainakin jälkimmäiset työt suoritettava jo v. 1931. Rahatoimikamarin ehdotuksesta, se kun katsoi, että kummatkin työt oli suoritettava yhtäjaksoisesti, kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ hyväksyä Liisanpuistikon uudestijärjestelyehdotuksen ja kehoittaa kamaria aikanaan ryhtymään kaikkiin asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Lausunto tonttien korkeusasemien muuttamisesta. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli vahvistettujen kaupunginasemakaavanmuutosten⁵⁾ johdosta laadittanut ehdotukset XI kaupunginosan korttelin n:o 345, XIV kaupunginosan korttelien n:ot 499, 500 ja 505 sekä samoin XIV kaupunginosan korttelin n:o 479 b tonttien korkeusasemien muuttamiseksi. Rahatoimikamarin lähetettyä nämä ehdotukset omine puoltolauseineen maistraatille ja tämän pyydettyä niistä kaupunginvaltuuston lausuntoa valtuusto päätti⁶⁾ lausunnoissaan ilmoittaa, ettei se kyseisen ehdotuksen johdosta ollut havainnut syitä muistutuksiin.

Makasiinikorttelien n:ot 787 ja 788 jaoituskaava. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamarin kehoituksesta antanut rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatia ehdotuksen XX kaupunginosan korttelien n:ot 787 ja 788 jaoituskaavaksi, joihin kortteleihin oli tarkoituksena rakentaa 12 m:n korkuiset makasiinirakennukset tulenkestävästä aineesta ja julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan hyväksymien julkisivukaavioiden mukaisesti. Kamarin ja maistraatin puollettua ehdotusta kaupunginvaltuusto hyväksyi sen⁷⁾.

Korttelin n:o 818 jaoituskaavan muutos. Kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen Käpylässä olevan korttelin n:o 818 jaoituskaavan muutokseksi, joka aiheutui kaupunginvaltuuston v. 1927 tekemästä, mainitun korttelin viereisen urheilukentän laajentamista pohjoiseen koskevasta päätöksestä⁸⁾, valtuusto hyväksyi⁹⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin sitä puollettua. Mainitun korttelin pinta-ala väheni sen johdosta 6,072 m²:stä 5,000 m²:iin.

Korttelien n:ot 885, 886 ja 887 jaoituskaavan muutos. Suunnitellun paloaseman paikan siirtämistä¹⁰⁾ ja korttelin n:o 885 siitä johtuvaa laajentamista

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 19. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 3 §. — ³⁾ S:n 29 p. lokak. 3 §. —

⁴⁾ S:n 8 p. lokak. 15 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 9 sekä tätä kert. s. 5. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 2 §, 19 p. maalisk. 5 § ja 29 p. lokak. 4 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. toukok. 12 §. —

⁸⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 43. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 9 §. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. s. 23.

koskevan asian yhteydessä kaupungin yleisten töiden hallitus oli antanut rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatia ehdotuksen Käpylässä olevien korttelien n:ot 885, 886 ja 887 jaoituskaavan muuttamiseksi. Ensinmainitun korttelin raja oli tässä ehdotuksessa siirretty 25 m. koilliseen ja kortteleista n:ot 886 ja 887 edellinen varattu jonkin julkisen rakennuksen paikaksi ja jälkimmäinen pääasiallisesti puistikoksi. Rahatoimikamarin puoleltua tätä ehdotusta kaupunginvaltuusto hyväksyi sen¹⁾.

Kunnalliskodin ja Hämeentien välisen alueen jaoituskaava. Kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti omine puoltolauseineen kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman kunnalliskodin ja Hämeentien välisen alueen jaoituskaavaehdotuksen rahatoimikamariin, ja kamarin sekä maistraatinkin puoleltua ehdotusta kaupunginvaltuusto hyväksyi sen²⁾.

Hämeentien, Verkkosaaren, Vanhankaupungin selän ja Vantaanjoen suun välisen alueen alustava jaoitusuunnitelma. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli omine puoltolauseineen lähettänyt rahatoimikamarille kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman koko Hämeentien, Sörnäisten niemekkeen, Vanhankaupungin selän ja Vantaanjoen suun välisen alueen jaoituskaavaehdotuksen. Tähän oli piirretty rakennuskonttorin satamaosaston laatima Sörnäisten niemekkeen uudelleenjärjestelyä koskeva ehdotus, jonka mukaan Hana- ja Sompasaari liitettäisiin satama-alueeseen, satamaraitteet yhdistettäisiin suoraan Verkkosaaren länsipuolelle suunniteltuun ratapihaan sekä Kulosaaren silta ja sille johtava pääkatu kokonaan muutettaisiin. Kun mainittuja kysymyksiä kuitenkin vielä ei voinut pitää lopullisesti ratkaistuinä, oli kaupunginasemakaava-arkkitehdin mielestä jaoituskaavan tämä osa toistaiseksi jätettävä vahvistamatta ja hankittava kaupunginvaltuuston hyväksyminen vain Verkkosaaren ja Vanhankaupungin välisen ranta-alueen jaoituskaavalle. Tämä alue oli pinta-alaltaan yhteensä n. 1,063,000 m², josta n. 396,000 m² oli mannermaata ja n. 667,000 m² täytettyä aluetta. Sille oli suunniteltu kaikkiaan 13 tehdaskorttelia, pinta-alaltaan n. 284,280 m², josta 66,000 m² täytemaata, sekä 11 varastokorttelia, pinta-alaltaan yhteensä n. 240,200 m², kaikki täytettyä maata. Tehdaskortteli n:o 667, jonka pohjoisosaan rakennettaisiin rakennuskonttorin varasto-osaston työpaja, oli aiottu kokonaan varattavaksi kaupungin omiin tarpeisiin. Kyläsaaren puhdistuslaitoksen rajat oli aikaisemmin määrätty laitokselle laadittujen piirustusten hyväksymisen³⁾ yhteydessä. Annalan itäpuolelta oli varattu tilaa uudelle puhdistuslaitokselle. Arabian tehdasalueen kohdalle oli suunniteltu vene-satama ja sen pohjoispuolelle pieni, Annalan tulevaan puistoalueeseen liitettävä rantapuistikko. Tehdas- ja varastokortteleita ei toistaiseksi ollut jaettu tontteihin.

Satamahallituksen antamassaan lausunnossa ilmoitettua, ettei sillä ollut mitään muistuttamista ehdotusta vastaan, rahatoimikamarin asiaa edelleen valmistelemaan asettama komitea puolsi ehdotuksen periaatteellista hyväksymistä, kuitenkin erinäisin pienin muutoksin ja lisäyksin. Niinpä Otavankadun varrelle ehdotettuja istutuksia oli laajennettava ja ulotettava ne Vanhankaupungin selän rantaan asti, mihin niinikään oli rakennettava laiturit Verkkosaarenkadun ja joko Kyläsaaren- tai mieluummin Kuusisaarenkadun välille sekä siitä pohjoiseen tavallinen rantaverhous. Edelleen oli ehdotettua vene-satamaa ympäröiville kaduille järjestettävä puuistutuksia sekä edellä mai-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 13 §. — ²⁾ Sm 16 p. huhtik. 2 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 60.

nittujen laituriin ääreinen rantavesi ruopattava 10 à 12 jalan syvyiseksi, jotta proomuilla ja pienehköillä aluksilla voitaisiin päästä laituriin ääreen.

Rahatoimikamari, joka kaikissa suhteissa omaksui komitean kannan, teki kaupunginvaltuustolle asiaa koskevan esityksen huomauttaen siinä m. m., että koko puheena olevaa aluetta koskeva jaoituskaava useista syistä oli käynyt välttämättömäksi, ja esittäen lisäksi, että valtuusto alustavasti hyväksyisi kyseisen ehdotuksen, jotta kaupungin viranomaiset saattaisivat alueella suoritettavissa töissään noudattaa määrättyjä suuntaviivoja. Jaoituskaavan lopullinen vahvistaminen ei kamarin mielestä vielä ollut välttämätöntä, vaan se oli tehtävä myöhemmin, sitten kun korttelien tonttijakoehdotus oli laadittu. Sen yhteydessä oli myöskin laadittava tarpeelliset kustannusarviot.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ vastaisten erikoisjaoituskaavojen pohjaksi hyväksyä laaditun Hämeentien, Verkkosaaren, Vanhankaupungin selän ja Vantaanjoen suun rajoittaman alueen alustavan jaoituskaavan.

Oulunkylän asemakaava. Koska Helsingin pitäjän kunnanvaltuusto v. 1916 oli anonut, että Helsingin kaupunki laadituttaisi rakennuskaavan Oulunkylän huvilayhdyskunnalle, joka siihen aikaan kuului Helsingin maalaiskuntaan ja jonka alueesta kaupunki omisti n. 75 %, kaupungin yleisten töiden hallitus oli v. 1920 laadituttanut mainitun ehdotuksen. Sen jälkeen kun tästä huvilayhdyskunnasta v. 1921 oli muodostettu itsenäinen kunta, sikäläinen kunnanvaltuusto oli v. 1924 ilmoittanut voivansa omasta puolestaan hyväksyä mainitun ehdotuksen ehdoin, että siitä ei aiheutuisi kuluja Oulunkylän kunnalle eikä yksityisten oikeuden loukkaamista. Rahatoimikamari ei kuitenkaan ollut hyväksynyt tätä kantaa, minkä vuoksi kunnanvaltuusto oli v. 1926 tiedustellut kaupunginvaltuustolta, miten kaupunki oli aikonut järjestää rakennuskaavan toteuttamisen taloudellisen puolen. Kaupungin yleisten töiden hallitus, johon asia oli lähetetty, yhtyi kaupunginasemakaava-arkkitehdin lausuntoon, jossa tämä m. m. huomautti, että Oulunkylä oli osa Suur-Helsinkiä sekä, että koko kyseinen yhdyskunta vastedes yhdistettäisiin Helsingin kaupunkiin. Rakennuskaavaehdotuksen mukaan melkein kaikki puistot, torit ja urheilukentät sijaitsivat kaupungin omistamalla maalla, joten yksityisten maanomistajien ei tarvinnut luovuttaa sanottavasti enempää kuin tarvittava katua. Asemakaavan vahvistaminen ei kuitenkaan velvoittanut Oulunkylän kuntaa teettämään asemakaavaan merkittyjä katuja, toreja ja muita yleisiä paikkoja, vaan kunnan oman harkinnan varaan jäi, milloin ne oli rakennettava. Oulunkylän asemakaavaa ei ollut suunniteltava samojen perusteiden mukaan kuin jonkin pienen, syrjäisen kunnan, vaan ottaen huomioon Helsingin kaupungin laajenemismahdollisuudet. Mikään ei estänyt väliaikaisen asemakaavan laatimista siksi ajaksi, jolloin olosuhteet vielä olivat kehittymättömät, mutta sekin oli laadittava vastaisen kehityksen vaatimuksia silmälläpitäen. Missään tapauksessa ei olisi kaupungin etujen mukaista, että Oulunkylän kunta laadituttaisi asemakaavan omin neuvoin, kaupunkia kuulematta. Kaupunginasemakaava-arkkitehti oli likimääräisesti arvioinut asemakaavan toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset 163,300,000 markaksi, josta 102,000,000 markkaa tulisi kaupungin omistaman maan osalle ja 61,300,000 markkaa yksityisten maanomistajien maan osalle. Rakennustontteja asemakaavaan sisältyi n. 2,679,000 m², josta n. 1,800,000 m² kaupungin ja n. 879,000 m² yksityisten maanomistajien mailla. Näytti siltä, kuin

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 17 §.

rakennuskaavaehdotus mahdollisesti erinäisin muutoksin soveltuisi lopullisen asemakaavan pohjaksi, ja sen toteuttamisesta johtuvien taloudellisten kysymysten ratkaisu olisi jätettävä vastaisen lainsäädännön varaan, varsinkin koska tekeillä olevasta asemakaavalakiehdotuksesta todennäköisesti jonkun ajan kuluttua tulisi laki.

Kaupunginasemakaava-arkkitehdin lausuntoon muuten yhtyneen rahoituskamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ jättää Oulunkylän asemakaavan hyväksymisen ratkaisematta, kunnes mainittu kunta oli liitetty kaupunkiin.

Myöhemmin Oulunkylän kunnanvaltuusto ilmoitti²⁾ päättäneensä antaa kysymyksen oman asemakaavan laatimisesta Oulunkylän kunnalle tällä kerralla kokonaan raueta.

Lausunto Kulosaaren huvilakaupungin asemakaavaehdotuksesta. Läänin maaherra oli maistraatin välityksellä pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa Kulosaaren huvilakaupungin kunnanvaltuuston laatimasta mainitun huvilakaupungin asemakaavaehdotuksesta. Kaupunginasemakaava-arkkitehdin lausutua mielipiteenään, että asemakaavan vahvistaminen olisi siirrettävä tuonnemmaksi tai vahvistuksesta ainakin erotettava kaupungille kuuluvat Kulosaaren alueet, ja kaupungin yleisten töiden hallituksen yhdyttyä tähän rahatoimikamari anoi, että kaupunginvaltuusto lausunnossaan esittäisi kyseisen asemakaavan vahvistettavaksi muilta osiltaan paitsi niiden kaupungille kuuluvien alueiden suhteen, jotka sijaitsivat karttaan merkityn rajaviivan pohjois- ja länsipuolella. Valmisteluvaliokunta palautti kuitenkin asian kamariin antaen sille tehtäväksi ryhtyä neuvotteluihin Kulosaaren huvilakaupungin kunnanviranomaisten kanssa asemakaavaehdotuksen muuttamisesta siten, että sitä ei ulotettaisi käsittämään saaren pohjoisosassa olevia kaupungin alueita. Neuvottelujen kyseisessä suhteessa päätyttyä siihen, että asemakaavasta erotettaisiin kaupungin omistamat alueet, ottamatta lukuun muutamia yksityisiä tontteja, jotka sijaitsivat yksityisten omistamien alueiden keskellä ja joiden muodostusta sen tähden ei voitaisi millään tavoin muuttaa, valtuusto kamarin ehdotuksesta päätti³⁾ maaherralle annettavassa lausunnossa ehdottaa kyseisen asemakaavaehdotuksen vahvistettavaksi, kuitenkin siten, että vahvistuksesta erotettaisiin ne kaupungille kuuluvat alueet, jotka oli merkitty lausuntoon liitettynä karttaan.

Erään Kulosaaren osan jaotuskaava. Kulosaaren huvilakaupungin⁴⁾ asemakaavaa koskevan asian yhteydessä valmisteluvaliokunta antoi³⁾ rahoituskamarille tehtäväksi velvoittaa kaupungin yleisten töiden hallituksen laatimaan sen kaupungille kuuluvan Kulosaaren osan alustavan jaotuskaavaehdotuksen, joka ei sisältynyt kyseiseen kaupunginasemakaavaan.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.

Talin kartanon ostaminen. Vapaaherra A. Ramsay y. m. olivat tarjonneet kaupungin lunastettavaksi 15,500,000 markasta Talin kartanon, johon

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. helmik. 16 §. — ²⁾ S:n 16 p. huhtik. 26 §. — ³⁾ S:n 18 p. kesäk. 2 §. — ⁴⁾ Ks. ylemp. t. s.

kuului 196 ha maa-alueita ja 19 ha vesialueita ja joka käsitti Helsingin pitäjän Talin kylässä sijaitsevat Lassas-nimisen verotilan n:o 1 ja Martis-nimisen verotilan n:o 2. Ehdotettuun kauppaan sisältyi kolmisenkymmentä rakennusta, mutta ei satoa eikä irtaimistoa. Rahatoimikamarin lähetettyä tarjouksen kaupungin yleisten töiden hallitukseen lausunnon antamista varten ja tämän jätettyä sen kolmen jäsenenä muodostaman arviolautakunnan tutkittavaksi mainittu lautakunta paikalla toimitetun katselmuksen jälkeen puolsi kartanon ostoa edellyttäen, että hinta alennettiin 11,826,000 markkaan, minkä arvoiseksi kartano katselmuksessa oli arvioitu. Arviosumma ei käsittänyt kartanon vesialueen eikä myöskään rakennusten hintaa, jotka kaupunginarkkitehti oli arvioinut 542,950 markaksi. Mainittu hallitus yhtyi arviolautakunnan lausuntoon.

Rahatoimikamari huomautti kaupunginvaltuustolle sen jälkeen antamassaan esityksessä¹⁾, että Talin kartanon omistamisesta olisi kaupungille huomattavaa etua. Koska kaupungin ennestään omistama Reimarsin tila idässä rajoittui Talin kartanon maihin, saisi kaupunki siten käytettäväkseen varsin laajan, yhtenäisen maa-alueen. Kaupungin Pitäjänmäen aseman läheisyydessä omistama alue suurensi huomattavasti ja sitä voitaisiin vastaisuudessa käyttää tehokkaammalla tavalla. Rantarata kulki kartanon maiden läpi ja Pitäjänmäen asema-alue oli niistä lohkaistu. Reimarsin tilalla oli jo asutusta, ja se kasvaisi varmasti itsestään, jos kaupunki omistaisi Talin kartanon ja sen maille järjestäisi sopivia asutusalueita, mihin maaperä erittäin hyvin soveltui. Todennäköisesti teollisuuslaitoksiakin syntyisi asema-alueen ääreen. Tämä maanhankinta tarjoaisi sopivia paikkoja myöskin kunnallisille laitoksille. Vaikka kartanon rakennukset osittain olivatkin vähemmän tyydyttävässä kunnossa, kaupunki todennäköisesti voisi käyttää niitä johonkin tarkoitukseen. Kamari oli siis saanut sen käsityksen, että Talin kartanon ostoa oli puollettava, vaikkakin paraikaa käydyt neuvottelut Munkkiniemen, Haagan ja Leppävaaran ostosta raukeaisivat. Jos kaupunki ostaisi nämä tilat, olisi myöskin Talin kartanon liittäminen kaupungin omistamiin alueisiin vielä välttämättömämpää. Ottaen huomioon nämä seikat kamari oli ryhtynyt myyjien kanssa neuvotteluihin, joiden tuloksena oli ollut hinnan alentaminen 13,000,000 markkaan, mikä vastasi 6:65 markkaa m²:ltä, vesialueen ja rakennusten arvoa mukaan laskematta, sekä kamarin mielestä kaupungille edullisten maksuehtojen saanti.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ kamarin ehdotuksen mukaisesti:

että Helsingin pitäjän Talin kylässä oleva Talin kartano ostettaisiin 13,000,000 markan hinnasta;

että kauppahinta oli suoritettava siten, että 3,000,000 markkaa maksettiin käteisellä kauppakirjaa allekirjoitettaessa ottaen huomioon tilaa raskastavat kiinnitykset ja 10,000,000 markan suuruisesta kauppahinnan loppuosasta laadittiin viisi 2,000,000 markan velkakirjaa, jotka oli maksettava lokakuun 1 p:nä jatkuvasti viiden vuoden aikana, ensi kerran lokakuun 1 p:nä 1931; velkamäärien korko olisi 5 ½ % ja suoritettaisiin touko- ja lokakuun 1 p:nä;

että vastaanotto tapahtuisi heti kauppakirjaa allekirjoitettaessa;

että yllä mainittu käteissumma oli etukäteen maksettava kaupunginkassasta; sekä

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — ²⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 19 §.

että kauppasumman määrät vastaisuudessa oli merkittävä kaupungin menoarvioon.

Tuurholmassa olevan huvilatilan osto. Filosofiantohtori H. Ramsay oli 570,000 markan hinnasta tarjonnut Tuurholmassa omistamansa, palstat R. n:o 1.1 ja Hälviksäng R. n:o 1.8, pinta-alaltaan yhteensä 24,000 m², käsitettävän huvilatilan ynnä sillä olevat rakennukset ja laitokset kaupungin lunastettaviksi. Kaupungin yleisten töiden hallitus, joka oli arvioinut itse tilan 400,000 markaksi ja rakennukset 134,700 markaksi, puolsi tarjouksen hyväksymistä huomauttaen, että kaupungille oli tärkeätä vähitellen hankkia omistusoikeus koko Kruunuvuoren selän kohdalla olevaan Degerön osaan, varsinkin sen johdosta, että tilan ranta-alue tuonnempaan, Herttoniemen satamalaitteiden tultua rakennetuiksi, kävisi kaupungille arvokkaaksi. Näihin näkökohtiin kamari yhtyi viitaten lisäksi m. m. siihen, että kaupungin maat joka puolelta ympäröivät tilaa sekä että sen kaunis asema ja puistomaiset laitokset tekivät sen maat paljon koko Tuurholmaa arvokkaammiksi. Rakennusten suhteen kamari katsoi todennäköiseksi, että yksityiset yleishyödylliset yritykset pyrkisivät saamaan niiden omistusoikeuden. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ 570,000 markan hinnasta ostaa kyseisen huvilatilan sekä sillä olevat rakennukset ja laitokset; vastaanotto tapahtuisi heti kun kauppakirja oli laadittu; kauppahinta maksettaisiin käteisellä ja sen määrä merkittäisiin kaupungin v:n 1931 menoarvioon.

Vantaanjoen rannalla olevan maakaistaleen lunastaminen. Eräälle etupäässä uintipaikkana käytetylle Vantaanjoen rannalla olevalle yhteismaalle Toivolan koulukodin tontin läpi johtavan tien varrella olevien istutusten tällaamisen ja muiden tämän tien vilkkaan liikenteen tuottamien häittain välttämiseksi lastensuojelulautakunta oli anonut, että rahatoimikamari ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, että kaupunki kokonaan lunastaisi kyseisen yhteismaan, jonka osakas se oli, sekä luovuttaisi koulukodin alueen ulkopuolelta uuden 100 m:n pituisen ja 10 m:n levyisen uinti- ja venepaikan ja rakennuttaisi sille tien. Asettamalla tauluja, joissa vanhan tien ja rannan käyttö kiellettäisiin, ja mahdollisesti sulkemalla tämä tie saataisiin yleisö käyttämään uutta paikkaa, jolle Pakinkylän asukkaat helpommin pääsisivät ehdotettua uutta tietä pitkin. Murmästarsin kantatilan omistajien sitouduttua yhteensä 2,730 markan hinnasta luovuttamaan 312.5 m² käsittävän osuutensa kyseiseen yhteismaahan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen arvioitua uuden 6 m:n levyisen tien kustannukset 95,000 markaksi kaupunginvaltuusto päätti²⁾ kamarin ehdotuksesta:

lunastaa kyseisen rantakaistaleen yllä mainitusta hinnasta ehdoin, että myyjät eivät ainoastaan luopuneet tieoikeudestaan, vaan myöskin, jos yhteismaalle vastedes ilmaantui muita omistajia, sitoutuivat näille maksamaan heille kuuluvan osan kauppahinnasta;

luovuttaa Vantaanjoen rannalla olevaan kaupungin omistamaan Murmästarsin tilaan kuuluvasta alueesta yleiseksi vene- ja uintipaikaksi 10 m:n levyisen ja 100 m:n pituisen kaistaleen sekä pidättää kaupungille vapaan määräämisoikeuden tämän alueen tulevaan asemakaavaan nähden;

luovuttaa mainitusta uintipaikasta tarvittavan alueen tien rakentamiseen peltojen halki n. s. Peltotielle;

korkeintaan 95,000 markan kustannuksin rakennuttaa 6 m:n levyisen

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 19 §. — ²⁾ S:n 18 p. kesäk. 14 §.

ja rautalanka-aidalla varustetun tien, jota kaupunki vastedes ylläpitäisi samaten kuin uimarantaa; sekä

määrätä edellä mainittuja kustannuksia varten v:n 1931 talousarvioon merkittäväksi enintään 97,730 markkaa, josta kuluvana vuonna etukäteen saisi käyttää perustamiskustannuksiin ja kauppahinnan maksamiseen tarvittavan määrän.

Punavuorenkadun tontin n:o 6 osto. VI kaupunginosan korttelissa n:o 111 sijaitsevan Punavuorenkadun asuntotontin n:o 6 omistaja oli rahatoimikamarille tarjonnut mainitun tontin kaupungin lunastettavaksi 1,600,000 markasta, mikä hinta myöhemmin oli alennettu 1,350,000 markkaan. Suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja huomautti tämän johdosta, että tontti erittäin hyvin soveltui viereisen Snellmaninkoulun tarpeellista lisärakennusta varten sekä sen pihamaan laajentamiseen, ja lastentarhain tarkastaja lausui toivomuksen, että jos kaupunki osti ja rakennutti tontin, siltä varattaisiin tilaa lastentarha Vuokolle ja koululaisten päiväkodille, jotka olivat sijoitetut huonosti sopiviin vuokrahuoneistoihin Punavuorenkadun 7:ään ja Perämiehenkadun 5:een. Kaupungin yleisten töiden hallitus sitä vastoin esitti ehdotuksen evättäväksi, koska kaupunki tätä nykyä ei välttämättä tarvinnut tätä tonttia ja myöskin sen johdosta, että Snellmaninkoulun lisärakennuskysymykseen liittyi erinäisiä vaikeuksia. Rahatoimikamari katsoi puolestaan mainitun tontin oston kaupungille edulliseksi. Sen kautta tulisi Punavuorenkadun koulutalon ja sen pihamaan vastainen laajentaminen sekä tarpeellisen lisätilan lastentarhoille hankkimisen mahdollisuus turvatuksi. Suunniteltuun uudisrakennukseen voitaisiin myöskin sijoittaa kunnan voimistelusalaja, jolloin tuntuva puute korjautuisi. Joka tapauksessa kaupungille olisi tärkeätä saada tontti kohtuullisesta hinnasta, vaikka sitä vastaisuudessa ehkä käytettäisiinkin toiseen tarkoitukseen. — Rahatoimikamarin ehdotuksen ¹⁾ mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ 1,350,000 markan hinnasta ostaa tontin ja merkitä tämän rahamäärän kaupungin v:n 1931 menoarvioon.

X kaupunginosan korttelin n:o 296 a tehdastontin n:o 2 ostaminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1929 evännyt ³⁾ johtaja G. Stenmanin tarjouksen Aktiebolaget Sörnässtrand nimisen yhtiön osakkeiston myynnistä kaupungille; mainittu yhtiö omisti Hakaniementorin varrella olevan X kaupunginosan korttelin n:o 296 a tontin n:o 2 sekä sillä olevat makasiinirakennukset. Johtaja Stenman uudisti tarjouksensa v. 1930, jolloin hän oli alentanut osakkeiden hintaa 1,000,000 markkaa eli 2,000,000 markkaan; kiinteistön kiinnitykset olivat yhteensä 7,016,672: 24 markkaa. Kaupungin yleisten töiden hallitus, joka jo edellisenä vuonna oli puoltanut kauppaa, ehdotti uuden tarjouksen hyväksymistä ja lähetti samalla rahatoimikamarille kaupunginasema-kaava-arkkitehdin tarjouksen hyväksymistä edellyttäen laatiman Hakaniementorin järjestelyehdotuksen, minkä jälkeen kamarikin samoin kuin v. 1929 erinäisin ehdoin puolsi kyseisen osakkeiston ostoa. Kamarin ehdotuksen ⁴⁾ mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾:

lunastaa Aktiebolaget Sörnässtrand nimisen osakeyhtiön kaikki 100 osaketta 2,000,000 markan hinnasta edellyttäen, että myyjä sitoutui vastaamaan kaikista yhtiön kiinnittämättömistä veloista, kaikista kesäkuun 1 p:ään 1930 saakka yhtiön maksettaviksi lankeavista koroista sekä myöskin yhtiön rasituksista mainittuun päivään asti, mutta myyjä oikeutettiin samaan aikaan asti nostamaan yhtiön kiinteistöstä tulevat vuokrat;

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 15 §. — ³⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 14. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 22 §.

ottaa kaupungin v:n 1931 menoarvioon määrärahan tonttikaupan aiheuttamia menoja varten; sekä

antaa rahatoimikamarille tehtäväksi laadituttaa ja antaa valtuustolle Hakaniementoria ja siihen rajoittuvia alueita koskevan kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen sekä ryhtyä kaikkiin muihin tästä johtuviin toimenpiteisiin.

Kiinteistöjen ostaminen sairaanhoitotarkoituksiin. Kivelän sairaalan ¹⁾ laajentamista koskevan asian yhteydessä oli herätetty kysymys Lapinlahdenkadun 11:ssä ja Ilmarinkadun 6:ssa olevien talojen ostamisesta kaupungille, ja rahatoimikamari oli ehdottanut kaupunginvaltuustolle, että nämä molemmat kiinteistöt ostettaisiin, edellinen 5,500,000 ja jälkimmäinen 4,300,000 markasta. Valtuusto palautti ¹⁾ kuitenkin asian kamariin, jonka oli toimitettava kiinteistöjen arviointi ja annettava valtuustolle lähempi selvitys asiasta. Kaupungin yleisten töiden hallitus arvioi sen jälkeen Lapinlahdenkadun varrella olevan kiinteistön 5,000,000 markan ja Ilmarinkadun varrella olevan kiinteistön 3,888,000 markan arvoiseksi. Sairaalatarkastajan laskelmien mukaan edelliseen voitaisiin, sen jälkeen kun se oli sisustettu sairaanhoitotarkoitusta varten, sijoittaa 63 sairassijaa sekä päivystävän lääkärin, ylihoitajattaren, 6 osastonhoitajattaren, 26 alihoitajattaren ja 12 muun toimenhaltijan asunnot, jälkimmäiseen taas 129 hoitajattaren ja 6 muun toimenhaltijan asunnot; jos Kivelän sairaalan hoitajattaria siirrettäisiin jälkimmäiseen kiinteistöön, kaupunki saisi ostamalla ehdotetut kiinteistöt n. 130 uutta sairassijaa käytettäväkseen. Ilmarinkadun 6:ssa olevan talon omistajien alennettua talon hinnan 4,100,000 markkaan kamari m. m. esitti viitaten sekä sairaspaiikkojen että sairaanhoitohenkilökunnan asuntojen välittömään tarpeeseen:

että Lapinlahdenkadun 11:ssä olevasta talosta tarjottaisiin 5,000,000 markkaa;

että Ilmarinkadun 6:ssa oleva talo ostettaisiin 4,100,000 markan hinnasta;

että mainitut kiinteistöt sisustettaisiin ja luovutettaisiin sairaalatarkoituksiin; sekä

että kauppasummat, yhteensä 9,100,000 markkaa, suoritettaisiin etukäteen kaupunginkassasta ja merkittäisiin kaupungin v:n 1931 menoarvioon.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hylkäsi ²⁾ rahatoimikamarin esityksen.

Tonttien lunastaminen Länsisatamasta y. m. johtavan liikenneväylän rakentamiseksi. IV kaupunginosan korttelissa n:o 169 sijaitsevien Lapinlahdenkadun tontin n:o 14 ja Työmiehenkadun tonttien n:ot 3 ja 5 omistajat olivat tarjonneet mainitut tontit kaupungin lunastettaviksi, kaksi ensinmainittua 3,200 markan ja viimeksimainitut 3,400 markan hinnasta m²:ltä. Rahatoimikamarin pyydettyä kaupungin yleisten töiden hallituksen lausuntoa asiasta ja tämän rakennuskonttorin satama- ja kaupunginasemakaavaosastojen lausuntoja satamaosasto ensin huomautti, että Länsisataman rakentaminen teki tarpeelliseksi huomattavia raidejärjestelyjä, jotka olivat vaikeasti soviteltavissa nykyisen satamaradan Leppäsuon huvila-alueen kohdalla muodostamaan ahtaaseen käänteeseen. Sen vuoksi oli tärkeätä, että käänteen sisäpuolelle rakennettaisiin satamaradan tasossa kulkeva katu. Tätä varten Rautatiekatu olisi jatkettava Runeberginkadusta Ruoholahdenkatuun. Tällainen esimerkiksi 20 m:n levyinen katu lisäisi satamaradan näkyvyyttä ja siten myöskin sen liikenne-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 26 ja seur.. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 32 §.

turvallisuutta, jota paitsi sillä olisi suuri merkitys lounaisten kaupunginosien sekä Töölön ja Kallion asutusalueiden väliselle katuliikenteelle. Tämän johdosta satamaosasto katsoi kaupungille olevan tärkeitä varata itselleen tarjottujen tonttien omistusoikeus, ennenkuin niille ehdittiin rakentaa arvokkaat kivialot. Pyydetty kauppahinta oli kuitenkin liian korkea, mutta 2,000 markan tai ehkä aivan vähän korkeampi hinta m²:ltä tuntui kohtuulliselta. Tontinomistajien sen jälkeen alennettua vaatimuksiaan siinä määrin, että kummastakin ensinmainitusta tontista pyydettiin 2,600 ja viimeksimainitusta 2,800 markkaa m²:ltä rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosasto esitti lausunnossaan Hietalahdentorin ja Töölön—Kallion alueiden välisen liikenneväylän suunnitelman. Sen mukaan Hietalahdenkatu laajennettaisiin 22 m:n levyiseksi ja jatkettaisiin korttelin n:o 167 läpi Lastenkodinkadun länsipäähän, jonka jälkeen tämä kulkuväylä johdettaisiin korttelien n:ot 169 ja 155 länsipuolitse Malminkadulle, joka satamaradan yli vievällä sillalla yhdistettäisiin Pohj. Rautatiekatuun ja jatkettaisiin edelleen Mechelininkadulle. Etel. Rautatiekatua taasen jatkettaisiin satamaradan korkeudella korttelien n:ot 169 ja 155 länsipuolitse vedetyn kadun alitse. Toteuttamalla tämä suunnitelma, jota lähinnä voitiin pitää vastaisena Töölön—Ruoholahden—Hietalahdentorin suurena liikenneväylänä, ratkaistaisiin pääasiassa myöskin kysymys Länsisatamasta johtavista uusista liikenneväylistä.

Kaupungin yleisten töiden hallitus katsoi puolestaan kaupungin asemakaavaosaston ehdotuksen erittäin tärkeäksi ja esitti, että lunastettaviksi tarjotut tontit ostettaisiin, jos ne voitiin saada 2,000 markan yksikköhinnasta m²:ltä.

Myöskin rahatoimikamari piti kysymystä hyvin merkityksellisenä ja ryhtyi sen johdosta kyseisten tonttien omistajien kanssa uudelleen neuvotteluihin, joiden tuloksena olivat uudet sitovat myyntitarjoukset, nimittäin Lapinlahdenkadun tonttia n:o 14 koskeva 2,400 markan yksikköhinnan mukaan, Työmiehenkadun tonttia n:o 3 koskeva 2,200 markan yksikköhinnan mukaan ja saman kadun tonttia n:o 5 koskeva 2,000 markan yksikköhinnan mukaan m²:ltä. Esityksessä kaupunginvaltuustolle kamari sen jälkeen huomautti m. m., että ajoissa oli pantava huomiota siihen seikkaan, että Länsisatamaan johtavat raidelaitteet tuli voida järjestää siten, että ne tulivat tarkoituksenmukaisiksi ja tehokkaiksi sekä ettei radan liikenneturvallisuutta vaarannettu. Jollei näitä vaatimuksia voitaisi täyttää, ei myöskään satama kaikkine kalliine laitoksineen vastaisi sen laajentamiseen liitettyjä toiveita. Kamarin mielestä olisi hyvin vähän kaukonäköistä ja kävisi todennäköisesti kaupungille varsin kalliiksi, jos tarjolla oleva tilaisuus satamaradan suoristamiseen tarvittavan maa-alueen lunastamiseen laiminlyötäisiin. Mitä taas suunniteltuun liikenneväylään tuli, oli erittäin tärkeitä, että se vastaisuudessa saatiin rakennetuksi. Sen kautta Vallila, Kallio ja Töölo pääsisivät erinomaiseen suoranaiseen liikenneyhteyteen kaupungin eteläosien sekä Länsisataman, Munkki- ja Hernesaaren sekä Merisataman kanssa. Näiden kysymysten ratkaisu riippui siitä, voiko kaupunki saada käytettäväkseen mainitut kolme korttelin n:o 169 myytäväksi tarjottua tonttia tai ainakin osan niistä. Kamari katsoi, että tässä tapauksessa olisi käytettävä samaa menettelytapaa kuin Kaisaniemenkatua laajennettaessa, nimittäin että kaupungin olisi lunastettava omakseen mainitut tontit, edelleen yksityiskohtaisesti määrättävä sekä satamaradan että uuden liikenneväylän tulevan suunnan ohjelma ja sitten myytävä ne tonttialueet, joita ei tarvittu näihin tarkoituksiin. Koska nämä alueet tulisivat sijaitsemaan vastaisen suuren liikenneväylän varrella ja niille voitaisiin rakentaa korkeat kivialot, tulisi kaupan tuloksena olla,

että kaupunki myöhemmin saisi takaisin lunastushinnan ja mahdollisesti sen lisäksi voittoakin. Kamarin esitys päättyi ehdotukseen, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

lunastaa edellä mainitut kolme tonttia, nimittäin Lapinlahdenkadun tontin n:o 14 2,042,400 markan, Työmiehenkadun tontin n:o 3 2,613,600 markan ja Työmiehenkadun tontin n:o 5 2,316,000 markan hinnasta;

antaa suorittaa nämä kauppahinnat käteisellä syyskuun 1 p:nä, jolloin vastaanotto tapahtuisi ja tontteihin kuuluvat verot ja rasitukset joutuisivat kaupungin vastattaviksi;

ottaa huomioon edellä mainitun määrän, yhteensä 6,972,000 markkaa, kaupungin v:n 1931 menoarviota vahvistettaessa; sekä

antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi aikanaan tehdä näiden tonttien oston aiheuttamaa kaupunginasemakaavanmuutosta ja raidelaitteita koskevat ehdotukset.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ rahatoimikamarin vähemistön lausuman poikkeavan mielipiteen mukaisesti evätä tehdyt tarjoukset ja näin ollen myöskin kamarin esityksen kokonaisuudessaan.

Lönnotinkadun tontin n:o 30 myyntitarjous. IV kaupunginosan korttelissa n:o 81 olevan Lönnotinkadun n:o 30 asuntotontin omistajan esittämän tarjouksen mainitun tontin myymisestä kaupungille 4,500,000 markan hinnasta kaupunginvaltuusto hylkäsi²⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin esitysten mukaisesti.

Kaupungin ja valtion välinen tilusvaihto. Kaupunginvaltuusto oli v. 1929 puolestaan hyväksynyt³⁾ kaupungin ja valtion välistä tilusvaihtoa koskevan sopimusehdotuksen. Tämän mukaan kaupunki, paitsi muuta, sitoutuisi luovuttamaan valtiolle rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laattamattaman piirustuksessa n:oksi 215 c merkityn IV kaupunginosan korttelin, pinta-alaltaan 6,000 m², ja samassa piirustuksessa tarkemmin osoitetun, 4,800 m²:n suuruisen alueen saman kaupunginosan korttelin n:o 215 b luoteisosasta, jota vastoin kaupunki saisi valtiolta korvaukseksi saman kaupunginosan korttelin n:o 194 a (n. s. Turun kasarmin alueen), pinta-alaltaan 7,000 m², sekä Hämeentien leventämiseen tarvittavan 3,800 m²:n suuruisen osan keskusvankilan aluetta.

Sen jälkeen kun eduskunta oli hylännyt hallituksen tämän johdosta sille antaman promemorian, mistä seikasta valtuusto v. 1930 sai⁴⁾ ilmoituksen, valtio pani kysymyksen uudelleen vireille, minkä jälkeen posti- ja lennätintalon rakennustoimikunta sekä rahatoimikamarin edustajat ryhtyivät uusiin neuvotteluihin keskenään. Neuvottelujen tuloksena oli uusi tilusvaihtoehdotus, jonka mukaan kaupunki, muiden ehtojen pysyessä ennallaan, luovuttaisi valtiolle korttelit n:ot 215 b ja 215 c kokonaan, joista edellisen pinta-ala oli 6,600 m² ja jälkimmäisen 6,000 m², valtio taas kaupungille aikaisemmin ehdotettuja alueita lukuunottamatta n. 7,000 m²:n suuruisen alueen Helsingin kuritushuoneen alueen itäosasta. Rahatoimikamari kannatti tätä ehdotusta, kuitenkin lisäten siihen korttelin n:o 215 c kaakkoispuolella olevan avoimen paikan. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi muuttaa edellä mainittua v. 1929 tekemäänsä päätöstä siten, että kyseisen päätöksen⁵⁾ muuten jäädessä voimaan kaupunki luovuttaisi valtiolle myöskin korttelin n:o 215 b eteläosan, pinta-alaltaan 1,800 m², edellyttäen, että valtio puolestaan luovut-

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. elok. 19 §. — ²⁾ S:n 16 p. huhtik. 29 §. — ³⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 14. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 38 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 14 ja seur.

taisi kaupungille 7.000 m²:n suuruisen, karttaan tarkemmin merkityn osan Helsingin kuritushuoneen alueesta ja ehdoin, että kaupunki olisi velvollinen järjestämään aukioksi ainakin korttelin n:o 215 c kaakkoispuolella olevan alueen pohjoisosan, joka laadittuun suuntakarttaan oli merkitty avoimeksi paikaksi. Sen lisäksi kamari ehdotti, että tämä uusi vaihtoehdotus kaupungin puolelta olisi voimassa kesäkuun 1 p:ään 1930 ja että kamari velvoitettaisiin ryhtymään päätöksen aiheuttamiin toimenpiteisiin. -- Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ kamarin esityksen sellaisin muutoksin, että korttelin n:o 215 c viereiseen paikkaan nähden pysyttiin valtuuston aikaisemmin tekemässä päätöksessä, jonka mukaan kaupungin tuli järjestää aukio mainitun korttelin kaakkoispuolelle.

Myöhemmin ilmoitettiin²⁾, että eduskunta oli evännyt myöskin hallituksen eduskunnalle tekemän esityksen kyseisestä uudesta tilusvaihtoehtoksesta.

Kaupungin ja keskusvankilan välinen tilusvaihto. Kaupunginvaltuusto oli v. 1926 evännyt³⁾ kaupungin ja Sörnäisten keskusvankilan välistä tilusten vaihtoa koskevan rahatoimikamarin ehdotuksen. Valtion viranomaisten kanssa jatkettujen neuvottelujen jälkeen kamari v. 1930 antoi valtuustolle asiasta uuden esityksen, jossa se ehdotti, että valtio aluevaihdossa saisi 8,920 m² käsittävän alueen keskusvankilan länsirajalta, 4,640 m² käsittävän alueen keskusvankilan itärajalta, 840 m² käsittävän alueen viimeksimainitun rajan suoristamiseksi, ehdotetun uuden pohjoisrajan eteläpuolella olevan täytettäväksi tarkoitettua, pienehkön vesialueen sekä n. 3,000 m² käsittävän varastotontin vankilan lähellä olevalta Vanhankaupungin lahden satama-alueelta. Kaupunki taas saisi Hämeentien varrella olevan 2,560 m² käsittävän alueen, 3,230 m²:n suuruisen alueen keskusvankilan eteläpuolelta, 2,000 m²:n suuruisen alueen keskusvankilan itäpuolelta sekä vielä erään 7,520 m² käsittävän alueen. Sitäpaitsi oli vaihtosopimukseen otettava seuraavat ehdot:

a) että valtio sai edelleen pysyttää satamaradan pistoraitteen luona olevasta kääntöpöydästä keskusvankilan alueelle vedetyn rautatieraitteen, kunnes valtio omalla kustannuksellaan rakensi uuden raitteen kyseiselle alueelle, jolloin se sai kustantaa myöskin ensinmainitun raitteen poistamisen vaihdossa kaupungille joutuvalla alueella; mainitut raidetyöt oli suoritettava vaihtosopimuksen allekirjoittamisen jälkeisinä kolmena vuotena;

b) että kaupunki, katsoessaan etunsa sitä vaativan, rakensi keskusvankila-alueita ympäröivät kadut ja hoiti niiden kunnossa- ja puhtaanapidon; jos valtio rakensi tai luovutti muille rakennettaviksi näiden katujen varsilla olevia alueita tai tontteja, siirtyi vastaavien kadunosien kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisuus voimassaolevien, kaupunginasemakaavaan kuuluvan alueen haltijoita koskevien määräysten nojalla tontin tai alueen omistajalle;

c) että valtion ei tarvinnut ottaa osaa satamaradan läheisyydessä, rautatiesillä luona olevan entisen viljamakasiinin ja valtion margariinitehtaan tontin ääressä olevan kadun ensimmäisestä kiveämisestä johtuviin kuluihin, mutta että sen vastedes oli pidettävä nämä katuosat kunnossa ja puhtaina edellä olevan b-kohdan mukaisesti; sekä

d) että uusien omistajien oli heti sopimusta tehtäessä otettava haltuunsa vaihtoon sisältyvät alueet, lukuunottamatta keskusvankilan länsirajalla olevaa, jonka valtio ottaisi vastaan kesäkuun 1 p:nä 1931.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto kaikin puolin hyväksyi⁴⁾ rahatoimikamarin esityksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 34 §. — ²⁾ S:n 21 p. helmik. 3 §. — ³⁾ Ks. v:n 1926 kert. s. 9. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 20 §.

Pengerkadun tontin n:o 22 myynti. Herrat V. L. Mattila ja E. I. Niemi olivat v. 1928 huutokaupassa huutaneet ¹⁾ XI kaupunginosan korttelissa n:o 346 olevan Pengerkadun tontin n:o 22 perustettavaksi aiotun osakeyhtiön laskuun 750,000 markan hinnasta. Viitaten siihen, ettei tämä kauppa rahoituskamarin entisen asiamiehen M. Wilskmanin laiminlyönnin johdosta ajoissa ollut saanut lainhuudatusta, ostajat anoivat kamarilta, että heille myönnettäisiin kauppaehtoisissa määrättyjen kauppahinnan 637,600 markan suuruisen maksamattoman osan lyhennysmaksuerien ja koron maksamisen lykkäystä kaksi vuotta v:n 1929 syyskuun lopusta lukien, sekä että kolmeksi vuodeksi määrätty rakennusvelvollisuuksien täyttämisaika myöskin vastavasti pidennettäisiin. Tämän johdosta kamari myönsi anojille mainittujen lyhennysmaksuerien ja korkojen maksamisen lykkäystä, kuitenkin vain vuodeksi ja rakennusajan pidennystä, samoin vuodeksi, sekä myi sittemmin tontin v. 1930 laaditun kauppakirjan perusteella anojien muodostamalle Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu 22 nimiselle yhtiölle. Ilmoittaen nämä toimenpiteensä kaupunginvaltuustolle kamari sen jälkeen alisti ne valtuuston tarkittaviksi, jolloin tämä päätti ²⁾ ne hyväksyä.

Saksalaisen koulun tonttikaupan ratkaiseminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1929 erinäisin ehdoin myynyt ³⁾ Helsingin saksalaiselle kouluyhdistykselle XIII kaupunginosan korttelissa n:o 417 olevan Dagmarinkadun tontin n:o 9 mainitun yhdistyksen ylläpitämälle saksalaiselle koululle rakennettavan talon paikaksi. Yhdistyksen kuitenkin ilmoitettua rahoituskamarille, että se ei halunnut päättää tonttikauppaa, kamari teki ⁴⁾ tästä ilmoituksen kaupunginvaltuustolle.

Pohj. Rautatiekadun tontin n:o 9 omistusoikeus. Kaupunginvaltuusto oli v. 1927 luovuttanut ⁵⁾ Helsingin musiikkiopisto osakeyhtiölle XIII kaupunginosan korttelissa n:o 402 sijaitsevan Pohj. Rautatiekadun tontin n:o 9 konservatoriorakennuksen teettämistä varten sinne. Sen jälkeen kun mainitun yhtiön v. 1928 pidetyssä yhtiökokouksessa oli päätetty perustaa erityinen Helsingin konservatorion säätiö, joka ottaisi tehtäväkseen konservatoriorakennuksen teettämisen ja jolle yhtiö tätä varten luovuttaisi kyseisen tontin, yhtiö ja uusi säätiö anoivat v. 1930, että kyseisen tontin kauppasopimus tehtäisiin suoraan kaupungin ja säätiön kesken. Rahoituskamarin sitä puollettua valtuusto myöntyi ⁶⁾ anomukseen.

Apollonkadun tonttien n:ot 8 ja 10 omistusoikeus. Kaupunginvaltuusto oli v. 1923 määrätyn ehdoin luovuttanut ⁷⁾ XIII kaupunginosan korttelissa n:o 436 olevien Apollonkadun tonttien n:ot 8 ja 10 omistusoikeuden Tekniska läroverket i Helsingfors aktiebolag nimiselle yhtiölle. Sen jälkeen kun yhtiö v. 1930 oli muodostettu säätiöksi, jonka nimitys oli Stiftelsen Tekniska läroverket i Helsingfors ja tehtävä yhtiön ylläpitämän oppilaitoksen sekä yhtiön kaiken omaisuuden ja sen velkasitoumusten haltuunotto, yhtiö anoi, että edellä mainittujen tonttien omistusoikeus luovutettaisiin valtuuston aikaisemmin vahvistamin ehdoin mainitulle säätiölle. Rahoituskamarin tätä anomusta puollettua valtuusto päätti ⁸⁾ hyväksyä sen.

Tonttien luovuttaminen valtion oppikouluille. Opetusministeriö oli vedoten v. 1872 annetun koulujärjestyksen 104 §:ään v. 1925 anonut kaupunginvaltuustolta m. m., että uudelle suomalaiselle ja uudelle ruotsalaiselle poikakoululle varattaisiin sopivat tontit, edelliselle esim. silloinen XI kaupungin-

¹⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 156. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 11 §. — ³⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 18. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 15 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 24. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 28 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 27. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 23 §.

osan kortteli n:o 334 a ja jälkimmäiselle esim. XIV kaupunginosan kortteli n:o 480. Sen lisäksi ministeriö v. 1928 oli anonut tonttipaikan luovuttamista uudelle suomalaiselle tyttökoululle Kallion kaupunginosasta, jolloin tarkoitukseen sopivina oli mainittu korttelit n:ot 352 ja 301 b sekä osa kortteli n:o 326. Sitten kun kaupungin yleisten töiden hallitus antamassaan lausunnossa eri perusteiden nojalla oli pitänyt kolmea yllä mainittua tonttipaikkaa epätarkoituksenmukaisina ja niiden sijaan ehdottanut tyttökoulun paikaksi XI kaupunginosan korttelin n:o 334 koillisosaa, rahatoimikamari v. 1930 teki valtuustolle esityksen asiasta. Siinä kamari m. m. huomautti, että Helsingin kaupunki viime aikoina oli valtion oppikoulujen tarpeisiin ilmaiseksi luovuttanut kolme suurta tonttia, joiden pinta-ala kaikkiaan oli 14,133 m² ja yhteinen arvo 14,108,600 markkaa, sekä että samaan tarkoitukseen nyt oli pyydetty vielä kolme tonttia, jotka käsittivät 11,530 m² ja joiden arvoksi oli laskettu kaikkiaan 10,206,000 markkaa. Siinä tapauksessa, että nämäkin maksutta luovutettaisiin, tulisi kaupunki kymmenvuotiskautena 1921—31 korvauksetta luovuttaneeksi valtion kouluille kaikkiaan 25,663 m² tonttimaata, jonka arvo nousi 24,314,600 markkaan. Vaikkakin oli myönnettävä, että valtion huolehtiminen kaupungissa olevista oppikouluista tuotti kaupungille suurta välillistä hyötyä, ei kaupunkia kamarin mielestä kuitenkaan saanut loppumattomiin velvoittaa ilmaiseksi luovuttamaan kallisarvoista tonttimaata valtiolle. Kun kaupunki sitäpaitsi joidenkin liikenneväylien laajentamiseen y. m. tarkoituksiin ehdottomasti tarvitsisi erinäisiä, siihen aikaan valtion hallussa olevia maa-alueita, kamari esitti, että valtuusto, ennenkuin päätettiin puheena olevien tonttien luovuttamisesta, anoksi valtioneuvostolta, että kaupungille osittaisena korvauksena näistä luovutettaisiin kolmen maa-alueen omistusoikeus, nimittäin:

- 1) II kaupunginosan korttelin n:o 42 n. 55 m² käsittävän luoteisosan, jonka arvo oli 165,000 markkaa, ja joka tarvittiin Kaisaniemenkadun leventämiseen;
- 2) VIII kaupunginosan korttelissa n:o 142 olevan rahapajan tontin, joko kokonaan tai ainakin n. neljänneksen siitä. Koko tontin arvo oli 6,000,000 markkaa ja neljänneksen 1,500,000 markkaa, ja mainittu alue tarvittiin satamaradan jatkamiseksi Pohjoisrantaan ja sieltä edelleen Sörnäisten rantatielle; sekä
- 3) 8,000 m² suuruisen Pasilan luona olevan Ilmalan alueen osan, jonka arvo oli 1,600,000 markkaa, ja joka tarvittiin vesijohtolaitoksen uutta vesisäiliötä varten.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen hyläten:

- 1) luovuttaa suomalaista poikakoulua varten n. 3,500 m² käsittävän osan korttelista n:o 334 2,275,000 markan kauppahinnasta, mikä sai olla korotomana lainana niin kauan kuin tonttialuetta käytettiin koulutarkoitukseen;
- 2) samoin ehdoin luovuttaa ruotsalaista poikakoulua varten n. 4,930 m² maata korttelista n:o 480 5,916,000 markan kauppahinnasta;
- 3) samoin ehdoin luovuttaa suomalaiselle tyttökoululle n. 3,100 m² maata korttelin n:o 334 koillisosasta 2,015,000 markan kauppahinnasta; sekä
- 4) antaa rahatoimikamarin tehtäväksi tehdä valtuustolle esityksen kaupungille tarpeellisten valtion omistamien alueitten hankkimisesta kaupungille.

Tontin luovuttaminen kirkkorakennusta varten. Helsingin kaupunkilähetyksen tekemän esityksen johdosta, joka koski XII kaupunginosan kort-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 10 §.

telin n:o 358 Hämeentien varrella olevan tontin n:o 64 (ennen n:o 61) luovuttamista maksutta kyseiselle yhdistykselle rakennettavan evankelis-luterilaisen kirkon paikaksi kaupunginvaltuusto oli v. 1929 tarjonnut¹⁾ mainitun tontin kaupunkilähetyksen lunastettavaksi 560,360 markan hinnasta. V. 1930 yhdistys uudisti anomuksensa saada kyseinen tontti maksutta. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotettua anomuksen evättäväksi viitaten siihen, että ensiluokkaisella liikepaikalla sijaitseva tontti oli liian kallisarvoinen mainittuun tarkoitukseen luovutettavaksi, ja rahatoimikamarin lausuttua, että kaupunginvaltuuston olisi pysyttävä asiasta v. 1929 tekemässään päätöksessä, kaupunginvaltuusto epäsi²⁾ yhdistyksen anomuksen.

Punaisen-Ristin kujan tonttien n:o 2 ja 4 luovuttaminen Suomen punaiselle ristille. Suomen punaisen ristin keskushallitus anoi XIV kaupunginosan korttelissa n:o 479 b olevien Punaisen-Ristin kujan tonttien n:ot 4 ja 2 kauppakirjan laatimista, joista tonteista edellinen oli v. 1924 ja jälkimmäinen v. 1929 varattu³⁾ Punaisen ristin suunnitteleman sairaalan paikaksi. Kaupungin yleisten töiden hallituksen arvioitua yhteensä n. 8,377 m² käsittävien tonttien arvon 800 markan yksikköhinnan mukaan m²:ltä 6,700,000 markaksi, kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti⁴⁾ myydä Punaisen-Ristin kujan tontit n:ot 2 ja 4 Suomen punaiselle ristille, edellisen 3,680,000 markan ja jälkimmäisen 3,020,000 markan hinnasta eli yhteensä 6,700,000 markasta, jolloin kauppahinta niin kauan kuin tontteja käytettiin sairaalataroitukseen sai olla maksamatta ja korottomana lainana tonttien ja niille teetettyjen rakennusten ensimmäistä kiinnitystä vastaan, mutta muussa tapauksessa heti lankesi maksettavaksi, sekä että kyseisille tonteille rakennettaviksi aiottujen rakennusten pääpiirustukset alistettiin kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Maa-alueen luovuttaminen Kulosaaresta kirkkoa ja kirkkoherran asuntoa varten. Kulosaaren huvilakaupunkiseurakunnan lisätty kirkkovaltuusto anoi viitaten Helsingin kaupungin ja Kulosaaren huvilakaupunki osakeyhtiön kesken v. 1928 tehtyyn kauppasopimukseen⁵⁾, että kaupunginvaltuusto luovuttaisi seurakunnalle maksutta Lindgrenintien varrella Kulosaaresta olevan, erääseen piirustukseen merkityn maa-alueen rakennettavaksi aiotun kirkon ynnä kello-tapulin sekä kirkkoherran asunnon paikaksi. Kaupunginasemakaava-arkkitehdin ja kaupungin yleisten töiden hallituksen puollettua luovuttamista valtuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti⁶⁾ suostua anomukseen ja antaa rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä kaikkiin siitä johtuviin toimenpiteisiin.

Erään Pukinmäen alueen luovuttaminen urheilukentäksi. Helsingin maalaiskunnan urheilulautakunta oli rahatoimikamarilta anonut saada käyttää urheilukenttänä n. s. Karhusuon niityllä, Pukinmäen korttelin n:o 51 eteläpuolella, sijaitsevaa kaupungin omistamaa n. 11,250 m²:n suuruisia aluetta. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin puollettua esitystä kaupunginvaltuusto kamarin esityksestä päätti⁷⁾ luovuttaa mainitun alueen Helsingin maalaiskunnalle toistaiseksi urheilukenttänä käytettäväksi ehdoin, että kunta huolehti kentän kuntoonpanosta ja ylläpidosta ja kaikki paikkakuntalaiset vapaasti saivat käyttää sitä sekä, että alue, jos kaupunki tarvitsi sitä muihin tarkoituksiin, ilman irtisanomista luovutettiin takaisin kaupungille ilman kentän kuntoonpanon y. m. aiheuttamien kustannusten korvausvelvollisuutta.

¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 19. — ²⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 33 §. — ³⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 17 ja v:n 1929 kert. s. 22. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 28 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 10. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 2 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. jouluk. 15 §.

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

XX kaupunginosan tonttien n:ot 787 ja 788 antaminen vuokralle. Vacuum Oil C:o niminen yhtiö oli rahatoimikamarilta anonut saada vuokralle XX kaupunginosan korttelissa n:o 787 Lauttasaarenkadun varrella olevan tontin n:o 45 teettääkseen sille suurehkon varastorakennuksen. Tämän johdosta ja kaupunginvaltuuston vahvistettua¹⁾ koko mainitun korttelin ja saman kaupunginosan korttelin n:o 788 jaotuskaavan rahatoimikamari esitti, että se oikeutettaisiin vuokraamaan mainittu tontti yhtiölle korkeintaan 30 vuodeksi vuotuista vuokramaksua vastaan, joka ollen viitenä ensimmäisenä vuotena 20 markkaa m²:ltä asteittaisesti nousisi siten, että se viitenä viimeisenä vuotena olisi 55 markkaa m²:ltä, ja muuten kamarin määräämin ehdoin, sekä samoin luovuttamaan kyseisen korttelin molemmat muut tontit korkeintaan 30 vuodeksi kamarin määräämin vuokraehdoin. Palotoimikunnan puollettua yhtiön anomuksen hyväksymistä erinäisin paloturvallisuuden vaatimin ehdoin ja yhtiön annettua niistä lausuntonsa kaupunginvaltuusto päätti²⁾ valtuuttaa kamarin vuokraamaan kyseiset tontit mainitun ehdotuksen mukaisesti ja oikeuttaa sen vahvistamaan tontille n:o 45 paloturvallisuuden tai muiden näkökohtien vuoksi tarpeelliset vuokraehdot.

Tuurholman maanviljelysalueiden ja rakennusten vuokraaminen. Kaupunginvaltuuston v. 1929 annettua Helsingin pitäjässä olevan Tuurholman tilan ostoa koskevan päätöksensä yhteydessä rahatoimikamarin tehtäväksi³⁾ ryhtyä tämän kaupan aiheuttamiin toimenpiteisiin kamari ensin pyysi maatalouslautakunnan lausuntoa asiasta. Sitten kun tilalla toimitetussa katselmuksessa oli havaittu sekä peltojen että rakennusten olevan melkoisten parannusten tarpeessa, lautakunta lausui, ettei tilan viljeleminen kaupungin laskuun olisi edullista, minkä johdosta se olisi annettava vuokralle. Lautakunta ehdotti, että Tuurholman maanviljelysalueet ynnä niihin kuuluvat rakennukset vuokrattaisiin kymmenen vuoden ajaksi v:n 1930 alusta laskien veljeksille O. A., K. F. ja E. F. Lindbergille yhteisesti 10,000 markan vuosivuokrasta sekä tilan puutarha ja siihen kuuluvat rakennukset samaksi ajaksi puutarhuri T. Enbergille 6,000 markan vuosivuokrasta, jolloin vuokraajien itsensä oli kustannettava katselmuskirjassa todettujen rappioiden korjaaminen ja vuokrauksessa muuten sopivissa kohdin oli sovellettava kaupungin muiden viljelysmaiden pitkäaikaisessa vuokralleannossa noudatettavia ehtoja. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin puollettua maatalouslautakunnan ehdotusta kaupunginvaltuusto sen hyväksyi⁴⁾, kuitenkin mainitun hallituksen ja kamarin ehdotuksesta lisäten, että kaupungille pidätettiin oikeus kuuden kuukauden irtisanomisen jälkeen vuokraa suhteellisesti alentaen ottaa haltuunsa vuokra-alueiden osia.

Koteja tylsämielisille nimiselle yhdistykselle vuokratun Koskelan alueen laajentaminen. Koteja tylsämielisille r. y. nimisen yhdistyksen anottua, että rakennettavaa tylsämielisten hoitolaitosta varten sille v. 1929 vuokrattua⁵⁾ Koskelassa sijaitsevaa n. 4,000 m²:n suuruista aluetta laajennettaisiin n. 4,384 m²:llä, kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen ja

1) Ks. tätä kert. s. 1. — 2) Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 9 §. — 3) Ks. v:n 1929 kert. s. 16. — 4) Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 10 §. — 5) Ks. v:n 1929 kert. s. 25. — 6) Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 33 §.

rahatoimikamarin puoleltua anomusta myöntyä siihen muuttamatta aikaisemmin määrättyjä vuokraehtoja.

Vuokraoikeuden pidentäminen. Talonomistaja L. Kovinin, jolla oli vuokralla Siltasaarenkadun tontit n:ot 7—9, tekemän anomuksen kyseisten tonttien vuokrasopimuksen pidentämisestä kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾ rahatoimikamarin tästä asiasta antaman lausunnon mukaisesti.

Ford Motor C:o of Finland osakeyhtiö anoi, että kahden sille vuokratun VI kaupunginosan tehdaskorttelissa n:o 178 sijaitsevan maa-alueen, joiden vuokrasopimukset päättyivät kesäkuun 30 p:nä 1931, vuokraoikeutta erinäisin ehdoin pidennettäisiin heinäkuun 1 p:ään 1939; toisen alueen vuotuinen vuokramaksu oli 4,442 dollaria ja toisen 13,320 markkaa. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ oikeuttaa kamarin vuokraamaan mainitulle yhtiölle heinäkuun 1 p:ään 1939 asti kyseiset alueet ynnä siellä olevan tehdasrakennuksen molemmista alueista yhteisesti vuosittain dollareissa suoritettavasta vuokramaksusta, joka heinäkuun 1 p:stä 1931 heinäkuun 1 p:ään 1936 laskettaisiin mainittuja vuokramaksuja 20 %:n korotuksin vastaavin määrin sekä heinäkuun 1 p:stä 1936 heinäkuun 1 p:ään 1939 sellaisin määrin, jotka vastaisivat sanottuja vuokramaksuja korotettuina vielä korkeintaan 20 %:lla, sekä muuten voimassa olevin vuokraehdoin, paitsi ettei vuokrasopimuksessa pidätettäisi sopimuksentekijöille mitään irtisanomisaikaa, ja että yhtiön kaikki laitokset sekä muutos- ja lisärakennukset ynnä kaikki lattiaan ja seiniin kiinnitetty sisustus ja varustus siellä olevaa sähköllä kulkevaa tavarahissää ja samoin siellä olevaa liikkuvaa nostokurkea lukuunottamatta vuokra-ajan päättyessä joutuisivat kaupungille.

Puutarhuri C. T. Ward, jolla oli vuokralla 1,280 m²:n suuruinen Böölen tilan torppapalsta, jonka vuokraoikeus päättyi v:n 1929 lopussa, oli anonut rahatoimikamarilla kyseisen oikeuden pidentämistä v:n 1939 loppuun. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin puoleltua asiaa kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ vuokraoikeuden pidennyksen viimeksimainitun vuoden huhtikuun 30 p:ään asti ehdoin, että vuotuinen vuokramaksu korotettiin 45 markasta 1,000 markkaan.

Kamreeri V. Kapari, jolla oli vuokralla Oulunkylän asuntopalstan n:o 23 itäinen, Sandåkerbacken niminen osa, minkä vuokraoikeus päättyi syyskuun 30 p:nä 1930, oli anonut kyseisen oikeuden pidentämistä 10 vuodella. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pidensi⁴⁾ sanotun vuokra-ajan elokuun 15 p:ään 1939, jolloin mainitun asuntopalstan länsiosan vuokra-aika päättyi, ehdoin, että vuotuinen vuokramaksu korotettiin 60 markasta 2,400 markkaan sekä että anojan oikeus pitää uimahuonetta ja veneiden kiinnityspaikkaa kaupungin maalla Vantaanjoen rannalla peruutettiin.

Vahtimestari S. Ekbergin tekemän anomuksen hänen samana vuonna Pukinmäestä viideksi vuodeksi vuokraamansa⁵⁾ asuntopalstan vuokra-ajan muuttamisesta 25 vuodeksi kaupunginvaltuusto kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin ehdotusten mukaisesti epäsi⁶⁾.

Erään Mäntysaaren alueen vuokraoikeuden pidentäminen ja lunastaminen. Kalastaja A. V. Pehrman-vainaja, jolla oli ollut vuokralla Helsingin pitäjässä olevan Mäntysaaren kaupungille kuuluvan eteläosan n. 2,360 m²:n suuruinen

1) Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 36 §. — 2) S:n 12 p. helmik. 7 §. — 3) S:n 19 p. maalisk. 9 §. — 4) S:n 8 p. lokak. 17 §. — 5) Ks. tätä kert. os. II A. — 6) Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 34 §.

alue, oli v. 1916 saanut mainitun alueen vuokra-ajan pidennetyksi v:n 1927 loppuun 60 markan vuotuisesta vuokramaksusta, ja tämä oikeus oli hänen kuoltuaan siirtynyt hänen leskelleen, joka myöhemmin oli mennyt naimisiin kalastaja A. Hännisen kanssa. Sen jälkeen kalastaja Hänninen ja hänen vaimonsa olivat asianomaiselle vuokralautakunnalle ilmoittaneet haluavansa lunastaa kyseisen alueen kalastustorppien lunastamisesta v. 1924 annetun lain määräysten mukaisesti. Sovinnon aikaansaamiseksi vuokralautakunta sittemmin oli siirtänyt asian v:een 1930, ja siitä käytyjen neuvottelujen tuloksena oli sovintoehdotus. Rahatoimikamarin esitettyä tämän hyväksyttäväksi kaupunginvaltuusto kamarin ehdotuksesta päätti¹⁾, että kyseisen alueen sai vuokrata puolisoille Hänninen 25 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1928 lukien seuraavin muutoksin ja lisäyksin aikaisemmin voimassa olleisiin ehtoihin, nimittäin:

että vuotuinen vuokramaksu korotettiin 600 markkaan;

että aluetta laajennettiin n. 4,440 m²:llä, jolloin puolisojen Hännisen sauna-rakennus ja kaivo joutuivat vuokra-alueen sisäpuolelle ja tämä tuli n. 6,800 m²:n laajuiseksi;

että satunnaiset Mäntysaarella kävijät vapaasti saivat käyttää alueella olevaa kaivoa;

että puoliset Hänninen sitoutuivat omasta ja oikeudenomistajiensa puolesta kaikiksi ajoiksi luopumaan mainitun alueen tai sen osan lunastusoikeudesta sekä oikeuttivat kaupungin tammikuun 1 p:nä 1953 ottamaan sen vapaaseen hallintaansa; sekä

että puoliset Hänninen mainitun lunastusoikeuden korvaukseksi saivat 15,000 markkaa käteisenä.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti, että viimeksimainittu määrä osoitetaisiin kiinteän omaisuuden pääluokan arvaamattomiin tarpeisiin varatusta talousarviomäärärahasta.

Vuokrasopimuksen päättyminen. Rahatoimikamari, joka useiden vuosien aikana oli vuokrannut Viikin sotilasvirkatalon asutushallitukselta vuodeksi kerrallaan, oli siihen katsoen, että kaupungin ja valtion välinen tilusvaihto²⁾ ei ollut tullut käsittämään mainittua tilaa ja että suunnitelma lentoasemankin rakentamisesta sinne oli rauennut, päättänyt olla uudistamatta vuokrasopimusta maaliskuun 14 p:n 1931 jälkeen, jolloin sopimus päättyi. Sen jälkeen kun kamari ilmoittaen tästä oli alistanut mainitun päätöksen kaupunginvaltuuston harkittavaksi, valtuusto päätti³⁾ hyväksyä kamarin asiasta tekemän päätöksen.

Arabiasta Vanhaankaupunkiin johtavan raitiotielinjan rakentamisen lykkyminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1925 myöntänyt⁴⁾ Helsingin raitiotieja omnibusosakeyhtiölle toimiluvan Vanhaankaupunkiin johtavaa kaksiraiteista raitiotielinjaa varten ehdoin, että linja v. 1926 rakennettiin Arabian läheisyydessä olevaan kohtaan sekä että sitä sieltä jatkettaisiin Vanhaankaupunkiin niin pian kuin It. Viertotien laajentaminen Arabian ja Vanhaankaupungin väliseltä osalta oli tarpeellisessa laajuudessa toimitettu. Tämän johdosta ja koska Hämeentien (ent. It. Viertotien) levennystyöt oli v. 1929 toimitettu Arabian ja Vanhankaupungin väliseltä osalta, rahatoimikamari kysyi yhtiöltä, oliko mainittu tieosuus kyllin leveä Vanhaankaupunkiin ohtavan raitiotielinjan pidentämistä varten. Vastauksessaan raitiotieyhtiön

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 6 §. — ²⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 20. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 14 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 28.

hallitus ilmoitti, että tie oli kyllin leveä kaksiraiteista linjaa varten, mutta huomautti, että linjan rakentamisaikaa ei ollut tarkemmin vahvistettu toimiluvassa eikä valtuuston päätöksessä sen myöntämisestä. Uusien raitiotielinjojen suhteen hallitus yleensä oli asettunut sille kannalle, että linjoja, jotka ainakin ensimmäisinä vuosina tuottaisivat tappiota, ei nykyisenä taloudellisesti vaikeana ajankohtana ollut pantava alulle tai rakennettava, elleivät erityiset yhteiskunnalliset syyt jossain yksityisessä tapauksessa vaatineet sitä. Tässä tapauksessa ei kuitenkaan sen laatuista syytä voitu esittää, ja yhtiön toimitusjohtajan tekemän laskelman mukaan uusi linja vuosittain tuottaisi yhtiölle tappiota n. 100,000 markkaa, johon kuoletus ja korot eivät sisältyneet. Johtokunta oli sen vuoksi siirtänyt uuden linjan rakentamisen toistaiseksi.

Myöhemmin joukko Vanhankaupungin asukkaita jätti kaupunginvaltuustolle anomuksen, että raitiotieyhtiö velvoitettaisiin heti rakentamaan Vanhankaupunkiin johtava raitiotielinja. Rahatoimikamari, johon asia sen jälkeen oli palautettu, katsoi puolestaan yhtiön toimilupasopimuksen mukaan velvolliseksi heti jatkamaan Arabian linjaa Vanhankaupunkiin, jollei valtuusto vapauttanut yhtiötä tämän velvollisuuden täyttämisestä, mutta päätti ensin pyytää yhtiön lausuntoa kysymyksestä, voitaisiinko Vanhankaupunkiin ehkä järjestää jokin muu liikenneyhteys kuin raitiotie. Tämän johdosta yhtiön johtokunta selitti, että linja- tai trolleyautojen käyttäminen kyseisellä linjalla runsaiden hankinta- ja käyttökustannusten takia tulisi kaupungille ainakin yhtä epäedulliseksi kuin raitiotieliikenne, joten ei olisi syytä käyttää muuta kulku-
neuvoa kuin raitiotietä. Sen varalta, että toimilupasopimuksen katsottaisiin velvoittavan yhtiön rakentamaan mainittu raitiotielinja, johtokunta sitäpaitsi anoi, että yhtiölle myönnettäisiin lupa siirtää linjan rakentaminen enintään kolme vuotta eteenpäin. Tätä anomusta kamari puolsi huomauttaen, että yhtiö viime vuosina oli huomattavasti ylittänyt alkuperäisessä toimilupasopimuksessa määrätyn laitostensa laajentamisvelvollisuuden, sekä ettei ollut syytä vallitsevana epäsuotuisena aikana pakottaa yhtiötä sitomaan huomattavia pääomia rakennushankkeeseen, joka ilmeisesti tuottaisi tappiota.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ oikeuttaa raitiotieyhtiön siirtämään Arabian—Vanhankaupungin raitiotielinjan rakentamisen korkeintaan kolme vuotta eteenpäin.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset.

Käpylän paloaseman paikan muutos. Koska paloasemalle varatun Käpylässä olevan korttelin n:o 885 rakennuspohja oli havaittu sangen epäedulliseksi, kaupungin yleisten töiden hallitus oli antanut rakennuskonttorin asemakaavaosaston tehtäväksi yksissä neuvoin mainitun konttorin huonerakennusosaston kanssa laatia ehdotuksen paloaseman sijoittamisesta toiseen paikkaan. Sen johdosta laaditun ehdotuksen mukaan oli sanottuun kortteliin yhdistettävä osa sen koillispuolella olevaa mäenrinnettä, jonka maaperä oli tyydyttävä ja jolle paloasema olisi joitettava; paloaseman tonttiraja siirtyisi tämän johdosta 25 m

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. elok. 13 §.

koilliseen. Sekä paloviranomaisten että rahatoimikamarin puollettua ehdotusta kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ sen.

Kallion paloaseman laajentaminen. Viitaten rahatoimikamarin komitean v. 1925 antamaan mietintöön²⁾, jossa m. m. oli ehdotettu Kallion paloaseman laajentamista, palotoimikunta v. 1929 oli esittänyt kaupunginvaltuustolle, että mainitun paloaseman, joka ei enää täyttänyt oikeutettuja vaatimuksia, laajentamiseksi myönnettäisiin 3,250,000 markan sekä kaluston hankkimiseksi asemalle 150,000 markan määräraha eli yhteensä 3,400,000 markkaa, mitkä määrärahat merkittäisiin kaupungin v:n 1930 talousarvioon. Yksissä neuvoin paloviranomaisten kanssa kaupungin yleisten töiden hallitus sen jälkeen rahatoimikamarin pyynnöstä laaditutti luonnospiirustukset sekä likimääräisen kustannusarvion laajennustöitä varten. Näiden piirustusten mukaisesti paloasemataloon rakennettaisiin lisää kaksikerroksinen siipirakennus sekä letkujen kuivaustorni, jota paitsi sekä pää- että ulkokuonerakennus uudistettaisiin perinpohjaisesti ja jälkimmäiseen rakennettaisiin yksi kerros lisää. Kylkirakennuksen ja tornin rakennuskustannukset oli kustannusarviossa laskettu 2,400,000 markaksi, päärakennuksen 1,680,000 markaksi ja ulkokuonerakennuksen 750,000 markaksi eli kaikkiaan 4,830,000 markaksi. Palotoimikunnan ehdotettua piirustukset hyväksyttäväksi muutamin muutoksin rahatoimikamari, joka puolestaan katsoi, että rakennuskustannukset voitaisiin alentaa 4,500,000 markkaan, ehdotti, että kaupunginvaltuusto periaatteessa hyväksyisi laaditut luonnospiirustukset sekä kehoittaisi mainittua hallitusta ottaen huomioon palotoimikunnan tekemät muistutukset laadituttamaan ja antamaan valtuustolle rakennushankkeen pääpiirustukset sekä yksityiskohtaisen kustannusarvion. Valtuusto hyväksyi³⁾ kamarin ehdotuksen sellaisin lisäyksin, että hallitusta kehoitettiin noudattamaan mitä suurinta säästäväisyyttä tämän ja muiden vastaisten rakennushankkeiden pääpiirustuksia laatiessaan.

Poliisitalon rakentaminen V poliisipiirille. Kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti rahatoimikamarille V poliisipiirille tarkoitetun uuden poliisitalon luonnospiirustukset ja likimääräisen kustannusarvion, mille rakennukselle kaupunginvaltuusto v. 1929 oli varannut⁴⁾ Vallilan korttelissa n:o 550 sijaitsevan Sturenkadun tontin n:o 25. Piirustusten mukaan taloon rakennettaisiin neljä kerrosta, joista ensimmäisessä olisi kyseisen poliisipiirin virka- huoneisto, säilytyskoppeja ja kolme asuinhuoneistoa, toisessa päivystävän miehistön huoneistoja sekä joitakin poliisin virka- ja asuinhuoneistoja sekä kolmannessa ja neljännessä joukko asuinhuoneistoja; pihamaan alle rakennettaisiin tilava autotalli. Kustannusarvio päättyi 5,580,000 markkaan, josta rakennuksen osalle oli laskettu 5,160,000 markkaa ja autotallin osalle 420,000 markkaa. Sen jälkeen kun poliisimestari ja rahatoimikamari, joista jälkimmäinen m. m. laski uuden poliisitalon vuosittaiset kustannukset 100,000 à 105,000 markaksi ja sen vuokratulot 190,800 markaksi, olivat puoltaneet piirustuksia muutamin pienin muutoksin, kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ kamarin ehdotuksesta periaatteellisesti hyväksyä luonnospiirustukset ja antaa mainitulle hallitukselle tehtäväksi rakennuksen pääpiirustusten ja yksityiskohtaisen kustannusarvion laadituttamisen sekä kamarin tehtäväksi aikanaan antaa valtuustolle ehdotuksen määrärahan myöntämisestä mainittuun tarkoitukseen ja rakennustöiden aloittamisesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 13 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23 v:lta 1925. — ³⁾ Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 30 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 22. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 7 §.

Pengerkadun poliisitalon korottaminen. Rahatoimikamarille osoittamassaan kirjelmässä terveydenhoitolautakunta v. 1929 ilmoitti, että Pengerkadun poliisitalossa sijaitsevalla poliisilaitoksen suojeluosastolla, jonka tehtäviin m. m. kuului mielisairaiden huolto ja jolla tähän tarkoitukseen oli käytettävään vain kolme koppia, olot tilanpuutteen vuoksi olivat käyneet aivan sietämättömiksi, mitä seikkaa koppien sijaitseminen poliisin tavallisten asiakkaiden ja juopuneiden henkilöiden säilytystilojen välittömässä läheisyydessä vielä lisäsi. Koska poliisilaitoskin oli valittanut pidätettyjen henkilöiden säilytykseen tarkoitettujen mainitun poliisitalon tilojen osoittautuneen ahtaiksi, lautakunta ehdotti, että sitä pihanpuoleista siipirakennusta, jossa sekä suojeluosaston kopit että poliisin säilytyshuoneet olivat, korotettaisiin kahdella kerroksella. Lautakunta anoi, että kamari merkitsisi v:n 1930 talousarvioehdotukseensa 800,000 markan määrärahan tätä varten. Koska kaupungin yleisten töiden hallitus ei ollut ehtinyt lähettää rakennusyrityksen piirustuksia eikä kustannusarviota, ennenkuin talousarvion valmistelu kamarissa oli loppuunsaorittettu, kamari merkitsi kyseiseen talousarvioehdotukseensa 350,000 markkaan vähenetyn määrärahan, joka oli tarkoitettu kyseisen talon korottamiseen vain yhdellä kerroksella. V. 1930 antamassaan lausunnossa mainittu hallitus kuitenkin puolsi kyseisen siipirakennuksen korottamista kahdella kerroksella kaupunginarkkitehdin laatimien piirustusten ja kustannusarvion mukaisesti sekä keskuslämmityslaitteiden järjestämistä koko poliisitaloon. Korottamisen aiheuttamat kulut oli arvioitu 783,000 markaksi ja lämmityslaitteista johtuvat 225,000 markaksi. Rahatoimikamarin omaksuttua hallituksen kannan sen johdosta, että kahden kerroksen korotus oli rakennusteknillisesti ja taloudellisesti edullisempaa, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ kamarin ehdotuksesta, että Pengerkadun poliisitalon siipirakennusta korotettaisiin pääkohdittain kyseisten piirustusten mukaisesti 783,000 markaksi arvioiduin kustannuksin ja mainittuun taloon järjestettäisiin keskuslämmitys 225,000 markaksi arvioiduin kustannuksin, sekä että kuluvan vuoden talousarvioon merkityn 350,000 markan määrärahan lisäksi myönnettäisiin 433,000 markkaa korottamiseen ja 225,000 markkaa lämmityslaitteisiin eli yhteensä 658,000 markkaa, mikä määrä maksettaisiin ennakkona kaupunginkassasta ja sittemmin merkittäisiin kaupungin v:n 1931 talousarvioon.

Kaupungin sairaaloissa vallitsevan hoitopaikkain puutteen poistaminen. Kaupunginvaltuustolle tekemässään esityksessä terveydenhoitolautakunta anoi, että vireillä olevista suurenmoisista sairaalasuunnitelmista huolimatta mahdollisimman pian ryhdyttäisiin tehokkaihin toimenpiteisiin, jotta ainakin väliaikaisesti jossain määrin saataisiin poistetuksi kaupungin sairaaloissa vallitseva hoitopaikkain puute. Kaupungin sairaalain hallitus esitti antamassaan lausunnossa m. m., miten se kaikella tarmolla oli pyrkinyt lisäämään sairaspaikkojen lukumäärää ja vuosien varrella tehnyt asianomaisille virastoille joukon tätä koskevia esityksiä saamatta osakseen kyllin suurta ymmärtämystä. Hoitopaikkain puutetta koskevien asiain käsittely oli ylemmissä virastoissa ollut hidasta, ja uudisrakennukset olivat myöhästyneet sen pitkän ajan vuoksi, jonka rakennuskonttori tarvitsi piirustusten laatimiseen, minkä takia mainitun konttorin työvoimaa olisi syytä lisätä. Tämän johdosta kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti m. m., että suuri sairaalasuunnitelma edellytti laajojen valmistavien töiden suorittamista ehdotetulla sairaala-alueella sekä vesi-, lämpö- ja viemärijohtokysymyksen perusteellista selvitystä, ennenkuin

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 18 §.

varsinaiset piirustustyöt voitiin aloittaa. Viimeksimainittuihin töihin ei ollut kulunut suhteettoman pitkää aikaa, vaan ne oli suoritettu riittävän nopeasti. Sitä vastoin hallitus katsoi, että sairaalalaitosten suunnittelu ja niiden lopullisten ohjelmien laatiminen vei liian paljon aikaa. Alistaen asian kaupunginvaltuuston harkittavaksi rahatoimikamari puolestaan huomautti, että kaupunki viimeisinä vuosina mahdollisimman suuressa määrin oli koettanut vähentää sairaalain hoitopaikkain puutetta. Paitsi tuberkuloosisairaalan rakentamisesta oli tehty päätökset uusien paviljonkien rakentamisesta kulkutautisairaalaan sekä Kivelän ja Nikkilän sairaaloihin ja kaupungin osallistumisesta Suomen punaisen ristin sairaalaan, Mjölbollstadin parantolaan ja suunniteltuun Uudenmaan suomalaisten kuntain parantolaan. Sitä paitsi oli tehty ehdotus Nikkilän sairaalan laajentamisesta sekä uuden mielisairaalan ja keskussairaalan rakentamisesta. Varsinkin viimeksimainitun ehdotuksen toteuttaminen olisi omiaan pitkäksi aikaa poistamaan kyseisen epäkohdan, mutta aloite, joka tarkoitti keskussairaalan rakentamista yhteistoimin valtion kanssa oli valitettavasti viivästyttänyt asiaa. Niin suotavaa kuin olisi ollutkin voida nopeasti ratkaista kaikki kaupungin sairaalain hallituksen tekemät esitykset hoitopaikkain lukumäärän lisäämisestä, oli kuitenkin huomattava, että nämä suunnitelmat melkein kauttaaltaan olivat olleet niin laajakantoisia ja muuten sellaisia, että ne olivat vaatineet erittäin tarkkaa harkintaa ja laajan täydentävän selvityksen hankkimista, varsinkin koska ammattiviranomaisten suunnitelmat olivat olleet hapuilevia ja heidän esityksensä usein puutteellisesti valmistettuja. — Tapahtuneessa esittelystä kaupunginvaltuusto kamarin ehdotuksesta päätti¹⁾, että asia ei antaisi valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Kivelän sairaalan laajentaminen. Kaupungin sairaalain hallitus oli v. 1929 antanut rahatoimikamarille ehdotuksen hallinto-, poliklinikka- ja asuntorakennuksen sekä uuden sairaspaviljongin rakentamisesta Kivelän sairaalan alueelle liittäen ehdotukseensa rakennuskonttorin laatimat mainitun rakennuksen luonnospiirustukset ja suunnitelman, joka tarkoitti sairaalan vastaista laajentamista n. 800 sairassijaa käsittäväksi näiden lukumäärän oltua siihen asti 486. Luonnospiirustusten mukaan ensinmainittu rakennus sisältäisi 5 kerrosta, joista alimpaan sijoitettaisiin hallinto- ja poliklinikkahuoneistoja sekä muihin sairaanhoitajattarien asuinhuoneita sekä apulaislääkärien ja palveluskunnan väliaikaisia asuntoja; uusi sairaalapaviljonki taas olisi 4-kerroksinen ja käsittäisi 160 sairassijaa. Molemmat mainitut rakennukset olisi vallitsevan suuren sairassijojen ja sairaalahenkilökunnan asuntojen puutteen vuoksi rakennettava jo v. 1930. Kaupungin yleisten töiden hallitus lausui siltä sen jälkeen asiasta pyydytyssä mietinnössä, että Kivelän sairaalan laajentamisen tarkoituksenmukaisuutta oli pidettävä epäiltävänä, osaksi koska läheisyyteen myöhemmin rakennettaisiin sotilaskasarmeja, jolloin sairaala tulisi olemaan päällekkäisyyden varrella, osaksi koska sairaala-alue voitaisiin käyttää kaupungille taloudellisesti edullisemmalla tavalla. Sen vuoksi olisi uusille sairaalarakennuksille valittava toinen paikka.

Tämän takia ja kaupungin sairaalain hallituksen ja Marian sairaalan johtokunnan annettua lausuntonsa sisätautisairassijojen kipeästä tarpeesta rahatoimikamari uskoi asian jatkuvan käsittelyn asettamalleen komitealle²⁾, joka v. 1930 antamassaan mietinnössä³⁾ esitti lähitulevaisuudessa välttämät-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 24 §. — ²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 270. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1, liite 1.

tömien sairaaloiden rakennusohjelman. Siinä komitea piti suunnitellun keskussairaalan nopeaa valmistumista tärkeimpänä, minkä vuoksi olisi vältettävä kaikkia sen rakentamista viivyttäviä tai vaikeuttavia toimenpiteitä. Uusien mielisairassijojen hankkimiseksi olisi mahdollisimman pian teetettävä uusi mielisairaala, jotta Kivelän sairaala kokonaan voitaisiin tyhjentää mielisairaista. Jollei mainittua kysymystä voitu ratkaista niin hyvissä ajoin, että kaupunki jo kuluvan vuoden aikana saattoi ryhtyä tämän uuden sairaalan rakentamiseen, oli lisäksi rakennettava kaksi sairaspaviljonkia Nikkilän sairaalaan. Kulkutautisairaalaan olisi kaupungin sairaalain hallituksen ehdotuksen mukaisesti rakennettava hallinto- ja asuntorakennus, jotta henkilökunnan käyttämät sairaspaviljonkien osat jäisivät potilaille. Lähimmässä tulevaisuudessa olisi kulkutautisairaalan alueelle vielä rakennettava yksi tai kaksi sairaspaviljonkia, joita se itse pian tarvitsi, mutta joita toistaiseksi, ennen keskussairaalan valmistumista käytettäisiin n. s. sisätautiapauksia varten. Näillä toimenpiteillä vältettäisiin lisärakennuksen teettäminen Kivelän sairaalaan, jonka laajentamista komitea ei pitänyt täysin tarkoituksenmukaisena. Jos komitean ohjelma toteutettiin, vapautui 270 Kivelän sairaalan sairassijaa heti kun uusi mielisairaala oli valmistunut tai Nikkilän sairaalan laajennustyöt suoritettu. Kulkutautisairaalan uuteen tai uusiin paviljonkeihin mahtuisi n. 100 potilasta. Jos valmis kaupungissa oleva talo ostettaisiin sairaalana käytettäväksi, saataisiin lisäksi 150 uutta sairassijaa, ja jos Kivelän sairaalan henkilökunnalle hankittaisiin asunnot kaupungilta, vielä 30 sijaa. Näin ollen voitaisiin keskussairaalan valmistumiseen asti tyydyttää sairassijain tarve rakentamatta sellaista rakennusta, jota kaikkien sisätauti-potilaitten tultua siirretyiksi keskussairaalaan ei enää voisi käyttää varsinaiseen tarkoitukseensa. Kivelän sairaalaa voitaisiin sen jälkeen käyttää varasairaalana ja suurta osaa sen laajasta alueesta kaupungille taloudellisessa suhteessa edullisesti rakennustontteina. Sopivina valmiina kiinteistöinä, joiden ostaminen poistaisi uusien sairauspaikkojen kipeimmän puutteen, komitea mainitsi Ilmarinkadun talon n:o 2, Runeberginkadun talon n:o 61, Turuntien talon n:o 76 ja Lapinlahdenkadun talon n:o 11. Joku näistä kaupungin lunastettaviksi tarjotuista kiinteistöistä olisi heti ostettava ja viipymättä pantava sairaalatarkoitusta vastaavaan kuntoon.

Rahatoimikamari pyysi sen jälkeen kaupungin sairaalain hallituksen lausuntoa osaksi komitean mietinnöstä, osaksi siitä, mikä tai mitkä edellä mainituista tai muista saatavissa olevista kiinteistöistä parhaiten soveltuivat sairaanhoitajattarien asunnoiksi ja väliaikaiseksi sairaalaksi. Hankittuaan Kivelän sairaalan johtajan lausunnon¹⁾, jossa tämä suurin piirtein kannatti hallituksen alkuperäistä ehdotusta asiasta, hallitus lausunnossaan²⁾ yhtyi komitean mielipiteeseen, että keskussairaala samoin kuin uusi mielisairaalakin oli rakennettava mahdollisimman pian sekä että kysymys Nikkilän sairaalan laajentamisesta oli nopeasti ratkaistava. Sitä vastoin hallitus vastusti ehdotettua yhden tai useamman uuden paviljongin rakentamista kulkutautisairaalan alueelle, koska tämän sairaalan ruokataloudesta ja pesulaitoksesta huolehtiminen kävisi vaikeaksi sen potilasmäärän lisääntyessä, sekä pysyi edelleen Kivelän sairaalan laajentamista koskevassa ehdotuksessaan pitäen sitä tarkoituksenmukaisimpana ja taloudellisimpana. Sen lisäksi se esitti m. m., että sopivan kiinteistön ostaminen sairaalatarkoitukseen oli hätäkeino, jota oli käytettävä sen vuoksi, että Kivelän uusien sairaalarakennuksien teettämis-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1, liite 3. — ²⁾ S:n s:n, liite 2.

kysymyksen ratkaisu oli myöhästynyt siinä määrin, ettei ehdotettuja rakennuksia voitu saada valmiiksi kuluvana vuonna. Joka tapauksessa tuli sellaisen kiinteistön käyttämisen kuitenkin jäädä mahdollisimman lyhytaikaiseksi tilapäistoimenpiteeksi, koska asuntotaloihin järjestetyissä sairaaloissa oli mukauduttava suuriin puutteellisuuksiin eikä hoitohenkilökunnan sijoittaminen sen sairaalan ulkopuolelle, missä se työskenteli, ollut mukavaa eikä hyvän järjestyksen eikä kurin mukaista. Koska tiedettiin, ettei keskussairaala moneen vuoteen saataisi aikaan sekä että kaupunki vielä sen jälkeenkin tarvitsisi muita sairaaloita, ei hallitus ollut voinut keksiä parempaa ja kaupungille edullisempaa kysymyksen ratkaisua kuin sen, että molemmat ehdotetut rakennukset teetettäisiin Kivelän alueelle, josta sitä paitsi voitaisiin lohkaista ja luovuttaa asuntotonteiksi Pohj. Hesperiankadun varrella oleva eteläisin osa. Hallituksen mielipide kiinteistön ostamisesta oli, että kaupungin joko oli ostettava talot n:o 11 Lapinlahdenkadun ja n:o 6 Ilmarinkadun varrelta, edellinen sairaalaksi ja jälkimmäinen asunnoiksi, tai viimeksimainitun kadun talo n:o 2 kumpaankin kyseiseen tarkoitukseen.

Rahatoimikamari ehdotti sen jälkeen kaupunginvaltuustolle antamassaan esityksessä¹⁾ pääasiassa komitean ehdotuksen mukaisesti:

että kysymys sairaspaviljongin ja asuinrakennuksen teettämisestä Kivelän alueelle saisi rautaa;

että kaupungin sairaalain ja kaupungin yleisten töiden hallituksia kehoitettaisiin yksissä neuvoin laatimaan yhden tai kahden kulkutautisairaalan alueelle rakennettavan, yhteensä n. 100 sairassijaa käsittävän paviljongin ehdotus ja luonnospiirustukset ja suunnittelemaan paviljongit siten, että ne soveltuvat sairaalan tarpeisiin mutta että ne väliaikaisesti voitiin luovuttaa sisätautitapauksia varten;

että Lapinlahdenkadun talo n:o 11 ja Ilmarinkadun talo n:o 6 ostettaisiin väliaikaisesti sairaalatarkoituksiin käytettäviksi, edellinen 5,500,000 ja jälkimmäinen 4,300,000 markasta, mitkä erät oli maksettava ennakolta kaupunginkassasta ja merkittävä v:n 1931 menoarvioon;

että kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettaisiin yhdessä kaupungin sairaalain hallituksen kanssa laatimaan ehdotus Lapinlahdenkadun 11:ssä olevan talon sisustamisesta sairaalaksi kustannusarviooneen; sekä

että kaupungin sairaalain hallitus saisi tehtäväkseen laatia ehdotuksen ja kustannuslaskelmat molempien edellä mainittujen kiinteistöjen kaluston ostamista varten.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾

hylätä uusien sairaspaviljongien rakentamista kulkutautisairaalan alueelle koskevan ehdotuksen;

antaa kaupungin sairaalain ja kaupungin yleisten töiden hallitusten tehtäväksi laatia Kivelän alueen pohjoisosaan rakennettavan, 160 sairassijaa käsittävän paviljongin ehdotuksen ja luonnospiirustukset;

niinikään antaa mainituille hallituksille tehtäväksi laatia Kivelän sairaalan alueelle rakennettavan hoitohenkilökunnan asuinrakennuksen ehdotuksen ja luonnospiirustukset sekä suunnitella tämän rakennuksen siten, että sitä mahdollisesti myöhemmin voi laajentaa ja samalla käyttää hallintorakennuksena; sekä

lähettää ehdotuksen edellä mainittujen kiinteistöjen ostamisesta takaisin rahatoimikamariin, jonka oli toimitettava niiden arviointi sekä annettava kaupunginvaltuustolle tarkempi selvitys asiasta.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ²⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 7 §.

Kaupungin sairaalain hallitus lähetti sen jälkeen rahatoimikamarille edellä mainitun sairaspaviljongin ja asuntorakennuksen luonnospiirustukset, joita kaupungin yleisten töiden hallituskin oli puoltanut. Niiden mukaan sairaspaviljonkiin tulisi neljä varsinaista ynnä kellarikerros, ja paviljonki käsittäisi yhteensä n. 172 sairassijaa, joista 52 olisi ensimmäisessä, 56 toisessa, 56 kolmannessa ja 8 neljännessä kerroksessa; kellarikerroksessa olisi lisäksi vastaanottokylpylä, desinfioimislaitos, ruumishuone, varastohuone y. m. sekä neljännessä kerroksessa laboratorio, arkistohuone, valohoitohuone ja makuuhalli. Asuntorakennukseen taasen rakennettaisiin viisi kerrosta sekä kellari-kerros. Neljään ylimpään sijoitettaisiin ainoastaan sairaalahenkilökunnan asuinhuoneita, kellarikerrokseen taasen varastohuone, käytettyjen vaatteiden säilytysuhuone, apteekki, kattilahuone, pesutupa, mankelihuone y. m. sekä ensimmäiseen kerrokseen poliklinikka, röntgenosasto, kansliat, puhelin-keskus, ovenvartijan huone ja muutamia sairaalahenkilökunnan asuinhuoneita. Sairaspaviljongin likimääräiset kustannusarviot nousivat 7,459,200 markkaan, ja asuntorakennuksen 10,054,800 markkaan.

Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto periaatteellisesti hyväksyi¹⁾ kummankin rakennuksen luonnospiirustukset sekä antoi kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi pääasiassa näiden piirustusten mukaisesti laadittua mainittujen rakennusten pääpiirustukset sekä seikka-peräiset kustannuslaskelmat ottaen huomioon, että sairaspaviljonkiin neljän kerroksen asemesta oli rakennettava viisi, jolloin sairauspaikkojen lukumäärä nousisi 228:aan, sekä noudattaen tarpeellista säästäväisyyttä.

Valmiiden kiinteistöjen ostamista sairaanhoitotarkoituksiin koskevan kysymyksen myöhemmästä käsittelystä tehdään selvää toisessa kohdassa tätä kertomusta²⁾.

Asuntorakennuksen teettäminen kulkutautisairaalan henkilökunnalle. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa esityksessä kaupungin sairaalain hallitus ilmoitti v. 1929, että kulkutautisairaalaan usein oli ilmennyt eristysosastojen puutetta, joten sinne ajoittain oli voitu ottaa vastaan vain rajoitettu määrä erilaisia tarttuvia tauteja potevia henkilöitä, sekä että osa hoitohenkilökuntaa asuntojen puutteen vuoksi oli täytynyt sijoittaa sairashuoneisiin asumaan. Tähän katsoen ja koska lastensuojelulautakunta oli tehnyt esityksen paikkojen järjestämisestä kulkutautisairaalaan myöskin hinkuuskäpotilaille, jota paitsi oli osoittautunut suotavaksi, että siellä voitaisiin hoitaa myöskin erysipelas- ja angina septica-tapauksia, hallitus katsoi uudisrakennuksen teettämisen sairaalan alueelle tarpeelliseksi. Tarkoituksenmukaisinta olisi rakentaa se hoitohenkilökunnan asuntorakennukseksi. Siten voitaisiin kaikki sairaspaviljonkien huoneet käyttää varsinaiseen tarkoitukseensa sekä ullakkokerroksissa ja useissa paviljongeissa olevat sairaanhoitajattarien huoneet järjestää sairashuoneiksi. Tällöin saataisiin 76 uutta sairassijaa ja helpotettaisiin huomattavasti erilaisten potilaiden jakoa eri osastoille. Sopivin paikka uudisrakennukselle olisi Nordenskiöldinkadun varrella oleva sairaala-alueen eteläosa. Hallituksen esitykseen liitettyjen kaupunginarkkitehdin laatimien luonnospiirustusten mukaan rakennus tulisi 5-kerroksiseksi, jolloin pohjakerros sisältäisi hoitajattarien ruokailuhuoneen, kokoontumishuoneen ja vastaanottohuoneen sekä portinvartijan ja alemman sairaalahenkilökunnan asuntoja, toinen, kolmas ja neljäs kerros hoitajattarien huoneita sekä ylin kerros erityisiä huoneita yöhoitajattaria varten. Sisäänkäytävä oli suunniteltu järjestet-

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 11 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 13.

täväksi rakennuksen porttihilvin kautta. Piirustuksiin liittyvä likimääräinen kustannusarvio päättyi 7,560,000 markkaan, johon tulisi lisäksi 300,000 markaksi arvioitua uuden höyrykattilan ja uuden lämminvesiboilerin kustannukset. Esitys päättyi anomukseen, että kaupunginvaltuusto hyväksyen luonnospiirustukset merkitsisi kaupungin v:n 1930 talousarvioon rakennushankkeeseen tarvittavat varat ja laadittaisi rakennuksen pääpiirustukset niin pian, että rakennustyöt voitaisiin suorittaa mainittuna vuonna.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen puolelta luonnospiirustusten hyväksymistä rahatoimikamari otti asian käsiteltäväkseen ja yhtyi tällöin yleensä esitykseen mutta asettui uudisrakennuksen paikkaan nähdessä sille kannalle, että se oli sijoitettava sairaala-alueen länsirajalle. Tämän johdosta kamari vielä pyysi kaupungin yleisten töiden hallituksen ja kaupungin sairaalain hallituksen lausuntoja asiasta. Nämä molemmat hallitukset puolsivat kuitenkin rakennuksen sijoittamista Nordenskiöldinkadun varrelle, jälkimmäinen viitaten kulkutautisairaalan ylläkäärin lausuntoon. Luopumatta kuitenkin tämän asian suhteen aikaisemmasta mielipiteestään kamari esitti v. 1930 kaupunginvaltuustolle, että kulkutautisairaalan alueen länsirajalle pääasiassa laadittujen luonnospiirustusten mukaisesti kiireellisesti rakennettaisiin asuinrakennus sairaalan henkilökunnalle sekä että kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettaisiin tehtäväksi laadittua ja antaa valtuustolle rakennushankkeen pääpiirustukset ja kustannusarvio.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾:

että kulkutautisairaalaan rakennettaisiin sairaalan henkilökunnan asuinrakennus kaupungin sairaalain hallituksen ehdottamalle paikalle;

että luonnospiirustukset palautettaisiin kaupungin yleisten töiden hallitukselle uudelleen laadittaviksi ottaen huomioon, että asuinrakennus korkeudeltaan ja rakennustyyhiltään mikäli mahdollista sopeutui kulkutautisairaalan muihin rakennuksiin, sekä samoin rakennushankkeen yksityiskohtaisen kustannusarvion laatimiseksi; sekä

että valtuusto erikseen määräisi rakennustöiden alkamisajan.

Varastohuoneen sisustaminen tuberkuloosisairaalaan. Kaupungin sairaalain hallitus oli kirjelmässä rahatoimikamarille ehdottanut, että tuberkuloosisairaalan itäisessä paviljongissa sijaitseva kellarihuone sisustettaisiin varastohuoneeksi. Rakennuskonttorin siltä pyydytyssä lausunnossa tuotua esiin, että huone ensin oli uudelleen eristettävä ja että kaupunginarkkitehti oli kehoittanut sairaalan urakoitsijaa suorittamaan tämän työn ennen vahvistetun takuuajan päättymistä, kamari esitti kaupunginvaltuustolle, että niin pian kuin urakoitsija oli toimituttanut eristyksen, olisi kyseinen kellarihuone sisustettava varastohuoneeksi ja kaupungin v:n 1931 menoarvioon tätä tarkoitusta varten otettava 76,700 markan määräraha, miksi määräksi rakennuskonttori oli arvioinut sisustustyön kustannukset. Valtuusto hyväksyi²⁾ esityksen.

Uuden asuinrakennuksen leittäminen tuberkuloottisille perheille. Terveydenhoitolautakunta oli syksyllä 1929 esittänyt rahatoimikamarille, että kaupungin v:n 1930 talousarvioon otettaisiin 1,400,000 markan suuruinen määräraha uuden asuinrakennuksen rakentamiseen Loviisankadun varrella olevalle tontille n:o 6, mikä rakennus varattaisiin osittain sellaisille perheille, joiden joku jäsen sairasti tuberkuloosia, osittain yksityisille täysikasvuille tuberkuloottisille. Kamarin annettua lautakunnan ehdotuksesta rakennuskonttorille

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 21 §. — ²⁾ S:n 17 p. syysk. 26 §.

tehtäväksi yhdessä ensimmäisen kaupunginlääkäriin ja tuberkuloosilääkäriin kanssa laatia suunnitellun rakennuksen piirustukset, kaupunginarkkitehti yhdessä mainittujen henkilöiden kanssa laati rakennuksen piirustukset sekä kustannusarvion, jossa itse rakennuksen oli arvioitu aiheuttavan kustannuksia 1,376,000 markkaa, tarvittavan jätesäiliön 8,200 markkaa, pihamaan tasoituksen ja katukäytävään 60,000 markkaa sekä tontilla olevan kallion louhinnan 105,000 markkaa eli kaikkiaan 1,549,200 markkaa. Kaupungin yleisten töiden hallituksen, terveydenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin puolelta talon rakentamista laadittujen piirustusten mukaan kaupunginvaltuusto kamarin ehdotuksesta päätti¹⁾ hyväksyä kyseiset piirustukset, ottaa kysymyksen määrärahan osoittamisesta talon rakentamiseen käsiteltäväksi v:n 1931 talousarvion käsittelyn yhteydessä sekä valtuuttaa kamarin tarpeen vaatiessa jo kuluvana vuonna korkeintaan 105,000 markan kustannuksin ylimääräisenä työnä suorituttamaan edellä mainitun louhintatyön. Talousarvion käsittelyssä kaupunginvaltuusto sen jälkeen merkitsi²⁾ kaupungin v:n 1931 menoarvion 1,444,200 markan suuruisen määrärahan asuntorakennuksen teettämiseen tuberkuloottisille perheille.

Nikkilän mielisairaalan laajentaminen ja uuden kunnallisen mielisairaalan paikka. Eväten kaupungin sairaalain hallituksen laatiman ehdotuksen³⁾, joka koski Nikkilän mielisairaalan asteittaista laajentamista 599 uutta sairassijaa käsittävien paviljongein, kaupunginvaltuusto oli v. 1929 tehnyt päätöksen⁴⁾ paviljongin rakentamisesta 150 potilasta varten Nikkilään. Lisäksi valtuusto oli antanut rahatoimikamarin tehtäväksi hankkia mainitulta hallitukselta uuden kunnallisen mielisairaalan paikkaa koskevan ehdotuksen sekä rakennusohjelman ja kustannusarvion, tutkia lähemmin Nikkilän sairaalan vedensaantimahdollisuuksien lisäämistä ja sen yhteydessä olevia seikkoja sekä ottaa kysymyksen uuden mielisairaalan rakentamisesta tai Nikkilän sairaalan laajentamisesta uudelleen harkittavaksi näin kerätyn aineiston pohjalla. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen sen jälkeen ilmoitettua, että sairaalan vedensaantia voitiin kyllin suuressa määrin lisätä järjestämällä Brobölen sillan ääreen uusi pohjavedenottamo 240,000 markaksi lasketuin kustannuksin, joihin tarvittavan maa-alueen lunastamiskustannukset kuitenkin eivät sisältyneet, kaupungin sairaalain hallitus ilmoitti m. m. kaupunginarkkitehdin antamaan lausuntoon viitaten, että se luopui alkuperäisestä laajentamisehdotuksestaan ja nyttemmin katsoi, ettei Nikkilän sairaalaa ollut laajennettava enemmän kuin rakenteilla oleva paviljonki ja vastered ehkä laajennettava perhehoito sekä muut vapaat hoitomuodot vaativat. Hallitus ehdotti sen vuoksi, että kysymys mainitun sairaalan laajentamisesta muilta osiltaan jätettäisiin uuden esityksen varaan eikä perustettaisi uutta vedenottamoakaan sairaalalle. Sen sijaan hallitus vaati ryhtymistä kiireellisiin toimenpiteisiin kaupungin uuden mielisairaalan rakentamiseksi muualle.

Kysymyksen lisäselvittelyä varten rahatoimikamari sen jälkeen piti Nikkilän mielisairaalassa kokouksen, johon paitsi kamarin jäseniä useat kaupungin sairaalain ja kaupungin yleisten töiden hallitusten jäsenet sekä sairaalatarkastaja, kaupunginarkkitehti ja vesijohtolaitoksen johtaja ottivat osaa. Sen jälkeen kun siellä oli todettu, että Nikkilän sairassijojen lukumäärä voitiin lisätä 1,200:aan, kamari kehoitti kaupungin sairaalain hallitusta yhdessä kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa laatimaan luonnos-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 13 §. — ²⁾ S:n 17 p. jouluk. 9 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2 v:lta 1929. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 35.

piirustukset, kustannusarvion ja rakennusohjelman sairaalan laajentamiseksi mainitun sairaspaikkamäärän käsittäväksi. Tämän johdosta ensinmainittu hallitus lähetti kamarille Nikkilän sairaalan laajentamissuunnitelman sekä kustannusarvion. Suunnitelma käsitti neljä uutta sairaspaaviljonkia yhteensä 382 potilasta varten, joten sairaspaikkojen lukumäärä nousisi 1,150:een, neljä uutta asuntorakennusta, uuden viemärivereden puhdistusaseman, vedenottamon ja pesulaitoksen, joukon muutos- ja sisustustöitä y. m. Kaikkien näiden töiden kustannusarvio, 39 ha:n suuruisen sairaalaan rajoittuvan maa-alueen lunastaminen mukaanluettuna, nousi 52,204,000 markkaan. Hallitus ei kuitenkaan omasta puolestaan kannattanut tätä suunnitelmaa vaan katsoi, että Nikkilän sairaala-alueelle oli rakennettava lisää vain tekeillä olevan sairaspaaviljongin takia tarpeellinen lääkärin ja muun henkilökunnan asuinrakennus, kirkko, autotalli ja puhdistusasema, minkä lisäksi oli suoritettava erinäisiä laajennus- ja muutostöitä, kaikki yhteensä 15,859,500 markan kustannuksin. Muuten hallitus edelleen katsoi, että uusi mielisairaala oli rakennettava muualla, sekä ehdotti tähän tarkoitukseen enemmän tai vähemmän sopivina yhdeksää eri paikkaa, joista se erikoisesti puolsi Puodinkylän kartanon alueeseen kuuluvaa, n. 80 ha:n suuruista maakappaletta; tämä ynnä muutamia siihen rajoittuvia palstoja kaupungin tulisi ostaa kyseiseen tarkoitukseen käytettäviksi. Kamari hylkäsi kuitenkin tämän ehdotuksen, etupäässä koska mainitusta alueesta rakennuksineen vaadittiin liian korkea hinta, nimittäin 10,000,000 markkaa, jota paitsi rajakkaisten palstojen välttämätön lunastaminen vielä lisäisi ostokustannuksia. Sitten kun myöskin kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemä ehdotus uuden mielisairaalan sijoittamisesta Herttoniemen kartanon maalle ja kamarin kaksi ehdotusta sairaalan sijoittamisesta Tuomarinkylän kartanon tiluksille tai lähellä Pitäjänmäen rautatieasemaa olevalle Talin kartanon alueelle eri syistä olivat rauenneet, kamari jätti kaupunginvaltuustolle asiaa koskevan esityksen¹⁾, jossa se m. m. huomautti, ettei toistaiseksi oltu löydetty sopivaa paikkaa uudelle mielisairaallalle. Jos sen paikka jo olisi määrätty ja viipymättä voitaisiin ryhtyä sairaalan rakentamiseen, olisi lähinnä harkinnan asia, oliko järkevämpää luopua Nikkilän sairaalan vielä olemassa olevista laajentamismahdollisuuksista ja rakennuttaa uusi mielisairaala, vai ensin käyttää kaikki Nikkilän mielisairaspaikkojen lisäämismahdollisuudet. Koska kuitenkin kysymystä sopivasta uuden mielisairaalan paikasta ei voitu ratkaista heti, näytti Nikkilän laajentaminen olevan ainoa keino mainittujen sairassijojen saamiseen. Taloudellisista syistä ei kamari kuitenkaan voinut puoltaa kaupungin sairaalain hallituksen kamarin pyynnöstä laatimaa viimeistä laajennussuunnitelmaa, koska kamari puolestaan piti parempana alkuperäistä, hallituksen hylkäämää halvempaa suunnitelmaa, johon kuitenkin oli tehtävä erinäisiä muutoksia. Kamari ei myöskään voinut kannattaa hallituksen esitystä, joka käsitti ainoastaan asunto-, talous- y. m. rakennusten teettämisen Nikkilään. Näin ollen kamari kehoitti kaupunginvaltuustoa päättämään:

että Nikkilän sairaala laajennettaisiin 1,150 à 1,200 sairassijaa käsittäväksi;

että kaupungin sairaalain hallitus saisi tehtäväkseen ottaen huomioon rahatoimikamarin lausunnot, laatia tätä varten uuden, täydellisen suunnitelman luonnospiirustuksineen, kustannuslaskelmineen ja rakennusohjelmineen samalla noudattaen mahdollisimman suurta säästäväisyyttä rakennusten kokoa ja käyttöä suunnitellessaan; sekä

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15.

että hallitus sen lisäksi edelleen etsisi sopivaa paikkaa uudelle mielisairaalalle ja heti tilaisuuden tullen tekisi kamarille esityksen asiasta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ antaa kaupungin sairaalain hallituksen tehtäväksi:

tarpeellista säästäväisyyttä noudattaen laatia uuden täydellisen suunnitelman luonnospiirustuksineen, kustannuslaskelmineen ja rakennusohjelmineen Nikkilän sairaalan laajentamiseksi n. 1,150 sairaspaikkaa käsittäväksi; sekä

lisäksi edelleen etsiä sopivaa uuden mielisairaalan paikkaa ja antaa rahatoimikamarille esityksen asiasta.

Kunnallisen teurastuslaitoksen rakennustöiden aloittaminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1928 päättänyt²⁾, että kunnallisen teurastamon rakennustöitä jatkettaisiin pääasiallisesti rahatoimikamarin ehdottaman supistetun ohjelman mukaisesti, sekä antanut tätä varten asetetun rakennustoimikunnan tehtäväksi laatia laitoksen yksityiskohtaiset piirustukset, kustannusarvion ja rakennuskaavan. Sen johdosta rakennustoimikunta v. 1930 jätti valtuustolle mietinnön³⁾ sekä piirustukset, likimääräisen kustannusarvion ja kirjalliset selvitykset asiasta. Mietinnössä oli ensin yleiskatsaus niihin huomioihin, joita teurastamon rakennustöitä johtava rakennustoimikunnan arkkitehti B. Liljequist ja teurastuslaitoksen vastavalittu johtaja, eläinlääketieteen-tohtori H. Tallqvist olivat tehneet yhdessä Skandinaviaan ja Saksaan teurastamoraakennusten tutkimiseksi tekemällään opintomatalla. Rakennustoimikunta oli ottanut laitoksen rakentamista koskevan ehdotuksensa pohjaksi erään komitean aikaisemmin laatiman suunnitelman koettaen kuitenkin mikäli mahdollista noudattaa valtuuston puoltamaa supistettua ohjelmaa. Sikäli kuin rakennusten supistamisen oli katsottu vähentävän laitoksen tarkoituksenmukaisuutta ja sen käytön kannattavuutta, ei toimikunta kuitenkaan ollut voinut sitä puoltaa. Toimikunta kannatti näin ollen pääpiirteittäin ehdotettuja vähennyksiä, mikäli ne koskivat talleja, teurastusosastoja ja talousrakennuksia, mutta katsoi jäädytyshuonetta päinvastoin olevan laajennettava ja oli vielä lisännyt ehdotukseensa tarpeellisiksi katsomansa lihantarkastusosaston ja hallin lihan tukkumyyntiä varten. Toimikunnan luonnoksen johtavana periaatteena oli ollut laitoksen tarkoituksenmukaisuus, ja sen vanhempaan suunnitelmaan tekemät muutokset olivat yleensä tarkoitaneet laitoksen toiminnan yksinkertaistamista ja keskittämistä, osaksi jotta sen käyttökustannukset alenisivat, osaksi jotta sen käyttö kävisi liikkeenharjoittajille heipommaksi. Siten liikenneolot sekä itse laitoksessa että sen ulkopuolella oli järjestetty yhtenäisiksi ja kaikille osastoille varattu kyllin suuret laajennusmahdollisuudet. Rakennusten sijoituksen suhteen oli myös tehty erinäisiä muutoksia. Lämmön ja voiman hankkimiseksi laitokselle insinööri G. Huber oli laatinut vaihtoehdotuksia, joista eräs koski ilmajohtojen vetämistä Sörnäisten rantatien varrella sijaitsevalta sähkölaitoksen pääasemalta teurastamoon, toinen höyrykeskuksen rakentamista mainitun laitoksen yhteyteen ja kolmas yhdistetyn höyry- ja voimakeskuksen rakentamista sinne. Rakennustoimikunta puolsi ehdotusta oman höyrykeskuksen rakentamisesta laitokselle, jota vastoin käyttö tapahtuisi sähkölaitoksesta saatavin sähkövoimin. Teurastamon kokonaiskustannusarvio nousi 37,000,000 markkaan, mihin määrään sisältyivät m. m. alueen länsiosaan rakennettavan väliaikaisen rautatieraitteen, mutta eivät lopullisen läntisen pistoraitteen aiheuttamat

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 47 §. — ²⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 29 ja 149. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13, liite 1.

kustannukset, jälkimmäinen näet toimikunnan mielestä oli rakennettava myöhemmin ja osittain vedettävä viereisen kuritushuonealueen läpi. Toimikunta ehdotti, että rautatietä varten tarvittavan tämän alueen osan hankkimiseksi ryhdyttäisiin neuvotteluihin valtion kanssa. Muuten rakennustoimikunta esitti, että teurastamo rakennettaisiin pääasiallisesti laadittujen piirustusten mukaan sekä että toimikunnan käytettäväksi tätä varten kuluvana vuonna myönnettäisiin 12,000,000 markan määräraha aikaisemmin myönnetyn 3,500,000 markan määrärahan lisäksi.

Terveydenhoitolautakunta ja kaupungin yleisten töiden hallitus kannattivat antamissaan lausunnoissa pääkohdittain rakennustoimikunnan mietintöä. Viimeksimainittu kuitenkin huomautti, että teurastamon viemäri-vettä ei voinut johtaa suoraan mereen, minkä vuoksi joko oli erikoisin laittein yhdistettävä teurastamo Kyläsaaren puhdistamoon tai rakennettava sille oma, pienempi puhdistuslaitos. Teurastamosta Kyläsaaren johtavan viemärijohtoon aiheuttamat kustannukset voitiin arvioida 1,900,000 markaksi ja lisäksi sen alueelle oli järjestettävä rasvankokooja n. 100,000 markan kustannuksin. Vielä toimikunta lausui toivovansa, että kysymystä teurastamon lämpö- ja voimajohdoista selviteltäisiin perusteellisemmin, ainakin kaupungin teknillisten laitosten hallituksessa, sekä huomautti, ettei mietinnössä ollut käsitelty laitoksen vedentarpeen tyydyttämistapaa.

Tämän jälkeen kaupungille antamassaan esityksessä¹⁾ rahatoimikamari lausui m. m., että teurastamon kustannukset, mitkä v:n 1928 suunnitelman mukaan oli arvioitu 26,000,000 markaksi, rakennustoimikunnan lausunnossa olivat huomattavasti korkeammat. Tälle lisäykselle ei kuitenkaan ollut annettava ratkaisevaa merkitystä, koska ehdotetut laajennukset ilmeisesti lisääisivät laitoksen tarkoituksenmukaisuutta ja kannattavuutta. Kamari katsoi, että asia vielä sillä kerralla oli jätettävä ratkaisematta laitoksen lämmön- ja voimanhankinnan sekä pääpiirustusten ja kustannusarvion yksityiskohtien osalta, mutta koska rakennustoimikunnan ehdotusta ilmeisesti ei muutettaisi rakennusten koon ja sijoituksen suhteen, oli niiden perustustöihin heti ryhdyttävä. Lämpö- ja voimalaitoksen rakentamista ei kuitenkaan ollut aloitettava, ennenkuin kysymyksen tämä osa oli lopullisesti ratkaistu, ja päärakennuksen sen osan rakentaminen, johon jäädytyslaitos, lihantarkastamo ja markkinahalli sijoitettaisiin, oli myöskin lykättävä, kunnes piirustukset oli lopullisesti hyväksytyt. Muihin rakennuksiin kysymys lämmön- ja voimanhankinnasta ei ollenkaan vaikuttanut. Läntisen rautatieraitteenkin rakentamistöiden aloittaminen täytyi toistaiseksi lykätä ottaen huomioon paraikaa pidettävät neuvottelut kuritushuonealueen erään osan luovuttamisesta sitä varten. Kamari esitti vielä syynä rakennustöiden kiireellisyysyteen, että kaupungissa oleva yksityinen teurastamo, joka oli pieni ja puutteellinen, ehkä ei enää voisi jatkaa toimintaansa. Jos tulisi sellainen ajanjakso, jolloin kaupungissa ei lainkaan olisi tällaista laitosta, joutuisi lihakauppa kaupungin vahingoksi kokonaan maaseudun teurastamoille. Rakennustoimikunnan käytettäväksi ensinnä aloitettavia rakennustöitä varten myönnettävä rahamäärä oli kamarin mielestä alennettava 6,500,000 markkaan, jolloin rakennustoimikunnalla toistaiseksi olisi käytettävänään yhteensä 10,000,000 markkaa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti²⁾:

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13. — ²⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 35 §.

että kunnallinen teurastuslaitos rakennettaisiin pääasiallisesti rakennustoimikunnan laatiman luonnoksen mukaan;

että rakennustoimikunta oikeutettaisiin aloittamaan päärakennuksen teurastusosaston, hallintorakennuksen, saniteettiteurastushallin, tallien, karjankarsinoiden, portinvartijan asunnon, lantahuoneen ja itäisen rautatieraitteen rakennustyöt heti;

että kysymys piirustusten lopullisesta hyväksymisestä ja laitoksen muiden rakennusten teettämisen aloittamisesta pantaisiin pöydälle seuraavaan syksyyn, johon mennessä oli hankittava kaupungin ammattiviranomaisten yksityiskohtaiset lausunnot rakennushankkeesta; sekä

että rakennustoimikunnan käytettäväksi asetettaisiin ennen myönnettyjen määrärahojen lisäksi 6,500,000 markkaa ennakolta kaupunginkassasta maksettavaksi, mikä määrä sisältyisi kaupungin v:n 1931 talousarvioon teurastamon rakentamista varten merkittävään määrärahaan.

Myöhemmin vielä kaupungin yleisten töiden hallitus, kaupungin teknillisten laitosten hallitus, kaupunginasemakaava-arkkitehti, insinööri Huber, rakennustoimikunta ja rahatoimikamari antoivat lausunnot¹⁾ asiasta; tällöin teknillisten laitosten hallitus ja rahatoimikamari lämmön ja höyryn hankkimiseksi teurastamoon puolsivat höyrykaukojohdon vetämistä sinne Sörnäissä sijaitsevalta sähkölaitoksen pääasemalta insinööri Huberin laatiman ensimmäisen vaihtoehdotuksen mukaan.

Asian lopullisessa esittelyssä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti rakennuttaa kunnallisen teurastamon niiden piirustusten ja kustannusarvioiden mukaan, mitkä oli laadittu edellyttäen, että laitos sai tarvitsemansa höyryn sähkölaitoksesta vedetyn kaukohöyryjohdon välityksellä.

Paviljongin rakentaminen naisten työkodille kunnalliskodin yhteyteen. Köyhäinhoitolautakunta oli kunnalliskodissa vallitsevan tilanpuutteen vuoksi v. 1929 ehdottanut kaupunginvaltuustolle yhden tai kahden kaikkiaan 200 hoidokille aiotun paviljongin rakentamista mainittuun laitokseen. Rahatoimikamarin hankittua lautakunnan välityksellä asiasta lähemmän selvityksen, josta m. m. kävi ilmi, että kunnalliskodissa oli n. 100 hoidokkia enemmän kuin sinne oli tarkoitus sijoittaa, kamari asetti³⁾ asiaa valmistelemaan komitean, jonka myöskin tuli antaa lausunto mahdollisuudesta erottaa miesten työlaitos kunnalliskodista sekä käyttää köyhäinhoitoviranomaisten hoidossa olevia henkilöitä maanviljelystöissä.

Komitea ehdotti mietinnössään⁴⁾ kahden uuden paviljongin rakentamista kunnalliskotiin. Toinen näistä, hoidokkipaviljonki n. 150 henkilölle, oli rakennettava C-paviljongin edessä olevalle paikalle B-paviljongin suuntaiseksi, toinen, työkotipaviljonki n. 100 naista varten, oli sijoitettava aivan kunnalliskodin ja työlaitoksen koillispuolella sijaitsevan, pinta-alaltaan kaikkiaan n. 9.7 ha:n laajuisen alueen eteläisimpään osaan, ja koko kyseinen alue oli varattava laitoksen laajentamiseen. Näiden paviljonkien rakennustyöt oli aloitettava viimeistään v. 1931. Komitea sitä vastoin ehdotti, että ajatus miesten työlaitoksen erottamisesta kunnalliskodista hylättäisiin, ja lausui edelleen, ettei ollut mitään mahdollisuutta maanviljelystyön järjestämiseen hoidokeille muualla.

Köyhäinhoitolautakunta kannatti komitean mietintöä sellaisin lisäyksin,

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ²⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 2 §. — ³⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 270. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 33, liite 3.

että naisten työpaviljonki, jonka kustannuksista valtio todennäköisesti suorittaisi 50 %, oli rakennettava ensiksi ja sen rakennustöihin ryhdyttävä jo v. 1930. Tämän lisäksi lautakunta esitti, että miesten työlaitoksen vaikeammin hoidettaville asukeille rakennettaisiin erityinen n. 75 henkilölle tarkoitettu laitos johonkin sopivaan paikkaan maaseudulle.

Rahatoimikamari antoi sen jälkeen kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi laadittua uuden naishoidokkien työpaviljongin luonnospiirustukset ja kustannusarvion. Tämän johdosta hallitus lähetti kamarille omine puoltolauseineen kamarin v. 1926 asettaman komitean v. 1928 laatimat sellaisen rakennuksen luonnospiirustukset sekä likimääräisen kustannusarvion, mikä päättyi 6,475,000 markkaan. Uuden paviljongin paikan suhteen hallitus yhtyi kaupunginarkkitehdin ehdotukseen, että rakennusta ei sijoitettaisi ehdotetun lisäalueen etelä-, vaan pohjoisosaan.

Kaupunginvaltuustolle sen jälkeen antamassaan esityksessä kamari m. m. huomautti, että näytti turhalta varata kunnalliskodille niin suurta lisäaluetta kuin ehdotettu, joka oli kodin entistäkin aluetta suurempi; jos ehdotetun alueen eteläosa eli n. 5.2 ha varattaisiin tähän tarkoitukseen, voisi joka tapauksessa katsoa laitoksen vastaisen laajentamistarpeen turvatuksi. Uusi paviljonki oli kamarin mielestä komitean ehdotuksen mukaisesti sijoitettava mainitun alueen eteläisimpään osaan. Paviljongin rakennuskustannukset voisi sopivasti jakaa kahden vuoden osalle, ja kamari oli merkinnyt v:n 1931 talousarvioehdotukseensa 3,500,000 markan määrärahan kyseiseen tarkoitukseen käytettäväksi. Kamari esitti, että kunnalliskodin ja työlaitoksen vastaiseen laajentamiseen varattaisiin n. 5.2 ha sanotusta alueesta ja rakennettaisiin sille mitä pikimmin laadittuihin piirustuksiin nojautuva työpaviljonki n. 100 naista varten.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen lisäalueen varaamisesta sekä päätti kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta antamaan valtuustolle työpaviljongin pääpiirustukset ja kustannusarvion, mitkä oli laadittava pääasiallisesti luonnospiirustusten mukaisesti ja ottaen huomioon kamarin rakennukselle ehdottama paikka. Talousarviota järjesteltäessä valtuusto merkitsi²⁾ kunnalliskotiin naisten työkodiksi rakennettavaa uutta paviljonkia varten kaupungin v:n 1931 menoarvioon kamarin ehdottaman 3,500,000 markan määrärahan vähentämättömänä.

Kunnalliskodin sikalan kuntoonpano. Edellyttäen, että vastaisuudessaakin katsottaisiin tarkoituksenmukaiseksi pitää sikalaa kunnalliskodin yhteydessä, ja lähinnä koska sikalan laudoista rakennettu lisärakennus oli rappeutunut ja osoittautui tarpeelliseksi rakentaa se uudelleen kivistä, köyhäinhuoltolautakunta, jonka mielestä sikalaa samalla oli suurennettava, teki kaupunginvaltuustolle esityksen sikalan laajentamisesta niin, että sinne mahtuisi 700 sikaa. Esitykseen liittyi kaupunginarkkitehdin tätä tarkoitusta varten yhdessä kunnalliskodin johtajan kanssa laatima piirustus sekä kustannusarvio, joka nousi 1,300,000 markkaan, mistä 260,000 markkaa laskettiin tarvittavan sikalan kuntoonpanoon sen nykyisessä suuruudessa. Sen jälkeen kuitenkin kaupungin yleisten töiden hallitus, terveydenhuoltolautakunta ja maatalouslautakunta niiltä pyydytyissä lausunnoissa esittivät erinäisiä epäilyksiä ehdotetun laajentamisen sopivaisuudesta, varsinkin sillä perusteella, että Käpylän asutus vuosi vuodelta siirtyi lähemmäs kunnalliskodin aluetta ja siis myöskin

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 25 §. — ²⁾ S:n 17 p. jouluk. 9 §.

lähemmäs sikalaa, minkä johdosta se ehkä jo lähitulevaisuudessa aiheuttaisi terveydellisiä haittoja. Terveystenhoitolautakunta puolestaan katsoi, että laitos suurentamatta sitä oli saatettava hygienisessä suhteessa moitteettomaan kuntoon, mutta 10 vuoden kuluessa siirrettävä sopivampaan paikkaan. Maatalouslautakunnan mielestä oli rakennus nyt vain saatettava tyydyttävään kuntoon ja suurempi sikala mahdollisimman pian järjestettävä sellaiselle paikalle, esim. Tuomarinkylän tilalle, jossa se ei olisi esteenä kaupungin- asemakaavan laajentamiselle tai ympäristölle haitaksi. Kaupunginarkkitehdin laskettua sikalan korjauskustannukset maatalouslautakunnan lausunnon perusteella 75,000 markaksi rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto valtuuston määräyksen mukaan käytettävästä yleisten töiden talousarviomäärärahasta myöntäisi tämän erän kunnalliskodin sikalan saattamiseksi tyydyttävään kuntoon, ja ilmoitti samalla, että kamari oli antanut maatalouslautakunnan tehtäväksi laatia ehdotuksen suuremman sikalan perustamisesta vastedes toiselle, tarkoitukseen sopivammalle paikalle. — Asiaa esiteltäessä valtuusto myönsi¹⁾ anotun määrärahan.

Oulunkylän lastenkodin rakennusten luovuttaminen köyhäinhuolaitoksen tarpeisiin. Köyhäinhuolautakunta esitti, että Oulunkylän lastenkotiin kuuluvat rakennukset, jotka Sofianlehdon²⁾ lastenkodin rakentamisen johdosta olivat vapautuneet, luovutettaisiin lokakuun 1 p:stä kunnalliskodin käytettäväksi, koska siinä vallitsi suuri tilanahtaus ja sinne pyrkivien lukumäärän nousua oli odotettavissa. N. 40 asukia käsittävän kunnalliskodin osaston perustamiseksi mainittuihin rakennuksiin tarvittiin 100,000 markan määräraha sekä osaston ylläpitämiseksi vuoden loppuun toinen, 101,590 markan suuruinen, josta 19,200 markkaa 5 palkkaluokkaan kuuluvan osastonhoitajattaren ja kolmen 3 palkkaluokkaan kuuluvan alihoitajattaren palkkaamiseksi sekä 15,750 markkaa neljän sopimuspalkkaisen siivoojattaren ja kahden samoin sopimuspalkkaisen keittiöapulaisen ottamiseksi palvelukseen. Rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti³⁾ suostuen lautakunnan esitykseen sallia kyseisten rakennusten käyttämisen tähän tarkoitukseen, hyväksyä uusien toimien perustamisen sekä myöntää kunnalliskodin uutta osastoa varten 100,000 markan ja 101,590 markan määrärahat otettaviksi vuoden tilierotuksesta.

Uuden talon rakentaminen kaupungin pääkirjastolle. Kaupunginkirjaston johtokunta oli v. 1927 anonut, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin uuden, ajanmukaisen ja kyllin tilavan talon rakentamiseksi kaupungin pääkirjastolle, mille rakennukselle valtuusto jo v. 1920 oli varannut⁴⁾ Museo-, Dagmarin-, Nervanderin- ja Cygnaeuksenkatujen väliset XIII kaupunginosan korttelin n:o 416 tontit n:ot 3, 12 ja 14. Esitykseen liittyi kaupunginkirjastonhoitajan asiaa koskeva promemoria ja johtokunnan laatima ehdotetun talon rakennusohjelma. Sen jälkeen kun asia oli lähetetty kamariin, tämä asetti komitean sitä valmistelemaan.

Koska oli alettu epäillä varattujen tonttien soveltuvaisuutta mainittuun tarkoitukseen sen vuoksi, että niiden viereisellä edellä mainitun korttelin tontilla n:o 11 jo oli viisikerroksinen vuokratalo, komitea ensin antoi kaupungin asemakaava-arkkitehdin ja kaupunginarkkitehdin tehtäväksi lausunnon antamisen tonttikysymyksestä yksissä neuvoin kaupunginkirjastonhoitajan kanssa. Tällöin nämä ilmoittivat, ettei pääkirjastorakennusta rakennustaiteellisesti

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 24 §. — ²⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 34 ja v:n 1928 kert. s. 32. — ³⁾ Valt. pöytäk. 13 p. elok. 5 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1920 kert. s. 17.

tydyttävällä tavalla voinut sijoittaa puheena olevaan kortteliin. Sen jälkeen kun komitea tämän johdosta oli koettanut etsiä muita, tarkoitukseen ehkä paremmin soveltuvia paikkoja ja asettanut näistä etusijalle Turuntien varrella olevan XIV kaupunginosan korttelin n:o 468, jota kaupunginarkkitehtikin suositteli, komitean jäsenten kuitenkin ollessa eri mieltä siitä, oliko kortteli n:o 468 vai kortteli n:o 416 asetettava etusijalle, komitea hankki rahatoimikamarilta luvan ja tarvittavat varat talon rakentamismahdollisuutta viimeksi-mainittuun kortteliin koskevan aatekilpailun kuuluttamiseen. Tämä aatekilpailu toimitettiin v. 1929 ja se johti siihen, että palkintolautakunta, johon kuuluivat filosofiantohtori A. H. Bergholm, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, kaupunginarkkitehti G. Taucher, työnvälitysneuvoja T. Uski sekä Suomen arkkitehtiliiton valitsema arkkitehti M. Välikangas, esitti yleisenä arvostelunaan, että vaikkakaan kukaan kilpailevista ei ollut keksinyt joka suhteessa tyydyttävää probleeman ratkaisua, kilpailu kuitenkin oli osoittanut, että tehtävä voitiin ratkaista, ja että pääkirjastotalon sijoittaminen puheena olevalle paikalle niin ollen kävisi päinsä. Samalla kun komitea v. 1930 antamassaan mietinnössä¹⁾ teki tarkemmin selvää edellä mainituista seikoista, se ilmoitti päättäneensä ehdottaa mainitun rakennuksen paikaksi korttelia n:o 416. Komitea ei tosin tahtonut kieltää, että kirjastotalon suunnittelu kortteliin n:o 468 olisi kiitollisempi tehtävä, mutta sen mielestä tämä näkökohta ei saanut vaikuttaa ratkaisevasti. Kortteli n:o 416 oli lähempänä kaupungin keskustaa, mutta kuitenkin rauhallisella ja hiljaisella paikalla, mikä etu suurehkon liikenneväylän varrella sijaitsevalta korttelilta n:o 468 puuttui. Korttelin n:o 416 suuri, enemmän kuin 11,000 m² käsittävä pinta-ala tekisi sekä talon vastaisen laajentamisen että istutusten järjestämisen sen alueelle mahdolliseksi. Myöskin kansallismuseon läheisyys näytti rakennustaiteellisessa suhteessa helpottavan tehtävän ratkaisemista. Rakennusohjelman suhteen komitea muutamin muutoksin kannatti kaupunginkirjaston johtokunnan laatimaa ehdotusta. Piirustusten ja kustannusarvion laatimisen komitea halusi antaa tehtäväksi professori E. Saariselle, jonka kanssa komitea rahatoimikamarin suostumuksella oli ryhtynyt neuvotteluihin ja joka oli ilmoittanut suostuvansa käyvän arkkitehtitaksan määräämästä palkkiosta ottamaan tehtävän suorittaakseen, mikä seikka takaisi sen, että kirjastotalo saisi vaativan asemansa arvoisen muodon. Rahatoimikamari, joka yhtyi komitean ehdotukseen joka suhteessa, ehdotti sen mukaisessa esityksessä²⁾ kaupunginvaltuustolle, että pääkirjastotalo vuosina 1932 ja 1933 rakennettaisiin kortteliin n:o 416, että professori Saarisen kanssa tehtäisiin sopimus tarvittavien piirustusten ja kustannusarvion laatimisesta voimassaolevan arkkitehtitaksan määräämästä palkkiosta sekä rakennushankkeen valvomisesta sekä että asetettaisiin 5-henkinen rakennustoimikunta valvomaan työn suoritusta ja myöskin neuvottelemaan professori Saarisen kanssa piirustusten laatimisesta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾:

määrätä pääkirjastotalon paikaksi XIII kaupunginosan korttelin n:o 416;

tehdä professori Saarisen kanssa sopimuksen talon luonnos- ja piirustusten sekä kustannusarvion laatimisesta, jotta rakentaminen voitaisiin aloittaa v. 1932; sekä

antaa perustettavan kaupunginhallituksen tehtäväksi 5-henkisen toimikunnan asettamisen neuvottelemaan professori Saarisen kanssa piirustusten laatimisesta.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35, liite 1. — ²⁾ Sn n:o 35. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 26 §.

Talon rakentaminen lastentarhoille. Koska Alppikadun 11:ssä toimivan Alppimaja-nimisen ja Porvoonkadun 16:ssa toimivan Valkama-nimisen lastentarhan huoneistot oli havaittu epätarkoituksenmukaisiksi ja erittäin kylmiksi, lastentarhain johtokunta esitti, että näille laitoksille varattaisiin tontti, ja rakennettaisiin oma talo, johon myöskin sijoitettaisiin päiväkotii, lastenseimi y. m. Rahatoimikamarin ehdotettua esityksen evättäväksi kaupunginvaltuusto hylkäsi¹⁾ sen.

Hallintorakennuksen teettäminen sähkölaitokselle. Kaupunginvaltuusto oli v. 1928 hyväksynyt²⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallituksen lähettämät sähkölaitoksen hallintorakennuksen luonnospiirustukset, ja rakennuskustannuksien oli likimääräisen kustannuslaskelman mukaan arvioitu nousevan 6,332,000 markkaan, johon vielä tulisi lisäksi n. 500,000 markkaa sisustusy. m. töihin. Kaupungin v:n 1929 menoarvioon oli sen jälkeen merkitty tätä rakennushanketta varten 4,500,000 markkaa³⁾ sekä v:n 1930 menoarvioon arvioitujen kustannusten jäljellä oleva osa, 1. 2,332,000 markkaa, ja tämän lisäksi kellarikerroksen laajentamiseen 600,000 markkaa eli kaikkiaan 2,932,000 markkaa. Kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti sen jälkeen v. 1930 rahatoimikamarille rakennuskonttorin huonerakennusosaston laatimat hallintorakennuksen pääpiirustukset sekä kustannusarvion. Piirustusten mukaan rakennus tulisi 5-kerroksiseksi, joista kerroksista ensimmäiseen sijoitettaisiin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen toimistosali sekä myymälähuoneistoja, toiseen kerrokseen tiliosasto, arkisto, näyttelysali y. m. sekä kolmanteen, neljänteen ja viidenteen kerrokseen sähkö-, kaasu- ja vesijohtolaitosten konttorihuoneistot. Neljänteen ja viidenteen kerrokseen järjestettäisiin sitä paitsi väliaikaisesti muutamia huoneita päivystäville monttööreille ja rakennuksen länsiosaan sijoitettaisiin muuntaja. Kustannusarvio päättyi 6,940,000 markkaan eli n. 390 markkaan m³:ltä, koska rakennuksen kuutioala tulisi olemaan n. 17,800 m³.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ilmoitettua antamassaan lausunnossa, että se otaksui olevan tarpeellista jossain määrin muuttaa huoneiden jakoa mutta etteivät nämä muutokset vaikuttaisi rakennuskustannuksiin, minkä vuoksi hallitus puolestaan ehdotti piirustusten hyväksymistä mainituin edellytyksin, sekä rahatoimikamarin yhdyttyä tähän kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ hyväksyä kyseiset piirustukset ehdoin, että huoneiden jakoon nähden myöhemmin tarpeellisiksi havaitut muutokset eivät saaneet vaikuttaa rakennuskustannuksiin.

Myöhemmin sähkölaitoksen toimitusjohtaja ehdotti piirustuksiin erinäisiä muutoksia, jotka koskivat osittain kellarin lattian alentamista, osittain tulevan jalkakäytävän alle tulevan kaapelikanavan leventämistä ja jotka tulisivat korottamaan rakennuskustannuksia 331,000 markalla. Sähkölaitoksen antaman selvityksen mukaan voitaisiin tässä tapauksessa 35,000 voltin keskusasetinlaitosta varten käyttää halvempaa, avointa järjestelmää alun perin aiotun panssaroidun eli suljetun järjestelmän asemesta ja sen kautta seuraavina vuosina alentaa laitosten hankintakustannuksia ainakin 420,000 markalla, jota paitsi laitos siten saisi käytettäväkseen huomattavan lisätilan. Rahatoimikamarin sen jälkeen huomautettua, että mainittu työ alentuneiden rakennuskustannuksien vuoksi todennäköisesti laajennetunkin ohjelman mukaan voitaisiin suorittaa ylittämättä myönnettyä määrärahaa, ja ilmoitettua samalla

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 39 §. — ²⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 32. — ³⁾ Ks. v. 1928 kert. s. 101. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 14 §.

kaupunginvaltuustolle, että kamari jo oli suostunut työn jatkamiseen näin muutetun rakennusohjelman mukaisesti, valtuusto päätti¹⁾ hyväksyä kamarin toimenpiteen.

Uusien työpajarakennusten teettäminen rakennuskonttorille. Rahatoimikamarin v. 1928 kehoitettua kaupungin yleisten töiden hallitusta tekemään ehdotuksen rakennuskonttorin korjauspajan muuttamisesta sopivampaan paikkaan hallitus lähetti kamarille kaksi vaihtoehdotusta, joista toinen tarkoitti halvempaa, väliaikaisempaa toimenpidettä ja toinen kalliimpaa, lopullista. Ensinmainitun ehdotuksen mukaan työpaja, jonka eri osastot sijaitsivat 20 eri rakennuksessa IV kaupunginosan korttelissa n:o 179, Malminkadun tontilla n:o 5 olevalla kaupungin varastopihalla, siirrettäisiin kaupungin omistamiin, siihen aikaan eri toiminimille vuokrattuihin, VI kaupunginosan korttelissa n:o 178 sijaitseviin tehdas- ja asuntorakennuksiin. Tämän vaihtoehdon etuja oli ennen kaikkea, että rakennusten uudelleensistumisesta ja korjauksesta, koneiden siirtämisestä y. m. aiheutuisi verraten vähän kustannuksia — ne näet oli laskettu n. 200,000 markaksi — sekä edelleen tilaisuus rautatieraitteen ja kuormaussillan käyttöön. Toinen vaihtoehto tarkoitti kokonaan uusien työpaja- ja konttorirakennusten teettämistä rakennuskonttorille Toukolan rantakorttelin tonttien n:ot 5 ja 6 väliselle, siihen aikaan niinkään yksityiselle yhtiölle vuokratulle alueelle. Laadittujen luonnospiirustusten ja likimääräisen kustannuslaskelman mukaan voitaisiin tälle alueelle yhteensä 4,018,000 markan kustannuksin rakentaa työpajarakennus, lattia-alaltaan 2,495 m², konttori- ja asuntorakennus, lattia-alaltaan 240 m², sekä puinen varastomakasiini, lattia-alaltaan 645 m²; paikka tarjosi myöskin tilaisuuden vastaisiin laajennuksiin. Kaupungininsinööri ja rakennuskonttorin varasto-osaston johtaja olivat puoltaneet muuttoehdotusta halvempaan, koska he arvelivat kysymyksen tämän ratkaisun antavan täysin tyydyttävän tuloksen pitkiksi ajoiksi eteenpäin; jota vastoin hallitus piti työpajan sijoittamista kortteliin n:o 178 epätarkoituksenmukaisena toimenpiteenä väliaikaisen luonteen sekä työpajahuoneistojen yhtenäisyyden ja laajentamismahdollisuuksien puutteen perusteella. Missään tapauksessa ei uusien huoneistojen hankkimista korjauspajalle enää voinut lykätä, koska Helsingin piirin ammattientarkastaja oli määrännyt hallituksen toimittamaan vanhoissa huoneistoissa joukon parannuksia, jotka vaatisivat suuria kustannuksia, jos tilanpuute yleensä teki niiden suorittamisen mahdolliseksikaan, ensimmäinen palomestari oli toimitetun katselmuksen jälkeen antanut sen suuntaisen lausunnon, että koko varastoryhmä ja varsinkin sen se osa, jossa metallityöpaja ja paja sijaitsivat, oli katsottava sangen tulenaraksi, minkä johdosta rakennukset ehdottomasti oli jaettava useampiin paikkoihin.

Rahatoimikamarin vähemmistö kannatti uudisrakennusehdotusta, enemmistön taas kannattaessa muuttoehdotusta. Kamari esitti niin ollen, että kaupunginvaltuusto yleisiä töitä varten varatuista käyttövaroistaan myöntäisi 200,000 markan määrärahan rakennuskonttorin korjauspajan siirtämiseen kortteliin n:o 178. Valtuusto kuitenkin epäsi tämän esityksen ja antoi sen sijaan kamarin vähemmistön kannan mukaisesti kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi²⁾ luonnospiirustusten perusteella laadittua Toukolan rantakortteliin suunniteltujen rakennusten pääpiirustukset ja kustannusarvion.

Myöhemmin kaupungin yleisten töiden hallitus tämän mukaisesti antoi

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. elok. 15 §. — ²⁾ S:n 19 p. maalisk. 21 §.

kaupunginvaltuustolle rakennuskonttorin huonerakennusosaston laatimat puheena olevien rakennusten pääpiirustukset sekä kustannusarvion, jonka määrä, pääasiallisesti työpajarakennuksen korkeuden lisäämisen ja eräiden hallien suurentamisen johdosta oli lisääntynyt 800,000 markkaa eli 4,818,000 markkaan. Rahatoimikamarin puoleltua piirustusten hyväksymistä valtuusto asian uudessa esittelyssä päätti¹⁾ kamarin ehdotuksesta hyväksyä ne sekä merkitä kaupungin v:n 1931 talousarvioon rakennusten teettämistä varten edellä mainitun suuruisen määrärahan, jonka sai tarvittaessa käyttää jo v. 1930.

Tämän johdosta kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti rahatoimikamarille rakennuskonttorin huonerakennusosaston aikovan aloittaa rakennustyöt jo syksyllä 1930 hankkiakseen työtä kunnan muista töistä vapautuville työmiehille, sekä esitti, että mainitun vuoden kuluessa tähän tarkoitukseen saisi käyttää myönnetystä määrärahasta n. 3,500,000 markkaa. Sitten kun kamari, ottaen huomioon määrän suuruuden, oli alistanut asian kaupunginvaltuuston harkittavaksi, valtuusto hyväksyi²⁾ hallituksen esityksen.

Pukeutumishuoneiden rakentaminen urheilukentille. Urheilulautakunta oli esittänyt, että Käpylän urheilukentälle rakennettaisiin pukeutumishuone eri miesten ja naisten osastoineen tai kumpaisellekin sukupuolelle oma pienempi pukeutumishuoneensa, sekä että Kallion urheilukentän pukeutumishuone laajennettaisiin tai rakennettaisiin kokonaan uudelleen ja varustettaisiin lämmityslaitteilla, pesualtaalla ja suihkuhuoneella. Sitten kun kaupungin yleisten töiden hallitus, jonka toimesta mainittujen rakennusten piirustukset oli laadittu, oli laskenut kahden pukeutumishuoneen rakentamisen Käpylään tulevan maksamaan 48,000 markkaa ja Kallion pukeutumishuoneen laajentamisen, lämmityslaitteet mukaanluettuina, 192,100 markkaa, rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto yleisistä käyttövaroistaan myöntäisi mainituista summista edellisen kahden pukuhuoneen, joista toinen miehille ja toinen naisille, rakentamiseen Käpylän urheilukentälle sekä jälkimmäisen summan Kallion urheilukentän pukuhuoneen laajentamiseen. Asian esittelyssä kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ mainitun ehdotuksen sellaisin muutoksin, että molemmat määrärahat otettaisiin kaupungin v:n 1931 menoarvioon mutta saisi maksaa ennakolta jo kuluvan vuoden aikana.

Muutamien kaupungin urheiluseurojen pyydettyä rahatoimikamarilta lupaa omien pukeutumis- ja kalustusuojain rakentamiseen Eläintarhan urheilukentälle kamari hankki kaupungin yleisten töiden hallituksen ja urheilulautakunnan lausunnot kysymyksestä, oliko sallittava yksityisten yhdistysten rakentaa pukeutumishuoneita mainitulle urheilukentälle vai oliko niitä ehkä kaupungin toimesta sinne järjestettävä. Mainittu hallitus lausui omana mielenpiteenään, ettei lupaa uusien yksityisten suojain rakentamiseen urheilukentälle missään tapauksessa ollut myönnettävä ja että siellä jo olevat heti oli poistettava, sekä ehdotti, että kaupungin toimesta rakennettaisiin kentän katselijakorokkeiden ääreen 12 pukeutumissuojaa, jotka sittemmin korvauksesta luovutettaisiin niitä haluaville yhdistyksille. Urheilulautakunta sitä vastoin katsoi, että yhdistysten vatedeskin oli sallittava kaupunginarkkitehdin hyväksymien piirustusten mukaan rakentaa omia suojiaan urheilukentälle, ja vastusti uusia pukeutumissuojia koskevaa hallituksen ehdotusta, varsinkin koska lautakunta myöhemmin aikoi tehdä ehdotuksen n. s. A-korok-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 11 §. — ²⁾ S:n 17 p. syysk. 23 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 14 §.

keen laajentamisesta; sitävastoin olisi keskelle yleisen suojan suurta huonetta rakennettava puoliympyränmuotoinen aitaus, minkä sisäpuolelle voisi järjestää maksullisen vaatteiden ja arvoesineiden vastaanoton. Sen jälkeen kaupunginvaltuustolle asiasta antamassaan esityksessä rahatoimikamari tähdensi sitä seikkaa, että tarpeelliset pukeutumis- ja kalustosuojat rakennusten yhtenäisyyden vuoksi vastedes oli rakennettava kaupungin kustannuksella ja kohtuullisesta maksusta vuokrattava halukkaille yhdistyksille. Kentän verraten hyvässä kunnossa olevat yksityiset suojat oli säilytettävä, kunnes ne rappeutumisen tai muun syyn vuoksi täytyi poistaa. Koska katselijakorokkeiden laajentaminen vastaisuudessa saattoi käydä tarpeelliseksi, oli ehdotetut uudet pukeutumis- ja kalustosuojat rakennettava kyllin kauas korokkeista tai kentän etelärajalle. Kaupunginarkkitehdin laatiman piirustuksen ja kustannusarvion mukaan tulisi 12 pukuhuoneen, joista yhtä voitaisiin käyttää arvoesineiden ja vaatteiden säilyttämiseen, rakentaminen mainitulle paikalle maksamaan 250,000 markkaa. Kamari esitti, että kaupunki urheilukenttäalueen etelärajalle jo kuluvana vuonna rakennuttaisi mainitun piirustuksen mukaisesti kaksi kaikkiaan 12 huonetta käsittävää pukeutumishuonetta, että tarkoitukseen myönnettäisiin mainitun suuruinen määräraha otettavaksi ylimääräisiin töihin varatuista valtuuston käyttövaroista, sekä että suojien hoito ja vuokraaminen uskottaisiin kamarille. Tämänkin esityksen valtuusto hyväksyi¹⁾ sellaisin muutoksin, että määräraha oli otettava kaupungin v:n 1931 talousarvioon, mutta sen saisi etukäteen maksaa jo v:n 1930 aikana.

Pukeutumispaviljongin rakentaminen Hietaniemen uimarannalle. Rahatoimikamari ilmoitti kaupunginvaltuustolle ryhtyneensä toimenpiteisiin erinäisten töiden aloittamiseksi pukeutumispaviljongin rakentamista varten Hietaniemen uimarannalle. Aluksi kamari oli ajatellut, että siellä tarvittaisiin ainoastaan kylpijöiden vaatteiden naulakoin varustettu avonainen säilytyskatos, mutta koska vaatteet helposti voisivat kadota, varsinkin koska oletettiin rannan käyttämisen kesän aikana tulevan varsin vilkkaaksi, kamari oli havainnut pukeutumispaviljongin rakentamisen sinne välttämättömäksi. Paviljonki olisi rakennettava niin suureksi, että siihen yhtäaikaan mahtuisivat n. 1,000 henkilön vaatteet, sekä varustettava m. m. penkeillä ja sähkövalaistuksella. Kamari oheeniitti rakennuskonttorin laatimat paviljongin piirustukset, joiden mukaan tämä tulisi n. 40 m:n pituiseksi ja n. 15 m:n levyiseksi, sekä esitti kaupunginvaltuustolle, että sen rakennuttamiseen ja sisustamiseen myönnettäisiin 425,000 markan määräraha maksettavaksi ennakolta kaupunginkassasta ja merkittäväksi kaupungin v:n 1931 menoarvioon. Laskelmien mukaan korvaisi kohtuullinen vaatteiden säilytysmaksu perustamiskustannuksien koron ja kuoletuksen. — Asiaa esiteltäessä valtuusto hyväksyi²⁾ toimenpiteet, joihin kamari oli ryhtynyt, ja myöntyi sen esitykseen.

Katajanokan tavara-aseman sisustaminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ kuluvan vuoden tillerotuksesta 118,402: 24 markan lisämäärärahan valtionrautateiden Katajanokalla olevan tavara-aseman huoneiston sisustamiseen. Sisustustyö oli suoritettu v. 1929 v. 1928 myönnetyn määrärahan⁴⁾ puitteissa, jonka säästöä viimeksimainitun vuoden lopussa kuitenkin ei ollut siirretty v:een 1929, minkä vuoksi määrärahan ylittäminen oli muodollista laatua.

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 16 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 13 §. — ³⁾ S:n 12 p. helmik. 6 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 33.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin maaliikenteen kehittämissuunnitelma. Kaupunginvaltuuston v. 1929 rautatie- ja maantiekysymyksiä valmistelemaan asettama komitea¹⁾ jätti v. 1930 valtuustolle mietintönsä²⁾, jossa se ensin loi jälkikatsauksen niihin toimenpiteisiin, joihin kaupungin maaliikenneolojen parantamiseksi aikaisemmin oli ryhdytty, sekä kosketteli rautateiden ja linja-autojen erilaisia etuja tavarain ja matkustajain kuljetuksessa. Sen jälkeen komitea siirtyi niiden rautatie- ja maantierakennusten ohjelmalliseen laatimiseen, joiden avustamiseen kaupungilla näytti olevan syytä, ja niitä varten laadittujen luonnosten tarkastamiseen liikennepoliittiselta ja taloudelliselta kannalta. — Toistaiseksi laadituista rautatiesuunnitelmista komitea asetti ensi sijalle Helsingin—Äetsän (Risteen) radan, jonka merkitystä m. m. muonitusratana valtuuston aikaisemmin asettama komitea³⁾ oli selvittänyt. Jos, kuten vaihtoehtoisesti oli ehdotettu, jostakin tämän radan sopivasta kohdasta rakennettaisiin haararata Saloon, lyhenisi Helsingin ja Turun välinen rautatieyhteys huomattavasti. Koska laaja ja varakas maaseutu kannatti kyseistä rautatiesuunnitelmaa, olisi myöskin sen toteuttamiseen suuret mahdollisuudet. Toiselle sijalle olisi asetettava Riihimäen (Hämeenlinnan)—Jyväskylän—Haapajärven rata. Tästä esityksestä oli jo aikaisemmin huomautettu m. m., että sen toteuttaminen saattaisi useat keski-Suomen teollisuuskeskukset pääkaupungin satamain kanssa välittömään liikenneyhteyteen, mikä suuresti helpottaisi puutavaran vientiä; sitä paitsi rata välittäisi tuontia Helsingin kautta suuriin osiin maata. Koska radan ensimmäinen, Helsingin—Riihimäen (Hämeenlinnan) välinen osa ei yhdistäisi uusia alueita kaupungin liikennepiiriin, eikä voitu olettaa, että lähitulevaisuudessa rakennettaisiin kaksi Helsinkiin johtavaa rataa, komitea katsoi, että etusija kuitenkin oli annettava ensinmainitulle rataehdotukselle. Helsingin—Kouvolan (Korian) radalta, jota kaupunginvaltuuston asettama liikennekomitea ensi sijassa oli puoltanut⁴⁾ jo v. 1916, puuttuivat tähän aikaan toteuttamismahdollisuudet, minkä takia kaupungilla ei ollut syytä erikoisesti antaa kannatusta tälle ehdotukselle. Ehdotettu Helsingin—Viipurin rantarata, joka ei suorastaan edistäisi vientiä Helsingistä ja joka tulisi kilpailemaan suunnitellun Helsingin—Viipurin rantamaantien sekä avoveden aikana myöskin merenkulun kanssa, ei myöskään voisi tarjota sellaisia etuja, että kaupungin olisi syytä sitä avustaa. Mitä tulee tapaan, millä kaupungin olisi avustettava Helsingin—Äetsän (Risteen) rautatietä, komitea katsoi, että kaupungilla olisi täysi syy myöntää kyseiselle hankkeelle suoranainen avustus, jota paitsi kaupungin olisi sitouduttava maksutta luovuttamaan rautatietä varten tarvittava maa-alue mikäli rautatie vedettäisiin kaupungin maiden halki. — Uusista maantieehdotuksista komitea asetti ensi sijalle Helsingin—Porvoon—Viipurin tieehdotuksen, jota koskevan aloitteen, mikäli asia koski Helsingin—Porvoon tieosuutta, rahatoimikamarin asettama liikennekomitea⁵⁾ oli tehnyt. Tie- ja vesirakennushallituksen laatiman suunnitelman mukaan tämä jo tarkastettu tieosuus johdettaisiin Helsingin kaupungin maiden halki 17 km:n pituudelta ja tulisi maksamaan 7—10 milj. markkaa, riippuen rakennustavasta. Tien jatkamisesta Porvoosta itäänpäin oli kaksi vaihtoehtoa. Sekä mainittu hallitus että asianomaiset kunnat kannattivat tätä suunnitelmaa, jonka

¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 146. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ³⁾ S:n n:o 17 v:ltä 1925. — ⁴⁾ Ks. v:n 1916 kert. s. 83. — ⁵⁾ S:n v:n 1929 kert. s. 272.

tähden sen toteuttamisen toiveet näyttivät suotuisilta. Kaupungin kannalta tällä maantiellä olisi suuri merkitys, koska etäisyys kaikkiin itäänpäin oleviin rannikkokaupunkeihin sen kautta lyhenisi huomattavasti, jota paitsi tie poistaisi huomattavan puutteen kaupungin omallakin alueella. Helsingin ja Porvoon välinen vanha maantie olisi pysyttävä paikallistienä. Uudelle Helsingin—Hämeenlinnan (Tampereen) maantielle oli ehdotettu kahta eri suuntaa. Koska näitä ei vielä oltu suunniteltu yksityiskohtaisesti, ei kaupungin toistaiseksi näyttänyt tarvitsevan määrätellä kantaansa niiden suhteen, minkä vuoksi olisi annettava kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi harkita, miten tämä maantie kummankin suunnitelman mukaisesti mukavimmin voitaisiin johtaa kaupungin maiden halki. Helsingin—Espoonlahden—Kirkkonummen maantien suhteen kaupunginvaltuusto v. 1928 oli yhtynyt tehtyyn esitykseen, että tie rakennettaisiin yleisillä varoilla, ja oli velvoittanut kaupungin luovuttamaan maan, mikä tarvittiin tien johtamiseen kaupungin maiden halki. Valtioneuvoston päätettyä, että valtio rakentaisi tien, jos asianomaiset kunnat ja yksityiset maanomistajat suorittaisivat vähintään 50 % 11—12 milj. markaksi arvioidusta tienrakennuskustannuksista, tie- ja vesirakennushallitus oli tiedustellut, minkä määrän kaupunki suostui niistä suorittamaan, ja rahatoimikamari oli ehdottanut, että kaupunginvaltuusto vastaisi, ettei kaupunki voinut osallistua kustannuksiin muulla tavoin kuin omalla kustannuksellaan rakennuttamalla ne tieosuudet, jotka tulivat sijaitsemaan sen omilla alueilla. Komitea yhtyi kamarin ehdotukseen huomauttaen, että kyseinen tie tosin helpottaisi länteenpäin suuntautuvaa liikennettä, mutta ei mainittavasti liittäisi uusia seutuja kaupunkiin. Kysymystä tien sopivasta liittämisestä kaupungin katuverkkoon olisi niinikään lähemmin selviteltävä. Mitä lopuksi tulee Helsingin—Vihdin kirkonkylän—Someron maantiehen, jonka alustava kustannusarvio nousi 16.65 milj. markkaan, aikaansaisi se suoranaisemman liikenneyhteyden Helsingin ja luoteis-Uudenmaan välille. Kun tien suunta pääasiallisesti olisi sama kuin ehdotetun Äetsään (Risteeseen) johtavan rautatien, olisi päätettävä, kummalle liikennevälineelle, maantielle vai rautatielle, kaupunki halusi antaa avustusta. Komitean mielestä rautatie tällöin olisi aseettava etusijalle, koska se paremmin kuin maantie voisi täyttää liikenteen vaatimukset. Kaupungilla oli kuitenkin syytä antaa tutkia, miten ehdotettu maantie olisi johdettava sen maiden poikki. — Yleensä olisi kaupungin, mikäli valtio tai muut kunnat ryhtyisivät rakentamaan sellaisia maanteitä, jotka voisivat tuottaa hyötyä kaupungille, otettava osaa niiden aikaansaamiseen rakentamalla niiden ne osat, jotka joutuisivat kaupungin alueen sisäpuolelle. Edellä mainitun yleisen lausunnon lisäksi komitean mietintö päättyi esitykseen, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

jos eduskunta teki päätöksen normaaliraitaisen rautatien rakentamisesta Helsingin kaupungin ja Porin radan välille, velvoittaa kaupungin maksutta luovuttamaan rautatien rakentamiseen tarvittavat maat kaupungin alueelta sekä lisäksi rakennuskustannuksien avustuksena maksamaan 10,000,000 markan kannatuksen edellyttäen, että rautatien rakennustyöt aloitettiin ennen v:n 1935 loppua;

jos eduskunta myönsi varoja Helsingistä Porvoon kautta Viipuriin johtavan uuden yleisen maantien rakentamiseen edellä mainitun suunnitelman mukaisesti, velvoittaa kaupungin omalla kustannuksellaan teettämään kaupungin alueella suoritettavat rakennustyöt; sekä

antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi aikanaan laadittua ja antaa valtuustolle ehdotuksen siitä, miten aiotut uudet Helsingin—

—Kirkkonummen, Helsingin—Vihdin kirkonkylän ja Helsingin—Hämeenlinnan (Tampereen) maantiet oli johdettava Helsingin kaupungin alueiden poikki.

Kaupungin tilastokonttorin annettua toimitettujen arvioiden perusteella lausuntonsa Helsingin—Äetsän (Risteen) uudesta rautatiesuunnitelmasta elintarpeiden kaupunkiin tuonnin kannalta, jolloin korostettiin varsinkin radan merkitystä maidon ja lihan tuonnille, rahatoimikamari antoi kaupunginvaltuustolle asiaa koskevan esityksen, jossa kamari yleensä kannatti komitean esittämiä periaatteita kaupungin osallistumisesta uusien rautatie- ja maantiesuunnitelmien toteuttamiseen, ja yhtyi niinkään kamarin käsitykseen eri suunnitelmien toteuttamisjärjestyksestä. Edellä mainitun rautatiesuunnitelman suhteen kamari kuitenkin huomautti, että sen toteuttamismahdollisuudet olivat muuttuneet ja olivat nyttemmin sängen pienet, minkä takia olisi sopivampaa, että kaupunginvaltuuston päätöksenteko tästä asiasta siirrettäisiin sellaiseen ajankohtaan, jolloin sen voitiin olettaa suuremmassa määrin vaikuttavan asian käsittelyyn eduskunnassa. Komitean yleiseen lausuntoon uusien maantiesuunnitelmien avustamisesta yleensä kamari ehdotti sen suuntaista muutosta, että selvemmin korostettaisiin sitä, että kaupungin tuli itsensä saada harkita, olisiko uusi maantie sille hyödyksi vai ei.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ jättää kysymyksen avustuksen myöntämisestä Helsingin—Porin radan rakennuskustannuksiin toistaiseksi ratkaisematta;

että kaupunki, jos valtio tai muut kunnat ryhtyivät rakentamaan sellaisia maanteitä, joista kaupunki katsoi itselleen olevan hyötyä, oli halukas osallistumaan sellaisen tien rakentamiseen teettämällä sen kaupungille kuuluvan alueen poikki kulkevat osat;

että kaupunki, jos eduskunta myönsi varoja yleisen maantien rakentamiseen Helsingistä Porvoon kautta itäänpäin laaditun suunnitelman mukaisesti, sitoutui omalla kustannuksellaan suorittamaan tien rakennustyöt siltä osalta, joka tuli kulkemaan kaupungin maiden poikki; sekä

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi laadituttaa ja aikanaan jättää valtuustolle ehdotuksen siitä, miten aiotut Helsingin—Kirkkonummen, Helsingin—Vihdin kirkonkylän ja Helsingin—Hämeenlinnan (Tampereen) maantiet oli johdettava kaupungille kuuluvain maiden halki.

Lausunto Helsingistä länteenpäin johtavaa maantietä koskevasta ehdotuksesta. Tie- ja vesirakennushallitus anoi kaupunginvaltuustolta lausuntoa ehdotuksesta, joka koski uuden kulkutien rakentamista kaupungista Munkkiniemen, Kuusisaaren (Granö) ja Lehtisaaren sekä eteläisen Espoon kautta Kauklahden asemalle, ja tiedusteli sitä paitsi, minkä määrän kaupunki suostui suorittamaan tämän maantien kustannuksista. Tämän johdosta kaupungin yleisten töiden hallitus rahatoimikamarille osoitetussa lausunnossa ilmoitti pitävänsä luonnollisena, että kaupunki rakennuttaisi tien kaupungin rajalle ja yhdistäisi sen sopivasti suunniteltuun maantiehen. Jos ehdotettu Munkkiniemen osto päätettäisiin, käsittäisi kaupungin osuus tulevasta maantiestä Munkkiniemen ja Kuusisaaren välisen sillan, missä tapauksessa kaupungin m. m. olisi yksin kustannettava Meilahden ja Munkkiniemen siltayhteys; siitä aiheutuvia kustannuksia lukuunottamatta kaupungin ei tässä tapauksessa tarvitsisi ottaa osaa hankkeeseen. Jos sitä vastoin Munkkiniemen ostokysymys raukeaisi, katsoi hallitus, että kaupungin oli taattava esimerkiksi 1,000,000 markan

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 1 §.

suuruinen avustus tierakennussuunnitelman toteuttamiseksi. Tässä tapauksessa kaupungin kuitenkin olisi asetettava sellainen ehto, että se Munkkiniemessäkin sai määrätä maantien suunnan sekä että asianomaiset maanomistajat korvauksetta luopuivat tien rakennushanketta varten tarvittavasta alueesta. Ehdotusta tierakennuksen avustamisesta rahallisesti rahatoimikamari kuitenkin vastusti, katsoen niiden huomattavien kustannusten, jotka kaupungin alueen sisäpuolelle tulevien tieosien rakentaminen aiheuttaisi, täysin vastaavan kaupungille tiestä koituvia etuja. Sitoutuminen kustantamaan tietöitä kaupungin ulkopuolella sisältäisi sitä paitsi arveluttavan enakkopäätöksen. Kamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ lausunnossaan ilmoittaa tieja vesirakennushallitukselle, että kaupunki ei halunnut ottaa osaa suunnitellun uuden maantien kustannuksiin muulla tavoin kuin rakennuttamalla omalla kustannuksellaan alueensa sisäpuolelle tulevat tieosuudet.

Kaupungin liittyminen Helsingin—Vihdin kirkonkylän maantiesuunnitelmaan. Herrat A. Kivialho, H. Sundholm y. m. anoivat, että kaupunki liittyisi Vihdin ja Espoon kuntien sekä Helsingin maalaiskunnan tekemään anomukseen Helsingin ja Vihdin kirkonkylän välisen maantien rakentamisen suorittamisesta hätäaputyönä, sekä kannattaisi rahallisesti tierakennustyötä ehdoin, että kaupungista kotoisin olevat työttömät saivat työskennellä siellä. Kaupungin yleisten töiden hallituksen puollettua kaupungin yhtymistä mainittuun anomukseen, mutta samalla huomautettua tietyön olevan sitä laatua, että se olisi suoritettava yksinomaan valtion varoilla, minkä johdosta sen rahallisen avustamisen kaupungin puolelta ei olisi tultava kysymykseen, rahatoimikamari ehdotti esityksen kokonaisuudessaan hyljättäväksi viitaten m. m. n. s. maaliikennekomitean ehdotukseen²⁾, että kaupungin toimenpiteet sanotun maantien suhteen toistaiseksi oli rajoitettava tien sopivimman suunnan tutkimiseen, mikäli se johdettaisiin kaupungin maiden poikki. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että esitys ei antaisi valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Vanhankaupungin selän länsipuolella olevan rautatien jatkaminen Arabian alueelle. Osakeyhtiö Arabia aktiebolagin anottua, että yhtiön Vanhankaupungin selän³⁾ rannalle teettämään rantasiltaan johtava väylä ruopattaisiin, rakennuskonttorin satamaosaston johtaja lausui m. m., että kyseisen selän länsirannalla olevien alueiden liikenneyhteyksiä arvosteltaessa pääpaino oli pantava rautatieyhteyksien saamiselle kauppasatamiin. Tätä rantaa pitkin vedetty rautatie, jota jo aikaisemmin oli suunniteltu, olisi suureksi hyödyksi sekä Arabian posliinitehtaalle että muissakin suhteissa, sillä se jouduttaisi sekä rautatien maanpuoleisten teollisuustonttien että sen itäpuolella olevien varastotonttien kuntoonpanoa ja käyttämistä. Lisäksi Vanhankaupungin selän rannalla oleva rautatie Herttoniemen rataan jatkettuna vastedes, kun ehdotettu Oulunkylän—Herttoniemen rautatie oli rakennettu ja satamarata vedetty Pohjoisrantaa pitkin Sörnäisiin, saisi paitsi suurempaa paikallista käyttöä myös huomattavan merkityksen kaupungin eri satamien välisen yhdysradan tärkeänä osana. Satamaosaston päällikkö ehdotti, että Vanhankaupungin selän länsipuolella olevaa rautatietä mahdollisimman pian jatkettaisiin Arabian alueelle saakka. Satamahallituksen puollettua tätä ehdotusta kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ lähettää asian valmisteltavaksi kamariin, joka ei kuitenkaan kertomusvuonna antanut siitä lausuntoa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 1 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 43. — ³⁾ S:n s. 47. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 30 §.

Rautatienylikäylävän rakentaminen satamaradan yli. Johtaja A. Kotschack y. m. olivat anoneet, että Hernesaarenkadun kohdalle järjestettäisiin henkilöliikennettä varten tarkoitettu satamaradan ylikäytävä. Rakennuskonttorin satamaosaston, kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin ehdotettua anomuksen hylkäämistä kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾ sen.

Vanhankaupungin selän kulkuväylän ruoppaaminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1927 lähettänyt ²⁾ satamahallitukselle Osakeyhtiö Arabia aktiebolagin esittämän anomuksen, että Vanhankaupungin selän rannalla olevaan yhtiön rantasiltaan johtava väylä ruopattaisiin 16 à 17 jalan syvyiseksi. Rakennuskonttorin satamaosaston johtajan esitettyä anomuksen evättäväksi ja satamahallituksen yhdyttyä hänen lausuntoonsa valtuusto päätti ³⁾ v. 1930 antaa kysymyksen mainitun kulkuväylän ruoppaamisesta raueta, mutta lähetti rahatoimikamariin satamaosaston johtajan tämän yhteydessä tekemän ehdotuksen ⁴⁾ Vanhankaupungin selän länsipuolella olevan rautatien jatkamisesta Arabian alueelle.

Vesijohdon rakentaminen Suomenlinnaan. Puolustusministeriö oli rahatoimikamarille lähettämässään esityksessä vaatinut, että kunnan viranomaiset ryhtyisivät niille kuuluviin toimenpiteisiin erinäisten Suomenlinnan poliisivalvonnan, palotoimen, veden- ja sähkönhankinnan, puhtaanapidon, puhelinlaitoksen, kulkuneuvojen sekä koululaitoksen alalla vallitsevien puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi. Laatimaan ehdotusta asiasta oli sen jälkeen kamarin kehoituksesta asetettu toimikunta, johon kuului kaksi kaupungin ⁵⁾ ja kaksi ministeriön edustajaa ja joka ensimmäiseksi oli ottanut käsiteltäväkseen vedenhankintakysymyksen, jota sotilasviranomaiset olivat pitäneet kiireellisimpänä. Hankittuaan kaupungin teknillisten laitosten hallitukselta lausunnot useista eri suunnitelmista sekä niiden kustannusarviot toimikunta teki kamarille esityksen vedenalaisen johdon vetämisestä kaupungista Suomenlinnaan kyseisen hallituksen laatiman suunnitelman mukaisesti, jonka toteuttamiskustannukset oli arvioitu 1,515,000 markaksi. Tämä suunnitelma käsitti myös johdon, mikä yhdistäisi vedenalaisen johdon Suomenlinnassa jo olevaan pienempään, erinäisistä vedenkooja-altaista lähtevään vesijohtoverkkoon. Vedenalaiseen johtoon kuuluisi m. m. 80 mm:n lyijykaapelijohto, jonka teho oli 5 sekuntilitraa, minkä määrän oli laskettu tyydyttävän nykyistä huomattavasti suuremmankin tarpeen. Puolustuslaitoksen olisi suoritettava kaupungille maksu koko kulutetusta vesimäärästä Suomenlinnaan asetettavan mittarin mukaan, ja asianomaiset kuluttajat kustantaisivat yksityiset jakelujohdot. Rahatoimikamari yhtyi kaikkiin puolin toimikunnan ehdotukseen. Työ oli kamarin mielestä suoritettava jo kuluvana vuonna ja määräraha sitä varten merkittävä v. 1931 talousarvioon. Lisäksi kamari esitti palotoimikunnan ehdotuksesta, että Suomenlinnan palokalustoa täydennettäisiin 15,000 markkaa maksavalla hiilihapporuiskulla.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ vesijohdon rakentamiseksi Suomenlinnaan laaditun luonnoksen mukaan merkitä kaupungin v:n 1931 menoarvioon 1,515,000 markan määrärahan, jonka saisi käyttää jo v. 1930, jota vastoin kysymys hiilihapporuiskun ostamisesta evättiin, koska tätä varten oli merkitty määräraha jo kertomusvuoden talousarvioon.

Määräraha suoritettuihin vesijohtotöihin. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 34 §. — ²⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 39. — ³⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 30 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 46. — ⁵⁾ S:n v:n 1925 kert. s. 255. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 18 §.

valtuusto päätti¹⁾ merkitä kaupungin v:n 1931 talousarvioon 75,000 markan määrärahan Suomen kansallisteatterin tontin halki johdetun vesijohdon siirtämiseen tontin ulkopuolelle sekä 18,000 markan määrärahan vesijohdon rakentamiseksi Somerontien ja Kuusamonkadun väliseen Punkaharjuntien osaan, ja saisi nämä määrärahat käyttää jo kuluvana vuonna.

Lisämäärärahoja Eläintarhan vesisäiliön korottamiseen ja vesijohdon rakentamiseen Sörnäisten niemelle. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ 95,000 markan lisämäärärahan Eläintarhan vesisäiliön korottamiseen sekä toisen, 113,000 markan suuruisen, vesijohdon rakentamiseksi Sörnäisten niemelle. Molemmat määrärahat osoitettiin vuoden tilierotuksesta.

Herttoniemen tilan ja Tuurholman selän rakentaminen. Rahatoimikamarin v. 1924 asettama komitea³⁾, joka oli saanut tehtäväkseen valmistella kysymystä Herttoniemen alueiden jakamisesta ja käytöstä sekä siitä, voitiinko Tuurholman selkää hyödyllisellä tavalla käyttää satamatarkoituksiin, antoi v. 1930 kamarille mietintönsä⁴⁾. Luotuaan yleiskatsauksen Herttoniemen alueiden aikaisempiin käyttösuunnitelmiin komitea huomautti siinä, että oli määriteltävä kanta erinäisten kaupungille hyvin tärkeiden kysymysten suhteen, joista ensi sijassa mainittiin kysymykset tarpeellisten maa- ja satama-alueiden järjestämisestä bensiniin, öljyn ja petroolin tuontia varten, puutavaran viennin tarpeiden tyydyttämisestä, alueiden luovuttamisesta suurteollisuuden tarpeisiin, Herttoniemen vastaisen asutuksen järjestämisestä sekä maa- ja satama-alueiden kunnostamisesta hiilivarastopaikoiksi. Sekä Herttoniemen että Kulosaaren kartanon ja kaupungille kuuluvan Kulosaaren osan käyttämisen luonnollisena edellytyksenä oli, että nämä alueet aikanaan liitettäisiin kaupungin alueeseen sekä hallinnollisessa ja kirkollisessa että oikeudellisessa suhteessa. Ensimmäiseksi aloitettava työ näytti olevan Oulunkylän — Herttoniemen rautatien rakentaminen, joka olisi saatava valmiiksi kolmena seuraavana vuotena ja oli arvioitu 29,000,000 markkaa maksavaksi. Herttoniemen itäinen lahti olisi rakennettava öljysatamaksi. Tälle paikalle voitaisiin vaikeuksitta luoda jossain määrin eristetty satama-alue kyllin suurine takamaainein, joka alue suoritettujen täyttämistöiden jälkeen käsittäisi 23 ha ja josta pitkäksi ajaksi voisi vuokrata bensiniin ja öljyn maahantuojille joka suhteessa sopivia, tulenvaaralta hyvin turvattuja varastoalueita. Öljysataman länsipuolelle ja hyvin siitä eristetyksi olisi perustettava kauppa- ja teollisuussatama, jonne mahdollisimman pian olisi vedettävä rautatieraitteet ja myöhemmin rakennettava varastosuojia ja laitureita sekä vientiä että varsinkin tuontia varten. Sekä öljy- että kauppasataman rakennustyöt olisi aloitettava ja osittain myöskin suoritettava loppuun vv. 1931—33. Öljysataman tänä ajanjaksona suoritettavien rakennustöiden, nim. ruoppaamisen sekä purkauskalaturin, erinäisten rautatieraiteiden ja katujen rakentamisen kustannukset, oli arvioitu 3,400,000 markaksi ja kustannukset kauppasataman töistä taas, jotka käsittäisivät ruoppaamisen ja 300 m:n pituisen laiturin sekä erinäisten rautatieraiteiden ja katujen rakentamisen 17,600,000 markaksi. Suurteollisuutta varten olisi aluksi pantava kuntoon muutamia kortteleita 1,000,000 markan kustannuksin. Myöhemmin, kun suurteollisuutta varten luovutettaisiin huomattavia alueita Herttoniemen halvasti rakennettavalta tasankomaalta, oli luonnollista, että tämän teollisuuden kelvollisten satamalaitteiden,

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 13 §. — ²⁾ S:n 8 p. lokak. 14. — ³⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 284. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 36.

m. m. hiilivarastopaikoin varustetun hiilisataman, tarve täytettäisiin. Vielä olisi erinäisiä alueen teitä parannettava sekä rakennettava uusia. N. s. Herttoniemen bulevardi, joka yhtyi suunniteltuun Porvooseen vievään maantiehen¹⁾, olisi rakennettava Kulosaaren halki Porvoon—Degerön tienristeykseen. Tämän liikenneväylän rakennuskustannukset oli laskettu 5,500,000 markaksi, johon tulisi lisätä 500,000 markkaa muita teitä varten. Tarpeellisista vesija kaasujohdoista sekä kanavahaidoista oli laskettu olevan kustannuksia 3,000,000 markkaa. Asuntotontteja varten ei komitean mielestä tarvinnut myöntää määrärahoja ensimmäisen rakennuskauden aikana. Tietenkin oli rakennettava uusia rantalaitureita, järjestelyraiteita sekä katuja satama- ja teollisuusalueille sikäli kuin näiden käyttö lisäisi liikennettä, jota paitsi asutusalueelle oli rakennettava katuja sekä johtoja sitä mukaa kuin tontteja otettiin käytäntöön, mutta nämä työt olisi suoritettava useiden vuosien aikana eikä niiden kustannuksia mitenkään voitu ennakolta laskea. Aikaisemmin suunnitellun Vanhankaupungin selän ja Tuurholman selän välisen kanavan rakentamista komitea vastusti, koska sen tuottama hyöty ei näyttänyt vastaavan suuria perustamiskustannuksia. Kolmivuotiskaudeksi 1931—33 tarvittavat määrärahat nousivat komitean ehdotuksen mukaan 60,000,000 markkaan; vasta sen jälkeen voitaisiin Herttoniemen teollisuus- ja satama-alueita käyttää taloudellisesti. Mainittu määrä olisi jaettava siten, että töihin v. 1931 käytettäisiin 15,000,000 markkaa, v. 1932 23,000,000 markkaa ja v. 1933 22,000,000 markkaa. Kaupungin v:n 1931 menosääntöön olisi näin ollen merkittävä seuraavat määrärahat:

Rautatie	Smk	6,500,000: —
Öljysatama	»	2,500,000: —
Kauppasatama	»	2,000,000: —
Teitä	»	500,000: —
Herttoniemen bulevardi	»	3,000,000: —
Pääjohtoja	»	500,000: —
<u>Yhteensä Smk</u>		<u>15,000,000: —</u>

Ennenkuin Herttoniemen alue voitiin katsoa kyllin tehoisesti kaupungin muihin osiin liitetyksi, olisi sitäpaitsi seuraavina 10 vuotena suoritettava seuraavat suurehkot uudistyt, nimittäin: uusi silta Sörnäisten ja Kulosaaren välille, kustannukset 42,000,000 markkaa, yhdysteitä Sörnäisten niemelle, kustannukset 7,500,000 markkaa, sekä uusi silta Kulosaaren ja Kulosaaren kartanon maiden välille, kustannukset 4,800,000 markkaa, eli kustannukset kaikkiaan 54,300,000 markkaa. Puutavaran vientiä varten ei toistaiseksi tarvinnut varata erikoisia alueita Herttoniemestä. Jos Helsingin kautta kulkeva puutavaran vienti, joka viime aikoina pikemmin oli vähentynyt kuin lisääntynyt, vastedes kasvaisi, olisi mahdollista luovuttaa lautatarhoja ja puutavaravarastoja varten kyllin suuria alueita Herttoniemestä ja Kulosaaren kartanon mailla sekä laajentaa satama-alueita tai käyttää ehdotetun kauppatataman osia puutavaranvientisatamaksi. Jos puutavaranvientie ei osoittaisi mitään huomattavaa lisääntymistäipumusta, voitaisiin sitä vastoin Sörnäisten niemen olot järjestää nudelleen siten, että siellä vallitsevat epäkohdat huomattavalta osalta korjattaisiin. — Täyttääkseen sekä puutavaran viejain että bensin ja öljyn tuojain toiveet komitea oli ottanut työohjelmaansa myöskin kysymyksen, miten Sörnäisten niemen olot vastaisuudessa oli järjestettävä.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 43.

Komitean ehdotuksen mukaan, joka perustui kaupunginvaltuuston hyväksymään Vanhankaupungin lahden länsirannalla olevien alueiden yleiseen jaotuskaavaan, täytettäisiin Kulosaaren johtavan sillan pohjoispuolella olevat alueet huomattavalta osalta siten, että Kyläsaari sisältyisi täytettävään alueeseen. Huomattava osa näitä alueita voitaisiin sittemmin luovuttaa puutavaraliikkeen tarpeisiin. Öljy- ja bensiiniyhtiöiden Sörnäisten niemellä olevat varastoalueet, jotka asianomaiset yhtiöt halusivat ainakin toistaiseksi pitää, järjestettäisiin rakennuskonttorin satamaosaston laatiman ehdotuksen mukaisesti uudestaan siten, että suunnitellun Kulosaaren johtavan sillan ja Sörnäisten rantatien väliselle yhtenäiselle ja suoralle yhdyslinjalle varattaisiin tarvittava tila. Vetämällä rautatieraitteet näiden alueiden itäpuolellekin helpotettaisiin melkoisesti öljyjen ja bensiinin kuljettamista rautateitse maan eri osiin. Herttoniemessä noudatettavaa maanluovutusmuotoa koskevassa kysymyksessä komitea ei tahtonut ottaa määrättyä kantaa vaan katsoi asian tämän osan valmistelun lähinnä kuuluvan rahatoimikamarille. Myöskään kamari ei ollut ryhtynyt laatimaan finanssiohjelmaa, joka osoittaisi Herttoniemen alueiden käytöstä kaupungille aiheutuvat välilliset ja välittömät tulot. Mutta komitean käsityksen mukaan olot olivat kehittyneet sellaisiksi, että ei ollut tarjona muita täysin tehoisia toimenpiteitä suurteollisuuden pysyttämiseksi kaupungin alueilla ja kaupungin tuonti- ja vientisatama-aseman ylläpitämiseksi kuin Herttoniemen alueiden käyttö. Jos kohta pääoman sijoitus tässä tapauksessa tuli olemaan huomattava, kymmenessä vuodessa ehkä pyöreän luvuin 200,000,000 markkaa, ei tämän seikan pitänyt vaikuttaa peiloittavasti, koska kaupungille sekä taloudellisessa että yhteiskunnallisessa suhteessa koituvat edut varmaan korvaisivat pääoman sijoituksen talousarviollisessa suhteessa aiheuttamat seuraukset. Herttoniemen rakennustöiden aloittamiseen aika myöskin näytti olevan sopiva. Jos vallitseva taloudellinen lamakausi jatkuisi kauan, olisi kaupunginviranomaisilla melkein rajattomat mahdollisuudet järjestää siellä ylimääräisiä töitä, jotka jouduttaisivat kyseisten alueiden käyttämisen mahdollisuutta. Korkeakonjunktuurin taas alkaessa olisi kaupungille hyvin tärkeätä voida täyttää ne erilaiset vaatimukset, joita yksityinen yritteläisyys silloin varmasti tuli esittämään tarpeellisten teollisuus-, asutus- ja tonttialueiden, satama- ja laiturilaitteiden sekä liikenneväylien suhteen. — Komiteamietintö, johon liittyi kartta sekä suuri joukko rakennuskonttorin satamaosaston laatimia promemorioita ja kustannusarvioita, päättyi anomukseen, että rahatoimikamari antaisi kaupunginvaltuustolle puoltavan esityksen asiasta.

Satamahallitus puolsi komitean ehdotusta, mikäli se tarkoitti ensimmäistä rakennuskautta, kuitenkin niin, että kysymys suunniteltujen satama-alueiden käytöstä oli jätettävä avoimeksi ja myöhemmin ratkaistava lopullisesti. Tästä olisi poikettava öljysataman paikan suhteen, mikä kysymys olisi ratkaistava komitean ehdotuksen mukaisesti, kuitenkin sellaisiin rajoituksiin, että varsinaisen satama-altaan rakentaminen lykättäisiin toistaiseksi ja että syvänmeren laivoja varten rakennettaisiin kiinnityssillat, joiden yli öljy putkijohtoja myöten nostettaisiin säiliöihin.

Kaupungin yleisten töiden hallitus puolestaan lausui:

- 1) että komitean ehdotus Herttoniemen ja muiden itäisten alueiden käytöstä hyväksyttäisiin;
- 2) että ehdotus teollisuus- ja öljysataman järjestämisestä Tuurholman selän rannalle hyväksyttäisiin periaatteellisesti siten, että aluksi tehtäisiin päätös komitean ehdottamien satama-alueiden rakentamisesta;

3) että Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatie rakennettaisiin noudattaen komitean ehdottamaa suuntaa;

4) että Kulosaaren bulevardin sekä Porvoon ja Degerön teiden haarautumiskohdan välinen Herttoniemen bulevardin osa rakennettaisiin osaa lopullisesta leveydestään vastaavaksi;

5) että mainitun haarautumiskohdan ja kaupungin rajan välisen Porvoon maantien osan suunta vahvistettaisiin hallituksen aikaisemman ehdotuksen mukaisesti;

6) että Sörnäisten niemen ja Kulosaaren välisen salmen yli johtavan uuden sillan sekä siihen liittyvien Sörnäisten- ja Kulosaarenkatujen suunnat periaatteellisesti hyväksyttäisiin; sekä

7) että komitean laatima ensimmäisen rakennusjakson ohjelma hyväksyttäisiin siten, että kyseiseen tarkoitukseen vv. 1931—33 käytettäisiin 60,000,000 markkaa, mistä määrästä v:n 1931 talousarvioon merkittäisiin 15,000,000 markkaa.

Asiasta kaupunginvaltuustolle antamassaan esityksessä¹⁾ rahatoimikamari pääasiallisesti kannatti komitean mietintöä. Kamari oli jo ryhtynyt valmistaviin toimenpiteisiin Herttoniemen liittämiseksi kaupunkiin hallinnollisessa, oikeudellisessa ja kirkollisessa suhteessa ja satamarakennuksen kosketteleman jakamattoman vesialueen jakamiseksi, mutta niitä ei vielä ollut saatettu loppuun. Herttoniemen maa- ja tonttialueitten sopivan luovutusmuodon suhteen tuntui luonnolliselta, että satama-alueisiin kuuluvat maat yksinomaan annettaisiin vuokralle pidemmäksi tai lyhyemmäksi ajaksi, ja samoin näytti olevan meneteltävä asuntotonttien suhteen. Suurteollisuutta varten tarvittavien alueiden luovutusmuoto oli vaikeampi ongelma, joka vastedes kenties helpoimmin ratkaistaisiin kussakin erikoistapauksessa erikseen, ilman että siitä ennakolta tehtiin mitään periaatteellisia päätöksiä. Ensimmäisen rakennusjakson pääoman sijoituksen tuli tapahtua lainavaroilla. Sen jälkeen kun työt kerran oli aloitettu, oli ne suoritettava loppuun ohjelman mukaisesti huolimatta siitä, oliko työttömyyttä vai ei. Paikkansa pitäviä kustannuslaskelmia ei toistaiseksi voitu laatia. Ajanjaksona 1931—33 tulot eivät nousisi huomattaviin määriin, koska kyseiset työt tarkoittivat rautatie- ja satamarakennuksia, liikenneväylien kuntoonpanoa ja teollisuusalueitten tasoittamista. Tämän ajanjakson päätyttyä voi sitä vastoin odottaa suoranaisia tuloja, ja ne oli vuotta 1933 lähinnä seuraavina vuosina laskettu likimääräisesti 1,250,000 markaksi vuodessa, josta 360,000 markkaa oli öljysataman vuokria ja 890,000 markkaa teollisuuskorttelien vuokria, maksun kummassakin tapauksessa ollessa laskettu 5 markaksi m²:ltä. Seuraavalta 10-vuotiskaudelta tulot luultavasti voitiin laskea 100 % suuremmiksi, ja ne nousisivat sen jälkeen vielä huomattavasti, varsinkin jos kaupunki päättäisi ottaa myynnin teollisuustonttien luovutusmuodoksi. Rautatieja satamaliikenteen tulot oli jätetty pois tästä laskelmasta, koska näiden oli laskettu vastaavan laitosten ylläpidon ja käytön kaupungille aiheuttamia menoja. — Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

1) periaatteellisesti hyväksyä ehdotuksen Herttoniemen rakennuttamisesta komitean suunnitelman mukaisesti;

2) periaatteellisesti hyväksyä ehdotuksen sataman järjestämisestä Tuurholman selän rannalle siten, että aluksi rakennettaisiin komitean mietinnössä ehdotetut satama-alueet;

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 36.

3) että Oulunkylän—Viikin—Herttoniemen rautatielinja rakennettaisiin ehdotetun suuntaiseksi;

4) että Kulosaaren bulevardin sekä Porvoon—Degerön tien haarautumiskohdan välinen Herttoniemen bulevardin osa tasoitettaisiin 6 m:n levyiseksi;

5) periaatteellisesti hyväksyä Sörnäisten niemen ja Kulosaaren välisen salmen yli suunnitellun sillan sekä siihen liittyvien kaupungin ja Kulosaaren katujen piirustukset;

6) vahvistaa ensimmäisen rakennuskauden aikana 60,000,000 markaksi arvioiduin kustannuksin suoritettavien töiden ohjelman; sekä

7) antaa tulevan kaupunginhallituksen tehtäväksi laatia yksityiskohtaiset Herttoniemen käyttöehdotukset kustannusarvioineen ja sen ohella tehdä laskelmat niistä tuloista, joita kaupunki voi odottaa saavansa mainittujen eri alueiden käyttämisestä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä neljä ensimmäistä edellä mainituista ponsista sekä lisäksi:

5) ottaa kaupungin v:n 1931 talousarvioon 15,000,000 markan määrärahan käytettäväksi komitean ehdottamalla tavalla, kuitenkin niin, että kaupunginhallituksella olisi oikeus harkintansa mukaan tehdä ohjelmaan tarpeellisiksi havaitut muutokset; sekä

6) antaa kaupunginhallituksen tehtäväksi vielä muodostella ehdotusta Herttoniemen käyttämisestä sekä laatia tarpeelliset kustannuslaskelmat ja laskelmat niistä tuloista, joita kaupunki saattoi odottaa saavansa erilaisten alueiden käyttämisestä.

Saukonlaiturin jatkaminen. Rakennuskonttorin satamaosaston laatiman suunnitelman Länsisatamassa olevan Saukonlaiturin jatkamisesta kaupungin yleisten töiden hallitus puoltolauseineen lähetti rahatoimikamariin. Suunnitelmaa laatiessaan satamaosasto sikäli oli poikennut majuri H. G. Torulfin laatimasta suunnitelmasta, jota kaupunginvaltuuston v. 1921 tekemän päätöksen²⁾ mukaisesti toistaiseksi oli käytettävä Länsisataman rakentamisen pohjana, että mainittu laituri rakennettaisiin Saukonkarin ohi suoraviivaisesti eikä siten, että se muodostaisi mutkan karin länsipuolella, jota paitsi laiturin pituutta ajateltiin lyhennettäväksi n. 43 m. Näitä muutoksia perusteltiin siten, että alkujaan kappaletavaraliikennettä varten tarkoitettu Saukonlaiturin alue myöhemmin olisi luovutettu hiilisatamaksi ja että sitä pitkäaikoinen aika käytettäisiin tähän tarkoitukseen jo senkin takia, että Helsingin makasiini-osakeyhtiö oli rakentanut satamaan kalliit hiilenpurkauslaitteet. Koska kaupungin nähtävästi pian oli jatkettava laituri täyteen pituuteen, tulisi laituritilan jatkuva käyttäminen hiilisatamana epäedulliseksi, ellei purkauslaitteita voitu käyttää tälläkin kohdalla, mikä kävisi mahdottomaksi, jos laituri tekisi mutkan. Suoran laiturin veden suuremman syvyyden vuoksi suuremmat kustannukset pituusmetriä kohden korvattaisiin rakentamalla laituri lyhyemmäksi. Lyhentämällä laituria ja viistoamalla sen äärimmäinen läntinen pää saataisiin myöskin laiturin pohjoispuolelle suuntautuva väylä yhtä mukavaksi kuin jos laituri rakennettaisiin alkuperäisen suunnitelman mukaisesti.

Sekä satamalaitoksen johtajan että satamakapteenin puoleltua satamaosaston ehdotusta rahatoimikamari huomautti, että asian nopea ratkaiseminen olisi toivottavaa, koska Saukonlaituri oli jo melkein valmiiksi rakennettu aikaisemmin ajateltuun mutkapaikkaan asti eikä mainitun vuoden meno-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 1 §. — ²⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 57.

sääntöön merkittyä määrärahaa laiturin jatkamiseen 25 m:llä voitu käyttää, ennenkuin laiturin suunta oli määrätty. Satamaosastolle taas olisi töiden järjestämisen vuoksi tärkeätä voida mahdollisimman pian ryhtyä pohjan tasoittamiseen y. m. valmistaviin toimenpiteisiin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti, että Saukonlaituria jatkettaisiin suoraan suuntaan siten kuin rakennuskonttorin satamaosaston laatimat suuntakartat tarkemmin osoittivat.

Laivarannan jatkamisohjelman muuttaminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta, jota satamahallitus ja rahatoimikamari olivat kannattaneet, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että Länsisataman Laivarannan jatkaminen suoritettaisiin sellaisin poikkeuksin valtuuston vahvistamasta satamarakennusohjelmasta, että rannan jatkeen lounaiseen kääntyvä mutka suoritettaisiin ja rantaa jatkettaisiin suoraviivaisesti laituriiviivojen leikkauspisteestä.

Hernesaaren käyttäminen väliaikaisena öljysatamana. Sitten kun yleisön tietoon oli tullut, että Hietalahden edustalla sijaitseva Hernesaari aiottiin tasoittaa ja yhdistää mantereeseen, olivat erinäiset toiminimet rahatoimikamarilta anoneet muutamien sanotun saaren alueiden luovuttamista erilaisten nestemäisten polttoaineiden varastointiin. Kamarin tämän johdosta ensin pyydettyä kaupungin yleisten töiden hallituksen lausuntoa mainittu hallitus lähetti kamarille omine puoltolauseineen rakennuskonttorin satamaosaston laatiman ehdotuksen Hernesaaren väliaikaisesta käyttämisestä öljysatamana. Tämän ehdotuksen mukaan saari m. m. jaettaisiin viiteen varastoalueeseen, mitkä vuokrattaisiin v:n 1940 loppuun asti oikeuksin vuokra-ajan pidentämiseen viidellä vuodella, ellei alueita tarvittu muuhun satamatarkoitukseen. Vuokraoikeus annettaisiin huutokaupalla ja vuotuinen perusvuokra olisi 25 markkaa m²:ltä; saari yhdistettäisiin mantereeseen tiellä ja rautatiellä, sille rakennettaisiin laituri kiinnityspatsaineen ja vuokraajat veloitettaisiin ryhtymään palopäällikön hyväksymiin tai määräämiin toimenpiteihin tulenvaaran ehkäisemiseksi. Sen lisäksi osasto ehdotti, että 500,000 markkaa maksavaksi arvioitu laituri rakennettaisiin jo v:n 1930 kuluessa ja kaupungin v:n 1931 talousarvioon otettaisiin 350,000 markan määräraha rautatietä varten. Palotoimikunta puolsi rakennuskonttorin satamaosaston ehdotusta erinäisin palopäällikön asettamin ehdoin, mutta satamahallitus esitti sen hylättäväksi ja lausui toivomuksen, että öljysatamaa koskeva kysymys pian saataisiin lopullisesti ratkaistuksi. Rahatoimikamarinkin ehdotettua satamaosaston esityksen hylättäväksi ³⁾ kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ sen mukaisesti antaa Hernesaaren käyttämistä väliaikaisena öljysatamana koskevan kysymyksen raueta.

Moottorivenelaiturin rakentaminen Pohjoisrantaan. Finlands motorbåtsklubb r. f. niminen yhdistys oli anonut rahatoimikamarilta Kaisaniemen rantaan paraikaa rakennettavan laiturin Helsingin soutuklubille luovutetun paikan ja Pitkäsillan välisen osan vapaata hallintaoikeutta, sekä että lisäksi tarpeellinen määrä Pohjoisrannassa tai Katajanokan pohjoisrannassa olevan moottorivenelaiturin suurehkoille aluksille tarkoitettuja kiinnityspaikkoja luovutettaisiin klubin käytettäväksi. Kaupungin yleisten töiden hallitus ja satamahallitus, joiden lausuntoja asiasta oli pyydetty, anoivat tämän johdosta yhtyen rakennuskonttorin satamaosaston laatimaan ehdotukseen:

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 13 §. — ²⁾ S:n 10 p. jouluk. 9 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 19 §.

että pääpiirteittäin Pohjoissatamassa olevan moottorivenelaiturin mallinen venelaituri rakennettaisiin Pohjoisrantaan Uudenmaan kasarmin alueen ulkopuolelle, ja että sinne järjestetyt kiinnityspaikat luovutettaisiin anojayhdistykselle vuosiksi 1930—34 200 markan vuosimaksusta paikkaa kohden;

että mainitun paikan valvonta ja vartiorakennuksen teettäminen sille määrättäisiin kyseisen yhdistyksen tehtäväksi;

että 84,000 markan määräraha osoitettaisiin rantaa lähinnä olevan sillan osan rakentamiseen kuluvana vuonna; sekä

että kysymys varojen myöntämisestä laiturin rakentamisen jatkamiseen ja rannan järjestämiseen otettaisiin käsiteltäväksi talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾:

että pääpiirteittäin Pohjoissatamassa olevan moottorivenelaiturin mallinen venelaituri rakennettaisiin Pohjoisrantaan Uudenmaan kasarmin alueen edustalle;

myöntää yleisistä käyttövaroistaan 84,000 markan määrärahan rantaa lähinnä olevan laiturin osan rakentamiseen; sekä

uskoa uuden laiturin käyttötavan ja -ehtojen määräämisen rahatoimikamarille.

Kaivopuiston järjestelyohjelma. Rahatoimikamari oli v. 1928 antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi laatia Kaivopuiston järjestelyehdotuksen ottaen huomioon myöskin kylpylaitoksen hallussa olevan alueen, jonka vuokra-aika kohdakkoin päättyisi. Tämän johdosta hallitus v. 1930 lähetti kamarille rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatiman suunnitelman sekä kaupunginasemakaava-arkkitehdin asiasta antaman promemorian.

Siinä kaupunginasemakaava-arkkitehti m. m. huomautti, että Kaivopuisto ei hänen mielestään ollut riittävän laaja, jotta siitä voitaisiin muodostaa niin suuri kylpy- ja matkailukeskus kuin useat ehdotusentekijät aikaisemmin olivat arvelleet. Tähän tarkoitukseen tarvittaisiin pinta-alaltaan paljon suurempi ja aivan toisenlaiset vapaan muodostelun edellytykset omaava alue kuin puiston osittain rakennettu alue. Jos suhteellisen paljon rakennuksia niihin kuuluvine laitteineen sijoitettaisiin nykyään n. 15 ha käsittävälle puistoalueelle, muuttuisi sen puistomainen luonne enemmän tai vähemmän, mikä taas jossain määrin estäisi Kaivopuiston vapaata käyttöä kaupunkilaisten virkistyspuistona, mikä tehtävä tämän puiston lähinnä oli täytettävä. Kyseisessä suunnitelmassa oli sen takia jätetty Kaivopuiston virkistyspuiston luonne muuttamatta ja säilyttäen Kaivuhuone suunniteltu vain yksi suurempi rakennus, esim. ravintola, sijoitettavaksi kylpylaitoksen paikalle. Sen ulkopuolelle oli ehdotettu järjestettäväksi pienemmille veneille tarkoitettu satamallas. Osaksi hyvin matalan etelärannan täyttäminen olisi paikoitellen toimitettava aina n. 100 m:n päähän rantaviivasta. Kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Jungin aikaisemmin ehdottama rantatie sisältyi suunnitelmaan, mutta suoristettuna ja levennettynä, jotta raitiotie voitaisiin rakentaa puiston kaakkoisosaan ehdotetulle lautapaikalle, jos sellainen katsottiin välttämättömäksi Suomenlinnan liikenteen helpoittamiseksi. Laivaveistämöalueen eteläistä, korkealla sijaitsevaa osaa oli ehdotettu julkisen rakennuksen paikaksi ja Etelärantatien varrelle oli sijoitettu suurehko asuntorakennusryhmä. Suunnitelmassa oli myöskin osoitettu se paikka, jonka rakennuskonttorin

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 6 §.

satamaosasto oli ajatellut mahdollisesti sopivan voinvientimakasiinille. Läntisen Kaivopuiston huvilapalstoja ei ollut otettu suunnitelmaan ja niiden alueet oli liitetty puistoon, mutta Merikadun itäpäästä oli varattu tilaa sinne suunnitellun rantatien taustaksi aiotulle pienehkölle rakennukselle. Puiston tähän osaan oli myöskin ehdotettu sijoitettavaksi kaksi leikki- ja muutamia tenniskenttiä. Vallit jäisivät edelleen näköalapaikaksi. Ursinin kallion luona olevaa uimalaitosta ja Kaivopuiston uimahuoneita ei enää säilytettäisi, mutta sitä vastoin voitiin ajatella niiden siirtämistä Uuni- ja Sirpalesaarille, joita sopivimmin voitaisiin käyttää kaikenlaista vesiturheilua varten. Uimahuoneiden sijoittaminen tällä tavoin edellytti kuitenkin, että rakennettiin siltä Kaivopuiston rannasta Uunisaareen ja aallonmurtaja uuden uimalaitoksen suojaksi. Merikadun istutuksia oli tutkittava yksityiskohtaisesti m. m. ottaen huomioon, millaiseksi läheinen järjestelyratapiha vastaisuudessa muodostuisi.

Kaupungin yleisten töiden hallitus puolsi kaupunginasemakaavaosaston suunnitelmaa edellyttäen, että ehdotetun julkisen rakennuksen sijoittaminen lähinnä satama-alueeseen liittyvään laivaveistämötointiin osaan ei saanut olla kyseisen alueen vastaisen hahmottelun esteenä. Kyseisen rakennuksen paikka ja suuruus oli nimittäin jätettävä Eteläsataman vastaisen laajentamisen varaan samoin kuin kysymys suunnitellun voimakasiinin paikasta.

Rahatoimikamari piti suunnitelmaa suurin piirtein tyydyttävänä, mutta katsoi, ettei vielä ollut asetettava lopulliselle kannalle erinäisten yksityisseikkojen, esim. raitiotielinjan, lautapaikkojen, Uunisaareen johtavan sillan ja Merikadun rantatien suhteen, joita vielä oli tarkemmin tutkittava. Kaivopuiston länsiosassa ja saarilla olevat vuokra-alueet, urheilutarkoitukseen luovutettuja lukuunottamatta, oli luultavasti vastaisuudessa liitettävä puistoon, mutta tämän tuli tapahtua asteittain ja ainoastaan tarpeen mukaan. Koska kamari muuten ja varsinkin uuden rantaviivan suhteen saattoi pääkohdittain kannattaa suunnitelmaa, ja koska ehdotetun rantatien rakentaminen m. m. vaatisi huomattavia täyttämistä- ja tasoitustöitä, jotka vallitsevana työttömyyskautena voisi aloittaa ylimääräisinä töinä, kamari katsoi yksityisseikkojen tarpeellisista muutoksista huolimatta voivansa hyväksyä suunnitelman yleiseksi ohjelmaksi, jonka mukaan puistoalue vastedes voitaisiin järjestää. Laivaveistämöalue olisi kuitenkin erotettava suunnitelmasta ja tämän alueen vastainen käyttö ratkaistava Eteläsataman laajentamis- ja voimakasiinin rakentamiskysymyksen yhteydessä.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ periaatteellisesti hyväksyä kaupunginasemakaavaosaston suunnitelman Kaivopuiston ja sen viereisten Uuni- ja Sirpalesaarien vastaisesta käytöstä ja järjestelystä Myllytien ja sen jatkeen pohjoispuolella olevaa laivaveistämöaluetta lukuunottamatta.

Lupa aallonmurtajan rakentamiseen Särkän ja Harakan väliin. Merenkävijät niminen purjehdusseura, jonka valtioneuvosto v. 1922 oli oikeuttanut käyttämään Särkkää satamapaikkana, oli v. 1923 anonut satamahallitukselta saada rakentaa aallonmurtajan Särkän ja Harakan saarien väliin. Sekä satamahallituksen että kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin sen jälkeen käsiteltäviä asioita sekä m. m. merentutkimuslaitoksen annettua lausuntonsa siitä seura v. 1924 oli peruuttanut anomuksensa. V. 1928 purjehdusseura kuitenkin uudelleen anoi rahatoimikamarilta lupaa mainitun aallonmurtajan rakentamiseen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen annettua

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 10 §.

uuden lausunnon, jossa se pysyen aikaisemmin lausumassaan mielipiteessä ehdotti anomuksen hyljättäväksi, satamahallitus ja seuran edustajat kävivät neuvotteluja, jotka johtivat siihen, että seura muutti alkuperäistä ehdotustaan siten, että aallonmurtajan aukko 40 m:n sijasta tulisi lähes 60 m:n levyiseksi. Täten muodostellun, v. 1929 laaditun aallonmurtajapiirustuksen mukaan rakennettaisiin erästä Harakan läheisyydessä olevasta pienemmästä saaresta Särkkään päin 100 m:n pituinen kivipenger, jonka harja olisi 2 m leveä ja korkeus 0.5 m yli 0-tason kun taas Särkästä samaan akselisuuntaan rakennettaisiin kiviarkkuun päättyvä, 30 m:n pituinen kivipenger, jonka harjan leveys olisi sama kuin edellä mainitun penkereen ja korkeus 1.5 m yli 0-tason; 15 m:n päähän mainitusta kiviarkkusta upotettaisiin sitä paitsi 3 m:n levyinen silta-arkku ja arkkujen välisen aukon yli rakennettaisiin ponttonisilta. Ulomman arkun ja Harakasta rakennetun penkereen välinen, kokonaan avoin aukko salmen syvimmässä osassa tulisi 0-tasossa olemaan 57.7 m:n levyinen. Tätä ehdotusta satamahallitus puolsi, mutta kaupungin yleisten töiden hallitus ehdotti sen hyljättäväksi. Sen jälkeen rahatoimikamari neuvoteltuaan edelleen purjehduseuran kanssa, teki kaupunginvaltuustolle esityksen asiasta. Siinä kamari etupäässä lausui mielipiteensä ehdotusta vastaan tehdyistä muistutuksista, jotka pääasiallisesti kohdistuivat sellaisiin seikkoihin kuin suunnitellun aallonmurtajan merenkulkua ja Kaivopuiston vapaata merinäköalaa häiritsevään vaikutukseen sekä pelättyyn meriveden likaantumiseen aallonmurtajan sisäpuolella. Antamatta omasta puolestaan varsin suurta merkitystä näille huomautuksille kamari korosti sitä seikkaa, että kyseisen seuran toiminnan merkitys, purjehdusurheilun edistäminen, oli voimakkaana syynä kysymyksen ratkaisemiseen myönteisesti, ja yhtyi satamahallituksen käsitykseen asiasta.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto asiaa esiteltäessä omasta puolestaan päätti¹⁾ edellyttäen, että myöskin asianomaiset valtion viranomaiset myöntyivät tähän, antaa Merenkävijät nimiselle purjehduseuralle luvan aallonmurtajan rakentamiseen Särkän ja Harakan väliseen salmeen edellä mainittujen piirustusten mukaisesti ja ehdoin, että työ oli suoritettu viiden vuoden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin lupa annettiin. Tähän valtuusto vielä lisäsi ehdon, että yhdistyksen, jos kaupunki sitä vaati, oli omalla kustannuksellaan poistettava aallonmurtaja.

Runeberginkadun osittainen kiveäminen. Rakennuskonttorin katuosasto oli yleisön valitusten johdosta ehdottanut, että Hesperian- ja Töölönkatujen välinen Runeberginkadun osa, myymättömien tonttien katuosuudet mukaanluettuina, kesän aikana päällystettäisiin nupukivillä. Osasto oli arvioinut tämän työn kustannukset 750,720 markaksi, josta kuitenkin valtiolle kuuluvien mainitun kadun tonttien osalle tuli 207,006 markkaa, ja myymättömien tonttien katuosuuksien aiheuttamat kulut olisi tontteja myydessä vastaavasti korottamalla niiden hintaa korvattava kaupungille. Kaupungin yleisten töiden hallituksen anottua rahatoimikamarilta toimenpidettä tarvittavan määrärahan myöntämiseksi tähän tarkoitukseen ja valtion velvoittamiseksi suorittamaan päällystystyön omien tonttiensa kohdalta kamari teki kaupunginvaltuustolle asiasta esityksen, jossa se m. m. huomautti, että vaikkakaan kaupunki yleensä ei kivennyt myymättömien tonttien katuosuuksia, vaan tämä työ säännöllisesti jätettiin tonttien tuleville omistajille, olisi tässä tapauksessa kuitenkin tehtävä poikkeus, koska kyseistä tärkeätä liikenne-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 9 §.

väylää ei katsottu voitavan jättää entiseen kuntoonsa, kunnes kaikki sen varrella olevat tontit oli myyty, ja koska myymättömien tonttien aiheuttamat kulut voitiin ottaa huomioon myyntihintoja vahvistettaessa. Asian näin ollen kamari ei voinut kannattaa hallituksen ehdotusta, ja se oli jo anonut maistraatilta, että valtiota pyydetäisiin kiveämään oma katuosuutensa. Koska kuitenkin valtiolle ei ollut luovutettu mitään muuta Runeberginkadun tonttia kuin tontti n:o 55, niin sen osuuden kiveämiskustannukset olivat ilmoitetut liian suuriksi ja supistuivat tosiasiallisesti 75,720 markkaan. Kaupungin osuus kustannuksista tulisi siten olemaan 675,000 markkaa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti merkitä v:n 1931 menosääntöön Hesperian- ja Töölönkatujen välisen Runeberginkadun osan kiveämiseen 675,000 markkaa, minkä määrän saisi käyttää jo kuluvana vuonna.

Toisen ja Kolmannen linjan välisen Siltasaarenkadun osan tasoittaminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1929 hyväksynyt²⁾ ehdotuksen Toisen ja Kolmannen linjan välisen Siltasaarenkadun osan tasoittamisesta 1,521,000 markkaan päätyvän kustannusarvion mukaisesti sekä antanut rahatoimikamarille tehtäväksi antaa erikoisen esityksen työn alkamisesta. V. 1930 kamari rakensuonttorin ehdotuksesta anoi, että kyseinen työ pantaisiin alulle ylimääräisenä työnä, ja että sitä varten kuluvana vuonna käytettäisiin 880,000 markkaa, minkä määrän valtuusto toisessa yhteydessä oli myöntänyt³⁾ kyseiseen tarkoitukseen. Suostuen tähän valtuusto oikeutti⁴⁾ kamarin aloittamaan työn.

Tasoitus- y. m. töiden suorittaminen Lauttasaarenkadulla. Vacuum Oil C:o nimisen yhtiön saatua vuokralle⁵⁾ XX kaupunginosan korttelissa n:o 787 olevan Lauttasaarenkadun tontin n:o 45 rakentaakseen sille öljymakasiinin rahatoimikamari oli antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi mainitun tontin ja sen ääreisten katujen tasoittamisen sekä vesi- ja viemärijohtojen laskemisen näihin katuihin. Kyseisten töiden kustannukset oli arvioitu kaikkiaan 700,000 markaksi, mistä Lauttasaarenkadun ja erään poikkikadun tasoitukseen 200,000 markkaa, tontin tasoitukseen 150,000 markkaa, Lapinlahden keskuslaitoksen aidan siirtämiseen 35,000 markkaa, vesijohtoa varten 155,000 markkaa ja viemärijohtoa varten 160,000 markkaa. Kamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ hyväksyen kamarin toimenpiteen merkitä kaupungin v:n 1931 menosääntöön 700,000 markan määrärahan tähän tarkoitukseen.

Lönnrotinkadun jatkaminen. Kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti rahatoimikamarille rakennuskonttorin satamaosaston laatimat Lönnrotinkadun jatkamista Länsisatamaan johtavaksi liikenneväyläksi koskevat piirustukset. Vuoden talousarvioon oli tähän tarkoitukseen otettu⁷⁾ 2,560,000 markan määräraha. Työn kokonaiskustannukset, niihin luettuna kaupungin omistaman, korttelissa n:o 175 olevan tontin n:o 3 a katuosuuden kiveäminen, oli laskettu 2,660,000 markaksi, johon oli lisättävä 550,000 markkaa, jos kadun alle rakennettiin kellareita. Hallitus esitti, että piirustukset hyväksyttäisiin, mikäli ne koskivat suunnitellun liikenneväylän suuntaa ja korkeutta, mutta, että suunnitelmaan sisältyvän katusillan rakentamista koskeva päätös lykättäisiin toistaiseksi, koska sillan rakenne vielä vaati yksityiskohtaista

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 12 §. — ²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 48. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 103. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 24 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 20. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 8 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 113.

selvittelyä. Vielä hallitus esitti, että kaupungin v:n 1931 menosääntöön otettaisiin 650,000 markan lisämääräraha työtä varten edellyttäen, että edellä mainitut kellaritkin rakennettiin. Rahatoimikamarin pääkohdittain puollettua hallituksen esitystä kaupunginvaltuusto sen ehdotuksen mukaisesti päätti¹⁾:

että Lönnrotinkadun jatke, mikäli asia koski kadunalaisen tilan käyttämistä sekä siltalaitteen ja nousupenkereen asemia pohjatasossa samoin kuin niiden korkeusasemia, oli rakennettava edellä mainittujen piirustusten mukaan; valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen lopullisesti vahvistamaan sillan rakennepiirustukset; sekä

merkitä kaupungin v:n 1931 talousarvioon 650,000 markan suuruisen lisämäärärahan kyseisten töiden loppuunsaamiseen.

Kiviportaiden rakentaminen. Kaupungin yleisten töiden hallitus lähetti rahatoimikamariin kaksien kiviportaiden piirustukset, joista portaista toiset veisivät Hämeentieltä Vilhonvuoren puistikoon ja toiset tulisivat Pengerkadulle. Edellisten kustannusarvio nousi 149,000 markkaan ja jälkimmäisten 123,000 markkaan. Kummatkin portaot aiottiin niihin kuuluvia sepän- ja istustustöitä lukuunottamatta teettää hätäaputöinä, ja ne oli merkitty niiden mainitunlaisten töiden joukkoon, joita varten kaupunginvaltuusto aikaisemmin kuluvana vuonna oli myöntänyt²⁾ määrärahoja. Kamarin asiaa puollettua valtuusto päätti³⁾ hyväksyä mainittujen portaiden piirustukset.

Temppeliaukion järjestäminen. Kaikki asunto-osakeyhtiöt, joiden talot olivat Temppeliaukion varrella XIII kaupunginosassa, olivat v. 1926 rahatoimikamarilta anoneet mainitun aukion saattamista sellaiseen kuntoon, että se jossain määrin täyttäisi kaupungin tässä osassa vallitsevan istutusten ja leikkikenttien tarpeen. Hylättyään kaupungin yleisten töiden hallituksen sille lähettämän ehdotuksen aukion väliaikaisesta järjestämisestä kamari oli palauttanut asian hallitukseen kehoittaen sitä laadituttamaan uuden, koko alueen järjestämistä istutukseksi koskevan ehdotuksen; kirkkohallintolautakunta taas oli anonut; että Temppeliaukio, jonka vanhastaan oli katsottu soveltuvan kirkkorakennuksen paikaksi, edelleen pidettäisiin varattuna tähän tarkoitukseen. Sen johdosta hallitus lähetti v. 1929 kamarille uuden, rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston kolmena eri vaihtoehtona laatiman ehdotuksen kyseisen alueen lopullisesta järjestämisestä. Ensimmäisen vaihtoehdon mukaan koko alue jäisi rakentamattomaksi, lukuunottamatta sen pohjoisosaan aiottua pientä paviljonkimaista rakennusta, mikä oli tarkoitettu taustaksi Sammon- ja Oksasenkatuja vastaan. Toinen vaihtoehto käsitti julkisen rakennuksen, esim. kirkon, Fredrikinkadun taustaksi. Kolmannen vaihtoehdon mukaan taas alueen pohjoisosaan rakennettaisiin kirkko, jonka torni tulisi Fredrikin-, Oksasen- ja Sammonkatujen akseliviivojen leikkauskohtaan ja pääakseli Sammonkadun suuntaan; kirkkorakennukselle erotettaisiin tässä tapauksessa pinta-alaltaan 4,880 m²:n suuruinen tontti aukion muun osan jäädessä puistikoksi. Kustannukset alueen kuntoonsaattamisesta ensimmäisen vaihtoehdon mukaan oli arvioitu 2,645,000 markaksi, toisen vaihtoehdon mukaan 1,930,000 markaksi ja kolmannen vaihtoehdon mukaan 1,667,000 markaksi edellyttäen, että asianomaiset tontinhaltijat kustansivat rakennettaviksi aiottujen paikkojen tasoittamisen. Sekä kaupunginasemakaava-arkkitehti että hallitus puolsivat puolestaan kolman-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 8 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 103. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 12 ja 13 §.

nen vaihtoehdon hyväksymistä. Kamari, jonka enemmistö kannatti tätä samaa vaihtoehtoa ehdotti sen jälkeen kaupunginvaltuustolle tekemässään esityksessä v. 1930 kirkkohallintolautakunnan kanssa neuvoteltuaan:

1) että Tempeliahukio järjestettäisiin edellä mainitun kolmannen vaihtoehdon mukaisesti;

2) että piirustuksissa osoitettu kirkkotontti luovutettaisiin kaupungin evankelis-luterilaisille seurakunnille määrätyn, kamarin ehdottamin ehdoin;

3) että paikan järjestelyn vaatimat, kaupungille kuuluvat tasoitustyöt aloitettaisiin heti hätäaputoina käyttäen sellaisiin töihin jo myönnettyjä varoja; sekä

4) että kamarin tehtäväksi annettaisiin ryhtyä kaikkiin asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyläten rahatoimikamarin ehdotuksen molemmat ensimmäiset ponnet päätti¹⁾, että Tempeliahukio järjestettäisiin edellä mainitun ensimmäisen vaihtoehdon mukaisesti, jota vastoin valtuusto hyväksyi kamarin ehdotuksen kaksi viimeistä pontta.

Tasoitustöiden suorittaminen Sofianlehdon lastenkodin alueella. Kaupunginvaltuuston myönnettyä²⁾ 7,000,000 markan määrärahan ylimääräisten töiden järjestämiseen kaupungin yleisten töiden hallitus anoi, että tästä määrärahasta saisi käyttää 183,000 markkaa tasoitus- ja louhimistöiden suorittamiseen Sofianlehdon lastenkodin alueella. Rahatoimikamarin asiaa puollettua valtuusto päätti³⁾, että ehdotetut työt heti sai suorittaa hätäaputoina ja että niihin sai käyttää anotun määrän mainitusta määrärahasta.

Tien ja viemärijohdon rakentaminen erälle Koskelan alueella. Kaupunginvaltuusto oli v. 1929 vuokrannut⁴⁾ Koteja tylsämielisille r. y. nimiselle yhdistykselle erään kunnalliskodin ja Annalan välillä olevan alueen tylsämielisten hoitolaitoksen rakennuspaikaksi m.m. ehdoin, että yhdistys ei vaatinut vuokra-aluetta rajoittavien katujen ja teiden tasoittamista eikä vesi- ja viemärijohtojen rakentamista sille, ennenkuin valtuusto näki hyväksi määrätä nämä työt suoritettaviksi. Yhdistys anoi kuitenkin v. 1930, että kaupunki osin rakennuttaisi vuokra-alueelle johtavat tiet sekä vesi- ja viemärijohdot sille, osin myöskin avustaisi yhdistyksen rakennushanketta suorittamalla hätäaputyönä rakennuspaikan tasoittamisen sekä kyseisen rakennuksen perustus- ja kivijalkatyöt. Rakennuskonttorin katuosaston arvioitua alueelle johtavan 310 m:n pituisen ja 6 m:n levyisen, Hämeentien ja kunnalliskodin väliseltä tieltä vedetyn tien kustannukset n. 200,000 markaksi ja kustannukset erityisestä Koskelan puroon laskevasta viemärijohtosta, joka myöhemmin liitettäisiin tulevaan Arabiankadun ja Vanhankaupungin selän väliseen pääviemärijohtoon, 80,000 markaksi sekä lisäksi ilmoitettua, ettei vesijohtoon ulottaminen vuokra-alueelle vaatisi mitään kustannuksia, koska sellainen johto jo oli rakennettu aivan alueen ääreen, kaupungin yleisten töiden hallitus toi esiin, ettei kaupunki sopimuksen mukaisesti ollut velvollinen rakentamaan alueelle johtavaa tietä eikä myöskään viemärijohtoa sille, ja vastusti niin ikään yhdistyksen anomusta kaupungin avustuksen myöntämisestä tasoitus- ja rakennustöihin, jotka oli arvioitu yhteensä 168,700 markkaa maksaviksi. Rahatoimikamari, joka sen jälkeen käsitteli asiaa, huomautti, että kyseisellä yhdistyksellä ei vielä ollut käytettävänään kylliksi varoja laitoksen rakentamista varten, joten todennäköisesti kuluisi vielä pitkä aika, ennenkuin raken-

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 12 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 101. — ³⁾ Valt. pöytäk. 12 p. helmik. 10 §. — ⁴⁾ Ks. v.m 1929 kert. s. 25.

nushanke voitiin toteuttaa. Mutta koska ehdotettu tie joka tapauksessa näytti tarpeelliselta eikä laitosta voitaisi ottaa käytäntöön, ennenkuin viemärijohto oli rakennettu, kamari katsoi ottaen huomioon aiotun laitoksen kannatettavan tarkoituksen voivansa sopimuksen määräyksistä huolimatta puoltaa sekä tien että viemärijohtoon rakentamista; nämä työt olisi suoritettava hätäaputoiminä ja kustannettava vastedes myönnettävillä määrärahoilla. Yhdistyksen anomuksen hyväksymisen ehdoksi tässä suhteessa oli kuitenkin pantava, että yhdistys ennen töiden aloittamista esitti takuut rakennushankkeensa toteuttamisesta. Paikan tasoitus- ja rakennustöiden suhteen kamarikaan sitä vastoin ei puoltanut yhdistyksen anomusta.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ eväten yhdistyksen anomuksen kaupungin avustuksen myöntämisestä tasoitus- ja rakennustöihin velvoittaa kamarin, jos yhdistys esitti takuut siitä, että sen rakennushanke voitiin toteuttaa, teettämään ylimääräisenä työnä sen vuokra-alueelle johtavan tien ja siltä lähtevän viemärijohtoon yhteensä 280,000 markaksi arvioiduin kustannuksin, jolloin kamarin ennen töiden aloittamista oli annettava valtuustolle ehdotus tarvittavan määrärahan osittamisesta niihin.

Koteja tylsämielisille nimisen yhdistyksen myöhemmin antotta rahatoimikamarilta, että keyseinen tie ja viemärijohto rakennettaisiin lähitulevaisuudessa, kamari anoi, että kaupunginvaltuusto, vaikka yhdistyksen suunnitteleman rakennushankkeen toteuttamismahdollisuudet näyttivätkin epäiltäviltä, kaupungin oman edun takia valtuuttaisi kamarin sopivaksi katsomanaan ajankohtana teettämään mainitut työt ylimääräisinä töinä 280,000 markaksi arvioiduin kustannuksin, jotka suoritettaisiin valtuuston kertomusvuonna ylimääräisiä töitä varten myöntämän²⁾ määrärahan varoilla. Valtuusto myöntyi³⁾ kamarin esitykseen, mutta epäsi kamarin ehdotuksesta yhdistyksen samassa yhteydessä tekemän anomuksen 168,700 markan avustuksen myöntämisestä tasoitus- y. m. töihin.

Viemärivereden puhdistuslaitoksen rakentaminen Kyläsaaren. Koska oli valitettu, että viemäriverettä johdettiin Vanhankaupungin lahteen Kyläsaaren lähistölle, rahatoimikamari oli v. 1929 pyytänyt⁴⁾ kaupungin yleisten töiden hallitukselta lausuntoa kysymyksestä, kävikö päinsä rakentaa viemärivereden puhdistamo mainittuun saareen. Tämän johdosta hallitus samana vuonna antoi kamarille rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston laatiman suunnitelman viemärivereden biologista puhdistamista varten ja samalla koeasemaksi tarkoitettun laitoksen rakentamisesta sinne. Satamahallituskin yhtyi tähän ehdotukseen erinäisin ehdoin. Kaupunginvaltuuston v. 1930 eri tilaisuuk- sissa⁵⁾ myönnettyä työttömyyden lieventämiseksi varoja Kyläsaaren louhimiseen ja viemärijohtojen vetämiseksi suunniteltuun puhdistuslaitokseen, jonka rakentaminen siten näytti periaatteellisesti päätetyltä, kaupungin yleisten töiden hallitus antoi kamarille lopullisen ehdotuksen viemärivereden puhdistamon perustamisesta Kyläsaaren siihen liittyvine piirustuksineen ja kustannuslaskelmineen. Laitoksen tarkoituksena oli Käpylän ja Kumpulan eteläosista, Vallilan pohjoisosasta sekä Hermannista tulevan viemärivereden täydellinen biologinen puhdistaminen, ja suunnitelmaa laadittaessa oli m. m. otettu huomioon kaupungin uuden teurastamon likaveden puhdistamismahdollisuus siellä. Koelaitoksena puhdistamo toimisi siten, että sen neljä toisistaan erillään olevaa osaa oli suunniteltu eri järjestelmien mukaan, kukin sellaisin

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 11 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 103. — ³⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 9 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 50. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 102.

laittein, että varmasti voitiin saada selville mikä järjestelmistä sekä puhdistusteknisessä että taloudellisessa suhteessa oli edullisin; myöhemmin voitiin laitos, jos se katsottiin toivottavaksi, ilman mainittavia vaikeuksia rakentaa uudelleen parhaaksi osoittautuneen järjestelmän mukaisesti, mikä sitten otettaisiin käyttäntöön vastedes tarvittavia puhdistuslaitoksia rakennettaessa. Laitoksen jäljellä olevien rakennustöiden kustannukset hallitus oli arvioinut 9,903,000 markaksi, minkä määrän hallitus oli merkinnyt v:n 1931 talousarvioehdotukseen mainittuun tarkoitukseen käytettäväksi.

Kaupunginvaltuustolle tämän jälkeen antamassaan esityksessä¹⁾ kamari anoi, että puhdistuslaitos rakennettaisiin laaditun suunnitelman mukaisesti ja että rakennuskonttori veloitettaisiin yksityiskohtaisia piirustuksia laatiesaan ja koneellisia varusteita hankkiessaan käyttämään asiantuntijoiden apua.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän ehdotuksen²⁾ ja samoin talousarviota järjestettäessä rahatoimikamarin ehdotuksen³⁾, että v:n 1931 menosääntöön käyttäntöön 5,000,000 markan määräraha Kyläsaaren puhdistuslaitosta varten; sitä vastoin kamari oli katsonut, että tarpeellisten koneiden hankkiminen oli siirrettävä seuraavaan vuoteen.

Paikan varaaminen pysyväiselle näyttelykentälle. Rahatoimikamarin ehdotettua evättäväksi anomuksen paikan luovuttamisesta Helsinkiin järjestettäväksi suunniteltua Suomen XIII yleistä maatalousnäyttelyä varten kaupunginvaltuusto v. 1929 oli palauttanut⁴⁾ asian kamariin. Tämän johdosta ja saatuaan tietää, että näyttely todennäköisesti pidettäisiinkin Viipurissa, kamari kohdisti asian valmistelun siihen, että kaupunki varaisi suurehkon alueen järjestettäväksi pysyväiseksi näyttelykentäksi, jota voisi käyttää useihin eri tarkoituksiin ja jonka järjestämiskustannukset siten eivät kuluisi hukkaan. Tätä varten kamari ryhtyi neuvotteluihin Suomen raviurheilun ystävät r. y. nimisen yhdistyksen kanssa, jolla oli vuokralla Käpylän eteläpuolella, Mäkelänkadun ja rautatien välillä oleva n. s. ravirata-alue tammikuun 1 p:ään 1974 ehdoin, että kaupunki kuitenkin aikaisintaan tammikuun 1 p:nä 1949 sai lunastaa sen. Yhdistys ilmoitti suostuvansa luovuttamaan mainitun alueen hallintaoikeuden ja sillä olevien rakennusten omistusoikeuden m. m. ehdoin, että kaupunki maksoi 748,500 markan korvauksen alueeseen uhratuista kustannuksista ja että yhdistykselle myönnettiin oikeus raviradan käyttämiseen enintään kahdeksana päivänä vuodessa. Kaupungin yleisten töiden hallitus arvioi sen jälkeen ravirata-alueen ja erään sen eteläpuolella olevan alueen, joiden pinta-ala oli yhteensä 35 ha, kuntoonpanokustannukset edellä mainittu korvaus mukaanluettuna 4,380,000 markaksi, johon tulisi lisäksi kustannukset sähköjohdoista y. m.; jos koko tämän alueen sorastaminen ja hiekoittaminen toimitettaisiin hyvin perusteellisesti pysyvän näyttelykentän vaatimusten mukaisesti, lisääntyisivät kustannukset vielä 3,400,000 markkaa.

Asiasta kaupunginvaltuustolle antamassaan esityksessä rahatoimikamari lausui, että kyseinen alue kustannusten suuruudesta huolimatta oli varattava pysyväiseksi näyttelykentäksi, koska sellainen oli osoittautunut tarpeelliseksi ja sitä todennäköisesti vastaisuudessa tultaisiin usein käyttämään. Tätä nykyä kaupungin ei kuitenkaan tätä varten ollut otettava vastatakseseen muista kustannuksista kuin ravirata-alueen lunastamisen aiheuttamista, enintään 750,000 markasta, jotka oli merkittävä kaupungin v:n 1931 meno-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39. — ²⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 27 §. — ³⁾ S:n 17 p. jouluk. 9 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 22.

sääntöön ja joista 100,000 markkaa oli maksettava ennakolta lunastussopimusta allekirjoitettaessa. Alueen kuntoonpanokustannuksiin oli osoitettava varoja lähivuosien talousarvioita järjestettäessä, mikäli kaupungin taloudellinen tila sen salli.

Sen jälkeen kun asia oli palautettu rahatoimikamariin neuvottelujen jatkamiseksi Suomen raviurheilun ystävät nimisen yhdistyksen kanssa, yhdistys luopui vaatimuksestaan saada käyttää ravirataa mutta pysyi korvausvaatimuksissaan sekä asetti raviradan luovuttamisen uudeksi ehdoksi, että yhdistyksen ja ratavartija V. Packalenin välinen vuokrasopimus, joka koski mainitun alueen sen osan käyttöoikeutta, jossa hänen rakennuksensa sijaitsi, siirrettiin kaupungille.

Rahatoimikamarin tämän johdosta tekemän uuden esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti¹⁾:

lunastaa Suomen raviurheilun ystävät nimiseltä yhdistykseltä n. s. ravirata-alueen hallintaoikeuden 748,500 markasta, mikä määrä merkittäisiin kaupungin v:n 1931 menosääntöön ja josta 100,000 markkaa saisi käyttää jo v. 1930; varata pysyväiseksi näyttely-, huvi- ja urheilukentäksi sekä muihin yleisiin ja hyödyllisiin tarkoituksiin koko kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdottaman alueen, kaikkiaan 35 ha; sekä

antaa siirtää kaupungille mainitun yhdistyksen ja ratavartija Packalenin välisen vuokrasopimuksen.

Vilhonvuoren puistikon kuntoonpano. Rahatomikamarin annettua v. 1928 kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi ylimääräisiä töitä järjestettäessä ottaa huomioon erinäisten Vilhonvuorenkujan talojen omistajien esittämän anomuksen Vilhonvuoren puistikon kuntoonpanemisesta, hallitus oli omine puoltolauseineen lähettänyt kamariin kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen puistikon kuntoonsaattamisesta. Sen mukaan alueelle järjestettäisiin suurehko leikki- ja pallokenttä, kaksi pienempää kenttää, tarpeelliset tiet ja jalkakäytävät, suojamuurit Vilhonvuorenkujan ja kenttien puolelle sekä muutamia pienekköjä kasviryhmiä, jota paitsi suunnitelmaan kuului portaiden rakentaminen Hämeentieltä toiselle pienemmistä kentistä, Käenkujan Vilhonvuorenkatuun yhdistävä ajotie y. m. Kustannusarvio, joka ei sisältänyt mainittuja portaita eikä ajotietä eikä myöskään istutuksia, päättyi 950,000 markkaan, josta 670,000 markkaa kenttiä, 220,000 markkaa teitä ja jalkakäytäviä sekä 60,000 markkaa suojamuureja varten. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ v. 1930 hyväksyä laaditun suunnitelman ja antaa kamarin tehtäväksi aikanaan tehdä valtuustolle esityksen työn aloittamisesta.

Luistinratojen järjestäminen urheilu- ja leikkikentille. Urheilulautakunta oli anonut rahatoimikamarilta, että luistinratoja järjestettäisiin kaupungin toimesta aikuisille Käpylän urheilukentälle ja lapsille Vuorimiehen-, Lapinlahden-, Perämiehen-, Nervanderin- ja Agricolankatujen varrella sekä Vallilassa ja Haapaniemessä oleville leikkikentille, jota paitsi lautakunta oli puoltanut herra C. L. Thunbergin anomusta saada järjestää omalla kustannuksellaan luistinradan Runeberginkadun varrella olevalle suuremmalle kentälle. Muiden paikkojen paitsi Perämiehen-, Nervanderin- ja Agricolankatujen varrella olevien leikkikenttien suhteen kaupungin yleisten töiden hallitus, joka arvioi ehdottamiensa ratojen perustamis- ja ylläpitokustannukset kaikkiaan 265,000 markaksi, puolsi lautakunnan esitystä. Rahatoimikamari, joka periaatteel-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 17 §. — ²⁾ S:n 22 p. tammik. 7 §.

lisesti kannatti ajatusta maaluistinratojen järjestämisestä, ei kuitenkaan toistaiseksi katsonut olevan syytä rakentaa niin monta mainitunlaista rataa eikä myöskään oikeuttaa yksityistä henkilöä rakentamaan tällaista rataa yleiselle leikkikentälle. Tämän mukaisesti kamari anoi, että kaupunginvaltuusto merkitsisi seuraavan vuoden talousarvioon määrärahoja yhteensä 150,000 markkaa luistinradan rakentamiseksi Käpylän urheilukentälle sekä Vallilan leikkikentälle ja Runeberginkadun varrella olevalle pienemmälle kentälle. Myöhemmin kamari ehdotti, että mainittua määrärahaa käyttäen rakennettaisiin rata myöskin Runeberginkadun varrella olevalle suuremmalle kentälle, ilmoittaen samalla, että tässä tapauksessa Pallokenttä osakeyhtiö ylläpitäisi tätä ja Käpylässä olevaa rataa. Asiaa esiteltäessä valtuusto päätti ¹⁾ merkitä kaupungin v:n 1931 menosääntöön 150,000 markan määrärahan maaluistinratojen järjestämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Uusi ulkoilmajuhlapaikka. Rahatoimikamarin annettua kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi koettaa löytää kaupungin alueelta uuden paikan käytettäväksi ulkoilmajuhlia varten hallitus ehdotti sellaiseksi Alppilan mäen Vesilinnan länsipuolella olevaa n. 26,000 m²:n suuruisia aluetta, joka 40,000 markan kustannuksin voitaisiin saattaa tyydyttävään kuntoon. Kamari, joka puolestaan kannatti tätä ehdotusta, kehoitti sen jälkeen hallitusta merkitsemään v:n 1931 talousarvioehdotukseen mainitun suuruisen määrärahan tätä tarkoitusta varten ja anoi kaupunginvaltuustolta, että sen toimenpide hyväksyttäisiin. Asiaa esiteltäessä valtuusto päätti ²⁾ merkitä kaupungin mainitun vuoden menosääntöön 40,000 markan määrärahan kyseisen alueen kuntoonpanemista varten.

Mustikkamaan kuntoonpano. Helsingin työväenyhdistys oli v. 1929 rahatoimikamarille esittänyt, että kaupungin v:n 1930 menoarvioon merkittäisiin erinäisiin Mustikkamaan tasoitus-, istutus-, hiekoitus- y. m. töihin tarvittavat määrärahat. Kaupunginpuutarhurin, kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin annettua lausunnot asiasta kaupunginvaltuusto v. 1930 päätti ³⁾ kamarin ehdotuksesta myöntää ylimääräisiin töihin varauksista käyttövaroistaan 150,000 markan määrärahan Mustikkamaan ravintolarakennuksen ja urheilukentän lähimmän ympäristön saattamiseksi kuluvana vuonna tyydyttävään kuntoon.

Mustikkamaan käyttäminen kansanpuistona. Helsingin työväenyhdistyksen esitys, ettei muutamia Mustikkamaan huvila-alueita enää annettaisi vuokralle yksityisille yhdistyksille, vaan että mainittua saarta käytettäisiin yksinomaan kansanpuistona, ei rahatoimikamarin ehdotettua sen hylkäämistä antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta ⁴⁾.

Parannusten toimeenpaneminten Korkeasaaren eläintarhassa. Suomen yhtyneitten eläinsuojeluyhdistysten keskusliitto esitti kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä erinäisiä toivomuksia, jotka koskivat Korkeasaaren eläintarhan johtoa, sinne asetettuja eläinhäkkejä, mainitun saaren istutuksia ja järjestystä y. m. Tunnustaen pääkohdittain keskusliiton esittämien näkökohtien oikeuden rahatoimikamari antamassaan lausunnossa ilmoitti jo ryhtyneensä toimenpiteisiin välttämättömimpien parannusten aikaansaamiseksi Korkeasaarella. Niinpä oli eläinten häkkien puhdistamista varten otettua henkilökuntaa vuoden alusta lisätty ja istutuksia hoitamaan palkattu puutarhuri. Häkkien parantamiseen oli kamarin v:n 1931 talousarvio-

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 7 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 16 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 18 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. lokak. 33 §.

ehdotukseen merkitty huomattava määräraha. Mainitusta vuodesta alkaen Korkeasaaren eläintarhan hoito sitä paitsi siirtyisi tulevalle kiinteistölautakunnalle, ja sen alaiseksi perustettaisiin luultavasti toimi, jonka haltijan tuli olla tieteellisesti sivistynyt, eläintarhanhoitoon perehtynyt henkilö. — Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että keskusliiton esitys ei aiheuttaisi enempiä toimenpiteitä.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupungin v:n 1928 tilien ja hallinnon tarkastus. Kaupunginvaltuuston kokous, jossa kaupungin v:n 1928 tilinpäätös olisi ollut hyväksyttävä, oli mikäli oli kysymys v:n 1928 tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä v. 1929 siirretty²⁾ ajankohtaan, joka valmisteluvaliokunnan tuli määrätä. Vuositolitarkastajain tarkastuskertomuksen³⁾ ja muiden kaupungin v:n 1928 tilien tarkastusta koskevien asiakirjojen sekä talousarviovaliokunnan niistä antaman lausunnon⁴⁾ saavuttua kaupunginvaltuusto v. 1930 otti asian käsiteltäväkseen ja myönsi⁵⁾ tällöin hyväksyen kyseisen tilinpäätöksen rahatoimikamarille ja kaupungin muille hallinnollisille hallituksille, lautakunnille ja laitoksille vastuuvapauden niiden v:n 1928 tileistä ja hallinnosta.

Kaupungin v:n 1929 tilinpäätös ja sen mainitun vuoden tilien ja hallinnon tarkastus. Kaupungin v:n 1929 tilinpäätös osoitti yhteensä seuraavat tulot ja menot:

Tulot.

Säästö v:sta 1928	Smk	132,317,154: 92
Tuloja talousarvion mukaan	»	556,210,318: 78
Määrärahoja säästynyt	»	17,615,455: 17
Talousarvioon merkittyyä tuloja yli arvion	»	25,259,189: 13
Talousarvioon merkitsemättömät tulot	»	3,310,370: 21
Yhteensä	Smk	734,712,488: 21

Menot.

Määrärahoja talousarvion mukaan	Smk	579,210,318: 78
Määrärahoja ylitetty	»	5,286,986: 59
Vajasta lasketuissa tuloissa	»	10,815,675: 51
Talousarvioon merkitsemättömät menot	»	9,011,994: 90
Yhteensä	Smk	604,324,975: 78
Säästyneitä lainavaroja	Smk	166,910: 51
Tilierotus v:een 1930, säästöä	»	130,220,601: 92
Yhteensä	Smk	734,712,488: 21

Valtuuston kokous, jossa kaupungin tilinpäätös oli määrätty hyväksyttäväksi, siirrettiin⁶⁾ ensin, mikäli se koski v:n 1929 tilinpäätöksen hyväk-

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 38 §. — ²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 54. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26 v:lta 1929. — ⁴⁾ S:n n:o 27 v:lta 1929. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 1 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. kesäk. 2 §.

symistä ja vastuuvapauden myöntämistä, ajankohtaan, joka valtuuston puheenjohtajan tuli määrätä.

Vuositilintarkastajain tarkastuskertomuksen¹⁾ ja muiden kaupungin v:n 1929 tilien tarkastusta koskevien asiakirjain sekä talousarviovaliokunnan niistä antaman lausunnon²⁾ saavuttua kaupunginvaltuusto myöhemmin otti asian käsiteltäväkseen. Tällöin se hyväksyen tilinpäätöksen myönsi³⁾ rahatoimikamarille ja kaupungin muille hallinnollisille hallituksille, lautakunnille ja laitoksille vastuuvapauden niiden v:n 1929 tilityksestä ja hallinnosta sekä päätti lisäksi talousarviolautakunnan ehdotuksesta:

että kaupungin lainain ottoa koskevissa neuvotteluissa kaupungin edustajan oli tehtävä tarkat muistiinpanot neuvottelujen kulusta;

antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin verosaatavien perimisen tehostamiseksi ja laadittua veronmaksajat käsitteävän luotettavan henkilö- ja osoiterekisterin;

kehoittaa kamaria antamaan lausunnon erinäisistä köyhäinhuoltolautakunnan kirjanpidossa esiintyviä puutteita koskevista vuositilintarkastajain huomautuksista; sekä

niinikään kehoittaa kamaria jouduttamaan kaasu- ja sähkömaksujen vakuutusjärjestelmää koskevaa asiaa.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan vastuuvapaus. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin aikaisemmin valittujen tilien tarkastajain⁴⁾ lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ mainittujen laitosten johtokunnalle vastuuvapauden v:lta 1929.

Lainan myöntäminen uivan telakan hankkimiseen. Komitea, jonka valtioneuvosto oli asettanut harkitsemaan kysymystä suurehkon laivatelakan hankkimisesta Suomeen, oli v. 1929 rahatoimikamarilta tiedustellut, oliko kaupunki ja miten suurella määrällä, halukas liittymään osakkaaksi osakeyhtiöön, jonka tehtäväksi tulisi osakepääomaansa ja valtionlainaa käyttäen hankkia tällainen telakka ja vuokrata se määrätyin ehdoin jollekin laivaveistämöliikettä harjoittavalle toiminimelle. Hankittuaan satamahallitukselta lausunnon asiasta kamari vastauksessaan ilmoitti olevansa sitä mieltä, että kaupungin oli avustettava hankkeen toteuttamista myöntämällä 3,000,000 markan suurinen koroton laina edellyttäen, että telakka sijoitettiin Helsinkiin ja valtio vastasi tarvittavan taloudellisen avustuksen suuremmasta osasta. Tämän johdosta komitea luopui alkuperäisestä suunnitelmastaan ja lähetti kaupunginvaltuustolle uuden asiaa koskevan esityksen. Esitykseen liittyi m. m. Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiön antama sitoumus kuiva-telakkansa laajentamisesta, uivan telakan hankkimisesta, tarpeellisten laiturien rakentamisesta sekä konevarusteittensa täydentämisestä siihen laajuuteen, että työ telakkaan otetuissa laivoissa voitiin suorittaa tehoisasti ja kyllin nopeasti. Näihin toimenpiteisiin yhtiö ryhtyisi m. m. sillä komitean puoltamalla ehdolla, että yhtiö sai valtion varoista 6,000,000 markan suuruisen avustuksen sekä kaupungilta 3,000,000 markan suuruisen korottoman lainan. Lainan olisi annettava kahdessa erässä, ensimmäinen heti kun lopullinen sopimus oli tehty yhtiön kanssa ja toinen vuotta myöhemmin, sekä suoritettava kahdentoista vuoden kuluessa ensimmäisen erän saamisesta lukien siten, että kuoletus alkaisi viiden vuoden kuluttua ja tapahtuisi seitsemän vuoden aikana yhtä suurin vuotuisin määrin. Lainan vakuudeksi kaupunki saisi kiinnityksen

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17. — ²⁾ S:n n:o 18. — ³⁾ Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 2 §. —

⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 146. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 29 §.

uivaan telakkaan sekä pankkitakuun tai muun hyväksymänsä vakuuden. Uivan telakan nostokyky olisi 2,750 tonnia ja sen tuli voida telakoida enintään 5,500 tonnin lastikykyisiä aluksia. Se valmistettaisiin Helsingissä ja sijoitettaisiin sinne.

Hankittuaan vielä satamahallituksen ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnot asiasta rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle tekemässään esityksessä¹⁾ m. m. lausui, että se piti tarjottua lainan vakuutta riittävänä ja puolsi puolestaan pyydetyn lainan myöntämistä kaupungin lainavaroista, jos valtion ja mainitun osakeyhtiön välillä saatiin aikaan lopullinen, yhtiön sitoumuksessa lausuttujen ehtojen mukainen sopimus sellaisin lisäyksin, että kaupunginviranomaisten mielipidettä oli kuultava, ennenkuin telakkain ohjesäännöt ja taksat vahvistettiin. Siinä tapauksessa, että sekä kaupunginvaltuusto että valtioneuvosto hyväksyivät näiden suuntaviivojen mukaisen telakkakysymyksen ratkaisun, oli kamari lisäksi valtuutettava tekemään yhtiön kanssa puheena olevaa lainaa koskeva lopullinen sopimus.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto v. 1930 päätti²⁾ yllämainituin ehdoin myöntää Hietalahden sulkutelakka ja konepaja osakeyhtiölle uivan telakan hankkimiseen 3,000,000 markan suuruisen korottoman lainan kaupungin lainavaroista sekä uskoa kamarin tehtäväksi mainittua lainaa koskevan lopullisen sopimuksen tekemisen kaupungin puolesta.

Lainan myöntäminen Kansalaiskorkeakoulun kannatusosakeyhtiölle. Kaupungin v. 1928 luovutettua³⁾ XI kaupunginosan korttelissa n:o 345 Franzénikadun varrella olevan tontin n:o 13 Kansalaiskorkeakoululle tämän oppilaitoksen johtokunta esitti, että kaupunginvaltuusto sen rakennushankkeen rahoittamiseksi myöntäisi Kansalaiskorkeakoulun kannatusosakeyhtiölle 250,000 markan lainan, joka 10 ensimmäistä vuotta saisi olla korottomana ja jonka kuolettaminenkin alkaisi vasta 11:nnestä vuodesta lähtien. Lainan vakuudeksi tarjottiin kaupungille kiinnitys tonttiin ja sillä oleviin rakennuksiin etuoikeuksin valtiolta saatujen lainojen jälkeen. Rahatoimikamarin ehdotuksesta valtuusto päätti⁴⁾ myöntää yhtiölle mainitun suuruisen korottoman kuoletuslainan, jonka kuoletus olisi 5 % vuodessa ja suoritettaisiin ensimmäisen kerran v. 1933, ja määrätä lainan maksettavaksi ennakolta kaupunginkassasta sekä merkittäväksi kaupungin v:n 1931 talousarvioon.

Lainan antaminen Pallokenttä osakeyhtiölle. Pallokenttä osakeyhtiö anoi liittäen anomukseensa kertomuksen yhtiön tilasta ja rakennuskonttorin laatiman sen laitteiden arvion, että kaupunginvaltuusto joko myöntäisi 1,500,000 markan suuruisen korottoman lainan tai päättäisi, että kaupunki merkitsisi mainitun määrän arvosta yhtiön uusia osakkeita. Rahatoimikamarin puolellettua asiaa valtuusto päätti⁵⁾ hyväksyen edellisen vaihtoehdon myöntää Pallokenttä osakeyhtiölle mainitun suuruisen korottoman lainan 6 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin ja ehdoin, että yhtiö sitoutui vaadittaessa korvauksetta palauttamaan sille luovutetun alueen kaupungille; lainamäärä oli merkittävä kaupungin v:n 1931 menoarvioon ja maksettava etukäteen kaupunginkassasta.

Vapautus lainan korkojen maksamisesta. Suomen krematorioyhdistys anoi erinäisten sen krematoriossa toimeenpantavien uudistöiden takia kaupunginvaltuustolta vapautusta kaupungin v. 1925 yhdistykselle myöntämien⁶⁾ 1,000,000 markan kuoletuslainan vuosien 1931—35 korkojen suorittamis-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35 v:ltä 1929. — ²⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 23 §. — ³⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 19. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 31 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. kesäk. 25 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 61.

velvollisuudesta. Rahatoimikamarin puollettua anomusta valtuusto hyväksyi ¹⁾ sen.

Tontin kiinnityksen postpositio. Helsingin konservatorion säätiön anomuksesta ja rahatoimikamarin puollettua sitä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ suostua siihen, että XIII kaupunginosan korttelissa n:o 402, Pohj. Rautatiekadun varrella olevaan säätiölle luovutettuun tonttiin n:o 9 sai myöntää toisen kiinnityksen, määrältään enintään 5,500,000 markkaa, etuoikeuksin ennen kaupungilla mainittuun tonttiin olevaa kiinnitystä ³⁾.

Saantokirjain kartoittamiseen kulumattomien varain palauttaminen erinäisille tontinostajille. Sen johdosta, että uusi leimaverolaki muutetuin määräyksin oli tullut voimaan v:n 1930 alussa, eivät ne rahamäärät, jotka erinäiset tontteja tonttihuutokaupassa ostaneet asunto-osakeyhtiöt olivat lainhuudatus- ja kiinnitystä varten tarvittavista leimamerkeistä sekä pöytäkirjain lunastuksesta maksaneet rahatoimikamarin ent. asiamiehelle M. Wilskmanille, olleet kokonaan kuluneet mainittuun tarkoitukseen. Sen johdosta muutamat näistä yhtiöistä olivat kamarilta anoneet maksettujen määräin ja todellisten menojen erotuksen palauttamista. Viitaten kaupunginvaltuuston v. 1929 tekemään päätökseen ⁴⁾, että ne asiamies Wilskmanin kavaltaamat rahamäärät, jotka asianomaiset tontinomistajat olivat maksaneet rahatoimikonttoriin tai suorittaneet Wilskmanille itselleen, oli erinäisin ehdoin korvattava kaupungin varoista, kamari esitti kaupunginvaltuustolle, että kamari oikeutettaisiin niistä varoista, jotka valtuusto oli myöntänyt ent. asiamiehen Wilskmanin kavallusten peittämiseen, anomuksesta maksamaan asianomaisille takaisin ne ylijäämät, joita kussakin yksityisessä tapauksessa ei ollut käytetty alkuperäiseen tarkoitukseensa, sen jälkeen kun lainhuudatus-, kiinnitys- y. m. kustannukset oli kokonaan maksettu. Niiden määrien summa, jotka näin ollen oli palautettava, nousi 981,462:05 markkaan. Valtuusto myöntyi ⁵⁾ kamarin anomukseen.

Veronkantoaikojen vahvistaminen. Rahatoimikamarin kehoituksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että kunnallisverojen kanto toimitettaisiin neljässä erässä vuosittain, nimittäin elo-, syys-, loka- ja marraskuussa.

Verovelvollisen henkilön tulosta verotuksessa tehtävät vähennykset. Vahvistettaessa vuosiksi 1929 ja 1930 niitä vähennyksiä, jotka kaupunkien kunnallishallinnosta joulukuun 8 p:nä 1873 annetun asetuksen 55 §:n 3 ja 4 kohdan mukaan, sellaisina kuin ne ovat mainitun asetuksen muuttamisesta tammikuun 20 p:nä 1922 annetussa laissa, oli laskettava verovelvollisen henkilön tulosta, kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että tällaisesta tulosta, ellei se ylittänyt 9,000 markkaa, sai vähentää 4,000 markkaa, sekä että verovelvollinen sai vähentää tuloistaan 1,200 markkaa kultakin lapselta, jota hän elatusvelvollisuutensa nojalla oli elättänyt ja joka verovuoden päättyessä ei ollut täyttänyt 15 vuotta.

Tuulaakimaksun kantamisen peruste. Maistraatti ilmoitti ⁸⁾, että Helsingissä v. 1930 kannettava tuulaakimaksu kaupunginvaltuuston ehdotuksen ⁹⁾ mukaisesti oli vahvistettu 2 %:ksi tuulaakiverotuksen alaisten tavarain tullimaksuista.

Sisäasiainministeriön pyydettyä maistraatin välityksellä kaupunginvaltuuston lausuntoa kaupungin v:n 1931 tuulaakimaksujen laskemisesta väl-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 27 §. — ²⁾ S:n 21 p. toukok. 21 §. — ³⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 24. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 58. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 18 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. kesäk. 14 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. toukok. 7 § ja 12 p. marrask. 22 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. helmik. 2 §. — ⁹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 57.

tuusto päätti¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksesta lausunnossaan esittää, että tuulaakimaksut mainittuna vuonna olisivat yhtä suuret kuin ennen eli 2 % tuulaakiverotuksen alaisten tavarain tullimaksuista.

Liikennemaksun palauttaminen. Satamahalituksen ja rahatoimikamarin sitä puolettua kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ Aktiebolaget öljetransport osakeyhtiön tekemän esityksen tilapäisesti maahan tuodun ja sittemmin uudelleen ulkomaille viedyn Limburg-nimisen moottorialuksen 2,327:40 markan suuruisen kannetun liikennemaksun maksamisesta takaisin.

Vapautusta rakennuspiirustusten tarkastusmaksusta koskevan anomuksen epääminen. Helsingin konservatorion säätiö anoi kaupunginvaltuustolta vapautusta erään 9,180 markan maksun suorittamisesta, minkä rakennustarkastuskonttori vaati siltä sen Pohj. Rautatiekadun 9:ssä olevalle tontille rakennettavan talon piirustusten tarkastamisesta. Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti valtuusto hylkäsi anomuksen³⁾.

Korvaus vuokralleantolupauksen peruuttamisesta. Arbetets vänner i Fredriksberg r. f. niminen yhdistys ilmoitti, että rahatoimikamari marraskuun 9 p:nä 1928 oli yhdistyksen anomuksesta päättänyt vuokrata sille Pasilassa olevan Pasilankadun tontin n:o 13, sekä että yhdistykselle sen jälkeen sen tälle tontille rakennettavan talon piirustusten laadituttamisesta oli aiheutunut kuluja yhteensä 35,000 markkaa, minkä määrän yhdistys oli ottanut lainaksi. Myöhemmin oli kuitenkin ilmennyt, että kamari jo saman vuoden lokakuun 19 p:nä oli päättänyt antaa kyseisen tontin vuokralle erälle toiselle henkilölle, joka oli sitä anonut, nimittäin kauppias J. W. Wanhalalle. Tämän päätöksen kamari tosin oli peruuttanut sen jälkeen kun oli todettu, että hän oli jättänyt vuokra-anomuksensa myöhemmin kuin yhdistys, mutta herra Wanhala ei ollut tyytynyt tähän, vaan oli nostanut oikeudenkäynnin kaupunkia vastaan, ja sen johdosta kamari oli kieltäytynyt tekemästä vuokrasopimusta yhdistyksen kanssa. Koska yhdistys näin ollen ei saattanut toteuttaa rakennussuunnitelmiaan ja ilman omaa syytään oli joutunut taloudellisiin vaikeuksiin, se anoi kaupunginvaltuustolta sellaisia toimenpiteitä, että rahatoimikamari tai asianomainen virkamies velvoitettaisiin maksamaan sille edellä mainittu määrä, jolloin yhdistys olisi valmis luopumaan kaikista kyseistä tonttia koskevista vaatimuksistaan. Rahatoimikamari huomautti siltä sen jälkeen vaaditussa selityksessä, että sen päätös tontin vuokraamisesta kauppias Wanhalalle oli johtunut erehdyksestä. Tämä oli kuitenkin raastuvanoikeudessa vaatinut kaupungin velvoittamista tekemään vuokrasopimuksen hänen kanssaan ja mainitun oikeuden hyljättyä hänen kanteensa saattanut jutun Turun hovioikeuden harkittavaksi. Siinä tapauksessa, että raastuvanoikeuden päätös vahvistettaisiin, saisi yhdistys kamarin päätöksen mukaisesti tontin vuokralle. Koska yhdistyksen vaatimus oli katsottava liian aikaisin tehdyksi sen anomus ei antanut⁴⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Terveydenhoitolautakunnan postimaksuvapaus. Kaupunginvaltuusto oli v. 1929 valtioneuvostolle esittänyt⁵⁾, että terveydenhoitolautakunnan postimaksuvapaus ulotettaisiin kaikkiin lautakunnan virkakirjelmiin. Tämän esityksen kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö v. 1930 hylkäsi⁶⁾.

Toimenpiteet rahatoimikamarin asiamiesosastolla tapahtuneitten kavalusten johdosta. Kaupunginvaltuusto oli v. 1929 antanut⁷⁾ vuositilintarkasta-

1) Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 6 §. — 2) S:n 26 p. helmik. 11 §. — 3) S:n 19 p. maalisk. 31 §. — 4) S:n 26 p. helmik. 30 §. — 5) Ks. v:n 1929 kert. s. 62. — 6) Valt. pöytäk. 27 p. elok. 2 §. — 7) Ks. v:n 1929 kert. s. 62.

jain tehtäväksi rahatoimikamarin entisen asiamiehen M. Wilskmanin kavalluksia koskevien tutkimusten yhteydessä laatia ehdotuksen tilanteen vaatimista toimenpiteistä. Vuositolintarkastajain v. 1930 annettua lausuntonsa ¹⁾, jossa m. m. esitettiin, että entisen asiamiehen Wilskmanin toiminnan ja voimassa olevien ohjesääntöjen noudattamisen puutteellinen valvonta osittain oli tehnyt kavallukset mahdollisiksi, sekä rahatoimikamarin, kaupunginjohdajan, rahatoimenjohtajan, kanslianjohtajan ja kaupunginkamreerin tämän johdosta annettua selityksensä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ vuositolintarkastajain ehdotuksen mukaisesti:

että voimassa olevien ohjesääntöjen noudattamista sekä rahatoimikamarissa ja sen eri osastoilla että kaupungin muissa laitoksissa ehdottomasti oli valvottava;

että kaupungin asiakkaille, joilla oli maksusuorituksia kaupungin kassalaitoksiin, oli annettava tarkat ohjeet siitä, miten heidän oli meneteltävä;

että rahatoimikamarin ja sen eri osastojen virkamiesten viipymättä oli liitettävä johtosääntöihinsä kaupunginvaltuuston vahvistamat muutokset ja lisäykset.

Lisäksi valtuusto päätti lausunnossaan ilmoittaa tosin havainneensa, ettei voimassa olevien johtosääntöjen määräyksiä joka suhteessa tarkoin ollut noudatettu, mutta ettei valtuusto kuitenkaan katsonut tarpeelliseksi ryhtyä muihin kuin vuositolintarkastajain ehdottamiin toimenpiteisiin, koska asianomaiset virkamiehet selityksissään olivat voineet osoittaa, etteivät poikkeamiset johtosääntöjen määräyksistä olleet johtuneet huolimattomasta tai välinpitämättömästä viran hoidosta, vaan osaksi käytäntöön otetusta johtosääntöjen soveltamistavasta, osaksi laitoksessa vallitsevasta niiden sisällön tulkinnaasta, ja koska selityksistä sitä paitsi oli ilmennyt, että asianomainen virkamies ei ollut jättänyt asiamies Wilskmanin toiminnan tarkastusta ja valvontaa suorittamatta voimatta sillä kuitenkaan estää kavalluksia.

Kansanpuistojen hallinnossa ilmenneet väärinkäytökset olivat v. 1929 antaneet rahatoimikamarille aiheen mainittujen puistojen valvojan R. Palmgrenin pidättämiseen virantoimituksesta; samalla oli kaupunginreviisoria pyydetty ³⁾ perusteellisesti tarkastamaan hänen tilinsä. Myöhemmin valvoja Palmgren sairauden takia oli anonut eroa virastaan sekä häneltä saman vuoden marraskuun 1 p:stä lähtien pidätettyä palkkaa. Kun tarkastuskertomus v. 1930 oli annettu ja valvoja Palmgren oli antanut selityksensä siitä, kamari teki kaupunginvaltuustolle asiasta esityksen ⁴⁾, jossa se ilmoitti katsovansa valvoja Palmgrenin virantoimituksessaan tehneen itsensä syypääksi kärkeaan huolimattomuuteen ja omavaltaisuuteen sekä kaupungin omaisuuden väärinkäyttämiseen, mutta ettei ollut ilmennyt, että hän omaksi hyödykseen olisi kavaltanut kaupungin omaisuutta. Kun tarkastuskertomus ei antanut täyttä selvyyttä vahingon suuruudesta, eivätkä tilintarkastajat edellisinä vuosinaakaan olleet antaneet valvoja Palmgrenille tarpeellisia ohjeita, vaikka virheet olisi pitänyt huomata jo vuosia sitten, kamari ei katsonut olevan syytä ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin häntä vastaan. Sitä vastoin kamari esitti:

että valvoja Palmgrenin eronpyyntö hylättäisiin ja hänet heti erotettaisiin virastaan ilman vaadittua kolmen kuukauden irtisanomisaikaa; sekä

että hänen saamatta jääneestä palkastaan, mikäli se ylitti hänen mainittujen kolmen kuukauden palkkansa, vähennettäisiin 16,488 markkaa, mitä määrää hän tilintarkastajain lausunnon mukaan ei ollut hyvittänyt kaupungille.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 1 §. — ³⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 212. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14.

Valmisteluvaliokunnan ilmoitettua, että tilintarkastajain valvoja Palmgrenin tileissä toteama vajuus tosiasiallisesti oli kaupungille korvattu, osittain jälkepäin tapahtunein suorituksin, osittain siten, että hänen kirjastonsa oli luovutettu kaupungille, kaupunginvaltuusto sen ehdotuksesta päätti ¹⁾ luopua korvausvaatimuksista valvoja Palmgrenia vastaan mutta hyväksyä rahatoimikamarin ensimmäisessä edellä mainitussa ponnassa esittämän vaatimuksen.

Oikeus palkkaetujen nauttimiseen sairauden takia myönnetyn virkavapauden ajalta. Kaupunginvaltuusto oikeutti seuraavat viranhaltijat heille sairauden takia myönnetyn kahta kuukautta pidemmän virkavapauden aikana nauttimaan täysiä palkkaetuja:

kunnalliskodin siivoojattaren A. Järvisen joulukuulta 1929 ²⁾;
vesijohtolaitoksen putkenlaskijan K. Toivosen kahden kuukauden ajalta lokakuun 25 p:stä 1929 lukien ³⁾;

toisen julkisen notaarin W. Toppeliuksen huhtikuulta ⁴⁾;
maistraatin ulosottoapulaisen M. Forsbäckin yhden kuukauden ajalta helmikuun 28 p:stä lukien ⁵⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan kirjuriapulaisen H. Sprangerin maalisk. ja huhtikuulta ⁶⁾;

rikostuomioiden toimeenpanokonttorin ulosottoapulaisen F. Palmrin maalisk., huhti- ja toukokuulta ⁷⁾;

lastensuojelulautakunnan naisopastajan H. Strählmanin yhden kuukauden ajalta maaliskuun 4 p:stä lukien ⁸⁾;

rahatoimikonttorin konttoriapulaisen M. Borgin ensin kahdelta kuukaudelta huhtikuun 16 p:stä lukien ja sittemmin vielä yhdeltä kuukaudelta heinäkuun 16 p:stä lukien ⁹⁾;

kunnalliskodin pesijättären H. Virtasen maalisk. ja huhtikuulta ¹⁰⁾;
ruotsinkielisten kansakoulujen opettajan A. Janssonin huhtikuun 10 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta ¹¹⁾;

Kivelän sairaalan osastonhoitajattaren N. Virtalan kesäkuun 11 p:stä vuoden loppuun, kuitenkin vähentämällä luontoisetujen raha-arvon ¹²⁾;

sähkölaitoksen monttöörin K. Pietiläisen kolmelta kuukaudelta hänelle aikaisemmin myönnetyn loman lisäksi ¹³⁾;

verotusvalmistelukunnan kanslia-apulaisen D. Gaddingin elo-, syys- ja lokakuulta ¹⁴⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan järjestysmiehen J. H. Liimataisen elo- ja syyskuulta ¹⁵⁾;

revisionikonttorin vahtimestarin J. L. Reimanin ensin elokuulta ja sen jälkeen syyskuun 15 p:n ja marraskuun 1 p:n väliseltä ajalta ¹⁶⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan diakonissan O. Lyytikäisen yhden kuukauden ajalta elokuun 30 p:stä lukien ¹⁷⁾;

kaasulaitoksen sepän V. Ekholmin yhdeltä kuukaudelta hänelle aikaisemmin myönnetyn loman lisäksi ¹⁸⁾; sekä

ruotsinkielisten kansakoulujen apukoulunopettajattaren K. Steniuksen lokakuun 10 p:n ja joulukuun 20 p:n väliseltä ajalta ¹⁹⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 36 §. — ²⁾ S:n 26 p. helmik. 19 §. — ³⁾ S:n s:n 20 §. — ⁴⁾ S:n s:n 37 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. maalisk. 17 §. — ⁶⁾ S:n s:n 27 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. huhtik. 4 §. — ⁸⁾ S:n s:n 25 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. toukok. 19 § ja 17 p. syysk. 21 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. toukok. 12 §. — ¹¹⁾ S:n 11 p. kesäk. 38 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. elok. 28 §. — ¹³⁾ S:n 17 p. syysk. 22 §. — ¹⁴⁾ S:n 17 p. syysk. 28 §. — ¹⁵⁾ S:n s:n 34 §. — ¹⁶⁾ S:n s:n 35 § ja 12 p. marrask. 11 §. — ¹⁷⁾ S:n 12 p. marrask. 14 §. — ¹⁸⁾ S:n 26 p. marrask. 25 §. — ¹⁹⁾ S:n s:n 36 §.

Terveystoimiston kaitsija F. F. Fagerlund oikeutettiin hänelle sairauden takia myönnetyn kahta kuukautta pidemmän virkavapauden aikana saamaan $\frac{2}{3}$ palkkaeduistaan ensin maalisi- ja huhtikuun¹⁾ ja sen jälkeen myöskin touko- ja kesäkuun ajalta²⁾.

Edelleen oikeutettiin seuraavat viranhaltijat heille sairauden takia myönnetyn kahta kuukautta pidemmän virkavapauden aikana saamaan puolet palkkaeduistaan:

suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajan apulainen G. E. Åkerman 50 päivältä hänelle aikaisemmin myönnetyn loman lisäksi³⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar Z. Buur 6 päivältä v. 1929⁴⁾;

toinen julkinen notaari W. Toppelius touko- ja kesäkuulta⁵⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan kodissakävijä S. Soldan kahdelta viikolta maaliskuun 1 p:stä lukien⁶⁾;

tyttöjen ammattikoulun opettajatar I. Stenius maaliskuun 1 p:n ja huhtikuun 10 p:n väliseltä ajalta⁷⁾;

saman koulun vahtimestari E. Adolfsson maalisi-, huhti- ja touko-kuulta⁷⁾;

lastensuojelulautakunnan naisopastaja H. Strählman ensin 2 viikolta huhtikuun 4 p:stä lukien ja sittemmin syyskuun 20 p:n ja marraskuun 1 p:n väliseltä ajalta⁸⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettaja J. U. Autonen 25 päivältä huhtikuun 6 p:stä lukien⁹⁾;

sairaalan tiliviraston kirjanpitäjä H. Silvendoinen kahdelta kuukaudelta maaliskuun 13 p:stä lukien¹⁰⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Wiksten 77 päivältä hänelle aikaisemmin myönnetyn loman lisäksi eli kevätlukukauden loppuun¹¹⁾;

kunnalliskodin siivoojatar A. Järvinen ensin maalisi- ja huhtikuulta ja sittemmin myöskin touko- ja kesäkuulta¹²⁾;

Marian sairaalan ruokalan johtajatar I. Grönroos maaliskuulta¹³⁾;

kulkutautisairaalan alihoitajatar A. Rautiainen yhdeltä kuukaudelta maaliskuun 15 p:stä lukien¹⁴⁾;

maistraatin ulosottoapulainen M. Forsbäck kahdelta kuukaudelta maaliskuun 28 p:stä lukien¹⁵⁾;

ammattientarkastaja E. Laurén ensin yhdeltä kuukaudelta huhtikuun 17 p:stä lukien ja sittemmin vielä kahdelta kuukaudelta elokuun 25 p:stä lukien¹⁶⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan kirjuriapulainen H. Spranger touko-, kesä- ja heinäkuun ajalta¹⁷⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar H. Jaakkola toukokuun 10 p:stä kevätlukukauden loppuun¹⁸⁾;

kaupunginkirjaston avustava kirjastonhoitaja L. Pohjala huhtikuun 8 p:n ja kesäkuun 7 p:n väliseltä ajalta¹⁹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar T. Immonen 26 päivältä hänelle aikaisemmin myönnetyn loman lisäksi²⁰⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 21 §. — ²⁾ S:n 7 p. toukok. 24 §. — ³⁾ S:n 22 p. tammik. 19 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. helmik. 27 §. — ⁵⁾ S:n s:n 37 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. huhtik. 12 §. — ⁷⁾ S:n s:n 24 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. huhtik. 25 §. ja 26 p. marrask. 32 §. — ⁹⁾ S:n 2 p. huhtik. 26 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 36 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. huhtik. 24 §. — ¹²⁾ S:n 7 p. toukok. 23 ja 27 p. elok. 21 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. toukok. 25 §. — ¹⁴⁾ S:n 21 p. toukok. 2 §. — ¹⁵⁾ S:n s:n 18 §. — ¹⁶⁾ S:n s:n 24 § ja 8 p. lokak. 27 §. — ¹⁷⁾ S:n 11 p. kesäk. 8 §. — ¹⁸⁾ S:n s:n 36 §. — ¹⁹⁾ S:n s:n 39 §. — ²⁰⁾ S:n 18 p. kesäk. 27 §.

suomenkielisten konsakoulujen opettajar S. Ekman 10 päivältä toukokuun 22 p:stä lukien ¹⁾);

revisionikonttorin valtimestari J. L. Reiman marras- ja joulukuulta ²⁾); terveystoimiston kaitsija F. F. Fagerlund syyskuulta ³⁾); sekä ulosottolaitoksen tarkastusapulainen X. Berg yhdeltä kuukaudelta marraskuun 10 p:stä lukien ⁴⁾).

Lopuksi oikeutettiin seuraavat viranhaltijat heille sairauden takia myönnetyn kahta kuukautta pidemmän virkavapauden aikana saamaan yksinomaan heille kuuluvat ikäkorotukset:

lastentarhanopettajatar E. Salervo marras- ja lokakuulta 1929 ⁵⁾); lastentarhanopettajatar L. Fagerlund toukokuun 5 ja 31 p:n väliseltä ajalta ⁶⁾); sekä

lastentarhanopettajatar M. Saurén toukokuulta ⁷⁾).

Oikeus palkkaetujen nauttimiseen opintomatkan takia myönnetyn virkavapauden ajalta. Kaupunginvaltuusto oikeutti seuraavat viranhaltijat heille opintomatkojen tekoon myönnetyn virkavapauden aikana nauttimaan täysiä palkkaetuja:

apukoulunjohtajatar E. Häggmanin huhtikuun 23 p:n ja toukokuun 26 p:n väliseltä ajalta ⁸⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattaren Th. Höijerin syyskuun 15 p:n ja marraskuun 1 p:n väliseltä ajalta ⁹⁾); sekä

Toukolan ruotsinkielisen kansakoulun johtajattaren R. Tallqvistin syyskuun 15 p:n ja lokakuun 2 p:n väliseltä ajalta ⁹⁾).

Oikeus palkkaetujen nauttimiseen ammattiopintoja varten myönnetyn virkavapauden ajalta. Kaupunginvaltuusto oikeutti ¹⁰⁾ lastentarhanopettajatar A. Virekosken nauttimaan täysiä palkkaetuja syyskuun 23 p:n ja marraskuun 23 p:n väliseltä ajalta, joksi hän oli saanut virkavapautta osallistuakseen Ebeneserkodissa koululasten päiväkotien opettajattarille järjestettyihin kursseihin.

Oikeus lukea hypäkseen yksityinen virantoimitus laskettaessa virkavuosia eläkkeen saamiseksi. Kaupunginvaltuusto oikeutti ¹¹⁾ kaasulaitoksen entisen lyhdynsytyttäjien esimiehen J. E. Alénin virkavuosia laskettaessa eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1898 elokuun ja v:n 1905 joulukuun 15 p:n välisen ajan, jolloin hän oli toiminut kaupungin silloisen petroliivalaistusurakoitsijan professori A. af Forselleksen lyhdynsytyttäjänä.

Sama oikeus myönnettiin ¹²⁾ kaasulaitoksen työmiehelle P. J. Nupposelle syyskuun 1899 ja lokakuun 31 p:n 1905 väliseen aikaan nähden, jolloin hän oli palvellut mainittua urakoitsijaa lyhdynsytyttäjänä.

Oikeus virkavuosia laskettaessa ikäkorotusten saantia varten lukea hyväkseen aikaisempi virantoimitusaika kaupungin palveluksessa. Sörnäisten alue-lääkäriin R. Laguksen, joka helmikuun 15 p:stä 1918 tammikuun 9 p:ään 1920 oli toiminut virkaatoimittavana ja viimeksimainitusta päivästä heinäkuun 15 p:ään 1927 vakinaisena apulaislääkäriinä Kivelän sairaalassa, kaupunginvaltuusto anomuksesta oikeutti laskettaessa virkavuosia ikäkorotusten saantia varten lukemaan hyväkseen mainitut ajat siten, että anojan tammikuun 1 p:stä 1930 lähtien tuli saada ¹³⁾ nostaa ikäkorotus 10 vuoden palveluksesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 31 §. — ²⁾ S:n 12 p. marrask. 11 §. — ³⁾ S:n s:n 23 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. jouluk. 17 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. helmik. 26 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. kesäk. 21 §. — ⁷⁾ S:n s:n 22 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. kesäk. 37 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. lokak. 31 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 7 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. helmik. 10 §. — ¹²⁾ S:n 26 p. marrask. 6 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. helmik. 16 §.

Raastuvanoikeuden rikosasiainnotaari H. Hedman anoi, että hän virka-
vuosia laskettaessa ikäkorotuksen saantia varten saisi lukea hyväkseen ajan
maaliskuun 16 p:stä 1926 elokuun 24 p:ään 1927, jolloin hän oli toiminut
mainitun oikeuden v. t. rikosasiainnotaarina. Valtuusto hyväksyi anomuk-
sen siten, että anoja oikeutettiin¹⁾ nostamaan ikäkorotus kolmen vuoden
palveluksesta helmikuun 1 p:stä 1930 lukien.

Kunnalliskodin konttoristi R. Enblom oikeutettiin²⁾ ikäkorotuksen
saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1927 huhtikuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n
välinen aika, jolloin hän, ennen tuloaan vakinaiseksi konttoristiksi, virkaatoi-
mittavana oli hoitanut tointa.

Kunnalliskodin alihoitajatar A. L. Ikonen oikeutettiin³⁾ ikäkorotuksen
saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1924 kesäkuun 8 p:n ja v:n 1925 toukokuun
31 p:n välinen aika, jolloin hän oli palvellut Kivelän sairaalan ylimääräisenä
alihoitajattarena.

Työlaitoksen konttoriapulainen H. Salmenlinna oikeutettiin⁴⁾ ikäkorot-
uksen saantia varten lukemaan hyväkseen v:n 1927 kesäkuun 1 p:n ja elo-
kuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän ennen tuloaan vakinaiseksi konttori-
apulaiseksi virkaatoimittavana oli hoitanut mainittua tointa.

Köyhäinhuoltolautakunnan kirjuriapulainen E. Roos oikeutettiin⁵⁾ ikä-
korotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1920 maaliskuun 1 p:n ja
v:n 1923 elokuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän lautakunnan kirjuri-
apulaisena oli nauttinut palkkaa yhteismäärärahasta.

Satamakannantakonttorin haaraosaston johtaja I. Lagerström oikeu-
tettiin⁶⁾ ikäkorotusta varten lukemaan hyväkseen vuosi 1925, jolloin hän oli
palvellut konttorin ylimääräisenä vanhempana kirjurina.

Kunnallinen ammattientarkastaja E. Sundbäck oikeutettiin⁷⁾ ikäkorot-
uksen saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1927 lokakuun 15 p:n ja v:n 1930
tammikuun 22 p:n välinen aika, jolloin hän, ennenkuin tuli valituksi vakinai-
seksi ammattientarkastajaksi, oli virkaatoimittavana hoitanut tätä tointa.

Kunnallinen ammattientarkastaja S. H. Lehmuskallio anoi saada ikä-
korotuksen saamiseksi lukea hyväkseen vuodet 1919 ja 1920 sekä 3 kuukautta
vuodesta 1929 ja 22 päivää vuodesta 1930, jolloin hän virkaatoimittavana oli
hoitanut ammattientarkastajanvirkaa. Anomukseen suostuttiin⁸⁾, mikäli se
koski anojan virantoimitusta vuosina 1929 ja 1930, mutta ei vuosien 1919
ja 1920 virantoimituksen osalta.

Kaasulaitoksen konttoriapulainen W. Barck oikeutettiin⁹⁾ ikäkorotuk-
sen saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1924 heinäkuun 15 p:n ja v:n 1927
joulukuun 31 p:n välinen aika, jonka hän oli palvellut kaasulaitoksessa ensin
tilapäisenä apulaisena ja sittemmin yhteismäärärahasta palkattuna vakinai-
sena konttoriapulaisena.

Kaasulaitoksen konttoriapulainen D. Björkman oikeutettiin¹⁰⁾ ikäkorot-
uksen saantia varten lukemaan hyväkseen v:n 1924 syyskuun 25 p:n ja v:n
1927 joulukuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän oli palvellut kaasulaitoksessa,
ensin tilapäisenä apulaisena ja sen jälkeen yhteismäärärahasta palkattuna
vakinaisena konttoriapulaisena.

Toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulainen E. Öhmann oikeu-
tettiin¹¹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1928 tammi-

1) Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 25 §. — 2) S:n 2 p. huhtik. 5 §. — 3) S:n s:n 6 §. —
4) S:n s:n 7 §. — 5) S:n s:n 11 §. — 6) S:n s:n 23 §. — 7) S:n 11 p. kesäk. 26 §. — 8) S:n
s:n 43 §. — 9) S:n 18 p. kesäk. 19 §. — 10) S:n s:n 20 §. — 11) S:n 17 p. syysk. 15 §.

kuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut konttorin v. t. kassantarkkailijana.

Tilastokonttorin laskuapulainen A.-M. Söderlund oikeutettiin¹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1928 elokuun 21 p:n ja joulukuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän oli toiminut konttorin ylimääräisenä laskuapulaisena.

Tilastokonttorin vahtimestari E. A. Gröndahl oikeutettiin¹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1928 syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välinen aika, jonka hän oli palvellut yhteismäärärahasta palkattuna konttorin vahtimestarina.

Terveydenhoitolautakunnan kanslia-apulainen A. Lowenetzsky oikeutettiin²⁾ ikäkorotuksen saamiseksi laskemaan hyväkseen v:n 1928 huhtikuun 13 p:n ja elokuun 31 p:n välinen aika sekä saman vuoden syyskuun 10 p:n ja lokakuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän viransijaisena oli hoitanut mainitun lautakunnan kanslia-apulaisenvirkaa.

Terveydenhoitolautakunnan kaitsija R. Lönnfors oikeutettiin³⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1921 syyskuun 1 p:n ja v:n 1923 toukokuun 31 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut lautakunnan ylimääräisenä kaitsijana.

Verotusvalmistelukunnan puheenjohtaja A. Linturi oikeutettiin⁴⁾ ikäkorotuksen saantia varten lukemaan hyväkseen v:n 1928 tammikuun 1 p:n ja joulukuun 20 p:n välinen aika, jolloin hän oli toiminut valmistelukunnan v. t. puheenjohtajana.

Sähkölaitoksen johtojentarkastaja Y. A. Forsström anoi, että hän ikäkorotuksen saamiseksi saisi lukea hyväkseen v:n 1927 syyskuun 5 p:n ja v:n 1929 joulukuun 31 p:n välisen ajan, jonka hän oli toiminut laitoksen ylimääräisenä johtojentarkastajana. Valtuusto hyväksyi anomuksen siten, että anoja oikeutettiin⁵⁾ nostamaan ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta joulukuun 1 p:stä 1930 lähtien.

Suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajan apulainen J. Kivi oikeutettiin⁶⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1929 syyskuun 18 p:n ja joulukuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän oli toiminut kyseisten kansakoulujen v. t. veistonopettajan apulaisena. Sitä vastoin hylättiin hänen anomuksensa saada mainituin tarkoituksin laskea hyväkseen v:n 1910 syyskuun 1 p:n ja v:n 1918 tammikuun 31 p:n välinen aika, jonka hän oli palvellut kyseisten koulujen veistonopettajan apulaisena, sekä v:n 1923 lokakuun 15 p:n ja v:n 1924 toukokuun 31 p:n välinen aika, jolloin hän oli toiminut Bengtsårin koulukodin veistonopettajana.

Kaasulaitoksen automaatinhoitaja A. Eriksson anoi saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen v:n 1927 toukokuun 13 p:n ja v:n 1928 joulukuun 31 p:n välisen ajan, jolloin hän oli palvellut laitoksen ylimääräisenä toimenhaltijana. Valtuusto hyväksyi anomuksen siten, että anoja oikeutettiin⁷⁾ saamaan ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta marraskuun 1 p:stä 1930 lähtien.

Toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulainen E. Johansson oikeutettiin⁸⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen v:n 1927 lokakuun 3 p:n ja v:n 1928 syyskuun 30 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut kyseisen konttorin ylimääräisenä konttoriapulaisena.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 17 §. — ²⁾ S:n s:n 20 §. — ³⁾ S:n s:n 37 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. lokak. 29 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. marrask. 18 §. — ⁶⁾ S:n s:n 24 §. — ⁷⁾ S:n s:n 26 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. jouluk. 18 §.

Hylättyjä anomuksia saada lukea hyväkseen virkavuosia ikäkorotusten saamiseksi. Kaupunginvaltuusto hylkäsi ¹⁾ toisen kaupunginvoudin konttorin 6 palkkaluokkaan kuuluvan ulosottoapulaisen A. Leinosen anomuksen saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen aikaisemman toimintansa 5 palkkaluokkaan kuuluvana ulosottoapulaisena.

Kaupunginvaltuusto hylkäsi ²⁾ niinikään maidontarkastamon 3 palkkaluokan laboratoriapulaisen K. Hinderssonin anomuksen saada ikäkorotusta varten lukea hyväkseen v:n 1925 maaliskuun 15 p:n ja v:n 1929 joulukuun 31 p:n välisen ajan, jolloin hän oli toiminut tarkastamossa ensin ylimääräisenä ja sitten vakinaisena 2 palkkaluokkaan kuuluvana laboratoriapulaisena.

Teurastuslaitoksen johtajan H. Tallqvistin anomuksen, että hän ikäkorotuksen saamiseksi saisi lukea hyväkseen v:n 1920 marraskuun 1 p:n ja v:n 1929 huhtikuun 30 p:n välisen ajan, jolloin hän oli toiminut osaksi tarkastuseläinlääkärinä, osaksi eläinlääkintäbakteriologina, osaksi lihantarkastamon v. t. johtajana, valtuusto niinikään hylkäsi ³⁾.

Kaupunginkanslian ja kiinteistötoimiston palkkasääntöjen vahvistaminen. Vastaisen uuteen hallintojärjestelmään ⁴⁾ siirtymisen johdosta n. s. kaupunginhallintokomitea ⁵⁾ antoi mietinnössään V ⁶⁾ kaupunginvaltuustolle m. m. ehdotuksen kaupunginkanslian ja kiinteistötoimiston palkkasäännöiksi. Asiaa ensi kerran valtuustolle esiteltäessä se palautettiin ⁷⁾ komiteaan, jota kehoitettiin esittämään uudet tarkistettut ehdotukset, jotka oli laadittava ottaen huomioon, että kaupunginkanslian ja kiinteistötoimiston viranhaltijoiden palkkain tuli vastata kaupungin muille viranhaltijoilleen maksamia palkkoja. Kaupunginhallintokomitean annettua mietinnössään VII ⁸⁾ uuden ehdotuksen mainituiksi palkkasäännöiksi kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁹⁾ ne muutoksitta samalla kumoten rahatoimikamarin, sosialilautakunnan ja maatalouslautakunnan palkkasäännöt.

Kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajain palkka- ja eläke-edut. Kaupunginhallituksen ja kaupunginkanslian johtosääntöjen hyväksymisen ¹⁰⁾ yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti ¹¹⁾ kaupunginhallintokomitean mietinnössään III ¹²⁾ tekemän ehdotuksen mukaisesti vahvistaa kaupunginjohtajan vuosipalkan 180,000 markaksi, mihin tulisi lisäksi 30,000 markkaa edustusvaroja, sekä apulaiskaupunginjohtajain palkat 144,000 markaksi kullekin, kaikki tammikuun 1 p:stä 1931 lukien. Sitä paitsi oikeutettiin, samoin komitean ehdotuksesta, kaupunginjohtaja ja apulaiskaupunginjohtajat 3, 6 ja 10 vuoden palvelusajan jälkeen saamaan ikäkorotusta 6 % peruspalkasta kunakin kertana sekä eläke samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin muut viranhaltijat.

Kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin palkkajärjestelyn lykkääminen. Koska se kolmivuotiskausi, jonka ajaksi kaupunginvaltuusto v. 1927 oli vahvistanut ¹³⁾ kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin palkat, päättyi v:n 1930 lopussa, rahatoimikamari oli antanut palkkakomiteansa tehtäväksi harkita, mitä muutoksia olisi tehtävä voimassa oleviin palkkoihin, ja tällöin lausunnot sääntönä, ettei kamari ollut havainnut olevan syytä ehdottaa yleistä palkkojen korottamista, vaan ainoastaan huomattujen epäkohtien poistamista.

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 34 §. — ²⁾ S:n 7 p. toukok. 32 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 45 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 140. — ⁵⁾ S:n v:n 1928 kert. s. 149, v:n 1929 kert. s. 146 ja tätä kert. s. 179. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 29 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 4 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 49 ja 50. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. s. 145. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 38 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 18. — ¹²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — ¹³⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 50.

Kaupungin eri hallintoelinten laadittua kamarin kehoituksesta ehdotukset alaistensa viranhaltijain ja työntekijäin palkkaolojen järjestämiseksi v:n 1931 alusta palkkakomitea antoi kamarille mietintönsä ¹⁾, johon liittyi ehdotus virkojen uudeksi luokitteluksi ja kaupungin työntekijäin minimipalkkatariffiksi. Kamari yhtyi komitean ehdotukseen muutamin muutoksien ja ehdotti sen jälkeen kaupunginvaltuustolle tekemässään esityksessä ²⁾:

1) että hammaspoliklinikan avustavat ja ylimääräiset assistentit sekä vahtimestari, kunnalliskodin sikalan lämmittäjä sekä rakennuskonttorin kanslian sihteeri asetettaisiin komitean ehdotuksen mukaisesti vakinaiselle vuosipalkalle, jolloin mainitut assistentit samalla määrättäisiin 3 ja rakennuskonttorin kanslian sihteeri 1 kielitaitoluokkaan kuuluviksi;

2) että komitean ehdotus virkojen luokittelusta hyväksyttäisiin erinäisin kamarin ehdottamin muutoksin;

3) että viisi kaupunginorkesterin soittajaa siirrettäisiin orkesterinjäsenten C-ryhmään ja heille koko vuodelta suoritettaisiin 2,300 markan kuukausipalkka;

4) että rahatoimikamari ja sittemmin kaupunginhallitus oikeutettaisiin sellaisissa tapauksissa, jolloin luontoisetujen korvaaminen käyvän arvon mukaisesti huomattavasti vähentäisi viranhaltijan rahapalkkaa, soveltamaan alempaa arviointia enintään viiden vuoden ylimenokauden aikana;

5) että komitean ehdottama kaupungin työntekijäin minimipalkkatariffi hyväksyttäisiin;

6) että vähemmän työkykyisiä työntekijöitä palkattaessa minimipalkkatariffia asianomaisen lautakunnan päätöksen mukaan saisi alittaa enintään 10 %, jolloin jo työssä olevien työntekijäin palkkoja oli vähennettävä viikon kuluttua siitä, kun heille oli asiasta ilmoitettu;

7) että kaupungin töiden maksimipalkkatariffin laatiminen annettaisiin kaupunginhallituksen tehtäväksi asianomaisen lautakunnan ehdotuksen mukaisesti;

8) että urakkatyötariffin vahvistaminen uskoittaisiin asianomaiselle lautakunnalle; sekä

9) että edellä ehdotetut kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin palkkoja koskevat määräykset tulisivat voimaan tammikuun 1 p:nä 1931 ja pysyisivät voimassa, kunnes kaupunginvaltuusto päättäisi toisin.

Ottamatta palkkajärjestelmään ehdotettuja muutoksia harkittavakseen kaupunginvaltuusto asian esittelyssä päätti ³⁾ vahvistaa tammikuun 1 p:ään 1931 voimassa olevat kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin palkkoja koskevat määräykset olemaan edelleen voimassa heinäkuun 1 p:ään 1931 asti.

Kansakoulunopettajien ikäkorotuksia koskeva valitus. Joukko suomenkielisten kansakoulujen opettajia oli valittanut läänin maaherralle kaupunginvaltuuston v. 1928 tekemästä päätöksestä ⁴⁾, jolla oli hylätty heidän anomuksensa yhteensä 103,043 markan korvauksen myöntämisestä siitä, että kaupunki ei ollut heidän ikäkorotuksiaan laskettaessa ottanut huomioon sitä aikaa, jolloin he olivat hoitaneet vastaavanlaisia toimia muissa kunnissa. Maaherra, jonka mielestä valittajilla oli oikeus ikäkorotusten saamiseen v:n 1922 elokuun 1 p:n ja v:n 1924 heinäkuun 31 p:n väliseltä mutta ei viimeksimainitun päivän jälkeiseltä ajalta, oli sen jälkeen v. 1930 tekemällään päätöksellä velvoittanut kaupungin maksamaan opettajille J. Tarpilalle ja V. Airanteelle

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29, liite I. — ²⁾ S:n n:o 29. — ³⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 45 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 60.

2,880 markkaa kummallekin, opettajille S. A. Knaapille ja O. Juholalle kummallekin 1,920 markkaa sekä opettajille V. O. Alanteelle, A. Sainiolle, J. Koivusalolle, S. Rekolalle ja V. Sepälle kullekin 960 markkaa eli kaikkiaan 14,400 markkaa 5 %:n korkoineen joulukuun 12 p:stä 1928 lukien. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ maaherralle v. 1929 antamassaan selityksessä²⁾ esitetyin perustein valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellä mainitusta maaherran päätöksestä.

Korkeimman hallinto-oikeuden pyydettyä kaupunginvaltuuston selitystä asiasta sen johdosta, että mainitut kansakoulunopettajatkin olivat valittaneet maaherran päätöksestä, valtuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti³⁾ korkeimmalle hallinto-oikeudelle annettavassa selityksessään toistaa sen, mitä oli lausunut maaherralle aikaisemmin antamassaan selityksessä ja hallinto-oikeudelle antamassaan valituskirjelmässä, sekä anoa, että mainittujen opettajien valitus hylättäisiin.

Hyväksytyt palkankorotusanomukset. Bengtsårin koulukodin saatua oman valaistus- ja voimakeskuksen, jonka hoito vaati suurempaa taitoa, kaupunginvaltuusto lastensuojelulautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua päätti⁴⁾ siirtää mainitun koulukodin paraikaa avoinna olevan lämmittäjä-mekanikontoimen 4 palkkaluokasta 5:nteen huhtikuun 1 p:stä lukien.

Kansanpuistojen jaoston ehdotuksesta rahatoimikamari oli yleisistä käyttövaroistaan myöntänyt tarvittavan lisämäärärahan ammattitaitoisen puutarhurin palkkaamiseksi Korkeasaaren kaitsijaksi toukokuun 1 p:stä vuoden loppuun ja tällöin velvoittanut tämän johtamaan sekä Korkeasaaren että myöskin kaupungin muiden kansanpuistojen puutarhoita. Siihen katsoen, että kyseisen kaitsijantoimen haltijalta näin ollen oli vaadittava huomattavasti suurempi pätevyys kuin ennen, kamari esitti, että mainittu toimi tammikuun 1 p:stä 1931 lukien siirrettäisiin 5 palkkaluokasta 7:nteen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ esityksen.

Evätty palkankorotusanomus. Erinäisten uusien toimien perustamista kaasulaitokseen koskevan esityksen⁶⁾ yhteydessä kaupungin teknillisten laitosten hallitus anoi, että kaasulaitoksen jakeluinsinööri, siihen asti johtotyöinsinööriksi nimitetty, siirrettäisiin 16 palkkaluokasta 17:nteen ja saman laitoksen avustava johtotyöinsinööri johtotyöinsinööri-nimisenä 13 palkkaluokasta 15:nteen. Lausunnossa, jossa vaadittiin, että asia ratkaistaisiin tulevan yleisen palkkain järjestelyn yhteydessä, kaupunginvaltuusto epäsi⁷⁾ hallituksen anomuksen.

Vapautus nostetun liian suuren palkkamäärän maksamisesta takaisin. Toisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulainen A. Leinonen, joka mainitun konttorin menoarviossa olevan erehdyksen vuoksi oli saanut nostaa vuoden kuutena ensimmäisenä kuukautena palkkamäärän, joka oli yhteensä 2,300 markkaa hänelle kuuluvaa palkkaa suurempi, anoi kaupunginvaltuustolta vapautusta mainitun määrän takaisinmaksamisesta. Toisen kaupunginvoudin puollettua anomusta, mutta rahatoimikamarin esitettyä sen hylättäväksi katsoen, että määrä oli suoritettava sopivissa erissä takaisin kaupunginkassaan, valtuusto hyväksyi anomuksen⁸⁾.

Kaupungin hallitusten y. m. palkkiosäntöjen muutokset. Tulevan uuteen

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 6 §. — ²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 71. — ³⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 10 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. huhtik. 30 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. elok. 9 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. s. 171. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 27 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. helmik. 34 §.

hallintojärjestelmään¹⁾ siirtymisen johdosta kaupunginhallintokomitea teki mietinnössään V²⁾ kaupunginvaltuustolle esityksen m. m. kaupunginhallituksen vuodeksi valittujen jäsenten palkkioista ja kiinteistölautakunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioista sekä tämän aiheuttamista muutoksista valtuuston kesäkuun 12 p:nä 1929 tekemään päätökseen kaupungin hallitusten y. m. hallintoelinten sekä valiokuntain ja komiteain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain ja jäsenten palkkioista (n. s. palkkiosääntöön). Sen jälkeen kun kaupunginhallintokomitean ehdotusta sen mietinnössä VII³⁾ oli täydennetty ehdotuksella satamahallituksen puheenjohtajan palkkiosta, valtuusto hyväksyi⁴⁾ komitean ehdotuksen sellaisin muutoksin, että kaupunginhallituksen jäsenten 6,000 markaksi ehdotettu vuosipalkka jätettiin siitä pois.

Raastuvanoikeuden puheenjohtajien palkkioiden korottaminen. Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto korotti⁵⁾ raastuvanoikeuden osastojen puheenjohtajien vuosipalkkion 8,000 markasta 12,000 markkaan v:n 1931 alusta lukien.

Maidontarkastamon näytteidenottajain kesälomasijaisten palkkiot. Terveystenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ terveydenhoitomenoihin varatuista käyttövaroistaan 5,700 markan määrärahan maidontarkastamon näytteidenottajain kesälomasijaisten pakkaamiseksi.

Evätyt anomuksen korvauksen suorittamisesta kaupunginkamreerinviran hoitamisesta. Tarkastaja O. Paldanin tekemän anomuksen, että hänelle myönnettäisiin 4,608:35 markan korvaus siltä ajalta, jonka hän useissa erissä määräyksen mukaan oli toiminut v. t. kaupunginkamreerina, mitä anomusta rahatoimikamari oli puoltanut, kaupunginvaltuusto epäsi⁷⁾.

Ylimääräistä palkkiota koskevan anomuksen epäminen. Ruotsinkielisten kansakoulujen kanslian vahtimestarin K. A. Wibergin esittämän anomuksen palkkion saamisesta ylimääräisestä työstä, minkä hän oli suorittanut vahtimestarintöimensä yhteydessä, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta ja rahatoimikamari esittivät hylättäväksi, ja tämän mukaisesti kaupunginvaltuusto sen epäsi⁸⁾.

Kaupungin kunnallissairaalain uusi hoitomaksutaksa. Erinäisten muutosten tekemisen kaupungin sairaalain hoitomaksutaksaan käytyä välttämättömäksi sen johdosta, että kunnan mieli- ja tuberkuloosisairaloille oli myönnetty valtionavustusta, kaupungin sairaalain hallitus oli katsonut toivottavaksi, että hoitomaksutaksa kokonaisuudessaan tehtäisiin näiden muutosten kanssa yhdenmukaiseksi, ja oli sen johdosta laadittanut ehdotuksen uudeksi tällaiseksi taksaksi. Paitsi sellaisia muutoksia, jotka olivat valtionavustuksen saamisen edellytyksenä, sisältyi ehdotukseen Kivelän sairaalan yleisen osaston päivämaksun korottaminen 13 markasta 15 markkaan aikuisilta ja 6:50 markasta 10 markkaan lapsilta, jota paitsi siitä oli poistettu määräys, että kaupungissa hengille kirjoitetun henkilön, jota yhteen jaksoon oli hoidettu 30 päivää yleisessä salissa, oli sen jälkeiseltä ajalta suoritettava ainoastaan 75 % päivämaksusta. Hallitus esitti kaupunginvaltuustolle, että sen ehdotus hyväksyttäisiin ja uusi taksa tulisi voimaan tammikuun 1 p:nä 1931. Kaikissa kohdin puoltaen hallituksen anomuksen hyväksymistä rahatoimikamari samalla ehdotti, että valtuusto hankkisi lääkintöhallituksen hy-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 140. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32. — ³⁾ S:n n:o 40. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 4 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 71. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 9 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. kesäk. 29 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. helmik. 19 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. huhtik. 28 §.

väksymisen taksalle ja anoksi läänin maaherralta sen vahvistamista. Asiaa esiteltäessä valtuusto päätti¹⁾ omasta puolestaan hyväksyä hallituksen taksehdotuksen sellaisin muutoksin, että mainittu määräys 25 %:n maksunalennuksesta yli 30 päivän hoidosta pysytettiin, sekä edellä mainitun tarkoituksin lähettää ehdotuksen lääkintöhallitukselle ja maaherralle. Sen lisäksi oli, vedoten toukokuun 16 p:nä 1930 annettuun, erinäisille sairaaloille ja synnytyslaitoksille kuuluvien hoitomaksujen ulosottoa koskevaan asetukseen, sisäasiainministeriöltä anottava, että kyseiset sairaalat oikeutettaisiin helmikuun 27 p:nä 1897 annetun asetuksen lähemmin määräämässä järjestyksessä ilman tuomiota tai päätöstä ulosmittauttamaan asianomaisen virkamiehen maksettaviksi määräämät hoitomaksut.

Taksa eläinten hoidosta kaupungin eläintenhuoltolaitoksessa. Kaupunginvaltuusto oli v. 1928 oikeuttanut²⁾ rahatoimikamarin jonkun laillistetun eläinlääkärin kanssa tekemään sopimuksen sen eläintenhuoltolaitoksen ylläpitämisestä, minkä valtuusto oli päättänyt perustaa, ja antanut terveydenhoitolautakunnan tehtäväksi laatia ehdotuksen kyseiseen sopimukseen otettaviksi, laitoksen käyttöä koskeviksi määräyksiksi. Sen johdosta kamari v. 1930 teki sopimuksen³⁾ eläinlääketieteen tohtori H. Söderlundin kanssa laitoksen ylläpidosta mainitun lautakunnan esittämin ehdoin. Ilmoittaen tämän valtuustolle kamari esitti, että maksu laitoksessa hoidetuista sairaista, loukkaantuneista tai eristetyistä eläimistä vahvistettaisiin 10 markaksi vuorokaudelta ja maksu talteenotetuista, omistajaa tai hoitajaa vailla olevista eläimistä 30 markaksi kerta kaikkiaan, sekä että näille maksuille hankittaisiin asianmukainen läänin maaherran vahvistus. Valtuusto hyväksyi⁴⁾ kamarin esityksen. Myöhemmin ilmoitettiin, että maaherra kesäkuun 17 p:nä oli vahvistanut hyväksytyin taksan, minkä jälkeen valtuusto päätti⁵⁾, että se⁶⁾ julkaistaisiin kunnallisessa asetuskokoelmassa.

Puhtaanapitomaksujen uudet veloittustariffit. Rahatoimikamari oli kaupungin v:n 1930 talousarvioehdotuksen laatimisen yhteydessä kehoittanut puhtaanapitohallitusta harkitsemaan, eikö olisi syytä kiinteistöjen ja katuosuuksien puhtaanapitomaksujen veloittamisen perusteiden muuttamiseen. Tämän johdosta hallitus laati kaksi tariffiehdotusta, joista toinen käsitti kiinteistöjen puhtaanapidosta kannettavat maksut ja oli tarkoitettu korvaamaan paraikaa voimassaolevan tariffin ja toinen, kokonaan uusi, katujen puhtaanapidosta kannettavat maksut. Kiinteistöjen puhtaanapitomaksujen tariffi oli laadittu sen kokemuksen perusteella, joka oli saatu kolmen viimeisen vuoden yksityiskohtaisen tilaston avulla, ja sen tarkoituksena oli kiinteistöjen veloittaminen oikeudenmukaisemmin niihin kerääntyvien erilaisten jätteiden todellisten määrien mukaisesti, ja siinä oli otettu huomioon myöskin jäteastioiden sijoitus ja niiden etäisyydet purkauspaikoilta. Tässä ehdotuksessa jätteet oli jaettu viiteen ryhmään, nimittäin talous-, hiili- ja koksijätteisiin, hevoslantaan, makkilantaan, hajoituskaivojätteisiin sekä muihin jätteisiin. Katujen puhtaanapidon tariffiehdotuksessa maksut taas oli arvioitu ottaen huomioon katuosuuksien pinta-alat ja niiden liikenteen vilkkaus. Lumenkuljetusmaksut eivät ehdotukseen sisältyneet, koska ne oli tarkoitettu laskettaviksi kuormaluvun mukaan kuten ennenkin. Hallituksen laskelmien mukaan tulot kiinteistöjen ja katuosuuksien puhtaanapidosta, mitkä v:lta 1930 oli arvioitu

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 30 §. — ²⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 124. — ³⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 19. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 17 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. lokak. 4 §. — ⁶⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 20.

4,600,000 ja 1,270,000 markaksi, olisivat kyseisenä vuonna nousseet n. 5,000,000 ja 1,400,000 markkaan, jos ne olisi veloitettu uusien tariffien mukaan. Rahatoimikamarin puolestaan puollettua ehdotettujen tariffien hyväksymistä valmisteluvaliokunta palautti asian puhtaanapitohallitukselle anoen lähempää selvitystä siitä, oliko puhtaanapitomaksuja määriteltäessä välttämätöntä soveltaa niin eriteltyä asteikkoa kuin hallitus oli esittänyt sekä siinä ottaa huomioon kuljetusmatkat ja miten maksuperusteet edellä mainitussa suhteessa oli järjestetty ulkomailla. Sen jälkeen puhtaanapitohallitus lähetti kaupunginvaltuustolle puhtaanapitolaitoksen johtajan lausunnon, missä hän antoi perusteellisen selvityksen asiaan kuuluvista seikoista. Valtuusto hyväksyi ¹⁾ sen jälkeen hallituksen tariffiehdotukset muutoksitta.

Eväyty esitys pääsymaksujen käytäntöönottamisesta Hietaniemen uimarannalla. Rahatoimikamari jätti kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, olisiko Hietaniemen uimarannalla, mihin pääsy siihen asti oli ollut maksuton, alettava kantaa pääsymaksuja, jotta uimarannan kaupungille aiheuttamat menot edes jossain määrin peittyisivät. Jos maksu olisi 1 markka kultakin 10 vuotta vanhemmalta henkilöltä, kertyisi pääsymaksuja kamarin laskelmien mukaan yhteensä n. 300,000 markkaa vuosittain. Kamari oli ottanut tämän määrän v:n 1931 talousarvioehdotukseensa uimarannan arviotulojen joukkoon, jolloin nämä olivat nousseet 450,000 markkaan; vastaavat menot oli merkitty 550,000 markaksi. Valtuusto hylkäsi ²⁾ kamarin esityksen.

Lisämääräraha maistraatille. Maistraatin esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ yleisistä käyttövaroistaan 10,000 markan lisäyksen maistraatin tarverahamäärärahaan.

Tilapäisen henkilökunnan palkkaaminen ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin. Ensimmäisen kaupunginvoudin esityksestä sekä maistraatin ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ 15,600 markan määrärahan, mikä osoitettaisiin rahatoimikamarin yleisistä käyttövaroista, tilapäisen henkilökunnan palkkaamiseksi ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin syyskuun 1 p:stä lukien.

Määräraha raastuvanoikeuden uutta osastoa varten. Kaupunginvaltuustolle tekemässään esityksessä uuden osaston perustamisesta raastuvanoikeuteen v:n 1931 alusta yhteinen raastuvanoikeus oli arvioinut uuden osaston vuotuiset ylläpitokustannukset, lukuunottamatta kuluja istuntohuoneistosta, seuraavasti:

Puheenjohtaja, palkkio	Smk	12,000: —
Puheenjohtajan sijainen, palkkio	»	76,200: —
Varapuheenjohtaja »	»	76,200: —
Ylimääräinen oikeusneuvosmies, palkkio	»	54,000: —
» rikosasiain notaari »	»	34,800: —
» kaupunginviskaali »	»	48,000: —
2 ylimääräistä kaupunginpalvelijaa, palkkio à 25,200	»	50,400: —
Puheenjohtajan kesälomasijainen, palkkio (lisäys)	»	1,000: —
Puheenjohtajaksi määrätyn neuvosmiehen sijaisen kesälomasijainen, palkkio	»	2,000: —
Varapuheenjohtajan kesälomasijainen, palkkio	»	2,000: —
Ylimääräisen oikeusneuvosmiehen kesälomasijainen, palkkio	»	2,000: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 12 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 32. — ²⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 6 §. — ³⁾ S:n 8 p. lokak. 6 §. — ⁴⁾ S:n s:n 16 §.

Ylimääräisen rikosasiainnotaarin kesälomasijainen, palkkio	Smk	1,500: —
Ylimääräisen kaupunginviskaalin kesälomasijainen	»	2,000: —
2 ylimääräisen kaupunginpalvelijan kesälomasijaiset, palkkio à 1,000: —	»	2,000: —
Yhteensä Smk		364,100: —

Rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ muuten pääkohdittain hyväksyen²⁾ esityksen myöntää raastuvanoikeuden ehdotetun uuden osaston ylläpitämiseen v. 1931 364,100 markan määrärahan.

Lisämääräraha raastuvanoikeudelle. Raastuvanoikeuden lomakevaraston tarpeelliseksi havaittua uudistamista ja täydentämistä varten kaupunginvaltuusto yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua myönsi³⁾ yleisistä käyttövaroistaan 25,000 markan lisäyksen raastuvanoikeuden painatus- ja sidontakustannusten määrärahaan.

Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto niinikään myönsi⁴⁾ yleisistä käyttövaroistaan 20,000 markan lisäyksen raastuvanoikeuden tarverahamäärärahaan.

Lisämääräraha kaupunginvaltuuston istuntosalin ja kanslian vuokraa varten. Vuosivuokrien kohoamisen vuoksi kaupunginvaltuusto valmisteluvaliokunnan esityksestä myönsi⁵⁾ vuoden tilierotuksesta 38,750 markan lisäyksen valtuuston istuntosalin ja kanslian vuokramäärärahaan.

Lisämääräraha tilastokonttorille. Tilastokonttorin esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ kaupungin finanssitalaston laatimiseksi tilastollista päätoimistoa varten yleisistä käyttövaroistaan 15,000 markan lisäyksen konttorin tilapäisen työvoiman määrärahaan.

Lisämääräraha työnvälitystoimistolle. Työnvälitystoimiston johtokunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi⁷⁾ yleisistä käyttövaroistaan 34,900 markan lisäyksen toimiston tilapäisen työvoiman määrärahaan. Lisäyksen tarkoituksena oli tehdä mahdolliseksi palkata kaksi ylimääräistä apulaista mies- ja yksi naisosastolle sekä ylimääräinen vahtimestarinapulainen, joilla kullakin olisi 1,600 markan kuukausipalkka, kesäkuun 1 p:stä lukien vuoden loppuun.

Kotitalousneuvonnan laajentaminen Vallilassa. Sosialilautakunta lähetti omine puoltolauseineen kaupunginvaltuustolle lautakunnan kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan laatiman esityksen kotitalousneuvontatyön laajentamisesta Vallilassa. Tähän tarkoitukseen johtokunta anoi saada käyttää erästä korttelissa n:o 585, Mäkelänkadun tontilla n:o 45 sijaitsevan Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiön n:o 4 uudisrakennuksen siihen asti käyttämättä ollutta huoneistoa, jonka kuntoonpanemiseen tätä tarkoitusta varten mainitulle yhtiölle olisi myönnettävä 200,000 markkaa. Kaluston ja opetusvälineiden hankkimiseen johtokunta sitä paitsi anoi 60,438 markan määrärahaa. Opettajina johtokunta etupäässä oli aikonut käyttää molempia jo toimivia kotitalousneuvoja ja heidän apulaisinaan erinäisiä tuntiopettajia. Laajennetun kotitalousneuvontatoiminnan vuosikuluja koskeva johtokunnan laskelma päätyi 122,300 markkaan, josta 52,300 markkaa huoneiston vuokraan. Rahatoimikamarin ehdotettua erinäisiä asian taloudellista puolta koskevia muutoksia kaupunginvaltuusto sen ehdotuksen mukaisesti päätti⁸⁾:

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 11 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 154. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. elok. 5 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. marrask. 3 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. jouluk. 5 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. marrask. 7 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. elok. 16 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. kesäk. 29 §.

antaa edellä mainitusta uudisrakennuksesta varata kaikkiaan 250 m² kaupungin käytettäväksi kotitalousneuvontaa varten;

merkitä kaupungille 250 uutta mainitun rakennusosakeyhtiön osaketta, nimellisarvoltaan 500 markkaa kappaleelta eli yhteensä 125,000 markkaa;

myöntää yhtiölle 75,000 markan kiinnityslainan etuoikeuksin aikaisemman 7,308,000 markan kiinnityslainan jälkeen m. m. ehdoin, että uudesta lainasta vuosittain maksettiin 9 %, josta 7 ³/₄ korkoa ja 1 ¹/₄ % kuoletusta;

myöntää perustamiskustannuksiin v. 1930 60,438 markkaa; sekä

antaa rahatoimikamarille ja sosialilautakunnalle tehtäväksi ryhtyä näistä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Kyseisen huoneiston valmistuttua kaupunginvaltuusto sosialilautakunnan anomuksesta ja rahatoimikamarin sitä puollettua osoitti ¹⁾ uutta neuvontatointaa varten kuluva vuodeksi yleisistä käyttövaroistaan yhteensä 21,900 markkaa, josta 13,500 markkaa vuokraan lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun ja 8,400 markkaa apulaisopettajien palkkaamiseen samaksi ajaksi.

Toimenpiteet järjestyksellisen vahvistamiseksi. Koska rikollisuuden suuri lisääntyminen oli herättänyt huolestumista kaupungin kunnallisten viranomaisten keskuudessa, rahatoimikamari teki kaupunginvaltuustolle esityksen asiasta. Järjestyksen ylläpito kuului tosin lähinnä valtiolle, mutta maan pääkaupungissa, missä vaarallisin rikollisuuden laji, nimittäin ammattimainen, oli suhteellisesti enimminkin levinnyttä, eivät kunnallisetkaan viranomaiset voineet pysyä toimeettomina, koska valtiolta säästäväisyyssyistä näkyi jättävän poliisilaitoksen niitä lisävoimia ja apuneuvoja vaille, joita se tarvitsi voidakseen suojella kansalaisten henkeä ja omaisuutta. Järjestyksellisen uudelleenjärjestelykin oli jätetty toteuttamatta, vaikka useita ansiokkaita, tätä koskevia suunnitelmia olikin laadittu. Poliisitoimen järjestelyssä sovellettu periaate, että poliisin toimivalta ja velvollisuudet rajoittuivat sen hallintoalueeseen, vaikeutti rikollisten jälkien seuraamista, koska tutkimusten jatkaminen oli virkapiirin rajalla luovutettava toisiin käsiin. Varsinkin suurten rikosjärjestöjen tutkiminen kävi tällaisten olosuhteiden vallitessa erittäin vaikeaksi. Poliisiviranomaiset olivatkin jo kauan olleet selvillä järjestelmän vanhentuneisuudesta ja sen soveltumattomuudesta nykyisiin oloihin. Niinpä Helsingin poliisimestari oli tehnyt valtioneuvostolle poliisilaitoksen ja varsinkin rikospoliisin uudelleenjärjestelyä koskevan esityksen, mutta tuloksetta. Rahatoimikamari oli sen vuoksi ajatellut, että kaupungin taholta olisi tehtävä vakava muistutus kysymyksen ratkaisemisen jouduttamiseksi. Tässä tarkoituksessa kamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto pyytäisi sisäasiainministeriötä asettamaan komitean laatimaan ehdotusta poliisilaitoksen ja varsinkin rikospoliisin järjestämisestä uudelleen, mihin komiteaan Helsingin kaupunkikin saisi valita edustajan. Ennenkuin voitiin odottaa käytännöllisiä tuloksia komitean työstä, mikä parhaassakin tapauksessa veisi pitkän ajan, olisi kuitenkin korjattava vallitsevan järjestelmän suurimmat puutteet. Poliisimiehistön lukumäärä, joka v. 1909 oli n. 1,000 miestä, oli tähän aikaan vain 720 miestä, ja mainitun vuoden jälkeen kieltolain noudattamisen valvominen ja alati kasvava liikenne kuitenkin olivat huomattavasti lisänneet sen työtä. Seurauksena oli, että kaupunkia nyt voitiin pitää yhtenä maan huonoimmin vartioiduista paikkakunnista. Palkkojen riittämättömyyksen vaikeutti poliisilaitoksen toimintaa, koska pystyvä työvoima siirtyi ammatteihin ja työaloille, jotka olivat paremmin palkattuja, ja mie-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 29 §.

histön vaihtuvaisuus sen vuoksi oli tavattoman suuri. Valaistakseen työn ja rikollisuuden lisääntymistä viime vuosina kamari esitti erinäisiä poliisilaitoksen antamia tilastotietoja, jotka m. m. osoittivat, että v:sta 1925 v:een 1929 ilmoitettujen rikosten lukumäärä oli noussut 5,802:sta 7,996:een, rikoksen kautta menetetyn omaisuuden arvo 9,442,444 markasta 23,431,034 markkaan, takavarikoitujen väkijuomien määrä 100,581 litrasta 171,741 litraan sekä juopumuksesta pidätettyjen lukumäärä 18,630 henkilöstä 24,009 henkilöön. Kamari ei kuitenkaan tässä yhteydessä tahtonut tehdä mitään esitystä poliisihenkilökunnan lisäämisestä eikä sen palkkojen korottamisesta mutta korosti sen seikan tärkeyttä, että poliisilaitokselle oli hankittava riittävästi teknillisiä apuneuvoja, jolloin miehistön suurempi liikkuvaisuus ainakin osittain korvaisi sen vähälukuisuuden. Aivan välttämättömiksi laitokselle poliisimestari oli ilmoittanut alla mainitut moottorikulkuneuvot ja muut teknilliset apuneuvot, jotka edellyttivät seuraavia kustannuksia:

1 suurehko auto tarpeineen ja välineineen	Smk	90,000:—
1 rikospoliisivaunu » » »	»	95,000:—
2 patrulliautoa à 50,000 markkaa	»	100,000:—
1 kuorma-auto	»	45,000:—
6 moottoripyörää à 22,000 markkaa	»	132,000:—
Valonheittäjät ja lyhdyt	»	13,510:—
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 475,510:—</u>

Koska mitään toiveita ei ollut siitä, että valtiovalta ryhtyisi kyseisen tilanteen vaatimiin nopeisiin toimenpiteisiin, oli kamarin mielestä kaupungin hankittava tarvittavat välineet etukäteen luottaen siihen, että valtio merkitsisi osuutensa niiden kustannuksista tuleviin talousarvioihin. Tällainen menettely ei tosin ollut täysin vaaraton, mutta toiselta puolen asian lykääminenkin olisi laiminlyönti, jonka seuraukset kohdistuisivat etupäässä kaupunkiin ja sen asukkaihin. Kamari ehdotti sen vuoksi vielä, että kaupunginvaltuusto myöntäisi 475,510 markan määrärahan edellä mainittujen teknillisten välineiden ostoon kaupungin poliisilaitokselle ehdoin, että ne olisivat kaupungin omaisuutta kunnes valtion suoritettua $\frac{5}{7}$ hankintakustannuksista siirtyisivät poliisilaitokselle, sekä että mainittu määrä merkittäisiin v:n 1931 talousarvioon, mutta maksettaisiin ennakolta kaupunginkassasta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ pyytää valtioneuvostoa asettamaan komitean laatimaan ehdotusta poliisilaitoksen ja varsinkin rikospoliisin uudelleenjärjestämisestä sekä ryhtymään mitä pikimmin toimenpiteisiin kyseisten teknillisten välineiden hankkimiseksi kaupungin poliisilaitokselle ja samalla ilmoittaa kaupungin suostuneen suorittamaan niiden kustannuksista $\frac{2}{7}$.

Lausuntoja poliisilaitoksen määrärahoista. Läänin maaherra pyysi maistraatin välityksellä kaupunginvaltuuston lausuntoa kaupungin poliisimestarin tekemästä esityksestä, että 5,038 markan suuruinen ylimääräinen määräraha myönnettäisiin vuoteiden, vuodevaatteiden y. m. hankkimiseksi poliisilaitoksen suojelusastolle melisairaita varten, ja että laitokselle ruokannosten hankkimiseen pidätetyille henkilöille varattua vuosimäärärahaa korotettaisiin 11,000 markkaa sekä lääkeaineiden ja sidetarpeiden hankkimiseen varattua määrärahaa 1,000 markkaa. Rahatoimikamarin ehdotuksesta val-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 13 §.

tuusto päätti¹⁾ lausunnossaan puoltaa esitystä ja ilmoittaa, että kaupunki suostui $\frac{2}{7}$:lla ottamaan osaa mainittuihin kuluihin.

Poliisimestarin anottua maaherralta 125,000 markan lisäyksen myöntämistä poliisilaitoksen autojen, moottoripolkupyörien ja moottoriveneiden käyttö- ja kunnossapitomäärärahaan sekä 40,500 markan määrärahaa kahden uuden moottoripyörän hankkimiseen kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti²⁾ pyydetyssä lausunnossa samaten ilmoittaa kaupungin suostuvan suorittamaan $\frac{2}{7}$ kyseisistä kustannuksista.

Sitten kun poliisimestari oli maaherralta anonut 7,500 markan määrärahan myöntämistä vuodevaatteiden hankkimiseen poliisimiehistöle valtuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti³⁾ siltä vaaditussa lausunnossa niinkään ilmoittaa kaupungin suostuvan $\frac{2}{7}$:lla osallistumaan mainittuihin kustannuksiin.

Sen johdosta, että poliisilaitoksen keskusosastoa kesäkuun alusta oli laajennettu kahdella huoneella, poliisimestari oli lisäksi anonut maaherralta, että laitokselle myönnettäisiin 9,198 markan määräraha vuoteiden ja vuodevaatteiden hankkimiseksi näihin uusiin huoneisiin ja 525 markan määräraha huoneiden siivoamista varten sekä että siivousmäärärahaa v:n 1931 alusta korotettaisiin 900 markkaa vuodessa. Tässäkin tapauksessa valtuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti⁴⁾ siltä vaaditussa lausunnossa ilmoittaa, että kaupunki suostui suorittamaan $\frac{2}{7}$ kustannuksista.

Myöskin poliisimestarin tekemää esitystä 37,000 markan määrärahan myöntämisestä kymmenen uuden puhelinosaakkeen ja -koneen hankkimiseen poliisilaitoksen tarpeisiin sekä laitoksen puhelinten kunnossapitoon varatun vuosimäärärahan korottamisesta 4,000 markalla valtuusto puolsi päättäen⁵⁾ rahatoimikamarin ehdotuksesta ilmoittaa kaupungin olevan suostuvaisen $\frac{2}{7}$:lla osallistumaan näihin kustannuksiin.

Rahatoimikamarin puollettua asiaa valtuusto lopuksi ehdotti⁶⁾ hyväksyttäväksi poliisimestarin esityksen 8,365 markan määrärahan myöntämisestä poliisikonstaapelien osoitekirjan uuden, täydennetyn painoksen painattamiseen, jota paitsi kaupungin ilmoitettiin suostuvan suorittamaan $\frac{2}{7}$ näistä kustannuksista.

Ylimääräisen palveluksen korvaaminen poliisilaitoksen viranhaltijoille. Valtioneuvoston evättyä Helsingin poliisiyhdistyksen esittämän kaupungin poliisimestarin ja läänin maaherran puoltaman anomuksen poliisilaitoksen toimenhaltijain suorittaman ylityön korvaamisesta, poliisimestari oli rahatoimikamarilta anonut, että tämä ottaisi harkittavakseen, kävikö tällaisen korvauksen myöntäminen kaupungin varoista päinsä. Poliisimestarin kirjelmään liittyi luettelo 511:stä poliisilaitoksen palveluksessa olevasta henkilöstä, joita viime aikoina oli määrätty ylimääräiseen virantoimitukseen; ensi sijassa oikeutetuiksi saamaan kyseinen korvaus katsottiin näistä virkapukua käyttävät vanhemmat ja nuoremmat komisariot, ylikonstaapelit, tarkastuskonstaapelit sekä vanhemmat ja nuoremmat konstaapelit eli yhteensä 360 toimenhaltijaa.

Tämän johdosta kamari teki kaupunginvaltuustolle asiasta esityksen, jossa se tilastoaineistoon vedoten ilmoitti m. m., että sen mielestä Helsingin poliisilaitos lähinnä valtion liiallisen säästäväisyyden vuoksi jo kauan oli toiminut vaikeissa olosuhteissa jääden sekä miehistön lukumäärään että

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 3 §. — ²⁾ S:n 17 p. syysk. 8 §. — ³⁾ S:n 8 p. lokak. 7 §.
— ⁴⁾ S:n 8 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. lokak. 6 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. marrask. 1 §.

varusteihinsa katsoen jälkeen yleisestä kehityksestä. Rikollisuuden kasvaminen oli lisännyt järjestysvallan työtä, ja uusi alkoholilainsäädäntö sekä kasvavan katuliikenteen valvonta olivat sitäpaitsi vapaussodan jälkeen aiheuttaneet lisätehtäviä poliisilaitokselle. Näytti olevan henkilökohtaisten uhrausten ja antaumuksella suoritetun työn tulos, että poliisilaitos kaikesta huolimatta yleensä oli suorittanut tehtävänsä hyvin. Kamari tosin oli tietoinen siitä, että anomuksen hyväksymiseen liittyi periaatteellisia vaikeuksia, koska kyseinen korvaus olisi valtion suoritettava palkkauserä, johon kaupungin olisi otettava osaa vain $\frac{2}{7}$:lla, mutta kamari katsoi kuitenkin, ettei kaupunki voinut jättää huomioonottamatta niitä henkilökohtaisia uhrauksia, joita poliisilaitoksen toimenhaltijat viime aikoina olivat tehneet kaupungin asukkaiden turvaamiseksi. Sen vuoksi kamari katsoi, että kaupungin oli osoitettava tähän tarkoitukseen 200,000 markan määräraha eli n. $\frac{2}{7}$ siitä määrästä, joka poliisimestarin mielestä oli suoritettava ensi sijassa korvaukseen oikeutetuille henkilöille. Tätä suoritetun ylimääräisen työn korvausta oli pidettävä tilapäisenä, poikkeuksellisten olojen aiheuttamana, eikä se oikeuttaisi vastedes saamaan vastaavaa korvausta.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti myöntää vuoden tilierotuksesta 200,000 markkaa jaettavaksi poliisimestarin harkinnan mukaan ylimääräisenä korvauksena ja tunnustuksena niille poliisipäällystöön ja -miehistöön kuuluville henkilöille, jotka viime aikoina olivat harvinaisen suuressa määrin joutuneet suorittamaan ylityötä.

Poliisilaitoksen etsivän osaston pidätettyjen säilytysluoneissa vallitsevien olosuhteiden parantaminen. Ensimmäisen kaupunginlääkäriin toimittaman tutkimuksen jälkeen terveydenhoitolautakunta esitti kaupunginvaltuustolle, että poliisilaitoksen etsivän osaston pidätettyjen säilytysluoneita suurennettaisiin, että mainitulle osastolle hankittaisiin vaatevarasto, jotta pidätetyt kylvyn jälkeen voitaisiin pukea laitoksen vaatteisiin joiksikin vuorokausiksi, joiden aikana heidän omat vaatteensa desinfioidaisiin, sekä että kysymys ruoan hankkimisesta pidätetyille järjestettäisiin tyydyttävällä tavalla. Poliisimestari ilmoitti sen jälkeen annetussa lausunnossa m. m., että keskuspoliisi-osastolla vallitseva tilanpuute oli poistettavissa vain rakentamalla uusi poliisitalo, sekä että useita uusia vaatekertoja hankittaisiin etsivälle osastolle sikäli kuin määrärahat siihen riittivät. Professori C. Tigerstedt oli pyynnöstä laatinut pidätettyjen ruokajärjestysehdotuksen, jonka mukaan ruoka kaupungin keskuskeittolasta tuotettuna tulisi maksamaan 8 markkaa henkilöä kohden päivässä. Kun pidätettyjen ruoka siihen aikaan maksoi vain 4:50 markkaa henkilöä kohden päivässä, ei kyseisen ruokajärjestyksen toteuttaminen kuitenkaan käynyt päinsä ilman poliisilaitoksen ruokamäärärahan huomattavaa lisäämistä.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa rahatoimikamari ilmoitti m. m. asettaneensa komitean valmistelemaan kysymystä uuden keskuspoliisitalon rakentamisesta sekä aikovansa v:n 1931 talousarvioehdotukseen merkitä määrärahan etsivällä osastolla vallitsevien olosuhteiden parantamiseksi, jolloin valtioneuvostolta oli anottava säädetyin osan myöntämistä näistä menoista. Suunnitellut parannukset koskivat niin suuren vaatevaraston hankkimista, että pidätettyjen vaatteita voitiin vaihtaa, desinfioida ja puhdistaa syöpäläisistä, sekä keskuskeittolan johtokunnan laatiman uuden ruoka-

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 16 §.

järjestyksen ottamista käytäntöön, jonka mukaan kustannukset nousisivat 6 markkaan 50 penniin henkilöä kohden päivässä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti esittää sisäasiainministeriölle, että poliisilaitoksen vaatevaraston lisäämiseen myönnettäisiin 3,000 markan, pidätettyjen vaatteiden desinfiomiseen 15,000 markan ja kuljetusrattaiden ja -astioiden hankkimiseen laitokselle 2,500 markan määräraha sekä että laitoksen ruokamääräraha korotettaisiin 65,000 markasta 84,500 markkaan; jos nämä määrarahat myönnettäisiin, osallistuisi kaupunki $\frac{2}{7}$:lla siitä aiheutuviin kustannuksiin.

Terveystenhoitoon varattujen määrärahojen lisääminen. Terveystenhoitolautakunta anoi kaupunginvaltuustolta erinäisiin kyseisen vuoden talousarvioon otettuihin terveystenhoitomäärärahoihin yhteensä 155,100 markan lisäystä ilmoittaen lisäksi, että Satakunnan parantolan kirurgisen lastenosaston ja diakonissalaitoksen kirurgisen lastenosaston määrärahoista jäisi yhteensä n. 250,000 markan säästö, minkä takia näiden tileiltä voitaisiin siirtää varoja joihinkin niistä määrärahoista, joiden lisääminen oli tarpeen. Rahatoimikamarin ehdotettua, että joitakin pienehköjä määriä, yhteensä 15,000 markkaa, täten siirrettäisiin erinäisiin määrärahoihin, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ hyväksyen tämän ehdotuksen myöntää kamarin asiaa puollettua vielä seuraavat lisäykset talousarvion määrärahoihin, nimittäin terveystenhoitolautakunnan tarverahoihin 500 markkaa, tilapäistä työvoimaa varten 5,000 markkaa, maidontarkastamon lämpömäärärahaan 1,600 markkaa, mainitun aseman valaistusmäärärahaan 1,800 markkaa, sen tarverahoihin 5,000 markkaa ja sen vaatteiden pesua varten 1,000 markkaa, terveystoimimusten laboratorion lämpömäärärahaan 1,200 markkaa, terveystoimimiston lääkkeisiin ja sairaanhoitotarvikkeisiin 1,000 markkaa, lihantarkastamon vaatteiden pesua varten 1,500 markkaa, tuberkuloosihuoltotoimiston suoranaisiin avustuksiin 120,000 markkaa, kunnallisen hammaspoliklinikan kalustomäärärahaan 1,000 markkaa sekä saman poliklinikan tarverahoihin 500 markkaa eli yhteensä 140,100 markkaa, mitkä määrät oli otettava terveystenhoitomenoihin varatuista valtuuston käyttövaroista.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto vielä myönsi³⁾ terveystenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin asiaa puollettua vuoden tilierotuksesta 8,500 markan lisäyksen matka- ja kuljetuskustannusten määrärahaan sekä 15,000 markan lisäyksen tilapäisen työvoiman määrärahaan.

Kaupungin liittyminen parantolahankkeisiin. Kaupungin sairaalain hallitus teki kaupunginvaltuustolle esityksen kaupungin liittymisestä kahteen parantolahankkeeseen, nimittäin Nurmijärven pitäjään suunniteltuun Uudenmaan suomenkielisten kuntain keuhkotautiparantolaan ja Lohjan harjulle aiottuun Mjölbbollstad sanatorium nimiseen parantolaan. Hallitus ilmoitti m. m., että kaikki kaupungin uuden tuberkuloosisairaalan aikuisille varatut hoitopaikat jo olivat käytännössä. Osa sen potilaista oli toipilaita, joilla oli edellytyksiä saada työkykynsä takaisin pidemmäksi tai lyhyemmäksi ajaksi taikka parantua kokonaan; näille olisi hankittava tilaisuus päästä sairaalassaolon jälkeen saamaan hoitoa parantolassa, jossa heillä olisi suuremmat paranemismahdollisuudet kuin sairaalassa. Täten saavutettaisiin sekin etu, että tuberkuloosisairaalan hoitopaikkoja useammin vapautuisi ja paikkaa odottavien odotusaika siten lyhenisi. Valtionavustuksen antamista kunnallisille mielisairaa-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 22 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 30 §. — ³⁾ S:n 10 p. jouluk. 21 §.

loille ja tuberkuloottisten hoitolaitoksille koskevan heinäkuun 1 p:nä 1929 tapahtunut voimaantulo oli suuresti vaikeuttanut kaupungista kotoisin olevien tuberkuloosipotilaiden mahdollisuuksia päästä maaseudulla sijaitseviin parantoloihin. Kaupunki oli tosin oman tuberkuloosiparantolan perustamiseksi saanut valtiolta Tuusulan pitäjässä sijaitsevaan Klemetskog-Vävars nimiseen sotilasvirkataloon kuuluvan alueen hallintaoikeuden, mutta todennäköisesti kuluisi useita vuosia, ennenkuin tämä parantolaohjelma voitaisiin toteuttaa. Hallitus oli sen vuoksi ryhtynyt neuvotteluihin kummankin edellä mainitun parantolahankkeen johtokunnan kanssa siitä, oliko mahdollista niistä saada paikkoja kaupungista kotoisin oleville tuberkuloottisille. Uudenmaan suomenkielisten kuntain suunnitellun parantolan perustamiskustannuksiin valtio osallistuisi $\frac{3}{4}$:lla, ja oli arvioitu, että osakkaitten olisi suoritettava 26,000 à 27,000 markkaa hoitopaikalta, mihin määrään ei kuitenkaan mahdollisten lainojen korko sisältynyt. Kaupunki saattoi siten 2.6 à 2.7 milj. markalla saada käytettäväkseen 100 parantolan hoitopaikkaa. Laitoksen omaisuuden hoito ajateltiin järjestettäväksi käyttämällä osakeyhtiömuotoa, ja osakkailla olisi yhtä monta osaketta kuin he olivat merkinneet hoitopaikkoja. Parantola valmistuisi v. 1933 ja osakkeet maksettaisiin vuosina 1931 ja 1932. Myöskin Mjölbollstadin parantolan perustamiskustannuksista valtio suorittaisi $\frac{3}{4}$; tähän hankkeeseen saivat Uudenmaan läänin ja Turunmaan kunnat vapaasti liittyä. Kunnille kuuluva osa näitä kustannuksia oli järjestetty kahdenkymmenen vuoden kuluessa kuolettavan kuoletuslainan muotoon. Näin ollen kuntain ei tarvinnut sijoittaa omia varojaan hankkeeseen vaan vasta parantolan valmistuttua omasta puolestaan maksaa korko ja kuoletus, mitkä oli arvioitu ensimmäisinä vuosina n. 13 markaksi ja myöhemmin n. 9 markaksi sairassijaa kohden päivässä. Parantolan oletettiin valmistuvan v:n 1931 alussa. Hankkeeseen osallistuneiden kuntain edustajat olivat periaatteellisesti suostuneet luovuttamaan Helsingin kaupungille 30 parantolan hoitopaikkaa ehdoin, että kaupungin parantolahankkeeseen valitsemat edustajat olivat ruotsinkielentaitoisia, jota paitsi hankkeen johtokunta oli valtuutettu tekemään sopimus kaupungin liittymisestä siihen. Niinkään oli huomautettu, että parantolan hoitohenkilökunnalta vaadittaisiin myöskin suomenkielentaito. — Sairaalahallituksen esitys päättyi ehdotukseen, että kaupunki osakkaana liittyisi kumpaankin edellä mainittuun hankkeeseen, jolloin sen oli vaadittava itselleen 100 Uudenmaan suomenkielisten kuntain keuhkotautiparantolan ja 30 Mjölbollstadin parantolan sairauspaikkaa, sekä että rahatoimikamari saisi tehtäväkseen neuvotella ja sopia asiasta asianomaisten kanssa.

Terveystenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin puollettua sairaalahallituksen esityksen hyväksymistä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ oikeuttaa kamarin tekemään sopimuksen kaupungin liittymisestä Mjölbollstad sanatorium nimiseen parantolahankkeeseen, jossa kaupungille oli varattava 30 hoitopaikkaa, sekä antaa kamarille tehtäväksi neuvotella Uudenmaan suomenkielisten kuntain kanssa osakeyhtiön muodostamisesta keuhkotautiparantolan ylläpitämiseksi Nurmijärvellä, missä parantolassa kaupungilla olisi käytettävään 100 hoitopaikkaa, ja alistaa yhtiösopimuksen valtuuston hyväksyttäväksi.

Määräraha kaupungin sairaalain hallitukselle. Kaupungin sairaalain hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 22 §.

myönsi¹⁾ mainitulle hallitukselle 14,000 markan määrärahan osoitettavaksi sairaaloita varten varatuista valtuuston käyttövaroista niiden polttopuu- ja valaistus- y. m. kustannusten suorittamiseksi, jotka aiheutuivat siitä, että kyseinen hallitus ja sairaalain tilivirasto vuoden alussa oli siirretty uuteen, Mariankadun talossa n:o 22 olevaan huoneistoon.

Röntgenfilmien säilytys sairaaloissa. Kaupungin sairaalain hallitus oli tehnyt rahatoimikamarille anomuksen toimenpiteisiin ryhtymisestä kaupungin sairaalain filmivarastojen eli -arkistojen säilytyksen järjestämisestä siten, että räjähdys- ja tulenvaara vähenisi mahdollisimman suuressa määrin. Hankittuaan kaupungin yleisten töiden hallituksen, palopäällikön ja terveydenhoitolautakunnan lausunnot asiasta kamari uskoi asian lisävalmistelun erityisen komitean²⁾ tehtäväksi. Selostettuaan mietinnössään³⁾ filmipalon syitä ja seurauksia komitea m. m. toi esiin, että tuberkuloosisairaalan ja Marian sairaalan vuosittain kasvaville, sangen huomattaville filmivaraustoille tuli rakentaa erityiset, kokonaan tulenkestävästä aineesta valmistetut säilytyshuoneet lämmitys-, tuuletus-, sähkövalaistus- y. m. laittein. Kummallekin sairaalalle olisi rakennettava oma säilytyshuone n. 3,600 kg:n suuruista filmimäärää varten. Alituisesti tarvittaville pienemmille filmivaraustoille oli sairaaloihin hankittava tähän tarkoitukseen erikoisesti suunnitellut tulenkestävät säilytyskaapit, joiden sijoituksen, tuuletuksen y. m. suhteen oli ryhdyttävä määrättyihin varovaisuustoimenpiteisiin. Kaupungin arkkitehdin laatiman kustannusarvion mukaan tulisi filmivaraostuoneiden rakentaminen edellä mainitulla tavalla maksamaan yhteensä 367,100 markkaa. Kamarin puolelta⁴⁾ asiaa kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ merkitä kaupungin v:n 1931 menoarvioon mainitun suuruisen määrärahan puheena olevaan tarkoitukseen käytettäväksi.

Kojeiden hankkiminen Marian sairaalaan. Kaupungin sairaalain hallitus anoi 75,763:50 markan määrärahaa Marian sairaalaan tuberkuloosihuolto-toimiston aikaisemmin käyttämän sairaalan huoneiston vapauduttua perustetun fysikaalis-terapeutisen osaston kojeiston täydentämiseen sekä 24,000 markan määrärahaa, jotta sairaalan Boulitten cardiografi voitaisiin varustaa nykyaikaisin, parannetuin laittein. Rahatoimikamarin puolelta asiaa kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ pyydytetyt määrarahat sairaanhoitomenoihin varatuista käyttövaroistaan.

Lisämääräraha lastenosaston sisustamiseksi Marian sairaalaan. Marian sairaalan laajennetun lastenosaston⁷⁾ sisustamiseksi kaupunginvaltuusto myönsi⁸⁾ kaupungin sairaalain hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puolelta 40,290:15 markan lisämäärärahan sairaanhoitoon varatuista käyttövaroistaan.

Uusien puhelintarpeiden hankkiminen kulkutautisairaalaan. Kaupungin sairaalain hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puolelta kaupunginvaltuusto myönsi⁹⁾ sairaanhoitoa varten varatuista käyttövaroistaan 134,530 markan suuruisen määrärahan uuden puhelinpöydän hankkimiseksi kulkutautisairaalaan, kahden uuden johdon vetämiseksi mainitusta sairaalasta kaupungin puhelinkeskukseen, sairaalan puhelinkoneiden lukumäärän lisäämiseksi y. m.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 28 §. — ²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 269. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27, liite 1. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 20 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. huhtik. 14 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 118. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 8 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. elok. 17 §.

Kaluston hankkiminen Nikkilän sairaalan uuteen paviljonkiin. Kaupungin sairaalain hallitus anoi kaupunginvaltuustolta 1,390,057: 30 markan määrärahan myöntämistä yksityiskohtaisen luettelon mukaisen kaluston hankkimiseksi Nikkilän mielisairaalan rakenteilla olevaan uuteen paviljonkiin ¹⁾. Rahatoimikamarin ehdotuksesta valtuusto myönsi ²⁾ tähän tarkoitukseen 1,125,000 markan määrärahan sairaanhoitoon varatuista käyttövaroistaan.

Mielisairaiden väliaikainen hoito. Koska neljännen poliisiaseman rakennuksen korotustöitä suoritettaessa ³⁾ sen mielisairaskoppien kattojen poistaminen oli osoittautunut välttämättömäksi, terveydenhoitolautakunnan oli täytynyt ryhtyä erinäisiin asemalla säilytettävien mielisairaiden huoltoa ja valvontaa koskeviin toimenpiteisiin. Heidän hoitoaan varten kaupunginvaltuusto lautakunnan sitä anottua ja rahatoimikamarin tätä anomusta puollettua osoitti ⁴⁾ 14,000 markan suuruisen määrärahan terveydenhoitoon varatuista käyttövaroistaan.

Lisämääräraha tuberkuloosisairaalle. Antaessaan ⁵⁾ kaupunginvaltuustolle lopullisen selonteon tehtävästään kaupungin tuberkuloosisairaalan rakennustoimikunta samalla anoi, että sille myönnettäisiin 101,318: 51 markan lisämääräraha vielä maksamattomien sairaalan laskujen y. m. suorittamiseen sekä että sen lisäksi lopullisesti osoitettaisiin se 800,000 markan ennakko, jonka käyttämiseen toimikunta jo v. 1929 oli saanut valtuustolta oikeuden ⁶⁾. Rahatoimikamarin kehoituksesta valtuusto myönsi ⁷⁾ pyydetyn lisämäärärahan päättäen samalla, että tämä sekä edellä mainittu ennakkomäärä, yhteensä 901,318: 51 markkaa, oli merkittävä v:n 1929 tilierotukseen.

Lisäkaluston hankkiminen tuberkuloosisairaalaan. Kaupungin sairaalain hallitus anoi rahatoimikamarin toimenpidettä 300,000 markan määrärahan myöntämiseksi kaluston hankkimiseen tuberkuloosisairaalaan, sinne perustettuja 36 ylimääräistä sairassijaa varten. Anotusta määrärahasta oli 183,444 markkaa arvioitu tarvittavan liinavaatevaraston lisäämiseen, 62,095: 60 markkaa uusien huone- ja talouskalujen hankkimiseen sekä 54,460: 40 markkaa uusiin sairaanhoitotarvikkeisiin. Kamarin katsottua määrärahan liian suureksi valtuusto sen esityksestä myönsi ⁸⁾ kaluston hankkimiseen mainittuja uusia sairassijoja varten 200,000 markan määrärahan sairaanhoitomeneihin varatuista käyttövaroistaan.

Evätyt esitys asuntojen hankkimisesta sairaanhoitajattarille. Koska kaupunginvaltuusto oli evännyt ehdotuksen ⁹⁾ Ilmarinkadun 6:ssa olevan talon ostamisesta sairaanhoitajattarien asunnoiksi, kaupungin sairaalain hallitus esitti, että se saisi tehtäväksi hankkia kaupungin sairaalain sairaanhoitajattarille välttämättömät asunnot ja että sille näiden asuntojen kuntoonsaattamiseksi myönnettäisiin 1,655,800 markan määräraha, josta vuokriin 468,000 markkaa, huonekaluihin y. m. 1,000,000 markkaa ja palkkoihin y. m. 187,800 markkaa. Koska sopivien asuntojen hankkiminen oli vaikeata eikä tarkkaa perustamista ylläpitokustannuslaskelmaa ollut saatavissa, rahatoimikamari epäsi esityksen eikä valtuustokaan ryhtynyt ¹⁰⁾ toimenpiteisiin sen johdosta.

Sairanhoitajatarikodin sisustaminen. Kaupunginvaltuuston hylättyä ⁹⁾ rahatoimikamarin esityksen kiinteistön ostamisesta kaupungin palveluksessa olevien, varsinkin Marian ja Kivelän sairaalain hoitajattarien asunnoiksi

¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 35. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 32 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 25. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 16 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 179. — ⁶⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 35. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 17 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. toukok. 20 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. s. 13. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 33 §.

kamari oli kaupungin sairaalain hallituksen ehdotuksesta vuokrannut Lapinlahdenkadun talosta n:o 11 erinäisiä, yhteensä 36 asuinhuonetta sekä kokous- ja kylpyhuoneita y. m. käsittäviä huoneistoja antaakseen sisustaa ne asunto-laksi 70 sairaanhoitajattarelle. Mainittu hallitus oli sen jälkeen laatinut luetelon sairaanhoitajatarhoidin sisustamiseen tarvittavasta kalustosta, liina-vaatevarastosta y. m. ja esittänyt, että kamari hankkisi valtuuston suostumuksen 582,910: 90 markan määrärahan myöntämiseen kodin hankintoja varten. Tämän johdosta ja koska asia oli kiireellinen, kamari oikeutti hallituksen hankkimaan puheena olevan kaluston y. m. heti ja myönsi tähän tarkoitukseen ennakolta kaupunginkassasta 500,000 markkaa. Kamarin esityksestä valtuusto myöhemmin hyväksyi¹⁾ tämän toimenpiteen; määräraha oli maksettava vuoden tilierotuksesta.

Uuden, tilapäisen köyhäinhuoltoautakunnan avustuskanslian perustaminen. Köyhäinhuoltoautakunnan avustuskansliain työtaakan suuresti lisääntyttyä lautakunta oli v. 1929 esittänyt rahatoimikamarille, että perustettaisiin neljä avustuskanslia, jonka toiminta-alue oli ajateltu Töölön, Pasilan sekä Ruskeasuon käsittäväksi, ja jonka lautakunta aikoi sijoittaa Runeberginkadun taloon n:o 58. Kansliain oli otettava palvelukseen 7 palkkaluokkaan kuuluva kansliahoitaja, 5 palkkaluokkaan kuuluva apulaiskansliahoitaja, 3 palkkaluokkaan kuuluva avustava kassanhoitaja, 3 kodissakävijää ja 1 diakonissa, kaikki 5 palkkaluokkaan kuuluvia, sekä 3 palkkaluokkaan kuuluva nuorempi vahtimestari. Ehdotetun kanslian vuotuiset menot lautakunta oli arvioinut seuraavasti:

Viranhaltijain palkat	Smk	176,400: —
Vuokra	»	26,400: —
Valaistus	»	1,800: —
Siivoaminen	»	4,700: —
Tarverahat	»	8,750: —
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 218,050: —</u>

Sen jälkeen kun rahatoimikamari, joka katsoi uuden avustuskanslian perustamisen välttämättömäksi ja kiireelliseksi, oli oikeuttanut köyhäinhuoltoautakunnan v:n 1930 alusta avaamaan tilapäisen kanslian kyseisessä talossa, kaupunginvaltuusto s. v. päätti²⁾ hyväksyä kamarin toimenpiteen sekä myöntää köyhäinhuoltoon varatuista käyttövaroistaan 218,050 markan suuruisen määrärahan mainitun kanslian ylläpitämiseksi vuoden loppuun.

Lisä- y. m. määrärahoja köyhäinhuoltoon varten. Köyhäinhuoltoautakunnan lähinnä vallitsevan työttömyyden johdosta anottua 8,000,000 markan lisäystä suoranaisten köyhäinavustusten talousarviomäärärahaan kaupunginvaltuusto päätti³⁾ rahatoimikamarin ehdotuksesta osoittaa tähän tarkoitukseen 1,800,000 markkaa köyhäinhuoltoon varatuista käyttövaroistaan ja 6,200,000 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Köyhäinhuoltoautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ köyhäinhuoltoon varten varatuista käyttövaroistaan 10,000 markan lisäyksen köyhäinhuoltoautakunnan työtuvan lämpö- määrärahaan ja 5,000 markan lisäyksen sen valaistuspäärärahaan.

Yhden tilapäisen apulaisen palkkaamiseksi köyhäinhuoltoautakunnan

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 32 §. — ²⁾ S:n 22 p. tammik. 11 §. — ³⁾ S:n 18 p. kesäk. 25 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. elok. 11 §.

kuhunkin neljään kansliaan kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun kaupunginvaltuusto mainitun lautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua myönsi ¹⁾ 33,600 markan määrärahan köyhäinhoitoon varatuista käyttövaroistaan.

Köyhäinhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ seuraavat lisäykset mainitun vuoden talousarvioon merkittyihin köyhäinhoitomäärärahoihin, nimittäin: painatusta ja sidontaa varten 15,000 markkaa, lastenpäiväkodin lämpöä varten 2,000 markkaa, mainitun kodin tarverahoihin 1,000 markkaa, sen vaatteiden pesua varten 1,500 markkaa sekä köyhäinhoitolautakunnan työtuvan kalustoa varten 5,000 markkaa eli yhteensä 24,500 markkaa merkittäväksi vuoden tili-erotukseen.

Köyhäinhoitolautakunta, joka vakinaisten kodissakävijäin työn suuren lisääntymisen vuoksi oli lokakuun 1 p:stä lukien uskonut köyhäinhuoidon kuukausiavustuksen saajain valvonnan kahdelle tilapäiselle kodissakävijälle, anoi 12,600 markan määrärahan myöntämistä näiden palkkaamiseksi vuoden loppuun. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ köyhäinhoitoon varatuista käyttövaroistaan 11,400 markan määrärahan mainittuun tarkoitukseen.

Köyhäinhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ kahden ylimääräisen kanslistin palkkaamiseksi vuoden loppuun köyhäinhoitolautakunnan asiamiesosastolle 10,200 markan määrärahan, joka osoitettiin köyhäinhoitoon varatuista valtuuston käyttövaroista.

Köyhäinhoitolautakunnan anomuksesta ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ⁵⁾ 8,000 markkaa lisäykseksi lautakunnan tarverahamäärärahaan ja 3,000 markkaa köyhäinhuoidon kassa- ja tiliviraston tarverahamäärärahaan. Nämä molemmat määrät osoitettiin valtuuston yleisistä käyttövaroista.

Köyhäinhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ merkitä kaupungin v:n 1931 menosääntöön erinäisten kunnalliskodin vesi- ja viemärijohtojen korjaamiseen 140,000 markan määrärahan, jonka sai käyttää tähän tarkoitukseen jo v:n 1930 aikana.

Köyhäinhoitolautakunta oli rahatoimikamarilta anonut oikeutusta saada kunnalliskodin ynnä sen laitosten ruokintamäärärahasta, josta jäisi säästöä, siirtää yhteensä 153,000 markan määrän talousarvion saman luvun muille tileille, jotka tulisivat osoittamaan vajuusta. Kamarin myönnettyä esitykseen muuten, paitsi mitä tuli 30,000 markan siirtämiseen kaluston hankintamäärärahaan, johon ei katsottu olevan sopivaa siirtää ruokintamäärärahan säästöä, kamari anoi kaupunginvaltuustolta 30,000 markan lisäyksen myöntämistä valtuuston yleisistä käyttövaroista kunnalliskodin ynnä sen laitosten kaluston hankintamäärärahaan. Tähän valtuusto suostui ⁷⁾.

Lisämäärärahoja lastensuojelutoimintaa varten. Lastensuojelulautakunnan anomuksesta ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ uusien virkain palkkojen ja palkankorotusten talousarviomäärärahasta 1,360 markan lisämäärärahan Sofianlehdon lastenkodin johtajattaren palkankorotusta ⁹⁾ varten ja lastensuojelutoimintaan varatuista käyttövaroistaan 10,000

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. elok. 12 §. — ²⁾ S:n 17 p. syysk. 36 §. — ³⁾ S:n 8 p. lokak. 22 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. lokak. 18 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. marrask. 13 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. kesäk. 7 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. marrask. 5 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. marrask. 12 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. s. 164.

markan lisäyksen kaluston hankkimiseksi Kullatorpan ja Sofianlehdon lastenkoteihin sekä 26,200 markan lisäyksen viimeksimainitun lastenkodin ja Bengtsårin koulukodin valaistusta ja voimavirtaa varten.

Lisämääräraha Reijolan lastenkodille. Lastensuojelulautakunta anoi Reijolan lastenkodin ylläpitämiseksi yhteensä 113,600 markan lisäystä lastenkodille varattuihin eri määrärahoihin, mistä summasta 60,000 markkaa ruokaan, 19,100 markkaa palkkoihin, 10,000 markkaa vaatetukseen ja kalustoon sekä 24,500 markkaa muihin sekalaisiin tarkoituksiin. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ myöntää 60,000 markan määrän ruokaan lastensuojelulautakunnan yleiseltä ruokintatililtä, jolta jäisi säästöä, sekä loput pyydetystä määrärahasta, 53,600 markkaa, lastensuojelutoimintaan varatuista käyttövaroistaan.

Kaluston hankkiminen Sofianlehdon lastenkotiin. Lastensuojelulautakunta anoi 380,000 markan määrärahaa todennäköisesti kesäkuun 20 p:nä avattavan Sofianlehdon lastenkodin sisustamiseksi ja kalustamiseksi. Mainitusta määrästä oli arveltu tarvittavan 260,000 markkaa tavallisen kaluston hankintaan sekä 120,000 markkaa höyrypannujen ja maidonsterilisoimis- y. m. koneiden ostoon. Rahatoimikamarin puoleltua asiaa kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ myöntää anotun määrärahan lastensuojelutoimintaan varatuista käyttövaroistaan.

Lisämääräraha ruotsinkielisille kansakouluille. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puoleltua kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ opetus- ja sivistyslaitoksille varatuista käyttövaroistaan 30,000 markan lisäyksen ruotsinkielisten kansakoulujen koulutarvikemäärärahaan.

Kaluston y. m. hankkiminen ammattikouluihin. Ammattiopetuslaitosten johtokunta oli anonut, että rahatoimikamari hankkisi sille määrärahoja 41,000 markkaa kirjapainokoulun, yleisen ammattilaiskoulun ja tyttöjen ammattikoulun muuttoa varten uuteen ammattikoulutaloon ⁴⁾, 46,650 markkaa koulujen vanhan kaluston korjaamiseen ja maalaamiseen sekä uuden kaluston ja välineiden hankkimiseksi mainittuihin kouluihin 468,236 markkaa, mistä 114,045 markkaa kirjapainokoululle, 18,400 markkaa yleiselle ammattilaiskoululle ja 335,791 markkaa tyttöjen ammattikoululle. Viimeksimainitusta määrästä tarvittiin rakennuskonttorin toimittaman arvion mukaan tyttöjen ammattikoulun uuden huoneiston koneelliseen sisustukseen 250,350 markkaa, mistä 100,000 markkaa jäähdytysluoneen järjestämiseen ja loput, taikinanvatkauskoneen, kahden jäähdytyskaapin, kaasukattilan, kaasu-uunin, pesukoneen y. m. hankintaan. Mainittuun koneelliseen sisustukseen tarvittavat varat voitiin rakennuskonttorin ilmoituksen mukaan osoittaa ammattikoulutalon määrärahasta, josta arvioitiin jäävän säästöä kyseiseen tarkoitukseen tarvittava määrä. Rahatoimikamarin puoleltua anomuksen hyväksymistä sellaisin muutoksin, että vanhaa kalustoa ei enää korjattaisi, vaan osoitettaisiin pyydetyn korjausmäärärahan sijasta uuden kaluston hankintaan vielä 100,000 markkaa, kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ kamarin ehdotuksen mukaisesti opetus- ja sivistyslaitosten tarpeisiin varatuista käyttövaroistaan myöntää 41,000 markan muuttomäärärahan mainituille kolmelle koululle ja 317,886 markan määrärahan uuden kaluston hankkimiseksi niihin sekä oikeuttaa rakennuskonttorin käyttämään ammattikoulutalon määrärahasta 250,350

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 26 §. — ²⁾ S:n 16 p. huhtik. 16 §. — ³⁾ S:n 10 p. jouluk. 19 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 37. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 7 §.

markkaa tyttöjen ammattikoulun huoneiston koneellisen sisustuksen hankkimiseen.

Määräraha valmistavan tyttöjen ammattikoulun rinnakkaisluokkia varten. Ammattiopetuslaitosten johtokunta oli rahatoimikamarilta anonut saada syyslukukaudeksi 1930 perustaa valmistavan tyttöjen ammattikoulun puku-ompelu- ja talousosastoille rinnakkaisluokat sekä 27,840 markan määrärahan myöntämistä tähän tarkoitukseen. Hyväksyen johtokunnan esityksen kaupunginvaltuusto kamarin lausunnon mukaisesti päätti ¹⁾ tätä varten myöntää anotun määrän opetus- ja sivistyslaitosten menoihin varatuista käyttövaroistaan.

Evätyt esitys lisämäärärahan myöntämisestä kaasulaitokselle. Uusien auto- maatinhoitajantöiden perustamista kaasulaitokseen koskevan esityksen ²⁾ yhteydessä kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli anonut 24,000 markan lisäyksen myöntämistä kaasulaitoksen tilapäisen työvoiman määrärahaan. Rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾ tämän anomuksen.

Höyrykattilan tilaamista koskeva aloite ja toimenpiteitä kotimaisen teollisuuden suosimiseksi kaupungin tilauksia tehtäessä. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa aloitteessa vt Udd ilmoitti saaneensa tietää, että kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli uskonut suurtehohöyrykattilalaitteen hankkimisen sähkölaitosta varten eräälle ulkolaiselle toiminimelle antamatta oman maan ainoalle tällaisten höyrykattiloiden erikoistehtaalle, Kone- ja siltarakennus osakeyhtiölle, tilaisuutta täydentävien tarjousten tekoon. Aloitteentekijä ilmoitti m. m., että kyseisen höyrykattilalaitteen hankintaohjelmassa selvästi oli määrätty, että 1,250 m² tulipintaa oli sijoitettava yhteen ainoaan kattilalaitokseen, mikä ehto oli otettu huomioon myöskin kyseisen yhtiön tarjouksessa. Siitä huolimatta hallitus kuitenkin oli antanut kahden höyrykattilan, joista kumpikin tulipinnaltaan 630 m², tilauksen glasgowilaiselle Yarrow nimiselle toiminimelle ja vastannut kieltävästi yhtiön anomukseen, että se saisi tehdä kahta höyrykattilaa siten jaetuin tulipinnoin koskevan tarjouksen. Jo v. 1925 yhtiö kuitenkin oli sähkölaitokselle tekemällään alustavalla höyrykattilatarjouksella osoittanut kykenevänsä ratkaisemaan kysymyksen joka suhteessa samalla tavalla. Koska kuntaa suuresti rasittavaa työttömyyttä melkoisesti voitaisiin vähentää, jos yksityiset yhtiöt mahdollisimman suuressa määrin järjestäisivät töitä, ja koska sekä kunnalle että maan teollisuudelle tärkeitä taloudellisia arvoja koskevia asioita yleensä ei pitäisi käsitellä ja päättää niin kevyesti, aloitteentekijä anoi, että kaupunginvaltuusto antaisi tarkemmin tutkia edellä mainittua tapausta.

Valmisteluvaliokunnan, jolle valtuusto oli lähettänyt ⁴⁾ aloitteen, pyydettyä mainitun hallituksen lausuntoa asiasta hallitus antoi perusteellisen selonteon niistä ennakkotutkimuksista, joihin kattilatilauksen johdosta oli ryhdytty, sekä itse tilauskysymyksen käsittelyn vaiheista ilmoittaen m. m., että valtuusto kaupungin v:n 1930 menosääntöä vahvistettaessa oli myöntänyt ⁵⁾ tarvittavat varat n. 1,200 m²:n tulipintaista höyrykattilaa varten tarvittavan uuden kattilahuoneen rakentamiseen sähkölaitokselle sekä sellaisen kattilan hankkimiseen koneistoinen, johtoinen y. m. Sen johdosta Voima- ja polttoainetaloudellinen yhdistys v. 1929 oli laatinut tällaisen höyrykattilalaitteen ohjelman, jonka perusteella tarjouksia oli pyydetty yhteensä 12 kotimaiselta

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 21 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 174. — ³⁾ Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 26 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. huhtik. 33 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 44.

ja ulkomaiselta toiminimeltä. Tehtyjen tarjousten alustavassa vertailussa, mihin hallituksen puheenjohtaja sekä sähkölaitoksen ja mainitun yhdistyksen edustajat ottivat osaa, oli ilmennyt, että kilpailevien kattilatyyppejen joukossa oli eräs siihen asti maakattilana tuntematon, Yarrow nimisen toiminimen tarjoama tyyppi, joka mittasuhteiltaan niin suuresti poikkesi kaikista muista höyrykattiloista, että alustavan kuulustelun osanottajat katsoivat olevan syytä selvityksen hankkimiseen siitä, eikö tätä höyrykattilatyyppeä, jos höyrykattilateho jaettaisiin kahdelle kattilalle, mahdollisesti voitaisi asettaa vanhaan kattilahuoneeseen, jolloin hankintakustannuksista saataisiin varsin huomattava säästö. Mainittuun tutkimukseen osallistuneet henkilöt olivat niinikään yksimieliset siitä, että olisi vain turhaan hukattu aikaa vaivaamalla muita kilpailevia toiminimiä, m. m. Kone- ja siltarakennus osakeyhtiötä, yrittämään päästä samaan tulokseen, koska katsottiin kaiken siihenastisen kokemuksen jo osoittaneen sen mahdottomaksi. Tämän käsityksen mukaisesti sähkölaitos sen jälkeen oli pyytänyt kahden vanhaan kattilahuoneeseen asetettaviksi tarkoitettua 625 m²:n Yarrow-höyrykattilan täydentävää tarjousta, ja kävi ilmi, että ne voitiin saada ilman sanottavaa hinnan eroa sekä edullisesti sijoittaa mainittuun kattilahuoneeseen. Sähkölaitos ilmoitti sen jälkeen hallitukselle puoltavansa Yarrow-toiminimen tarjousta huomauttaen m. m., että sijoittamalla höyrykattilat vanhaan kattilahuoneeseen laitos suorastaan säästäisi uuden kattilahuoneen ynnä siihen kuuluvien johtojen ja laitteiden kustannukset, mitkä oli arvioitu vähintään 5,000,000 markaksi, että lisäksi voitiin laskea n. 4,000,000 markan säästö sen johdosta, että vanhaan kattilahuoneeseen varmasti tiedettiin voivan saada 15,000 kW:n kuormitusta vastaava kattilateho kahden vanhan kattilan tilalle, joita n. 2 vuoden kuluttua ei enää voisi käyttää, sekä että hankkija oli sitoutunut valmistuttamaan Suomessa kaikki ne tilauksen osat, jotka täällä voitiin tehdä. Ottaen huomioon nämä merkittävät edut hallitus sen jälkeen päätti antaa tilauksen toiminimi Yarrowille. Myöhemmin kuitenkin kaksi hallituksen jäsentä, professori Ahlfors ja vt Salovaara, jotka olivat ottaneet osaa päätöksen tekoon, olivat ilmoittaneet, etteivät he asiaa esiteltäessä olleet saaneet kyllin selvää käsitystä siitä, että sähkölaitoksen johtajan puoltama anomus sisälsi sellaisen poikkeuksen alkuperäisestä ohjelmasta, että tarvittava höyrykattilateho olisi jaettava kahdelle kattilalle. Koska sen lisäksi vtn Uddin aloitteesta oli ilmennyt, että Kone- ja siltarakennus osakeyhtiö v. 1925 oli esittänyt tarjouksen vanhaan kattilahuoneeseen asetettavista höyrykattiloista, mitä seikkaa kukaan hallituksen jäsenistä ei ollut aikaisemmin tietänyt, nämä hallituksen jäsenet tahtoivat julkilausua, että jos päätöstä tehtäessä olisivat tämän tietäneet, niin he mahdollisesti olisivat vaatineet, että mainittu yhtiökin saisi tilaisuuden tehdä kahta 625 m²:n höyrykattilaa koskevan täydentävän tarjouksen. Hallituksen mielestä tämä ei kuitenkaan merkinnyt sitä, että tilausta edes tässä tapauksessa olisi annettu mainitulle yhtiölle. Lopuksi hallitus ilmoitti, että Yarrow-toiminimeltä myöhemmin saapuneen ilmoituksen mukaan tälläkäläiseksi päähankkijaksi tulisi Tampereen pellava- ja rautateollisuus osakeyhtiö, jonka kanssa oli tehtävä lopullinen, koko tilausta koskeva sopimus, koska osa hankintaa jäisi Helsinkiin. Koska hallitus näin ollen oli vakuuttunut siitä, että hankinta oli joutunut ensiluokkaisein käsiin, oli sen mielestä turhaa millään tavalla käydä muuttamaan hankkijaa koskevaa päätöstä, mutta se valitti kuitenkin samalla sitä, ettei täydentäviä tarjouksia ollut pyydetty muiltakin liikkeiltä kuin Yarrow-toiminimeltä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto totesi ¹⁾ asiasta annetusta selvityksestä ilmenneen, että kyseisen tilauksen käsittely kaupungin teknillisten laitteiden hallituksessa oli ollut puutteellinen ainakin sikäli, että kaikki hallituksen jäsenet eivät edes olleet tietäneet niin tärkeästä seikasta kuin tilauksen jakaantumisesta kahteen yksikköön. Valtuusto, joka katsoi luonnolliseksi, että kotimaisia valmisteita mahdollisimman suuressa määrin käytettiin kaupungin tarpeisiin, piti valitettavana, että hallituksen menettely oli antanut aiheen sellaiseen käsitykseen, että oli tahdottu syrjäyttää kotimainen teollisuuslaitos tilausta tehtäessä. Kun tehty päätös oli teknillisesti onnistunut ja taloudellisessa suhteessa kaupungille edullinen, ja kun hankintasopimus sitä paitsi jo oli lopullisesti tehty, ei esitys kuitenkaan antanut aihetta enempään toimenpiteisiin. Jotta kaupungin viranomaiset vastaisista tilauksista sovittaessa tietäisivät, missä määrin heillä oli oikeus ottaa huomioon kotimaisten tuotteiden tarjouksia, valtuusto sen lisäksi antoi rahatoimikamarille tehtäväksi laatia ehdotuksen ohjeiksi kotimaisen teollisuuden suosimisesta kaupungin tilauksia tehtäessä.

Huomaamatta, että edellä mainittu päätös sisälsi ainoastaan kehoituksen antamaan ehdotuksen asiasta, rahatoimikamari päätti myöhemmin kaupungin hallituksille ja lautakunnille osoitetussa kiertokirjeessä määrätä, että kaupungin tilauksissa oli sopivissa kohdin noudatettava samoja periaatteita kuin valtioneuvosto huhtikuun 10 p:nä 1930 oli vahvistanut valtion hankinnoissa noudatettaviksi, sekä sen lisäksi, että kotimaisista tarjouksista oli asetettava etusijalle Helsingin kaupungissa toimivat yritykset, vaikkakin niiden tarjoukset olisivat jossain määrin muita kalliimmat, sekä että ulkomaisten hankintain kuljetuksen mikäli mahdollista tuli tapahtua Helsingistä kotoisin olevilla laivoilla.

Tämän toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ rahatoimikamarin anomuksesta.

Lisämääräraha rakennuskonttorille. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ työvälineiden ostamiseen rakennuskonttorille 200,000 markan lisäyksen konttorin työkalujen ja pienemmän kaluston osto- ja kunnossapitomäärärahaan. Määräraha, joka kamarin mielestä olisi ollut maksettava kaupunginvaltuuston yleisistä käyttövaroista, osoitettiin valtuuston päätöksen mukaisesti vuoden tilierotuksesta.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ vuoden tilierotuksesta seuraavat lisäykset mainitun vuoden talousarvioon otettuihin rakennuskonttorin satamatosaston määrärahoihin, nimittäin laitureita ja rantaverhousta varten 80,000 markkaa, satama-alueella olevia katuja varten 30,000 markkaa, poijuja, tihtaaleja ja merimerkkejä varten 20,000 markkaa, rautatieraitteita varten 100,000 markkaa sekä mittauksia ja tutkimuksia varten 30,000 markkaa eli kaikkiaan 260,000 markkaa.

Kaupungin yleisten töiden hallitus esitti kaupunginvaltuustolle, että rakennuskonttorin määrärahaan henkilöautojen käyttöä ja vuokra-autoja varten myönnettäisiin 30,000 markan lisäys sen 25,000 markan lisämäärärahan lisäksi, jonka rahatoimikamari jo vuoden varrella oli myöntänyt ⁵⁾ tähän tarkoi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 34 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 14 §. — ³⁾ S:n 16 p. huhtik. 31 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. marrask. 14 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. os. II B.

tukseen. Kamarin ehdotuksesta valtuusto myönsi¹⁾ vuoden tilierotuksesta pyydetyn 30,000 markan suuruisen lisäyksen.

Sen johdosta, että rakennuskonttorin työmiesten lukumäärä kertomusvuonna oli suuresti lisääntynyt, kaupungin yleisten töiden hallitus anoi saada ylittää konttorin työmiesten kesälomamäärärahaa 250,000 markkaa ja mainittujen työmiesten sairasapumäärärahaa 150,000 markkaa. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ hallituksen esityksen siten, että mainitun suuruiset lisäykset kyseisiin määrärahoihin myönnettiin vuoden tilierotuksesta.

Määräraha Hietaniemen uimarannan tilapäistä henkilökuntaa varten. Sen johdosta, että Hietaniemen uimarantaa jo toukokuun keskivaiheilta asti oli käytetty sangen vilkkaasti, rahatoimikamari ehdotti, että mainitulle uimarannalle kesäksi palkattaisiin tilapäistä palveluskuntaa katsoen seuraavan henkilökunnan ehdottoman tarpeelliseksi, nimittäin: 1 esimies, 2 päivävartijaa, 2 yövartijaa, 3 uima- ja hengenpelastustaitoista uimavartijaa, 2 uimataitoista pyhäpäivävartijaa, 2 käymälänvartijaa, 3—10 siivoojatarta, 2 kassanhoitajata pukeutumispaviljonkiin ja 8 vaatteiden vastaanottajaa eli kaikkiaan vähintään 25 toimenhaltijaa. Näiden palkkaamiseksi kamari anoi kaupunginvaltuustolta 107,000 markan määrärahan myöntämistä. Asiaa esiteltäessä valtuusto myönsi³⁾ tähän tarkoitukseen 60,000 markan määrärahan yleisistä käyttövaroistaan.

Uimarantojen hiekoitus. Rahatoimikamari oli tehnyt sopimuksen Pihlajasaaren, Mustikkamaan ja Taivalkarin uimarantain tarpeelliseksi havaitusta hiekoittamisesta yhteensä 335,000 markan korvauksesta, mikä kuitenkin suoritettaisiin vasta v. 1931. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kamarin toimenpiteen ja päätti⁴⁾ merkitä korvausmäärän kaupungin mainitun vuoden menoarvioon.

Lisämääräraha kaupunginhallinnon uudelleenjärjestämistä valmistelevalle komitealle. Kaupunginhallinnon uudelleenjärjestelykysymystä valmistelevalle komitealle myönnettiin⁵⁾ tehdyn anomuksen johdosta 35,000 markan lisämääräraha, joka osoitettiin kaupunginvaltuuston yleisistä käyttövaroista.

Lisämääräraha kaupungin ja valtion yhteiselle sairaalakomitealle. Kaupungin ja valtion yhteisen sairaalakomitean anomuksesta ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ yleisistä käyttövaroistaan 100,000 markan lisämäärärahan komitealle sen työn jouduttamiseksi, minkä lisäksi komitea oikeutettiin maksamaan komiteassa ja sen työvaliokunnassa oleville kaupungin edustajille sama palkkio kokoukselta kuin valtion edustajille.

Lupa määrärahan ylittämiseen. Seuraavat hallitukset, lautakunnat ja laitokset olivat ilmoittaneet rahatoimikamarille, että erinäiset kaupungin v:n 1929 talousarvioon merkityt ja muutamat v:sta 1928 mainittuun vuoteen siirretyt määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, sekä anoneet oikeutta niiden ylittämiseen. Rahatoimikamarin puollettua tätä anomusta kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ oikeuttaa nämä hallitukset, lautakunnat ja laitokset seuraavin määrin ylittämään kyseisiä määrärahoja, nimittäin rahatoimikonttorin: tilapäisen työvoiman määrärahaa 75,000 markkaa, tarverahain määrärahaa 24,000 markkaa ja palovakuutusmaksujen määrärahaa 11,300: 30

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 15 §. — ²⁾ S:n s:n 17 §. — ³⁾ S:n 18 p. kesäk. 23 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. elok. 26 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. kesäk. 23 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. kesäk. 28 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. helmik. 8 §.

markkaa; satamahallituksen: satamakannantakonttorin lämpö- ja valaistusmäärärahaa 68,100 markkaa; työnvälitystoimiston: tilapäisen työvoiman määrärahaa 1,500 markkaa; köyhäinhoitolautakunnan: tarverahain määrärahaa 6,000 markkaa, sairaanhoitokustannusten 650,000 markkaa ja hautauskustannusten 20,000 markkaa; lastensuojelulautakunnan: tarverahain määrärahaa 4,000 markkaa; vesijohtolaitoksen: Käyttö nimisen otsakkeen kohdalla olevaa määrärahaa Yövärtija ja sekalaista 20,000 markkaa. Johtoverkon, palopostien, venttiilien ja säiliön korjaus- ja kunnossapitomäärärahaa 160,000 markkaa, mittari- ja talojohto-osaston lämpö- ja valaistusmäärärahoja 3,000 markkaa, Helsingin maalaiskunnalle menevien verojen määrärahaa 2,450 markkaa, palovakuutusmaksujen 16,000 markkaa, tapaturmavakuutuksen sekä sairaus- ja hautausavun 8,000 markkaa, työntekijäin kesälomamäärärahaa 30,000 markkaa, autokulujen 18,000 markkaa, määrärahaa palopostien asettamiseksi Töölöön 1,000 markkaa ja Sörnäisten radan alla kulkevan tunnelin jatkamiseksi Teollisuuskatuun 17,000 markkaa sekä v:sta 1928 siirrettyä määrärahaa Eläintarhan vesisäiliön korottamista ja uutta vartijan tupaa varten 180,000 markkaa; kaasulaitoksen: määrärahaa Korvaus sähkölaitokselle mittarien lukemisesta ja rahastuksesta 90,000 markkaa, tilapäisen työvoiman määrärahaa 25,000 markkaa, rakennusten, uunien, koneiden ja laitteiden korjaus- ja kunnossapitomäärärahaa 350,000 markkaa, vedenkulutusmäärärahaa 16,000 markkaa, määrärahaa Vartiointi, puhtaanapito sekä työpajan kustannukset 8,000 markkaa, kaasujohtojen vikojen korjaamisen, päivystyksen y. m. määrärahaa 20,000 markkaa, määrärahaa Korot konttokuranttitilistä kaupunginkassassa 405,000 markkaa, työntekijäin kesälomamäärärahaa 20,000 markkaa, tarverahoja 20,000 markkaa, katuvalaistuksen kaasukulutusmäärärahaa 83,200 markkaa, sen lampunhoitajien palkkain ja muiden kulujen määrärahaa 41,000 markkaa, sen työpalkkain määrärahaa 16,000 markkaa, sen muiden kustannusten määrärahaa 25,000 markkaa sekä v:sta 1928 siirrettyä uuden kaasukellon määrärahaa 325,000 markkaa; sähkölaitoksen: kassa- ja tiliviraston tilapäisen työvoiman määrärahaa 125,000 markkaa, koneiston ja akkumulaattorien korjaus- ja kunnossapitomäärärahaa 100,000 markkaa, asemarakennusten korjaus- ja kunnossapitomäärärahaa 40,000 markkaa, johtoverkon kunnossapitomäärärahaa 50,000 markkaa, mittaritoimiston työpalkkain määrärahaa 40,000 markkaa, työläisten kesälomamäärärahaa 10,000 markkaa ja tarverahain määrärahaa 20,000 markkaa; sekä kaupungin yleisten töiden hallituksen: satamain rautatieraitteiden kunnossapitomäärärahaa 70,000 markkaa, Kulosaaren sillan määrärahaa 125,000 markkaa sekä työkalujen ja pienemmän kaluston y. m. osto- ja kunnossapitomäärärahaa 50,000 markkaa. — Sitä paitsi rahatoimikamari oikeutettiin ylittämään Pihlajasaaren ja Lauttasaaren puistoja varten merkittyä määrärahaa 90,000 markkaa. Kamarin samaan aikaan tekemän anomuksen saada 5,100,000 markalla ylittää tilapäisluoton korkomäärärahaa valtuusto ensin palautti talousarviovaliokuntaan ja tämän hankittua siitä kamarin lausunnon valtuusto, valiokunnankin sitä puollettua, hyväksyi¹⁾ senkin, kuitenkin sellaisin muutoksin, että määrä myöhemmin toimitetun lopullisen arvion mukaisesti alennettiin 4,473,213; 38 markkaan.

Asian kiireellisyyden vuoksi rahatoimikamari oli tehtyjen esitysten nojalla oikeuttanut asianomaiset laitokset alla mainituin määrin ylittämään kaupungin v:n 1929 talousarvion seuraavia määrärahoja, nimittäin vaakoja, punnuksia

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 15 §.

ja kärryjä varten varattua satamakannantakonttorin määrärahaa 19,675: 65 markkaa, lääkäri- ja yöpäivystyksen 10,000 markkaa, sähkövoiman ja katuvalaistuksen 638,590 markkaa, arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten 120,000 markkaa sekä sairauslomasijaisten määrärahaa 106,864: 65 markkaa. Saatuaan ilmoituksen tästä kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ kamarin toimenpiteet.

Rahatoimikamarin vielä ilmoitettua, että kamari sähkölaitoksen ehdotuksesta oli oikeuttanut sen 238,321: 90 markalla ylittämään v:n 1929 talousarvioon sähkökatuvalaistuksen kunnossapitoa ja kuluja varten merkittyä määrärahaa, kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ tämänkin toimenpiteen.

Lisäksi rahatoimikamari ilmoitti vesijohtolaitoksen ja maatalouslautakunnan esityksestä oikeuttaneensa ne alla mainituihin määrin ylittämään seuraavia v:n 1929 talousarvion määrärahoja, nimittäin vesijohtolaitoksen määrärahaa Johtoverkon, palopostien, venttiilien ja säiliön korjaus ja kunnossapito 13,991: 35 markkaa ja Korot konttokuranttitilistä kaupunginkassassa 85,264: 15 markkaa sekä maatalouslautakunnan: työpalkkain määrärahaa 1,850: 55 markkaa, kaluston hankintamäärärahaa 5,739: 55 markkaa, rakennusten määrärahaa 11,261: 75 markkaa, Viikin virkatalon vuokran määrärahaa 4,910: 50 markkaa ja kaupunginkassaan menevien korkojen määrärahaa 36,934: 20 markkaa. Tässäkin tapauksessa kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ kamarin toimenpiteen.

Lopuksi kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ rahatoimikamarin toimenpiteet, että köyhäinhuoltolautakunta oli oikeutettu 14,350 markalla ylittämään v:n 1929 talousarvioon merkittyä tilapäisen työvoiman määrärahaa sekä satamahallitus 20,793: 80 markalla saman vuoden talousarvioon vedenkulutusta varten kaupungin satamissa otettua määrärahaa.

Yhteensä se määrä, jonka verran kaupunginvaltuusto oikeutti hallitukset, lautakunnat ja laitokset ylittämään määrärahojaan, siten oli 9,281,311: 73 markkaa, josta 8,776,311: 73 markkaa tuli kaupungin v:n 1929 talousarvioon otettujen määrärahojen ja 505,000 markkaa v:sta 1928 siirrettyjen määrärahojen osalle.

Määräraha eduskuntavaaleja varten. Maistraatin esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ vuoden tilierotuksesta 300,000 markan määrärahan eduskuntavaalien toimittamiseksi lokakuun 1 ja 2 p:nä.

Kaupungin historian julkaiseminen. Helsingin kaupungin historian kirjoittamisen⁶⁾ keskeydyttyä kuolemantapausten y. m. seikkojen vuoksi rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että asiaa hoitamaan asetettaisiin uusi toimikunta, joka oikeutettaisiin vahvistamaan teoksen lopullinen ohjelma aikaisempien ehdotusten perusteella sekä sopimaan halukkaiden tutkijoiden kanssa työn suorituksesta ja tekijäpalkkioiden suuruudesta. Valmisteluvaliokunta palautti tämän esityksen kamariin, jonka tuli ehdottaa komitean jäsenet sekä tehdä esitys varojen myöntämisestä suunnitelman toteuttamiseksi. Kamarin tämän johdosta tehtyä uuden esityksen asiasta kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ sen ehdotuksen mukaisesti:

asettaa kaupungin historian aikaansaamiseksi toimikunnan, johon jäse-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. helmik. 9 §. — ²⁾ S:n 26 p. helmik. 8 §. — ³⁾ S:n 26 p. helmik. 14 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. maalisk. 18 § ja 2 p. huhtik. 16 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. elok. 18 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1912 kert. s. 172, v:n 1913 kert. s. 157, v:n 1917 kert. s. 232, ja v:n 1929 kert. s. 88. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 21 §.

niksi tulivat valtionarkistonhoitaja K. Blomstedt, rehtori E. Hornborg, valtioneuvos J. K. Paasikivi, ylikirjastonhoitaja G. Schauman ja professori V. Voionmaa, ja joka sai valita puheenjohtajan keskuudestaan;

valtuuttaa toimikunnan vahvistamaan lopullisen työohjelman aikaisemman ehdotuksen pohjalla sekä sopimaan työhön halukkaiden henkilöiden kanssa sen suorituksesta ja tekijäpalkkioiden suuruudesta;

velvoittaa toimikunnan aikanaan ilmoittamaan valtuustolle niistä toimenpiteistä, joihin teoksen laatimista ja julkaisemista varten oli ryhdytty, ja kunakin vuonna hyvissä ajoin ennen talousarvion laatimista antamaan valtuustolle ehdotuksen tähän tarkoitukseen tarvittavien varojen myöntämisestä; sekä

aluksi myöntää toimikunnan käytettäväksi 50,000 markan määrärahan valtuuston yleisistä käyttövaroista.

Rakennus-, asunto- ja väestölaskennan toimeenpaneminen. Maistraatille lähettämässään kirjelmässä tilastollinen päätoimisto oli ilmoittanut aikovansa kertomusvuoden lopulla panna maan suurimmissa asutuskeskuksissa, m. m. Helsingissä, toimeen rakennus-, asunto- ja väestölaskennan, suunnilleen saman laajuisen kuin v. 1920, sekä esittänyt, että kaupunki osallistuisi laskentaan. Laskentasuunnitelman mukaan kaupungin oli ilmaiseksi saatuja kaavakkeita käyttäen päätoimiston ohjeiden mukaisesti suoritettava laskenta ja kustannettava kaikki kansliamenot sekä puolet laskennan aiheuttamista palkkausmenoista, kun taas toinen puoli näistä palkkausmenoista, kaavakkeiden painatuskulut sekä kustannukset kerätyn aineiston käsittelystä ja julkaisemisesta suoritettaisiin valtion varoista. Kaupungin tilastokonttori puolsi antamassaan lausunnossa kaupungin osallistumista suunniteltuun laskentaan, kuitenkin vain sen omalla alueella eikä kuten v. 1920 osittain naapurikuntienkin alueilla, sekä muuten seuraavin ehdoin:

1) että laskenta toimitettiin joulukuun ensimmäisenä viikkona tai aikaisemmin;

2) että laskennassa käytettävät kyselykaavakkeet vahvistettiin yksissä neuvoin tilastokonttorin kanssa ja tällöin otettiin huomioon konttorin toivomukset;

3) että asuntolaskentaa toimitettaessa hankittiin tietoja vuokrasta erityisesti ottaen huomioon osakehuoneistot;

4) että laskennan aiheuttamat kustannukset suoritettiin siten, että kaupunki maksoi kansliahuoneistojen vuokrat ja kansliatarpeiden hankkimisesta y. m. aiheutuvat kulut sekä puolet kaikista palkkausmenoista tilastollisen päätoimiston maksaessa puolet palkkauksen ja kaavakkeiden painattamisen aiheuttamista menoista sekä huolehtiessa kerätyn aineiston käsittelystä ja julkaisemisesta;

5) että tilastollinen päätoimisto suoritti aineiston käsittelyn siten, että kaupunki viipymättä sai käytettäväkseen kaikki aineistoon sisältyvät tiedot, että varsinkin asuntoja ja asuntovuokria koskeva tilasto annettiin kaupungin käytettäväksi v:n 1931 kuluessa sekä että siinä kohden otettiin huomioon tilastokonttorin toivomukset;

6) että kaupunki sai väestöään koskevat tilastotiedot laskettuina siten, että ne tarkoittivat kaupungin pysyvää väestöä, kuitenkin ottaen huomioon myöskin kaupungissa asuvat koululaiset ja ylioppilaat;

7) että kyselykaavakkeita ja laskentaa varten tarkoitettut ohjeet olivat valmiit kaksi kuukautta ennen laskentaa, ja että laskennassa käytettävät kaavakkeet hyvissä ajoin lähetettiin kaupungille; sekä

8) että tilastollinen päätoimisto maksoi etukäteen sen osalle tulevat palkkausmenot myöhemmin hyväksyttävän arviolaskelman mukaisesti ja tilitystä vastaan.

Rahatoimikamarin puollettua tilastollisen päätoimiston esityksen hyväksymistä edellä mainituin ehdoin ja samalla ilmoitettua, että kaupungin osalle tulevat laskennan kustannukset nousisivat 250,000 à 300,000 markkaan kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ suostua päätoimiston esitykseen kaupungin tilastokonttorin esittämin ehdoin, kuitenkin sellaisin muutoksin, että laskenta oli ulotettava myöskin esikaupunkialueisiin, sekä antaa mainitulle konttorille tehtäväksi toimittaa laskennan, laatia siitä johtuvia menoja koskevan yksityiskohtaisen ehdotuksen ja aikanaan anoa valtuustolta määrärahaa tähän tarkoitukseen.

Sen jälkeen kun tilastollinen päätoimisto oli suostunut edellä mainittuihin ehtoihin ja laskenta-alue oli vahvistettu käsittämään samat kaupungin ulkopuolella olevat alueet kuin v:n 1920 laskennassa tilastokonttori arvioi laskennan kustannukset 568,000 markaksi, mistä määrästä valtio laaditun suunnitelman mukaan suorittaisi 269,000 ja kaupunki 299,000 markkaa. Koska päätoimisto ei ollut katsonut voivansa käsitellä alivuokralaisten asunto-oloja ja vuokria koskevia tietoja, joita kaupunki piti erikoisen tärkeinä, konttori anoi kaupunginvaltuustolta, että sille viimeksimainitun määrän lisäksi myönnettäisiin 12,000 markan määräraha kyseisten erikoistietojen käsittelemiseen.

Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ myöntää tilastokonttorille 311,000 markan määrärahan, josta 299,000 markkaa oli rakennus-, asunto- ja väestölaskentaa ja 12,000 markkaa alivuokralaisten asunto-oloja ja vuokria koskevan täydentävän tilaston laatimista varten; määräraha merkittäisiin kaupungin v:n 1931 talousarvioon, mutta sen sai käyttää jo kuluvana vuonna.

Kaupungin liittyminen Suomen matkat nimiseen järjestöön. Ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailijaliikenteen edistämiseksi perustettu Suomen matkat niminen keskusjärjestö oli rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässä anonut että Helsingin kaupunki liittyisi järjestön yhtymälliseksi jäseneksi. Kamarin puollettua järjestön anomusta, jonka mukaan kaupungin tulisi jäsenmaksuna vuosittain suorittaa järjestölle 5,000 markkaa, mikä määrä v:lta 1930 olisi otettava valtuuston yleisistä käyttövaroista, valtuusto suostui³⁾ anomukseen siten, että kaupunki liittyisi järjestön jäseneksi v:n 1931 alusta.

Selonteko työttömyyden lieventämistoimenpiteistä talvella 1929—30. Rahatoimikamari antoi⁴⁾ kaupunginvaltuustolle perusteellisen selvityksen kaupungissa talvikautena 1929—30 vallinneesta työttömyydestä sekä toimenpiteistä, joihin kaupunki sen johdosta oli ryhtynyt. Selonteosta ilmeni m. m., että v:n 1929 lokakuun 23 p:n ja v:n 1930 toukokuun 7 p:n välisenä aikana kaupunki oli myöntänyt työttömyyden torjumiseksi ja sen seurausten lieventämiseksi, lukuunottamatta köyhäinhuoltolaitoksen suuresti lisääntyneitä menoja, kaikkiaan 25,554,125 markkaa, josta 19,250,000 markkaa ylimääräisten töiden järjestämiseen miehille, 2,504,125 markkaa ylimääräisten työtupien ja erilaisten kurssien järjestämiseen naisille, 3,750,000 markkaa suoraan naisiin avustuksiin sekä 50,000 markkaa työttömien konttoristien avustamiseen. Kamarin asettama toimikunta⁵⁾, jossa kamari, köyhäinhuoltolautakunta,

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 11 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 17 §. — ³⁾ S:n 17 p. syysk. 27 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. toukok. 36 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 234 ja 269.

työnvälitystoimisto ja työttömät olivat olleet edustettuina, oli jakanut suoranaiset avustukset.

Ylimääräisten kunnallisten töiden järjestäminen miehille. Miesten keskuudessa vallitsevan työttömyyden johdosta rahatoimikamari oli hankkinut kaupungin yleisten töiden hallitukselta tietoja ylimääräisistä töistä, jotka voitaisiin aloittaa joko heti vuoden alussa tai myöhemmin talvella. Tätä koskevassa esityksessään kaupunginvaltuustolle kamari huomautti, että heti olisi järjestettävä tällaisia töitä ainakin 1,000 miehelle tammi- ja helmikuun ajaksi. Siihen tarvittava määräraha, laskettuna 2,500 markaksi miestä kohden kuukaudessa, nousi 5,000,000 markkaan, johon vielä olisi lisättävä 300,000 markkaa työvälineiden ja -koneiden hankkimista varten. Kamari ehdotti tämän perusteella, että sen käytettäväksi annettaisiin 5,300,000 markan määräraha miesten ylimääräisiin töihin varatuista valtuuston käyttövaroista ylimääräisten töiden järjestämiseksi miehille. — Asiaa esitellessä valtuusto hyväksyi ¹⁾ esityksen sellaisin muutoksin, että kyseiseen tarkoitukseen osoitettiin 7,000,000 markkaa, mistä 1,000,000 markkaa työvälineiden ja -koneiden hankkimiseen.

Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto edelleen myönsi ²⁾ ylimääräisten töiden järjestämiseen maalisi- ja huhtikuun aikana 5,000,000 markan määrärahan mainituista käyttövaroistaan ja myöhemmin ³⁾ näiden töiden jatkamiseksi toukokuun puoliväliin 3,500,000 markkaa, mistä määrästä 1,175,000 markkaa otettaisiin mainituista käyttövaroista ja 2,325,000 markkaa vuoden tilierotuksesta, sekä lisäksi ⁴⁾ 1,500,000 markkaa vuoden tilierotuksesta mainittujen töiden järjestämiseksi toukokuun loppuun.

Kesäkuukausia varten, jolloin voitiin odottaa työttömyyden kaupungissa vähenevän, varsinkin yksityisestä rakennustoiminnasta, vilkkaammasta merenkulusta ja maaseudun työmarkkinoiden parantumisesta johtuen, rahatoimikamari esitti supistetun hätäaputöiden ohjelman. Sen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾:

jatkaa hätäaputöitä kesäkuukausina, kuitenkin sikäli rajoitetuin määrin, että niihin otettaisiin enintään 600 miestä, joiden kaikkien tai ainakin suurimman osan tuli olla perheenelättäjiä, niiden ollessa etusijalla, joilla pisimmän aikaa oli ollut kotipaikkaoikeus kaupungissa, sekä määrätä perheenelättäjien tuntipalkan 20 % ja yksinäisten miesten 30 % alemmaksi kuin kaupungin vakinaisissa töissä; sekä

osoittaa 4,000,000 markkaa tätä tarkoitusta varten vuoden tilierotuksesta.

Sitä vastoin kaupunginvaltuusto epäsi rahatoimikamarin tämän yhteydessä tekemän ehdotuksen, että kamari oikeutettaisiin kesäkuukausina panemaan alulle ylimääräisiä hätäaputöitä, jos se katsoi ne välttämättömiksi, ja että vuoden tilierotuksesta sitä varten osoitettaisiin vielä 2,000,000 markkaa.

Työtä vailla olevien työmiesten sen jälkeen tekemän anomuksen, että työtä järjestettäisiin kaikille työttömille ja ylimääräisten töiden tuntipalkan vähentäminen heti peruutettaisiin, kaupunginvaltuusto samoin rahatoimikamarin ehdotuksesta hylkäsi ⁶⁾.

Ottaen huomioon, että työttömien lukumäärä syksyllä taas alkoi nousta, rahatoimikamari ehdotti miehille syyskuukausiksi, vuoden loppuun järjestettäviä ylimääräisiä töitä koskevassa esityksessään, että näitä töitä jätket-

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 9 §. — ²⁾ S:n 19 p. maalisk. 19 §. — ³⁾ S:n 16 p. huhtik. 20 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. toukok. 10 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. toukok. 36 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. kesäk. 37 §.

taisiin jopa 1,200 miehen työvoimin, mikä suurin määrä kuitenkin ei näyttänyt tulevan kysymykseen ennen marraskuun 15 p:ää, sekä että vuoden tilierotuksesta tätä tarkoitusta varten osoitettaisiin 7,500,000 markan erä, jolloin töiden toimeenpanon ja palkkojen suhteen oli noudatettava kesäkuukausinakin voimassa olleita määräyksiä. Asian esittelyssä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ alentaen työmäärärahaa mutta muuten hyväksyen kamarin ehdotuksen:

jatkaa hätäaputoita syyskuukausien aikana siten, että, jos rahatoimikamari katsoi olosuhteiden sitä vaativan, töihin otettaisiin 600 à 1,200 miestä, etupäässä perhehuoltajia, sellaisten ollessa etusijalla, joilla pisimmän ajan oli ollut kotipaikkaoikeus kaupungissa, ja että perhehuoltajien tuntipalkka vahvistettaisiin 20 % ja yksinäisten miesten 30 % alemmaksi kuin kaupungin vakinaisissa töissä; sekä

tätä varten osoittaa vuoden tilierotuksesta 6,290,000 markkaa.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston vakinaisissa töissä olevien työmiesten lukumäärä lokakuun aikana vähennettäisiin 1,500:sta 1,000:een, ja esitettyä, että työn- saantimahdollisuuksien hankkimiseksi täten paikattomiksi joutuneille työmiehille toimeenpantaisiin uusia hätäaputoita, joiden kustannukset vuoden loppuun nousisivat 2,530,000 markkaan, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ rahatoimikamarin puoltolauseen nojalla myöntää näitä töitä varten vielä mainitun määrän vuoden tilierotuksesta.

Lopuksi rahatoimikamari sen johdosta, että työttömyys taas oli suuresti lisääntynyt ja talvikautena todennäköisesti tulisi suuremmaksi kuin milloinkaan ennen, teki kaupunginvaltuustolle vielä kaksi uusien ylimääräisten töiden järjestämistä työttömille miehille koskevaa esitystä, joita valtuusto käsitteli samanaikaisesti. Nämä työt oli toisin kuin ennen suoritettava kahdessa vuorossa siten, että kumpikin työntekijäryhmä työskentelisi viikon kerrallaan ja olisi seuraavan viikon vapaana. Tällöin tosin työansio vähenisi puoleen, mutta sen sijaan voitaisiin järjestää ainakin jonkin verran työtä kaksinkertaiselle määrälle työttömiä. Tätä vuorojärjestelmää oli sovellettava kokeeksi, eikä se koskisi enemminkin aloitettuja ylimääräisiä töitä. Edellä mainituista esityksistä ensinnä vastaanottamansa mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti³⁾:

aikaisemmin aloitettujen ylimääräisten töiden lisäksi toimeenpanna marras- ja joulukuun aikana ylimääräisiä töitä 1,000 miehelle kahdessa 500 miehen ryhmässä; kummankin ryhmän oli työskenneltävä viikko kerrallaan, ja näihin töihin oli otettava yksinäisiäkin miehiä, joilla oli kotipaikkaoikeus kaupungissa, sekä tuntipalkka suoritettava samassa määrin alennettuna kuin muissa syksyllä järjestetyissä ylimääräisissä töissä; sekä

myöntää vuoden tilierotuksesta 1,800,000 markkaa näitä töitä varten.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi myöskin jälkimmäisen yllä mainituista esityksistä ja päätti³⁾ sen mukaisesti:

ottaa ylimääräisiin vuorotöihin vielä 1,000 kotipaikkaoikeudet kaupungissa omaavaa miestä, jotka työskentelisivät kahdessa 500 miehen vuorossa ja saisivat saman palkan kuin edellä mainitut; sekä

myöntää tähän tarkoitukseen vielä 1,800,000 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oli joka kerta kun tällaisia määrärahoja myönnettiin ehdottanut ylimääräisinä suoritettavia töitä, jotka olivat

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 46 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 21 §. — ³⁾ S:n 12 p. marrask. 34 §.

seuraavat: Toisen linjan varrella olevan korttelin n:o 301 b tasoitustyöt¹⁾, Stenbäckin- ja Nordenskiöldinkatujen välisen¹⁾ Reijolankadun osan tasoitus- ja perustustyöt, Topeliuksen- ja Munkkiniemenkatujen välisen Huopalahdenkadun osan louhimistyöt¹⁾, louhiminen, viemärijohtojen asettaminen y. m. työt Kyläsaaren puhdistuslaitosta varten^{1) 2) 3)}, Länsisataman korttelien n:ot 255 ja 258 louhiminen^{1) 3)}, Munkkisaaren eteläosan tasoitustyöt¹⁾, louhintatyöt Merisataman raidelaitteita varten¹⁾, Vallilan korttelin n:o 584 pihamaan tasoitustyöt^{1) 5)} ja Punkaharjuntien¹⁾ sekä Karstulantien Kangasalan- ja Sammatinteiden välisen osan samanlaiset työt¹⁾, Ilmattarentien Marjatan tien ja Sariolantien välisen osan leventäminen¹⁾ sekä Pohjolankadun ja Käpyläntien välisen Arabiankadun osan leventäminen¹⁾, Punaisen-Ristin kujan tasoitustyöt⁶⁾, Pälkäneenkadun ja Mäntsäläntien tasoitus sekä viemärijohtojen laskeminen niihin⁶⁾, Koskelantien tasoittaminen^{6) 2) 3) 5)}, Pälkäneen- ja Sturenkatujen välisen Nilsiänkadun osan tasoittaminen sekä vesi- ja viemärijohtojen rakentaminen siihen⁶⁾, Kuusamonkadun ja Punkaharjuntien tasoitustyöt Vallilan kirkkotontin ympärillä²⁾ sekä Mäkelän tehdasalueen katujen tasoittaminen^{2) 3) 5)}, rakennuskonttorin uuden varastopihan alueen täyttäminen²⁾, Kaisaniemenlahden rantaverhouksen teettäminen²⁾, Taivallahden rannan tasoittaminen²⁾, Helsinginniemiellä olevan kallion puhdistaminen²⁾, Toisen ja Kolmannen linjan välisen Siltasaarenkadun osan³⁾ sekä Kulosaaren rajalta Puodinkylään johtavan tien tasoittaminen³⁾, louhintatyöt eduskuntatalon ympärillä⁴⁾, Hietaniemenkadun leventäminen ja istutuskanavien rakentaminen sen varrelle⁴⁾, Vilhonvuoren puistikon kivi- ja tasoitustyöt⁴⁾, louhintatyöt Penger- ja Porthaninkatujen välistä istutusta varten⁴⁾, tie- ja viemärijohtotyöt Koteja tylsämielisille nimisen yhdistyksen vuokra-alueella⁴⁾, Helsinginkadun ja Vaasanrinteen välisten Josafatin- ja Sturenkatujen osien⁵⁾ sekä Mäkelänkadun⁵⁾, Tuusulankadun⁵⁾ ja Salmisaaren⁵⁾ tasoitustyöt, Länsisataman korttelien n:ot 245 ja 265 satamatyöt⁵⁾, Merisataman luona olevan ratapihan⁵⁾ ja Vallilan korttelin n:o 382 pihamaan tasoittaminen⁵⁾, Käenkujan tasoitus ja kiviportaiden rakentaminen⁵⁾, Turuntien ja Nordenskiöldinkadun välisen Reijolankadun osan tasoittaminen⁵⁾, kiviportaiden rakentaminen Pengerkadulle⁵⁾ sekä Herttoniemeen johtavan tien rakentamisen aloittaminen⁵⁾.

Kaupunginvaltuuston kertomusvuoden aikana miesten ylimääräisiin töihin myöntämät määrärahat nousivat yhteensä 31,920,000 markkaan.

Ylimääräisten töiden järjestäminen valtion laskuun. Kaupunginvaltuusto oli v. 1929 anonut⁷⁾ valtioneuvostolta sopivien töiden järjestämisestä valtion toimesta kaupungissa ja sen ympäristössä työttömyyden lieventämiseksi. Tämän johdosta ilmoitettiin v. 1930, että kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö oli myöntänyt rautatiehallitukselle määrärahoja yhteensä 700,000 markkaa kallion louhimiseen Pasilassa, varastoalueiden tasoittamiseen y. m. siellä sekä erään vaunuvaajan muuttamiseen työ- ja säilytys-suojaksi, mitkä kaikki työt oli suoritettava hätäaputöinä; kaupungin työnvälitystoimisto hankkisi tarvittavan työvoiman, jolloin sen ensi sijassa tuli ottaa töihin työttömiä merimiehiä ja ulkopaikkakuntalaisia. Valtuusto päätti⁸⁾ antaa rahoituskamarille ja työnvälitystoimiston johtokunnalle tiedon tästä ilmoituksesta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 9 §. — ²⁾ S:n 21 p. toukok. 36 §. — ³⁾ S:n 17 p. syysk. 46 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. lokak. 21 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. marrask. 34 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. huhtik. 18 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 88. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 2 §.

Väli aikaisten työtupien perustaminen. Köyhäinlaitokunta oli ehdottanut rahatoimikamarille, että vuoden alusta perustettaisiin Hämeentien 35:ssä olevaan taloon kokeeksi tilapäinen työtupa n. 40 miehelle työttömyyden seurausten lieventämiseksi; palkka työstä, mikä oli oleva kynnysmattojen valmistamista, jousien ja meriheinin riipimistä y. m., maksettaisiin siellä kuten lautakunnan naisten työtuvassakin etupäässä aterioina ja vain osaksi rahana. Työtupa oli alistettava lautakunnan naisten työtuvan johtajattaren valvontaan ja viimeksimainitun laitoksen vahtimestarin tuli toimia sen työnjohtajana 500 markan lisäpalkkiosta kuukaudessa. Uuden työtuvan perustamiskustannukset lautakunta oli arvioinut 10,000 markaksi ja ylläpitokustannukset vuoden alusta toukokuun loppuun yhteensä 120,000 markaksi. Kamarin oikeutettua asian kiireellisyyden vuoksi lautakunnan aloittamaan työtuvan toiminnan jo vuoden alusta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ hyväksyen kamarin toimenpiteen myöntää 130,000 markan määrärahan köyhäinlaitoon varatuista käyttövaroistaan kyseisen työtuvan perustamiseen ja sen ylläpitämiseen vuoden viitenä ensimmäisenä kuukautena. Köyhäinlaitokunnan esityksestä ja rahatoimikamarin puolettua asiaa kaupunginvaltuusto sen jälkeen myönsi ²⁾ 164,000 markan määrärahan mainituista käyttövaroistaan kyseisen miesten työtuvan ylläpitoon kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto, samoin köyhäinlaitokunnan ehdotuksesta ja rahatoimikamarin sitä puolettua, myönsi ³⁾ vuoden tilierotuksesta 85,000 markkaa kolmen uuden väli aikaisen työtuvan perustamiseen ja 644,325 markkaa niiden ylläpitoon lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun. Yksi näistä, 50 miehelle ja 100 naiselle tarkoitettu, sijoitettaisiin Lönnrotinkadun taloon n:o 32, toinen, 100 miestä varten tarkoitettu, Helsinginkadun 1:ssä olevaan hallirakennukseen ja kolmas, 100 naiselle tarkoitettu, Sturenkadun 27:ssä olevaan työväenyhdistyksen taloon. Uudet työtuvat alistettiin samaan johtoon kuin yllä mainittu tilapäinen työtupa.

Lopuksi kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾, samoin köyhäinlaitokunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puolettua, vuoden tilierotuksesta 4,000 markkaa 100 miehelle tarkoitettun tilapäisen iltavuoroin työskentelevän työtuvan järjestämiseen ja 66,900 markkaa sen ylläpitämiseen Helsinginkadun talossa n:o 1 marraskuun 17 p:stä vuoden loppuun. Mainitussa tuvassa työtömät miehet saivat työskennellä vain 4 tuntia päivässä saaden korvaukseksi kaksi ateriala ja 5 markan rahapalkan päivässä.

Talous- ja ammattikurssien järjestäminen työttömille naisille. Kaupungin naisten keskuudessa vallitsevan työttömyyden lieventämiseksi naisten työtupien johtokunta oli rahatoimikamarin kehoituksesta laatinut kaksi ehdotusta kurssien järjestämiseksi naistyöläisille. Toinen tarkoitti talouskurssien järjestämistä yhteensä 120 naiselle kolmen kuukauden ajaksi vuoden alusta lukien Sturenkadun talossa n:o 27; näillä kursseilla annettaisiin käytännöllistä ruoanlaiton sekä siihen liittyvien tietopuolisten aineiden opetusta ja kurssien oli arvioitu maksavan 280,000 markkaa. Toinen ehdotus koski liinavaate- ompelu- ja räättälinammattikurssien järjestämistä kaikkiaan 100 naiselle Fredrikinkadun talossa n:o 14. Näiden tammikuun alusta toukokuun alkuun kestävien kurssien kustannukset oli laskettu 350,000 markaksi. Molempien kurssien osanottajien palkka oli ehdotettu 3 markaksi tunnilta. Rahatoimikamarin puolettua johtokunnan ehdotusta kaupunginvaltuusto antoi ⁵⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 8 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 19 §. — ³⁾ S:n 29 p. lokak. 9 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. marrask. 9 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. tammik. 10 §.

ylimääräisiin töihin varatuista käyttövaroistaan 630,000 markan määrärahan kamarin käytettäväksi ehdotettujen talous- ja ammattikurssien järjestämiseen.

Kun työttömien naisten lukumäärä edelleen oli nousemassa, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ mainitun johtokunnan ehdotuksesta ja rahatoimikamarin sitä puollettua antaa helmikuun 17 p:stä järjestää uudet talouskurssit 120 naiselle Pengerkadun talossa n:o 11 sekä helmikuun 15 p:stä uudet ammattikurssit 180 naiselle samassa talossa. Talouskursseja varten myönnettiin 250,000 markkaa ylimääräisiin töihin varatuista valtuuston käyttövaroista sekä ammattikursseja varten 300,000 markkaa samasta määrärahasta; kummatkin kurssit kestäisivät kolme kuukautta ja niiden osanottajien palkka olisi 3 markkaa tunnilta. Tämän yhteydessä kaupunginvaltuusto epäsi vtn Luostarisen tekemän aloitteen ja erinäisten työttömien tekemän esityksen, jotka kumpikin tarkoittivat vuoden alussa järjestettyjen kurssien osanottajien tuntipalkan korottamista 3 markasta 5 markkaan.

Myöhemmin työtupien johtokunta anoi rahatoimikamarilta oikeutta uusien, aikaisempien kaltaisten kurssien järjestämiseen työttömille naisille. Talouskurssit, jotka järjestettäisiin Sturenkadun talossa n:o 27 120 naiselle, aiottiin pitää huhtikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään; ammattikurssit taas järjestettäisiin 200 naiselle Simonkadun talossa n:o 12, ja ne kestäisivät maaliskuun 17 p:stä toukokuun 31 p:ään. Kamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ näitä kursseja varten ylimääräisiin töihin varatuista käyttövaroistaan 420,000 markan määrärahan, josta 180,000 markkaa oli arvioitu talouskursseja ja 240,000 markkaa ammattikursseja varten.

Koska naisten kurssit osoittautuivat kesäkuukausinakin tarpeellisiksi, johtokunta vielä anoi saada järjestää käsityökurssit 200 työttömälle naiselle kahdeksi kuukaudeksi kesäkuun 15 p:stä lukien. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto osoitti³⁾ näitä kursseja varten 210,000 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Edellä mainittujen kesäkurssien osanottajien anottua, että kursseja jatkettaisiin myöskin elokuun 15 p:n jälkeen, sekä johtokunnan ja rahatoimikamarin puollettua tämän anomuksen hyväksymistä siten, että uudet liina-vaateompelu- ja räätilintyökurssit järjestettäisiin 200 naiselle syyskuun 15 p:stä vuoden loppuun, kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ vuoden tilierotuksesta 240,000 markkaa mainittuja uusia kursseja varten; loput kurssien kustannuksista, arvion mukaan 150,000 markkaa, maksettaisiin ennen myönnettyjen määrärahaain säästöstä. Asiasta kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa kamari m. m. oli huomauttanut, että monet naiset työtuissa olivat vanhuuden tai sairaalloisuuden takia kokonaan työkyvyttömiä tai suuresti alakuntoisia. Nämä köyhäinhuolaitoksen olisi otettava huoltaakseen ja työtupiin olisi otettava vain sellaisia työttömiä naisia, jotka olivat työkykyisiä ainakin jossain määrin ja jotka työansionsa vuoksi voivat välttyä joutumasta köyhäinhuolaitoksen rasitukseksi. Tällaista yksilölliselle pohjalle perustettua työttömien naisten huolta köyhäinhuolautakuntakin antamassaan lausunnossa oli kannattanut ja saman periaatteen mukaan kamari aikoi toimia järjestäessään töitä naisille talvikauden aikana.

Myöhemmin työtupien johtokunta esitti, että Heikinkadun talossa n:o 13 pidettäisiin lokakuun 15 p:stä vuoden loppuun talouskurssit 200 työttömälle naiselle, jotka valittaisiin kaupungin työnvälitystoimiston välityksellä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 25 §. — ²⁾ S:n 2 p. huhtik. 20 §. — ³⁾ S:n 21 p. toukok. 20 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. syysk. 45 §.

Kurssit, jotka jaettaisiin kahteen vuoroon, kumpikin viiden tunnin työpäivin, olivat tarkoitettut etupäässä alle 40 vuoden ikäisille naisille. Rahatoimikamarin tätä esitystä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ kyseiseen tarkoitukseen 325,000 markan määrärahan otettavaksi vuoden tilierotuksesta.

Lisäksi kaupunginvaltuusto mainitun johtokunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua myönsi ²⁾ vuoden tilierotuksesta 200,000 markan määrärahan käsityökurssien järjestämiseksi 150 työttömälle naiselle Salomonkadun talossa n:o 1 marraskuun alusta vuoden loppuun. Kurssit, joille naiset pääsisivät työnvälitystoimiston välityksellä, pidettäisiin kahdessa ryhmässä, joilla kummallakin olisi 6 tunnin työpäivä.

Lopuksi työtupien johtokunta, ottaen huomioon yhä jatkuvan työttömyyden, teki ehdotuksen uusien kurssien järjestämisestä työttömille naisille, joulukuun alusta v:n 1931 helmikuun loppuun, nimittäin talouskurssien 200 naiselle Sturenkadun talossa n:o 27 ja käsityökurssien 300 naiselle samassa talossa. Edellisten kurssien arvioitiin maksavan 365,000 markkaa ja jälkimäisten 475,000 markkaa. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ tähän tarkoitukseen vuoden tilierotuksesta yhteensä 330,000 markan määrärahan, mikä oli laskettu tarvittavan kyseisten kurssien pitämiseen kuluvana vuonna.

Kaikkiaan kaupunginvaltuusto näin ollen kyseisenä vuonna myönsi kurssien järjestämiseen työttömille naisille 2,905,000 markkaa.

Suoranaisten avustusten ja muiden etujen myöntäminen puutteenalaisille työttömille. Samalla kuin rahatoimikamari selosti kahden puutteenalaisille työttömille marras- ja joulukuussa 1929 myönnetyn vuokra- ja ruoka-avustusmäärärahan käyttöä ⁴⁾, mitkä avustukset kamarin asettama toimikunta oli jakanut, kamari esitti, että samaan tarkoitukseen v:n 1930 tammii- ja helmikuun ajaksi osoitettaisiin 500,000 markan määrän kaupunginvaltuuston määrärahan mukaan yleisiin töihin käytettävästä talousarviomäärärahasta. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto myönsi ⁵⁾ määrärahan 750,000 markaksi korotettuna talousarvioon työttömyyden seurausten lieventämiseksi merkitystä määrärahasta.

Erään työttömien kokouksen valitsema lähetystö antoi kaupunginvaltuustolle ja rahatoimikamarille kirjelmän, jossa se m. m. anoi:

että kaupunki antaisi työnvälityskortin omaaville työttömille viikoittain työttömyysavustusta normaalista viikkopalkkaa vastaavan summan, joka oli katsottava avustukseksi eikä lainaksi, kun taas avustettujen itsensä oli huolehdittava vuokrasta sekä muiden eläntökustannustensa maksamisesta;

että kaikissa kaupungin töissä maksettaisiin normaalipalkka ilman ylimääräisissä töissä esiintyvää 15 %:n alennusta; sekä

että kaupungin töissä otettaisiin käytäntöön 7-tuntinen työpäivä.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin ehdotettua lähetystön anomuksen hylättäväksi kaupunginvaltuusto jätti ⁶⁾ sen huomioonottamatta.

Helsingin työttömien komitean kaupunginvaltuustolle myöhemmin tekemän anomuksen johdosta, joka koski m. m. 2,000,000 markan myöntämistä käteiseksi raha-avustuksiksi työttömille, rahatoimikamari esitti, että työttömyyden seurausten lieventämiseksi talousarvioon merkityistä varoista osoi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 19 §. — ²⁾ S:n 12 p. marrask. 33 §. — ³⁾ S:n 26 p. marrask. 19 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 88. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 12 §. — ⁶⁾ S:n s:n 20 §.

tettaisiin vuokra-, ruoka ja polttopuuavustusten jakamiseksi maaliskuun loppuun vielä 1,000,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ kamarin ehdotuksen sellaisin muutoksin, että 250,000 markkaa osoitettiin mainitusta määrärahasta ja 750,000 markkaa vuoden tilierotuksesta. Kamari antaisi myöhemmin lausuntonsa mainitun komitean samassa yhteydessä esittämistä toivomuksista, että kaupungissa asuvat ulkokuntalaiset avustuksia annettaessa oli katsottava kaupungin varsinaisten asukkaiden kanssa samanarvoiseksi, että kaikki työttömät työmiehet kokonaan vapautettaisiin niiden verojen suorittamisesta, jotka erääntyivät maksettaviksi sinä aikana, jolloin he olivat työttöminä, ettei veroja yleensä saisi periä työttömiltä työläisiltä, ennenkuin he olivat olleet vähintään 6 kuukautta yhteen menoon työssä, sekä että saatuja avustuksia ei saisi katsoa verotettavaksi tuloksi.

Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto lisäksi myönsi ²⁾ vuokra- ja ruoka-avustuksien jakamiseksi huhtikuun loppuun 1,200,000 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Rahatoimikamarin sen jälkeen asiasta antamassaan lausunnossa ehdotettua edellä mainitun komitean esityksen hylättäväksi, mikäli se koski kaupungista ja sen ulkopuolelta olevien henkilöiden yhdenvertaistamista, sekä esitettyä, että kysymys työttömien työläisten veronhuojennuksista jätettäisiin kamarin harkittavaksi erikseen kussakin yksityisessä tapauksessa, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ evätä komitean esityksen ensinmainitun osan, mutta veronhuojennusten suhteen lausua toivomuksen, että kunnallisveroa ei perittäisi työttömiltä työntekijöiltä, ennenkuin he olivat olleet työssä vähintään 2 kuukautta. Samassa yhteydessä kaupunginvaltuusto epäsi vtn Riipisen tekemän aloitteen siitä, että kamaria kehoitettaisiin ryhtymään toimenpiteisiin, jotta ilman työtä olevien varattomien henkilöiden maksettaviksi heidän ollessaan työttöminä lankeavia veroja vähennettäisiin, sekä ettei veroja perittäisi työttömiltä, ennenkuin he olivat olleet työssä 6 kuukautta.

Uudessa esityksessä Helsingin työttömien komitea anoi, että suoranaisten avustusten jakamiseen työttömille myönnettäisiin 2,000,000 markan määräraha, jolloin ruoka-avustus oli laskettava 20 markaksi yksinäistä henkilöä kohden päivässä sekä samaksi määräksi kummallekin perheen päämiehelle, jota paitsi lapsia varten oli myönnettävä kohtuullinen lisäavustus, sekä että vuokra-avustusta jaettaisiin todellisia vuokramenoja vastaava määrä, kuitenkin enintään yhdestä huoneesta ja keittiöstä. Sen jälkeen antamassaan lausunnossa rahatoimikamari ilmoitti avustustoimikuntansa ehdotuksesta vahvistaneensa ruoka- ja vuokra-avustukset siten, että ruoka-avustusta annettaisiin aikuisille 40 markkaa ja lapsille 30 markkaa viikossa sekä vuokra-avustusta perheettömille henkilöille 150 markkaa kuukaudessa, pieniperheille ^{2/3} todellisista vuokrakuluista sekä sellaisille perheille, joilla oli 2 tai useampia lapsia, koko vuokra. Näitä määriä ei olisi korotettava, koska työttömien perheiden avustukset muuten voisivat nousta yhtä korkeiksi tai vieläpä korkeammiksi kuin sellaisten perheitten, joiden jollakin jäsenellä oli työtä, ja jotka sen vuoksi yleensä eivät saaneet avustusta. Jos katsottaisiin tarpeelliseksi jakaa suoranaisia avustuksia myöskin huhtikuun päätyttyä, niin kamari tämän lisäksi tulisi antamaan siitä esityksen kaupunginvaltuustolle. Kaupunginvaltuusto hylkäsi ⁴⁾ sen jälkeen kamarin ehdotuksesta komitean anomuksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 35 §. — ²⁾ S:n 19 p. maalisk. 22 §. — ³⁾ S:n 2 p. huhtik. 13 §. — ⁴⁾ S:n s:n 33 §.

Rahatoimikamarin katsottua, että suoranaisten avustusten jakaminen kesän lähetessä vähitellen oli lopetettava, kaupunginvaltuusto sen esityksestä lisäksi osoitti ¹⁾ kyseistä toimintaa varten toukokuun ajaksi 500,000 markan määrän vuoden tilierotuksesta. Samassa yhteydessä käsitellyn Helsingin työttömien komitean uuden anomuksen 2,000,000 markan määrän myöntämisestä entistä suurempien avustusten jakamiseksi työttömille kaupunginvaltuusto sitä vastoin hylkäsi.

Saman komitean sen jälkeen tekemän anomuksen, että niille työttömille, joille ei voitu toimittaa työtä, jaettaisiin vuokra- y. m. suoranaisia avustuksia, kaupunginvaltuusto niinkään epäsi ²⁾. Samoin kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾ erään työttömien työntekijäin tekemän esityksen, että kaupunki edelleen antaisi jakaa suoranaisia avustuksia.

Puutteen lisääntyessä vuoden loppupuolella työttömien keskuudessa, varsinkin lapsirikkaissa perheissä, kaupunginvaltuusto lopuksi rahatoimikamarin anomuksesta myönsi ⁴⁾ vuoden tilierotuksesta kamarin käytettäväksi 200,000 markan määrärahan, josta jaettaisiin suoranaisia avustuksia, vaatteita, kenkiä ja kankaita.

Työttömille konttoristeille järjestettyjen kurssien avustaminen. Rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto myönsi ⁵⁾ kieli-, pika- kirjoitus- ja kirjanpitokurssien järjestämiseen työttömille konttoristeille 25,000 markkaa Helsingin konttoristiyhdistykselle ja 10,000 markkaa Helsingfors svenska konttoristförening nimiselle yhdistykselle otettavaksi valtuuston yleisistä käyttövaroista.

Työttömien konttoristien avustaminen. Helsingfors svenska konttoristförening ja Helsingin konttoristiyhdistys nimiset yhdistykset olivat anoneet, edellinen 30,000 ja jälkimmäinen 40,000 markan avustusta työttömille konttoristeille. Edellinen yhdistys aikoi ruokasaleissaan tarjota päivällisaterioita alennettuihin hintoihin, mahdollisesti ilmaiseksi, jälkimmäinen taas antaa avustuksia osin ruoka-annoksina, osin puiden ostamista varten sekä osin sairas-, vuokra- ja veroavustuksina. Huomauttaen m. m., että kaupunki siihen asti oli antanut avustusta melkein yksinomaan ravintoon, rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että kummallekin mainitulle yhdistykselle myönnettäisiin valtuuston yleisistä käyttövaroista 20,000 markan määräraha ruokalippujen ostamiseen kaupungin keskuskeittolasta sellaisille työttömille konttoristeille, jotka olivat olleet kaupungissa hengille kirjoitettuna vähintään 1 vuoden, kaikki tilitysvelvollisuuksin ja ehdoin, että yhdistykset ilmoittivat ne henkilöt, jotka olivat saaneet avustuksia, sekä että jos ruotsalaisen konttoristiyhdistyksen ruokalippujen hinta voitaisiin alentaa samaksi kuin kaupungin keskuskeittolan, näidenkin ruokalippujen osto sallittaisiin. Valtuusto hyväksyi ⁶⁾ kamarin esityksen sellaisin muutoksin, että kummankin yhdistyksen avustusmäärä korotettiin 30,000 markaksi.

Avustus Kontorens platsförmedling r. f. nimiselle yhdistykselle. Rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ yleisistä käyttövaroistaan 15,000 markan avustuksen Kontorens platsförmedling r. f. nimiselle yhdistykselle.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Kaupungin menoarvioon otettua yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahaa

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 21 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 51 §. — ³⁾ S:n 18 p. kesäk. 37 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. marrask. 34 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. helmik. 31 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. marrask. 31 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. maalisk. 16 §.

jakamaan asetettu valiokunta¹⁾ antoi valtuustolle asiaa koskevan mietintönsä²⁾, jossa valiokunta tyydytyksekseen totesi valtuuston korottaneen määrärahan 720,000 markasta 1,000,000 markkaan, mikä suuressa määrin oli helpottanut valiokunnan työtä. Anottujen avustusten kokonaismäärä nousi, sikäli kuin niiden suuruus oli määritelty, 1,781,131:22 markkaan ja valiokunta oli hankkinut anomuksista asianomaisten hallitusten ja lautakuntien lausunnot. Samoin kuin edellisinä vuosina valiokunta oli jakoehdotuksessaan ylipäänsä noudattanut sitä periaatetta, että etupäässä puollettiin lasten hyväksi työskentelevien yritysten ja laitoksien avustamista, ja myöskin valiokunta oli katsonut, että myönnettyjen varojen käytön valvonnassa oli noudatettava entistä menettelyä.

Hyväksyen kaikki valiokunnan esittämät määrärahan jakoa koskevat ehdotukset kaupunginvaltuusto päätti³⁾ myöntää alla mainituille yrityksille ja laitoksille seuraavan suuruiset avustukset:

Helsingfors svenska folkhögskola nimisen opiston toimikunnalle opiston voimassapitoon	Smk	4,000: —
Nuoriso- ja raittiusliitto Fylgialle.....	»	6,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle puutarhатыön, urheilun ja kerhotoiminnan järjestämiseen alaikäisille katumyyjille sekä joutilaiden poikain työnvälitystoimiston ja kesäleirin ylläpitämiseen	»	15,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle yhteiskunnallista kasvatustyötä varten	»	45,000: —
Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors nimiselle yhdistykselle	»	15,000: —
Sörnäisten nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle poikakerhon ylläpitämiseen.....	»	15,000: —
Pasilan nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle poikain päiväkerhon ylläpitämiseen	»	10,000: —
Helsingin poikakotiyhdistykselle	»	13,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	110,000: —
Sairaanhoitajattarille T. Sainiolle ja H. Kivimäelle heidän Leppävaarassa olevan pikkulastenkotinsa ylläpitämiseen	»	8,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin voimassapitoon	»	20,000: —
Caritas-kesäsiirtolalle	»	6,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle sen yksinäisiä äitejä ja heidän lapsiansa varten perustaman kodin seimiosaston ylläpitämiseen ..	»	40,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle lasten kerhotoimintaa varten	»	6,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle Töölön sekä Lastenlinnan neuvonta-asemain ylläpitämiseen ..		15,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Käpylän osastolle lasten kesätoimintaa varten	»	2,000: —
Suomen lastenhoitoyhdistykselle	»	74,000: —

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 179. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9. — ³⁾ Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 25 §.

Helsingin kaupunkilähetykselle:

sen kaupungin lasten ja nuorison keskuudessa harjoittamaa työtä varten	Smk	20,000: —
Korson poikakotia, Kilon tyttökotia, Pasilan lastenhuoltolaa ja kesäsiirtoloita varten, käsitöiden hankkimiseksi työttömille naisille y. m.	»	35,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle sen kesävirkistys- ja siirtolatoiminnan tukemiseksi	»	10,000: —
Helsingin naisammattiosastojen käsityöseuralle kesävirkistyksen järjestämiseen työläisnaisille ja -lapsille ..	»	4,000: —
Maitopisara-yhdistykselle	»	160,000: —
Neiti E. Puhakalle hänen pikkulastenkotinsa ylläpitämiseen	»	5,000: —
Vuorelan sosialidemokraattiselle lastenosastolle Oraalle lasten kerhotoiminnan järjestämiseen	»	7,000: —
Vuorelan sosialidemokraattiselle nuoriso-osastolle kerhotoiminnan tukemiseksi	»	3,000: —
Pasilan lastenseimelle	»	17,000: —
Suomen sokeain hierojain yhdistykselle sen omistamaa hieroma- ja fysikaalista hoitolaitosta varten	»	50,000: —
Suomen sairaanhoitajatarliitolle kotisairashoidon ja terveydenhuollon keskuksen ylläpitoa varten	»	10,000: —
Suomen merimieslähetysseuralle satamalähetystyön tukemiseksi Helsingissä	»	20,000: —
Helsingin valkonauhayhdistykselle sen naisten työkodin kannattamiseksi	»	15,000: —
Keski-Helsingin valkonauhayhdistykselle naisten työkodin ylläpitämistä varten	»	3,000: —
Teollisuusseutujen evankelioimiselle Kalliolan poikajä tyttökerhotyön kannattamiseksi.....	»	30,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle naisyhdistykselle varattomien äitien ja lasten kesävirkistystä varten	»	25,000: —
Helsingin suomalaiselle Marttayhdistykselle kodinhoito- ja keittokurssien järjestämiseen	»	10,000: —
Helsingfors svenska Marthaförening nimiselle yhdistykselle kodinhoitokursseja varten	»	5,000: —
Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle talousopetuskurssien järjestämiseen	»	10,000: —
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle sen taloustyöntekijäkodin voimassapitoon sekä Siuntiossa sijaitsevan lepokodin avustamiseksi	»	20,000: —
Sokeain ystävät nimiselle yhdistykselle	»	5,000: —
Helsingin sokeain yhdistykselle sen työnvälitystoimistoa varten	»	20,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistykselle sen kuuromykkäin keskuudessa harjoittamaa kansansivistystyötä varten	»	1,000: —
Heikkokuuloisten suojaamisyhdistykselle	»	2,000: —
Helsingin Mariayhdistykselle iäkkäiden kotiapulaisten kodin ylläpitämiseen	»	10,000: —
Pelastusarmeijalle Leppävaaran tyttökotia, Leppävaaran poikakotia sekä lasten kesäsiirtoloita varten	»	35,000: —

Kirjoja sokeille nimiselle yhdistykselle	Smk	10,000: —
Brage-yhdistykselle sen leikkeletoista varten	»	5,000: —
Helsingin sivistysjärjestöjen kansankonservatoriolle	»	25,000: —
Helsingin raittiusseuralle	»	6,000: —
Raittiusyhdistys Kilvelle	»	8,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle raittiusaluejärjestölle lasten keskuudessa harjoitettavaa raittiustyötä var- ten	»	10,000: —
<u>Yhteensä Smk</u>		<u>1,000,000: —</u>

Edelleen kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti:

1) että kaikki hakijat, jotka edellä mainitun avustuksen saivat, varain asianmukaisen käytön suhteen oli alistettava valtuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa, kaupungille tulevien juovutusjuomavarojen käyttöä koskevilla säännöissä määrättyyn valvontaan siten, että:

Opiston Helsingfors svenska folkhögskola toimikunta sekä nuoriso- ja raittiusliitto Fylgia olivat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors, Sörnäisten nuorten miesten kristillinen yhdistys ja Pasilan nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin poikakotiyhdistys, Lasten työkotiyhdistys, sairaanhoitajattaret T. Sainio ja H. Kivimäki, yhdistys Koteja kodittomille lapsille, Caritas-kesäsiirtolan hallitus, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto edellä mainittuine osastoineen, Suomen lastenhoitoyhdistys, Helsingin kaupunkilähetys lasten ja nuorison keskuudessa harjoitetun työnsä puolesta, Helsingin sosialidemokraattinen nuorisoyhdistys, Helsingin naisammattiosastojen käsityöseura ja Maitopisara, neiti E. Puhakka sekä Vuorelan sosialidemokraattinen lastenosasto Oras ja Vuorelan sosialidemokraattinen nuoriso-osasto lastensuojelulautakunnan alaiset;

Pasilan lastenseimen johtokunta lastentarhain johtokunnan alainen;

Suomen sokeain hierojain yhdistys ja Suomen sairaanhoitajatarliitto terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Suomen merimieslähetykseura, Helsingin valkonauhayhdistys, Keski-Helsingin valkonauhayhdistys, Teollisuusseutujen evankelioimiseseura, Helsingin sosialidemokraattinen naisyhdistys, Helsingin suomalainen Martta-yhdistys, Helsingfors svenska Marthaförening, Helsingin kasvatustaloustieteiden koulu, Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, yhdistys Sokeain ystävät, Helsingin sokeain yhdistys ja Helsingin kuuromyökkäyhdistys sekä Heikko-kuuloisten suojaamisyhdistys sosialilautakunnan alaiset;

Helsingin kaupunkilähetys muun paitsi lasten ja nuorison keskuudessa harjoitetun toimintansa puolesta, Helsingin Mariayhdistys ja Pelastusarmeija köyhäinhoitolautakunnan alaiset;

yhdistykset Kirjoja sokeille ja Brage kaupunginkirjaston johtokunnan alaiset;

Sivistysjärjestöjen kansankonservatorio musiikkilautakunnan alainen; sekä

Helsingin raittiusseura, raittiusyhdistys Kilpi ja Helsingin sosialidemokraattinen raittiusaluejärjestö raittiuslautakunnan alaiset; sekä

että mainitut hallitukset, lauta- ja johtokunnat olivat velvolliset v:n 1931 helmikuun kuluessa valtuustolle antamaan selonteon puheena olevan valvonnan suorittamisesta ja sen aiheuttamista toimenpiteistään;

2) vahvistaa avustusten saamisen lisäehdoksi, että kaikkien apurahan saajien, jotka ilman vastaavaa korvausta antoivat avustusta tarvitseville, oli samalla kuin niiden soveltuvissa kohdin oli tehtävä ero kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden siellä oleskelevien henkilöiden välillä, jokaisessa eri tapauksessa hankittava köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistosta tarkat tiedot avunanojan oloista ja, mikäli avustusta jossain muodossa annettiin, ilmoitettava se toimistolle rekisteröitäväksi sekä avustusten myöntämisen ja käytön valvonnan suhteen alistuttava niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitolautakunta katsoi tarpeelliseksi antaa; sekä

3) että valtuuston päätös oli saatettava asianomaisten hallitusten, lauta- ja johtokuntain tietoon niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Avustus Veikkolan parantolalle. Kaupunginvaltuusto oli v. 1929 myöntänyt¹⁾ Kirkkonummella olevalle Veikkolan parantolalle kutakin parantolassa v. 1930 hoidettua Helsingin kaupungissa kotipaikkaoikeuden omaavaa potilasta kohden 20 markan avustuksen hoitopäivältä, ei kuitenkaan yhteensä enemmän kuin 100,000 markkaa. Sielunterveysseura, joka ylläpiti parantolaa, anoi v. 1930, että kaupungin avustus parantolalle v:n 1931 alusta pysyttämällä maksimimäärä korotettaisiin 28 markkaan hoitopäivältä ja maksettaisiin pysyväänä vuosiavustuksena. Kaupungin sairaalain hallitus puolsi anomuksen hyväksymistä, kun taas rahatoimikamarin mielestä avustus v. 1931 oli maksettava samojen perusteiden mukaan kuin v. 1930 ja sen edelleen maksaminen seuraavina vuosina jätettävä erikoisen harkinnan varaan. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti²⁾ myöntää parantolan ylläpitämiseen v. 1931 20 markan avustuksen kutakin kotipaikkaoikeuden kaupungissa omaavaa mainitussa parantolassa hoidettua potilasta kohden, ei kuitenkaan yhteensä enemmän kuin 100,000 markkaa koko vuodelta, sekä antaa kaupungin sairaalain hallitukselle tehtäväksi tarkastaa avustusten tilityksen.

Avustus Risataulisten lasten parantolayhdistykselle. Risataulisten lasten parantolayhdistys ilmoitti, ettei se toukokuun 31 p:nä 1929 annetun valtionavustuksen antamista m. m. tuberkuloottisten hoitolaitoksille koskevan lain tultua voimaan v:n 1930 alussa enää voinut ylläpitää Högsand nimistä parantolaa niillä maksuilla, jotka mainitussa laissa oli asetettu valtionavustuksen saamisen ehdoiksi, kauemmin kuin viimeksimainitun vuoden huhtikuun 1 p:ään. Tehtyjen laskelmien mukaan yhdistys tarvitsi 196,250 markan lisämäärän ylläpitääkseen parantolan toimintaa mainitusta ajankohdasta vuoden loppuun. Yhdistys anoi, että kaupunki antaisi tämän suuruisen takuun parantolan ylläpitämiseksi mainittuna aikana sen 287,000 markan määrärahan lisäksi, mikä oli merkitty kaupungin talousarvioon hoitopaikkojen kustantamiseksi mainitussa parantolassa. Terveystoimikamarin ehdotuksesta avustaa yhdistystä siten, että huhtikuun 1 p:nä jäljellä oleva kyseisen talousarviomäärärahan osa myönnettäisiin yhdistykselle avustukseksi ehdoin, että kaupunki mainitusta päivästä vuoden loppuun sai maksutta käyttää niin suurta hoitopäivämäärää parantolassa kuin kyseinen määrä vastasi laskettuna 30 markan mukaan hoitopäivältä.

Avustus Lasten työkoteja nimiselle yhdistykselle. Lasten työkoteja niminen yhdistys anoi kaupunginvaltuustolta 40,000 markan lisäystä siihen 80,000

¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 94. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27 p. elok. 33 §. — ³⁾ S:n 19 p. maalisk. 8 §.

markan määrärahaan, joka v. 1929 oli myönnetty yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahasta yhdistyksen Kalliossa ja Vallilassa sijaitsevien lasten työkotien ylläpitämiseksi. Sekä lastensuojelulautakunta että rahatoimikamari puolsivat anomuksen hyväksymistä, ja viimeksimainittu ehdotti anotun lisäyksen myönnettäväksi siten, että yhdistykselle annettaisiin valtuuston yleisistä käyttövaroista 30,000 markan lisäavustus sen toiminnan tukemiseksi v. 1929 sekä sen lisäksi 10,000 markan avustus, mikä määrä maksettaisiin etukäteen kaupunginkassasta ja vähennettäisiin yhdistykselle mahdollisesti v:ksi 1930 myönnettävästä avustuksesta. Asiaa esitellessä valtuusto päätti ¹⁾ myöntää yhdistykselle 40,000 markan ylimääräisen avustuksen, joka kokonaan osoitettaisiin valtuuston yleisistä käyttövaroista.

Evätty anomus työhuoneen vuokraamisesta sokeille. Sokeain maatalouskoti-seura r.y. niminen yhtymä anoi 30,000 markan vuotuista avustusta työhuoneen vuokraamiseksi sokeille korityöntekijöille. Rahatoimikamarin saatua tietää, että sosialiministeriö aikoi hankkia tällaisen työhuoneen, ja sen perusteella ehdotettua anomuksen hylkäämistä kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ sen.

Avustus Pasilan lastenseimelle. Sen johdosta, että Pasilan lastenseimen johtokunta taloudellisista syistä oli suunnitellut seimen toiminnan lopettamista, lastensuojelulautakunta, joka päinvastoin katsoi laitoksen toiminnan laajentamisen tarpeelliseksi, oli ryhtynyt johtokunnan kanssa neuvotteluihin siitä, oliko seimen toiminnan jatkaminen laajemmassa muodossa mahdollista. Johtokunta oli tällöin ilmoittanut suostuvansa ylläpitämään seimeä laajennetun suunnitelman mukaisesti ehdoin, että kaupunki myönsi johtokunnalle 46,000 markan vuotuisen määrärahan. Sekä lastensuojelulautakunnan että lastentarhain johtokunnan puoleltua mainitun määrärahan myöntämistä kyseiseen tarkoitukseen rahatoimikamari anoi kaupunginvaltuustolta, että se myöntäisi yleisistä käyttövaroistaan mainitun suuruisen avustuksen Pasilan lastenseimelle v:ksi 1930 ja antaisi lastentarhain johtokunnan tehtäväksi valvoa seimen toimintaa. Valtuusto hyväksyi ³⁾ kamarin esityksen sellaisin muutoksin, että avustuksen määrä oli otettava opetus- ja sivistyslaitoksille varatuista valtuuston käyttövaroista.

Evättyjä anomuksia poikien ja tyttöjen kerhotoiminnan avustamisesta. Teollisuusseutujen evankelioimis-seura anoi v. 1929 kaupunginvaltuustolta 30,000 markan apurahaa mainituksi vuodeksi ja 60,000 markan apurahaa v:ksi 1930 sen Kalliolan työkeskuksessa ylläpitämää poikien ja tyttöjen kerhotoimintaa varten esittäen samalla, että kaupunki itse järjestäisi samanlaista toimintaa kaupungin laitaosiin, aluksi 150 pojalle Vallilaan, mihin tarkoitukseen voitiin varata sopiva huoneisto Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiön n:o 4 Mäkelänkadun 45:ssä olevasta uudistalosta. Lastensuojelulautakunta ja sosialilautakunta ehdottivat seuran anomuksen sen oman toiminnan avustamisesta evättäväksi, koska sellaisia apurahoja oli anottava yleishyödyllisten tarkoitusten avustamiseen varatusta määrärahasta, mutta ehdottivat seuran tekemän, poikien kerhotoiminnan järjestämistä Vallilaan koskevan aloitteen johdosta, että lastensuojelulautakunnalle annettaisiin tehtäväksi järjestää kesäkuun 1 p:stä sellaista toimintaa sinne, että mainitusta päivästä otettaisiin kaupungin palvelukseen tällaisen työn ohjaaja sekä että tarkoitukseen osoitettaisiin tarvittavat varat. Myöhemmin sosialilautakunta vielä lisäksi ehdotti, että edellä mainitulle rakennusosakeyhtiölle myönnettäisiin 200,000 markan

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 29 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 34 §. — ³⁾ S:n 22 p. tammik. 6 §.

kuoetuslaina sen talossa olevan huoneiston sisustamiseen kerhotoimintaa varten. — Sen jälkeen kaupunginvaltuustolle tekemässään esityksessä rahatoimikamari m. m. mainitsi, että yrityksen järjestäminen kunnalliselle pohjalle ei näyttänyt täysin sopivalta, minkä johdosta Vallilan kerhotyö kokonaan oli jätettävä alkuunpanijalle, mutta kaupungin oli tuettava sitä taloudellisesti. Huoneistokysymys taas oli ratkaistava niin, että rakennusosakeyhtiö saisi ehdotetun lainan ja panisi huoneiston kuntoon, minkä jälkeen kaupunki ottaisi sen vuokralle ja luovuttaisi tarvittavan osan siitä kerhotoimintaa varten, mutta pidättäisi itselleen oikeuden huoneiston jäljellä olevan osan vuokraamiseen yleishyödyllisille yhtymille. Ehdottaen yhdistyksen anomuksen avustuksen myöntämisestä sen Kalliolassa harjoittamaa kerhotoimintaa varten hylättäväksi kamari esitti:

että Teollisuusseutujen evankelioimisuuralle poikien kerhotoiminnan järjestämiseksi Vallilaa kesäkuun 1 p:stä vuoden loppuun myönnettäisiin valtuuston yleisistä käyttövaroista 97,000 markan apuraha, mistä 55,000 markkaa perustamiskustannuksiin ja 42,000 markkaa kyseisen toiminnan ylläpitämiseen;

että lastensuojelulautakunnan v:n 1931 talousarvioon merkittäisiin 72,000 markan määräraha mainitun työn tukemiseksi;

että Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiölle n:o 4 myönnettäisiin kuoetuslainoiksi yleishyödyllisille rakennusyhtiöille määrätystä varoista 200,000 markan laina kerhohuoneiston sisustamiseksi yhtiön omistaman Mäkelänkadun talon n:o 45 pohjakerrokseen;

että tämä huoneisto kesäkuun 1 p:stä lukien vuokrattaisiin kaupungille käytettäväksi etupäässä kerhotoimintaa varten; sekä

että valtuuston yleisistä käyttövaroista myönnettäisiin 30,000 markan määräraha tähän tarkoitukseen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että tehdyt esitykset eivät antaisi aihetta mihinkään toimenpiteisiin sen taholta.

Kristillis-yhteiskunnallisen keskuslähetyksen tekemän anomuksen 6,000 markan avustuksen myöntämisestä nuorison kerhotoiminnan järjestämiseksi Toukolaan ja Kumpulaan kaupunginvaltuusto niinkään epäsi ²⁾ sosialilautakunnan ja rahatoimikamarin ehdotettua sen hylkäämistä.

Rakennusavustuksen myöntäminen Ammattienedistämislaitokselle. Ammattienedistämislaitoksen säätiö anoi kaupunginvaltuustolta 1,000,000 markan suuruista avustusta XIV kaupunginosan korttelissa n:o 463 Töölönkadun varrella olevan säätiölle luovutetun tontin n:o 28 rakentamiseen. Viitaten siihen, että kaupunki jo tuntuvasti oli kannattanut rakennushanketta luovuttamalla sanotun tontin maksutta, rahatoimikamari ehdotti anomuksen evättäväksi. Asia palautettiin kuitenkin ³⁾ sitä valtuustolle ensi kertaa esiteltäessä kamariin. Ennenkuin tämä oli antanut uutta lausuntoa, säätiö esitti uuden anomuksen, jossa se pyydetyn rakennusavustuksen sijaan anoi 3,000,000 markan korotonta kuoetuslainaa kolmatta kiinnitystä vastaan suunniteltuun rakennukseen, jolloin kuoetus olisi määrättävä enintään 5 %:ksi vuodessa laskettuna kolmannelta vuodelta lainan antamisen jälkeen. Kamarin sen jälkeen antaman uuden lausunnon mukaisesti valtuusto päätti ⁴⁾:

myöntää säätiölle 1,500,000 markan suuruisen rakennusavustuksen, josta 500,000 markkaa suoranaisten avustuksena ja 1,000,000 markkaa kuo-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. helmik. 17 §. — ²⁾ S:n 17 p. syysk. 44 §. — ³⁾ S:n 16 p. huhtik. 25 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. toukok. 1 §.

letuslainana kiinnitystä vastaan säätiön edellä mainittuun tonttiin ja sille suunniteltuihin rakennuksiin;

että mainitusta kiinnityslainasta oli suoritettava 5 % korkoa ja 3 % kuoletusta vuosittain, jolloin kuitenkin kuoletuksen suorittaminen alkaisi kolmantena vuonna lainan myöntämisestä laskien; sekä

että tarkoitukseen tarvittavat varat oli merkittävä kaupungin v:n 1931 menoarvioon.

Evätty anomus avustuksen myöntämisestä ammattikoululle. Parturinammattikoulun anomuksen 15,000 markan määrärahan merkitsemisestä kaupungin v:n 1931 talousarvioon mainitun koulun ylläpitämiseksi kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti epäsi ¹⁾).

Evätty anomus sanakirjallis-kansatieteellisen tutkimusretken avustamisesta. Eteläsuomalainen ylioppilasosakunta oli anonut 30,000 markan suuruista avustusta Suomen kansankielen sanakirjaa varten tarvittavien aineiden ja kansatieteen kannalta mielenkiintoisten esineiden keräämiseen Nurmijärven pitäjistä. Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ anomuksen.

Evätty anomus ylimääräisen avustuksen myöntämisestä teatterille. Kansan näyttämön kannatusosakeyhtiö anoi 150,000 markan ylimääräistä avustusta uusien näyttämö- ja valaistuslaitteiden hankkimiseksi mainitun yhtiön kannattamalle teatterille, jolle kaupungin kertomusvuoden talousarvioon oli merkitty 175,000 markan määräraha. Musiikkilautakunnan ehdotettua anomuksen hyväksymistä ja rahatoimikamarin sen hylkäämistä kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾ sen.

Avustus musiikkiliitolle. Suomen työväen musiikkiliiton Uudenmaan piirihallitus anoi 20,000 markan avustusta jaettavaksi sen harkinnan mukaan kahdeksalle kaupungissa toimivalle liittoon kuuluvalla laulukoorolle sekä liiton orkesterille. Musiikkilautakunnan puollettua anomuksen hyväksymistä sellaisin ehdoin, että varain jako alistettiin lautakunnan harkittavaksi, kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ rahatoimikamarin kehoituksesta myöntää tähän tarkoitukseen yleisistä käyttövaroistaan 10,000 markan määrärahan jaettavaksi mainitun lautakunnan osoitusten mukaan.

Evätty anomus avustuksen myöntämisestä raittiusyhdistykselle. Helsingin talojen raittiin elämän edistämislitto r.y. anoi 15,000 markan avustusta toimintansa edistämiseksi. Raittiuslautakunnan ehdotettua anomuksen hyväksymistä ja rahatoimikamarin sen hylkäämistä kaupunginvaltuusto epäsi ⁵⁾ sen.

Avustus matkailupropagandan keskustoimikunnalle. Matkailupropagandan keskustoimikunta, joka v. 1930 aikoi julkaista kolme osaksi Helsingin kaupunkia, osaksi Helsingistä maan eri osiin johtavia matkailureittejä koskevaa lentokirjasta, anoi 80,000 markan määrärahaa avustukseksi kirjasten painatus- ja jakelukustannusten suorittamiseen. Rahatoimikamarin puollettua anomusta kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ myöntää anotun määrän yleisistä käyttövaroistaan.

Evätty anomus hautapaikkamaksujen poistamisesta tai vähentämisestä. Kaupunginvaltuusto oli v. 1929 Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntain uuden hautausmaan laajentamiseksi luovuttanut ⁷⁾ seurakunnille lisäalueen m. m. ehdoin, että nämä jokaisen kalenterivuoden alussa suorittivat 2,000

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 42 §. — ²⁾ S:n 17 p. syysk. 43 §. — ³⁾ S:n 27 p. elok. 31 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. toukok. 33 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. elok. 32 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. huhtik. 19 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 16.

markan maksun kustakin edellisenä vuonna luovutetusta 2.5×1.0 m²:n suuruista hautapaikasta. Koska oli toivottavaa, että tämä alue mahdollisimman pian saatiin kuntoon, mikä vaati huomattavia kustannuksia, seurakuntain hautausmaakomitea anoi, että valtuusto poiketen edellä mainitusta ehdosta joko kokonaan luopuisi hautapaikoista suoritettavaksi määrättyistä hautapaikkamaksuista tai ainakin alentaisi ne korkeintaan 1,000 markkaan paikalta. Kaupungin yleisten töiden hallituksen puolestaan ehdotettua anomuksen hylkäämistä ja rahatoimikamarin ehdotettua maksun alennettavaksi 1,000 markkaan 2.5×1.0 m²:n suuruiselta hautapaikalta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ evätä komitean anomuksen.

Tie- ja liikennepäivien järjestämisen avustaminen. Helsinkiin suunniteltuja tie- ja liikennepäiviä järjestämään asetettu valiokunta ilmoitti kirjelmässä rahatoimikamarille, että eri autojärjestöjen valitsema pysyväinen tiekomitea sekä liikennekulttuurikomitea olivat suunnitelleet erityisen tie- ja liikennepäivät nimisen neuvontatilaisuuden järjestämistä Helsinkiin maaliskuun 22—25 päiviksi tierakennus- ja tiekonenäyttelyn yhteyteen, sekä anoi näiden päivien järjestelyjä varten 10,000 markan avustusta kaupungin varoista. Kamarin puolestaan puollettua 8,000 markan määrärahan myöntämistä kyseiseen tarkoitukseen kaupunginvaltuusto asiaa esiteltäessä päätti²⁾ yleisistä käyttövaroistaan myöntää valiokunnalle anotun 10,000 markan määrän vähentämättömänä.

Avustus köyhäinhuoltokokouksen järjestämiseen. Suomen kunnallisten huoltotyöntekijäin liitto, joka vuosikokouksensa yhteyteen useana vuonna oli järjestänyt maan eri seuduille kesäkokouksia huoltotyön edistämiseksi, oli köyhäinhuoltolautakunnalta tiedustellut voisivatko kaupungin köyhäinhuoltoviranomaiset järjestää tällaisen kokouksen Helsinkiin kesällä 1930. Tämän johdosta ja kun Sveriges fattigvårds- och barnavårdsfunktionärers riksförbund niminen Ruotsin huoltoväen liitto aikoi suunnitellun kokouksen yhteydessä tehdä opintomatkan Suomeen, köyhäinhuoltolautakunta, joka arvioi kokoukseen osallistuvan n. 400 henkilön Suomesta ja n. 200 Ruotsista, anoi 50,000 markan määrärahaa päivällisten ja retkeilyjen järjestämiseen kokouksen osanottajille. Rahatoimikamarin puollettua anomusta kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ yleisistä käyttövaroistaan 30,000 markan määrärahan mainittuun tarkoitukseen.

Avustus yleisen voimistelujuhlan järjestämiseen. Suomen voimistelu- ja urheiluliitto, joka v:sta 1900 lähtien on järjestänyt joka kolmas vuosi yleisiä voimistelujuhlia maan eri paikkakunnille, oli v. 1929 anonut kaupunginvaltuustolta 35,000 markan määrärahaa yleisen voimistelujuhlan järjestämiseksi Helsinkiin v. 1930. Kutsu juhlaan oli lähetetty kaikkiin Euroopan maihin, ja sen osanottajien lukumäärä oli arvioitu 8,000 à 10,000 henkilöksi. Urheilulautakunnan ja rahatoimikamarin puollettua liiton anomuksen hyväksymistä siten, että kaupungin avustus saisi takuuavustuksen muodon, kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ kamarin ehdotuksen mukaisesti yleisistä käyttövaroistaan myöntää mainitulle liitolle kyseisen juhlan järjestämiseen enintään 35,000 markan takuuavustuksen, joka tarvittaessa oli maksettava sen jälkeen kun liitto oli saanut selville juhlan aiheuttaman mahdollisen tappion suuruuden.

Avustus sairaanhoitajatarkongressille. Suomen sairaanhoitajataryhdistys anoi kaupunginvaltuustolta 25,000 markan määrärahaa vastaanottotilaisuuden järjestämiseksi neljännen pohjoismaisen sairaanhoitajatarkongressin

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 28 §. — ²⁾ S:n 19 p. maalisk. 20 §. — ³⁾ S:n s:n 26 §.
— ⁴⁾ S:n 2 p. huhtik. 32 §.

osanottajille, mikä kongressi pidettäisiin Helsingissä heinäkuun 12—18 p:nä ja johon 1,000—1,500 henkilön Pohjoismaista arveltiin ottavan osaa. Kaupungin sairaalain hallituksen ja rahatoimikamarin puoleltua määrärahan myöntämistä, jälkimmäisen kuitenkin 15,000 markaksi alennettuna, valtuusto päätti ¹⁾ osoittaa mainittuun tarkoitukseen 15,000 markkaa yleisistä käyttövaroistaan.

Avustus vastaanottotilaisuuden järjestämiseen neljännen pohjoismaisen lastensuojelukongressin osanottajille. Komitea, joka oli asetettu järjestämään neljättä pohjoismaista lastensuojelukongressia, joka pidettäisiin Helsingissä heinäkuun 7—10 p:nä ja johon odotettiin osallistuvan 500—600 henkilön, näistä ainakin puolet Skandinavian maista, anoi rahatoimikamarille osoitettussa kirjelmässä, että kaupunki järjestäisi vastaanoton kongressin osanottajille ja sen lisäksi 35,000 markalla ottaisi osaa kongressin aiheuttamiin kustannuksiin. Lastensuojelulautakunnan puoleltua anomusta kaikissa kohdin valtuusto päätti ²⁾ kamarin ehdotuksesta myöntää yleisistä käyttövaroistaan 30,000 markan määrärahan vastaanoton järjestämiseksi kaupungin puolesta kongressin osanottajille, mutta muilta osilta hylätä komitean anomuksen.

Eväty anomus avustuksen myöntämisestä entomologikongressille. Helsingin hyönteistieteellisen yhdistyksen anomuksen 6,000 markan avustuksen myöntämisestä juhlapäivällisten järjestämiseen elokuun 5—7 p:nä pidettävän kolmannen pohjoismaisen entomologikongressin osanottajille kaupunginvaltuusto hylkäsi ³⁾ rahatoimikamarin asiasta antaman epäävän lausunnon mukaisesti.

N. s. raittiusviikon järjestämisen avustaminen. Lausun m. m., että viime vuosina maassa oli tullut tavaksi viettää marraskuun ensimmäistä viikkoa yleisenä n. s. raittiusviikkona, raittiuslautakunta anoi 10,000 markan suuruisia avustusta tällaisen viikon järjestämiseksi siihen kuuluvine juhlaineen ja esitelmineen mainittuna aikana kaupunkiin. Rahatoimikamarin ehdotettua, että määräraha myönnettäisiin alennettuna 5,000 markaksi, valtuusto päätti ⁴⁾ yleisistä käyttövaroistaan osoittaa kyseiseen tarkoitukseen anotun 10,000 markan määrän.

Stadionaluetta koskevan kilpailun tulos. Stadionalueen järjestämistä koskevan aatekilpailun palkintolautakunta ilmoitti ⁵⁾ antaneensa saapuneista kilpailuluonnoksista määrätyt palkinnot seuraaville henkilöille, nimittäin ensimmäisen palkinnon, 25,000 markkaa, herra O. J. Enrothille, toisen palkinnon, 15,000 markkaa, arkkitehti E. Huttuselle sekä kolmannen palkinnon, 10,000 markkaa, yhteisesti arkkitehdeille A. Pernajalle ja R. Ypyälle. Lisäksi lautakunta oli päättänyt 5,000 markasta kappaleelta lunastaa professori C. Lindbergin ja filosofianmaisteri L. Pihkalan yhdessä laatiman luonnoksen sekä arkkitehtien M. Finellin, E. Vaskisen, M. Välikankaan ja A. Aallon luonnokset. Lautakunta ei kuitenkaan katsonut minkään kyseisistä luonnoksista soveltuvan kokonaisuutena toteutettavaksi.

Matka-apurahojen myöntäminen. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ C. F. Ekholmin stipendiorahaston korkovaroista alla mainituille 9 henkilölle 2,000 markan matka-apurahan kullekin. Apurahan saivat ylioppilas E. M. Damstén, faktori A. Forsblom, koristeveistäjä A. Karttunen, veistonopettaja V. Keinänen, jäljentäjäteknikko B. Lönegren, emaljityöntekijä A. Nordberg, kirjaltaja V. J. Savolainen, optikko O. Strömberg ja tarkkuusmekanikko E. F. A. Törrönen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 29 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 6 §. — ³⁾ S:n s:n 48 §. — ⁴⁾ S:n s:n 41 §. — ⁵⁾ S:n s:n 40 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. lokak. 12 §.

Ylioppilas R. Ohlsille annettiin¹⁾ haettavaksi julistettu 5,000 markan matka-apuraha Gustav Pauligin lahjoitusrahaston korkovaroista.

Myöhemmin samasta rahastosta haettavaksi julistettu saman suuruinen matka-apuraha annettiin²⁾ ylioppilas S. A. Perretille.

Myönnetyt ylimääräiset eläkkeet. Seuraaville henkilöille kaupunginvaltuusto anomuksesta myönsi ylimääräisiä elinkautisia eläkkeitä alla mainitut kuu-kausimäärät:

verotusvalmistelukunnan ent. osastonjohtajattarelle T. Malmille 190 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien³⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen ent. opettajalle A. J. Rundtille 500 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien⁴⁾;

puhtaanapitolaitoksen varaston ent. yövartijalle K. V. Tallrothille 300 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien⁵⁾;

Humaliston sairaalan ent. alihoitajattarelle E. Blomille 683 markkaa hänen vakinaisen eläkkeensä lisäksi tammikuun 1 p:stä 1928 lukien⁶⁾;

Oikokadun varrella olevan Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ent. siivoojattarelle ja vahtimestarille F. K. Backalle 300 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien⁷⁾;

työnvälitystoimiston ent. toimistoapulaiselle U. V. Vinhalle 800 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien⁸⁾;

kaasulaitoksen muurarille H. Saaristolle 500 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien⁹⁾;

rakennuskonttorin satamaosaston kirvesmiehen K. A. Kronqvistin leskelle 335 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien¹⁰⁾;

vesijohtolaitoksen ylikonemestarin A. N. Ljungdellin leskelle 300 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien¹¹⁾;

rakennuskonttorin yövartijan H. R. Bergmanin leskelle 300 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien¹²⁾;

lyhdynsyyttäjä K. H. Äijänkorven leskelle 300 markkaa ja hänen kahdelle alaikäiselle tyttärelleen 150 markkaa kummallekin, kunnes he täyttivät 16 vuotta, kaikki huhtikuun 1 p:stä lukien¹³⁾;

kalustonhoitaja J. K. Alhon leskelle 300 markkaa ja hänen alaikäiselle pojalleen, kunnes hän täytti 16 vuotta, 150 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien¹⁴⁾;

kaupunginpalvelija E. F. Lindellin leskelle 200 markkaa, niin kauan kuin hän pysyi leskenä, ja hänen kahdelle alaikäiselle tyttärelleen 150 markkaa kummallekin, kunnes he täyttivät 16 vuotta, kaikki huhtikuun 1 p:stä lukien¹⁵⁾;

rakennuskonttorin kirvesmiehen K. W. Lindqvistin leskelle 400 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien¹⁶⁾;

satamamestari F. M. Fagrenin leskelle 400 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien¹⁷⁾;

puhtaanapitolaitoksen työmiehen A. E. Bifeltin leskelle 300 markkaa, niin kauan kuin hän pysyi leskenä, helmikuun 1 p:stä lukien¹⁸⁾;

sähkölaitoksen koneenkäyttäjän E. Heikkisen leskelle 400 markkaa huhtikuun 1 p:stä lukien¹⁹⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 5 §. — ²⁾ S:n 10 p. jouluk. 8 §. — ³⁾ S:n 2 p. huhtik. 14 §. — ⁴⁾ S:n s:n 15 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. huhtik. 17 §. — ⁶⁾ S:n s:n 30 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. lokak. 32 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. marrask. 29 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. marrask. 12 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. helmik. 32 §. — ¹¹⁾ S:n 19 p. maalisk. 12 §. — ¹²⁾ S:n 16 p. huhtik. 15 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. toukok. 18 §. — ¹⁴⁾ S:n s:n 33 §. — ¹⁵⁾ S:n s:n 34 §. — ¹⁶⁾ S:n 21 p. toukok. 11 §. — ¹⁷⁾ S:n s:n 14 §. — ¹⁸⁾ S:n 11 p. kesäk. 42 §. — ¹⁹⁾ S:n s:n 44 §.

kaupunginorkesterin soittotaiteilijan G. Mariani-Ceratin kahdelle alakäiselle lapselle, 250 markkaa kummallekin, kunnes he täyttivät 15 vuotta, syyskuun 1 p:stä lukien¹⁾;

rakennuskonttorin työmiehen E. J. Wassmanin leskelle 300 markkaa elokuun 1 p:stä lukien²⁾;

rakennuskonttorin työmiehen W. Anderssonin leskelle 400 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien³⁾;

Vanhankaupungin pumppulaitoksen koneenkäyttäjänapulaisen A. Sundbergin leskelle 300 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien⁴⁾;

vesijohtolaitoksen putkenlaskijan K. Toivosen leskelle 300 markkaa elokuun 1 p:stä lukien⁵⁾; sekä

Marian sairaalan yövartijan A. Ekströmin leskelle 300 markkaa marras-kuun 1 p:stä lukien⁶⁾.

Rahatoimikamarin lakkauttamisen yhteydessä kaupunginvaltuusto sitä paitsi myönsi⁷⁾ kaupunginhallintokomitean ehdotuksesta⁸⁾ kamarin teknilliselle sihteerille, arkkitehti K. Hård af Segerstadille ja kamarin sihteerille H. Dalströmille, joita ei siirretty kaupunginhallitukseen, ylimääräiset eläkkeet, edelliselle 545 markkaa ja jälkimmäiselle 73 markkaa kuukaudessa, joten nämä molemmat viranhaltijat tulivat saamaan täyden eläkkeen.

Evättyjä ylimääräistä eläkettä koskevia anomuksia. Sitä vastoin kaupunginvaltuusto ei katsonut olevan syytä suostua niihin ylimääräistä eläkettä koskeviin anomuksiin, joita seuraavat henkilöt olivat tehneet:

kaasulaitoksen työnjohtajan G. B. Bergmanin leski, koska hänen miehensä oli ollut kaupungin palveluksessa ainoastaan v:sta 1924⁹⁾;

rakennuskonttorin työmiehen N. Sorsan leski, koska hänen miehensä oli ollut kaupungin palveluksessa vain 12 vuotta ja 4 kuukautta¹⁰⁾;

rakennuskonttorin työmiehen M. J. Taivaisen leski, koska hänen miehensä tuskin 2 vuotta oli ollut kaupungin palveluksessa¹¹⁾;

lampunhoitaja S. Ahosen leski, koska hän oli työkykyinen ja hänellä sitä paitsi oli toimi¹²⁾; sekä

kaupunginpalvelija K. A. Backman, koska hänelle oli myönnetty täysi vakinainen eläke¹³⁾.

Myönnetyt hautausavut. Kaupunginvaltuusto myönsi¹⁴⁾ sähkölaitoksen edesmenneen koneenkäyttäjän E. Heikkisen kuolinpesälle 3,305 markan hautausavun talousarvion hautausapumäärärahasta.

Niinikään valtuusto samasta talousarvion määrärahadista myönsi¹⁵⁾ leskirouva D. A. Bergmanille 3,515 markan hautausavun hänen miesvainajansa, kaasulaitoksen työnjohtajan G. B. Bergmanin kuoltua.

Mustikkamaan kansanpuiston kaitsijan E. Wickström-vainajan kuolinpesälle myönnettiin¹⁶⁾ samasta määrärahadista 1,500 markan hautausapu.

Samoin myönnettiin¹⁷⁾ Korkeasaaren eläintenhoitajan A. F. Hintsavainajan kuolinpesälle 1,550 markan hautausapu samasta määrärahadista.

Evättyjä hautausapuanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi¹⁸⁾ rouva C. Järvisen anomuksen hautausavun myöntämisestä hänen miesvainajansa, terveydellisten tutkimusten laboratorioin johtajan K. K. Järvisen jälkeen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 20 §. — ²⁾ S:n 12 p. marrask. 30 §. — ³⁾ S:n 26 p. marrask. 10 §. — ⁴⁾ S:n s:n 28 §. — ⁵⁾ S:n s:n 37 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. jouluk. 10 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. jouluk. 4 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 12 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. kesäk. 17 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. syysk. 14 §. — ¹²⁾ S:n 29 p. lokak. 35 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. marrask. 11 §. — ¹⁴⁾ S:n 16 p. huhtik. 10 §. — ¹⁵⁾ S:n s:n 11 §. — ¹⁶⁾ S:n 18 p. kesäk. 15 §. — ¹⁷⁾ S:n s:n 16 §. — ¹⁸⁾ S:n 2 p. huhtik. 35 §.

Niinikään valtuusto epäsi ¹⁾ Ruoholahden virutushuoneen järjestysmiehen W. F. Fahlström-vainajan lesken anomuksen hautausavun myöntämisestä.

Kaupungin hyväksi tehdyt testamentit. V. 1928 kuollut kauppias A. I. Olin oli testamentannut osan omaisuudestaan Helsingin kaupungille sen hallittavaksi Axel Immanuel Olinin rahastona, jonka korot vuosittain oli jaettava apurahoina vähävaraisille ruotsinkielisille kansakoululapsille. Rahatoimikamarin valvottua testamentin ja pesänselvitysmiehen ilmoitettua, että rahastolle lankesi 119,703:80 markan pääoma, kamari ilmoitti tämän kaupunginvaltuustolle, joka hyväksyi ²⁾ asiaa koskevan kamarin toimenpiteen.

V. 1929 kuollut räätäli K. N. Koskela oli testamentannut kaupungille tuberkuloosin vastustamiseen käytettäväksi omaisuutensa, jonka perunkirjoituksessa havaittiin huonekaluja y. m. lukuunottamatta käsittävän 1 huoneen ja keittiön osakehuoneiston sekä pankkitalletuksia 25,649:90 markan arvosta. Tämän johdosta rahatoimikamari oli valvonut testamentin, mutta kun testamenttaajan vanhemmat, seppä K. Pihlman ja hänen vaimonsa, olivat ilmoittaneet erään muotovirheen takia aikovansa koettaa saada testamentin julistetuksi mitättömäksi, kamari oli tehnyt heidän kanssaan sellaisen sopimuksen, että kaupunki pitäisi testamenttaajan omaisuudesta osakehuoneiston ja muun omaisuuden, kun taas hänen vanhempansa saisivat pankkitalletukset. Irtaimiston rahatoimikamari oli päättänyt myydä huutokaupalla ja huoneisto annettaisiin kesäkuun 1 p:stä lukien vuokralle kaupungin laskuun. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ toimenpiteet, joihin kamari oli ryhtynyt.

Vuoden 1931 meno- ja tulosääntö. Rahatoimikamarin laadittua ehdotuksen ⁴⁾ v:n 1931 meno- ja tulosäännöksi ja talousarviovaliokunnan annettua siitä lausuntonsa ⁵⁾ kaupunginvaltuusto otti ehdotukset käsiteltäväkseen sekä vahvisti ⁶⁾ kaupungin v:n 1931 meno- ja tuloarvion, joka osoitti seuraavat oppusummat:

Menot.

1. Velat	Smk	75,435,213: 50
2. Virastot	»	8,640,386: —
3. Kunnallishallinto	»	18,787,777: —
4. Palolaitos	»	5,008,160: —
5. Poliisilaitos	»	8,581,575: —
6. Yleiset rasitukset	»	5,450: —
7. Terveystenhoito	»	9,080,682: —
8. Sairaanhoido	»	42,196,529: —
9. Köyhäinhoito	»	35,401,876: —
10. Lastensuojelutoiminta	»	15,202,628: —
11. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	52,757,642: —
12. Teknilliset laitokset	»	96,774,166: —
13. Yleiset työt	»	140,082,337: —
14. Katu- ja laiturivalaistus	»	6,530,000: —
15. Puhtaanapito	»	18,759,170: —
16. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola	»	7,292,370: —
17. Kiinteä omaisuus	»	17,274,539: —
18. Eläkkeet ja apurahat	»	4,576,994: —
19. Sekalaiset menot	»	52,434,307: 50
Yhteensä		Smk 614,821,802: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 18 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 15 §. — ³⁾ S:n s:n 20 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — ⁵⁾ S:n n:o 38. — ⁶⁾ S:n n:o 41.

Tulot.

Säästöä vuodesta 1930	Smk	38,000,000: —
1. Lainat ja korot	»	85,514,685: —
2. Tuloa tuottavat oikeudet	»	33,925,850: —
3. Terveysten- ja sairaanhoito	»	24,170,742: —
4. Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	15,103,876: —
5. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	15,671,882: —
6. Teknilliset laitokset	»	148,584,104: —
7. Yleiset työt	»	915,749: —
8. Puhtaanapitolaitos	»	7,355,000: —
9. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola	»	9,620,000: —
10. Kiinteä omaisuus	»	42,058,963: —
11. Sekalaiset tulot	»	2,840,806: —
12. Verotus	»	191,060,145: —
Yhteensä Smk		614,821,802: —

Talousarvioehdotuksessa huomioon otetut näkökohdat. Koska kaupunginvaltuusto ei vielä talousarvioehdotusta laadittaessa ollut yksityiskohtaisesti käsitellyt uutta hallintojärjestelmää, joka tuli sovellettavaksi v:n 1931 alusta, rahatoimikamari oli laatinut ehdotuksensa pääasiallisesti entisen järjestelmän mukaan, lukuunottamatta kaupunginhallitusta, jonka menosääntö oli laadittu ottaen huomioon keskushallinnon rakenteeseen tehtävät muutokset. Kiinteistölautakunnalle ei ollut voitu laatia omaa talousarviota, vaan rahatoimikamari edellytti lautakunnan ensimmäisenä toimintavuotenaan voivan käyttää niiden kunnallisten elinten menosääntöihin otettuja määrärahoja, joiden hallintoalueet järjestettäisiin lautakunnan alaisiksi, nimittäin sosiaalilautakunnan, maatalouslautakunnan, rakennuskonttorin kaupunginasema-kaava- ja geodeettisen osaston sekä kaupungin kiinteistöjen.

Laatiessaan talousarvioehdotusta rahatoimikamari yleensä oli koettanut noudattaa vallitsevan pula-ajan vaatimuksia. Uudistoiden määrärahat tosin tarjosivat suurimmat sovittelumahdollisuudet, mutta kamari ei ollut katsonut yleisten töiden suuren vähentämisen olevan kaupungille hyödyksi; päinvastoin sen mielestä aikana, jolloin yksityinen yritteliäisyys oli vähäistä, kunnan töitä oli järjestettävä mahdollisimman paljon työttömyyden vastapainoksi. Erikoisesti oli pantu painoa sellaisille töille, joita voitiin suorittaa talvisaikaan. Etusijalle oli asetettu työt, joiden kustannukset jäivät itse kaupunkiin tai kotimaahan, ja vältetty sellaisia, jotka suuressa määrin vaativat koneiden ja raaka-aineiden ostamista ulkomailta.

Teknillisten laitosten uudistoitä ja uudishankintaa oli supistettu, koska ne suurelta osalta olivat kesätöitä ja koska säännöllisesti enemmän kuin puolet määrärahoista kului koneiden ja työvälineiden hankkimiseen. Mainittujen laitosten laajentaminen ei myöskään tällä hetkellä ollut välttämätöntä, sillä se kulutus, mikä niiden oli tyydytettävä, oli suuresti riippuvainen rakennustoiminnasta ja talouselämästä, joilla aloilla vallitsi seisahdus.

Työttömyyden perusteella oli varsinaisten työmäärärahojen lisäksi merkitty menosääntöön 15 milj. markkaa Herttoniemen satamatöiden aloittamiseen sekä 15 milj. markkaa kaupunginvaltuuston käytettäväksi varatöihin.

Muuten rahatoimikamari oli koettanut mikäli mahdollista vähentää menoja tai estää niiden lisääntymistä. Toiselta puolen kamari oli suhtautunut ymmärtäväisesti työkonien hankkimiseen ja työtapojen nykyaikaista-

miseen, koska pitkälle mennyt kitsaus joissakin tapauksissa ei olisi säästäväisyyttä, vaan päinvastoin tuhausta.

Osa talousarvioehdotuksessa käytettäviksi ehdotetuista lainavaroista ehdotettiin osoitettavaksi erinäisten vanhempien lainojen jäljellä olevista osista, minkä lisäksi käytettäisiin v. 1930 otetun obligatiolainan jäännöksestä se osa, jota kaupungin Helsingin makasiiniosakeyhtiölle myöntämä lyhytaikainen luotto ei sitonut. Koska lainavaroja tarvittiin lisää, oli kamarin mielestä otettava uusi pitkäaikainen laina, ja kamari piti kotimaista lainaa edullisempänä ottaen huomioon määrän suhteellisen pienuuden ja koska suomalaisten obligatioiden kurssit ulkomaisilla markkinoilla tällä haavaa olivat epävakaaset. Suomen pankki oli tarjoutunut järjestämään kaupungille 42 miljoonan obligatiolainan 7 $\frac{1}{2}$ %:n koroin 97 %:n nettokurssiin ja 20 vuoden kuoletusajoin, jolloin kaupungilla oli oikeus milloin tahansa konvertoida laina sekä ostaa obligatioita kuoletusta varten. Rahatoimikamari oli myös allekirjoittanut lainasopimuksen Suomen pankin kanssa, mikä sopimus oli molempia asianosaisia sitova, jos kaupunginvaltuusto hyväksyi kamarin toimenpiteen ja valtuuston päätös sen jälkeen asianmukaisesti vahvistettiin. Tilapäistä luottoa varten kaupunki siitä huolimatta tarvitsi n. 100 milj. markkaa, koska se tarvitsi kassavaroja keväällä ja kesällä, minkä lisäksi Kaisaniemenkadun varrella olevien tonttien osto oli rahoitettava lainavaroilla ja Leppäsuon alueen pakkolunastukseen tarvittava takaussumma samoin suoritettava niistä. Koska kuitenkin odottamattomia tarpeita saattoi syntyä, oli kaupunginhallitus oikeutettava turvautumaan tilapäiseen luottoon, jonka määrä sai olla enintään 140 miljoonaa.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selvää kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa v:n 1930 talousarvioon verrattuna havaittavista muutoksista.

Menosääntö. Ensimmäiseen pääluokkaan, Velat, merkittiin 75,435,213: 50 markkaa v:n 1930 talousarvion vastaavan määrän oltua 66,541,627: 40 markkaa. Vuosina 1892, 1898 ja 1900 otetut kaupungin obligatiolainat oli kokonaan kuoletettu, joten ne eivät enää olleet talousarviossa, mihin sen sijaan merkittiin samana vuonna otetun uuden obligatiolainan¹⁾ korko ja kuoletus. Samoin siihen merkittiin sen 1,101,000 markan suuruisen lainan kuoletus ja korko, jonka kaupunki aikoinaan sai valtiolta Vallilan²⁾ työväenasuntojen rakennusavustukseksi, ja joka oltuaan 10 vuotta korottomana oli muutettu kuoletuslainaksi. Tilapäisen luoton korkoja merkittiin 9,000,000 markkaa v:n 1930 vastaavan määrän oltua 20,000,000 markkaa. Luku Kuoletukset osoitti 3,726,328: 35 markan menojen lisäystä ja luku Korot 9,067,257: 75 markan lisäystä, kun taas luvun Sekalaiset menot arvioidut menot vähenivät 3,900,000 markkaa.

Toisessa pääluokassa, Virastot, maistraatin arvioidut menot lisääntyivät 8,600 markkaa. Raastuvanoikeutta varten merkittiin 3,438,455 markkaa eli 402,920 markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa; lisäyksestä kohdistui 290,100 markkaa määrärahaan Tilapäistä työvoimaa, minkä suuruus oli määritelty ottaen huomioon kaupunginvaltuuston päätös tilapäisen ylimääräisen yhdeksän osaston³⁾ perustamisesta. Lisäksi otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmat päätökset puheenjohtajanpalkkioiden⁴⁾ korottamisesta sekä kahden uuden puhtaaksikirjoittajattarentoi-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 137. — ²⁾ Ks. v:n 1920 kert. s. 49. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 80. — ⁴⁾ S:n s. 78.

men¹⁾ perustamisesta. Lukuun Syyttäjistö merkittiin tilapäisen toisen ylimääräisen kaupunginviskaalin palkka kaupunginvaltuuston siitä tekemän päätöksen²⁾ mukaisesti; luvun loppusumma osoitti arvioitujen menojen lisäystä 50,800 markkaa. Ulosottolaitoksen määrärahoja lisättiin 28,369 markkaa. Koska ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin työt olivat lisääntyneet ahtaiden taloudellisten olojen vaikutuksesta, oli määräraha konttorin tilapäistä työvoimaa varten korotettava 30,000 markasta 66,000 markkaan. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen³⁾ mukaisesti osoitettiin määräraha rikostuomioiden toimeenpanokonttorin uutta kanslia-apulaisentointia varten. Toisen kaupunginvoudin konttorin menosääntöön merkittiin määräraha luokiteltuja palkkoja ja luokittelemattomain pysyvien toimien palkkoja varten noudattaen kaupunginvaltuuston päätöstä konttorin vakinaisen henkilökunnan⁴⁾ lisäämisestä, jota vastoin määrärahaa tilapäistä työvoimaa varten vähennettiin 9,400 markkaa. Luvussa Raatihuoneen-arkisto otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös yhden tilapäisen aktuaarinapulaisentoimen muuttamisesta vakinaiseksi⁵⁾; luvun loppusumma lisääntyi 30,080 markkaa. Yhteensä sisältyi toiseen pääluokkaan arvioituja menoja 8,640,386 markkaa lisäyksen ollessa 520,769 markkaa.

Kolmannessa, Kunnallishallinto nimisessä, pääluokassa vähennettiin lukuun Kaupunginvaltuusto merkittyjä menoja, koska kaupunginvaltuuston kanslia vuoden alusta yhtyi kaupunginkansliaan; tämän johdosta määrärahat luokiteltuja palkkoja, painatusta ja sidontaa sekä tarverahoja varten kokonaan poistuivat. Valmisteluvaliokunnan määräysten mukaisesti käytettävän edustuskustannusmäärärahan sijaan, joka v:n 1930 talousarviossa oli ollut 50,000 markkaa, merkittiin uusi, 10,000 markan suuruinen erä, Puheenjohtajan edustuskuluja. Koko luku päättyi 208,500 markkaan kuluvan vuoden vastaavan määrän oltua 854,974 markkaa. Toisesta luvusta, minkä otsakkeena ennen oli Rahatoimikamari, käytettiin nyt nimitystä Kaupunginhallitus. Siihen merkittiin m. m. palkkioihin 200,000 markkaa määrän oltua 109,000 markkaa v. 1930 sekä kaupunginjohtajien palkkioihin 786,000 markkaa⁶⁾ vastaavan määrän ennen oltua 340,800 markkaa. Kanslian otsakkeen kohdalle merkittiin menoihin 2,021,400 markkaa, jolloin kaupunginkanslian henkilökunta ja sen palkkaamiseen tarvittava määräraha arvioitiin kaupunginvaltuuston asiasta tekemien erikoisten päätösten⁷⁾ mukaisesti. Vastaavan otsakkeen sekä asiamiesosaston otsakkeen kohdalla oli v:n 1930 talousarviossa määrärahoja yhteensä 1,806,510 markkaa; osa lukuun Kaupunginvaltuusto ennen merkittyjä määrärahoja oli siirretty tänne. Rahatoimikonttorin otsakkeen kohdalla nousivat arvioidut menot 2,282,730 markkaan, jota määrää v:n 1930 menosäännössä vastasi 2,593,430 markkaa; tässä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös erinäisten konttorin toimien uudelleenjärjestämisestä⁸⁾. Kaluston, etenkin kirjanpitokoneiden, hankkimiseen varattiin 186,000 markkaa rahatoimikamarin siitä aikaisemmin tekemän päätöksen⁹⁾ perusteella. Satamahallinnon menosääntö päättyi 5,601,572 markkaan eli v:n 1930 vastaavaa lukua 155,694 markkaa suurempaan määrään. Lisäyksestä kohdistui 9,820 markkaa satamahallituksen, 129,229 markkaa satamaliikennekonttorin ja 16,645 markkaa satamakannantakonttorin menoihin. Satamaliikennekonttorin luokiteltujen palkkojen määrärahaa arvioitaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös uuden satamakonstaapelintoimen⁸⁾

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 168. — ²⁾ S:n s. 80. — ³⁾ S:n s. 168. — ⁴⁾ S:n s. 75. — ⁵⁾ S:n s. 75. — ⁶⁾ S:n s. 155. — ⁷⁾ S:n os. II B. — ⁸⁾ S:n s. 170.

perustamisesta, ja konttorin ylimääräisen työvoiman määrärahaa lisättiin, koska kahdeksan tunnin työpäivää koskevan lain mukaan oli otettava kolmas vartija Pohjoissataman venelaiturin vartioimiseksi ja koska oli palkkattava kuljettaja lentosatamaan hankitulle moottoriveneelle. Tilastotoimistolle myönnettiin määrärahoja yhteensä 1,636,860 markkaa, mikä merkitsi 409,750 markan lisäystä. Lisäyksen aiheutti lähinnä 311,000 markan määrärahan osoittaminen yleistä rakennus-, asunto- ja väestölaskentaa¹⁾ varten kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen mukaan. Tilapäisen työvoiman määräraha korotettiin 94,400 markasta 210,000 markkaan, koska tähän merkittiin 91,680 markan palkkio rahatoimikamarin sihteerille H. Dalströmille, joka oli määrätty laatimaan kertomukset kaupunginvaltuuston toiminnasta vv. 1875—87 vakinaista palkkaansa²⁾ nauttien; lisäksi oli m. m. varattava 20,000 markkaa tilastollisen päätoimiston vuosittain vaatiman paljon työtä aiheuttavan tilaston laatimiseen kaupungin raha-asioista. Sosialilautakunnan määrärahat kohosivat 409,000 markasta 513,530 markkaan; koska lautakunta lakkautettaisiin v:n 1931 alusta, saisi kiinteistölautakunta käyttää niitä. Erikaisen otsakkeen kohdalle merkittiin kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan määrärahat, joita korotettiin niiden toiminnan³⁾ laajentamista koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen nojalla. Työnvälitystoimiston menoihin osoitettiin 808,605 markkaa eli 84,155 markkaa enemmän kuin v:ksi 1930. Lisääntyneen työttömyyden ja tästä johtuneen työnlisäyksen vuoksi korotettiin tilapäisen työvoiman määrärahaa 67,300 markkaa. Revisionilaitoksen menosääntö, joka päättyi 738,168 markkaan, osoitti 38,600 markan lisäystä; tässä otettiin huomioon m. m. kaupunginvaltuuston päätös kaupunginreviisorien palkkaeduista⁴⁾. Verotusvalmistelukunnan arvioidut menot nousivat 140,367 markkaa eli 2,190,702 markkaan; tilapäisen työvoiman määräraha korotettiin 450,000 markasta 580,000 markkaan, koska verotustyötä oli tehostettava ja verovelvollisten kirjanpidon tarkastamiseen oli tarkoitus käyttää valantehneitä tilintarkastajia. Tässä luvussa otettiin myös huomioon verotusvalmistelukunnan puheenjohtajan A. Linturin virkavuosien⁵⁾ lukemisoikeutta koskeva kaupunginvaltuuston päätös. Rakennustarkastuksen menosääntö päättyi 705,265 markkaan osoittaen 67,395 markan suuruista arvioitujen menojen supistumista, joka johtui rakennustoiminnan oletetusta vähäisyydestä. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan menosäännön loppusumma oli 19,550 markkaa eli 6,250 markkaa vähemmän kuin v. 1930. Holhouslautakunnan menojen lisäys oli 2,220 markkaa ja sen menojen laskettiin nousevan 30,190 markkaan. Oikeusaputoimistolle merkittiin 149,405 markkaa eli 1,140 markkaa enemmän kuin v:ksi 1930. Urheilulautakunnan menosääntö nousi 1,000 markkaa eli 14,100 markkaan. Raittiuslautakunta nimiseen lukuun merkityt menot vähenivät 21,300 markkaa eli 201,800 markkaan, mikä vähennys lähinnä johtui siitä, että v:n 1930 talousarvioon merkitty moottoripyörän ostomääräraha nyt puuttui menosäännöstä. Sekalaisten menojen luvun kohdalla olevaa kaupunkiliittojen avustamismäärärahaa lisättiin 22,860 markkaa muiden menoerien jäädessä ennalleen. Kolmannen pääluokan loppusumma nousi 18,787,777 markkaan kuluvan vuoden talousarvion vastaavan määrän oltua 18,103,490 markkaa.

Neljäs pääluokka, Palolaitos, osoitti kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna 380,993 markan suuruista arvioitujen menojen vähennystä. Luoki-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 99. — ²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 262. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 81. — ⁴⁾ S:n s. 175. — ⁵⁾ S:n s. 74.

teltujen palkkojen määräraha arvioitiin korpraalintoimien¹⁾ lukumäärän lisäämistä koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti. Määräraha kaluston hankkimiseen vähennettiin 503,640 markkaan sekä hevosten elatusmäärärahaa 13,568 markkaa, koska hevosten lukumäärä oli vähentynyt. Rakennusten korjausmäärärahakin supistui 86,000 markasta 6,000 markkaan.

• Viidenteen pääluokkaan, Poliisilaitos, sisältyi määrärahoja yhteensä 8,581,575 markkaa vuoden 1930 menosäännön vastaavan määrän oltua 8,336,069 markkaa. Lisäyksestä, joka oli 245,506 markkaa, tuli suurin osa eli 184,534 markkaa kaupungin poliisilaitoksen ylläpitämiseksi suorittaman käteisen apumaksun osalle. Valtuuston aikaisempi päätös²⁾ ottaa säädetyssä suhteessa osaa erinäisiin uusiin menoihin otettiin huomioon.

Kuudenteen pääluokkaan, Yleiset rasitukset, merkittiin majoituksen aiheuttamia menoja varten 5,450 markkaa kaupunginvaltuuston siitä aikaisemmin tekemän päätöksen³⁾ mukaisesti.

Seitsemännessä pääluokassa, Terveydenhoito, merkittiin ensimmäiseen, Terveydenhoitolautakunta nimiseen, lukuun uusia määrärahoja 20,000 markkaa kaluston hankkimiseen ja 2,000 markkaa sen korjaamiseen sekä 3,000 markkaa vaatteiden pesua varten. Seuraavan luvun, Lääkärit, eläinlääkärit ja sairaanhoitohenkilökunta, arvioituja menoja lisättiin 16,000 markkaa. Terveysolojen valvontaan myönnettyjä määrärahoja lisättiin 18,900 markkaa ottaen m. m. huomioon⁴⁾ kaupunginvaltuuston päätös kahden uuden lysoolipesijättärentoimen perustamisesta. Maidontarkastamon arvioidut menot kohosivat 38,845 markkaa, jolloin otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös yhden kaitsijatoimen muuttamisesta ylikaitsijatoimeksi⁵⁾ sekä yhden kanslistintoimen⁴⁾ perustamisesta, ja ammattientarkastuksen menot 2,255 markkaa, kun taas terveydellisten tutkimusten laboratorioin menosääntöä päinvastoin supistettiin 10,095 markkaa ja terveystoimiston menosääntöä 8,370 markkaa. Lihantarkastamon määräraha lisääntyi 5,010 markkaa ja asuntotarkastuksen 3,215 markkaa. Lukuun Tuberkuloosihuoltotoimisto merkittiin luokiteltujen palkkojen määräraha ottaen huomioon kaupunginvaltuuston päätös laboratoriihoitajattarentoimen⁴⁾ perustamisesta. Siivousmäärärahaa korotettiin 10,500 markkaa ja lääkkeitten ja sairaanhoitotarvikkeitten määräraha 13,400 markasta 133,800 markkaan, lähinnä koska poliklinikan potilaiden röntgentutkimuksen tarvikkeiden kustannukset oli siirretty tuberkuloosisairaalan menosäännöstä tuberkuloosihuoltotoimiston menosääntöön. Tuberkuloottisten suoranaisten avustusten määräraha korotettiin 180,000 markasta 220,000 markkaan, koska se tuberkuloottisten työkyvyn vähentymisen ja vallitsevan työttömyyden johdosta oli osoittautunut riittämättömäksi. Kaupungin tultua Mjölbollstadin parantolan osakkaaksi ja saatua käytettäväkseen sen sairauspaikkoja, joista huoltotoimiston oli suoritettava osa päivämaksuista, korotettiin määrärahaa keuhkotautisten parantolahoitoa varten 60,000 markkaa. Sairaustaikojen kustantamiseksi Högsandin parantolassa osoitettiin paitsi Risatautisten lasten parantolayhdistyksen 300,000 markan suuruista avustusta, jonka saadessaan yhdistys oli sitoutunut antamaan maksutta kaupungin käytettäväksi 10,000 sairaanhoitopäivää, lisäksi 120,000 markkaa vielä 7,700 hoitopäivän kustantamiseksi, jolloin päivää kohden laskettiin 15 markkaa ynnä matkakulut, eli kaikkiaan 420,000 markkaa⁶⁾ vastaavan määrän v:n 1930 talousarviossa oltua 287,000

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 170. — ²⁾ S:n s. 83. — ³⁾ S:n s. 156. — ⁴⁾ S:n s. 171. — ⁵⁾ S:n s. 171. — ⁶⁾ S:n s. 112.

markkaa. Sitä vastoin alennettiin määrärahaa sairauspaikkojen kustantamiseksi Satakunnan parantolan kirurgisella osastolla 280,000 markasta 80,000 markkaan, koska kaupungista kotoisin olevia lapsia vain harvoin voitiin sijoittaa sinne sen jälkeen kun päivämaksu oli alennettu 15 markaksi. Koko luvun arvioidut menot olivat lisääntyneet 193,860 markkaa. Kunnallisen hammaspoliklinikan määrärahat olivat lisääntyneet 177,840 markkaa, mikä etupäässä johtui haaraosaston perustamisesta Kallioon¹⁾ samana vuonna; tässä otettiin huomioon myöskin poliklinikan assistentinvirkojen uudelleenjärjestelyä koskeva kaupunginvaltuuston päätös¹⁾. Luvussa Poliklinikat ja muu sairaanhoito määrärahaan lisäys oli 23,625 markkaa johtuen siitä, että veneerisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikan menot lisääntyivät 12,100 markkaa, ja Kallion lastenpoliklinikan määrärahaa korotettiin 4,100 markkaa, minkä lisäksi osoitettiin uusi 7,200 markan määräraha eläintenhuoltolaitosta²⁾ varten; tässä otettiin myöskin huomioon kaupunginvaltuuston päätös uuden hoitajattarentoimen perustamisesta keskustotiin henkisesti sairaita varten³⁾. Desinfioimismajalan menojen arvioitiin nousevan 30,880 markkaa, jolloin uusia määrärahoja osoitettiin majalaan otettujen varattomien henkilöiden ruokintaa varten 3,000, tarveaineita (kemikaleja y. m.) varten 15,000 sekä pienempiin korjauksiin 10,000 markkaa. Kaupunginvaltuuston käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin tarkoitettu määräraha korotettiin 200,000 markasta 600,000 markkaan, jotta mahdollinen määrärahan myöntäminen niiden kustannuksien suorittamiseen, joita kaupungin liittyminen Mjölbbollstadin parantolan⁴⁾ osakkaaksi aiheutti, kävisi päinsä. Pääluokan loppusumma nousi 9,080,682 markkaan, mikä v:n 1930 talousarvioon verrattuna merkitsi 924,825 markan lisäystä.

Kahdeksannen pääluokan, Sairaanhoito, määrärahat vähenivät 805,597 markkaa; palkkausmäärärahojen huomattavan kohoamisen ja sairauspaikkojen lisääntymisen vastapainona oli arvioidujen ruokintapäiväkustannusten väheneminen. Sairaalahallituksen määrärahat lisääntyivät 12,000 markkaa ja sairaalain tiliviraston 14,220 markkaa; tähän merkittiin vielä uudet määrärahat lämpöä ja valaistusta varten näiden viranomaisten muutettua kaupungintaloryhmästä toiseen kaupungin kiinteistöön. Marian sairaalan menojen laskettiin vähentyvän 27,151 markkaa. Luokiteltujen palkkojen ja luokittelemattomien pysyväisten tointen palkkojen määrärahat arvioitiin ottaen huomioon kaupunginvaltuuston kertomusvuonna tekemä päätös uusien virkojen perustamisesta sairaalaan ja sen yhteydessä olevaan sairaanhoitajatarhokotiin⁵⁾. Vuokramäärärahaa korotettiin 66,000 markkaa, koska tällöin otettiin huomioon sairaalan osuus Lapinlahdenkadun 11:ssä olevan sairaanhoitajatarhokodin vuokrasta. Ruokintakustannukset laskettiin 8 markaksi ruokintapäivältä, vastaavan määrän v. 1930 oltua 9 markkaa; arvioidujen menojen vähennys oli 183,134 markkaa. Kulkutautisairaalan määrärahat lisääntyivät kaikkiaan 108,808 markkaa. Palkkamäärärahoja arvioitaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös autonkuljettajatoimen⁶⁾ perustamisesta. Kaluston hankintamäärärahaa vähennettiin 125,000 markkaa. Ruokintaan laskettiin kuluvan 136,093 markkaa enemmän kuin v. 1930, vaikka kulut arvioitiin 8: 50 markaksi päivältä kuluvan vuoden vastaavan määrän oltua 9 markkaa. Lääke- ja sairaanhoitotarvikemäärärahaa korotettiin 50,000 markkaa, koska seerumia käytettäisiin entistä enemmän. Kivelän sairaalan menojen laskettiin vähenevän 165,592 markkaa. Luokittelemattomien pysyväisten tointen

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 159. — ²⁾ S:n s. 79. — ³⁾ S:n s. 171. — ⁴⁾ S:n s. 86. — ⁵⁾ S:n s. 172. — ⁶⁾ S:n s. 172.

palkkojen määräraha arvioitiin ottaen huomioon sairaanhoitajatarkodin ¹⁾ perustamista koskeva kaupunginvaltuuston päätös. Vuokramäärärahaa korotettiin 67,200 markkaa, jolloin otettiin huomioon sairaalan osuus Lapinlahdenkadun varrella olevan sairaanhoitajatarkodin ²⁾ vuokrasta. Ruokintamääräraha laskettiin 7:75 markan yksikköhinnan mukaan päivältä oltuaan v:n 1930 talousarviossa 9 markkaa ja väheni siis siihen verrattuna 176,707 markkaa. Nikkilän sairaalan menot arvioitiin ottaen huomioon sen tuleva laajentaminen 717 sairauspaikkaa käsittäväksi sekä siitä johtuva henkilökunnan lisääntyminen ¹⁾. Kokonaiskustannukset arvioitiin 491,775 markkaa suuremmiksi kuin v:ksi 1930. Ruokintakustannukset, mitkä v:n 1930 menosäännössä olivat 8:50 markkaa päivää kohden, arvioitiin 7:50 markan yksikköhinnan mukaan henkilöltä ja päivältä ja ruokintamäärärahaa vähennettiin 88,578 markkaa. Tuberkuloosisairaalalle, jonka sairauspaikkojen lukumäärä oli noussut 380:sta 400:aan, määrättiin palkkamäärärahat ottaen huomioon kaupunginvaltuuston päätökset uusien apulaislääkäri- ja siivoojattarentoimien ¹⁾ perustamisesta. Ruokintakustannukset arvioitiin 8:50 markaksi päivältä edellisen vuoden vastaavan yksikköhinnan oltua 9 markkaa; lisäys oli 161,729 markkaa. Sairaalan kokonaismenot arvioitiin 333,730 markkaa suuremmiksi kuin v:ksi 1930. Luvussa Erinäiset sairaanhoitokulut vähenivät sairaanhoitajatarkoulun arvioidut menot 73,387 markkaa. Yhdistyksen Konvalescenthem—Toipumakoti määräraha jäi pois, koska koti oli lopettanut toimintansa, ja Sielunterveysseuralle osoitettiin kaupunginvaltuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti yhtä suuri avustusmäärä kuin ennen. Arvaamattomiin menoihin käytettäväksi kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan varattiin 1,000,000 markkaa eli 1,500,000 markkaa vähemmän kuin v:ksi 1930. Kahdeksannen pääluokan määrärahat nousivat kaiken kaikkiaan 42,196,529 markkaan.

Yhdeksännen pääluokan, Köyhäinhuolto, menojen laskettiin lisääntyvän 5,439,323 markkaa eli 35,401,876 markkaan. Köyhäinhuoltolautakunnan ja kanslian osalta lisäys oli 506,660 markkaa. Luokiteltujen palkkojen määräraha korotettiin kaupunginvaltuuston päätettyä ¹⁾ perustaa uuden kanslianjohtajanviran keskuskansliaan ja tilapäisen työvoiman määräraha merkittiin ottaen huomioon, että kaupunginvaltuuston päätöksen mukainen ⁴⁾ Töölön tilapäinen avustuskanslia pidettäisiin toiminnassa myös v. 1931. Kassa- ja tiliviraston arvioidut menot lisääntyivät 11,820 markkaa ja lasten päiväkodin 1,315 markkaa. Kunnalliskodille laitoksineen varattiin 9,653,281 markkaa eli 668,013 markkaa enemmän kuin v:n 1930 talousarvion mukaan. Lisäyksestä kohdistui 27,457 markkaa yhteisiin kustannuksiin, 598,266 markkaa kunnalliskodin, 53,960 markkaa työlaitoksen ja 6,510 markkaa pesulaitoksen menoihin maanviljelyksen määrärahaan vähentyessä 9,300 ja sikalan 8,880 markkaa. Menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon, että oli perustettu erinäisiä uusia luokiteltuja ja luokittelemattomia pysyväisiä toimia kaupunginvaltuuston päätettyä luovuttaa Oulunkylän lastenkodin köyhäinhuollon tarpeisiin ⁵⁾, että hoitohenkilökunnan työaikaa oli lyhennettävä ⁶⁾ sekä että työlaitokseen oli perustettava kaksi vakinaista vahtimestarintointia ⁷⁾ ynnä kylvettäjäntoimi ja kaksi siivoojattarentointia⁷⁾. Työtuville, joiden määrärahat ennen olivat olleet 1,184,120 markkaa, merkittiin 2,590,635 markkaa; lisäys johtui m. m. siitä, että uusia työtupia aiottiin ylläpitää viiden kuukauden

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 172. — ²⁾ S:n s. 89. — ³⁾ S:n s. 112 — ⁴⁾ S:n s. 90. — ⁵⁾ S:n s. 37. — ⁶⁾ S:n s. 163. — ⁷⁾ S:n s. 173.

aikana, minkä lisäksi aikaisemmin perustettuja laajennettaisiin. Luvussa Apurahoja ja kustannuksia laitoksista erillään olevista köyhistä sairaanhoitokustannusten erä väheni 300,000 markkaa ja lääkkeiden ja sairaanhoitotarvikkeiden erä lisääntyi 80,000 markkaa. Suoranaisten avustusten määrärahaa korotettiin 3,000,000 markkaa eli 10,000,000 markkaan. Koko luvun laskettujen menojen lisäys oli 2,845,000 markkaa.

Kymmenes pääluokka, Lastensuojelutoiminta, osoitti 338,574 markan menojen lisäystä, mikä etupäässä johtui hoidettaviksi otettujen lasten lukumäärän ja elätteelle annettujen lasten hoitokustannusten kohoamisesta ja kahden uuden lastenkodin perustamisesta. Lastensuojelulautakunta nimisen luvun arvioidut menot vähenivät 67,075 markkaa; tässä luvussa ennen ollut matkakulujen määräraha siirrettiin lukuun Sijoitus yksityishoitoon, apumaksut y. m. Lukuun Lastenhuoltolaitokset merkittiin Reijolan¹⁾ lastenkodin ja Sofianlehdon²⁾ uuden pientenlastenkodin menot, jota vastoin Oulunkylän lastenkoti oli lakkautettu³⁾; lisäksi korotettiin⁴⁾ Bengtsärin koulukodin lämmittäjä-mekanikon palkkaa. Tämän luvun määrärahat lisääntyivät 835,071 markkaa. Yksityishoidon, apumaksujen y. m. arvioidut kustannukset lisääntyivät 540,000 markkaa, mistä määrästä 500,000 markkaa tuli talousarvion Yksityishoito ja jatko-opetus nimisen erän osalle; matkakuluja varten, jotka ennen olivat olleet ensimmäisessä luvussa, merkittiin 65,000 markkaa. Lastenhuoltolaitosten tilojen määrärahoja vähennettiin 69,422 markkaa ja laitosten erinäisiin rakennustöihin osoitettiin 2,700 markkaa, mikä määrä v:n 1930 talousarviossa oli ollut 72,000 markkaa. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan varattiin 100,000 markkaa kuluvan vuoden vastaavan määrän oltua 1,000,000 markkaa. Pääluokan loppusumma nousi 15,202,628 markkaan.

Yhdennessätoista pääluokassa, Opetus ja sivistyslaitokset, suomenkielisten kansakoulujen menosääntö osoitti 281,099 markan vähennystä; määräraha vuokrahuoneistojen vuokraan ja kaupungin omien kiinteistöjen arvioituun vuokraan väheni 745,173 markkaa, koska viimeksimainittua laskettaessa alettiin soveltaa 7 %:n korkokantaa sen oltua 8 % v:n 1930 talousarviossa. Ruotsinkielisten koulujen määrärahoja vähennettiin 132,280 markkaa, vuokraa varten merkittiin 353,400 markkaa vähemmän kuin kuluvaksi vuodeksi. Kansakoulujen yhteisiä menojakin vähennettiin 14,890 markkaa. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan määrärahoja lisättiin 2,640 markkaa. Yleisten ammatilaiskoulujen menojen laskettiin lisääntyvän 381,978 markkaa, mistä määrästä 262,312 markkaa tuli yleisen ammatilaiskoulun osalle, lähinnä koska koulun muutettua kaupungin ammattikouluille vasta rakennuttamaan taloon vuokramäärärahaa oli korotettu 243,860 markkaa, edelleen kirjapainokoulun osalle 114,791 markkaa, mistä 85,070 markkaa oli vuokramäärärahaa, ja Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön oppilaskoulun osalle 5,500 markkaa, Taideteollisuuskeskuskoulun määrärahan taas vähentyessä 625 markkaa. Ammatteihin valmistavat koulut nimisen luvun menot lisääntyivät 609,274 markkaa, mistä valmistavalle poikain ammattikoululle 34,845 markkaa ja valmistavalle tyttöjen ammattikoululle 574,429 markkaa; jälkimmäisen koulun tilapäisen työvoiman määrärahaa korotettiin 75,000 markkaa, jotta rinnakkaisluokan perustaminen pukuompelu- ja talousosastolle kävisi mahdolliseksi, ja vuokramäärärahaa 442,740 markkaa, koska koulu oli muuttanut kaupungin uuteen ammattikoulutaloon; tämän lisäksi osoitettiin uusia

1) Ks. tätä kert. s. 92. — 2) S:n s. 93. — 3) S:n s. 37. — 4) S:n s. 77.

määrärahoja kaluston kunnossapitoon 10,000, siivoukseen 12,060, vaatteiden pesuun 6,200 ja lääkkeisiin sekä sairaanhoitotarvikkeisiin 1,000 markkaa. Suomenkielinen työväenopisto tarvitsi määrärahoja v:ksi 1930 myönnettyjä 79,892 markkaa vähemmän, mikä lähinnä johtui siitä, että vuokramääräraha 7 %:iin alennetun korkokannan mukaan laskettuna väheni 85,500 markkaa; ruotsinkieliselle työväenopistolle myönnetty määrärahat taas lisääntyivät 1,425 markkaa. Lukuun Lastentarhat merkittiin erikoisen aliotsakkeen kohdalle lastentarhain johtokunnan määrärahoja 264,380 markkaa, jolloin otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätökset lastentarhain lääkärinviran perustamisesta sekä kanslian ¹⁾ työvoimien lisäämisestä. Lastentarhain ja niiden yhteydessä olevien laitosten menoja merkittiin 8,207,523 markkaa; kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisia tilapäisiä kokopäiväosastoja ¹⁾ aiottiin ylläpitää myös v. 1931, minkä lisäksi tähän sisältyi Pasilan lastenseimen 44,000 markan ²⁾ apuraha. Koko luku osoitti 1,029,734 markan arviomenojen lisäystä. Avustukseksi kauppa- ja teknillisille oppilaitoksille merkittiin kuten ennen 816,000 markkaa. Kaupunginkirjaston menojen arvioitiin vähenevän 34,869 markkaa; luokiteltujen palkkojen määrärahaa korotettiin 99,835 markkaa vakinaisen henkilökunnan ³⁾ lisäämistä koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen johdosta. Kaupunginmuseon määrärahoja vähennettiin 67,460 markkaa, lähinnä koska määräraha mallien hankkimiseen jäi pois ja kokoelmien kartuttamismäärärahaa vähennettiin 20,000 markkaa. Musiikkilautakunta nimisen luvun arvioidut menot lisääntyivät 30,875 markkaa. Erinäisten sivistyslaitosten määrärahoja lisättiin 95,000 markkaa eli 905,000 markkaan. Lisäyksestä tuli 25,000 markkaa Svenska teaternin, 25,000 markkaa Kansan näyttämön, 55,000 markkaa Koiton näyttämön ja 15,000 markkaa Sörnäisten työväen näyttämön osalle Suomen työväenteatterien kannatus-osakeyhtiön määrärahan sitä vastoin jäädessä pois. Avustuksen myöntämisen ehdoksi kaupunginvaltuusto määräsi, että Suomen kansallisteatterin ja Svenska teaternin kyseisenä vuonna oli annettava vähintään 25, Kansan näyttämön 10 ja Suomalaisen oopperan 8 kansannäyttämöä puolin tai vielä halvemmin lipunhinnoin. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan varattiin 200,000 markkaa vastaavan määrän oltua 600,000 markkaa v:n 1930 talousarviossa. Yhdestoista pääluokka päättyi 52,757,642 markkaan osoittaen menojen lisäystä 1,140,436 markkaa.

Kahdestoista pääluokka, Teknilliset laitokset, osoitti 28,804,275 markan suuruista arvioitujen menojen vähennyistä. Vesijohtolaitosta varten tarvittiin nimittäin 3,564,065 markkaa, kaasulaitosta varten 7,698,385 markkaa ja sähkölaitosta varten 17,541,825 markkaa vähemmän kuin v:ksi 1930 johtuen siitä, ettei uudistoitä ollut yhtä paljon kuin ennen. Vesijohtolaitos nimisessä luvussa, mikä päättyi 15,258,930 markkaan, kassa- ja tilivirasto osoitti lisäystä 78,265 markkaa, johtoverkko, vesisäiliö ja johtojen tarkastus 25,440 markkaa, mittari- ja talojohto-osasto, työpaja ja varasto 4,395 markkaa, sekalaiset menot 173,360 markkaa, yleiset vesipostit ja johdot satamissa 10,000 markkaa sekä erä Arvaamattomiin menoihin kaupunginhallituksen määräyksen mukaan 50,000 markkaa; käyttö sitä vastoin osoitti vähennyistä 923,525 markkaa ja uudistytöt 2,982,000 markkaa. Käytön menojen huomattava vähennys johtui siitä, että kulutuksen laskettiin vähenevän 14.2 milj. m³:sta 13 milj. m³:iin. Uudistoihin myönnettiin kaikkiaan 7,123,000 markkaa, nimittäin 353,000 markkaa työkalujen ja kaluston sekä 200,000 markkaa vesi-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 166. — ²⁾ S:n s. 113. — ³⁾ S:n s. 173.

mittarien oston, 1,500,000 markkaa turbogeneraattorin ja höyrykattilan asettamiseen Vanhaankaupunkiin ¹⁾, 1,515,000 markkaa vesijohdon rakentamiseksi Suomenlinnaan ²⁾ ja 155,000 markkaa Lauttasaarenkatuun ja Poikkikatuun III ³⁾ sekä 75,000 markkaa Kaisaniemeen laskettavaa vesijohtoa varten, 50,000 markkaa erinäisten täydennystöiden suorittamiseen Vanhassa-kaupungissa, 18,000 markkaa satamapostien järjestämiseksi Sörnäisiin, 433,000 markkaa vanhojen vesijohtojen uusimiseen, vesijohdon laskemiseksi Länt. Teatterikujaan 66,000 markkaa, Kustaankatuun 69,000 markkaa, Turuntien ja tuberkuloosisairaalan välille 312,000 markkaa, useihin Töölön katuihin 1,261,000 markkaa, Vallilan katuihin 47,000 markkaa, Mäkelän katuihin 835,000 markkaa, Mäkelänkatuun 79,000 markkaa, Limingantien jatkeeseen 105,000 markkaa ja Peltolantiehen 50,000 markkaa. Kaasulaitoksen menosääntö päättyi 39,813,230 markkaan. Hallinnon määrärahoja korotettiin 3,300 markkaa, kassa- ja tiliviraston 129,000 markkaa, jakelu- ja johtotyöosaston yhteensä 135,000 markkaa ja katuvalaistuksen 35,000 markkaa; käytön määräraha sitä vastoin aleni 3,227,785 markkaa, mikä johtui kaasunvalmistuksen ja sivutuotteiden kustannusten alenemisesta sekä rakennusten, uunien y. m. korjaus- ja kunnossapitomäärärahan vähentämisestä; sekalaisten menojen määräraha aleni samoin 10,000 markkaa ja uudistöiden määräraha 4,762,900 markkaa. Viimeksimainittu määräraha, joka kaikkiaan oli 8,231,600 markkaa, oli aiottu käytettäväksi seuraaviin tarkoituksiin: pääputkiverkon laajentamiseen 1,681,000 markkaa, uusien katulamppujen asettamiseen 100,000 markkaa, yksityisten jakelujohtojen asettamiseen 80,000 markkaa, kaasumittarien oston 1,700,000 markkaa, kaluston hankintaan 150,000 markkaa, mittarikorttijärjestelmän käytäntöönottamiseen 120,000 markkaa, v. 1930 aloitettujen kaasuuunien rakentamiseen 4,000,000 markkaa ⁴⁾, kahden kuorma-auton ostamiseen kaksin kuljetusta varten 90,000 markkaa, uusien koksinkuormauslaitteiden hankkimiseen 300,000 markkaa sekä uuden kattilan hankkimiseen jakelukellon lämmityslaitteita varten 10,600 markkaa. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginhallituksen määräyksen mukaan varattiin 200,000 markkaa eli yhtä paljon kuin v:ksi 1930. Palkkamäärärahoja arvioitaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös johtoverkkoinsinöörinviran ⁵⁾ ja kolmen uuden automaatinhoitajan-toimen ⁵⁾ perustamisesta. Luvussa Sähkölaitos, mikä päättyi 41,702,006 markkaan, kohosivat kassa- ja tiliviraston määrärahat 271,805 markkaa, jakeluosaston 432,830 markkaa, katuvalaistuksen 100,000 markkaa ja sekalaisten menojen 215,000 markkaa; käytön määräraha sitä vastoin supistui 1,939,460 markkaa, etupäässä koska hiilen hinta oli alentunut, ja uudistöiden määrärahat 16,422,000 markkaa. Viimeksimainitut, jotka nousivat kaikkiaan 12,911,000 markkaan, jakautuivat seuraaviin eriin: sähkölaitoksen laajennus 11,126,000 markkaa, mistä 1,616,000 markkaa rakennuksia, 4,500,000 markkaa koneita, 4,197,000 markkaa johtoverkkoja ja muuntaja-asemia y. m. sekä 813,000 markkaa katuvalaistusta varten, edelleen henkilöauton oston 35,000 markkaa, johto- y. m. töihin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen määräyksen mukaan 500,000 markkaa, talojohtotöihin 250,000 markkaa, mittarien oston 750,000 markkaa sekä kaluston hankintaan 250,000 markkaa. Sitä paitsi otettiin palkkamäärärahoja vahvistettaessa huomioon kaupunginvaltuuston päätökset erinäisten uusien toimien ⁶⁾ perustamisesta. Arvaamattomiin

¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 42. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 47. — ³⁾ S:n s. 57. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 43. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 174. — ⁶⁾ S:n s. 174.

tarpeisiin kaupunginhallituksen määräyksen mukaan varattiin 300,000 markkaa eli 200,000 markkaa vähemmän kuin v:ksi 1930. Kahdenkertoista pääluokan arvioidut menot olivat kaiket kaikkiaan 96,774,166 markkaa oltuaan edellisenä vuonna 125,578,441 markkaa.

Kolmannessatoista pääluokassa, Yleiset työt, korotettiin ensimmäisen, Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori nimisen luvun määrärahoja 270,349 markkaa eli 5,217,837 markkaan, mistä 208,604 markkaa kohdistui tilapäisen työvoiman määrärahaan ja 35,000 markkaa määrärahaan muovavilutöitä, karttojen painatusta ja fotostaattikopioita varten; hallituksen käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin merkittiin 25,000 markkaa, mikä merkitsi määrärahan lisääntymistä 10,000 markalla, jotta asiantuntijain lausuntojen hankkiminen kävisi mahdolliseksi. Tiliviraston määrärahoja korotettiin 1,000 markkaa, kun taas geodeettiosaston menot arvioitiin yhtä suuriksi kuin ennen. Lukuun Rakennukset ja talot otettiin korjauksia ja kunnossapitoa varten määrärahoja yhteensä 5,674,580 markkaa v:n 1930 talousarvion vastaavan luvun oltua 6,026,930 markkaa; siitä kohdistui sairaalain korjauksiin 1,200,000 markkaa, kansakoulujen 900,000 markkaa, lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten 500,000 markkaa ja kunnan työväenasuntojen 349,400 markkaa. Otsakkeen Uudis- ja muutosrakennukset kohdalle oli yhdistetty määrärahoja yhteensä 27,351,500 markkaa v:n 1930 vastaavan luvun oltua 23,988,200 markkaa. Seuraavat määrärahat kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättämiä töitä varten merkittiin talousarvioon: kahden pukeutumispaviljongin rakentaminen Eläintarhan urheilukentälle 250,000 markkaa ¹⁾, kahden pukeutumispaviljongin rakentaminen Käpylän urheilukentälle 48,000 markkaa ¹⁾, Kallion urheilukentän pukeutumispaviljongin laajentaminen 192,100 markkaa ¹⁾, pukeutumispaviljongin rakentaminen Hietarannalle 472,000 markkaa ²⁾, kunnalliskodin vesi- ja viemärijohtoputkien uusiminen 140,000 markkaa ³⁾, Pengerkadun poliisiaseman pihanpuoleisen kylkirakennuksen korottaminen 658,000 markkaa ⁴⁾, rakennuskonttorin uuden konepajarakennuksen rakentaminen 4,818,000 markkaa ⁵⁾, hammaspoliklinikan haaraosaston huoneiston sekä Neljännen linjan kansakoulun ruokailuhuoneen sisustaminen 129,700 markkaa ⁶⁾, Nilsiäkadun uuden kansakoulutalon rakennustöiden jatkaminen 1,000,000 markkaa ⁷⁾, asuinrakennuksen teettäminen tuberkuloottisille 1,444,200 markkaa ⁸⁾, uuden teurastuslaitoksen rakennustöiden jatkaminen 6,500,000 markkaa ⁹⁾, erään tuberkuloosisairaalan kellarihuoneen muuttaminen varastohuoneeksi 76,700 markkaa ⁸⁾, filmivarastohuoneiden järjestäminen Marian sairaalaan ja tuberkuloosisairaalaan 367,100 markkaa ¹⁰⁾ sekä naisten työkotipaviljongin rakentaminen kunnalliskotiin 3,500,000 markkaa ¹¹⁾. Sitä paitsi myönnettiin Nikkilän sairaalan laajentamiseen 1,000,000 markkaa, jolloin v:n 1930 menoarvioon otettu 3,000,000 markan sairaalarakennusmääräraha oli varattava samaan tarkoitukseen, asuinrakennuksen teettämiseen Kivelän sairaalaan 2,000,000 markkaa, kunnalliskodin itsetoimivaa hiilien syöttölaitosta, hiilien murskaajaa ja hiilien kuljetusrataa varten 284,700 markkaa, Ryttylän koulukodin käsihissin muuttamiseen sähköhissiksi sekä höyrypadan ja jäähdytyskaapin hankkimiseksi sinne 81,000 markkaa, virastohuoneistojen järjestämiseen kaupungintaloon ja Stockmann-toiminimeltä ostettuun kiinteistöön 4,370,000 markkaa sekä Taivallahden mukavuuslaitoksen rakentamiseen 20,000 markkaa. Luvussa Kadut ja yleiset paikat

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 41. — ²⁾ S:n s. 42. — ³⁾ S:n s. 90. — ⁴⁾ S:n s. 25. — ⁵⁾ S:n s. 40 ja seur. — ⁶⁾ S:n s. 159. — ⁷⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 32 ja v:n 1929 kert. s. 112. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. s. 30. — ⁹⁾ S:n s. 33 ja seur. — ¹⁰⁾ S:n s. 88. — ¹¹⁾ S:n s. 35.

arvioitiin korjaus- ja kunnossapitomenojen nousevan 2,010,000 markkaan, mikä määrä 150,000 markalla ylitti v:n 1930 talousarvion vastaavan määrärahan; lisäys johtui uuden 150,000 markan määrärahan ottamisesta talousarvioon mittauksia ja tutkimuksia varten. Uudistoiden määrärahat sitä vastoin vähenevät 18,901,355 markasta 14,715,000 markkaan. Tästä erästä oli 3,192,000 markkaa käytettävä kaupungin katuosuuksien kiveämiseen, viertämiseen tai asfaltoimiseen sekä niiden jalkakäytävien teettämiseen; mainitusta määrästä 1,500,000 markkaa oli kenttäkivikatujen asfaltoimiseen kaupunginhallituksen ja maistraatin määräyksen mukaan ja 675,000 markkaa Pohj.Hesperian- ja Töölönkatujen välisen Runeberginkadun osan kiveämiseen nupukivillä ¹⁾, jota paitsi myönnettiin Käpylän teiden viertämiseen ja pintatervaaamiseen 400,000 markkaa, Vallilan katujen ja käytävien lopulliseen kuntoon saattamiseen 500,000 markkaa ja Toukolan teiden viertämiseen ja pintatervaaamiseen 300,000 markkaa. Kasarmintorin järjestelyyn varattiin 100,000 markkaa ja Liisanpuistikon järjestelyyn 245,000 markkaa ²⁾. Kaupunginasemakaavan alueella olevien katujen tasoittamiseen ja leventämiseen määrättiin 5,995,000 markkaa, mistä Humalistonkadun ja Stenbäckinkadun välisen Topeliuksenkadun osan tasoittamiseen 1,846,000 markkaa, Siltasaarenkadun Toisen ja Kolmannen linjan välisen osan alentamiseen 641,000 markkaa ³⁾ sekä Vallilan, Mäkelän ja Käpylän teiden ja katujen tasoittamiseen ja leventämiseen 3,067,000 markkaa. Käpylän poliisiaseman tontin tasoittamiseen ja istutuksiin sekä sen aitaamiseen myönnettiin 75,000 markkaa, uusien korokkeiden ja liikenne-merkkin rakentamiseen kaupunginhallituksen määräyksen mukaisesti 100,000 markkaa sekä täytemaan vastaanottoon samoin 100,000 markkaa. Kuudennessa luvussa, Kanavat ja viemärit, tarvittiin korjausta ja kunnossapittoa varten määrärahoja 1,490,000 markkaa eli 100,000 markkaa enemmän kuin v:n 1930 talousarviossa. Uudistoitä suoritettaisiin 11,718,000 markaksi arvioiduin kustannuksin kuluvan vuoden vastaavan määrärahan oltua 3,065,000 markkaa. Suurimmat määrärahat, 5,000,000 markkaa, myönnettiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen ⁴⁾ mukaisesti Kyläsaaren viemäriveden puhdistamon rakennustöiden jatkamiseen; Mäkelänkadun ja Kyläsaaren välisen viemäriin rakennustöiden päättämiseen myönnettiin 3,502,000 markkaa, kaupunginasemakaavan alueelle tulevien uusien viemärien rakentamiseen 1,004,000 markkaa ja Vallilan, Mäkelän, Kumpulan ja Käpylän uusien viemärien rakentamiseen tai entisten uusimiseen 1,950,000 markkaa. Teiden korjauksiin ja kunnossapitoon osoitettiin 2,500,000 markkaa ja niiden uudistoihin 2,446,000 markkaa, mistä Hämeentien uudelleenjärjestelyyn Hakaniementorilta Kaikukadulle 1,200,000 markkaa ⁵⁾ ja Toivolan koulukodin uintipaikalle johtavaa tietä varten 95,000 markkaa ⁶⁾; seitsemäs luku päättyi yhteensä 4,946,000 markkaan v:n 1930 talousarvion vastaavan määrän oltua 7,822,000 markkaa. Kahdeksanteen, Urheilu- ja leikkikentät nimiseen lukuun merkittiin määrärahoja yhteensä 1,613,000 markkaa, mikä merkitsi 270,000 markan menojen lisäystä. Korjauksiin ja kunnossapitoon osoitettiin 625,000 markkaa, mistä 150,000 markkaa maaluistintarjojen järjestämiseen ja kunnossapitoon, jolloin ne määräytyin ehdoin oli luovutettava Pallokenttä osakeyhtiölle. Uudistoihin osoitettiin 988,000 markkaa, mistä 300,000 markkaa Annalan kohdalle tulevan harjoituskentän rakennustöiden jatkamiseen, 40,000 markkaa juhla-kentän rakentamiseen Vesilinnan lounaispuolelle kaupunginvaltuuston

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 56. — ²⁾ S:n s. 6. — ³⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 48 ja tätä kert. s. 57. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 60. — ⁵⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 44. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. s. 11.

tätä koskevan päätöksen ¹⁾ mukaisesti, 173,000 markkaa korttelissa n:o 419 olevan leikkikentän tasoittamiseen, 284,000 markkaa Pasilan leikkikentän tasoittamiseen, 31,000 markkaa sekalaisiin töihin Johanneksen kirkon luona olevalla leikkikentällä, 30,000 markkaa ulkoilmapaikan järjestämiseen Kivironan alueelle sekä 130,000 markkaa leikkikentän ja istutusten järjestämiseen kaupunginkirjaston Kallion haaraosaston talon alueelle. Kaupungin satamien menosääntö kohosi 9,932,200 markkaa eli 33,799,200 markkaan. Korjaus ja kunnossapito nimisen otsakkeen kohdalle merkityt määrärahat nousivat 877,200 markkaa eli 5,049,200 markkaan, mistä määrästä rautatieraitteiden uudelleenjärjestämiseen 450,000 markkaa, satamain ruoppaamiseen 450,000 markkaa, työkoneisiin 500,000 markkaa, Sörnäisissä olevan entisen rautateiden laiturin osittaiseen uusimiseen 415,000 markkaa ja Kulosaaren sillan Kuoresaaren ja Kulosaaren välisen osan uusimiseen 300,000 markkaa. Uudistotit suoritettaisiin 28,750,000 markalla eli v:n 1930 talousarvion vastaavaa lukua 9,055,000 markkaa suuremmalla määrällä. Länsisataman rakennustöiden jatkamiseen osoitettiin 5,200,000 markkaa, mistä hiilisataman laajentamiseen ja kuntoonpanoon 1,093,000 markkaa, Laivalaiturin jatkamiseen 3,040,000 markkaa, muihin töihin 907,000 markkaa ja valaistuslaitteita varten 160,000 markkaa. Lönnrotinkadulta Länsisatamaan johtavan kulkuväylän rakennustöiden jatkamiseen varattiin 1,050,000 markkaa ²⁾, Lauttasaarenkadun tontin n:o 45 viereisten katujen tasoitusta ja viemäreitä varten 700,000 markkaa ³⁾, Kellosaaren lentosataman tasoitustöihin ja sen valaistuksen järjestämiseen 200,000 markkaa, Katajanokan rakennustöiden jatkamiseen 2,900,000 markkaa, Katajanokan rautatieraitteiden uudestijärjestelyyn 1,500,000 markkaa, Vanhankaupungin selän rannalla olevan satamaradan jatkamiseen Kyläsaaren y. m. 500,000 markkaa, Kaisaniemen rannan rantaverhoukseen ja tasoitukseen 110,000 markkaa, katujen ja laiturien asfaltoimiseen ja päällystämiseen asfalttibetonilla 300,000 markkaa, kauppahallin ja tullipaviljongin välisen Etelärannan osan kiveämiseen 140,000 markkaa, täytemaan vastaanottoon rannoille 200,000 markkaa, työkoneiden hankkimiseen 830,000 markkaa, Herttoniemen rakennustöiden aloittamiseen varatoina 15,000,000 markkaa ja veneiden kiinnityspaikkojen järjestämiseen kaupunginhallituksen määräyksen mukaan 120,000 markkaa. Istutuksiin arvioitiin tarvittavan 5,948,000 markkaa eli 1,121,700 markkaa vähemmän kuin v:n 1930 talousarvion mukaan. Kunnossapitoon osoitettiin 4,074,000 markkaa ja uudistoihin 1,874,000 markkaa. Kaisaniemen puiston uudelleenjärjestelyyn osoitettiin 500,000 markkaa ja Liisanpuistikon järjestelyyn kaupunginvaltuuston asiasta aikaisemmin tekemän päätöksen ⁴⁾ mukaisesti 50,000 markkaa. Lukuun Varasto otettiin m. m. työkalujen ja pienemmän kaluston ostoa ja kunnossapitoa varten 700,000 markkaa sekä uusien työkoneiden ostoon 3,447,000 markkaa; konepajojen muuttoa varten varattiin 150,000 markkaa ja niiden työkalustoa ja koneita varten yhteensä 388,800 markkaa. Kaikkiaan tämän luvun kohdalla myönnettiin 5,482,700 markkaa eli 1,317,500 markkaa enemmän kuin v:ksi 1930. Sekalaista nimisessä, 250,000 markkaan päättyvässä luvussa oli arvioitujen menojen vähennys 445,000 markkaa johdettua erään v:n 1930 talousarviossa olleen tilapäisen määrärahan poisjäämisestä. Työntekijäin erinäisten etujen määrärahoja merkittiin yhteensä 3,440,000 markkaa eli 365,000 markkaa enemmän kuin v:n 1930 talousarvioon. Niihin sisältyi myöskin uusi määräraha reserviharjoituksiin kutsuttujen henkilöi-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 63. — ²⁾ S:n s. 57. — ³⁾ S:n s. 57. — ⁴⁾ S:n s. 6.

den palkkain suorittamiseksi, 15,000 markkaa. Viimeiseen lukuun merkittiin kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomiin tarpeisiin 1,000,000 markkaa sekä ylimääräisiin töihin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 15,000,000 markkaa, yhtä paljon kuin kuluvaksi vuodeksi, eli kaikkiaan 16,000,000 markkaa. Koko kolmanneltoista pääluokan menosääntö päättyi 140,082,337 markkaan, mitä vastasi 124,641,893 markkaa v:n 1930 menosäännössä.

Tämän yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että kolmanteentoista pääluokkaan kuuluvat uudistyöt, joita varten talousarvioon oli otettu siirtomääräraha, sai aloittaa vasta kaupunginhallituksen annettua siihen luvan.

Neljännessätoista pääluokassa, Katu- ja laiturivalaistus, oli määrärahoja yhteensä 6,530,000 markkaa, mikä erä oli v:n 1930 vastaavaa määrärahaa 738,000 markkaa suurempi.

Viidestoista pääluokka, Puhtaanapito, osoitti 1,046,615 markan suuruista menojen vähennystä, koska määrärahoja, jotka v:n 1930 menosäännössä olivat nousseet 19,805,785 markkaan, nyt tarvittiin 18,759,170 markkaa. Ensimmäisessä, Puhtaanapitohallitus ja puhtaanapitolaitos nimisessä luvussa oli arvioitujen menojen vähennys 3,065 markkaa tiliviraston menosäännön taas alentuessa 7,370 markkaa. Kolmanteen lukuun yhdistettiin kaupungin katuosuuksien puhtaanapidon määrärahat, jotka nousivat 8,244,300 markkaan ollen 486,120 markkaa pienemmät kuin kuluvan vuoden menosäännössä. Neljäs luku, Kaupungin kiinteistöt ja mukavuuslaitokset, käsitti määrärahoja yhteensä 2,246,200 markkaa osoittaen 225,295 markan suuruista arvioitujen menojen lisäystä, kun taas viidenteen lukuun otetut, yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta johtuvat kustannukset arvioitiin 871,830 markaksi eli 155,305 markkaa pienemmiksi kuin v:n 1930 talousarvion mukaan, mikä etupäässä johtui siitä, että ennen 796,145 markan suuruinen työpalkkamääräraha nyt arvioitiin 650,000 markaksi. Kuudenteen lukuun merkittiin yksityisten kiinteistöjen puhtaanapitoa varten 4,851,200 markkaa, jolloin arvioitujen menojen lisäys oli 720,950 markkaa; erää Kaluston hankinta korotettiin 419,100 markkaa, koska m. m. oli hankittava suurehko määrä peltiastioita, sekä erää Työpalkat 270,800 markkaa. Uudistoihin ja hankintoihin myönnettiin 1,979,000 markkaa, mistä määrästä 1,625,000 markkaa kohdistui puhtaanapitoa ja konepajaa varten tarvittavien työkoneiden hankkimiseen, 240,000 markkaa kiinteistöjen sisustamiseen ja 114,000 markkaa sekalaisiin uudistoihin. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan varattiin 50,000 markkaa.

Kuudennentoista pääluokan, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, määrärahaan summa vahvistettiin 7,292,370 markaksi oltuaan v:n 1930 menosäännössä 6,805,910 markkaa. Lisäyksestä 3,180 markkaa kohdistui tori- ja hallikaupan valvontaan, 43,780 markkaa kauppahalleihin ja 439,500 markkaa keskuskeittolaan. Viimeksimainittu menojen lisäys aiheutui suurimmaksi osaksi keskuskeittolan haaraosaston perustamisesta Valtilaan¹⁾ sekä siitä, että keskuskeittola oli ottanut Hietarannan²⁾ ravintolan haltuunsa.

Seitsemänteentoista pääluokkaan, Kiinteä omaisuus, merkittiin menot entiseen tapaan, koska perustettavaksi päätetylle kiinteistölautakunnalle ei ollut voitu laatia omaa talousarviota. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti oikeuttaa kiinteistölautakunnan käyttämään siihen yhdistetyille lai-

¹⁾ Ks. tätä kert. os. II C. — ²⁾ S:n os. II A.

toksille talousarviossa osoitettuja määrärahoja sekä valtuuttaa kaupungin-
hallituksen päättämään kiinteistölautakunnan ja jonkin muun lautakunnan
välisestä sellaisen määrärahan jaosta, joita ei kokonaan voitu siirtää kiinteistö-
lautakunnalle. Ensimmäisen, Kaupunkitalot nimisen luvun arvioidut menot
lisääntyivät 222,420 markkaa lähinnä sen vuoksi, että uusia kiinteistöjä,
ammattikoulutalo ja Stockmann-toiminimeltä vastaanotetut kiinteistöt, oli
tullut lisäksi. Kunnallisten työväenasuntojen menosääntö väheni 185,840
markkaa lähinnä johtuen sisäkorjausten erän alenemisesta 107,800 markalla
ja palovakuutusmaksujen erän alenemisesta 70,000 markalla. Maatalous-
lautakunnan ja sen hoitamien tilojen määrärahoja vähennettiin 323,140
markkaa; tällöin otettiin huomioon, että kaupunki ei vuokraisi Viikin latokar-
tanoa v:n 1931 maaliskuun 14 p:n jälkeen. Kaluston hankinnan määräraha
väheni 69,000 markkaa, tallien 70,000 markkaa ja maanviljelyksen 50,000
markkaa; erä Tilapäistä työvoimaa osoitti kuitenkin suurinta vähennystä,
150,000 markkaa. Kansanpuistoja varten osoitettiin 358,494 markkaa enem-
män kuin v:n 1930 talousarviossa; tähän merkittiin nyt kolmen uuden otsakkeen
kohdalle Sairaanhoidattarien lepokoti, Hietaranta sekä Kivinokka ja Kulo-
saari, minkä lisäksi henkilökuntaa monin paikoin oli lisätty toiminnan vil-
kastumisen vuoksi. Menot jakautuivat eri otsakkeiden kesken seuraavasti:
yleiset hallintokustannukset 75,500 markkaa, Seurasaari 196,133 markkaa,
Korkeasaari 407,275 markkaa, Korkeasaaren eläintarha 490,502 markkaa,
Mustikkamaa 285,230 markkaa, Kauppaneuvos Henrik Borgströmin puisto
18,800 markkaa, Tuurholman lepokoti 19,325 markkaa, Sairaanhoidatta-
rien lepokoti 30,000, Palosaari 7,850 markkaa, Mustasaari 40,500 markkaa,
Varsasaari 41,500 markkaa, Pihlajasaari 288,722 markkaa, Lauttasaari
98,450 markkaa, höyrylaiva H 5 220,000 markkaa, Hietaranta 549,312
markkaa sekä Kivinokka ja Kulosaari 30,000 markkaa. Erään Korjaukset
otettiin m. m. sekä Mustikkamaata että Pihlajasaarta ja Hietarantaa varten
määrärahat rantain hiekoittamisen aloittamiseksi kaupunginvaltuuston tästä
tekemän päätöksen ¹⁾ mukaan ja näiden kustannusten arvioitiin nousevan
Mustikkamaan osalta 180,630 markkaan, Pihlajasaaren osalta 58,872 markkaan
ja Hietarannan osalta 122,612 markkaan. Sekalaisten menojen luku käsitti
menoja 8,533,800 markkaa niiden oltua 11,250,000 markkaa v:n 1930 meno-
säännössä. Siihen otetuista eristä mainittakoon seuraavat: Tuurholman
huvilatilojen ostoon 570,000 markkaa ²⁾, Talin kartanon ostoon 5,000,000
markkaa ³⁾, Punavuorenkadun tontin n:o 6 ostoon 1,350,000 markkaa ⁴⁾,
korvauksen suorittamiseen Suomen raviurheilun ystäville Kumpulän raviradan
luovuttamisesta 748,500 markkaa ⁵⁾, Vantaanjoen rantakaistaleen ostoon
2,730 markkaa ²⁾ ja Talin kylän luona olevan Rutijoen ja siihen laskevien
sivuojen perkaamiseen 37,570 markkaa. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupun-
ginvaltuuston määräyksen mukaan varattiin 100,000 markkaa. Pääluokan
loppusumma oli 17,274,539 markkaa eli 2,644,266 markkaa vähemmän kuin
v:n 1930 menosäännössä.

Kahdeksannentoista pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, määrärahoja
lisättiin 192,294: 60 markkaa, jolloin ne nousivat 4,576,994 markkaan.

Yhdeksänteentoista pääluokkaan, Sekalaiset menot, yhdistetyt määrärahat
lisääntyivät 25,185,749: 60 markkaa nousten yhteensä 52,434,307: 50 mark-
kaan. Ensimmäisessä, Irtaimisto nimisessä luvussa lisättiin kaluston hankinnan

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 96. — ²⁾ S:n s. 11. — ³⁾ S:n s. 9 ja seur. — ⁴⁾ S:n s. 12. —
⁵⁾ S:n s. 61.

määrärahaa 300,000 markkaa sekä uusien puhelimien ja puhelinmaksujen määrärahaa 100,000 markkaa, minkä lisäksi osoitettiin uusi määräraha, 100,000 markkaa, käytettäväksi muuttokustannuksiin kaupunginhallituksen määräyksen mukaisesti kaupungin virastojen vastaisten muuttojen johdosta. Toiseen lukuun, Erinäiset huoneenvuokrat, merkittiin Stockmann osakeyhtiön kiinteistöjen vuokra vuosilta 1931 ja 1932¹⁾, 2,590,000 markkaa, joten luvun loppusumma nousi 577,557: 90 markasta 3,211,704 markkaan. Sitä vastoin kolmannen, Tapaturmavakuutus nimisen luvun määräraha aleni 100,000 markasta 1,000 markkaan, koska vielä oli käytettävissä osa aikaisemmin myönnettyistä varoista. Apurahoiksi yleishyödyllisille yrityksille ja laitoksille myönnettiin entinen määrä, 1,000,000 markkaa ja kaupunginhallitus määrättiin kaupunginvaltuuston sijasta toimittamaan määrärahan jako. Viidenteen lukuun, Lisäykset palkkamenoihin, sisältyi määrärahoja 975,000 markkaa eli 275,000 markkaa enemmän kuin v:n 1930 talousarviossa sen varalta, että uusi hallintojärjestelmä tekisi uusien virkojen perustamisen välttämättömäksi. Kuudes luku, Sekalaiset määrärahat, päättyi 17,947,103: 50 markkaan kuluvan vuoden talousarvion vastaavan määrän oltua 1,874,000 markkaa. Jäsenmaksujen erää lisättiin 5,200 markkaa, josta 200 markkaa Suomen palosuojeluyhdistykselle, mikä määrä ennen oli suoritettu rahatoimikamarin käyttövaroista, sekä 5,000 markkaa Suomen matkat nimiselle yhdistykselle²⁾. Viimeksimainitulle yhdistykselle osoitettiin sitä paitsi erityinen 30,000 markan apuraha. Aktiebolaget Sörnässtrand nimisen yhtiön osakkeiden ostoon ja sen lainain maksamiseen osoitettiin kaupunginvaltuuston aikaiseman päätöksen³⁾ mukaan 2,200,000 markkaa, lainan antamiseen Pallokenttä osakeyhtiölle⁴⁾ 1,500,000 markkaa, kuolelainsainaksi Yhteiskunnallisen korkeakoulun kannatusyhdistykselle⁴⁾ 250,000 markkaa, rakennusavustukseksi ja kuolelainsainaksi Ammattienedistämislaitoksen säätiölle⁵⁾ 1,500,000 markkaa, Suomen punaiselle ristille⁶⁾ annettavaa lainaa varten 10,000,000 markkaa, sekä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön⁷⁾ osakkeiden ostoa varten 1,102,903: 50 markkaa. Seitsemännessä, Naisten työtuvat nimisessä luvussa myönnettiin 525,000 markkaa työtupien ylläpitoon v:n 1930 talousarvion vastaavan määrän oltua 500,000 markkaa, ja mahdollisen työttömyyden varalta kaupunginhallituksen käytettävänä oleva määräraha korotettiin 250,000 markasta 2,000,000 markkaan. Poistoihin ja palautuksiin laskettiin tarvittavan 21,000,000 markkaa eli 3,000,000 markkaa enemmän kuin kuluvana vuonna. Yhdeksänteen lukuun merkittiin kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen käyttövaroja samat määrät kuin ennen, 1,000,000 markkaa kummallekin, kun taas määräraha odotettavissa olevan työttömyyden seurausten lieventämiseksi korotettiin 1,000,000 markasta 2,000,000 markkaan.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin edellisen vuoden säästökksi 38,000,000 markkaa.

Ensimmäisessä osastossa, Lainat ja korot, kaupunginvaltuusto osoitti alla mainittuihin tarkoituksiin seuraavat määrärahat:

Ennen otetuista obligatiolainoista:

Huvilatilojen osto Tuurholmasta ⁸⁾	Smk	490,000: —
Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeiden osto ⁷⁾	»	1,100,000: —
	<u>Smk</u>	<u>1,590,000: —</u>

¹⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 14 ja seur. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 100. — ³⁾ S:n s. 12. — ⁴⁾ S:n s. 66. — ⁵⁾ S:n s. 114. — ⁶⁾ S:n s. 160 ja seur. — ⁷⁾ S:n os. II B. — ⁸⁾ S:n s. 11.

V:n 1930 obligatiolainasta:

Turbogeneraattorin ynnä kattilan asettaminen Vanhaankaupunkiin ¹⁾	Smk	500,000: —
Vesijohtojen laskeminen ²⁾	»	3,380,000: —
Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen ³⁾	»	1,046,000: —
Kaasu-uunien rakentaminen ⁴⁾	»	1,330,000: —
Sähkölaitoksen uudistytöt ja laajennukset ³⁾	»	6,400,000: —
Länsisataman laajennustyöt ⁵⁾	»	5,200,000: —
Katajanokan sataman rakennustyöt ⁶⁾	»	2,900,000: —
Katajanokan rautatieraitteiden uudelleenjärjestely ⁶⁾ ..	»	1,500,000: —
Vanhankaupungin selän rannalla olevan satamaradan jatkaminen ⁷⁾	»	500,000: —
Talin kartanon osto ⁸⁾	»	3,740,000: —
Yhteensä	Smk	26,496,000: —

Tuloksi, joka saataisiin vastedes ottamalla kotimainen laina, merkittiin 42,000,000 markkaa, mistä seuraaviin tarkoituksiin osoitettiin alla mainitut määrät:

Teurastamon rakennustyöt ⁹⁾	Smk	5,240,000: —
Kyläsaaren puhdistuslaitos ¹⁰⁾	»	5,000,000: —
Herttoniemessä suoritettavat työt ¹¹⁾	»	15,000,000: —
Talin kartanon osto ⁸⁾	»	1,150,000: —
Punavuorenkadun tontin n:o 6 osto ¹²⁾	»	1,350,000: —
Aktiebolaget Sörnässtrand nimisen yhtiön osakkeiden osto ¹²⁾	»	2,000,000: —
Kuoleuslaina Ammattienedistämislaitokselle ¹³⁾	»	1,000,000: —
Laina Suomen punaiselle ristille ¹⁴⁾	»	10,000,000: —
Yhteensä	Smk	40,740,000: —

Lainavaroja myönnettäessä noudatettiin entisiä periaatteita, että vain teknillisten laitosten ja satamain suurehkoit laitteet sekä kiinteistöjen ostot ja myönnettyt lainat oli otettava lainavaroista; lainojen kuoleusaikeiden ja teknillisten laitosten laitteiden kuoleusaikeiden välisen epäsuhteen poistamiseksi myönnettiin sellaisille laitoksille, joiden kuoleus tapahtui 10 tai 20 vuodessa, vain yksi tai kaksi kolmannesta kokonaiskustannuksesta lainavaroista. Lukuun Korot merkittiin kaupungin arvioituja korko- ja osinkotuloja 15,428,685 markkaa lisäyksen ollessa 2,620,685 markkaa; erä Sekalaiset korot osoitti suurinta lisäystä, 2,000,000 markkaa, ja erä Osakkeiden osingot 592,685 markan lisäystä lähinnä sen tähden, että Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeiden osingon arvioitiin nousevan 328,500 markasta 931,800 markkaan. Osaston tulojen kokonaismäärä lisääntyi 27,406,685 markkaa eli 85,514,685 markkaan.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä rahatoimikamarin lokakuun 24 p:nä allekirjoittaman sopimuksen 42 miljoonan markan obliga-

¹⁾ Ks v:n 1929 kert. s. 42. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 130. — ³⁾ S:n s. 130. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 43. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 133. — ⁶⁾ S:n s. 134. — ⁷⁾ S:n s. 46. — ⁸⁾ S:n s. 9 ja seur. — ⁹⁾ S:n s. 33 ja seur. — ¹⁰⁾ S:n s. 60. — ¹¹⁾ S:n s. 48 ja seur. — ¹²⁾ S:n s. 12. — ¹³⁾ S:n s. 114. — ¹⁴⁾ S:n s. 160 ja seur.

tiolainan ottamisesta 7 ½ %:n koroin ja 20 vuoden kuoletusajoin sekä laina-sopimuksessa tarkemmin sovituin ehdoin sekä määrätä lainan nettomäärän, 40,740,000 markkaa, käytettäväksi seuraaviin v:n 1931 talousarviossa mainit-tuihin tarkoituksiin: teurastamo 5,240,000 markkaa, Kyläsaaren puhdistus-laitos 5,000,000 markkaa, Herttoniemen töiden aloittaminen 15,000,000 markkaa, Talin kartanon osto 1,150,000 markkaa, Punavuorenkadun tontin n:o 6 osto 1,350,000 markkaa, Aktiebolaget Sörnsstrand nimisen yhtiön osak-keiden osto 2,000,000 markkaa, kuoletuslaina Ammattienedistämislaitokselle 1,000,000 markkaa sekä laina Suomen punaiselle ristille 10,000,000 markkaa. Tämä päätösoli alistettava valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi ja julistettiin tällöin heti tarkistetuksi ja kiireellisenä toimeenpantavaksi.

Samoin kaupunginvaltuusto päätti: alistaa valtioneuvoston harkitta-vaksi ja vahvistettavaksi ne muutokset valtioneuvoston helmikuun 27 p:nä ja syyskuun 17 p:nä 1929 tekemään kaupungin v:n 1930 6 ½ %:n ulkomaisen obligatiolainan varojen käyttöä koskevaan päätökseen, jotka muutokset ilmenivät kaupunginvaltuuston vahvistamista vuosien 1930 ja 1931 talous-arvioista;

alistaa valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi ne muutokset valtioneuvoston aikanaan tekemiin kaupungin vuosien 1909, 1911, 1916, 1917, 1919 I, 1922 ja 1924 obligatiolainojen käyttöä koskeviin päätöksiin, jotka muutokset ilmenivät valtuuston vahvistamasta v:n 1931 talousarviosta; sekä

oikeuttaa kaupunginhallituksen v. 1931 käyttämään kaupungin tarpei-siin tilapäistä luottoa enintään 140 milj. markkaa tai vastaavan määrän ulko-maista rahaa.

Toisen osaston, Tuloa tuottavat oikeudet, kolmesta luvusta ensimmäi-nen, Erinäiset verot, osoitti arvioitujen tulojen lisääntymistä 75,100 mark-kaa toisen, Satamat nimisen luvun päättyessä 31,411,060 markkaan eli v:n 1930 vastaavaa lukua 4,145,135 markkaa pienempään määrään lähinnä sen johdosta, että liikennemaksujen laskettiin vähenevän kokonaista 4,000,000 markkaa ja nosturimaksujen 140,000 markkaa. Tämän osaston tulojen las-kettiin kaikkiaan nousevan 33,925,850 markkaan, mikä määrä oli v:n 1930 talousarvion vastaavaa määrää 4,070,035 markkaa pienempi.

Kolmanteen osastoon, Terveiden- ja sairaanhoito, merkittyjen tulojen arvioitiin lisääntyvän 1,373,610: 30 markkaa eli 24,170,742 markkaan; maini-tusta lisäyksestä kohdistui 132,349: 30 markkaa lukuun Terveidenhoito ja 1,241,261 markkaa lukuun Sairaanhoito. Edellinen lisäys johtui etupäässä kunnallisen hammaspoliklinikan tulojen 80,000 markan suuruisesta lisäänty-misestä, kun taas jälkimmäisessä luvussa valtionavun arvioitiin lisääntyvän 1,423,000 markkaa eli 6,423,000 markkaan, josta mielisairaaloille 4,199,000 markkaa ja tuberkuloosisairaalalle 2,224,000 markkaa; toisaalta vähennettiin köyhäinhoidon suoritettavaa korvausta varattomien potilaiden hoidosta kau-pungin sairaaloissa 500,000 markkaa.

Neljänteen osastoon, Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta, voitiin merkitä 811,846: 50 markan tulojen lisäys, mikä jakautui osaston kolmen luvun kesken siten, että kunnalliskodin ja työlaitoksen tulot arvioitiin 897,252 markkaa suuremmiksi kuin v:n 1930 menosäännön mukaan; tästä määrästä kohdistui 750,000 markkaa erään Valtion, muiden kuntien ja yksityisten suorittama korvaus köyhien ylläpidosta, kun taas verojen sekä perunkir-joitusprosenttien arvioitiin vähentyvän 50,000 markkaa ja Lastenhuolto-laitokset nimiseen lukuun sisältyvien tulojen 35,405: 50 markkaa.

Viidennen osaston, Opetus- ja sivistyslaitokset, tulosääntöä korotettiin 1,777,633 markkaa eli 15,671,882 markkaan, josta valtionapua seuraavat määrät:

Kansakoulut	Smk	7,700,000: —
Kansakoulujen oppilaiden kesävirkistys	»	400,000: —
Yleiset ammattilaiskoulut	»	182,629: —
Valmistavat ammattikoulut	»	2,030,629: —
Työväenopisto	»	700,000: —
Lastentarhat	»	2,225,424: —
Kaupunginorkesteri	»	500,000: —
Yhteensä Smk		13,738,682: —

Vertailun vuoksi mainittakoon, että v:n 1930 tulosääntö sisälsi valtionapuja edellä mainittuihin tarkoituksiin yhteensä 12,424,049 markkaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti valtioneuvostolta anoa, että kaupunginorkesterille v:ksi 1932 myönnettäisiin valtionapua sama määrä kuin v:ksi 1931 eli 500,000 markkaa.

Teknillisten laitosten kaupungille aiheuttamat tulot merkittiin kuudenteen osastoon ja arvioitiin 148,584,104 markaksi, mikä määrä oli 4,674,840 markkaa pienempi kuin edellisenä vuonna. Vesijohtolaitoksen tulosääntö näet aleni 857,000 markkaa eli 23,148,130 markkaan ja kaasulaitoksen 4,102,000 markkaa eli 48,821,666 markkaan, kun taas sähkölaitoksen tulojen arvioitiin nousevan 284,160 markkaa eli 76,614,308 markkaan.

Seitsemänteen osastoon, Yleiset työt, voitiin merkitä 233,330 markan tulojen lisäys, jonka etupäässä aiheutti Sekalaista nimisen luvun sekalaisen tulojen erän lisääntyminen 250,000 markalla.

Kahdeksanteen osastoon merkittiin puhtaanapitolaitoksen tulot, joiden arvioitiin nousevan 7,355,000 markkaan, v:n 1930 tulosäännön vastaavan määrän oltua 205,000 markkaa pienempi. Korvausta yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta lisättiin 30,000 markkaa ja korvausta yksityisten kiinteistöjen puhtaanapidosta 300,000 markkaa, jota vastoin lannanmyynnistä arvioitiin kertyvän tuloja 100,000 markkaa vähemmän kuin v. 1930.

Yhdeksännen osaston, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, tuloeristä Kauppahallimyymläin vuokrat niminen osoitti vähennystä 2,530,000 markasta 2,000,000 markkaan ja erä Toripaikkain vuokrat 100,000 markan vähennystä. Uutena eränä merkittiin Hietarannan ravintolan tulot, 900,000 markkaa. Tämän osaston kokonaistulot lisääntyivät 263,000 markkaa eli 9,620,000 markkaan.

Vahvistettaessa kymmenennen osaston, Kiinteä omaisuus, tuloja vähennettiin tonttien myynnistä ja myytyjen tonttien kauppahinnan kuoletuksesta kertyviksi arvioituja tuloja 3,125,000 markkaa ja merkittiin ne siis 6,875,000 markaksi. Kiinteistöt nimisen luvun arvioidut tulot kohosivat 301,643 markkaa. Kansakoulutalojen vuokriin osoitettiin menosäännön mukaisesti 9,121,078 markkaa eli 608,218 markkaa vähemmän kuin v:n 1930 talousarviossa, kun taas erä Kiinteistöisännöitsijän hoitamien talojen vuokrat merkittiin 2,962,921 markaksi eli 1,427,804 markkaa kuluvan vuoden vastaavaa erää suuremmaksi, koska joukko uusia kiinteistöjä oli tullut lisää. Luvun Erinäiset vuokrat arvioidut tulot nousivat 80,700 markkaa eli 11,358,000 markkaan, ja luvun Maatilat ja kansanpuistot tulojen arvioitu lisäys oli 92,500 markkaa; viimeksimainittuun lukuun otettiin höyrylaiva H 5:n tuloja 300,000 markkaa

eli 140,000 markkaa enemmän kuin v:ksi 1930. Mainittuun lukuun ensi keran sisältyvät Hietarannan tulot arvioitiin 150,000 markaksi. Kyseisen osaston tulojen kokonaismäärä oli 42,058,963 markkaa ja tulojen vähennys 2,650,157 markkaa.

Yhdennessätoista osastossa, Sekalaiset tulot, arvioitiin tulojen vähenevän 3,505,234 markkaa eli 2,840,806 markkaan, mikä seikka lähinnä johtui uuden paviljongin rakentamiseksi Nikkilän sairaalaan annetun valtionavun sisällyttämisestä v:n 1930 talousarvion tähän osastoon. Rakennustarkastuksen toimitusmaksujen arvioitiin vähenevän 325,000 markkaa eli siis 75,000 markkaan kaupungin toimenhaltijoiden luontioseduistaan suorittaman korvauksen sitä vastoin lisääntyessä 269,216 markkaa eli 1,100,456 markkaan ja erän Sekalaista 10,000 markasta 500,000 markkaan.

Kahdenteentoista osastoon, Verotus, merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä veroina perittävä määrä, joka v:n 1930 talousarviossa oli ollut 191,688,025: 50 markkaa, 191,060,145 markaksi eli siis 627,880: 50 markkaa ensinmainittua määrää pienemmäksi.

C. Muut asiat.

Kaupungin keskushallinnon uudelleenjärjestäminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1928 asettanut komitean¹⁾ laatimaan ehdotusta kaupunkien kunnallislain muuttamisesta joulukuun 9 p:nä 1927 annetun lain säätämien muutosten toimeenpanemisesta kaupungin kunnallishallinnossa.

Komitea antoi v. 1929 kaupunginhallituksen ja kiinteistölautakunnan asettamista sekä kaupunginkanslian perustamista koskevan mietintönsä n:o 1²⁾, johon liittyivät kaupunginhallituksen ohjesääntö- sekä kaupunginhallituksen, kaupunginkanslian, rahatoimiston, tilastokonttorin ja kiinteistölautakunnan johtosääntöehdotukset. Uuden lain nojalla kunnallishallintoon tehtävistä muutoksista olennaisimpana komitea yleisperusteluissaan mainitsi v:n 1873 kunnallisasetuksen 4, 31 ja 32 §§:ssä määriteltyjen maistraatin kunnallisten tehtävään siirtymisen uudelle, kokonaan kunnalliselle elimelle, kaupunginhallitukselle, joka ottaisi haltuunsa myöskin rahatoimikamarin siihen asti hoitamat asiat, jolloin viimeksimainittu tarpeettomana lakkautettaisiin. Ne kysymykset, joissa uusi laki oli antanut kaupunginvaltuustolle vapaamman määräysvallan, koskivat kaupunginhallituksen suhdetta sekä valtuustoon itseensä että lautakuntiin. Käsitellessään kysymystä toimivallan jakamisesta kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston kesken komitea m. m. lausui, että valtuusto oli vapautettava osasta sen esityslistoja rasittavia pikkuasioita. Siten valtuusto voisi keskittyä suurempiin asioihin ja lisäksi joudutettaisiin asioiden ratkaisemista. Kaupunginhallituksen ja lautakuntain suhdetta järjesteltäessä oli komitean mielestä noudatettava suurta varovaisuutta. Useimpien lautakuntien tehtäviä ei niin ollen yleensä toistaiseksi ollut muutettava, ei ainakaan ennen kuin kaupunginhallituksen työtavasta ja uuden lain nojalla voimaantulleesta selostajajärjestelmästä oli saatu jonkin verran kokemusta. Osin rahatoimikamarin, osin sosialilautakunnan, maatalouslautakunnan, kamarin alaisten isännöitsijäin y. m. kesken siihen asti jaettu kaupungin kiinteistö-

¹⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 149 ja v:n 1929 kert. s. 146. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. no 32 v:ltä 1929.

hallinto komitean mielestä kuitenkin oli uskottava uudelle, kiinteistölautakunta nimiselle lautakunnalle, jonka niinikään oli johdettava kaupungin asuntopolitiikkaa. Sekä sosiaali- että maatalouslautakunnan voisi siten kokonaan lakkauttaa. Kiinteistöhallinnon samoin kuin muidenkin hallintoharjojen ylin johto oli kuitenkin pidätettävä kaupunginhallitukselle. Lainlaatija näytti tarkoittaneen, että asiain kaikinpuolisen valmistelun kannalta hyvin tärkeän kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan tehtävät lähinnä uskotaisiin kaupunginhallituksen yhdeksi vuodeksi valituille jäsenille, jotka edustivat kaupunginvaltuustossa vallalla olevia erilaisia ajatussuuntia. Näin ollen ja koska valtuusto todennäköisesti valitsisi kaupunginhallitukseen kunnallisedustuksen parhaat käytettävissä olevat voimat, komitea katsoi olevan ehdotettava, että mainittu valiokunta lakkautettaisiin. Yleisperusteluissaan komitea lisäksi kosketteli järjestetyn välikysymysmenetelmän käytäntöönottamista. Komitea ei ollut katsonut olevan syytä tässä yhteydessä antaa yksityiskohtaista säännöstä siitä, koska tuntui sopivammalta ottaa se kaupunginvaltuuston työjärjestykseen, mutta huomautti, että kyseisen säännöksen tuli sisältää, että välikysymys, johon valtuutettu halusi vastauksen, oli määräjän kuluessa ennen valtuuston kokousta annettava kaupunginhallitukselle merkittäväksi valtuuston esityslistaan, minkä jälkeen asianomaisen kaupunginjohtajan oli vastattava siihen, jos määräluku valtuutettuja kokouksessa yhtyi välikysymykseen.

Kaupunginhallituksen ohjesääntöehdotuksen erikoisperusteluissa komitea ehdotti m. m., että apulaiskaupunginjohtajien lukumäärä määrättäisiin neljäksi ja kaupunginhallituksen valittujen jäsenten lukumäärä yhdeksäksi eli samaksi kuin valmisteluvaliokunnan valittujen jäsenten lukumäärä. Kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien kelpoisuusehdoiksi oli määrätävä perehtyminen kunnallishallintoon ja siinä saavutettu kokemus tai osoitettu yleinen hallinnollinen kyky. — Uuden lain mukaisesti oli ehdotukseen kaupunginhallituksen tehtävien joukkoon merkitty maistraatille ennen kuuluneet kunnalliset tehtävät sekä suurin osa rahatoimikamarille sen ohjesäännön perusteella kuuluneista velvollisuuksista, kuitenkin lukuunottamatta kiinteistöjen hallintoa koskevia asioita. Kaupunginhallituksen suhde kaupungin rahatoimeen oli ylimalkaisemmin määritelty kuin rahatoimikamarin ohjesäännössä, koska tähän kuuluvat tehtävät seikkaperäisemmin mainittaisiin hallituksen tai rahatoimiston johtosäännöissä. Muutamia säännöksiä oli otettu uudesta laista, voimassa olevasta kaupungin viranpitäjän palvelusehtosäännöstä ja kamarin laatimasta näiden virkasäännön ehdotuksesta. Edelleen kaupunginhallituksen tehtäviin oli liitetty eräiden vähemmän tärkeiden asiaryhmien käsittely, joka siihen asti oli kuulunut kaupunginvaltuustolle. Lopuksi ehdotuksen tähän osaan sisältyi määräyksiä erinäisistä tehtävistä, joista aikaisemmin ei ollut ollut mitään säännöstä, kuten kaupungin edustamisesta, milloin ei toisin ollut määrätty, kaupungin hallintoa koskevan kertomuksen antamisesta vuosittain kaupunginvaltuustolle y. m. — Kaupunginhallituksen kokoukset ehdotettiin päätösvaltaisiksi läsnä olevien jäsenten lukumäärän ollessa vähintään kahdeksan. — Uuden lain mukaan kaupunginhallitukselle kuuluvaa oikeutta asettaa jaostoja, jotka saivat hallituksen puolesta ratkaista määrätynlaisia pienehköjä asioita, oli komitean mielestä toistaiseksi käytettävä rajoitetussa määrin asettamalla vain yksi yleinen jaosto. Siihen kuuluisivat kaupunginjohtaja ja apulaiskaupunginjohtajat, ensinmainittu puheenjohtajana, ja se olisi päätösvaltainen kolmen jäsenen ollessa läsnä. Kaupunginhallituksen jaoston ratkaistaviksi kuuluvat asiat oli ehdo-

tuksessa jaettu 10 ryhmään, joista rahatoimikamarin yleinen jaosto siihen asti oli käsitelty osan. — Kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien keskinäisen työnjaon komitea oli koettanut järjestää sopivasti jakaen eri hallinnonhaarat heidän keskenään, kuitenkin varaten kaupunginjohtajalle hänelle kuuluvan koko kaupunginhallinnon johdon. Hallinnonhaarain jakoa koskevia määräyksiä ei kuitenkaan ollut otettu ohjesääntöehdotukseen, vaan niiden oli katsottu kuuluvan kaupunginhallituksen johtosääntöön. Poikkeus oli kuitenkin tehty rahatoimen johdon suhteen, mikä samoin kuin kaupungin meno- ja tulosääntöehdotuksen laatiminen ohjesääntöehdotuksessa oli määrätty kaupunginjohtajan tehtäväksi, jotta hänelle turvattaisiin se johtoasema, joka hänellä tuli olla kaupungin hallinnon kaikilla aloilla. Täten kaupunginjohtaja saisi kiinteän otteen koko hallintoon, mikä takaisi sen yhtenäisyyden. Hänen velvollisuuksiinsa oli myöskin, paitsi hänen asemastaan johtuvia puheenjohtajan-, valvonta- y. m. tehtäviä, liitetty kaupunginvaltuuston päätösten laillisuuden alustava tarkastaminen. Sekä kaupunginjohtajan että apulaiskaupunginjohtajain tuli valmistella sekä kaupunginhallituksen ja sen jaostojen kokouksissa esitellä toimialaansa kuuluvat asiat, ja heitä, samaten kuin hallituksen muitakin jäseniä, voi myöskin valita lautakuntiin hallituksen edustajiksi. — Kaupunginhallitus oli oikeutettava laissa määrättyjen lautakuntien lisäksi asettamaan muitakin, oman valvontansa alaisia, ja kuhunkin lautakuntaan hallituksen tuli valita edustajakseen yksi jäsenensä. Myöskin tuli kaupunginhallituksen saada asettaa toimikuntia suorittamaan tilapäisiä tehtäviä. — Välittömästi kaupunginhallituksen alaisina olisi kolme virastoa, nimittäin kaupunginkanslia hallituksen kansliatehtäviä varten, rahatoimisto kassa- ja tililaitoksen hoitoa varten sekä tilastokonttori. Kaupunginkanslia, jota lähinnä johtaisi kaupunginsihteeri, voisi ehkä samalla toimia kaupunginvaltuuston kansliana. Tarvittaessa tuli voida perustaa muitakin kaupunginhallituksen alaisia virastoja. — Lopuksi oli kaupunginvaltuustolle ohjesäännössä varattava kaupunginhallituksen toimintaa ja tehtäviä koskevia tarkempia määräyksiä sisältävän hallituksen johtosääntöehdotuksen vahvistamisoikeus.

Komitean laatimassa kaupunginhallituksen johtosääntöehdotuksessa käsiteltiin etupäässä kaupunginjohtajain toimialajakoa, jonka komitea oli koettanut toimittaa ottaen huomioon, että saman johtajan alaisiksi mikäli mahdollista yhdistettiin sellaiset hallinnonhaarat, jotka näyttivät koskettelevan toisiaan. Kaupunginjohtajan toimialaan komitea edellä mainittujen asiain lisäksi oli lukenut maistraattia, raastuvanoikeutta, ulosottolaitosta, syyttäjäistää, poliisilaitosta, revisionikonttoria ja verotusvalmistelukuntaa koskevat asiat sekä asiat, jotka eivät kuuluneet kenellekään apulaiskaupunginjohtajista, jota paitsi hänen tuli valvoa kaupunginasiamiehen (ks. alemm.) ja tilastokonttorin toimintaa. Neljälle apulaiskaupunginjohtajalle oli kullekin määrättävä oma toimialansa siten, että yksi heistä valittiin kiinteistöjohtajaksi, toinen teknilliseksi, kolmas sosialiasiajn ja neljäs opetusasiain johtajaksi; sen perusteella oli asiatkin jaettava heidän keskenään. Asiain valmistelussa ja kirjelmäin laatimisessa kaupunginjohtajia avustaisi osin tarpeellinen määrä kansliashteereitä, osin kaupunginasiames, jotka kaikki palvelisivat kaupunginkansliassa. Kaupunginhallituksen kaupunginvaltuustolle tekemät esitykset oli kaupunginkanslian toimesta painatettava suomen- ja ruotsinkielellä ja jaettava valtuuston jäsenille vähintään kolme päivää ennen sen kokousta.

Kaupunginkanslian johtosääntöehdotuksen mukaan kanslian vakinaiseen henkilökuntaan kuuluisivat kaupunginsihteeri lähimpänä johtajana, kaupunginasiames sekä tarpeellinen määrä kansliashteereitä, kirjaajia, kans-

listeja ja kanslia-apulaisia ynnä palveluskuntaa. Molemmat ensinmainitut valitsisi kaupunginvaltuusto, muun vakinaisen kansliahenkilökunnan kaupunginhallitus sekä palveluskunnan ja ylimääräisen henkilökunnan hallituksen yleinen jaosto. Kaupunginsihteerille kuuluviin tehtäviin oli m. m. luettu kaupunginhallitukselle saapuneiden asiain jakaminen kaupunginjohtajien kesken valmisteltaviksi, pöytäkirjan pitäminen hallituksen ja sen jaostojen kokouksissa sekä niiden esityslistojen laatiminen ja huolehtiminen hallituksen kaupunginvaltuustolle tekemien esitysten painattamisesta. Jos kaupunginsihteerä lisäksi määrättiin pitämään pöytäkirjaa kaupunginvaltuuston kokouksissa ja hoitamaan valtuuston kirjeenvaihtoa, oli komitean mielestä valtuuston työjärjestykseen otettava tätä koskevat säännökset. Kaupunginasiاميةhelle taas siirtyisi se osa rahatoimikamarin asiamiesosaston tehtäviä, joka ei koskenut kiinteistöjen hallintoa, ja viimeksimainittua varten tarvittaisiin erikoinen, kiinteistölautakunnan alainen asiamies. Kaupunginasiاميةhen päätehtäväksi tulisi siten lausuntojen antaminen lainopillisista kysymyksistä sekä avustaminen lainopillisten asiain valmistelussa ja esittelyssä sekä päätöksistä aiheutuvien kirjelmäin laadinnassa. Kansliasihteerille kuuluisi kaupunginhallituksen ja sen jaoston kokousten pöytäkirjain laatiminen sekä, kuten edellä on mainittu, kaupunginjohtajain avustaminen asiain valmistelussa ja kirjelmäin laatimisessa. Näiden viranhaltijain tehtävät vastaisivat siis jossain määrin rahatoimikamarin sihteerien ja notaarien tehtäviä. Uutuus oli komitean ehdotus kansliasihteerien velvoittamisesta antamaan sanomalehdistölle tietoja käsitellyistä asioista. Muun kansliahenkilökunnan tehtävät olivat ehdotuksessa pääkohdittain samat kuin kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin kansliain vastaavan henkilökunnan voimassaolevien määräysten mukaisesti.

Rahatoimiston ja tilastokonttorin ohjesääntöehdotuksiin tehdyt muutokset olivat vähemmän tärkeitä ja osin kaupunginhallituksen ehdotetusta järjestelystä johtuvia, osin, nimittäin henkilökunnan asettamisen suhteen, yhdenmukaisuussyiden aiheuttamia.

Komitean laatima kiinteistölautakunnan johtosääntöehdotus oli rahatoimikamarin ohjesääntöön sekä maatalous- ja sosialilautakuntien johtosääntöihin sisältyneiden kiinteistöhallintoa koskevien säännösten yhdistelmä. Uuden lautakunnan jäsenluku ehdotettiin yhdeksäksi, erikseen valittava puheenjohtaja mukaanluettuna. Lautakunnan työelimeksi komitea oli suunnitellut eri osastoihin jaetun kiinteistötoimiston, jonka johtosääntö laadittaisiin myöhemmin.

Asiaa v. 1930 ensimmäisen kerran esiteltäessä kaupunginvaltuusto periaatteellisesti hyväksyen komitean ehdotuksen kiinteistölautakunnan perustamisesta päätti¹⁾ antaa komitealle tehtäväksi laatia uuden vaihtoehdotuksen kaupunginhallituksen ohjesäännöksi, joka oli rakennettava sille pohjalle, että perustettaisiin erityinen rahatoimenjohtajanvirka. Asian yksityiskohtainen käsittely siirrettiin myöhempään kokoukseen, ja halukkaille valtuuston jäsenille varattiin tilaisuus kirjallisesti esittää komitealle sen ehdotuksiin kohdistuvat huomautuksensa.

Sen jälkeen antamassaan mietinnössä II²⁾, johon liittyivät uudet ehdotukset kaupunginhallituksen ohjesäännöksi sekä kaupunginhallituksen, kaupunginkanslian, rahatoimiston ja tilastokonttorin johtosäännöksi, komitea oli noudattanut edellä mainittuja kaupunginvaltuuston osoittamia suuntaviivoja

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. tammik. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6.

sekä ottanut huomioon myöskin erinäiset yksityisten valtuutettujen tekemät muistutukset. — Uudessa kaupunginhallituksen ohjesääntöehdotuksessa oli siten hallituksen tehtäviin iisätty uusi kohta, joka koski hallituksen velvollisuutta antaa kaupunginvaltuuston tai muun viranomaisen siltä vaatimat lausunnot ja tiedot, jota paitsi hallitukselle kuuluvaa kaupungin edustamisvelvollisuutta oli selvennetty siten, että se koski kaupungin edustamista hallintoasioissa. Kaupunginjohtajalle ehdotetun kaupunginvaltuuston päätösten laillisuuden alustavan tarkastamisvelvollisuuden komitea oli määritellyt uudelleen siten, että kaupunginjohtajan siltä osalta tuli esitellä nämä päätökset kaupunginhallitukselle. Kaupungin raha-asiainhoidon erikoisjohdon komitea valtuuston ohjeiden mukaisesti oli poistanut kaupunginjohtajan velvollisuuksista, mutta pysyttänyt hänen kaupungin meno- ja tulosääntöä koskevat tehtävänsä sellaisia, että hänelle kuului kyseisen sääntöehdotuksen laatimisen johto sekä sen esittelemisen kaupunginhallitukselle. Komitean enemmistö kuitenkin puolestaan kannatti komitean aikaisemmin ehdottamia kaupungin rahatoimen johtoa koskevia määräyksiä. — Komitean uudessa kaupunginhallituksen johtosääntöehdotuksessa oli m. m. muutettu neljän apulaiskaupunginjohtajan välinen toimialajako sellaiseksi, että yksi heistä tulisi rahatoimenjohtajaksi sekä että sosiali- ja opetusasiat alistettaisiin yhden apulaisjohtajan hoitoon eikä kahden. Rahatoimenjohtajan tehtäviin oli tällöin liitetty kaupungin rahatoimintaa, rahatoimiston johtoa ja talousarvioehdotuksen laadintaa kaupunginjohtajan ohjeiden mukaan koskevien asiain valmistelu ja esittely, jota paitsi hänelle kuuluisivat asiat, jotka koskivat palkkoja ja eläkeitä, verotusvalmistelukuntaa, työnvälitystä, naisten työtupia, keskuskeittolaa, urheilua sekä työttömyyden vastustamistoimenpiteitä. Verotusvalmistelukuntaa koskevat asiat oli siirretty kaupunginjohtajan toimialalta, jolle sen sijaan oli siirretty holhoustointa, oikeusaputoimintaa, kaupungin museota sekä kaupunginorkesteria ja muita sivistyslaitoksia koskevat asiat. Kiinteistöjohtajan ja teknillisen johtajan toimialat olivat ennallaan. Edelliselle kuuluisivat kaupungin kiinteistöjä, yleisiä töitä satamarakennuksia lukuunottamatta, puhtaanapitoa, kansanpuistoja, siirtolapuutarhoja, kauppahalleja ja torikauppaa, liikenneoloja sekä sotilasmajoitusta koskevat asiat ja jälkimmäiselle kaupungin teknillisiä laitoksia, katuvalaistusta, satamalaitosta satamarakennukset mukaanluettuina sekä palolaitosta koskevat asiat. Sosiali- ja opetusasiain johtajan toimialaan lopuksi oli luettu terveyden- ja sairaanhoitoa, köyhäinhuoltoa, lastensuojelua, kansakouluja, Sedmigradskyn pientenlastenkoulua ja Marian turvakotia, lastentarhoja, työväenopetusta, kotitaloutta, kaupunginkirjastoa sekä raittiustoimintaa koskevat asiat. — Uudessa kaupunginkanslian johtosääntöehdotuksessa oli m. m. kanslian johto uskottu kaupunginjohtajalle, kun taas kaupunginsihteeri toimisi sen päällikkönä. Nimitys kaupunginasiain johtajaksi oli muutettu kaupungin lakimieheksi, uusi painatustöiden valvoja koskeva pykälä oli lisätty sekä kansliasihteerin velvollisuus antaa tietoja sanomalehdistölle tarkemmin määriteltä. — Kaupunginkanslian johtosääntöehdotuksen kanssa yhdenmukaisesti rahatoimiston uudessa johtosääntöehdotuksessa lausuttiin m. m., että rahatoimistoa johtaa rahatoimenjohtaja ja että kaupunginkamreeri toimii toimiston päällikkönä. — Tilastokonttorin uudessa johtosääntöehdotuksessa oli m. m. nimitys konttori muutettu toimistoksi. — Komitea esitti, että se kaupunginhallituksen ohjesääntöehdotus, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi, alistettaisiin valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi, mutta että johtosääntöehdotuksia ei käsiteltäisi ennen ohjesääntöehdotuksen vahvistamista.

Mietintöä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä komitean laatiman uuden kaupunginhallituksen ohjesääntöehdotuksen muutamin muutoksin ja lähettää sen valtioneuvoston vahvistettavaksi. Tärkeimmät muutokset tarkoittivat kaupunginjohtajan tehtäviä koskevia määräyksiä. Niinpä ehdotuksesta jätettiin kokonaan pois kaupunginjohtajan velvollisuus alustavasti harkita valtuuston päätösten laillisuutta sekä hänen meno- ja tulosääntöehdotusta koskevat tehtävänsä, jota paitsi tarkemmin määriteltiin hänen velvollisuutensa edustaa kaupunginhallitusta lainojen ottoa koskevissa neuvotteluissa ja tärkeissä asioissa. — Sisäasiainministeriö vahvisti²⁾ ohjesäännön heinäkuun 3 p:nä tulemaan voimaan tammikuun 1 p:stä 1931.

Sen jälkeen komitea mietinnössään III³⁾ esitti kaupunginhallituksen, kaupunginkanslian, rahatoimiston ja tilastotoimiston tarkistetut johtosääntöehdotukset. Paitsi kaupunginhallituksen vahvistettuun ohjesääntöön tehtyjen muutosten aiheuttamia, komitea oli tehnyt näihin johtosääntöihin erinäisiä muitakin muutoksia. Nimitys kaupungin lakimies oli muutettu kaupunginlakimieheksi. Olennaisimmat muutokset koskivat kaupunginhallituksen johtosäännössä esiintyvää kaupunginjohtajien työnjakoa. Kaupunginjohtajan toimialalta oli kaupunginmuseota sekä kaupunginorkesteria ja muita sivistyslaitoksia koskevat asiat siirretty sosiali- ja opetusasiain johtajan toimialalle, jota vastoin sotilasmajoitusasiat oli siirretty kiinteistöjohtajan toimialalta kaupunginjohtajalle. Urheiluasiat oli siirretty rahatoimenjohtajalta kiinteistöjohtajalle sekä yleisiä töitä ja puhtaanapitoa koskevat asiat viimeksimainitulta teknilliselle johtajalle. Viimeksimainittu siirto oli ehdotettu m. m. sen vuoksi, että komitean tarkoituksena oli seuraavassa mietinnössä ehdottaa kaupunginasemakaava- ja maanmittaustoimi erotettavaksi yleisistä töistä ja alistettavaksi kiinteistölautakunnan alaiseksi.

Tätä mietintöä esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ sellaisinaan komitean ehdottamat kaupunginhallituksen, kaupunginkanslian, rahatoimiston ja tilastotoimiston johtosäännöt tuleviksi voimaan tammikuun 1 p:stä 1931. Komitean ehdotuksesta valtuusto vahvistaen⁵⁾ kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien palkka- ja eläke-edut päätti myös julistaa kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien virat haettaviksi, irtisanoa joulukuun 31 p:nä mennessä valtuuston molempien sihteerinvirkojen ja rahatoimikamarin sihteerinvirkojen haltijat sekä antaa valtuuston puheenjohtajalle ja rahatoimikamarille tehtäväksi mainittuun päivään mennessä irtisanoa täytettävien virkojen haltijat ja peruuttaa mahdollisesti jo antamansa viransijaisuusmääräykset. Vielä valtuusto päätti, että kaupunginjohtaja ja apulaiskaupunginjohtajat olisivat kaupungin virkasäännön alaiset, mikäli heidän virka-asemansa ei ollut kunnallislaissa tai kaupunginhallituksen ohjesäännössä määritelty.

*Kiinteistöhallinnon uudelleenjärjestely sekä yleisten töiden ja puhtaanapito-
laitoksen hallinnon ynnä salamahallinnon uudelleenjärjestelyehdotus.* Kaupunginvaltuusto oli kaupungin keskushallinnon uudelleenjärjestelyä koskevan kysymyksen yhteydessä periaatteellisesti hyväksynyt⁶⁾ n. s. kaupunginhallintokomitean⁷⁾ tekemän ehdotuksen, että perustettaisiin kiinteistölautakunta, joka hoitaisi kaupungin kiinteistöjä ja jolle mainittu komitea oli laatinut alustavan johtosääntöehdotuksen⁸⁾. Suunnitellessaan yksityiskohtaisesti tätä

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 1 §. — ²⁾ S:n 27 p. elok. 1 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 1. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 38 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 9 ja seur. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 75. — ⁶⁾ S:n s. 140. — ⁷⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 149, v:n 1929 kert. s. 146 ja tätä kert. s. 179. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32 v:lta 1929 s. 49.

uudelleenjärjestelyä komitea otti käsiteltävikseen myöskin kaupungin yleisten töiden hallituksen, rakennuskonttorin, satamahallinnon ja puhtaanapitolaitoksen uudestaanjärjestelyä koskevat kysymykset sekä esitti työnsä tuloksena mietinnössään IV¹⁾ kiinteistölautakunnan, kiinteistötoimiston ynnä sen tiliviraston, kaupungin yleisten töiden lautakunnan, rakennustoimiston ynnä sen tiliviraston sekä satamalautakunnan ja satamatoimiston johtosääntöehdotukset.

Mietinnön yleisissä perusteluissa kaupunginhallintokomitea m. m. lausui, että sen laatimassa valmisteleavassa ehdotuksessa kiinteistölautakunnan toimiala oli suunniteltu käsittämään kolme päätehtävää, jotka olivat: kaupungin tonttien myynti ja vuokralleanto, kaupungin maatilain hoito ja kaupunkikiinteistöjen hallinto. Myöhemmin komitea katsoi, että lautakunnan toimiala oli tehty liian ahtaaksi ja että myöskin tonttien myynti- ja vuokraasioihin läheisesti liittyvät kaupunginasemakaava- ja maanmittaustoimet oli alistettava lautakunnan hoitoon. Sille oli myöskin kokonaan uskottava kaupungin kansanpuistojen, urheilukenttien ja muiden ruumiillista kasvatusta edistävien laitosten sekä siirtolapuutarhain hallinto. Rakennuskonttorista oli paitsi kaupunginasemakaavaosastoa ja geodeettista osastoa erotettava myöskin satama- ja rautatieosasto, jotka liitettäisiin satamahallinnon alaisiksi. Sitä vastoin näin supistettuun rakennuskonttoriin uutena osastona liitettäisiin puhtaanapitotoimi ja puhtaanapitohallitus tilivirastoineen lakkautettaisiin. Viimeksimainittua uudelleenjärjestelyä puhtaanapitohallitus tosin oli vastustanut, mutta kaupungin yleisten töiden hallitus oli puoltanut sitä. Jos komitean ohjelma toteutettaisiin, joutuisi siis kiinteistölautakunnan tehtäväksi tonttien myynti ja vuokralleanto, kaupungin maatilojen hoito, asemakaava- ja maanmittaustoimet, kaupungin talojen sekä kansanpuistojen, urheilulaitosten ja siirtolapuutarhain hallinto, kaupungin yleisten töiden lautakunnan (ent. hallituksen) tehtäväksi talonrakennustoimi, katu- ja viemärirakennustoimi, puhtaanapitotoimi ynnä puistojen ja istutusten hoito sekä satamalautakunnan (ent. satamahallituksen) tehtäväksi satamarakennukset, satamaliikenne ja satamakannanta. Komitea oli suunnitellut kyseisten kolmen hallinnonhaaran tarkemman järjestelyn sellaiseksi, että mainittujen lautakuntain alaisiksi työelimiksi perustettaisiin kiinteistötoimisto, rakennuskonttori ja satamakonttori, joista kahdella ensinmainitulla olisi omat tilivirastot. Kiinteistötoimiston lähin johto oli järjestettävä samoin kuin rakennuskonttorin eli perustamalla toimistoon erityinen päällikönvirka. Satamalaitoksen johtajan ei tulisi toimia satamalautakunnan itseoikeutettuna puheenjohtajana, vaan tämän kuten muidenkin lautakuntien puheenjohtajat olisi kaupunginvaltuuston valittava vuodeksi kerrallaan.

Komitean laatimassa kiinteistölautakunnan uudessa johtosääntöehdotuksessa oli lautakunnan yleinen tehtävä laajennettu lisäämällä siihen määräys, että kaupungin maapolitiikankin johto kuului mainitulle lautakunnalle. Uudessa ehdotuksessa oli paitsi edellä mainittuihin uusiin tehtäviin kuuluvia lautakunnan tehtäviä lueteltu m. m. kaupungin metsien hoito sekä sen satama-alueen ulkopuolella olevien kalavesien hallinto, kiinteistötoimiston alaisten työntekijäin palkkausta ja työoloja koskevien kysymysten ratkaiseminen, kaupungin liikenteenjärjestelyn valvonta sekä kauppahalleissa ja -toreilla ja julkisilla paikoilla olevien myyntipaikkojen ja -kojujen vuokraaminen. Lautakunta asettaisi keskuudestaan kolme jaostoa, nimittäin maa-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31.

talousjaoston, tonttijaoston sekä talojaoston, joista viimeksimainittu käsitelisi myöskin kauppatoreja ja myyntipaikkoja koskevia asioita. Näillä jaostoilla tuli myös olla valta tehdä päätöksiä lautakunnan nimessä, ellei tämä ollut pidättänyt itselleen mainittua oikeutta. Lautakuntaan kuuluisi puheenjohtaja ja kahdeksan jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsisi kalenterivuodeksi kerrallaan; jaostojen jäsenluvun lautakunta määräisi ja valitsisi myöskin niiden puheenjohtajat. Puheenjohtaja allekirjoittaisi lautakunnan kirjelmät ja kiinteistötoimiston asiamies (ks. alemm.) varmentaisi ne.

Komitean laatiman kiinteistötoimiston johtosääntöehdotuksen mukaisesti kiinteistötoimistoa johtaisi kiinteistölautakunnan ylivalvonnan alainen päällikkö, jonka tehtävänä toimiston ja sen tiliviraston toiminnan valvonnan lisäksi olisi m. m. toimistoa koskevien esitysten tekeminen mainitulle lautakunnalle ja lausuntojen antaminen toimialaansa kuuluvista asioista, koko toimistoa koskevien asiain valmisteleminen ja niiden esitleminen lautakunnan kokouksissa sekä osanotto arvioimis- ja katselmustoimituksiin. Kiinteistötoimistossa olisi seitsemän osastoa, nimittäin kanslia-, tontti-, maatalous- ja asemakaavaosastot, maanmittaus- ja kartastotöiden osasto, talo-osasto sekä kansanpuisto-osasto. Näistä kansliaosasto hoitaisi lautakunnan kansliatyöt, varsinkin pöytäkirjanpidon ja kirjeenvaihdon, sekä sen lainopilliset tehtävät; osastoa johtaisi lainopillisesti pätevä asiamies. Tonttiosasto vastaisi tavallaan sosialilautakunnan tontinvuokrajaostoa ja saman lautakunnan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostoa, jota paitsi osaston tehtäviin oli liitetty rahatoimikamarille kuulunut tonttien myynti- ja vuokralleentoasiain valmistelu. Maatalousosasto vastaisi maatalouskonttoria, kuitenkin erinäisin lisätehtävin. Niinpä oli kaupungin metsien hoito kokonaan uskottu tälle osastolle, johon oli siirretty myös rakennuskonttorin alainen metsänvartija samoin kuin kalastuksenvalvojaakin. Uusi tähän merkitty viranhaltija oli kaupunginagronoomin apulainen. Asemakaavaosasto, jonka tehtäviin oli lisätty liikenteenjärjestelyasiain valmistelu, oli siirretty tänne rakennuskonttorista, samoin myöskin maanmittaus- ja kartastotöiden osasto (ent. geodeettinen osasto). Uusille talo- ja kansanpuisto-osastoille oli keskitetty vastaavat hallinnon häärat. Viimeksimainitun osaston tehtävä oli ulotettu käsittämään myöskin urheilua ja ruumiinkasvatusta edistävien laitosten, kuten urheilu- ja leikkikenttien, luistinratojen, uimaosastojen ja -huoneiden y. m. hallinnon, mikä siihen asti oli kuulunut rahatoimikamarille ja urheilulautakunnalle yhteisesti. Tämän osaston hoitoon oli nyt ehdotettu myöskin siirtolapuutarhat, jotka olivat olleet sosialilautakunnan valvoman lautakunnan alaiset. Tämän osaston päälliköksi komitea oli ajatellut kansanpuistojen isännöitsijän, jonka virkatehtävät jonkin verran laajennettuina vastasivat kansanpuistojen valvojan tehtäviä. Korkeasaaren eläintarhan hoitoa varten olisi perustettava erityinen valvojanvirka, jonka haltijalta vaadittaisiin luonnontieteellinen sivistys. — Eri osastojen henkilökunta olisi muodostettava siten, että kansliaosastolla toimisi asiamies, apulaisasiamies, kirjaaja sekä toimistoapulaisia ja palveluskuntaa, tonttiosastolla osaston johtaja sekä neuvonjohtaja ja piirtäjä, maatalousosastolla kaupunginagronoomi apulaisineen, metsänhoitaja, metsänvartija ja kalastuksenvalvoja sekä maataloilla työnjohtajia, metsänvartijoita ja muuta tarpeellista henkilökuntaa, asemakaavaosastolla asemakaava-arkkitehti, avustava asemakaava-arkkitehti, asemakaavainsinööri, avustava asemakaavainsinööri sekä arkkitehtejä, insinöörejä ja piirtäjiä, maanmittaus- ja kartastotöiden osastolla kaupungingeodeetti, avustava kaupungingeodeetti, sekä insinöörejä, vaakitsijoita ja piirtäjiä, talo-

osastolla talonisännöitsijä, kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä, halli- ja torikaupan valvoja sekä kaupungin talojen ja kauppatorien hoitoon tarvittava vartija ja palveluskunta ja kansanpuisto-osastolla kansanpuiston isännöitsijä, eläintarhan valvoja, siirtolapuutarhaneuvoja ja siirtolapuutarhuri. Näiden viranhaltijoiden tehtävät oli määritelty pääkohdittain paraikaa voimassa olevien vastaavien määräysten mukaisesti. Kaikki osastopäälliköt m. m. valmistelisivat ja esittelisivät kiinteistölautakunnan kokouksissa toiminta-aloihinsa kuuluvat asiat. Kiinteistötoimiston päällikön valitsisi kaupunginvaltuusto, osastojen päälliköt kaupunginhallitus ja muun vakinaisen ja ylimääräisen henkilökunnan sekä palveluskunnan kiinteistölautakunta.

Kiinteistötoimiston tiliviraston johtosääntöehdotus oli laadittu muiden samanlaatuisten virastojen johtosääntöjen mukaisesti.

Yleisten töiden lautakunnan, rakennuskonttorin ja rakennuskonttorin tiliviraston uudet johtosääntöehdotukset perustuivat pääasiassa voimassa oleviin johtosääntöihin, joihin kuitenkin oli tehty ehdotetusta kaupungin-
asemakaavaosaston ja geodeettisen osaston y. m. siirtämisestä kiinteistötoimistoon sekä satama- ja rautatieosaston siirtämisestä satamakonttoriin ynnä ehdotetusta puhtaanapitolaitoksen muodostamisesta rakennuskonttorin uudeksi osastoksi aiheutuvat muutokset. Ehdotuksen mukaisesti täten uudistettu rakennuskonttori käsittäisi kuusi osastoa, nimittäin kanslia-, huone-
rakennus-, katu- (ent. katu- ja viemäriosasto), puhtaanapito-, puisto- ja varasto-osastot. Näistä oli kansliaosasto uusi ja sen päätehtäviksi oli ilmoitettu yleisten töiden lautakunnan ja rakennuskonttorin kansliatyöt, varsinkin lautakunnan pöytäkirjanpito, kirjeenvaihto ja päiväkirjanpito, sekä lautakunnan ja rakennuskonttorin arkiston hoitaminen. Tätä osastoa johtaisi konttorin sihteeri, jolta vaadittaisiin lainopillinen tutkinto, ja hänen lisäksi sen henkilökuntana olisi kirjaaja ja konttorihenkilökuntaa. Katuosaston päällikköä nimitettäisiin työpäällikön asemesta katupäälliköksi ja saman osaston apulaispäällikköä avustavan työpäällikön asemesta avustavaksi katupäälliköksi sekä puhtaanapito-osaston päällikköä puhtaanapitopäälliköksi. Puhtaanapitolaitoksen varastonhoitaja siirtyisi konttorin varasto-osastolle, jota vastoin puhtaanapitolaitoksen konttoriapulaisenvirkat lakkautettaisiin. Varastoosastoa koskeviin säännöksiin oli lisätty ennen sieltä puuttuneita, korjauspajaa koskevia säännöksiä. Kaupunginvaltuusto valitsisi kaupungininsinöörin, kaupunginhallitus yleisten töiden lautakunnan esityksestä kaupunginarkkitehdin, katupäällikön, puhtaanapitopäällikön, kaupunginpuutarhurin ja varastopäällikön, mainittu lautakunta rakennuskonttorin muun vakinaisen ja ylimääräisen henkilökunnan sekä palveluskunnan ja asianomaiset osastopäälliköt, rakennusmestarit, työnjohtajat, puistojen vartijat sekä varasto-osaston koneiden hoitoon korjauspajan ulkopuolella tarvittavat koneenkäyttäjät. Rakennuskonttorin tilivirastoon siirtyisi puhtaanapitolaitoksen tilivirastosta sen ehdotetun lakkauttamisen jälkeen yksi kirjanpitäjän-, kaksi kirjuriin- ja kaksi konttoriapulaisenvirkaa.

Satamalautakunnan (ent. satamahallituksen) ja satamakonttorin uusien, kyseisen komitean laatimien johtosääntöehdotusten tärkeimmät muutokset aiheutuivat rakennuskonttorin satamaosaston ehdotetusta siirtämisestä satamakonttoriin. Satamalautakuntaan kuuluisi puheenjohtaja ja kuusi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsisi vuodeksi kerrallaan. Rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö ei mainitun osaston lakattua olemasta ja päällikön itsensä siirryttyä satamatoimiston osastopäälliköksi luonnollisestikaan enää olisi lautakunnan itseoikeutettu jäsen. Satamalaitoksen johtaja johtaisi

satamalautakunnan ylivalvonnan alaisena satamatoimistoa, jossa olisi kolme osastoa, nimittäin satamarakennusosasto, satamaliikenneosasto ilmoitusosastonnimisine aliosastoineen sekä satamakannantaosasto, jota paitsi konttorissa olisi sihteeri, konttorihenkilökuntaa ja palveluskuntaa. Eri osastojen velvollisuudet ja viranhaltijain tehtävät ehdotettiin pääasiallisesti voimassaolevien, niitä koskevien määräysten mukaisiksi. Satamaliikenneosaston alemman henkilökunnan tehtäviä koskevat määräykset oli jätetty pois, koska katsottiin, että satamalautakunnan oli ne määrättävä. Satamatoimiston virkojen täyttämisen suhteen oli noudatettu samoja periaatteita kuin kiinteistötoimiston ja rakennuskonttorin virkojen suhteen. Satamalaitoksen johtajan valitsisi niin ollen kaupunginvaltuusto, satamainsinööri, satamakapteenin ja satamakamreerin kaupunginhallitus satamalautakunnan esityksestä sekä satamatoimiston muun vakinaisen henkilökunnan, ylimääräisen henkilökunnan ja palveluskunnan satamalautakunta, jollei se ollut myöntänyt tätä oikeutta ylimääräisen henkilökunnan ja palveluskunnan suhteen asianomaisille osastopäälliköille.

Komiteanmietintö päättyi anomukseen, että kaupunginvaltuusto vahvistaisi kaikki edellä mainitut johtosääntöehdotukset tulemaan voimaan v:n 1931 alusta lähtien, kumoaisi sosialilautakuntaa ynnä sen jaostoja sekä maatalouslautakuntaa ja maatalouskonttoria koskevat voimassaolevat säännökset sekä lakkauttaisii liikenteenjärjestelykomiteansa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisesti olla perustamatta kiinteistölautakunnalle erityistä tilivirastoa ja määrätä rahatoimiston mainitun lautakunnan kassa- ja tilivirastoksi, tästä johtuvin muutoksin ja poistoin vahvistaa kiinteistölautakunnan ja kiinteistötoimiston johtosääntöehdotukset olemaan voimassa tammikuun 1 p:stä 1931; yleisten töiden lautakunnan, rakennuskonttorin ynnä sen tiliviraston, satamalautakunnan ja satamakonttorin johtosääntöehdotukset valtuusto sitä vastoin lausunnon antamista varten lähetti kaupunginhallitukseen. Lisäksi valtuusto julisti sosialilautakuntaa ynnä sen jaostoja sekä maatalouslautakuntaa ja maatalouskonttoria koskevat säännökset tammikuun 1 p:stä 1931 lukien kumotuiksi ja liikenteenjärjestelykomitean samasta ajankohdasta lähtien lakkautetuksi.

Ehdotus muutoksista rakennusjärjestykseen. Maistraatin asettaman komitean v. 1928 laadittua kaupungin rakennusjärjestyksen muutosehdotuksen²⁾ rahatoimikamari oli hankkinut siitä erinäisten viranomaisten ja yhtymien lausunnot. Saatuaan kuitenkin tietää, että uuden asemakaavalainsäädännön lopullinen ratkaiseminen oli odotettavissa lähitulevaisuudessa, ja koska uusi asemakaavalaki siihen kuuluvine rakennussääntöineen vaatisi paikallisten rakennusjärjestysten laatimista kokonaan uudelleen, kamari esitti, että kaupunginvaltuusto ehdottaisi maistraatille, että tehty ehdotus toistaiseksi saisi raueta. Asiaa esiteltäessä valtuusto päätti ehdottaa³⁾ maistraatille, että mainittu ehdotus jätettäisiin lepäämään, kunnes kysymys uudesta rakennuslainsäädännöstä oli ratkaistu.

Rakennusoikeuden laajentaminen. Lääketieteenlisensiaatti O. Nyqvist anoi oikeutta pengermän järjestämiseen Museokadun tontin n:o 13 sisäisen rakennusrajan ulkopuolella olevaan osaan louhimalla pois paikalla olevan kallion ja muutamien taloushuoneiden sisustamiseen tämän alle mainitulla tontilla olevaa yksityistä sairaalaansa varten sekä että pihamaan taso tällöin määttäisiin +21.25 m:ksi yli 0-tason. Kaupungin sairaalain hallituksen, tervey-

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 28 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13 v:ta 1928. —

³⁾ Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 13 §.

denhoitolautakunnan, kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin annettua lausuntonsa asiasta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ kamarin ehdotuksen mukaisesti myöntyä anomukseen ehdoin, että anoja maksoi laajennetusta rakennusoikeudesta kaupunginkassaan 22,000 markkaa sekä huolehti kaupunginasemakaava-arkkitehdin ohjeiden mukaisesti istutusten järjestämisestä pengermälle ja sen kunnossapidosta eikä rakennuttanut sille mitään savupiippua. Kamarille annettiin sitä paitsi tehtäväksi ryhtyä päätöksen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Erivapautus rakennusten korkeutta koskevista rakennusjärjestyksen määräyksistä. Kiinteistöosakeyhtiö Tornin Fastighetsaktiebolag niminen yhtiö oli kaupunginvaltuustolle v. 1929 jättämässään kirjelmässä ilmoittanut haluvansa IV kaupunginosan korttelissa n:o 67 ovelle Kalevankadun tontille n:o 2 rakentaa hotellitalon, jossa olisi n. 30 m:n korkuinen torni, sekä anout saada varustaa tämän tornin välipohjilla ja käyttää siten syntyvää tilaa kirjelmässä tarkemmin määrättyllä tavalla. Mainitun anomuksen johdosta, johon liittyi julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan lausunto, rahatoimikamari hankki rakennustarkastuskonttorin, terveydenhoitolautakunnan, kaupungin yleisten töiden hallituksen ja palotoimikunnan lausunnot asiasta päättäen sen jälkeen omasta puolestaan puoltaa yhtiön anomusta ehdoin, että yhtiö hankki naapureilta tornin rakentamisluvan ja sitoutui maksamaan kaupunginkassaan 410,000 markkaa siitä laajennetusta rakennusoikeudesta, jota tornirakennuksen sisustaminen yhtiön anomuksen mukaisesti ja noudattaen erinäisiä palotoimikunnan ehdottamia varmuustoimenpiteitä vaati. Yhtiön myöhemmän anomuksen mukaisesti asia kumminkin jäi lepäämään, kunnes rakennuspiirustukset oli vahvistettu. Maistraatti kieltäytyi kuitenkin antamasta vahvistusta, minkä jälkeen yhtiö valitti maistraatin päätöksestä läänin maaherralle. Maaherran sen jälkeen hyväksytyä valitukset ja vahvistettua kyseiset piirustukset yhtiö antoi valtuustolle uuden kirjelmän, jossa se anoi, että valtuusto hankkisi valtioneuvostolta sellaisen erivapautuksen rakennusjärjestyksen määräyksistä, että tornirakennuksen alimman kerroksen saisi järjestää asunonhuoneistoiksi ja muut osin kahvila- ja näköalahuoneistoiksi, osin kauppatukustajien näyttely- ja muiksi suojiksi, mutta ei makuuhuoneiksi. Tätä esitystä koskevassa lausunnossaan²⁾ kamari ilmoitti m. m., että, koska maaherra oli vahvistanut rakennuksen piirustukset, kysymys nyttemmin enää koski vain puheena olevan tornirakennuksen sisustamisoikeutta, jonka suhteen kamari edelleen pysyi puoltavalla kannalla, sekä ilmoitti niinkään ottaneensa uudelleen harkittavaksi kysymyksen yhtiön mainitusta oikeudesta suoritettavan korvausmaksun suuruudesta ja tällöin katsoneensa, että se voitiin alentaa 400,000 markkaan. Tämän määrän yhtiö olikin sitoutunut maksamaan tornirakennuksen huoneiden sisustamisoikeudesta. — Sillä välin muutamien naapuritonnttien omistajat valittivat korkeimpaan hallinto-oikeuteen asiaa koskevasta maaherran päätöksestä, jolloin hallinto-oikeus kumoten maaherran päätöksen v. 1930 hylkäsi yhtiön anomuksen piirustusten vahvistamisesta. Sen johdosta maistraatti tuomitsi yhtiön, joka tällä välin oli ennätännyt rakentaa kyseisen rakennuksen, ennen heinäkuun 1 p:ää poistamaan korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä mainitun rakennuksen torniosan. Yhtiö anoi tämän jälkeen valtioneuvostolta sellaista erivapautusta rakennusjärjestyksestä, että tornirakennuksen saisi teettää niin korkeaksi, niin laajaksi ja sen muotoiseksi kuin piirustukset osoittivat, sekä että sen saisi sisustaa ja

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 5 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34 v:lta 1929.

sen eri kerrokset ottaa käytäntöön. Valtioneuvoston anottua maistraatin välityksellä kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta ja tämän vuorostaan hankittua rahatoimikamarin lausunnon¹⁾, jossa yhtiön anomusta puollettiin, valtuusto päätti²⁾ omasta puolestaan ehdottaa anomuksen hylkäämistä. Valtioneuvosto myöntyi kuitenkin yhtiön erivapautusanomukseen ehdoin:

1) että torniosan molemmat porraskäytävät eristettiin kustakin kerroksesta taatusti itsesulkeutuvin, savua läpäisemättömin, ulospäin avautuvin palo-ovin;

2) että tornikerroksia sisustettaessa ja sisustusta muutettaessa sekä myöskin huoneita käytettäessä tarkoin noudatettiin kaupungin palopäällikön tai erimielisyyksien sattuessa kaupungin maistraatin määräämiä palovarokeinoja;

3) että hotellirakennuksen kattopengermille rakennettiin kaiteet; sekä

4) että ylimmälle kattopengermälle avautuva tornin kummankin porraskäytävän ikkuna järjestettiin ulospäin avautuvaksi oveksi.

Koska anottu erivapautus siten oli myönnetty, kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti³⁾ vahvistaa korvauksen, mikä yhtiön tuli maksaa kaupunginkassaan tornin rakentamisoikeudesta, 400,000 markaksi.

Myöhemmin yhtiö väitti, että se oli tehnyt korvausittomuksen toisenlaisin edellytyksin kuin asian myöhemmän vaiheen aikaiset olivat, jonka takia yhtiö suostui maksamaan kaupungille korvauksena vain 210,000 markkaa, miksi määräksi yhtiö alkuaan oli arvioinut erivapautusoikeuden. Tämä esitys ei antanut kaupunginvaltuustolle toimenpiteen aihetta⁴⁾.

Hämäläisten talo osakeyhtiö, joka aikoi rakennuttaa IV kaupunginosan korttelissa n:o 162 olevalle Kampinkadun tontille n:o 7 7-kerroksisen kivi-talon, johon sijoitettaisiin m. m. hämäläisen osakunnan oma koti, oli kahden ylimmän kerroksen suhteen anonut, että sille korvauksetta myönnettäisiin erivapautus rakennuskorkeutta koskevista rakennusjärjestyksen määräyksistä. Kaupungin yleisten töiden hallitus puolsi tällaisen erivapautuksen myöntämistä 256,000 markan korvauksesta. Rahatoimikamari taas katsoi, että korvausta oli maksettava 480,000 markkaa, mutta ehdotti anomuksen hylkäämistä, koska yhtiö ei ollut ilmoittanut suostuvansa maksamaan kaupungille mitään korvausta. Sitten kun yhtiö kuitenkin ennen asian esittelemistä kaupunginvaltuustolle oli sitoutunut maksamaan kaupunginkassaan 375,000 markkaa eli 7,500 markkaa mainittujen kahden kerroksen kultakin huoneelta, valtuusto puolestaan päätti⁵⁾ puoltaa kyseistä anomusta.

Palotoimikunnan, kaupungin yleisten töiden hallituksen, rakennustarkastuskonttorin, julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan ja rahatoimikamarin annettua lausunnot Kiinteistöosakeyhtiö Kukkulan anomuksesta, joka koski tornirakennuksen sisustamista I kaupunginosan korttelissa n:o 15 olevalle Meritullinkadun tontille n:o 7 (osoite n:o 13) tätä tarkoitusta varten laadittujen piirustusten mukaisesti, ja yhtiön sitouduttua suorittamaan kaupunginkassaan anotun oikeuden korvausta 45,000 markkaa eli 15,000 markkaa huonetta kohden, kaupunginvaltuusto puolsi⁶⁾ mainittua anomusta ehdoin, että yhtiö huoneita sisustaessaan tarkoin noudatti palopäällikön ohjeita.

Aktiebolaget Börs niminen osakeyhtiö anoi saada lisämaksua suorittamatta korottaa II kaupunginosan korttelissa n:o 33 olevalle omistamalleen Fabianinkadun tontille n:o 6 (osoite n:o 14) rakennetun pörssitalon kadunpuoleisen kylkirakennuksen + 26.5 m:iin 0-tason yli, jolloin rakennettaisiin lisää tavallisin ikkunoin varustettu kerros sekä n. s. attika-kerros, jonka kadunpuoleisiin huoneisiin tulisi kattovalaistus ja pihanpuoleisiin huoneisiin

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3 v:ltä 1929. — ²⁾ Valt. pöytäk. 2 p. huhtik. 3 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 10 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. lokak. 32 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. kesäk. 32 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. marrask. 10 §.

sivuvalaistus eli siis tavalliset ikkunat. Rakennustarkastuskonttori, julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta, kaupungin yleisten töiden hallitus ja rahatoimikamari puolsivat anomusta ehdoin, että yhtiö mainitun attika-kerroksen rakennus- ja sisustamisoikeudesta suoritti kaupunginkassaan kohtuullisen korvauksen, jonka mainittu hallitus ehdotti 20,000 markaksi huonetta kohden eli kaikkiaan 280,000 markaksi ja kamari 12,000 markaksi huonetta kohden eli yhteensä 168,000 markaksi. Kaupunginvaltuusto lähetti¹⁾ asian valmisteluvaliokunnan tarkemmin valmisteltavaksi eikä sitä kertomusvuonna otettu lopullisesti ratkaistavaksi.

Kaupunginvaltuuston päätettyä²⁾, että kaupunki tekisi Suomen punainen risti nimisen yhdistyksen kanssa sopimuksen sen XIV kaupunginosan korttelissa n:o 479 b sijaitseville Punaisen-Ristin kujan tonteille n:ot 2 ja 4 pääpiiriteittäin tätä varten laadittujen luonnopiirustusten mukaisesti rakennettavan sairaalan erinäisten hoitopaikkain luovuttamisesta kaupungin käytettäväksi, yhdistys lähetti rahatoimikamarille sairaalarakennuksen uudet, muutetut piirustukset anoen niiden kattolistakorkeuksien hyväksymistä. Aikaisemmin jätetyt piirustukset tarkoittivat sairaalan rakentamista 4-, osittain 5-kerroksiseksi; uudet taas käsittivät m. m. 8-kerroksisen, +43.3 m yli 0-tason olevan kylkirakennuksen, mikä korkeus ei ollut kaupungin rakennusjärjestyksen määräysten mukainen. Terveystoimikunta ehdotti esityksen evättäväksi, mutta rakennustarkastuskonttori, palopäällikkö ja kaupungin yleisten töiden hallitus puolsivat sitä; viimeksimainitun mielestä oli kuitenkin siihen katsoen, että uudet piirustukset melkoisesti lisäsivät sairaalan rakennuskuutiota, tontin kauppahintaa korotettava 234,000 markkaa maksuehtojen pysyessä muuttumattomina. Suomen punaisen ristin ilmoitettua hyväksyvänsä kauppahinnan ehdotetun korotuksen mainituin ehdoin rahatoimikamari kannatti hallituksen lausuntoa muilta kohdin, mutta katsoi puolestaan, että asia oli ratkaistava erivapautustietä, jos valtuusto hyväksyi piirustukset. — Asiaa esiteltäessä valtuusto kamarin ehdotuksen mukaisesti päätti³⁾ ehdottaa sisäasiainministeriölle, että Suomen punainen risti poiketen rakennusjärjestyksen määräyksistä saisi uusien piirustusten mukaisesti rakentaa Tope-liuksenkadun tontille n:o 3 c (ent. Punaisen-Ristin kujan tonteille n:ot 2 ja 4) sairaalarakennuksen, jossa olisi 8-kerroksinen torni +43.3 m 0-tason yli olevin kattolistakorkeuksin. — Myöhemmin valtuusto hyväksyi⁴⁾ sairaalan pääpiirustukset ehdoin, että rakennuksen korkeutta koskevaan yhtiön erivapautusanomukseen suostuttiin.

Tontin rakentamisehtojen muuttaminen. Juho ja M. Lallukan taiteilijakodin säätiö anoi kaupunginvaltuustolta Apollon- ja Etel. Hesperiankadun väliselle, v. 1928 säätiölle luovutetulle⁵⁾ tontille rakennettavan taiteilijakotitalon rakentamisehtojen muuttamista sikäli, että talon kerrosten lukumäärä Apollonkadun puolella määrättäisiin enintään neljäksi neljän asemesta ja Etel. Hesperiankadun varrella kuudeksi. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen puolelta anomusta kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ rahatoimikamarin ehdotuksesta oikeuttaa kamarin tontin kauppakirjaa laadittaessa antamaan kyseiselle ehdolle seuraavan muodon:

b) että tonttia rakennettaessa oli noudatettava julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan vahvistamia julkisivukaavioita, jolloin kerrosluku Apol-

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 18 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 160. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 24 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. jouluk. 3 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 19. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 19 p. maalisk. 32 §.

lonkadun puolella määrätään enintään neljäksi ja Etel. Hesperiankadun puolella enintään kuudeksi.

Tonttien rakennusajan pidentäminen. Suomalaiselle lääkäriseuralle Duodecimille myönnettiin¹⁾ anomuksesta ja rahatoimikamarin sitä puollettua sen XIV kaupunginosan korttelissa n:o 464 sijaitsevan Pohj. Hesperiankadun tontin n:o 19 rakennusajan pidennystä kaksi vuotta eli kesäkuun 1 p:ään 1932.

Rahatoimikamari oli anomuksesta myöntänyt määrätyn rakennusajan pidennystä yhden vuoden asunto-osakeyhtiö Franzeninkatu 3:lle, jonka XI kaupunginosan korttelissa n:o 344 Franzeninkadun n:ossa 3 sijaitseva tontti v. 1929 oli huutokaupassa huudettu²⁾ mainitun yhtiön laskuun, mutta joka kamarin entisen asiamiehen M. Wilskmanin laiminlyönnin johdosta vasta vuotta myöhemmin oli saanut tontin kauppakirjan laadituksi ja allekirjoitetuksi. Kamarin anomuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ asiaa koskevan toimenpiteen.

Osuustukkukauppa r. l. nimisen osuuskunnan tekemän anomuksen, että osuuskunnan ostaman, X kaupunginosan korttelissa n:o 288 olevan Hämeen tien tontin n:o 28 rakennusaikaa ilman lisämaksuvelvollisuutta pidennettäisiin v:n 1930 toukokuun 13 p:stä v:n 1931 loppuun, kaupunginvaltuusto epäsi⁴⁾ rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto oli v. 1929 oikeuttanut⁵⁾ Pelastusarmeijan kiinteistöosakeyhtiön ostamaan kaupungilta XIV kaupunginosan korttelissa n:o 470 sijaitsevan Döbelninkadun tontin n:o 1 m. m. ehdoin, että tontti rakennettiin kolmen vuoden kuluessa. Myöhemmin yhtiö anoi, että kauppa saisi jäädä avoimeksi kolmeksi vuodeksi eli v:een 1932 ja että rakennusaika laskettaisiin siitä päivästä, jolloin kauppa lopullisesti päätettiin. Kaupungin yleisten töiden hallituksen tuotua esiin, että, jollei pelastusarmeija halunnut käyttää tonttia tarpeisiinsa, mainitun kaupan tuli kokonaan raueta ja kysymyksen tontin luovuttamisesta armeijalle jäädä uuden esityksen varaan, sekä rahatoimikamarin yhdyttyä hallituksen lausuntoon kaupunginvaltuusto v. 1930 epäsi⁶⁾ yhtiön anomuksen.

Konservatoriorakennuksen piirustusten hyväksyminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1927 luovuttanut⁷⁾ Pohj. Rautatiekadun tontin n:o 9 Helsingin musiikkiopisto osakeyhtiölle suunnitellun konservatoriorakennuksen paikaksi m. m. ehdoin, että rakennuspiirustukset kattolistan ja katonharjan korkeuden suhteen olivat korttelien n:ot 401 ja 402 vahvistettujen julkisivukaavioiden mukaiset ja että ne alistettiin valtuuston harkittaviksi ja hyväksyttäviksi. Helsingin konservatorion säätiön, jolle tontti myöhemmin oli siirretty⁸⁾, lähetettyä tämän johdosta valtuustolle konservatoriorakennuksen piirustukset ja julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan hyväksytyä ne valtuustokin puolestaan rahatoimikamarin puoltolauseen mukaisesti päätti⁹⁾ hyväksyä rakennuksen piirustukset.

Kunnallislakien määränemmistöä koskevien määräysten tarkistus. Erään kuntain yhteistoiminnasta tehtyä uutta lakiehdotusta¹⁰⁾ koskevan asian yhteydessä rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto kehoittaisi kaupunkiliiton hallitusta harkitsemaan, olisiko kunnallislakeja muutettava siten,

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. helmik. 15 §. — ²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 153. — ³⁾ Valt. pöytäk. 17 p. syysk. 25 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. toukok. 32 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 18. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 13 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 24. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. s. 17. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. kesäk. 38 §. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. s. 178.

että sellaiset kaupunginvaltuuston päätökset, jotka vastaisuudessa aiheuttivat menoja, olisi tehtävä määräenemmistön. Kaupunginvaltuusto ei kuitenkaan tällä kertaa ryhtynyt¹⁾ toimenpiteisiin esityksen johdosta.

Kaupungin matkustussäännön muuttaminen. Rahatoimikamari oli erään esitetyn matkalaskun johdosta kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta harkitsemaan, missä tapauksissa ja miten paljon korvausta oli suoritettava kaupungin viranhaltijoille, jotka oli määrätty pitempiaikaisiin töihin muille paikkakunnille. Mainitun hallituksen yhdyttyä kaupungininsinöörin asiasta laatimaan ehdotukseen kamari esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi kamarin mainitun ehdotuksen yhteydessä laatiman Helsingin kaupungin matkustussäännön 4 ja 5 §:n muutos- ja lisäysehdotuksen sekä ehdotti vielä, että uudet määräykset, joita ei ollut sovellettava taannehtivasti, astuisivat voimaan tammikuun 1 p:nä 1931. Valtuusto hyväksyi²⁾ joka suhteessa kamarin esityksen.

Uusi osasto raastuvanoikeuteen. Raastuvanoikeuden työn suuresti lisääntyttä yhteinen raastuvanoikeus antoi kaupunginvaltuustolle esityksen ylimääräisen yhdeksännen osaston perustamisesta kyseiseen oikeuteen v:n 1931 alusta. Uusi osasto tulisi käsittelemään osittain raastuvanoikeuden kolmannen ja neljännen osaston käsittelemiä karkeita rikosjuttuja, osittain lievempiä rikosjuttuja, joita sen viides ja kuudes osasto käsittelevät. Siten kolmannen, neljännen, viidennen ja kuudennen osaston siihen asti käsittelemät rikosjutut tulisivat jakautumaan viiden osaston kesken. Uusi osasto olisi järjestettävä siten, että sen puheenjohtajaksi valittaisiin oikeuden jonkin vakinaisen osaston varapuheenjohtaja sekä että palkattaisiin kolme ylimääräistä neuvosmiestä, joista kaksi toimisi uudella osastolla, toinen varapuheenjohtajana ja toinen jäsenenä, ja joista kummankin olisi kerran viikossa pidettävä pöytäkirjaa kolmannen toimiessa viransijaisena sillä vakinaisella osastolla, jonka varapuheenjohtaja olisi uuden osaston puheenjohtajana. Pitämään pöytäkirjaa kolmantena istuntopäivänä olisi otettava rikosasiainnotaari, minkä lisäksi olisi perustettava ylimääräinen kaupunginviskaalintoimi ja kaksi ylimääräistä kaupunginpalvelijaintointia. Uuden osaston istuntohuoneeksi yhteinen raastuvanoikeus oli ajatellut sopivasti voitavan luovuttaa rikostuomioiden toimeenpanijan käyttämät Katariinankadun varrella olevan raatihuoneen siipirakennuksen huoneistot, jotka olivat raastuvanoikeuden ylimääräisen istuntohuoneen välittömässä yhteydessä. Rahatoimikamari, jolla muuten ei ollut mitään muistuttamista yhteisen raastuvanoikeuden päätöstä vastaan, katsoi omasta puolestaan, että toisen huoneiston hankkiminen hetimiten rikostuomioiden toimeenpanokonttorille tuottaisi liian suuria kuluja, minkä vuoksi kamari katsoi uuden osaston väliaikaisesti voivan koontua oikeuden ylimääräisiä istuntoja varten varatussa huoneistossa, ellei v:n 1931 alusta voitu hankkia toista huoneistoa. Kamari pidätti itselleen oikeuden tarvittaessa myöhemmin antaa asiasta erityisen esityksen kaupunginvaltuustolle.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾ hyväksyä ehdotuksen uuden ylimääräisen osaston perustamisesta raastuvanoikeuteen ja myöntää sen ylläpitoon v. 1931 tarvittavan määrärahan⁴⁾, mutta jättää uuden osaston huoneistokysymyksen ratkaisematta.

Kaupunginkanslian ja kiinteistötoimiston viranhaltijain luokittelu kieli-

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 3 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 16 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 33. — ³⁾ Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 11 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 80.

tailovaatimusten mukaan. Tulevan uuteen hallintojärjestelmään ¹⁾ siirtymisen johdosta kaupunginhallintokomitea mietinnössään V ²⁾ m. m. teki kaupunginvaltuustolle ehdotuksen kaupunginkanslian ja kiinteistötoimiston viranhaltijoilta vaadittavasta kielitaidosta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ joka suhteessa komitean ehdotuksen.

Rahatoimikonttorin kirjanpitäjänviran lakkauttaminen ja kahden uuden konekirjoittajalarenviran perustaminen sinne. Rahatoimikonttorin vuoden alussa siirryttyä koneelliseen kirjanpitoon kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin kehoituksesta päätti ⁴⁾ kesäkuun 1 p:stä lukien lakkauttaa 10 palkkaluokkaan kuuluvan, paraikää avoinna olevan mainitun konttorin kirjanpitäjänviran ja sen sijaan perustaa sen kirjanpito-osastolle samasta päivästä lukien kaksi uutta 5 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan kuuluvaa konekirjoittajalarenvirkaa. Uusien viranhaltijain palkkaamiseen saisi käyttää talousarvioon kirjanpitäjänvirkaa varten merkittyjä varoja.

Verotusluettelon julkaiseminen. Sen johdosta että kaupungin verotusluettelon julkaiseminen olisi omiaan huomattavissa määrin lisäämään verotuksen tehoisuutta siten, että tulojen ilmoittamatta jättämisen mahdollisuus tällöin kävisi pienemmäksi, vtt Janatuinen, Tanner, Halme y. m. ehdottivat ⁵⁾ kaupunginvaltuustolle tekemässään esityksessä, että valtuusto vastedes vuositain antaisi julkaista mainitun luettelon. Kuultuaan verotusvalmistelukunnan mielipidettä asiasta rahatoimikamari antamassaan lausunnossa omasta puolestaan piti suotavana, että verotusluettelo julkaistaisiin kaupungin toimesta joko kokonaan tai ainakin niin suurelta osalta kuin katsottiin olevan kaupungin edun mukaista. Koska kuitenkin huhtikuun 9 p:nä 1919 annettu, tulojen ilmoittamisvelvollisuutta kunnallisverotusta varten koskevan lain 19 §:n 3 kohta voitiin katsoa esteeksi verotusluettelon julkaisemiselle kaupungin toimesta, oli asiaa koskevan päätöksen tekeminen siirrettävä, kunnes tämä laki ei enää estänyt luettelon julkaisemista. Tämän perusteella kamari ehdotti, että valtuusto tekisi valtioneuvostolle esityksen mainitun lainkohdan muuttamisesta siten, ettei se olisi verotusluettelon julkaisemisen esteenä. Valtuusto hyväksyi ⁶⁾ kamarin esityksen.

Evätty esitys naisten työtupien erinäisten viranhaltijain ottamisesta vakinaiseen palkkasääntöön. Naisten työtupien johtokunta oli anonut, että työtupien viranhaltijat toimeenpanevaa johtajaa lukuunottamatta merkittäisiin vakinaiseen palkkasääntöön siten, että räätälimestari luettaisiin 7, johtajatar sekä kassanhoitajatar-kirjanpitäjä 6, kolme opettajatarta 3 sekä kanslia-apulainen ja myyjätär 1 palkkaluokkaan. Puoltaen tätä anomusta rahatoimikamari esitti, että kyseiset virat merkittäisiin ehdotettuihin palkkaluokkiin ja että johtokunta täyttäisi ne, sekä että nykyiset viranhaltijat, jos heidät valittiin mainittuihin virkoihin, oikeutettaisiin ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen koko se aika, jonka he yhtäjaksoisesti olivat hoitaneet uusia virkoja vastaavia toimiaan. Kaupunginvaltuusto epäsi ⁷⁾ kuitenkin esityksen kamarin vähemmistön esittämän eroavan mielipiteen mukaisesti.

Ehdotus kotitalouslautakunnan perustamisesta. Odotettavissa olevan uuteen hallintojärjestelmään siirtymisen johdosta kaupunginhallintokomitea mietinnössään VI ⁸⁾ teki kaupunginvaltuustolle ehdotuksen kotitalouslautakunnan asettamisesta v:n 1931 alusta ja puolsi tällöin omasta puolestaan m. m. sosiali-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 140 ja seur. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32. — ³⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 4 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 49 ja 50. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 17 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. helmik. 21 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. toukok. 9 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. marrask. 22 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34.

lautakunnan tätä varten laatimia johtosääntö-, palkkio-, menosääntö- y. m. ehdotuksia. Kaupunginvaltuusto lähetti¹⁾ asian kaupunginhallitukseen kehoittaen sitä laatimaan siitä uuden ehdotuksen.

Majoituslautakunnan toiminnan uudelleenjärjestely ja lautakunnan johtosäännön soveltaminen rauhanaikana. Kaupungin sotilasmajoituskustannuksia koskevien maaherranvirastoon lähetettyjen laskujen johdosta läänin maaherra saatuaan puolustusministeriön teknillisen osaston lausunnon asiasta v. 1929 oli maistraatille osoitetuissa kirjelmissään huomauttanut, että huhtikuun 19 p:nä 1922 vahvistettu kaupungin majoituslautakunnan johtosääntö ja voimassaoleva, v. 1919 annettu majoituslaki olivat keskenään ristiriitaiset. Jälkimmäinen näet ei edellyttänyt ajan mukaan laskettavia palkkioita eikä myöskään lainoppinutta sihteeriä eikä vahtimestaria olevan mainitussa lautakunnassa; lautakunnan puheenjohtajan 3,000 markan suuruinen vuosipalkkio ei myöskään hänen vähäiseen työhönsä katsoen maaherran mielestä ollut kohtuullinen. Sen lisäksi maaherra oli ilmoittanut aikovansa ehdottaa, että puheenjohtajan palkkio määrättäisiin 150 markaksi ja jäsenten 50 markaksi kokoukselta sekä että sihteerin ja vahtimestarin palkkiot kokonaan lakkautettaisiin. Jos kaupunki katsoi omalla kustannuksellaan voivansa ylläpitää majoituslautakuntaa yhtä laajana kuin siihen asti, ei hänellä kuitenkaan ollut mitään sitä vastaan.

Majoituslautakunnan sen jälkeen ehdotettua, että kaupunginvaltuusto riippumatta maaherran vahvistamista palkkioista toistaiseksi pysyttäisi ne entisellään maksaen puheenjohtajalle 3,000, sihteerille 2,500 ja vahtimestarille 3,000 markkaa vuodelta, rahatoimikamari v. 1930 antoi valtuustolle asiaa koskevan esityksen huomauttaen siinä m. m., että, jos maaherran puolustama kanta oli oikea, niin kaupunginviranomaiset olivat käsittäneet kunnallisen majoituselimen tehtävien merkityksen kokonaan väärin. Kun mainittu johtosääntö annettiin, oli tosin ymmärretty, että lautakunnan rauhanaikaiset tehtävät yleensä olisivat suhteellisen vähäiset mutta katsottiin, että tilanteen muodostuessa sellaiseksi, että lautakunnan oli ryhdyttävä suorittamaan niitä tehtäviä, joita varten se oikeastaan oli perustettu, mikä yleensä tapahtui aivan äkkiä, sillä oli edessään laaja ja vaikea työ. Niin ollen oli näytännyt olevan tärkeätä, että lautakunta jo rauhanaikana sai työvoimat, joiden avulla se vaikeuksista saattoi täyttää tehtävänsä. Sellaista työvoimaa ei kuitenkaan voinut saada maaherran ehdottamin palkkioin. Kaupungin majoitusasiat olivatkin jo useita vuosia olleet järjestetyt samoin kuin v. 1929, eivätkä valtion majoitusasiamies eikä maaherra olleet mitään muistuttaneet niiden johdosta. Koska maaherra ja puolustusministeriö kuitenkin olivat selvästi ilmoittaneet kantansa, oli kaupungin tietenkin järjestettävä majoituslautakunnan toiminta uudelle pohjalle ottaen huomioon se tilapäinen luonne, mikä sillä rauhanaikana oli oleva. Tämän johdosta kamari oli kehoittanut majoituslautakuntaa mainittua tarkoitusta silmälläpitäen laatimaan lautakunnan työn uudelleenjärjestelyehdotuksen sekä ehdotuksen sen uudeksi johtosäännöksi. Kamari esitti, että valtuusto anois maaherralta lautakunnan virkailijoiden entisten palkkioiden vahvistamista v:ksi 1929 sekä sen lisäksi ilmoittaisi kaupungin ryhtyneen toimenpiteisiin näiden palkkioiden vähentämiseksi v. 1930 maaherran kohtuullisiksi havaitsemiin määriin.

Asian esittelyssä kaupunginvaltuusto viitaten siihen, että maaherra useina vuosina oli vahvistanut puheena olevat palkkiot niiksi määräksi, jotka kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 30 §.

punki siihen asti oli suorittanut, päätti¹⁾ maaherralle esittää, että v:n 1929 palkkiot vahvistettaisiin hänen ilmoittamikseen määräksi, nim. puheenjohtajan palkkio 750 markaksi, vastaten viittä kokousta à 150 markkaa, sekä kahden jäsenen palkkiot 250 markaksi kummankin, vastaten 50 markkaa kokoukselta.

Myöhemmin majoituslautakunta, jonka rahatoimikamari oli velvoittanut laatimaan ehdotuksen toimintansa järjestelyn muuttamisesta, ilmoitti rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässään, että tämä v:n 1930 alusta oli järjestetty niin, ettei lautakunta enää käyttänyt erityistä sihteeristä eikä vahtimestaria, vaan että sen puheenjohtaja hoiti edellisen ja kamarin vahtimestarit jälkimmäisen tehtävät. Lautakunta katsoi, että puheenjohtajalle sihteerintehtävien hoidon korvaukseksi oli myönnettävä vähintään 1,250 markan vuosipalkkio. Lautakunnan mielestä ei sen johtosääntöä silti tarvinnut eikä pitänyt tässä yhteydessä muuttaa, koska sitä liikekannallepanon sattussa näytti olevan sovellettava sellaisenaan. Lautakunnan rauhanaikaisista tehtävistä olisi määrättävä ainoastaan, että 5, 9 ja 10 §:ää sekä 7 §:n toista kohtaa ei ollut noudatettava rauhanaikana. Kamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti²⁾ hyväksyen lautakunnan ehdotuksen:

että majoituslautakunnan puheenjohtajan v:n 1930 alusta tuli saada 1,250 -markan vuosipalkkio; sekä

että 5, 9 ja 10 §:ää sekä 7 §:n toista kohtaa ei ollut sovellettava rauhanaikana.

Työnvälitystoimiston merimiesten osaston ohjesääntö. Työnvälitystoimiston johtokunnan laatiman mainitun toimiston merimiesten työnvälitysosaston ohjesääntöehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ muutamain rahatoimikamarin ehdottamin muutoksin ja huhtikuun 10 p:nä sosialiministeriö vahvisti⁴⁾ sen.

Työnvälitystoimiston haaraosaston perustaminen Vallilaan. Työnvälitystoimiston johtokuntaanoi ottaen huomioon vallitsevan suuren työttömyyden saada marraskuun 1 p:nä avata mainitun toimiston haaraosaston Hauhon tien talossa n:o 8 sekä 9,800 markan määrärahan myöntämistä haaraosaston ylläpitämiseksi vuoden loppuun. Osaston kuukausikustannukset oli arvioitu siten, että 3,200 markkaa käytettäisiin yhden ylimääräisen apulaisen palkkaamiseen ja 1,700 markkaa vuokraan, lämpöön, valaistukseen ja siivoamiseen. Ottaen huomioon asian kiireellisyyden rahatoimikamari oikeutti johtokunnan mainittuun aikaan avaamaan ehdotetun haaraosaston jaanoi sen jälkeen, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi tämän toimenpiteen sekä myöntäisi yleisistä käyttövaroistaan anoutun määrärahan haaraosaston ylläpitämiseen vuoden loppuun. Valtuusto hyväksyi⁵⁾ kamarin esityksen.

Kirkonkirjanpidon parantamista koskeva anomus. Yleisen rakennus-, asunto- ja väenlaskennan⁶⁾ toimeenpanemista kaupungissa koskevan asian yhteydessä kaupungin tilastokonttori lausui, että oli suotavaa, että Suomessakin vastedes, kuten Ruotsissa, voitaisiin luopua n. s. todellisista väenlaskennoista ja siirtyä tarkempien kirkonkirjojen nojalla laadittuun väestötilastoon. Tätä varten olisi valtioneuvostolle tehtävä esitys ryhtymisestä sellaisiin toimenpiteisiin, että kirkonkirjat saataisiin paremmin vastaamaan todellisia oloja. Rahatoimikamarin yhdyttyä konttorin mielipiteeseen kaupunginvaltuusto

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 25 §. — ²⁾ S:n 17 p. syysk. 16 §; ks. myös Kunnall. asetuskok. s. 33. — ³⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 18 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. toukok. 27 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 23. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. marrask.-15 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. s. 99 ja seur.

sen ehdotuksesta päätti¹⁾ esittää valtioneuvostolle, että ryhdyttäisiin tätä tarkoitteisiin toimenpiteisiin, esim. pitämällä kuten Ruotsissa kirjaa poissa-olevista, entistä tehoisemmin valvomalla, että paikkakunnalta toiselle muuttavat henkilöt ottivat asetusten mukaisen muuttokirjan sekä tarvittaessa korottamalla muuttokirjan ottamisen laiminlyömisestä säädettyä rangaistusta.

N. s. laiturihallinnon järjestäminen. Tullisäännön muuttamisesta lokakuun 4 p:nä 1929 annetun asetuksen 13 §:n 4 kohta määräsi m. m., että, jos purkamispaikkakunnalla oli yksityinen tai kunnallinen laitos, joka oli oikeutettu ottamaan haltuunsa tullaamaton tavara sitä purettaessa sekä tallettamaan se, ja päällikkö purki tavaran tällaisen laitoksen haltuun, niin mainittu laitos saattoi ottaa huolekseen aluksen päällikön tehtävät saman pykälän 2 kohdan ja päällikön asiamiehen tehtävät sen 3 kohdan mukaan. Tämän johdosta satamahallitus oli samana vuonna asettanut komitean laatimaan ehdotusta asian vaatimista toimenpiteistä. Mietinnössään, johon liittyi ehdotus tavarain vastaanottoa koskeviksi yleisiksi määräyksiksi ja valmistava luonnos tavarain vastaanottotariffiksi, tämä komitea ehdotti sanotun asetuksen edellyttämän laitoksen perustamista kaupunkiin ja lausui, että Helsingin makasiiniosakeyhtiö, jolla oli tarpeelliset tavarasuojat käytettävinsä, ottaisi hoitaakseen laitoksen tehtävät. Yhdyttyään tähän satamahallitus antoi kaupunginvaltuustolle asiaa koskevan esityksen huomauttaen siinä m. m., että ehdotettu toimenpide käsittäisi n. s. laiturihallinnon järjestämisen saapuvien tavaroiden vastaanottamista varten, jollainen laitos jo oli suurehkoissa ulkomaisissa satamissa. Tämä laitos ottaisi tavaran vastaanottajan puolesta haltuunsa tavaran laivan sivussa, hoitaisi sen ja luovuttaisi sen aikanaan vastaanottajalle. Laitos toimisi siis ilman erityistä valtuutusta kussakin eri tapauksessa tavaran vastaanottajan edustajana valvoen tämän etuja. Tullihallituksenkin ilmoitettua kannattavansa laadittua ehdotusta rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että Helsingin makasiiniosakeyhtiö oikeutettaisiin ottamaan hoitaakseen tämän laitoksen, sanotun asetuksen edellyttämän n. s. laiturihallinnon, tehtävät, sekä että satamahallitukselle annettaisiin tehtäväksi yksissä neuvoin yhtiön kanssa laatia laitoksen ohjesääntö- ja tavaran vastaanottotariffiehdotukset sekä hankkia niille asianomainen vahvistus.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen sellaisiin muutoksiin, että ohjesääntö- ja tariffiehdotukset oli lähetettävä valtuustolle.

Ehdotus uudeksi terveydenhoitojärjestykseksi ja terveydenhoitolautakunnan uudeksi ohjesäännöksi. V:n 1927 terveydenhoitosäännön 4 §:n mukaisesti terveydenhoitolautakunta lähetti kaupunginvaltuustolle ehdotukset Helsingin kaupungin uudeksi terveydenhoitojärjestykseksi ja kaupungin terveydenhoitolautakunnan ohjesäännöksi³⁾, mitkä ehdotukset pääasiallisesti olivat kunnallisen kustustoimiston laadittujen mukaiset. Rahatoimikamari esitti sen jälkeen, että mainitut 2 ehdotusta hyväksyttäisiin erinäisin kamarin asettaman valiokunnan⁴⁾ ehdottamiin muutoksiin. Sitten kun valmisteluvaliokunnan asettama jaosto, johon kuuluivat vtt Harvia ja Tollet, vielä oli tarkastanut ehdotukset valtuusto viimeksimainitun valiokunnan ehdotuksesta hyväksyi⁵⁾ muutamin pienin muutoksiin molemmat mainitun jaoston osittain uudelleenmuodostelemaat ehdotukset. Samalla valtuusto omasta puolestaan päätti kumota kaupungin poliisijärjestyksen 4 §:n 2 ja 3 kohdan, 55, 57 ja 68

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 11 §. — ²⁾ S:n 18 p. kesäk. 12 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. os. II C. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 26 p. marrask. 44 §.

§§ sekä 73 §:n 1 kohdan määräykset heinäkuun 1 p:stä 1931 lukien sekä alistaa hyväksytyt, uuden terveydenhoitojärjestyksen ja terveydenhoitolautakunnan ohjesäännön ehdotukset sekä poliisijärjestyksen muutosehdotuksen läänin maaherran vahvistettaviksi.

Maaherra ei kertomusvuonna vahvistanut edellä mainittuja ehdotuksia.

Kunnallisen hammaspoliklinikan virkojen uudelleenjärjestely. Terveydenhoitolautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kunnallisen hammaspoliklinikan avoinna oleva toisen assistentin virka lakkautettaisiin v:n 1931 alusta ja että sen tilalle perustettaisiin kaksi 7 palkka- ja 3 kielitaitoluokkaan kuuluvaa assistentinvirkaa, joiden haltijoille vahvistettaisiin kolmen tunnin työpäivä. Terveydenhoitolautakunnan samaan aikaan tekemän anomuksen mainitun poliklinikan kahden sopimuspalkkaisen avustavan assistentin viran muuttamisesta luokitelluiksi viroiksi, valtuusto sitä vastoin rahatoimikamarin ehdotuksesta epäsi.

Hammaspoliklinikan osaston perustaminen Kallion suomenkieliseen kansakouluun. Terveydenhoitolautakunta lausui kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että vain n. 20 % kaupungin kansakoululapsista voi saada järjestelmällistä hammashoitoa kunnallisessa hammaspoliklinikassa, koska ainoastaan neljä hammaslääkärinä saattoi yhtäaikaan siellä työskennellä. Parannus voitaisiin aikaansaada perustamalla Kallion suomenkieliseen kansakouluun hammaspoliklinikan osasto, jolla paitsi mainitun suuren koulun oppilaita myöskin Eläintarhan suomenkielisen kansakoulun ja Pasilan ruotsinkielisen kansakoulun oppilaat sekä kahdeksan lähistöllä sijaitsevan lastentarhan lapset voisivat saada hampaansa hoidetuiksi. Järjestelmällistä hammashoitoa voitaisiin näin järjestää vielä n. 3,300 lapselle. Rakennuskonttorin laatiman ja suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan puoltaman suunnitelman mukaisesti lautakunta esitti, että tällainen uusi poliklinikan osasto sijoitettaisiin Kallion kansakouluun kuuluvassa puurakennuksessa sijaitseviin oppilaitten ruokalahuoneisiin ja ruokala muutettaisiin kahteen itse koulurakennuksessa olevaan luokkahuoneeseen. Lautakunta oli myöskin laatinut klinikan perustamis- ja käyttökustannusehdotuksen, jonka mukaan m. m. perustettaisiin kolme hammaslääkärinvirkaa, nimittäin kaksi 7 palkkaluokkaan kuuluvaa, joiden työpäivä käsittäisi 3 tuntia, ja yksi 12 palkkaluokkaan kuuluva osastonhoitajanvirka, jonka työpäivä olisi 6 tuntia, sekä yksi klinikka-apulaisen- ja yksi vahtimestarintoiimi. Rahatoimikamarin yhdyttyä muutamien muutoksiin näihin ehdotuksiin valtuusto kamarin esityksestä päätti ²⁾:

perustaa Kallion suomenkieliseen kansakouluun hammaspoliklinikan osaston syyskuun 1 p:stä lukien;

perustaa mainitulle osastolle samasta ajankohdasta lukien 12 palkka- ja 3 kielitaitoluokkaan kuuluvan osastonjohtajanviran, kaksi 7 palkka- ja 3 kielitaitoluokkaan kuuluvaa assistentinvirkaa sekä yhden klinikka-apulaisen- ja yhden vahtimestarintoiimen, jotka kumpikin kuuluivat 2 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan;

myöntää uusien toimenhaltijoiden palkkaamiseen kuluvana vuonna 45,200 markkaa uusiin virkoihin ja palkankorotuksiin varatuista käyttövaroistaan;

myöntää terveydenhoitomenoihin varatuista käyttövaroistaan 90,167 markkaa klinikan perustamiskustannuksiin ja 10,000 markkaa sen käyttö-kustannuksiin kertomusvuonna;

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 24 §. — ²⁾ S:n 18 p. kesäk. 24 §.

merkitä kaupungin v:n 1931 menoarvioon 73,700 markkaa oppilaiden ruokalahuoneiden muuttamiseksi hammasklinikkahuoneiksi ja 63,700 markkaa uusien ruokalahuoneiden kuntoonpanemiseksi koulurakennukseen; sekä sallia, että lähinnä edellisessä ponnassa mainitut määrärahat sai käyttää ennakolta kuluvana vuonna.

Kunnan diakonissain eläkeoikeus. Kunnan sairaanhoitajattarina toimivien diakonissain eläkeoikeutta koskevan diakonissalaitoksen tiedustelun johdosta rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle asiaa koskevan kirjelmän, jossa se mainitsi, että diakonissain ottaminen sairaanhoitajattariksi kaupungin palvelukseen perustui diakonissalaitoksen kanssa v. 1896 tehtyyn sopimukseen ¹⁾, jonka mukaan laitos korvauksesta asetti diakonissoja kaupungin käytettäväksi, mutta diakonissat itse eivät saaneet niitä etuja, joita kaupungin viranhaltijat nauttivat, eivätkä siis myöskään eläkeoikeutta. Vuosien kuluessa oli tämä erikoisasema kuitenkin jossain määrin muuttunut niin, että kaupungin palveluksessa olevat diakonissat myöhemmin olivat saaneet oikeuden nauttia kesälomaa ja ikäkorotuksia määrätyn palvelusajan jälkeen sekä että heidät oli merkitty vakinaisten viranhaltijain palkka-sääntöön. Kehitys oli siten saattanut heidät osallisiksi kaikista viranhalti-joille kuuluvista eduista paitsi eläkeoikeudesta. Näin ollen kamari katsoi oikeuden- ja johdonmukaiseksi, että diakonissat viimeksimainitunkin edun suhteen tehtiin yhdenvertaisiksi kaupungin muiden viranhaltijain kanssa. Se seikka, että he diakonissalaitoksen sääntöjen mukaan olivat velvolliset luovuttamaan eläkkeensä laitokselle, joka heitä ylläpiti, oli katsottava heidän ja laitoksen väliseksi yksityisluontoiseksi sopimukseksi, jonka ei tullut vaikuttaa kaupungin kantaan. — Kamarin tämän sisältöisen esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ myöntää kunnan sairaanhoitajattarina työskentele-ville diakonissoille samanlaisen oikeuden kunnan eläkkeen saamiseen kuin muilla kaupungin palveluksessa olevilla viranhaltijoilla oli.

Kaupungin ja Suomen punaisen ristin välinen sopimus yhdistyksen sairaalan hoitopaikkojen luovuttamisesta kaupungin käytettäväksi. Kaupungin sairaalain hallituksen aloitteesta sen ja Suomen punainen risti nimisen yhdistyk- sen edustajat olivat neuvotelleet Helsingin kaupungin ja mainitun yhdis- tyksen välisestä yhteistyöstä uuden sairaalan aikaansaamiseksi kaupunkiin. Neuvottelujen johdettua kaupungin ja yhdistyksen väliseen sopimusehdo- tukseen 100 kirurgisen hoitopaikan luovuttamisesta kaupungin käytettäväksi sairaalasta ³⁾, jonka yhdistys aikoi rakennuttaa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 479 b oleville Punaisen-Ristin kujan tonteille n:ot 2 ja 4, hallitus esitti kaupunginvaltuustolle, että ehdotus hyväksyttäisiin periaatteellisesti ja raha- toimikamari valtuutettaisiin tekemään lopullinen sopimus Suomen punaisen ristin kanssa. Kamari, johon asia oli lähetetty, katsoi kuitenkin tarpeelliseksi tehdä ehdotukseen erinäisiä muutoksia ja selvennyksiä ja lähetti asian sairaalain hallitukseen, joka sen jälkeen hankki asiasta Suomen punaisen ristin keskushallituksen lausunnon sekä antoi siitä oman lausuntonsa, pää- asiallisesti yhtyen eräaseen mainitun keskushallituksen laatimaan, erältä kohdin muutettuun kaupungin ja yhdistyksen välisen sopimuksen ehdotukseen. Kaupunginvaltuustolle sen jälkeen antamassaan esityksessä ⁴⁾ kamari ehdotti, että Suomen punaisen ristin kanssa sovittaisiin sen suunnitteleman sairaalan 100 kirurgisen hoitopaikan ja tapaturma-aseman luovuttamisesta kaupungin

¹⁾ Ks. v:n 1896 kert. s. 66. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. huhtik. 9 §. — ³⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 22 ja tätä kert. s. 19. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5.

käytettäväksi, sekä että kamari valtuutettaisiin kaupungin puolesta allekirjoittamaan laatimansa uusi sopimusehdotus ja sitä kehoitettaisiin aikanaan laatimaan tästä sopimuksesta johtuvien kaupungin sitoumusten rahoittamisehdotus.

Asiaa esiteltäessä rahatoimikamarin esitys hyväksyttiin ¹⁾ muutamin muutoksin ja lisäyksin sen ehdotukseen Suomen punaisen ristin kanssa tehtäväksi sopimukseksi. Näin hyväksytyn sopimuksen mukaan Suomen punainen risti m. m. sitoutui:

rakentamaan ja sisustamaan mainituille tonteille pääasiallisesti tätä varten laadittujen luonnospiirustusten mukaisesti kirurgisen sairaalan, joka käsittäisi neljä yleistä osastoa, kullakin n. 25 sijaa, yhden yksityishuoneita käsittävän osaston, leikkausosaston, poliklinikan, röntgen- ja ortopedisen osaston sekä kirurgiseen sairaalaan kuuluvat sairaanhoito-, talous- ja asuinhuoneistot;

käyttämään sairaalan rakentamiseen ja sisustamiseen omia sairaalataroituksiin varattuja käyttövarojaan, joita oli yhteensä 5,000,000 markkaa; saattamaan sairaalan käyttökuntoon mikäli mahdollista jo 1 ½ vuoden kuluttua sopimuksen allekirjoittamisesta ja kaikkien rakennustöiden aloittamiseen tarvittavien asiakirjain saamisesta;

luovuttamaan kaupungin käytettäväksi sairaalasta neljä yhteensä 100 paikkaa käsittävää osastoa ja tarpeen vaatiessa enintään 15 ylimääräistä paikkaa samoilta osastoilta sekä huolehtimaan siitä, että näillä hoitopaikoilla olevat potilaat saivat täydellisen hoidon;

ottamaan kaupungille varatuille osastoille potilaita vain sellaisin ehdoin ja siinä järjestyksessä kuin lokakuun 28 p:nä 1925 annetut Helsingin kaupungin sairaalain säännöt ja niihin myöhemmin tehdyt muutokset määräsivät;

huolehtimaan vuorokauden umpeensa lääkäripäivystyksestä ja ensiaputapauksista, sellaisistakin, jolloin potilasta ei tarvinnut ottaa sairaalaan;

noudattamaan kaupungin käytettävänä olevilla osastoilla potilaita sairaalaan otettaessa ja sairaalasta poistettaessa sekä sairaalamaksuja kannettaessa ja tilitettäessä edellä mainittuja sääntöjä sekä kaupungin sairaalain hallituksen vastedes antamia lisämääräyksiä, jolloin sairaalamaksut, jotka kokonaan tulivat kaupungin hyväksi, olivat samansuuruiset kuin vastaavanlaisessa kaupungin kirurgisessa sairaalassa eikä muita sairaanhoitomaksuja saanut kantaa;

asettamaan sairaalan hallintoa varten johtokunnan, johon kaupungin hallitus sai valita yhden jäsenen;

alistamaan kaupungin käytettävänä olevat osastot kaupungin sairaalain hallituksen valvontaan;

myöntämään kaupungille lainan vakuudeksi kiinnityksen kahteen edellä mainittuun tonttiin lähinnä niiden kauppahinnan maksamisen vakuudeksi annetun kiinnityksen jälkeen; sekä

asettamaan sairaalan rakentamista valvomaan rakennushallituksen, johon kaupunki sai valita kaksi jäsentä.

Edellä mainittujen kolmen yleisen osaston suhteen olisi voimassa kahden vuoden irtisanomisaika, erikseen kunkin osaston suhteen, kuitenkin siten, että yksi niistä luovutettaisiin Suomen punaiselle ristille alla mainituin ehdoin ai-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 17 §. Lopullinen sopimus tehtiin vasta v. 1931; ks. v:n 1931 Kunnall. asetuskok. s. 125.

kaisintaan seitsemän, toinen aikaisintaan yksitoista ja kolmas aikaisintaan viisitoista vuotta sen jälkeen kun sairaala oli aloittanut toimintansa. Neljännen osaston tuli olla kaupungin käytettävänä vähintään 25 vuotta viiden vuoden irtisanomisajoin, jollei ennen sopimusajan loppumista toisin sovittu.

Kaupunki puolestaan sitoutui sopimuksen mukaan m. m.:

myöntämään Suomen punaiselle ristille 15,000,000 markan korottoman lainan, josta, kaupungille varattujen vakinaisten paikkojen lukumäärän vähennyttä 75:een, 50:een tai 25:een, oli suoritettava kaupungille sairassijain vähentynyttä lukumäärää vastaava osa, jollei lainaa aikaisemmin ollut vastavasti lyhennetty; muussa tapauksessa oli lainan tästä osasta maksettava sama tehoisa korko, jonka kaupunki itse maksoi tähän tarkoitukseen käyttämistään lainavaroista;

jos Suomen punainen risti oli lyhentänyt kyseistä lainaa niin paljon, että jäljellä oleva osa oli suhteellisesti pienempi kuin sitä vastaavat kaupungin käytettävänä olevat vakinaiset paikat, maksamaan yhdistykselle tästä jäänöksestä edellä mainitun tehoisan koron;

rakennus- ja sisustustöiden sitä vaatiessa asettamaan yhdistyksen käytettäväksi lainan varoja, jolloin kummankin asianosaisen suhteellisesti oli otettava osaa maksettaviksi lankeaviin eriin;

maksamaan kaupungin hallussa olevista vakinaisista sairauspaikoista johtuvien vuotuisten menojen peittämiseksi kultakin paikalta ja hoitopäivältä vuosineljänneksittäin etukäteen korvauksen, joka oli 10 markkaa suurempi kuin se määrä, johon hoitopäivän kustannukset edellisenä vuonna olivat nousseet Marian sairaalassa tai jossain siihen verrattavassa sairaalassa laskettuina paraikaa voimassaolevien perusteiden mukaan;

maksamaan ylimääräisistä paikoista vuosineljänneksittäin saman korvauksen todellista hoitopäivää kohden kuin vakinaisista paikoista sen jälkeen kun niistä oli esitetty selvitys;

osallistumaan rakennuksen korjauskustannuksiin 3 markalla kultakin kaupungin hallussa olevalta vakinaiselta paikalta päivää kohden sekä antamaan rakennuksen kuoletuskustannuksiin seitsemänä ensimmäisenä vuotena avustusta 2 % rakennuksen arvon $\frac{3}{4}$:sta laskettuna todellisten rakennuskustannusten mukaan sekä myöhemmin kaupungin hallussa olevia osastoja vastaavasta osasta, jolloin kunkin vuoden avustukset oli maksettava seuraavan vuoden tammikuun aikana; sekä

oikeuttamaan kaupungin hallussa olevien osastojen hoitajattaret lukemaan hyväkseen sairaalassa palveleman aika, jos he myöhemmin siirtyivät kaupungin palvelukseen.

Kysymystä sairaalan piirustusten hyväksymisestä käsitellään toisessa kohdassa tätä kertomusta ¹⁾.

Lääketieteellisen opetuksen järjestäminen tuberkuloosisairaalaan. Helsingin yliopiston lääketieteellinen tiedekunta oli esittänyt, että annettaessa tuberkuloosiopin opetusta lääketieteen kandidaateille saisi käyttää hyväksi tuberkuloosisairaalan potilasaineistoa siten, että asianomaiset yliopiston opettajat lukukausien aikana luennoisivat kerran viikossa sairaalan n. s. luentosalissa, minkä jälkeen kandidaatit vuorotellen esittelisivät potilaitaan. Tähän kuluisi kunakin luentopäivänä yhteensä n. 3 tuntia. Kaupungin sairaalain hallituksen puollettua esitystä sekä ehdotettua, että kaupunki vuosittain saisi 10,000 markan korvauksen sairaalalle opetuksen järjestämisestä koituvista kustan-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 150.

nuksista, esim. kaluston, kojeiden, lääkärintakkien, pyyheliinoiden, siivoamisen y. m. aiheuttamista, ja rahatoimikamarin yhdyttyä hallituksen ehdotukseen kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ tiedekunnan esityksen toistaiseksi, kunnes asiasta toisin päätettäisiin; kaupungille tulevan korvauksen tuli vastata kaupungin todellisia menoja ja toistaiseksi olla 10,000 markkaa vuodelta.

Kunnalliskodin hoitohenkilökunnan työaika. Viitaten kaupunginvaltuuston v. 1929 tekemään päätökseen ²⁾ kahdeksan tunnin työpäivän käytäntöönottamisesta sairaaloissa köyhäinlaitokuntaan anoi, että mainittua päätöstä sovellettaisiin myöskin kunnalliskodin henkilökuntaan, joka palkan ja virkatehtävien suhteen yleensä oli samassa asemassa kuin sairaalain henkilökunta. Työpäivän lyheneminen tekisi välttämättömäksi ottaa seitsemän alihoitajatarta lisää, mikä aiheuttaisi 126,000 markan vuotuisen lisäkustannuksen, jota paitsi kahden viikon ylimääräisestä lomasta olisi kustannuksia 25,155 markkaa vuodessa. Kyseisen uudistuksen toimeenpanemisesta aiheutuisi niin ollen lautakunnan laskelmien mukaan lisäkustannuksia 151,155 markkaa vuodessa. Rahatoimikamari, joka muuten puolsi lautakunnan esitystä, mutta lasi vuotuiset lisäkulut 160,500 markaksi, esitti sen jälkeen kaupunginvaltuustolle:

1) että kunnalliskodin hoitohenkilökunnan työaika rajoitettaisiin 54 tehoisaan viikkotuntiin ja yötyössä olevien hoitajattarien työaika 216 tuntiin kunakin neljän viikon ajanjaksona;

2) että hoitohenkilökunnalle vuosittain myönnettäisiin kahden viikon ylimääräinen loma, etupäässä talvikuukausina;

3) että hoitohenkilökunnalta ei kannettaisi korvausta heidän virkalamon aikana saamistaan luontoiseduista, jos he kyseiseksi ajaksi luovuttivat asuntonsa kunnalliskodin käytettäväksi;

4) että mainittuihin toimenpiteisiin ryhdyttäisiin v:n 1930 huhtikuun 1 p:stä lukien;

5) että kunnalliskotiin mainitusta päivästä lukien perustettaisiin seitsemän 3 palkkaluokkaan kuuluvaa alihoitajattarentointa; sekä

6) että kyseiseen tarkoitukseen kuluvaksi vuodeksi myönnettäisiin 129,000 markan määräraha köyhäinhoitomenoihin varatuista valtuuston käyttövaroista.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ rahatoimikamarin esityksen sellaisin muutoksin, että ehdotetusta määrärahasta osoitettaisiin 94,500 markkaa uusien virkojen palkkojen ja palkankorotusten talousarvio-tililtä sekä 34,500 markkaa köyhäinhoitomenoihin varatuista valtuuston käyttövaroista.

Reijolan uuden lastenkodin ylläpitäminen ja uusien toimien perustaminen sinne. Lastensuojelulautakunta ilmoitti, että sen käytettäväksi annetun Reijolan vanhan sairaalarakennuksen korjaustyöt olivat edistyneet niin pitkälle, että aiottu uusi lastenkoti voi aloittaa siellä toimintansa helmikuun 1 p:nä, jolloin Kullatorpan lastenkodin lapset siirrettäisiin sinne. Viimeksi mainitusta lastenkodista siirtyisi lasten mukana Reijolaan kaksi hoitajatarta, mutta koska Reijolan uudessa lastenkodissa tarvittiin neljä hoitajatarta, oli sinne paitsi johtajattarenvirkaa perustettava kaksi uutta hoitajattarentointa, jota paitsi kodin palvelukseen oli otettava ompelijatar, siivoajatar, keittäjätär ja talonmies. Uudet johtajattaren-, hoitajattaren- ja talonmiehen toimet

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 31 §. — ²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 129. — ³⁾ Valt. pöytäk. 12 p. helmik. 14 §.

oli merkittävä vakinaiseen palkkasääntöön, muut taas tehtävä sopimuspalkkaisiksi. Lautakunta oli arvioinut kustannukset uusista toimista ja uuden lastenkodin muusta ylläpidosta helmikuun 1 p:stä vuoden loppuun 260,000 markaksi, josta 108,600 markkaa palkkoihin, 50,000 markkaa vaatteiden ja kaluston hankkimiseen, samoin 50,000 markkaa ruokaan sekä 51,400 markkaa muihin menoihin. — Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ mainitusta päivästä lukien perustaa Reijolan lastenkotiin 5 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan kuuluvan johtajattarenviran, kaksi 2 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan kuuluvaa hoitajattarentointa sekä ompelijan-, keittäjättären-, siivoojattaren ja talonmiehentoimet, joista neljä viimeksimainittua olisi sopimuspalkkaista, sekä myöntää mainittujen viranhaltijain palkkaamiseen ja lastenkodin muihin ylläpitokustannuksiin kertomusvuonna 260,000 markan määrärahan lastensuojelutoimintaan varatuista käyttövaroistaan.

Sofianlehdon uuden lastenkodin ylläpitäminen ja uusien toimien perustaminen sinne. Sen johdosta että Sofianlehdon ²⁾ uusi lastenkoti aiottiin avata heinäkuun 1 p:nä, lastensuojelulautakunta anoi, että lastenkodin käyttöä varten mainitusta päivästä vuoden loppuun myönnettäisiin 222,000 markan määräraha niiden varojen lisäksi, jotka Oulunkylän lastenkodin lakkauttamisen johdosta säästyisivät. Mainittuun määrään sisältyivät erinäisten tarvittavien uusien viranhaltijain palkat, nimittäin 6 palkkaluokkaan kuuluvan emännöitsijän, neljän 4 palkkaluokkaan kuuluvan osastonhoitajattaren sekä lämmittäjä-talonmiehen, palvelijattaren ja neljän imettäjän, jotka kaikki olivat luokittelemattomia, sekä palkankorotukset mainitun lastenkodin johtajattarelle ja lautakunnan pientenlastenkotien toimintaa valvovalle lääkärille, joista edellinen olisi siirrettävä 7 ja jälkimmäinen 12 palkkaluokkaan; sitä vastoin lautakunta katsoi, että 3 palkkaluokkaan kuuluvan vanhemman lastenhoitajattaren toimen voisi korvata 2 palkkaluokkaan kuuluvalla tavallisella lastenhoitajattarenoimella. Lisäksi lautakunta anoi, että uuteen lastenkotiin saisi lastenhoitajattarien avuksi ottaa kymmenen harjoittelijaa, jotka saisivat vain vapaan asunnon ja ylläpidon. — Asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari puolsi lautakunnan esitystä muuten paitsi johtajattaren-, emännöitsijän- ja lääkärinvirkojen luokittelun suhteen. Niinpä sen mielestä johtajatar oli merkittävät 6 ja emännöitsijä 5 palkkaluokkaan; kyseisen lääkärin palkkaus taas oli järjestettävä kaupungin viranhaltijain yleisen palkkajärjestelyn yhteydessä. Koska lautakunta ei ollenkaan laskelmissaan ollut ottanut huomioon vedenkulutuskustannuksia, ei kuitenkaan ollut syytä pyydetyn määrärahan kokonaismäärän vähentämiseen. — Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ³⁾:

että Oulunkylän lastenkodista siirretty Sofianlehdon uuden lastenkodin johtajattarenvirka heinäkuun 1 p:stä korotettaisiin 6 palkkaluokkaan ja samoin Oulunkylän lastenkodista siirretty vanhemman lastenhoitajattaren toimi samasta päivästä lukien muutettaisiin 2 palkkaluokkaan kuuluvaksi lastenhoitajattarenoimeksi;

että uuteen lastenkotiin samoin heinäkuun 1 p:stä otettaisiin 5 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan kuuluva emännöitsijä, neljä 4 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan kuuluvaa osastonhoitajataria sekä lämmittäjä-talonmies, palvelijatar ja neljä imettäjää, kaikki sopimuspalkoin;

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 24 §. — ²⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 33 ja v:n 1928 kert. s. 32. — ³⁾ Valt. pöytäk. 7 p. toukok. 30 §.

että lastenkotiin otettaisiin enintään kymmenen hoitajatarharjoittelijaa, joiden palkkana olisi ainoastaan vapaa ylläpito; sekä

myöntää Oulunkylän lastenkodin ylläpitoon tarkoitettujen talousarvio-määrärahan heinäkuun 1 p:n jälkeen käytettävissä olevan säästön lisäksi lastensuojelutoimintaan varatuista valtuuston käyttövaroista 222,000 markan määrärahan Sofianlehdon lastenkodin ylläpitokustannuksiin vuoden loppuun.

Auskultoiminen kaupungin kansakouluissa. Väliaikaisen ylioppilasseminaarin johtajan H. A. Salmenkallion esityksestä sekä suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan ja rahatoimikamarin puoltolauseen nojalla kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ mainitun seminaarin oppilaille oikeuden auskultoida ja antaa harjoitustunteja jossakin kaupungin suomenkielisessä kansakoulussa johtokunnan määräyksen mukaan ehdoin, että kaupunki kuten ennenkin sai korvauksen siivouksen, valaistuksen y. m. sille aiheuttamista suoranaisista kuluista.

Ruotsinkielisten kansakoulujen jatko-opetussuunnitelma. Viitaten voimassaolevan oppivelvollisuuslain 19 §:ään ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta esitti kaupunginvaltuustolle, että oppivelvollisuus mainittujen koulujen jatko-opetuksen suhteen toteutettaisiin lukuvuoden 1930—1931 alusta ja johtokunta oikeutettaisiin riittävän oppilasmäärän vapaaehtoisesti ilmoittautuessa edelleen ylläpitämään täydellistä sekä poikien että tyttöjen päiväluokkaa jatko-opetuksen toisena vuonna (VIII luokkaa) samoin kuin yhdistettyjä VII—VIII luokkia, joilla opetus pääasiallisesti oli yhteinen, mutta käsitti 8 erikosisoppituntia kummallakin osastolla johtokunnan vahvistaman tuntijakosuunnitelman mukaisesti. Rahatoimikamarin puolettua johtokunnan esitystä valtuusto hyväksyi ²⁾ sen.

Kunnallisen ammatinneuvonnan järjestäminen nuorisolle. Sen jälkeen kun v. 1926 vireillepantua kysymystä kunnallisen ammatinneuvonnan järjestämisestä nuorisolle oli valmisteltu m. m. rahatoimikamarin asettamassa komiteassa ³⁾, joka antoi mietintönsä v. 1928, kamari antoi v. 1929 kaupunginvaltuustolle asiasta esityksen ⁴⁾, jossa se m. m. ehdotti, että tällainen neuvonta järjestettäisiin ja työnvälitystoimistoon sitä varten otettaisiin toimiston johtokunnan alaisen apujohtokunnan valvonnan alainen ja yhdessä toimiston nuorison välitysosastojen kanssa toimiva ammatinneuvoja, jota paitsi valtioneuvostolle tehtäisiin esitys, että valtio korvaisi 50 % ammatinneuvontatoiminnan kaupungille aiheuttamista kustannuksista. Valmisteluvaliokunta palautti esityksen kamariin, jonka tuli laatia asiaa koskeva uusi esitys ottaen huomioon, että ammattioppilaslautakunta valvoisi ammatinneuvontaa. — Tämän johdosta viimeksimainittu lautakunta v. 1930 laati tällä pohjalla uuden neuvontatoiminnan järjestämisehdotuksen. Tämän ehdotuksen mukaan kyseistä toimintaa hoitaisi ammatinneuvontatoimisto, joka olisi ammattioppilaslautakunnan alaisen jaoston valvoma ja jolle lautakunta oli laatinut johtosääntöehdotuksen. Jaoston puheenjohtajana toimisi ammattioppilaslautakunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja sen jäsenenä olisi kaksi mainitun lautakunnan jäsentä, toinen työnantajien ja toinen työntekijäin edustajana. Toiminnan järjestelykysymyksiä käsiteltäessä oli jaostoon kutsuttava yksi suomenkielisten ja yksi ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan edustaja sekä työnvälitystoimiston johtokunnan edustaja. Uuteen toimistoon oli palkkattava 12 palkka- ja 4 kielitaitoluokkaan kuuluva johtaja ja tälle myönnettävä matka-apuraha, jotta hän

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 50 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 22 §. — ³⁾ Ks v:n 1927 kert. s. 259. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9 v:lta 1929.

voisi tarkemmin tutustua ammatinneuvontatoimintaan esim. Kööpenhaminassa. — Rahatoimikamari antoi sen jälkeen kaupunginvaltuustolle asiasta uuden, pääkohdittain ammattioppilaslautakunnan ehdotuksen mukaisen esityksen¹⁾ anoen siinä m. m. myöskin tarvittavien määrärahojen myöntämistä aiotulle toimistolle, jonka toiminta oli suunniteltu alkavaksi heinäkuun 1 p:nä; niinkään kamari uudisti aikaisemman ehdotuksensa, että käännettäisiin valtioneuvoston puoleen valtionavun saamiseksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ palauttaa sen rahatoimikamariin antaen tälle tehtäväksi lausuntojen hankkimisen kansakoulujen johtokunnilta.

Nuorison ammatinvalintaa koskevan käsikirjan julkaiseminen. Svenska upplysningsbyrån i Helsingfors r. f. nimisen toimiston tekemän esityksen, että ammatinneuvonnan järjestämisen yhteydessä julkaistaisiin nuorison ammatinvalintaa koskeva kuvitettu käsikirja, joka oli ajateltu ilmaiseksi jaettavaksi kansakoulujen ylimpien luokkien oppilaille, kaupunginvaltuusto ammattioppilaslautakunnan ja rahatoimikamarin ehdotusten mukaisesti epäsi³⁾.

Lastentarhain kunnallistaminen. Kaupunginvaltuuston v. 1928 periaatteellisesti päätettyä⁴⁾, että kaupunki ottaisi haltuunsa ne Helsingissä toimivat lastentarhat, joiden omistajat halusivat ne luovuttaa, ja annettua rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä tämän päätöksen aiheuttamiin toimenpiteisiin kamari oli asettanut⁵⁾ komitean valmistelemaan asiaa edelleen. Lastentarhain johtajattarien kanssa käytyjen neuvottelujen päätyttyä komitea v. 1930 antoi kamarille mietintönsä⁶⁾, jota seurasivat ehdotukset osin kaupungin lastentarhain ja niihin liittyvien laitosten sekä Ebeneserkodin lastentarhain ja niihin liittyvien laitosten johtosäännöiksi, osin sopimukseksi kaupungissa toimivien lastentarhain ja niihin liittyvien laitosten luovuttamisesta kaupungille sekä Ebeneserkodin johtokunnan ja kaupungin väliseksi sopimukseksi kaupungin avustuksesta kodin ylläpitämille lastentarhoille, päiväkodille ja lastenseimelle. Kamarin joka suhteessa yhdyttyä⁷⁾ komitean mietintöön valtuusto pääpiirteittäin hyväksyi⁸⁾ komitean johtosääntö-⁹⁾ ja sopimusehdotukset¹⁰⁾, jotka tulisivat voimaan tammikuun 1 p:nä 1931. Lisäksi valtuusto komitean ehdotuksen mukaisesti päätti, että Yksityiskoulujen eläkekassan kanssa tehty sopimus Ebeneserkodin lastentarhain johtajattarien ja opettajattarien eläkkeestä irtisanottaisiin mainitusta päivästä lukien sekä että lastentarhoja varten samasta ajasta lukien perustettaisiin 7 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan kuuluva kanslianhoidajan-, 12 palkka- ja 2 kielitaitoluokkaan kuuluva lastentarhain lääkärin- sekä sopimuspalkkainen psykiaterintoiimi. Hyväksytyt johtosäännöt alistettiin sosialiministeriön tarkastettaviksi ja vahvistettiin joulukuun 2 ja 29 p:nä.

Kokopäivöosastojen perustaminen lastentarhoihin. Lastentarhain johtokunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto oikeutti¹¹⁾ johtokunnan perustamaan väliaikaiset n. s. kokopäivöosastot Keuruuntien 14:ssä olevaan Vallilan lastentarhaan, Tehtaankadun 13:ssa toimivaan Barnabo nimiseen lastentarhaan ja Toukolan Viertotien talossa n:o 13 toimivaan Majgård nimiseen lastentarhaan, sekä myönsi näiden osastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun 41,720

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — 2) Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 4 §. — 3) S:n 17 p. syysk. 42 §. — 4) Ks. v:n 1928 kert. s. 129. — 5) S:n s. 275. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 11, liite 1. — 7) S:n n:o 11. — 8) Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 5 §. — 9) Ks. Kunnall. asetuskok. s. 54 ja 63. — 10) S:n s. 62 ja 69. — 11) Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 16 §.

markan määrärahan opetus- ja sivistyslaitosten menoihin varatuista käyttövaroistaan.

Kotivara nimisen koululasten päiväkodin laajentamista koskevan esityksen epäminen. Joukko Hermannissa asuvia henkilöitä anoi kaupunginvaltuustolta, että Kumpulankadun talossa n:o 4 toimivaa Kotivara nimistä koululasten päiväkotia laajennettaisiin perustamalla sen yhteyteen lastentarha. Lastentarhain johtokunnan ja rahatoimikamarin ehdotettua anomuksen hylkäämistä, m. m. koska lähellä päiväkotia, Sammatintien talossa n:o 6, jo oli lastentarha, valtuusto päätti¹⁾ evätä anomuksen.

Kaupungin metsien hoito. Annettuaan Uudenmaan läänin maanviljelysseuran metsätoimiston v. 1928 toimittaa kaupungin metsien luvun ja arvioinnin sekä laatia niiden seikkaperäisen hoitosuunnitelman maatalouslautakunta samana vuonna oli tehnyt rahatoimikamarille kyseisten metsien hoitoa koskevan esityksen. Lautakunnan vielä v. 1929 kamarin anomuksesta laadittua vaihtoehtoja ja kustannuslaskelmia metsänhoidon järjestämisestä eri valvontajärjestelmien mukaisesti sekä professori O. Heikinheimon ja ylijohtaja J. O. Peurakosken annettua lausunnot asiasta kamari pääkohdittain mainitun lautakunnan v. 1930 laatiman uuden ehdotuksen mukaisesti esitti²⁾ kaupunginvaltuustolle:

että v:n 1931 alusta otettaisiin kaupungin palvelukseen metsänhoitaja, joka saisi 10,000 markan vuotuisen sopimuspalkan, 200 markkaa päivärahoja ollessaan ulkotöissä sekä korvauksen todellisista matkakuluista;

että metsänhoitajanvirka alistettaisiin kiinteistölautakunnan valvontaan; että jokainen metsäalue hallinnollisesti ja taloudellisesti edelleen pysytettäisiin asianomaisen tilan tai laitoksen yhteydessä; sekä

että kaupunki Bengtsårin tilan metsänhoidon järjestämiseksi liittyisi Kimito privata skogsrevir nimisen yhdistyksen jäseneksi sekä että Toivoniemen, Siirtolan ja Mankalan metsien hoito järjestettäisiin samalla tavoin niin pian kuin tilaisuus siihen tarjoutui.

Kiinteistöhallinnon järjestämiskysymystä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti³⁾ merkitä kiinteistötoimiston ohjesääntöön kiinteistölautakunnan alaisen metsänhoitajanviran, jonka haltijan palkkio kyseisen konttorin palkka-säännössä vahvistettiin 10,000 markaksi vuodelta. Kamarin metsänhoitokysymystä koskevan esityksen muita osia ei ratkaistu kertomusvuonna.

Kaupungin ja kansanpuistojen välinen liikenne. Ulkolaitamoottorien kuljettajain seura oli kaupunginvaltuustolta anonut oikeutta välittää kaupungin ja kansanpuistojen välistä liikennettä samoin ehdoin kuin herrat A. Öster ja J. G. Bäckström, jotka olivat rahatoimikamarilta saaneet yksinoikeuden mainitun liikenteen harjoittamiseen. Tämän johdosta kamari huomautti m. m., että liikennettä kansanpuistoihin oli ylläpidettävä sellaisinakin vuodenaikoina, jolloin se ei kannattanut. Kamari oli sen vuoksi uskonut tämän liikenteen v:n 1931 loppuun yhtymälle, joka saattoi ylläpitää sitä huonostikin kannattavina aikoina ja hankkia tarpeellisen määrän vahvoja, osittain jäissä kulkevia aluksia. Sitä paitsi kamari huomautti, että saattoi mahdollisesti olla syytä kyseisen liikenteen kunnallistamiseen mainitun ajankohdan jälkeen; yksi askel oli jo otettu tähän suuntaan, kun kaupunki v. 1929 itse otti haltuunsa Pihlajasaaren liikenteen. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ kamarin ehdotuksesta, että anomus ei aiheuttaisi enempiä toimenpiteitä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 49 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 28. — ³⁾ Valt. pöytäk. 10 p. jouluk. 28 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. marrask. 39 §.

Kaupungin keskustan ja Pasilan esikaupungin välinen raitiotieliikenne. Arbetets vännen i Fredriksberg niminen yhdistys oli anonut suoranaisen raitiotieliikenteen järjestämistä kaupungin keskustan ja Pasilan esikaupungin välille. Rahatoimikamarin sen jälkeen pyytämässä lausunnossa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön hallitus esitti, ettei se esikaupungin asutuksen vähälukuisuuden vuoksi voinut puoltaa esityksen hyväksymistä, mutta että yhtiö oli muuttanut Pasilan linjan aikataulua siten, että odotusajat Norden-skiöldinkadun varrella olevalla linjanvaihtopaikalla tasoittuivat. Niinikään johtokunta ilmoitti, että yhtiö aikoi rakennuttaa mainitulle paikalle odotuspaviljongin edellyttäen, että kaupungin viranomaiset sen sallivat. Rahatoimikamarin annettua osakeyhtiölle luvan kyseisen paviljongin rakentamiseen kamari ilmoitti siitä kaupunginvaltuustolle sekä yhtiä muissa suhteissa yhtiön epävään lausuntoon. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että yhdistyksen esitys ei aiheuttaisi enempiä toimenpiteitä.

Uuden aktuaarinviran perustaminen maistraatin ja raastuvanoikeuden arkistoon. Maistraatin esityksestä sekä yhteisen raastuvanoikeuden ja rahatoimikamarin asiaa puollettua kaupunginvaltuusto myönsi ²⁾ yleisistä käyttövaroistaan 26,250 markan määrärahan ylimääräisen aktuaarin palkkaamiseen maistraatin ja raastuvanoikeuden arkistoon helmikuun 15 p:stä vuoden loppuun.

Myöhemmin maistraatti anoi, että mainittu ylimääräinen aktuaarinvirka v:n 1931 alusta lukien merkittäisiin vakinaiseen palkkasääntöön ja luettaisiin tällöin 9 palkkaluokkaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ esityksen sellaisin rahatoimikamarin ehdottamin muutoksin, että virka oli merkittävä 8 palkkaluokkaan.

Uusien puhtaaksikirjoittajantoimien perustaminen raastuvanoikeuteen. Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä ja rahatoimikamarin puollettua asiaa kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että raastuvanoikeuden kansliaan perustettaisiin v:n 1931 alusta kaksi uutta puhtaaksikirjoittajantoiminta. Kamarin ehdotuksen mukaisesti uudet toimet merkittäisiin 3 palkkaluokkaan.

Uusien toimien perustaminen toisen kaupunginvoudin konttoriin. Toinen kaupunginvouti oli rahatoimikamarille osoittamassaan kirjelmässä lausunut olevan suotavaa, että hänen konttoriinsa järjestettäisiin erityinen osasto palkkojen ulosmittausta varten, mikä ei ollut tyydyttävästi järjestetty. Samassa yhteydessä mainitun osaston ulosottoapulaiset olisi ylennettävä 9:nteen eli samaan palkkaluokkaan, johon rikostuomioiden toimeenpanokonttorin ja ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin vastaavat viranhaltijat kuuluivat, sekä perustettava uusi konttoriapulaisentoimi ja muutettava yksi ylimääräinen konttoriapulaisentoimi sääntöpalkkaiseksi. Nämä muutokset, joita ulosottolaitoksen tarkastaja ja maistraatti puolsivat, aiheuttaisivat 84,960 markan vuotuisen lisämenon. Rahatoimikamarinkin puollettua esityksen hyväksymistä kaupunginvaltuusto kamarin ehdotuksen mukaisesti päätti ⁵⁾, että toisen kaupunginvoudin konttoriin v:n 1931 alusta perustettaisiin kuusi 9 palkkaluokkaan kuuluvaa ulosottoapulaisen- ja kaksi 3 palkkaluokkaan kuuluvaa konttoriapulaisen toiminta sekä että mainitun konttorin kolme 6 palkkaluokkaan kuuluvaa ja kolme sopimuspalkkaista ulosottoapulaisentoiminta samalla lakkautettaisiin.

Uuden kanslia-apulaisentoimen perustaminen rikostuomioiden toimeenpanokonttoriin. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾,

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 47 §. — ²⁾ S:n 12 p. helmik. 4 §. — ³⁾ S:n 17 p. syysk. 7 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. elok. 6 §. — ⁵⁾ S:n s:n 10 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. toukok. 10 §.

että rikostuomioiden toimeenpanokonttoriin kesäkuun 1 p:stä lukien perustettaisiin uusi 3 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan kuuluva kanslia-apulaisentoimi, jonka haltijan palkkaamiseen kertomusvuonna samalla myönnettiin 10,500 markan määräraha talousarvion uusien virkojen palkkojen ja palkankorotusten tililtä.

Rahatoimikamarin asiamiehenviran hoitaminen. Heti pidätettyään viran-toimituksesta kavalluksiin syyppään ¹⁾ asiamiehensä M. Wilskmanin rahatoimikamari v. 1929 oli määrännyt kanslianeuvos H. J. Boströmin hoitamaan kyseistä virkaa, kunnes asiamies Wilskmania vastaan vireille pantu oikeusjuttu oli ratkaistu. Raastuvanoikeuden sen jälkeen tuomittua hänet vapausrangaistuksen ja muiden rangaistusseuraamusten lisäksi myöskin menettämään rahatoimikamarin asiamiehenviran ja päätöksen saatua lainvoiman kamari anoi kaupunginvaltuustolta, ettei mainittua avoinna olevaa virkaa heti täytettäisi vakinaisesti, vaan että kanslianeuvos Boström määrättäisiin toistaiseksi sitä hoitamaan nauttien palkkaussääntöön merkittyä peruspalkkaa. Valtuusto hyväksyi ²⁾ kamarin esityksen.

Erinäisten muissa kunnan virastoissa palvelevien viranhaltijain siirtäminen kaupunginkansliaan ja kiinteistötoimistoon. Uuteen hallintojärjestelmään ³⁾ siirtymisen yhteydessä kaupunginvaltuusto kaupunginhallintokomitean mietinnössään VII ⁴⁾ lausuman ehdotuksen mukaisesti päätti ⁵⁾ poiketen erinäisten johtosääntöjen määräyksistä valita kaupunginkanslian ja kiinteistötoimiston uusiin virkoihin seuraavat henkilöt, nimittäin kaupunginkansliaan: kaupunginsihteeriksi kaupunginvaltuuston toisen sihteerin K. Reinin, kaupunginlakimieheksi valtuuston ensimmäisen sihteerin E. Cavoniuksen, 17 palkkaluokkaan kuuluviksi kansliasihtereiksi rahatoimikamarin sihteerit A. Blombergin ja A. Danielsonin, 14 palkkaluokkaan kuuluvaksi kansliasihtereiksi kamarin notaarin G. Brotheruksen, 5 palkkaluokkaan kuuluvaksi kanslistiksi valtuuston kirjaajan I. Dahlströmin, ylivahtimestariksi kamarin vahtimestarin O. Fahlströmin sekä vahtimestareiksi kamarin vahtimestarinapulaiset J. Svenssonin ja E. Niemuran, samoin kuin kiinteistötoimistoon: päälliköksi kamarin kansliajohtajan J. W. Andersinin, tonttiosaston johtajaksi sosialilautakunnan sihteerin A. Erikssonin, apulaisasiamieheksi kamarin asiamiesosaston notaarin T. Törnblomin, kirjaajaksi sosialilautakunnan kanslistin H. Helkeniemen, 4 palkkaluokkaan kuuluviksi toimistoapulaisiksi kamarin konttorikirjurin D. Hohenthalin sekä sen kanslistit E. Sandmanin ja A. Boehmin, avustavaksi asemakaavainsinööriksi rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston avustavan insinöörin R. Gefwertin, asemakaavaosaston arkkitehdeiksi rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston avustavat arkkitehdit W. Tuukkasen ja I. Wahlroosin, asemakaavaosaston piirtäjäksi ja arkistoapulaiseksi rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston piirustajan ja arkistoapulaisen H. L. Andersinin sekä maanmittaus- ja kartastotöiden osaston insinööriksi rakennuskonttorin geodeettisen osaston avustavan insinöörin H. Hermosen. Niinikään siirrettiin seuraavat viranhaltijat samannimisiin kaupunginkanslian virkoihin, nimittäin kaupunginvaltuustosta: kanslisti A. Becker, kanslisti A. Kaipainen ja vahtimestari E. Ådahl sekä rahatoimikamarista: painatustöiden valvoja T. J. Artman, kirjaaja I. Heikel ja kanslistit G. Bolinder ja S. Holmström, sekä kiinteistötoimiston samannimisiin virkoihin seuraavat viranhaltijat, nimittäin kaupunginvaltuustosta: vahtimestarinapulainen G.

¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 58. — ²⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 13 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 140 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 4 §.

Hagelberg, rahatoimikamarista: vahtimestari H. Holmberg, kalastuksen-kaitsija G. A. Liljeberg, 4 palkkaluokkaan kuuluva hallivartija K. V. Willberg, 3 palkkaluokkaan kuuluvat hallivartijat R. Lundström, E. A. Weckström ja G. A. Liljeberg, virutushuoneiden kaitsijat J. F. Blomqvist, H. Ohlström ja E. V. Lindström, kansanpuistojen kaitsija-puutarhuri O. Hellman sekä mainittujen puistojen kaitsijat A. Nyman ja V. Lehtonen, rakennuskonttorista: kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, kaupungingeodeetti W. O. Lille, avustava kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Aminoff, kaupunginasemakaavainsinööri T. Öller, 9 palkkaluokkaan kuuluva kaupunginasemakaava-osaston piirustaja F. Koppel, 8 palkkaluokkaan kuuluva saman osaston piirustaja A. Tammilehto ja 4 palkkaluokkaan kuuluva saman osaston piirustaja A. Pettersson, avustava kaupungingeodeetti K. T. Saario, 10 palkkaluokkaan kuuluva geodeettisen osaston vaakitsija A. L. Vuoristo ja 9 palkkaluokkaan kuuluva saman osaston vaakitsija B. Hanson, mainitun osaston piirustajat E. Monni ja A. Erander sekä metsänvartija A. Siréni, maatalouskonttorista: kaupunginagronoomi A. J. Tamminen ja konttoriapulainen I. Sundström sekä sosiaalilautakunnasta: kunnan työväenasuntojen isännöitsijä G. W. Karhumaa, siirtolapuutarhaneuvoja E. Koch ja siirtolapuutarhan puutarhuri T. Kulo. Kaupunginlakimies Cavoniuksen aikaisemmin nauttima 4,284 markan vuotuinen henkilökohtainen palkankorotus lakkautettiin siirron tapahduttua. Kiinteistötoimiston päällikkö Andersin oikeutettiin ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen virkavuotensa sekä kanslisti Dahlström, vahtimestari Ådahl ja piirustaja Tammilehto nauttimaan entisiä palkkaetujaan. — Alla mainitut kaupunginkanslian virat jäivät avoimiksi, nimittäin: 17 palkkaluokkaan kuuluva kansliasihteerinvirka ja toinen 14 palkkaluokkaan kuuluva kansliasihteerinvirka, mitä viimeksimainittua toistaiseksi hoitaisi kamarin v. t. avustava notaari T. Nordberg nauttien entisiä palkkaetujaan, 4 palkkaluokkaan kuuluva kanslistinvirka sekä vahtimestarintoimi, jota toistaiseksi hoitaisi kamarin vahtimestarinapulainen R. Ahlholm samaten entisin palkkaeduin. Avoinkin olevien kansliasihteerinvirkojen täyttämisaika kaupunginhallitus oikeutettiin määräämään. Seuraavat kiinteistötoimiston virat jätettiin avoimiksi, nimittäin: asiamiehen- ja talonisännöitsijänvirat, joita niihin liitettiin palkkaeduin toistaiseksi hoitaisivat kamarin v. t. asiamies H. J. Boström ja väliaikaisesti määrätty kamarin talonisännöitsijä S. Puranen, kansanpuistojen isännöitsijänvirka, 3 palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisenvirka, vahtimestarinapulaisentoimi, kaupunginagronoomin apulaisenvirka, halli- ja torikaupan valvojantoimi, 3 palkkaluokkaan kuuluva hallivartijantoimi, jota toistaiseksi oman virkansa ohella hoitaisi hallivartija Lundström entisin palkkaeduin, kaupungintalon ovenvartijantoimi, jota toistaiseksi hoitaisi talon silloinen ovenvartija G. A. Lindqvist, samoin entisin palkkaeduin, sekä kansanpuistojen kaitsijantoimi.

Uuden satamakonstaapelintoimen perustaminen. Sen jälkeen kun erityinen satamakonstaapeli oli osoittautunut tarpeelliseksi Länsisataman Saukonlaiturin luona olevaa hiilisatamaa varten, kaupunginvaltuusto satamahallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin puoltolauseen nojalla päätti¹⁾, että uusi 3 palkkaluokkaan kuuluva satamakonstaapelintoimi perustettaisiin satamaliikennekonttoriin v:n 1931 alusta.

Uusien korpraalintoimien perustaminen palolaitokseen. Palotoimikunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti²⁾,

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 16 §. — ²⁾ S:n 29 p. lokak. 12 §.

että palolaitokseen v:n 1931 kesäkuun 1 p:stä, jolloin Käpylän uuden paloaseman arveltiin olevan valmiina, perustettaisiin viisi uutta 6 palkkaluokkaan kuuluvaa vanhemman korpraalin tointa sekä että kaupungin mainitun vuoden menosääntöön merkittäisiin 73,500 markan määräraha niiden palkkaamista varten.

Lämmittäjäntoimen perustaminen Pengerkadun poliisitaloon. Sen johdosta, että Pengerkadun n:ossa 5 sijaitsevaan poliisitaloon ennen vuoden loppua järjestettäisiin keskuslämmityslaitteet, kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti ¹⁾, että mainittuun taloon v:n 1931 alusta silloisen talonmiehentoimen tilalle perustettaisiin lämmittäjäntoimi, jonka palkka maksettaisiin yhteismäärärahasta niin suurena kuin kamari määräsi.

Uusien virkojen perustaminen maidontarkastamoon. Terveystoimikamarin lautakunta oli anonut, että maidontarkastamon toinen kaitsijaintoimi muutettaisiin 8 palkkaluokkaan kuuluvaksi ylikaitsijanviraksi. Rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että ehdotettu ylikaitsijanvirka perustettaisiin v:n 1931 alusta ja merkittäisiin 7 palkkaluokkaan.

Terveystoimikamarin esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että maidontarkastamoon kesäkuun 1 p:stä lukien perustettaisiin 2 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan kuuluva kanslia-apulaisenvirka. Uuden viranhaltijan palkkaamiseen kertomusvuonna myönnettiin 9,450 markan määräraha talousarvion uusien virkojen palkkojen ja palkankorotusten tililtä.

Uusien lysoolipuhtaanapitäjäntoimien perustaminen. Terveystoimikamarin lautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin puollettua asiaa kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että lautakuntaan perustettaisiin kaksi uutta lysoolipuhtaanapitäjäntointia v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien. Lautakunnan samanaikaisesti tekemän anomuksen, että sekä entiset että uudet lysoolipuhtaanapitäjät merkittäisiin vakinaiseen palkkasääntöön, sen 1 palkkaluokkaan, valtuusto sitä vastoin rahatoimikamarin epäävän lausunnon mukaisesti hylkäsi.

Laboratorinhoitajattarentoimen perustaminen tuberkuloosihuoltotoimistoon. Terveystoimikamarin lautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾, että tuberkuloosihuoltotoimistoon v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien perustettaisiin laboratorinhoitajattarentoimi, jonka haltijan velvollisuuksiin kuului läsnäolo huoltotoimiston lääkäriin vastaanotoilla, potilaiden ysköksen värikokeiden valmistaminen, kojeiden ja sidetarpeiden sterilisointi sekä avustaminen pneumothorax-käsittelyssä, veritutkimuksissa y. m. Toimi merkittiin kamarin ehdotuksesta 7 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan.

Uuden hoitajattarentoimen perustaminen henkisesti sairaiden keskuskotiin. Terveystoimikamarin lautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin puollettua sitä kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että henkisesti sairaiden keskuskotiin tammikuun 1 p:stä 1931 perustettaisiin 4 palkkaluokkaan kuuluva toinen hoitajattarentoimi.

Terveystoimikamarin tutkimusten laboratorin bakteriologisen osaston johtajan viran hoitaminen. Terveystoimikamarin lautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto terveydentutkimusten laboratorin bakteriologisen osaston piakkoin tapahtuvan uudelleenjärjestelyn johdosta päätti ⁷⁾ olla vakinaisesti täyttämättä mainitun osaston avoimeksi joutunutta

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. lokak. 8 §. — ²⁾ S:n 21 p. toukok. 23 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 28 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. elok. 22 §. — ⁵⁾ S:n s:n 23 §. — ⁶⁾ S:n s:n 24 §. — ⁷⁾ S:n s:n 25 §.

johtajanvirkaa, mutta oikeuttaa lautakunnan määräämään terveydenhoitotarkastaja G. Schwanckin toistaiseksi oman toimensa ohella hoitamaan mainittua virkaa 2,000 markan kuukausipalkoin.

Uusien toimien perustaminen Marian sairaalaan. Kaupungin sairaalain hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin puollettua asiaa kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että Marian sairaalan sisätautien osastolle perustettaisiin 9 palkka- ja 2 kielitaitoluokkaan kuuluva laboratoriapulaislääkärinvirka sekä 5 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan kuuluva laboratoriapulaisenvirka. Uusien viranhaltijain palkkaamiseen maaliskuun 1 p:stä lukien valtuusto samalla myönsi 48,000 markan määrärahan uusien virkojen palkkain ja palkankorotusten talousarvioitililtä.

Kaupungin sairaalain hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin puollettua sitä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että Marian sairaalaan tammikuun 1 p:stä 1931 lukien perustettaisiin uusi sopimuspalkkainen siivoojattarentoimi.

Uuden autonkuljettajantoimen perustaminen kulkutautisairaalaan. Kaupungin sairaalain hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että kulkutautisairaalaan perustettaisiin v:n 1931 alusta 4 palkkaluokkaan kuuluva autonkuljettajantoimi.

Uusien toimien perustaminen Nikkilän sairaalaan. Koska arveltiin Nikkilän sairaalan uuden sairaspaviljongin ⁴⁾ valmistuvan kertomusvuonna, kaupungin sairaalain hallitus anoi, että mainittuun sairaalaan perustettaisiin erinäisiä uusia virkoja v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien. Ehdotetut uudet viranhaltijat olivat seuraavat: 13 palkkaluokkaan kuuluva neljäs alilääkäri, 4 5 palkkaluokkaan kuuluvaa osastonhoitajataarta, 22 3 palkkaluokkaan kuuluvaa alihoitajataarta, 6 5 palkkaluokkaan kuuluvaa hoitajaa, 3 palkkaluokkaan kuuluva monttööri, 2 palkkaluokkaan kuuluva suutarinapulainen sekä seuraavat sopimuspalkkaiset toimenhaltijat: 3 siivoojataarta, 2 pesuapulaista, 1 keittäjätar, 2 palvelijataarta ja 1 ajomies-autonkuljettaja. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁵⁾ esityksen sellaisin rahatoimikamarin ehdottamin muutoksin, että uusien alihoitajattarien lukumäärä alennettiin 15:ksi, jota paitsi niinkään kamarin ehdotuksesta päätettiin, että uusi alilääkäri merkittäisiin 2 ja uudet osastonhoitajattaret 5 kielitaitoluokkaan.

Uusien toimien perustaminen tuberkuloosisairaalaan. Kaupungin sairaalain hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin puollettua asiaa kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾, että tuberkuloosisairaalaan perustettaisiin v:n 1931 alusta kaksi uutta apulaislääkärinvirkaa. Kamarin ehdotuksen mukaisesti virat luettiin 9 palkka- ja 2 kielitaitoluokkaan.

Samaten kaupungin sairaalain hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin puoltolauseen nojalla kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾, että tuberkuloosisairaalaan mainittuna vuonna sai talousarvion edellyttämien siivoojattarien lisäksi ottaa 10 ylimääräistä sekä että sairaalan vakinaisten siivoojattarien lukumäärää v:n 1931 alusta lisättäisiin 14:llä. Viimeksimainitut olisivat sopimuspalkkaisia; edellisten palkkaamiseen valtuusto myönsi 96,000 markkaa sairaanhoitomeneihin varatuista käyttövaroistaan.

Uusien toimien perustaminen Lapinlahdenkadun n:ossa 11 olevaan sairaanhoitajatarkotiin. Kaupungin sairaalain hallitus anoi, että Lapinlahdenkadun n:ossa 11 olevaan sairaanhoitajatarkotiin perustettaisiin 5 palkkaluokkaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. helmik. 13 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 29 §. — ³⁾ S:n 11 p. kesäk. 31 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 35. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 27 p. elok. 27 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. kesäk. 26 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. huhtik. 22 §.

kuuluva johtajattarenvirka sekä 4 sopimuspalkkaista siivoojattarentointia. Rahatoimikamarin puolestaan lausuttua, että jonkun vanhemmista hoitajattarista sopivasti voisi velvoittaa eri korvauksesta hoitamaan ehdotetun johtajattaren tehtävät ja että kaksi siivoojattaria hyvin ehtisi huolehtia kodin siivoamisesta, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että sairaanhoitajattarkotiin lokakuun 15 p:stä lukien perustettaisiin erityinen 5 palkkaluokkaan kuuluva johtajattarenvirka sekä 3 sopimuspalkkaista siivoojattarentointia. Uusien viranhaltijain palkkaamiseen kertomusvuonna valtuusto lisäksi myönsi talousarvion uusien virkojen palkkojen ja palkankorotusten tililtä 10,787: 50 markan määrärahan.

Uuden viran perustaminen ja uusien tilapäisten apulaisten ottaminen köyhäinlaitokseen. Köyhäinhuollon toimitusjohtajan sekä köyhäinhuollon lautakunnan rekisteritoimiston ja asiamiesosaston työn huomattavan lisääntymisen vuoksi köyhäinhuollon lautakunta v. 1929 anoi rahatoimikamarilta toimenpidettä 7 palkkaluokkaan kuuluvan kanslianhoitajanviran perustamiseksi lautakunnan keskuskansliaan, uuden 2 palkkaluokkaan kuuluvan nuoremman kirjuriapulaisentoimen perustamiseksi sen rekisteritoimistoon ja 5 palkkaluokkaan kuuluvan kodissakävijäntoimen perustamiseksi sen asiamiesosastolle, jota paitsi viimeksimainitulle osastolle v. 1929 otettua tilapäistä kirjuriapulaista olisi pidettävä edelleen myöskin v. 1930. Kamarin lausuttua mielipiteenään, että vain ehdotettu kanslianhoitajanvirka oli määrättävä sääntöpalkkaiseksi mutta muut toimet tilapäisiksi kuluvan vuoden ajaksi, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ v. 1930 kamarin ehdotuksesta perustaa köyhäinhuollon lautakunnan keskuskansliaan helmikuun 1 p:nä 7 palkka- ja 5 kielitaitoluokkaan kuuluvan kanslianhoitajanviran ja osoittaa mainitun toimenhaltijan palkkaamiseen vuoden loppuun 25,300 markkaa uusien virkojen palkkojen ja palkankorotusten määrärahasta sekä myöntää köyhäinhuollon menoihin varatuista käyttövaroistaan 50,600 markan määrärahan rekisteritoimiston tilapäisen nuoremman kirjuriapulaisen sekä asiamiesosaston tilapäisen kodissakävijän ja tilapäisen kirjuriapulaisen palkkaamiseen samasta ajankohdasta vuoden loppuun.

Uusien toimien perustaminen kunnalliskotiin. Köyhäinhuollon lautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että kunnalliskotiin v:n 1931 alusta perustettaisiin uusi kylvettäjäntoimi ja kaksi uutta siivoojattarentointia, kaikki sopimuspalkkaisia.

Uusien vahtimestarintoimien perustaminen työlaitokseen. Köyhäinhuollon lautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ väliaikaisesti antaa palkata kaksi ylimääräistä vahtimestaria miesten työlaitokseen huhtikuun 1 p:stä vuoden loppuun. Näiden palkkaamiseen 4 palkkaluokkaan mukaisesti valtuusto samalla myönsi 30,600 markan määrärahan köyhäinhuollon menoihin varatuista käyttövaroistaan.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto köyhäinhuollon lautakunnan esityksestä ja rahatoimikamarin sitä puollettua päätti⁵⁾, että kyseiset vahtimestarintoimet v:n 1931 alusta määrättäisiin sääntöpalkkaisiksi ja tällöin merkittäisiin edellä mainittuun palkkaluokkaan.

Uusien virkojen perustaminen kaupunginkirjastoon. Kaupunginkirjaston johtokunnan esityksestä ja rahatoimikamarin puoltolauseen nojalla kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että kaupunginkirjaston pääkirjastoon perustettaisiin v:n 1931 alusta kolme uutta, 5 kielitaitoluokkaan kuuluvaa ylemmän palkkaluokan amanuenssinvirkaa. Johtokunnan samassa yhteydessä esittämä ano-

1) Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 20 §. — 2) S:n 22 p. tammik. 11 §. — 3) S:n 17 p. syysk. 19 §. — 4) S:n 2 p. huhtik. 22 §. — 5) S:n 17 p. syysk. 31 §. — 6) S:n 7 p. toukok. 29 §.

mus yhdeksän ylempään palkkaluokkaan amanuenssin korottamisesta 7 palkkaluokkaan kuuluviksi »ensimmäisiksi amanuensseiksi», mitä katsottiin olevan käsiteltävä tulevan yleisen palkkain järjestelyn yhteydessä, ei sitä vastoin antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Uusien toimien perustaminen kaasulaitokseen. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä ja rahatoimikamarin puoltolauseen nojalla kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että kaasulaitokseen toukokuun 1 p:stä lukien perustettaisiin kaksi uutta 4 palkkaluokkaan kuuluvaa automaatinhoitajantointia. Niiden palkkaamiseen kertomusvuonna myönnettiin samalla 27,200 markkaa uusien virkojen palkkain ja palkankorotusten talousarviomäärärahasta.

Myöhemmin kaupungin teknillisten laitosten hallitus anoi 15 palkkaluokkaan kuuluvan uuden johtoverkkoinsinöörinviran ja vielä uuden, 4 palkkaluokkaan kuuluvan automaatinhoitajantoinen perustamista kaasulaitokseen v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien. Rahatoimikamarin sitä puollettua kaupunginvaltuusto suostui²⁾ tähän sellaisin muutoksin, että johtoverkkoinsinööri luettiin 14 palkkaluokkaan; kamarin ehdotuksen mukaisesti uusi virka merkittiin 4 kielitaitoluokkaan.

Uusien toimien perustaminen sähkölaitokseen. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus anoi, että sähkölaitokseen v:n 1931 alusta perustettaisiin 16 uutta tointia, nimittäin: kaksi 16 ja yksi 15 palkkaluokkaan kuuluva insinöörinvirka, 10 palkkaluokkaan kuuluva laboratoriapulaisentoimi, kaksi 3 ja kaksi 2 palkkaluokkaan kuuluvaa konttoriapulaisentointia, neljä 6 palkkaluokkaan kuuluvaa rahastajantointia ja neljä 4 palkkaluokkaan kuuluvaa mittarinlukijantointia. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto muutoksitta hyväksyi³⁾ hallituksen anomuksen ehdotettujen konttoriapulaisen, rahastajan- ja mittarinlukijantointien osalta mutta muutti muiden virkain suhteen hallituksen ehdotusta sikäli, että kaksi insinöörinvirkaa merkittiin 15 ja kolmas 13 palkkaluokkaan sekä että laboratoriapulaisenvirkaa ei määrätty sääntöpalkkaiseksi, vaan määrärahasta palkattavaksi. Vaadittavan kielitaidon suhteen uudet insinöörinvirat luettiin 4 kielitaitoluokkaan.

Uusien raittiusvalvojantoinen perustamista koskevan esityksen epäminen. Raittiuslautakunta anoi kolmen uuden raittiusvalvojantoinen perustamista v:n 1931 alusta, joista toimista kaksi merkittäisiin 5 palkkaluokkaan ja kolmannelle, jonka haltijan ajateltiin toimivan kaikkien raittiusvalvojain esimiehenä, maksettaisiin 3,000 markan kuukausipalkka. Rahatoimikamarin ehdotettua esityksen hylkäämistä kaupunginvaltuusto epäsi⁴⁾ sen.

Kaitsijantoinen perustaminen Hietaniemen kansanpuistoon. Sen jälkeen kun kaupunginvaltuuston päätöksen⁵⁾ nojalla perustetulle Hietaniemen uimarannalle oli rakennettu vesi- ja viemärijohdot, ravintola, pukeutumissuoja y. m. ja koska siellä oli m. m. kaupungin omaisuutta, rahatoimikamari anoi, että mainitulle paikalle, jonka kamari toistaiseksi oli julistanut kansanpuistoksi, palkattaisiin v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien 5 palkka- ja 4 kielitaitoluokkaan kuuluva vakinainen kaitsija. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ kamarin esityksen.

Hyväksytyt eroanomuksia. Kunnalliselle ammattien ylitarkastajalle, insinööri A. Lönnforsille myönnettiin⁷⁾ anomuksesta ero virastaan heinäkuun 1 p:stä lukien.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 26 §. — ²⁾ S:n 26 p. marrask. 27 §. — ³⁾ S:n 17 p. syysk. 33 §. — ⁴⁾ S:n s:n 40 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 53. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. elok. 14 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. kesäk. 27 §.

Töölön piirin aluelääkärille O. Tudeerille myönnettiin ¹⁾ anomuksestaan virkaero lokakuun 1 p:stä lukien.

Eroamisvelvollisten viranhaltijain oikeus pysyä viroissaan. Kaupunginvaltuusto oikeutti ²⁾ maaliskuun 24 p:nä 65 vuotta täyttävän rakennuskonttorin kaupunginasemakaava-insinööriin T. Öllerin edelleen jäämään virkaansa yhdeksi vuodeksi huhtikuun 1 p:stä lukien.

Palopäällikkö G. Wasenius, joka maaliskuun 10 p:nä oli täyttänyt 67 vuotta, oikeutettiin ³⁾ hoitamaan virkaansa vielä yhden vuoden ajan huhtikuun 1 p:stä lukien.

Satamakapteeni A. Lindfors, joka marraskuun 7 p:nä oli täyttänyt 68 vuotta, sai oikeuden ⁴⁾ pysyä virassaan vielä yhden vuoden, marraskuun 1 p:stä lukien.

Tuberkuloosilääkäri I. Rosqvist, joka joulukuun 22 p:nä täytti 65 vuotta, oikeutettiin ⁵⁾ pysymään virassaan heinäkuun 1 p:ään 1931.

Kaupungingeodeetti W. O. Lille, joka joulukuun 5 p:nä 1929 oli täyttänyt 66 vuotta, oikeutettiin ⁶⁾ hoitamaan virkaansa v:n 1930 loppuun.

Myönnetty virkavapaus. Maistraatti ilmoitti ⁷⁾, että Turun hovioikeus oli myöntänyt kaupungin kunnallispormestarille L. Ehrnroothille pidennettyä virkavapautta vuoden ajaksi huhtikuun 1 p:stä lukien sekä määrännyt maistraatin oikeusneuvosmiehen E. Gottlebenin hoitamaan virkaa mainittuna aikana.

Kunnalliseksi ammattientarkastajaksi kaupunginvaltuusto 19 hakijasta valitsi ⁸⁾ terveydenhoitolautakunnan kaitsijan S. H. Lehmuskallion ja v. t. kunnallisen ammattientarkastajan rouva E. Sundbäckin.

Rakennuskonttorin tiliviraston kamreeriksi valittiin ⁹⁾ 54 hakijasta kaupunginkirjuri R. Brandt.

Kaupunginreviisoriksi valittiin ¹⁰⁾ viran oltua 3 kertaa haettavaksi julistettuna ¹¹⁾ 5 hakijasta filosofianmaisteri J. Toivainen, jolle tällöin myönnettiin 20 palkkaluokan mukainen peruspalkka ja 700 markan henkilökohtainen palkanlisäys kuukaudessa.

Kaupunginjohtajaksi valittiin ¹²⁾ professori A. Tulenheimo.

Avustaviksi kaupunginjohtajiksi valittiin ¹³⁾ seuraavat henkilöt: rahatoimenjohtaja V. Hupli rahatoimenjohtajaksi, insinööri E. von Frenckell kiinteistöjohtajaksi, insinööri E. Moring teknilliseksi johtajaksi ja asianajaja R. Itkonen sosiali- ja opetusasiain johtajaksi.

Terveydellisten tutkimusten laboratorin johtajaksi valittiin ¹⁴⁾ 3 hakijasta insinööri L. B. Willberg.

Kunnalliseksi ammattien ylitarkastajaksi valittiin ¹⁵⁾ 6 hakijasta ammattientarkastaja A. L. Levanto.

Töölön piirin aluelääkäriksi valittiin ¹⁶⁾ 3 hakijasta Käpylän piirin aluelääkäri R. Forsius.

Lippujuhlan järjestäminen. Itsenäisyyden liitto anoi, että kaupunginvaltuusto asettaisi 5-jäsenisen toimikunnan yksissä neuvoin mainitun liiton kanssa järjestämään lippujuhlan kaupunkiin juhannuksena 1930 sekä myöntäisi toimikunnalle käytettävien lippujen ostoon tarvittavan määrärahan, koska rahatoimikamari kuten kerran aikaisemminkin samanlaisessa tilaisuu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. elok. 20 §. — ²⁾ S:n 12 p. helmik. 18 §. — ³⁾ S:n 2 p. huhtik. 34 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. marrask. 25 §. — ⁵⁾ S:n s:n 27 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. marrask. 23 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. huhtik. 3 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. tammik. 13 §. — ⁹⁾ S:n s:n 14 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. jouluk. 3 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. helmik. 5 § ja 7 p. toukok. 3 §. — ¹²⁾ S:n 29 p. lokak. 10 §. — ¹³⁾ S:n s:n 11 §. — ¹⁴⁾ S:n s:n 25 §. — ¹⁵⁾ S:n s:n 26 §. — ¹⁶⁾ S:n 10 p. jouluk. 1 §.

dessa oli antanut määräyksen kaupungin kiinteistöjen ja Tähtitorninvuoren liputtamisesta, kaupunginvaltuusto kamarin ehdotuksesta päätti¹⁾, ettei esitys aiheuttaisi muita toimenpiteitä kuin ne, joihin kamari jo oli ryhtynyt.

Kansalaisoikeudet. Kaupunginvaltuusto puolsi²⁾ 82 tapauksessa Suomen kansalaisoikeuksien myöntämistä koskevien anomusten hyväksymistä, nämä anomukset olivat 52 Venäjän, 11 Saksan, 6 Viron, 5 Ruotsin, 2 Norjan, 2 Puolan, 1 Ranskan, 1 Italian, 1 Sveitsin ja 1 Yhdysvaltain kansalaisen tekemät. Sitä vastoin 8 samanlaista anomusta hylättiin³⁾; ne koskivat 4 Venäjän, 1 Viron, 1 Liettuan, 1 Norjan ja 1 Puolan kansalaista. 3 tapauksessa kaupunginvaltuusto ei katsonut⁴⁾ olevan syytä lausunnon antamiseen tämänkaltaisista anomuksista.

Elinkeino-oikeudet. Kaupunginvaltuusto antoi⁵⁾ 36 tapauksessa puoltavan lausunnon ulkomaalaisten anomuksista saada harjoittaa elinkeinoa kaupungissa.

Yhtä ampuma-aseiden myynnin harjoittamista koskevaa anomusta valtuusto puolsi⁶⁾.

Yhtä anomusta saada valmistaa ilotulitusesineitä valtuusto puolsi⁷⁾ edellyttäen, että erinäiset palopäällikön esittämät ehdot täytettiin.

Sitä vastoin kaupunginvaltuusto ehdotti evättäväksi⁸⁾ yhden verhoilijammatin harjoittamista koskevan anomuksen, jonka oli tehnyt kansalaisluottamusta vailla oleva henkilö.

Valtuusto puolsi⁹⁾ 34 tapauksessa anomuksia saada harjoittaa denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden myyntiä.

Yhtä huutokaupantajanimittajanimittamatta harjoittamista koskevaa anomusta valtuusto puolsi¹⁰⁾, mutta ehdotti¹¹⁾ sitä vastoin toisen samaa tarkoittavan anomuksen hylättäväksi.

Ulkomaalaisten elinkeino-oikeutta koskevien asiain valmistelu. Valtuuston annettua valmisteluvaliokunnalle tehtäväksi¹²⁾ harkita, oliko ulkomaisten kansalaisten elinkeino-oikeusanomuksia käsiteltäessä syytä hankkia Helsingin kauppayhdistyksen lausunto niistä, valiokunta ilmoitti¹³⁾, että se oli antanut valtuuston kanslian tehtäväksi hankkia kyseisistä asioista mainitun kauppayhdistyksen lausunnon.

Sokeain torikauppiaitten oikeus elinkeinonsa harjoittamiseen kauppatorilla. Sokeain kauppiasyhdistys anoi kaupunginvaltuustolta, että sokeille torikauppiaille, jotka Kauppatorin pohjoispuolisen liikenneväylän vireille pannun leventämiskysymyksen vuoksi olivat saaneet oikeuden maksutta harjoittaa omien valmisteittensa myyntiä vain v:n 1929 loppuun, myönnettäisiin oikeus edelleen harjoittaa elinkeinoaan siellä. Rahatoimikamarin puoleltua anomusta siten, että sanotun liikenneväylän leventämiskysymyksen toistaiseksi rauetua kyseinen oikeus myönnettäisiin ainoastan yhdeksi kalenterivuodeksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. kesäk. 46 §. — ²⁾ S:n 22 p. tammik. 22 §, 12 p. helmik. 20 §, 26 p. helmik. 15 §, 19 p. maalisk. 23 §, 16 p. huhtik. 7 §, 7 p. toukok. 8 §, 21 p. toukok. 7 §, 11 p. kesäk. 24 §, 27 p. elok. 7 §, 17 p. syysk. 29 §, 8 p. lokak. 26 §, 12 p. marrask. 19 § ja 17 p. jouluk. 2 §. — ³⁾ S:n 22 p. tammik. 22 §, 7 p. toukok. 8 §, 21 p. toukok. 7 §, 17 p. syysk. 29 § ja 17 p. jouluk. 2 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. syysk. 29 § ja 8 p. lokak. 26 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. tammik. 1 §, 26 p. helmik. 3 §, 19 p. maalisk. 3 §, 2 p. huhtik. 1 §, 16 p. huhtik. 4 §, 7 p. toukok. 4, 5 ja 6 §, 21 p. toukok. 4 §, 18 p. kesäk. 1 §, 27 p. elok. 3 ja 4 §, 17 p. syysk. 5 ja 11 §, 8 p. lokak. 5 §, 29 p. lokak. 5 § sekä 12 p. marrask. 8 ja 9 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. elok. 6 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. syysk. 6 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. jouluk. 2 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. tammik. 4 §, 26 p. helmik. 17 §, 16 p. huhtik. 8 §, 21 p. toukok. 8 §, 18 p. kesäk. 5 §, 27 p. elok. 8 §, 8 p. lokak. 24 § ja 12 p. marrask. 21 §. — ¹⁰⁾ S:n 19 p. maalisk. 6 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. huhtik. 2 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. marrask. 8 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. marrask. 4 §.

kerrallaan, valtuusto oikeutti¹⁾ sokeat torikauppiat maksutta harjoittamaan Kauppatorilla omien valmisteittensa myyntiä v. 1930.

Simonkadun narinkkakauppa. Kaupunginvaltuusto oli v. 1928 päättänyt²⁾, että n. s. narinkkakauppa kesäkuun 30 p:nä 1929 siirrettäisiin Simonkadulta jollekin sopivalle paikalle, jonka rahatoimikamari sai valita. Kamari oli sen jälkeen määrännyt tähän tarkoitukseen osan XI kaupunginosan korttelia n:o 301 b, mutta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ v. 1929 kamarin toimenpiteen aiheuttamien valitusten johdosta osittain luopua aikaisemmasta päätöksestään niin, että kamarilla olisi oikeus harkintansa mukaan sallia siirrettävissä kauppakojuissa Simonkadun varrella kaupantekoa harjoittavien vähävaraisten henkilöiden harjoittaa liikettään mainitun kadun hallirakennuksissa kesäkuun 1 p:ään 1930 asti. Tämän johdosta juutalainen seurakunta v. 1930 anoi rahatoimikamarilta, että narinkkakauppiaille tehtäisiin mahdolliseksi jatkaa elinkeinonsa harjoittamista jollain toisella paikalla ja että seurakunnalle sen vuoksi vähäisestä vuokrasta luovutettaisiin väliaikaisen myyntihallin rakentamista varten jokin alue, esimerkiksi Malminkadun varrella sijaitsevan kaupungin varastopihan luota. Tämän anomuksen kamari epäsi ja esitti kaupunginvaltuustolle, että silloiset narinkkakauppiat oikeutettaisiin edelleen harjoittamaan liikettään Simonkadun hallirakennuksessa kolmen kuukauden irtisanomisajoin, kuitenkin enintään kesäkuun 1 p:ään 1931. Valtuusto hylkäsi⁴⁾ kuitenkin kamarin esityksen.

Sen jälkeen kun narinkkakauppiat olivat valittaneet läänin maaherralle kaupunginvaltuuston asiasta tekemän päätöksen johdosta, tämä päätti⁵⁾ siltä pyydytyssä lausunnossa anoa valitusten hylkäämistä rahatoimikamarin esittämien perustein.

Juutalaisen seurakunnan myöhemmin tekemän anomuksen, että kaupunginvaltuusto ilmaiseksi tai pienestä korvauksesta määräisi tontin narinkkakauppahallin paikaksi sekä sallisi narinkkakauppiattien hallin valmistumiseen asti harjoittaa elinkeinoaan Simonkadun hallirakennuksissa, valtuusto hylkäsi⁶⁾ rahatoimikamarin epäävän lausunnon mukaisesti.

Lausunto työnvälitystoiminnan harjoittamista koskevasta anomuksesta. Maistraatti pyysi kaupunginvaltuustolta lausuntoa Kontorens platsförmedling r. f. nimisen yhdistyksen tekemästä anomuksesta saada harjoittaa työnvälitystä. Työnvälitystoimiston johtokunnan ehdotettua anomuksen hylättäväksi, mutta rahatoimikamarin puolelta sitä valtuusto päätti⁷⁾ lähettää asian valmisteluvaliokuntaan edelleen käsiteltäväksi. Valiokunta ei kertomusvuonna antanut lausuntoa asiasta.

Valitus kaupungin keskuskeittolan haaraliikkeen perustamisesta Vallilaan. Helsingin ravintola- ja kahvilaliikkeenharjoittajain yhdistys oli lähettänyt kaupunginvaltuustolle valituskirjelmän sen johdosta, että rahatoimikamari oli antanut perustaa Vallilaan kaupungin keskuskeittolan haaraliikkeen, jonka kerrottiin kilpailevan yksityisten ravintoloitsijanammatin harjoittajain kanssa. Kamarin annettua lausuntonsa asiasta tämä valituskirjelmä ei aiheuttanut⁸⁾ toimenpidettä valtuuston taholta.

Sotaväen muona- ja rehuannokset. Uudenmaan läänin maaherran kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausuntonsa sotalaitokselle rauhanaikana tulevista luontoissuorituksista annetussa laissa määrättyjen muona- ja rehu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 33 §. — ²⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 36. — ³⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 41. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 21 p. toukok. 22 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. elok. 3 §. — ⁶⁾ S:n s:n 4 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. marrask. 2 §. — ⁸⁾ S:n s:n 35 §.

annosten hinnoittelusta valtuusto päätti¹⁾ majoituslautakunnan ehdotuksesta ja rahatoimikamarin asiaa puollettua ehdottaa, että v:n 1930 aikana perusmuona-annoksen hinnaksi miestä kohden päivässä pantaisiin 8: 29 markkaa, mistä määrästä aamiaisen osalle laskettaisiin 2: 90 markkaa, päivällisen osalle 3: 73 markkaa ja illallisen osalle 1: 66 markkaa, sekä normaalirehuannoksen hinnaksi hevosta kohden päivässä 12: 05 markkaa ja, jos muita kuin normaali-rehuannoksia käytettiin, 14: 10 markkaa.

Lausunto ehdotuksesta maakunnallista itsehallintoa sekä läänejä ja maakuntia koskevaksi esitykseksi. Läänin maaherra pyysi maistraatin välityksellä kaupunginvaltuuston lausuntoa lainvalmistelukunnan laatimasta ehdotuksesta²⁾ maakunnallista itsehallintoa sekä läänejä ja maakuntia koskevaksi esitykseksi. Rahatoimikamarin ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ lausunnossaan tuoda esiin, että kaupunginvaltuustolla ei ollut mitään muistuttamista lainvalmistelukunnan ehdotusta vastaan, mikäli se koski Helsingin kaupunkia, sekä ettei se katsonut itsellään muissa suhteissa olevan syytä lausua mielipidetään kyseisestä ehdotuksesta.

Lausunto kuntien yhteistoimintaa koskevasta lakiehdotuksesta. Läänin maaherran pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa lainvalmistelukunnan laatimasta, kuntien⁴⁾ yhteistoimintaa koskevasta lakiehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ lausunnossaan rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti puoltaa mainittua ehdotusta muutamin pienin muutoksin 35 ja 39 §:ään.

Lausunto ehdotuksesta kunnallisen vaalilain muuttamista koskevaksi esitykseksi. Läänin maaherra pyysi maistraatin välityksellä kaupunginvaltuuston lausuntoa lainvalmistelukunnan laatimasta kunnallisen vaalilain muutosehdotuksesta⁶⁾, mikä kohdistui vaaliliiton muodostamista koskeviin säännöksiin. Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta valtuusto päätti⁷⁾ omassa lausunnossaan puoltaa lainvalmistelukunnan ehdotuksen hyväksymistä, kuitenkin muodollisin muutoksin 10 §:n ruotsalaiseen tekstiin.

Kaupunginvaltuutettujen vaalin ajan määrääminen. Kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾, että valtuutettujen vaali kolmivuotiskaudeksi 1931—1933 toimitettaisiin paitsi joulukuun 4 p:nä myös mainitun kuukauden 5 p:nä.

Vuosililintarkastajain vaali. Kaupungin v:n 1930 tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi⁹⁾ toimittaja A. A. Aallon, filosofianmaisteri A. Edbergin, ylimääräisen neuvosmiehen O. Ekmanin, pankinjohtaja W. Ewersin, maalari S. Heikkilän, pankinkamreeri V. Hougborgin, johtaja J. Kaupin, taloudenhoitaja A. Lassilan, pankinjohtaja V. Laurolan, toimittaja A. E. Leinon, ylikonemestari V. V. Salovaaran ja pankinjohtaja H. von Troilin sekä näiden varamiehiksi asioitsija E. Härmän, professori I. Kaitilan, konttoripäällikkö W. Leinon, pankinvirkailija A. E. Monnbergin, valtiotieteiden kandidaatin H. Schybergsonin, kassanhoitajatar M. Sinisalon, filosofiankandidaatti J. Somerin, konttoripäällikkö F. Smedbergin, pankinkamreeri F. Säfströmin, lakitieteenkandidaatti E. H. I. Tammin, kauppias N. von Weymarnin ja kamreeri T. H. Vilppulan.

Tilintarkastajain vaali. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin v:n 1930 tilien tarkastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁰⁾ kamreeri S. Ehrstedtin ja oikolukija K. F. Hellgrenin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 12 p. helmik. 3 §. — ²⁾ Lainvalmistelukunnan julkaisuja v:lta 1930 n:o 1. — ³⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 7 §. — ⁴⁾ Lainvalmistelukunnan julkaisuja v:lta 1929 n:o 1. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 3 §. — ⁶⁾ Lainvalmistelukunnan julkaisuja v:lta 1930 n:o 11. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 12 p. marrask. 5 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. marrask. 20 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. tammik. 1 §. — ¹⁰⁾ S:n 19 p. maalisk. 29 §.

Valiokuntien ja komiteain jäsenten vaali. Jäseniksi talousarviovaliokuntaan kaupunginvaltuusto valitsi¹⁾ vtt Aallon, Bergmanin, Lavoniuksen, Lindforsin, Mannermaan, Moision, Ramsayn, Töttermanin ja Wuolteen.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahan jakamiskysymystä valmistelemaan asetetun valiokunnan jäseniksi valittiin¹⁾ vtt Hannula, Lagerborg-Stenius, Seppälä ja Tötterman sekä asioitsija J. Suominen.

Tuberkuloosisairaalan rakennustoimikunnan vapautus tehtävästään. Kaupungin tuberkuloosisairaalan rakennustoimikunta²⁾ antoi kaupunginvaltuustolle tehtävästään lopullisen selonteon, josta m. m. ilmeni, että sairaalan rakennustöiden ja erilaisten johtotöiden loppukatselmuksia oli pidetty v. 1929 ja että sairaala jo oli otettu käytäntöön, minkä johdosta rakennustoimikunta anoi vapautusta tehtävästään. Vaikkakaan loppukatselmuksia ei ollut suoritettu säädettyssä järjestyksessä, valtuusto päätti³⁾ rahatoimikamarin puolelta anomusta ja koska kaupunki oli ollut mainituissa katselmuksissa edustettuna, vapauttaa rakennustoimikunnan sen tehtävästä.

Vapautus valiokuntain ja komiteain jäsenyydestä. Vt Norrmén vapautettiin⁴⁾ anomuksestaan kaupunginhallituksen järjestämistä varten asetetun kaupunginvaltuuston komitean jäsenyydestä ja hänen tilalleen valittiin vt Estlander.

Vt Moision vapautettiin⁵⁾ anomuksestaan talousarviovaliokunnan jäsenyydestä.

Samaten vapautettiin⁶⁾ joukko henkilöitä omien anomuksiensa perusteella kunnallisvaalien vaalilautakuntien puheenjohtajan, varapuheenjohtajan tai jäsenen tehtävistä ja valittiin toiset henkilöt heidän tilalleen.

Vapautus hallitusten ja lautakuntain jäsenyydestä. Pankinprokuristi R. E. Heikel vapautettiin⁷⁾ anomuksesta raittiuslautakunnan jäsenyydestä ja jäseneksi hänen tilalleen valittiin konttoripäällikkö K. Wilén.

Varatuomari H. Munck vapautettiin⁸⁾ anomuksesta kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehen tehtävästä ja hänen tilalleen valittiin katselmusmieheksi filosofianmaisteri Th. Johansson.

Vt Löfberg vapautettiin⁹⁾ paikkakunnalta poismuutettuaan terveydenhoitolautakunnan ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan jäsenyydestä.

Rahatoimikamari ilmoitti¹⁰⁾, että seppä A. Virta oli luopunut kamarin jäsenyydestä.

Vt Hartwall vapautettiin¹¹⁾ sairauden nojalla aluksi marraskuun 1 p:stä mutta myöhemmin heti kaupungin sairaalain hallituksen jäsenyydestä ja Ammattienedistämislaitoksen säätiön hallituksen varajäsenyydestä. Ensimmäintuun hallitukseen valittiin hänen sijaansa jäseneksi vt Udd.

Palotoimikunta ilmoitti¹²⁾, että työmies R. Reunanen oli luopunut toimikunnan jäsenyydestä.

Kaupunginhallituksen jäsenten vaali. Kaupunginvaltuusto valitsi¹³⁾ kaupunginhallituksen jäseniksi vtt Halmeen, Harvian, Hjelmmannin, Huotarin, Janatuisen, Norrménin, Paloheimon, Ramsayn ja Uddin.

Kunnan muiden hallitusten ja lautakuntien jäsenten vaali. Kunnan muiden hallitusten ja lautakuntien puheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi seuraavaksi toimintakaudeksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁴⁾:

1) Valt. pöytäk. 8 p. tammik. 1 §. — 2) Ks. v:n 1926 kert. s. 125 ja 225. — 3) Valt. pöytäk. 22 p. tammik. 17 §. — 4) S:n 26 p. helmik. 18 §. — 5) S:n 17 p. syysk. 1 §. — 6) S:n 27 p. elok. 34 §, 8 p. lokak. 25 §, 12 p. marrask. 32 § sekä 26 p. marrask. 40, 41 ja 43 §. — 7) S:n 22 p. tammik. 21 §. — 8) S:n 26 p. helmik. 23 §. — 9) S:n 17 p. syysk. 2 §. — 10) S:n s:n 30 §. — 11) S:n 8 p. lokak. 28 § ja 29 p. lokak. 2 §. — 12) S:n 8 p. lokak 33 §. — 13) S:n 17 p. jouluk. 5 §. — 14) S:n s:n 6 ja 7 §.

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi lakitieteenkandidaatti E. Erkon, toimittaja A. E. Leinon ja johtaja M. Sergeliuksen sekä varajäseniksi pankinjohtaja G. Kihlmanin ja ylikonemestari V. V. Salovaaran;

kiinteistölautakuntaan: puheenjohtajaksi johtaja Y. Harvian sekä jäseniksi ent. pankinjohtajan G. Estlanderin, pankinjohtaja G. Kihlmanin, professori E. Linkomiehen, johtaja C. Neoviuksen, ylijohtaja J. O. Peura-kosken, järjestösihteeri E. Sallilan, johtaja T. Salmion ja työnvälitysneuvoja T. Uskin;

satamahallitukseen: puheenjohtajaksi kauppaneuvos I. Lindforsin sekä jäseniksi ravintolanjohtaja S. Koskisen, ent. merenkulkuneuvoksen A. V. Lindbergin, johtaja J. Pelinin, filosofiantohtori H. Ramsayn, varastonhoitaja K. V. Saxellin ja merikapteeni A. Wihurin, minkä ohessa merikapteeni Wihuri valittiin varapuheenjohtajaksi;

palotoimikuntaan: jäseniksi rappaaaja H. Ahmalan, viilaaaja Hj. Blomqvistin, veturinkuljettaja F. B. Gröndahlin, insinööri G. Idströmin ja varatuomari L. Pesosen;

terveydenhoitolautakuntaan: jäseniksi professori, vapaaherra O. von Hellensin, toimittaja A. E. Leinon, ent. lääkintöneuvoksen A. Mannerin, rouva M. Salmelan ja koululääkäri H. Sundeliuksen sekä varajäseniksi apulaisyllilääkäri E. Anttisen, toimittaja A. Pohjanmaan, pankinvirkailija W. Roslanderin, apteekkari E. Stigzeliuksen ja ent. ylihoitajattaren E. Åströmin;

kaupungin sairaalain hallitukseen: jäseniksi rakennusmestari P. Astikaisen, lääketieteenkandidaatti J. Heikkisen, ensimmäisen kaupunginlääkärin F. Hisingerin, dosentti F. Langenskiöldin, arkkitehti W. G. Palmqvistin, ylim. professorin E. K. Sandelinin, rouva H. Seppälän ja lääketieteenlisensiaatti E. Suolahden, joista puheenjohtajaksi valittiin ylim. professori Sandelin ja varapuheenjohtajaksi lääketieteenlisensiaatti Suolahti;

köyhäinholitolautakuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri H. Alleniuksen, ylijohtaja A. Arvelon, ensimmäisen palomestarin W. Bergströmin, eversti O. Ehrströmin, isännöitsijä C. F. Fagerholmin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, kouluhoitajatar L. Haganin, puuseppä K. Hiltusen, rouva E. Huttusen, insinööri F. Kreanderin, mallipuuseppä T. J. Kuukkasen, varastotyömies S. Laineen, toimittaja A. E. Leinon, kansakoulunopettajatar O. Oinolan, teologiantohtori B. H. Päivänsalon, rouva S. Saveniuksen, osastosihteeri A. Venäläisen ja pianoteknikko J. Virtasen sekä varajäseniksi asioitsija V. Ahteen, rouva L. Ahmalan, lääketieteen-tohtori E. Alhon, pastori Th. af Björksténin, kaupunginkätilö H. Edelmännin, tullipäällismies A. Forsströmin, opettajatar I. Grönbergin, rouva I. Grönstrandin, filosofianmaisteri E. Heikelin, konttoristi E. Jokisen, pastori P. Mustalan, seppä A. Mäen, asiamies R. Paasion, lääketieteen-tohtori A. Ruotsalaisen, eristystyömies K. Saarnijärven, lääketieteenlisensiaatti A. Wartiovaaran, aluelääkäri L. Wetterstrandin ja lautatarhantömiestä J. Väätäisen, minkä ohella puheenjohtajaksi valittiin palomestari Bergström ja varapuheenjohtajaksi pianoteknikko Virtanen;

lastensuojelulautakuntaan: jäseniksi rouva A. Huotarin, rouva M. Huttusen, toimittaja K. Kukoksen, oikeusneuvosmies T. Nilssonin, professori M. Ruuthin, kirjanpitäjä B. Tabellen ja professori A. Ylpön, joista valittiin puheenjohtajaksi professori Ruuth ja varapuheenjohtajaksi rouva Huotari;

ammattiopetuslaitosten johtokuntaan: puheenjohtajaksi kunnallisneuvos V. von Wrightin sekä jäseniksi rouva E. Ivalon, kansakoulunopettaja A. Janssonin, konemestari G. A. Lemströmin, johtaja L. Lyytikäisen, rouva M. Paason ja asiamies M. Tammilehdon;

suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi kouluneuvos K. Ahtialan, rouva H. Kaukosen, filosofianmaisteri A. E. Lehdon, toimittaja P. Lönngrenin, filosofiantohtori E. Railon ja filosofianmaisteri P. Railon;

ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaan: jäseniksi metallityömies G. Anderssonin, ammattientarkastaja G. A. Lindroosin, yliopettaja E. Meinanderin, vanhemman lehtorin A. Mickwitzin, rouva M. Schultz-Cajanderin ja toimittaja A. Åhlströmin;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi arkkitehti E. Fabritiuksen, pankinkamreeri V. Houghbergin, arkkitehti S. Lagerborg-Steniuksen, kirjastonamanuenssi A. Petterssonin, rouva E. Stoltin ja libristi F. Sundqvistin;

lastentarhain johtokuntaan: jäseniksi jouva E. Aholan, rouva Th. Hanemannin, lääketieteenlisensiaatti N. Jänneksen, rouva M. Oksasen ja kirkkoherra E. Wirénin;

suomenkielisen työväenopiston johtokuntaan: jäseniksi esittelijäneuvos E. Böökin, filosofiantohtori M. Erichin, filosofiantohtori T. Hultinin, filosofianmaisteri R. Liukkosen, filosofianmaisteri P. Railon ja toimittaja K. Y. Räisäsen sekä varajäseniksi vanhemman lehtorin B. Malmion ja kivityömies O. Nuutisen;

ruotsinkielisen työväenopiston johtokuntaan: jäseniksi toimittaja K. A. Fagerholmin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, vanhemman lehtorin A. Mickwitzin, professori J. E. Rosbergin, libristi F. Sundqvistin ja viilaaaja F. A. Åkermanin sekä varajäseniksi metallityömies G. Anderssonin ja konemestari G. A. Lemströmin;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori A. H. Bergholmin, filosofiankandidaatti J. Peräläisen, filosofiantohtori H. E. Pippingin, filosofiantohtori H. Renqvistin ja toimittaja K. Y. Räisäsen;

kaupunginmuseon johtokuntaan: jäseniksi filosofianlisensiaatti J. Ailion, filosofiantohtori A. Hämäläisen ja ent. yliarkkitehdin M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi rouva E. von Frenckellin, räätäli T. Hiekkarannan, kauppaneuvos A. Niklanderin, filosofiantohtori H. Ramsayn ja toimittaja R. Swentorzetskin;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi filosofianmaisteri G. K. Bergmanin, pankinjohtaja T. Grotenfeltin, toimittaja E. Huttusen, metallityömies A. Nuotion, sähkötyömies O. Oksasen, professori O. Tarjanteen ja insinööri T. R. Vähäkallion, joista puheenjohtajaksi valittiin filosofianmaisteri Bergman ja varapuheenjohtajaksi professori Tarjanne;

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi insinööri C. G. Herlitzin, seppä K. Kaukosen, rakennusmestari A. Malmin, kivityömies O. Nuutisen ja posliiniteknikko A. G. Nymanin;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi sähkömonttööri L. Mikkosen, ylikonemestari V. V. Salovaaran, insinööri E. von Schantzin, insinööri E. Schröderin ja professori B. Wuolteen, joista puheenjohtajaksi valittiin professori Wuolle ja varapuheenjohtajaksi ylikonemestari Salovaara;

ammattioppilaslautakuntaan: puheenjohtajaksi kunnallisneuvos V. von Wrightin, varapuheenjohtajaksi insinööri E. Södermanin, jäseniksi maalarimestari A. Haanojan, ilmajarrutarkastaja J. W. Laineen, kultaseppämestari O. Lindroosin ja kirjansitoja E. Merikosken sekä varajäseniksi insinööri F. Kreanderin, seppä K. Linnamaan, kirjapainonjohtaja J. K. V. Paasion ja räätäli R. Virran;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Helon,

varatuomari S. Ilmasen, vanhemman oikeusneuvosmiehen G. Leopoldin, varatuomari S. T. Mannermaan ja rouva M. Schultz-Cajanderin;

raittiuslautakuntaan: jäseniksi asastonjohtaja W. Englundin, vanhemman hallitussihteerin J. H. Konttisen, liikemies U. Merilinnan, muurari O. Paanasen ja konttoripäällikkö K. Wilénin sekä varajäseniksi varastonhoitaja V. Paasivirran ja kirkkoherra E. W. Pakkalan;

julkisivupiirustusten tarkastustoimikuntaan: jäseniksi professori O. Tarranteen ja työnvälitysneuvoja T. Uskin;

majoituslautakuntaan: jäseniksi eversti W. Calamniuksen, uunityömiestä K. Järvisen ja everstiluutnantti I. Lydmanin, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin everstiluutnantti Lydman ja varapuheenjohtajaksi eversti Calamnius;

holhouslautakuntaan: jäseniksi kanslianeuvos I. Groundstroemin, hovi-oikeudenauskultantti N. Lahtisen ja hallintoneuvos A. Rikbergin;

urheilulautakuntaan: jäseniksi ensimmäisen palomestarin W. Bergströmin, voimistelunopettaja V. Laherman, lääketieteenlääkäri U. Töttermanin, kamreeri T. H. Vilppulan ja kapteeni K. H. Öhmanin;

työnvälitystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi filosofiantohtori S. Ivalon, varapuheenjohtajaksi toimittaja M. Paasivuoren, työnantajien edustajina jäseniksi johtaja W. Korhosen ja insinööri P. Kyreniuksen sekä varajäseneksi kamreeri O. Tidermanin ynnä työntekijäin edustajina jäseniksi montööri L. Mikkosen ja eristystyömiestä K. Saarnijärven sekä varajäseneksi uunityömiestä K. Järvisen;

kaupungin irtaimen omaisuuden inventaajiksi: kamreeri V. Apajalahden, maalarimestari H. A. Bergströmin, filosofianmaisteri A. Edbergin, konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, metallityömiestä H. P. Kalervon, kirjaltaja A. Karvoson-ojan, filosofianmaisteri I. Sarkasen, kansakoulunopettaja J. A. Tarpilän ja kirjeenkantaja B. Wäisäsen;

kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi: rakennusmestari T. Backbergin, tullipäällismies A. Forsströmin, asiamies R. Paasion, rakennusmestari G. Welroosin ja viilaaja F. A. Åkermanin;

kaupunginkassan tarkastusmiehiksi: toimittaja A. Aallon ja pankinkamreeri V. Hougbergin sekä näiden varamiehiksi asiamies V. Ahteen ja pankinkamreeri S. Ehrstedtin;

verotuslautakuntaan: jäseniksi toimittaja J. Ahokkaan, ylireviisori Y. Ainion, konttoripäällikkö R. Bergbomin, vanhemman hallitussihteerin E. von Bonsdorffin, kamreeri R. Estlanderin, varatuomari B. von Fieandtin, maalarimestari A. Haanojan, everstiluutnantti, varatuomari Hj. Honkasen, filosofianlääkäri K. Huhtalan, metallityömiestä H. P. Kalervon, johtaja N. Kavaleffin, varastotyömiestä N. Lehdon, verotusvalmistelukunnan puheenjohtajan A. Linturin, rappaaja H. Markkasen, sähkötyömiestä T. Mutikaisen, kauppaneuvos A. F. Nymanin, toimittaja A. Pohjanmaan, konttoripäällikkö G. Pätyksen, asiamies V. Ruohosen, varatuomari U. Ruskin ja kelloseppä J. Valvion; sekä

utkijalautakuntaan: jäseniksi ent. protokollasihteerin G. W. Boijerin, ylikamreeri K. M. Lassilan, johtaja R. Laurénin, hydrografi T. Olinin, kirjaltaja E. Pihlin, eristystyömiestä K. Saarnijärven, metallityömiestä T. Soivion ja nuoremman hallitussihteerin I. Toivosen.

Tulo- ja omaisuusverolautakunnan jäsenten vaali. Uudenmaan läänin maaherran vahvistettua Helsingin tulo- ja omaisuusverolautakunnan jäsenluvun kahdeksaksi kaupunginvaltuusto puolestaan valitsi¹⁾ mainitun lauta-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 8 §.

kunnan jäseniksi varatuomari B. von Fieandtin, everstiluutnantti, varatuomari Hj. Honkasen, kirjaltaja A. Karvosenojan ja metallityömies T. Soivion sekä sen varajäseniksi johtaja C. F. Mannerströmin, konttoripäällikkö G. Pätysen, pankinvirkailija W. Roslanderin ja asiamies M. Tammilehdon.

Uudenmaan läänin keskuslautakunnan jäsenten vaali. Kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakunnan jäseniksi taloudenhoitaja A. Halmeen ja notaari A. Sallménin sekä varajäseneksi toimittaja A. E. Leinon.

Kunnallisen keskusvaalilautakunnan ja kunnallisten vaalilautakuntien jäsenten vaali. Valtuusto valitsi ²⁾ kunnallisvaalien keskuslautakuntaan puheenjohtajan, neljä jäsentä ja neljä varajäsentä, kaupungin kunnallisvaalien 52 vaalilautakuntaan puheenjohtajan, kaksi jäsentä ja kolme varajäsentä kuhunkin ja varapuheenjohtajan sekä keskuslautakunnan että kunkin vaalilautakunnan jäsenten keskuudesta.

Kaupunginkirjaston kirjavaraston inventtaus. Kaupunginkirjaston kirjavaraston säädettyä viisivuotisinventtausta toimittamaan valittiin ³⁾ vtt Janatuinen ja Pietikäinen, filosofianmaisterit A. Grönvik, E. Olsoni ja S. Orell sekä kirjastonhoitaja S. Pakarinen.

Jäsenten valitseminen yksityisten laitosten hallituksiin. Taideteollisuuskeskuskoulun kouluneuvoston jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ filosofianliseniaatti J. Ailion ja arkkitehti V. Jungin sekä varajäseniksi toimittaja K. Kukkosen ja ylijohdaja Y. Sadeniemen.

Stadion-säätiön edustajiston jäseniksi valittiin ⁴⁾ metallityömies G. Anderson, ensimmäinen palomestari W. Bergström, kaupunginjohtaja A. Castrén, ent. pankinjohtaja G. Estlander, insinööri E. von Freneckell, ylioppilas A. E. Heiskanen, rahatoimenjohtaja V. Hupli, varatuomari S. T. Mannermaa, toimittaja E. Meriluoto, insinööri E. Moring, murari O. Paananen, pankinjohtaja E. Rydman, poliisimestarinapulainen K. Soinio, lääketieteenliseniaatti U. Tötterman ja kenraalimajuri R. Waldén.

Ammattienedistämislaitoksen säätiön hallituksen jäseniksi valittiin ⁴⁾ teollisuusneuvos I. Killinen ja maalari J. Nikula sekä heidän varamiehikseen asioitsija T. Hänninen ja posliiniteknikko A. G. Nyman.

K. H. Renlundin säätiön Suomen käytännöllis-geologista tutkimista varten hallituksen jäseneksi valittiin ⁴⁾ filosofianmaisteri G. K. Bergman.

Teollisuuskoulun johtokunnan jäseniksi valittiin ⁴⁾ rakennusmestari P. Astikainen, rakennusmestari A. Järvinen, insinööri H. Malmi ja insinööri G. Soulander.

Kauppakorkeakoulun hallituksen jäseneksi valittiin ⁴⁾ pääjohtaja J. Castrén.

Suomen liikemiesten kauppaopiston hallituksen jäseneksi valittiin ⁴⁾ vuori-neuvos K. A. Paloheimo.

Svenska handelshögskolan nimisen oppilaitoksen hallituksen jäseneksi valittiin ⁴⁾ lakitieteenkandidaatti G. Normén.

Yhteiskunnallisen korkeakoulun hallintoneuvoston jäseneksi valittiin ⁴⁾ johtaja Y. Harvia ja hänen varamiehekseen filosofiankandidaatti J. W. Keto.

Sailors homen hallituksen jäseneksi valittiin ⁴⁾ pankinkamreeri V. Hougberg ja hänen varamiehekseen filosofianmaisteri H. Allenius sekä Sailors homen tilintarkastajaksi kauppias A. E. Sundström ja hänen varamiehekseen pankkiiri O. Lucander.

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. elok. 1 §. — ²⁾ S:n s:n 2 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 2 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. jouluk. 6 §.

Ukkokodin hallituksen jäseneksi valittiin ¹⁾ konsuli K. Seidenschnur. *Oppikoulujen vanhempainneuvoston vaali.* Läänin maaherran kehoituksesta kaupunginvaltuusto valitsi ²⁾ Helsingin 20 suomalaiselle ja 14 ruotsalaiselle oppikoululle 5-jäsenisen vanhempainneuvoston kullekin niiden vanhempainneuvosten sijaan, joiden toimivalta oli päättynyt syyskuun 1 p:nä.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto kouluhallituksen kehoituksesta valitsi ³⁾ 5-jäsenisen vanhempainneuvoston myöskin kaupungin yhdelle saksalaiselle ja yhdelle venäläiselle oppikoululle.

Jäsenten valitseminen stadion-rakennuksen paikasta julistetun kilpailun palkintolautakuntaan. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ v. 1929 asettaa yhdeksänhenkisen palkintolautakunnan järjestämään aatekilpailua suunnitellun stadion-rakennuksen paikan ja sille varatun puisto- ja urheilualan käytön määräämiseksi. Valtuusto sai valita tämän palkintolautakunnan jäsentä ja näiksi se v. 1930 määräsi ⁵⁾ kauppaneuvos I. Lindforsin, verhoilija V. Lähteyen, maalari U. Nurmisen, insinööri O. Nylundin ja vuorineuvos K. A. Paloheimon.

Kaupunginvaltuuston edustaminen eri tilaisuuksissa. Norden-yhdistyksen Tukholman osastolta saapuneen kutsun johdosta, mikä koski osallistumista Tukholmassa helmikuun 3—8 p:nä 1930 pidettävään norjalaiseen viikkoon, kaupunginvaltuusto antoi valmisteluvaliokunnalle tehtäväksi ⁶⁾ kaupungin edustajan valitsemisen tähän tilaisuuteen.

IV suomalais-ugrilaisen kulttuurikokouksen toimikunnan kehoituksesta valtuusto päätti ⁷⁾ valita kaupungin edustajan toimikuntaan ja määräsi siksi vtn Rauhalan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. jouluk. 6 §. — ²⁾ S:n 17 p. syysk. 4 § ja 8 p. lokak. 3 §. — ³⁾ S:n 10 p. jouluk. 4 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 20. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 26 p. helmik. 1 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. tammik. 2 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. huhtik. 27 §.

II. Rahatoimikamari.

Rahatoimikamarin puheenjohtajana toimi kertomusvuonna kaupunginjohtaja, ent. senaattori A. Castrén sekä hänen ollessaan estyneenä jompikumpi avustavista kaupunginjohtajista, insinööri J. W. Andersin tai johtaja V. A. Hupli. Kaupunginvaltuuston valitsemina kamarin jäseninä olivat filosofianmaisteri G. Estlander, insinööri E. von Frenckell, taloudenhoitaja A. Halme, vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, pankkiylitarkastaja J. A. Levonius ja seppä A. Virta. Rahatoimikamarin jaostoon kuuluivat kaupunginjohtaja sekä kaksi kamarin jäsentä, jotka valittiin neljäksi kuukaudeksi kerrallaan¹⁾. Myöskin kansanpuistojen jaostoon kuuluivat kaupunginjohtaja ja kaksi jäsentä¹⁾.

Kanslianjohtajana toimi avustava kaupunginjohtaja Andersin. Sihteerinvirkoja hoitivat varatuomari A. Blomberg, ent. kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad sekä filosofianmaisteri A. Danielson, ja ylimääräisenä sihteerinä toimi varatuomari U. Dahl²⁾. Notaarina oli filosofianmaisteri G. Brotherus, avustavana notaarina hovioikeudenauskultantti T. Nordberg ja kirjaajana neiti I. Heikel. V. t. asiamiehenä oli kanslianeuvos H. J. Boström²⁾ ja asiamiesosaston notaarina varatuomari T. Törnblom. Kaupungin painatustöiden valvojana toimi ent. kirjapainonjohtaja T. J. Artman.

Rahatoimikamarilla oli vuoden varrella 108, kamarin jaostolla ja kansanpuistojen jaostolla 65 kokousta. Kamarin pöytäkirjain pykäläluku oli 7,468 ja lähetettyjen kirjeiden luku 1,636.

Rahatoimikamarin vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan tässä seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. *Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan sellaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.*

Leppäsuon alueen pakkolunastaminen. Sen jälkeen kun Leppäsuon alueen pakkolunastaminen oli suoritettu loppuun³⁾ ja Turun hovioikeus oli ratkaissut 5,166,200 markan suuruisen korvausmäärän alentamisesta vireille pannun kaupungin ja M. G. Stenius osakeyhtiön välisen oikeusjutun⁴⁾ kaupungille epäedulliseen suuntaan, rahatoimikamari päätti⁵⁾ valtuuttaa lakitieteenkandi-

¹⁾ Ks. tätä kert. os. II C. — ²⁾ S:n v:n 1929 kert. s. 264. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 7 p. tamimik. 56 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 10 ja 153. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. maalisk. 606 §.

daatti G. Norrménin korkeimmassa oikeudessa hakemaan muutosta hovi-oikeuden tuomioon.

Talin kartanon kauppahinta. Anomuksesta rahatoimikamari päätti¹⁾, että Talin kartanon ostamista varten kirjoitettaisiin 5:n 2,000,000 markan velkakirjan sijasta 25 400,000 markan velkakirjaa, jotka oli lunastettava asteittain 5 vuoden kuluessa, 5 velkakirjaa vuosittain.

Asiamies ilmoitti²⁾ että Talin kartanon kauppakirja oli allekirjoitettu toukokuun 24 p:nä ja että myyjille oli maksettu käteisellä 3,000,000 markkaa, koska he olivat suorittaneet kaikki kiinnitykset korkoineen.

Kauppahinnan suorituksen lykkääminen. Kiinteistöosakeyhtiö Kaisaniemenkatu 4 oli anonut ostamansa Kaisaniemenkadun tontin n:o 4 kauppasumman maksamisen lykkäämistä, ja rahatoimikamari päätti³⁾ myöntää hakijayhtiölle maksunlykkäystä 700,000 markan osalta huhtikuun 1 p:ään ja 300,000 markan osalta lokakuun 1 p:ään ehdoin, että maksamattomalle määrälle suoritettiin korkoa 9 % alkuperäisestä eräntymispäivästä, v:n 1929 heinäkuun 12 p:stä, lukien.

Herroille V. L. Mattilalle ja E. J. Niemelle myönnettiin⁴⁾ heidän ostamansa⁵⁾, korttelissa n:o 346 olevan Pengerkadun tontin n:o 22 kauppahinnan lyhennyserien ja koron maksamisen lykkäystä 1 vuosi sekä rakennusajan pidennystä samoin 1 vuosi, kaikki v:n 1929 syyskuusta lukien.

Myydyt tontit. Rahatoimikamari möi kertomusvuonna seuraavat tontit:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala, m ² .	Huuto-kauppahinta, Smk.
463	Pohj. Hesperiank.	9	Rakennusmestari O. Honkasalo ⁶⁾	800.400	486,400 —
463	Töölöntorinkatu	5	Osakeyhtiö V. A. P. ⁷⁾	714.000	507,800 —

Tonttien luovuttaminen. Erinäisten rahatoimikamarin aikaisemmin myymien tonttien siirryttyä oston johdosta uusille omistajille, ennenkuin tontin hinta oli kokonaan maksettu, rahatoimikamari päätti myöntyä seuraavassa mainittujen yhtiöiden esityksiin, että henkilökohtainen vastuu kaupungille annetuista seuraavien tonttien maksamatonta kauppahintaa koskevista velkasitoumuksista siirrettäisiin hakijoille: korttelissa n:o 326 olevan Kaarlenkadun tontin n:o 10 Asunto-osakeyhtiö Kaarlontalolle⁸⁾; korttelissa n:o 337 olevan Agricolankujan tontin n:o 9 Asunto-osakeyhtiö Malmivuorelle⁹⁾; korttelissa n:o 522 olevan Turuntien tontin n:o 29 Bostadsaktiebolaget Leo asunto-osakeyhtiölle¹⁰⁾; korttelissa n:o 341 sijaitsevan Torkkelinkadun tontin n:o 9 Asunto-osakeyhtiö Torkkelinkatu 9:lle¹¹⁾; korttelissa n:o 321 sijaitsevan Alppikadun tontin n:o 15 Asunto-osakeyhtiö Alppitalolle¹²⁾; sekä korttelissa n:o 338 b olevan Helsinginkadun tontin n:o 8 Asunto-osakeyhtiö Helsinginkaduntalolle¹³⁾.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. toukok. 1,000 §. — ²⁾ S:n 27 p. toukok. 1,180 §; ks. tätä kert. s. 9. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. maalisk. 559 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. tammik. 113 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 156. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 30 p. jouluk. 2,664 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. lokak. 2,017 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 22 p. tammik. 3,176 §; ks. v:n 1928 kert. s. 156. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 25 p. helmik. 496 §; ks. v:n 1927 kert. 143. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 15 p. lokak. 6,665 §; ks. v:n 1909 kert. s. 151. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 18 p. marrask. 2,241 §; ks. v:n 1925 kert. s. 154. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. jouluk. 2,355 §; ks. v:n 1927 kert. s. 143. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. jouluk. 2,416 §; ks. v:n 1927 kert. s. 143.

Tonttien ostaminen pakkohuutokaupalla. Toimitetussa pakkohuutokaupassa kaupunki oli ostanut ¹⁾ korttelissa n:o 340 sijaitsevan rakentamattoman Hämeentien tontin n:o 37 2,046 markan huutokauppahinnasta. Raastuvanoikeus kieltäytyi kuitenkin antamasta lainhuudatusta tontille sillä perusteella, että rahatoimikamarilla ei ollut oikeutta kiinteistöjen ostamiseen ilman kaupunginvaltuuston lupaa, mistä syystä kamari päätti ²⁾ anoa kaupunginvaltuustolta mainitun tonttikaupan hyväksymistä.

Korttelissa n:o 373 oleva Porvoonkadun tontti n:o 14 myytiin pakkohuutokaupalla, mutta kaupunki, jolla oli tältä talolta 3 yhteensä 250,000 markan määräistä velkakirjaa rakennusoikeuden lisäämisestä, ei kuitenkaan ostanut tonttia, koska sitä rasitti yhteensä 6,403,232: 60 markkaa aikaisempia kiinnityksiä. Kaupungin kiinnitykset erääntyivät siten maksettaviksi ja raastuvanoikeus kuoletti ne sittemmin. Sen johdosta rahatoimikamari päätti ³⁾ antaa asiamiehen tehtäväksi tutkia, oliko kaupungilla oikeutta vaatia uudelta omistajalta lisätyn rakennusoikeuden korvausta. Lisättyä rakennusoikeutta vastedes myönnettäessä oli korvaus joko suoritettava käteisellä tai sitten vaadittava vakuus sen maksamisesta.

Varatut tontit. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä rahatoimikamari päätti ⁴⁾ varata korttelissa n:o 479 b olevan sähkölaitoksen Töölön aseman viereisen Runeberginkadun tontin n:o 50 joko kokonaan tai osaksi sähkölaitoksen vastaisiin tarpeisiin.

Tonttiluettelot. Puhtaanapitolaitos oli anonut, että rahatoimikamari laadittaisi luettelon, josta ilmenisi, miten kaupungin vuokraajain puhtaanapitovelvollisuus oli järjestetty vuokrasopimuksissa, sekä että vuoden varrella puhtaanapitolaitokselle lähetettävät tiedot myydyistä tonteista vastedes käsittäisivät myöskin vuokralle annetut tontit ja sen ajankohdan, jolloin laitoksen puhtaanapitovelvollisuus lakkasi tai alkoi uudelleen vuokrasopimuksen luovuttamisen tai peruuttamisen nojalla. Rahatoimikamari antoi asiamiehelleen tehtäväksi ⁵⁾ antaa puhtaanapitolaitokselle sen haluamat tiedot sekä vastedes ilmoittaa tonttien vuokralleannosta sekä vuokraoikeuden luovuttamisesta ja peruuttamisesta.

Laaditun v. 1930 myytäväksi tarjolla olevien tonttien luettelon rahatoimikamari hyväksyi ⁶⁾ poistettuaan siitä korttelissa n:o 463 olevat Töölöntorin kadun tontin n:o 7 ja Töölönkadun tontin n:o 30.

Rahatoimikamari hyväksyi ⁷⁾ v. 1931 myytäväksi tarjolla olevien tonttien luettelon.

Sittemmin kamari päätti ⁸⁾, että viimeksimainittu luettelo heti painettaisiin siitä huolimatta, ettei kaupunginvaltuusto vielä ollut tehnyt päätöstä kamarin ostajille ehdottamista helpotuksista, joista heille myöhemmin erikseen ilmoitettaisiin.

Kauppaneuvos A. Nymanin anottua saada ostaa korttelissa n:o 154 olevien Lapinlahdenkadun tontin n:o 4 ja Malminkadun tontin n:o 9 ne osat, joita ei tarvittu Länsisatamaan ⁹⁾ johtavaa kulkuväylää varten, rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ merkitä kyseiset tontit v. 1931 myytäväksi tarjolla olevien tonttien luettelon.

Tontin lunastaminen ilman huutokauppaa. Oikeutettuaan ¹¹⁾ v. 1929 leskirouva A. Kosken perilliset ilman edelläkävää huutokauppaa lunastamaan

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 16 p. syysk. 1,742 §. — ²⁾ S:n 14 p. marrask. 2,203 §. — ³⁾ S:n 30 p. syysk. 1,828 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. lokak. 1,865 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. marrask. 2,196 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. tammik. 155 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. jouluk. 2,406 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. jouluk. 2,519 §. — ⁹⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 16. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 16 p. jouluk. 2,540 §. — ¹¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 154.

XIV kaupunginosan korttelissa n:o 479 b olevan Runeberginkadun tontin n:o 50, joka vastasi entistä vuokra-alueetta Kivelä litt. n., rahatoimikamari vahvisti¹⁾ mainitun tontin lunastushinnan 1,890,000 markaksi.

Verkkosaaren sahalaitosalueen lunastaminen. Professori E. A. Piponiusta oli kehoitettava²⁾ antamaan lausunto Verkkosaaren sahalaitosalueen pakkolunastamisen edellytyksistä.

Maan pakkolunastaminen Imatran voimalaitoksen tarpeisiin. Uudenmaan läänin lääninhallituksen huhtikuun 15 p:nä vahvistettua Imatran voimalaitoksen tarpeisiin pakkolunastusteilse luovutettujen alueiden kaupungille tulevan korvauksen 129,355 markaksi 6 %:n koroin v:n 1925 lokakuun 1 p:stä maksupäivään rahatoimikamari antoi asiamiehensä tehtäväksi³⁾ koettaa oikeudenkäynnin kautta saada tämän määrän korotetuksi.

Koska maan pakkolunastaminen Imatran voimalaitoksen tarpeisiin oli supistanut kaupungille kuuluvaa Tuomarinkylässä olevien Kaarelan ja Gamlaksen tilojen käyttöoikeutta, asiamies oli vaatinut tästä kaupungille korvausta 1,830,150 markkaa, minkä toimenpiteen kamari hyväksyi⁴⁾.

Erinäisten alueiden pakkolunastaminen. Kaupungingeodeetti W. O. Lille teki selkoa kaupungin pakkolunastamien Bjällbon huvila-alueen sekä Hylkysaari ja Katajaluoto nimisten saarien rajain paaluttamisesta. Rahatoimikamari päätti⁵⁾ tyytyä toimitukseen.

Tilusvaihto. Rahatoimikamarille ilmoitettiin⁶⁾, että eduskunta joulukuun 20 p:nä 1929 oli hylännyt hallituksen esityksen, joka koski kaupungin huhtikuun 17 p:nä 1929 ehdottamaa ja valtioneuvoston puolestaan seuraavan heinäkuun 31 p:nä hyväksymää ent. Turun kasarmien alueen ja Kampin kasarmi-alueen⁷⁾ erinäisiä osia koskevaa kaupungin ja valtion välistä tilusvaihtoa.

Alue seerumilaitosta varten. Lääkintöhallitus oli tiedustellut rahatoimikamarilta, suostuisiko kaupunki luovuttamaan Castréninkadun ja Toisen linjan kulmassa sijaitsevalle valtion alueelle rakennettavaa tulevaa valtion seerumija eläinlääkärilaboratoriota varten mainitun paikan rajalla olevan alueen vaihtamalla sen johonkin muuhun valtion alueeseen, esim. osaan Sörnäisten keskusvankilan aluetta. Rahatoimikamari suhtautui⁸⁾ kuitenkin mainittuun asiaan kielteisesti.

Toimitettu rajankäynti. Kaupungingeodeetti W. O. Lille ilmoitti, että rajankäyntiä toimitettaessa oli erotettu ne pinta-alaltaan yhteensä 1,609 m²:n suuruiset Malmin aseman lähistöllä olevat maa-alueet, jotka rautatiehallitus oli halunnut pakkolunastaa laajentaakseen sikäläistä asema-alueita; kyseiset alueet olivat sisältyneet Herttoniemen osoon. Sen johdosta kamari antoi asiamiehelleen tehtäväksi⁹⁾ koettaa saada lainhuudatuksen Wanda puistokylä osakeyhtiöltä ostetuille alueille sekä Hertonäs aktiebolag nimisen yhtiön aikaisemmin omistamille n. s. sunnuntaipalstoille.

Kaupungingeodeetti W. O. Lille antoi selonteon valtion omistaman Espoon pitäjässä olevan Mäkkyvän kruununvirkatalon ja Helsingin pitäjän Talin kylässä olevan kaupungin omistaman Reimarsin tilan RN:o 3² toimitetusta rajankäynnistä, jolloin rajat kahdessa paikassa oli suoristettu siten, että kaupunki toisaalla menetti 400 m² maata ja toisaalla sai 252 m²:n suuruisen maakappaleen lisää. Koska sen maakappaleen laatu, jonka kaupunki menetti,

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 8 p. maalisk. 577 §. — ²⁾ S:n 12 p. jouluk. 2,467 §. — ³⁾ S:n 26 p. huhtik. 903 §; vrt. v:n 1929 kert. s. 154. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 27 p. toukok. 1,179 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. maalisk. 676 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. maalisk. 554 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 14. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. maalisk. 601 §. — ⁹⁾ S:n 17 p. toukok. 1,065 §.

kaupungingeodeetin lausunnon mukaan oli huonompi kuin sen, jonka se sai, joten siis kummatkin alueet olivat suunnilleen samanarvoiset, rahatoimikamari päätti¹⁾ tyytyä toimitukseen.

Viikin latokartanon alueiden jakotoimitus. Kaupungingeodeetti W. O. Lille ilmoitti, että Viikin tilalla oli toimitettu kaupungin ja valtion välisen tilusvaihtosopimuksen mukainen jako. Rahatoimikamari päätti²⁾ tyytyä toimitukseen ja antoi rahatoimikonttorille tehtäväksi lopputilityksessä vähentää kaupungin mittausmiehille suoritetun määrän, 2,732:20 markkaa, sekä merkitä tileihin kaupungin osuuden toimitusmiesten palkkiosta, 4,442:94 markkaa.

Vesialueiden jako. Rahatoimikamari päätti³⁾ antaa asiamiesosastolle tehtäväksi valvoa kaupungin etua Puodinkylän vesialueiden jaossa.

Rahatoimikamari antoi asiamiehelleen tehtäväksi⁴⁾ kehoittaa Uudenmaan läänin maanmittausinsinööriä H. Wikbergiä jakamaan Tuurholman tilan vesialueet samalla kuin Degerön tilan vesialueiden jako toimitettiin.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat.

Viikin latokartanon vuokralleanto. Rahatoimikamari päätti⁵⁾ edelleen antaa vuokralle Viikin latokartanon yhdeksi vuodeksi maaliskuun 15 p:stä lukien entisiin ehdoin.

Vuokraoikeuden ostaminen pakkohuutokaupalla. Suojatakseen kaupungin 30,000 markan suuruista kiinnitystä asiamies oli pakkohuutokaupassa ostanut kaupungin laskuun Kumpulän⁶⁾ korttelissa n:o 937 sijaitsevan tontin n:o 33 hallintaoikeuden ynnä sillä olevat rakennukset 98,765 markasta, minkä kamari hyväksyi⁷⁾; huutokauppakulujen peittämiseen kamari osoitti 1,410:50 markkaa pääloukkaan Kiinteä omaisuus merkityistä käyttövaroistaan.

Pakkohuutokaupassa, joka koski Kumpulassa sijaitsevan Limingantien tontin n:o 24 vuokraoikeutta ja sillä olevia rakennuksia, asiamies osti sen tonttiin kiinnitetyn yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämisrahastosta myönnetyn 33,905:25 markan lainan turvaamiseksi yhteensä 88,555:75 markasta. Rahatoimikamari päätti⁸⁾ hyväksyä oston ja osoitti 3,125:50 markkaa huutokauppakulujen maksamiseen ja 9,125 markkaa Työväen säästöpankin 40,000 markan kiinnityslainan korkojen maksamiseen, koska mainittu laina sai jäädä rasittamaan kiinteistöä.

Toimitetussa pakkohuutokaupassa kaupunki osti⁹⁾ korttelissa n:o 693 olevan Elimäenkadun tontin n:o 22 sillä olevine palaneine talonraunioineen yhteensä 19,465 markasta.

Lisäysten tekeminen asuntotontteja luovutettaessa käytettäviin vuokrasopimuskaavakkeihin. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾, että uusiin ja vastedes uudistettaviin vuokrasopimuksiin oli otettava seuraavat lisämääräykset:

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. lokak. 1,908 §. — ²⁾ S:n 7 p. marrask. 2,122 §. — ³⁾ S:n 22 p. maalisk. 674 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. toukok. 1,064 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. tammik. 232 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 159. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 27 p. toukok. 1,177 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. jouluk. 2,523 §. — ⁹⁾ S:n 30 p. syysk. 1,825 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. helmik. 391 §.

»Ellei vuokraaja tai hänen oikeudenomistajansa vuokrakauden päättyessä tyhjänsä vuokra-alueella, on kaupunki oikeutettu vuokraajaa tai hänen oikeudenomistajansa enempää kuulematta ja hänen kustannuksellaan repimään ja pois kuljettamaan vuokra-alueella löytyvät rakennukset, laitteet ja muun omaisuuden sekä julkisella huutokaupalla muuttamaan ne rahaksi. Jos tällä tavoin kertyneistä varoista sitten kun niistä on vähennetty tästä menettelystä aiheutuneet kustannukset, jää ylijäämää on vuokraaja tai hänen oikeudenomistajansa oikeutettu nostamaan ylijäämän ilman korkohyvitystä kaupunginkassasta».

Irtisanomisen varassa oleviin sopimuksiin oli lisäksi otettava seuraava määräys:

»Ellei haastemies ole tavannut vuokraajaa tai hänen oikeudenomistajansa Helsingin kaupungissa, voidaan vuokrasopimuksen irtisanominen kaupungin puolelta toimittaa julkaisemalla siitä kuulutus yhden kerran Suomen virallisissa lehdissä ja niissä lehdissä, joissa kaupungin kuulutukset julkaistaan, jolloin irtisanomisaika lasketaan siitä päivästä, jolloin sellainen kuulutus on julkaistu.»

Vuokrasopimuskavakkeiden tarkastus. Koska kaupungin vuokrasopimuksissa ei ollut viitattu kaikkiin palosuojelua sekä erilaisten alueiden rakentamista ja käyttöä koskeviin, voimassa oleviin määräyksiin, rahatoimikamari päätti¹⁾ antaa asiamiehelleen tehtäväksi tarkastaa perusteellisesti kaikki vuokrasopimuskavakkeet sekä aikanaan, neuvoteltuaan erinäisten kaupungin virkamiesten kanssa, esittää kiinteistölautakunnalle ehdotuksia kyseisten kavakkeiden täydentämiseksi.

Mäntysaarella olevan kalastustorpan vuokraoikeus. Kalastaja Y. A. Willberg oli anonut rahatoimikamarilta saada yhdessä kalastaja A. Hännisen kanssa pitää hallussaan Helsingin pitäjän Mäntysaarella olevan kalastustorppa-alueen vuokraoikeutta. Koska kaupunginvaltuusto oli myöntänyt²⁾ kalastaja Hänniselle kyseisen alueen vuokraoikeuden pidennystä 25 vuotta ja koska Hänninen oli ilmoittanut sallivansa Willbergin itsensä entisin ehdoin asua vuokra-alueella, kunnes Hännisen sopimus päättyi, rahatoimikamari päätti³⁾ hyväksyä tämän sopimuksen ehdoin, että Willberg ja hänen oikeudenomistajansa ottivat huomioon sen kaupungin ja puolisojen Hänninen välisen sovinnon, jonka vuokralautakunta vahvistaisi, jota paitsi Willbergin kaikiksi ajoiksi tuli luopua vaatimastaan lunastusoikeudesta.

Annalan alue. Annalan alueen vuokraaja, konsuli L. Wasenius, oli anonut saada luovuttaa Annalan vuokra-alueen keittiöpuutarhaviljelykset ynnä niihin kuuluvat kasvihuoneet puutarhuri Hj. Boströmin hoitoon jäljellä olevaksi vuokra-ajaksi, kuitenkin niin, että konsuli Wasenius edelleen virallisesti olisi mainitun alueen vuokraaja. Tähän rahatoimikamari päätti suostua⁴⁾ ehdoin, että kaupungilla tarvittaessa oli oikeus lisäneuvotteluita vetää Annalan alueen halki Arabiankadusta Vanhankaupungin selän rannalle suunniteltu pääviemärijohto.

Huvilapalstan jakaminen. Oulunkylän eteläisen huvilaryhmän huvilapalstan n:o 11 vuokraajan, leskirouva V. Anderssonin anomuksesta rahatoimikamari päätti⁵⁾ jakaa mainitun palstan kahteen osaan, n:o 11 a ja n:o 11 b nimisiin, sekä vuokrata edellisen leskirouva Anderssonille ja jälkimmäisen Oulunkylän suojeluskunnalle, kaikki tammikuun 1 p:n 1931 ja joulukuun

¹⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. jouluk. 2,425 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 21. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. maalisk. 534 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. maalisk. 618 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. lokak. 2,013 §.

31 p:n 1948 väliseksi ajaksi palstan n:o 11 a vuosivuokran ollessa 300 markkaa ja palstan n:o 11 b 200 markkaa.

Palstan lohkaiseminen. Palstanomistaja O. Weiss oli v. 1917 ostanut Boxbacka aktiebolag nimiseltä yhtiöltä Helsingin pitäjän Malmin kylässä sijaitsevan Dalin tilan palstan n:o 23, joka kauppakirjan mukaan käsitti 0.52 ha, mutta toimitetun mittauksen mukaan 0.785 ha. Alueen vastaisen lohkaisemisen johdosta herra Weiss anoi, että kaupunki, joka oli ottanut haltuunsa mainitun yhtiön alueet, sallisi lohkaisemisen tapahtua alueen silloisten rajojen mukaan, jolloin alue käsittäisi viimeksimainitun pinta-alan. Rahatoimikamari suostui¹⁾ tähän.

Kampin kasarmialue. Suuren tilusvaihtosopimuksen mukaisesti valtion oli v. 1930 luovutettava kaupungille m. m. kortteli n:o 215 sekä eräs Katajanokan länsirannalla oleva alue.

Valtio aikoi kuitenkin Katajanokan alueen suhteen tehdä aloitteen, joka koski uutta täydentävää tilusvaihtoa. Mitä kortteliin n:o 215 tuli, oli valtion taholta ilmoitettu, että Kampinkadun varrella olevat alueet heti voitiin luovuttaa kaupungille, mutta että koko korttelin luovuttaminen sitä vastoin kävisi hyvin vaikeaksi. Tämän johdosta valtion edustajat anoivat, että valtio edelleen saisi käyttää n. 10,000 m²:n laajuista korttelin aluetta.

Kaupungin ja valtion edustajain yhteisissä neuvotteluissa oli laadittu seuraava sopimusehdotus: Kaupunki vuokraa valtiolle Etel. Rautatiekadun, Fredrikinkadun ja Salomonkadun jatkeen rajoittaman alueen v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien 12 markan vuosivuokrasta m²:ltä ja 3 kuukauden irtisanomisajoin kaupungin puolelta. Valtio on oikeutettu milloin tahansa luovuttamaan alueesta yhtenäisiä osia kohtuullista vuokranalennusta vastaan. Katuviivan ulkopuolella olevat 2 rakennusta sekä erään kolmannen rakennuksen muuan osa saavat toistaiseksi maksutta jäädä paikoilleen irtisanomisajan ollessa 3 kuukautta. Tämä tarjous on kaupungin puolelta sitova, jos valtio ennen tammikuun 15 p:ää 1931 hyväksyy sen. Ellei valtio hyväksy ehdotusta, on sillä kuitenkin oikeus ilman vuokrahyvitystä viimeistään tammikuun 15 p:nä 1931 luovuttaa kaupungille ne alueet, jotka sopimuksen mukaan oli luovutettava kaupungille kuluvana vuonna. Ne alueet, joita valtio ei tarvitse, luovutetaan heti kaupungille.

Rahatoimikamari päätti²⁾ hyväksyä edellä mainitun ehdotuksen sellaisiin selvennyksiin, että valtiolle vuokratun alueen ja sillä olevien rakennusten kunnossapito kuului valtiolle, jonka myöskin oli vastattava vedenkulutuksesta.

Kalavesien vuokralleanto. Rahatoimikamari vuokrasi³⁾ kalastaja J. Ekströmille Kulosaaren kartanon kalavedet 3 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1930 lukien 1,500 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Talin ja Reimarsin tiloihin kuuluvat kalavedet vuokrattiin⁴⁾ herra W. Wallinille toukokuun 1 p:stä lukien 3 kuukauden irtisanomisajoin 2,000 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Vuokrasopimuksien irtisanominen. Sen jälkeen kun korttelissa n:o 463 sijaitseva Töölöntorinkadun tontti n:o 5 oli myyty⁵⁾, kamari päätti⁶⁾ uskoa asiamiehen tehtäväksi hetimiten irtisanoa Taipale n:o 11 nimisen vuokra-alueen vuokraajan, koska mainittu alue sijaitsi myydyllä tontilla.

Rakennuskonttorin esityksestä rahatoimikamari päätti⁷⁾ kehoittaa asiamiestä irtisanomaan leskirouva H. S. Tuomilan kanssa tehdyn vuokrasopi-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. maalisk. 724 §. — ²⁾ S:n 23 p. jouluk. 2,588 §. — ³⁾ S:n 5 p. huhtik. 779 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. huhtik. 4,684 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 186. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. marrask. 7,106 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. marrask. 7,335 §.

muksen, mikä koski Topeliuksenkadun tonttialuetta n:o 17 c, sekä Humaliston alueella olevaa Engsberg nimistä asuntonttia koskevan leskirouva A. Nymanin kanssa tehdyn vuokrasopimuksen, mitkä alueet osittain sijaitsivat Topeliuksenkadulla, tammikuun 1 p:stä 1931, koska kadun rakennustyöt aloitettaisiin vuoden alussa.

Leskirouva V. Grenman irtisanoi¹⁾ korttelissa n:o 573 olevan Pasilan-kadun asuntontin n:o 38 vuokrasopimuksen tammikuun 1 p:stä 1931 lukien. Rahatoimikamari hyväksyi irtisanomisen ehdoin, että alueella olevat rakennukset ja aidat poistettiin ja alue siistittiin ennen elokuun loppua.

Länsisatamaan johtava liikenneväylä. Länsisatamaan johtavan uuden liikenneväylän rakennustöiden vuoksi rahatoimikamari päätti²⁾ irtisanoa Henry-Auto osakeyhtiön kanssa tehdyn vuokrasopimuksen, joka koski Ruoholahdenrannalla olevaa varastosuojaa, kesäkuun 1 p:stä ja Ruoholahdenrannan tonttia n:o 3 A koskevan sopimuksen huhtikuun 1 p:stä.

Samalla kamari päätti²⁾ kehoittaa satamahallitusta yksissä neuvoin rakennuskonttorin satamaosaston kanssa ryhtymään toimenpiteisiin Lönnrotinkadun jatketta varten tarvittavan valtion jäänmurtajain hiilivaraston osan tyhjentämiseksi hyvissä ajoin.

Samaten kamari kehoitti²⁾ Kirjatalo osakeyhtiötä ennen maaliskuun 1 p:ää tyhjentämään korttelissa n:o 175 olevan tontin n:o 17 kyseistä liikenneväylää varten tarvittavan osan eli n. 1,300 m² sekä Kiinteistö-osakeyhtiö Oivalaa ennen mainittua päivää tyhjentämään Köydenpunojankadun tontin n:o 4 a rakentamattoman osan.

Asuntotonttien ja -alueiden vuokralleanto. Rahatoimikamari teki seuraavat asuntotarkoituksiin käytettävää maata koskevat vuokrasopimukset:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokra-aika.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Käpylä, tontti n:o 27 kortt. n:o 817	Osuusliike Elanto ³⁾	1940, marrask. 1	2,500 —
		1950, marrask. 1	5,000 —
		1960, marrask. 1	7,500 —
		1970, marrask. 1	10,000 —
Mustikkamaa, huvila-alue n:o 4 b	Helsingin sosialidemokratinen työväenyhdistys ⁴⁾	3 kk. irtis.	4,800 —
Oulunkylä, it. huvilaryhmä, huvilapalsta n:o 23	Kamreeri V. Kapari ⁵⁾	1939, elok. 15	2,400 —
S:n, tiluspalsta n:o 10 b	Herra R. Lindström ⁶⁾	1935, syysk. 1	1,500 —
Reimars, tontti n:o 7 kortt. n:o 17	Kauppamatkustaja K. R. Nyholm ⁷⁾	1939, jouluk. 31	900 —
		1949, jouluk. 31	990 —
		1959, jouluk. 31	1,080 —
		1969, jouluk. 31	1,170 —
		1970, jouluk. 31	1,260 —
		1970, jouluk. 31	1,260 —
S:n tontti n:o 1 kortt. n:o 28	Osuusliike Elanto ⁸⁾	1940, lokak. 23	7,500 —
		1950, lokak. 23	9,000 —
		1960, lokak. 23	10,500 —
		1970, lokak. 23	12,000 —
		1970, jouluk. 31	13,500 —

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 6 p. kesäk. 1,254 §; ks. v:n 1926 kert. s. 142. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. tammik. 3,192 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 25 p. marrask. 2,295 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. maalisk. 4,178 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. lokak. 1,962 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. elok. 5,988 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,423 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 24 p. lokak. 2,014 §.

Pasilankadun tonttia n:o 13 koskeva riita. Syyskuun 26 p:nä 1930 julistamallaan päätöksellä herra J. W. Wanhalan ja Helsingin kaupungin välisessä, korttelissa n:o 567 olevan Pasilankadun tontin n:o 13 vuokraoikeutta koskevasta oikeusjutusta ¹⁾ Turun hovioikeus hylkäsi ²⁾ herra Wanhalan vaatimukset ja velvoitti hänet 200 markalla korvaamaan riitajutun kaupungille aiheuttamat kulut.

Vuokra-alueiden suojeleminen. Rahatoimikamari päätti ³⁾ kiertokirjeellä ilmoittaa kaikille kaupungin virastoille ja laitoksille, etteivät kaupungin palveluksessa olevat henkilöt mittauksia, tutkimuksia y. m. suorittaessaan saaneet alueen omistajan tai vuokraoikeuden haltijan tietämättä ja luvatta liikkua näiden omistamalla tai vuokraamalla maalla.

Leppäsuon vuokralleanto. Leppäsuo n:o 68 A niminen alue vuokrattiin ⁴⁾ puutarhuri A. Andelinille heinäkuun 1 p:ään 1931 v:n 1930 tammikuun 1 p:stä lukien 75,000 markan vuosivuokrasta.

Vuokrasopimuksen muuttaminen. Ford Motor Company of Finland osakeyhtiön kanssa tehdyn ⁵⁾, korttelin n:o 178 kahta tehdasaluetta koskevan vuokrasopimuksen 2 §:ään lisättiin ⁶⁾ yhtiön anomuksesta seuraava kohta: »Vuokraaja, jonka tulee hyvin hoitaa ja ylläpitää rakennuksia vuokra-aikana, oikeutetaan tekemään niihin toiminnalleen välttämättömiä muutoksia». Yhtiön anomukseen 5 §:n muuttamisesta myönnyttiin sikäli, että yhtiölle vuokrattu aitaamaton lisäalue, sai jäädä aitaamatta toistaiseksi ja kunnes kamari toisin määräsi; yhtiön anomus 6 ja 9 §:n muuttamisesta sitä vastoin hylättiin.

Munkkisaaren alueet. Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ 30 vuodeksi vuokrata Tuontikunta nimiselle osuuskunnalle Munkkisaaren eteläosassa sijaitsevan, n. 6,000 m² käsittävän alueen myllylaitoksen rakentamista varten.

Alueen luovuttaminen taimistoa varten. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä rahatoimikamari päätti ⁸⁾ luovuttaa 3.5 ha:n suuruisen alueen Talin kartanon mailta uuden taimiston järjestämiseksi sinne.

Tehdastonttien vuokralleanto. Rauta- ja metallivalimo Suomelle vuokrattiin ⁹⁾ korttelissa n:o 696, Elimäenkadun varrella sijaitseva tehdastontti n:o 5 30 vuodeksi toukokuun 15 p:stä 1930 lukien, vuosivuokrasta, jonka 10 ensimmäisenä vuotena tuli olla 10,000 markkaa, seuraavina 10 vuotena 14,000 markkaa ja viimeisinä 10 vuotena 18,000 markkaa.

Tehtailija M. Kyllöselle vuokrattiin ¹⁰⁾ korttelissa n:o 694 oleva Elimäenkadun tontti n:o 23 30 vuodeksi kesäkuun 10 p:stä 1930 lukien 7,500 markan vuosivuokrasta 40 %:n korotuksin jokaisen 10-vuotiskauden kuluttua.

Korttelissa n:o 696 oleva Elimäenkadun tehdastontti n:o 15 vuokrattiin ¹¹⁾ maalarimestari J. Järvelälle v:n 1960 heinäkuun 28 p:ään asti vuosimaksusta, jonka tuli olla 7,800 markkaa ensimmäisenä 10-vuotiskautena, 10,920 markkaa toisena ja 14,040 markkaa viimeisenä 10-vuotiskautena.

Kaupunginvaltuuston valtuutettua ¹²⁾ rahatoimikamarin antamaan vuokralle korttelien n:ot 787 ja 788 tontit kamari päätti ¹³⁾ antaa asiamiehelle tehtäväksi laatia valtuuston edellä mainitun päätöksen mukaisesti tehdaskorttelin n:o 787 tonttia n:o 45 koskevan vuokrasopimuksen 30 vuodeksi Vacuum Oil Company nimisen yhtiön kanssa. Sopimukseen oli merkittävä kaikki palopäällikön esittämät ehdot ja samanlainen määräys kaupungin

¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 159. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. marrask. 2,278 §. — ³⁾ S:n 29 p. heinäk. 1,520 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. maalisk. 521 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 21. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. huhtik. 886 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. helmik. 365 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. jouluk. 2,473 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. toukok. 952 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. kesäk. 1,294 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. heinäk. 1,514 §. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. s. 20. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. elok. 1,534 §.

lunastusoikeudesta vuokraoikeutta luovutettaessa kuin oli vahvistettu omakotialueita varten sekä määräys tontin rakentamisesta ja käyttämisestä siten kuin makasiinitonttien rakennusjärjestyksessä oli vahvistettu. Mainitun toiminnan kanssa tehtiin sittemmin sopimus kyseisen tontin vuokraamisesta 20 vuoden ajaksi syyskuun 1 p:stä lukien öljyn säilyttämistä varten vuosimaksun ollessa 63,000 markkaa 5 ensimmäisenä vuotena, 78,750 markkaa seuraavina 5 vuotena, 97,650 markkaa tämän jälkeisinä 5 vuotena ja 119,700 markkaa viimeisinä 5 vuotena.

Yhtiön esityksestä kamari kuitenkin sittemmin päätti ¹⁾ muuttaa sopimukseen otettua, kaupungin lunastusoikeutta koskevaa määräystä siten, että kaupunki sai etuoikeuden alueella olevain rakennusten ja laitosten lunastamiseen niiden teknillisestä arvosta, joka erimielisyyksien sattuessa kummankin asianosaisen edustajain muodostaman välityslautakunnan tuli määrätä.

Rahatoimikamari vuokrasi ²⁾ Sörnäs aktiebolag nimiselle yhtiölle 4,000 m²:n suuruisen osan entisestä Vallilan tehdasalueesta n:o 6, jota kyseinen yhtiö aikaisemmin oli pitänyt hallussaan ilman kamarin suostumusta, heinäkuun 1 p:stä 1926 lukien 6 kuukauden irtisanomisajoin sekä 32,000 markan vuosivuokrasta.

Makasiinitontin vuokralleanto. Rahatoimikamari päätti ³⁾ vuokrata Helsingin makasiiniosakeyhtiölle uuden tontin, joka oli syntynyt, kun korttelia n:o 758 oli jatkettu 10 m länteenpäin ja jonka pinta-ala toistaiseksi oli 500 m², mutta jota myöhemmin suurennettaisiin vielä 50 m², v:n 1930 marraskuun 1 p:stä lukien 12 markan vuosivuokrasta m²:ltä ja muutenkin varastokorttelin n:o 758 suhteen voimassa olevin ehdoin. Lisäksi kamari päätti oikeuttaa yhtiön vuokraamaan kyseisen tontin korttelin entiselle ⁴⁾ vuokraajalle, Asunto-osakeyhtiöiden polttoaine osuuskunnalle.

Varastopaikkain vuokralleanto. Katajanokan makasiinikorttelin n:o 190 varastopaikat n:ot 19 ja 21 sekä eräs lisäalue vuokrattiin ⁵⁾ Aktiebolaget Victor Ek osakeyhtiölle 5 vuodeksi kesäkuun 1 p:stä 1929 lukien 20 markan vuokramaksusta m²:ltä ensimmäisenä vuokravuotena sekä 5 markan korotuksin m²:ltä kunakin seuraavana vuotena.

Rahatoimikamari päätti ⁶⁾, että annettaessa vuokralle satama-alueen lähistöllä olevia paikkoja oli hankittava satamahallituksen lausunto asiasta.

Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ antaa rakennuskonttorin käytettäväksi Ruoholahden varastotontin n:o 10 heinäkuun 1 p:stä lukien, kertomusvuoden loppuun asti vuokratta, mutta sen jälkeen 20 markan vuokrasta m²:ltä.

Varasto-alueiden siistiminen. Yleisten rakennusten ylihallitus oli anonut, että korttelissa n:o 419 olevien uusien koulutalojen itäpuolella olevat varastoalueet siistittäisiin, ja kamari päätti ⁸⁾ antaa kiinteistöisännöitsijälle tehtäväksi valvoa, että rakennusmestari F. Katajavuori, jolla oli alueen muuan osa vuokralla joulukuun 10 p:ään asti, mainittuna päivänä luovutti alueen kaupungille siistittynä. Alueen muun osan siistimiseen kamari osoitti 1,500 markkaa käyttövaroistaan.

Hiekkavarastopaikka. Sen jälkeen kun Hietaniemellä olevaa rakennuskonttorin hiekkavarastopaikkaa oli alettu käyttää suunniteltuna uimapaikkana, rakennuskonttori oli esittänyt, että uudeksi hiekkavarastopaikaksi osoi-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. elok. 1,608 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 1,343 §. — ³⁾ S:n 28 p. lokak. 2,041 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 161. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 4,218 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. lokak. 6,900 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. kesäk. 5,206 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 24 p. lokak. 1,975 §.

tettaisiin Hesperianesplanaadin päässä, Taivalsaaren ja Hietaniemen välillä oleva alue. Rahatoimikamari päätti¹⁾ hyväksyä rakennuskonttorin ehdotuksen.

Peruutettuja vuokrasopimuksia. Rahatoimikamari oli päättänyt irtisanoa V. Savolan kanssa tehdyn, Käpylän korttelin n:o 800 100 m²:n suuruista aluetta koskevan vuokrasopimuksen, mutta koska vuokraajaa, joka oli mielisairas, ei ollut tavattu eikä alueen vuokraa maksettu, kamari päätti²⁾ julistaa vuokrasopimuksen mitättömäksi v:n 1931 alusta lukien. Rakennuskonttoria kehoitettiin arvioimaan alueella oleva lautavaja ja poistamaan se.

Kaupunginvaltuuston päätettyä³⁾ luovuttaa erään Hietaniemen alueen uuden hautausmaan laajentamiseen Paraisten kalkkivuori osakeyhtiö ilmoitti suostuvansa heti luopumaan Hietaniemen tehdasalueen n:o 1 vuokraoikeudesta, vaikkakin sopimus päättyi vasta v:n 1933 joulukuun 31 p:nä, ja rahatoimikamari päätti⁴⁾ vapauttaa yhtiön mainitusta vuokrasopimuksesta syyskuun 1 p:stä 1930 lukien.

Rahatoimikamari päätti⁵⁾, että Sörnäisten niemen vuokra-alueet n:ot 1 ja 2 palautettaisiin kaupungin hallintaan, koska mainitut alueet ilman rahatoimikamarin suostumusta oli luovutettu Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa nimiselle yhtiölle.

Viljelysalueiden vuokralleanto. Rahatoimikamari vuokrasi⁶⁾ rouva A. Salolle litt. I:ksi merkityn Reijolan viljelysalueen 5 vuodeksi tammikuun 1 p:stä lukien 800 markan vuosivuokrasta.

Herra K. E. Lindvallille vuokrattiin⁷⁾ litt. k¹ niminen Reijolan Stenbackan alueen osa v:n 1930 heinäkuun 1 p:n ja v:n 1934 joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi 200 markan vuotuisesta vuokramaksusta.

Herra M. Jäppilälle vuokrattiin⁸⁾ Reijolan viljelysalueet litt. k² ja k³ samaksi ajaksi ja erinäisin ehdoin 450 markan vuosivuokrasta sekä litt. k⁴ 600 markasta vuodessa.

Reijolan viljelyspalstan n:o 1 1.05 ha käsittävä osa vuokrattiin⁹⁾ Osakeyhtiö Rekola aktiebolag nimiselle yhtiölle 4 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1931 lukien 800 markan vuosimaksusta.

Tilanomistaja A. Lillträsk oli pakkohuutokaupassa lunastanut puolisoille J. ja I. M. Kivimäelle kuuluvan Pohjois-Herttoniemi nimisen viljelysalueen vuokraoikeuden, ja rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ hyväksyä hänet vuokraajaksi. Sitten puolisot Kivimäki olivat anoneet, että mainittu päätös peruutettaisiin ja kyseinen alue edelleen vuokrattaisiin heille, mihin kamari suostui¹¹⁾ ehdoin, että vuokran maksamisesta annettiin kamarin hyväksymä takuu.

Rahatoimikamari päätti antaa vuokralle¹²⁾ 7.9 ha käsittävän Hedmanin viljelysalueen sekä Puodinkylässä sijaitsevat, yhteensä 16.72 ha käsittävät, Majfältet ja Arabia nimiset viljelysalueet maanviljelijä J. F. Juslinille v:n 1927 joulukuun 1 p:n ja v:n 1932 huhtikuun 1 p:n väliseksi ajaksi edellisen vuosivuokran ollessa 200 markkaa ja jälkimmäisen 350 markkaa ha:lta.

Herra M. A. Merilälle vuokrattiin¹³⁾ Reimarsin asuntoalueen pohjoispuolella sijaitseva 10 ha:n laajuinen niitty 5 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1931 lukien 2,500 markan vuosivuokrasta ja ehdoin, että vuokraaja kahtena

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 412 §. — ²⁾ S:n 16 p. syysk. 1,744 §. — ³⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 16. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. syysk. 1,701 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. kesäk. 1,345 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 4,215 §; ks. rkmrin jstn v:n 1929 pöytäk. 6 p. marrask. 7,156 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. toukok. 4,844 §. — ⁸⁾ S:n 14 p. toukok. 4,847 § ja 8 p. heinäk. 5,443 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. marrask. 7,120 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. maalisk. 651 §. — ¹¹⁾ S:n 6 p. kesäk. 1,255 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. toukok. 1,060 §. — ¹³⁾ S:n 12 p. jouluk. 2,483 §.

ensimmäisenä vuokravuotena korjautti alueella olevan ladon sekä piti sen sittemmin hyvässä kunnossa uhalla, että kaupunki muuten oli oikeutettu purkamaan vuokrasopimuksen.

Rahatoimikamari päätti ¹⁾ vuokrata herra M. Peltoselle Malmilla olevan Osuusliike Elannon viereisiltä n. s. sunnuntaipalstoilta 4.91 ha:n suuruisen alueen, josta 4.56 ha oli viljelyskelpoista maata, 10 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1930 lukien ja 450 markan vuosivuokrasta kutakin hehtaaria viljelyskelpoista maata kohden, mikä sopimus kuitenkin sittemmin peruutettiin ²⁾.

Samoin vuokrattiin ³⁾ Malmin n. s. sunnuntaipalstojen luona oleva 18 ha käsittävä viljelysalue Tattarisuosta herra J. A. Teräsmaalle 10 vuodeksi maaliskuun 15 p:stä 1930 lukien 400 markan vuosivuokrasta ha:lta.

Herra E. Gäddalle vuokrattiin ⁴⁾ Malmilla Nallimäen ja n. s. sunnuntaipalstojen välillä sijaitseva 0.65 ha käsittävä niittyalue 10 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1930 lukien ja 400 markan vuotuisesta vuokrasta ha:lta.

Rahatoimikamari vuokrasi ⁵⁾ Malmin n. s. Suursuosta n. 3 ha käsittävän osan maanviljelijä J. Judénille v:n 1930 tammikuun 1 p:n ja v:n 1934 joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi 1,350 markan vuosivuokrasta.

Herra V. R. Bollströmille vuokrattiin ⁶⁾ Malmin n. s. Suursuosta n. 2.45 ha:n suuruinen osa 5 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1931 lukien vuokran ollessa 1,100 markkaa vuodessa.

Palstan omistaja K. K. Lithille vuokrattiin ⁷⁾ Malmin Suursuosta 3.1 ha käsittävä osa 5 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1931 lukien 1,400 markan vuosivuokrasta.

Vielä vuokrattiin ⁸⁾ 11.05 ha:n suuruinen Suursuon osa herroille T. Koivuselle ja A. Levaselle 5 vuodeksi v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien 4,950 markan vuotuisesta vuokramaksusta, minkä ohessa rahatoimikamari lausui mielipiteenään, että kiinteistölautakunnan niiltä vuokraajilta, jotka käyttivät Suursuon latoja, tuli kantaa näiden ylläpitokustannuksia vastaava vuokra.

Itsenäisyydenkuusi. Pääkonsuli R. Ray-vainajan perilliset olivat anoneet saada istuttaa pääkonsulin Suomen eduskunnalle omistaman n. s. itsenäisyydenkuusen Kaivopuistoon sekä pystyttää muistokiven sen viereen. Rahatoimikamari päätti ⁹⁾ ilmoittaa kaupungin suostuvan luovuttamaan tätä varten Kaivopuistosta paikan ehdoin, että perilliset hankkivat eduskunnalta kiveen piirrettävän muistokirjoituksen hyväksymisen, jonka jälkeen kaupungin viranomaisten kanssa oli tarkemmin neuvoteltava kiven koosta, muodosta ja paikasta.

Ulkoilmajuhlapaikka. Kiinteistöisännöitsijä oli esittänyt, että Hakasalmen ja Hesperian puistojen luovuttamista juhlia varten rajoitettaisiin, koska Töölössä oli suhteellisen vähän puistoja ja koska viime vuosina oli uhrattu huomattavia rahamääriä niiden kunnostamiseen. Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾, että kyseisiä puistoja toistaiseksi kussakin erikoistapauksessa tehdyn päätöksen nojalla sai luovuttaa juhlia y. m. varten, kehoittaen samalla kaupungin yleisten töiden hallitusta antamaan lausunnon kysymyksestä, oliko mahdollista jo kesällä 1931 panna kuntoon Mäntymäen, Turuntien, pallokentän ja kaupunginpuutarhan välillä oleva sellaisiin tarkoituksiin sopiva alue.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. helmik. 3,680 §. — ²⁾ S:n 19 p. maalisk. 4,058 §. — ³⁾ S:n 19 p. helmik. 3,681 § ja 9 p. huhtik. 4,390 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. maalisk. 4,221 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. heinäk. 5,507 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. elok. 5,990 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. lokak. 6,772 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. jouluk. 7,782 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. lokak. 1,930 §. — ¹⁰⁾ S:n 3 p. toukok. 956 §.

Sittemmin hallitus oli antanut lausuntonsa asiasta ehdottaen erästä Vesilinnan länsipuolella, Alppilan viereisellä mäellä olevaa aluetta tähän tarkoitukseen sopivampana, jolloin kamari päätti¹⁾ hyväksyä tämän ehdotuksen sekä kehoittaa hallitusta merkitsemään v:n 1931 talousarvioehdotukseensa tähän tarvittavan määrärahan²⁾.

Eläinten hautausmaa. Eläinsuojelu-seura oli anonut, että Reijolan tilan maalla oleva eläinten hautausmaa rauhoitettaisiin ja että osoitettaisiin kaupungin omistamalta alueelta jokin toinen paikka, johon eläimiä vastedes saisi haudata. Rahatoimikamari päätti³⁾, ettei Reijolan aluetta enää saanut käyttää kyseiseen tarkoitukseen eikä toistaiseksi muuhunkaan, vaan että sen käyttäminen oli jätettävä vastaisen suunnittelun varaan.

Kumpulän perunapalstat. Rahatoimikamari antoi asiamiehelleen tehtäväksi⁴⁾ ilmoittaa Kumpulän perunapalstain vuokraajille, että aikaisemmin heidän hallussaan olleita palstoja ei enää luovutettaisi perunanviljelykseen käytettäväksi, koska kaupunki tarvitsi mainitun alueen viemärijohtotöitä varten.

Maa-alueiden luovuttaminen. Helsingin kaupunkilähetyksen anottua saada vuokratta käyttää n. 1 ha:n suuruista Kumpulän laakson eteläräjällä olevaa peltopalstaa rahatoimikamari päätti⁵⁾ luovuttaa lastensuojelulautakunnalle vuokratta toistaiseksi ja kunnes kamari toisin määräsi 2,096 ha:n suuruisen alueen, joka jaettaisiin köyhille ja lapsirikaille perheille luovutettaviin pienehköihin palstoihin, sekä velvoitti lautakunnan tarpeen mukaan luovuttamaan vähintään 1 ha kaupunkilähetykselle käytettäväksi maksutta samaan tarkoitukseen.

Finlands svenska scoutförbund nimiselle liitolle luovutettiin⁶⁾ maksutta n. 9 ha käsittävä Herttoniemen lentokentän ääreinen alue pysyväiseksi leiri-paikaksi 5 vuodeksi v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien.

Helsingin partiopiiri oikeutettiin⁷⁾ toistaiseksi maksutta käyttämään keskimmäistä Lauttasaaren eteläisistä niemikkeistä leiripaikkana 6 kuukauden irtisanomisajoin.

Rahatoimikamari päätti⁸⁾ luovuttaa Helsingin sosialidemokraattiselle työväenyhdistykselle sen aikaisemman Mustikkamaan vuokra-alueen n:o 4 b eteläpuolella olevan lisäalueen samoin ehdoin, jotka olivat voimassa mainitun alueen suhteen yhdistyksen kuitenkin tarvitsematta maksaa korotettua vuokraa.

Alueiden vuokralleanto erilaisiin tarkoituksiin. Voimistelu- ja urheiluseura Ponnistukselle vuokrattiin⁹⁾ 1.162 ha:n suuruinen Kivinokan alue kesäksi 1930 1,000 markan vuokramaksusta, joka oli suoritettava ennakolta kaupunginkassaan.

Suomen kenttäratsastusseuralle vuokrattiin¹⁰⁾ 3,000 m² käsittävä Hipodromin eteläpuolella sijaitseva alue huhtikuun 1 p:stä toistaiseksi 500 markan vuosivuokrasta.

Helsingin soutuklubille vuokrattiin¹¹⁾ eräs Kaisaniemen alue rakennettavan venesuojan paikaksi v:n 1930 kesäkuun 1 p:n ja v:n 1950 joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi vuokrasta, jonka tuli olla 200 markkaa v. 1930 sekä jäljellä olevalta vuokra-ajalta 600 markkaa vuodessa.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. heinäk. 1,427 §. — ²⁾ Ks tätä kert. s. 132. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 13 p. toukok. 1,046 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 4,225 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. huhtik. 4,302 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. jouluk. 2,568 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. jouluk. 2,585 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. kesäk. 5,164 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 23 p. toukok. 1,129 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. maalisk. 565 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. maalisk. 4,054 §.

Rahatoimikamari vuokrasi¹⁾ osan Oulunkylän entistä ravirata-alueetta Oulunkylän kunnalle v:n 1931 tammikuun 1 p:n ja v:n 1933 maaliskuun 14 p:n väliseksi ajaksi 800 markan vuosivuokrasta.

Bensoliinjakeluaseman rakentamislupa. Aero osakeyhtiölle luovutettiin²⁾ maksutta Kellosaaren lentosataman ääreinen alue pumpuilla, maanalaisilla säiliöillä y. m. varustetun bensoliinjakeluaseman rakentamista varten 3 vuodeksi toukokuun 1 p:stä lukien ehdoin, että sitä käytettiin vain yhtiön omiin tarpeisiin, että aseman koon ja muodon suhteen hankittiin satamahallituksen hyväksyminen ennen rakennustyön aloittamista, että yhtiöllä ei ollut oikeutta minkään mahdollisesti tarvittavan konttorirakennuksen rakentamiseen aseman luo sekä että palopäällikön tuli toimittaa asianmukainen bensoliiniaseman loppukatselmus, ennenkuin sen sai ottaa käytäntöön.

Bensiiniinjakeluasema. Tervasaareissa olevan moottoripolttoaineen jakeluaseman alue vuokrattiin³⁾ Suomen mineraaliöljy osakeyhtiölle vuodeksi 1931 6,000 markasta.

Moottorivenelaituri. Uudenmaan kasarmin luo rakennettu 70 venepaikkaa käsittävä moottorivenelaituri luovutettiin⁴⁾ Suomen moottorivenekerholle syysyksi 1930 2,000 markan maksusta sekä v:n 1931 tammikuun 1 p:n ja v:n 1934 joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi 14,000 markan vuosivuokrasta ehdoin, että yhdistys huolehti vartioinnista sekä että kaupunki suurehkon venepaikkamäärän jäädessä käyttämättä olisi oikeutettu antamaan ne vuokralle vähentämättä yhdistyksen vuokraa.

Vuokraoikeuden pidennyksen rahatoimikamari, useimmissa tapauksissa määrätyn ehdoin, myönsi seuraavien tilusten vuokraajille:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrankausi pidennetty.		Vuotuinen vuokra-maksu, Smk.
		mistä	mihin	
Berga, asuntopalsta n:o 6	Herra B. Illman ⁵⁾	1930, kesäk. 1	3 kk. irtis.	1,000
Böölen tila, niittypalsta litt. n.	Herra O. Tammelin ⁶⁾	1930, tam-mik. 1	1935, tam-mik. 1	600
Herttoniemi, asuntopalsta n:o 80, Stora Marsholmen	Leskirouva E. S. Ek-lund ⁷⁾	1930, tam-mik. 1	1934, jouluk. 31	1,200
Humalisto, vuokra-alue n:o 5	Filosofiantohtori J. Jännes ⁸⁾	1931, tam-mik. 15	1 vuosi irtis.	26,100
Hämeentie, kortt. n:o 330	Pelastusarmeijan kiinteistöosakeyhtiö ⁹⁾	1931, tam-mik. 1	1932, toukok. 1	Vuokraton
Liuskasaari, tilus n:o 109	Helsingfors segelsällskap ¹⁰⁾	1931, tam-mik. 1	1935, jouluk. 31	1,200
Malmi, Pukinmäen tiluksilla oleva tonttipalsta	Vahtimestari S. Ekberg ¹¹⁾	1930, hel-mik. 1	1935, hel-mik. 1	1,200
Meilahti, viljelyspalsta litt. d.	Ajuri O. V. Heinonen ¹²⁾	1930, tam-mik. 1	1935, tam-mik. 1	700

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 10 p. kesäk. 1,300 §. — ²⁾ S:n 1 p. helmik. 297 §. — ³⁾ S:n 2 p. jouluk. 2,357 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. elok. 1,619 § ja 5 p. syysk. 1,679 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. toukok. 953 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 2 p. huhtik. 4,303 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. helmik. 3,685 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 480 § ja rkmrin jstn pöytäk. 19 p. maalisk. 4,093 §; vrt. tätä kert. s. 203. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. lokak. 6,681 §. — ¹⁰⁾ S:n 19 p. helmik. 3,691 §. — ¹¹⁾ S:n 19 p. helmik. 3,687 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. heinäk. 5,361 §.

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pidennetty.		Vuotuinen vuokra-maksu, Smk.
		mistä	mihin	
Oulunkylän kartano, sen ääreinen asuntopalsta	Neiti J. Zwegberg ¹⁾	1931, tam-	1935, jouluk.	1,200
Pasila, asuntopalsta	Leski M. S. Hellgren ²⁾	mik. 1	31	600
Reijola, asuntopalsta	J. G. Aulmannin perilliset ³⁾	1931, tam-	1935, jouluk.	3,600
n:o 5		mik. 1	31	4,000
S:n osa asuntopalsta	Herra V. E. Nyström ⁴⁾	1930, heinä-	1 kk. irtis.	260
n:o 6		15	3 kk. irtis.	270
S:n viljelyspalsta	Herra M. Jäppinen ⁵⁾	1930, huh-	1934, jouluk.	30,000
backa litt. A.		tik. 7	31	20,000
S:n viljelyspalsta	Herra K. V. Kotivirta ⁶⁾	1930, huh-	1935, huh-	10,000
backa litt. C.		tik. 7	tik. 7	1,000
Ruusulankatu, tontti	Herra N. Kuusisto ⁷⁾	1933, tam-	1938, tam-	
n:o 39		mik. 1	mik. 1	
Uunisaaret, Pohj. ja Etel.	Suomen väri- ja vernis-	1932, tam-	1936, jouluk.	
Valkosaari, Etel.	satehdas osakeyhtiö ⁸⁾	mik. 1	31	
	Aktiebolaget Klippan ⁹⁾	1932, tam-	1934, jouluk.	
		mik. 1	31	
Valkosaarenkari, tilus	Nyländska jaktklub-	1931, hei-	1936, kesäk.	
n:o 102	ben ¹⁰⁾	näk. 1	30	

Leppäsuon alueen vuokralleanto. Eräs palstan n:o 68 A alue vuokrattiin¹¹⁾ Granit osakeyhtiölle, jonka hallussa se aikaisemminkin oli ollut, tammikuun 1 p:stä lukien 3 kuukauden irtisanomisajoin 12,000 markan vuosivuokrasta.

Herra Hj. Ekholm oikeutettiin¹²⁾ edelleen saamaan vuokralle 98 m²:n suuruinen huvilapalstan n:o 68 alue tammikuun 1 p:stä lukien ja 3 kuukauden irtisanomisajoin sekä 3,000 markan vuosivuokrasta.

Taivallahden teurastuslaitos. Helsingin teurastuslaitos osakeyhtiön anottua sen Taivallahden rannalla olevan alueen vuokraoikeuden¹³⁾ pidennystä, jolla yhtiön teurastuslaitos sijaitsi, kamari päätti¹⁴⁾ hyväksyä anomuksen toistaiseksi kesäkuun 1 p:stä 1930 lukien ja kunnes rakenteilla oleva kaupungin teurastamo valmistui sekä terveydenhoitolautakunnan ehdottamin lisäehdoin.

Pasilan sikala. Pasilan sikala-alueen vuokraajalle V. Löfille myönnettiin¹⁵⁾ kyseisen alueen vuokraoikeuden pidennystä 5 vuotta tammikuun 1 p:stä 1931 lukien 6,000 markan vuosimaksusta.

Katajanokan varastopaikat. Kauppias E. Leschille myönnettiin¹⁶⁾ Katajanokan korttelissa n:o 190 olevan varastopaikan n:o 13 vuokraoikeuden pidennys 5 vuodeksi kesäkuun 1 p:stä 1929 lukien vuokrasta, jonka tuli olla 20 markkaa m²:ltä ensimmäisenä vuokravuotena sekä kohota 5 markkaa m²:ä kohden kunakin seuraavana vuotena.

Finska aktiebolaget Kreuger & Toll nimiselle yhtiölle myönnettiin¹⁷⁾ samoin erään korttelissa n:o 150 olevan varastoalueen vuokraoikeuden pidennystä kuluvan vuoden tammikuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään entisiin ehdoin.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 22 p. lokak. 6,774 §. — ²⁾ S:n 10 p. kesäk. 5,153 §. — ³⁾ S:n 1 p. heinäk. 5,357 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. helmik. 3,684 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. toukok. 4,847 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. helmik. 3,677 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. marrask. 2,278 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. huhtik. 935 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. toukok. 972 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. toukok. 1,066 §. — ¹¹⁾ S:n 1 p. maalisk. 522 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. maalisk. 523 §. — ¹³⁾ Ks. v:n 1920 kert. s. 27. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 27 p. toukok. 1,146 §. — ¹⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. marrask. 7,119 §. — ¹⁶⁾ S:n 26 p. maalisk. 4,217 §. — ¹⁷⁾ S:n 26 p. maalisk. 4,219 §.

Kortteli n:o 178. Aktiebolaget Algol osakeyhtiölle myönnettiin ¹⁾ korttelin n:o 178 kahden yhteensä 2,225 m² käsittävän varastoalueen vuokraoikeuden pidennystä 6 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin kesäkuun 1 p:stä lukien 20 markan vuosivuokrasta m²:ltä sekä jo aikaisemmin yhtiön hallussa olleen makasiinirakennuksen n:o 7 b vuokraoikeuden pidennystä samoin 6 kuukauden irtisanomisajoin mainitusta ajankohdasta lukien 40 markan vuosimaksusta m²:ltä.

Osakeyhtiö Marmorin hallussa olleen varastoalueen litt. A vuokrasopimusta pidennettiin ²⁾ toistaiseksi maaliskuun 1 p:stä 1932 lukien 6 kuukauden irtisanomisajoin vuokramaksusta, jonka tuli olla 20 markkaa m²:ltä ensimmäisenä vuokravuonna ja kohota 5 markkaa m²:ltä vuodessa, kunnes vuotuinen vuokra oli noussut 35 markkaan m²:ltä, sekä tehdasrakennuksen n:o 5 erään osan vuokraoikeuden pidennystä vuosimaksun ollessa 84 markkaa m²:ltä.

Samoin myönnettiin ³⁾ Kassakaappi- ja metallitehdas nimiselle liikkeelle tehdasrakennuksen n:o 4 vuokraoikeuden pidennystä v:n 1930 joulukuun 1 p:stä lukien 6 kuukauden irtisanomisajoin 70 markan vuosivuokrasta m²:ltä v:n 1932 maaliskuun 1 p:ään asti vuosimaksun kohotessa 84 markkaan m²:ltä.

Aktiebolaget Tolfvan osakeyhtiölle myönnettiin ⁴⁾ alueen n:o 1 vuokraoikeuden pidennystä kesäkuun 1 p:stä lukien 6 kuukauden irtisanomisajoin siten, että alueella olevista rakennuksista oli maksettava vuokraa 40 markkaa m²:ltä vuodessa sekä alueen muista osista, yhteensä 1,031 m²:stä, 20 markkaa m²:ltä vuodessa.

Samoin myönnettiin ⁵⁾ yhtiölle alueella n:o 2 olevan vajarakennuksen vuokraoikeuden pidennystä toistaiseksi syyskuun 15 p:stä lukien 6 kuukauden irtisanomisajoin 40 markan vuosivuokrasta m²:ltä.

Vielä yhtiölle myönnettiin ⁶⁾ alueen litt. 8 sekä sillä olevien rakennusten vuokraoikeuden pidennystä toistaiseksi syyskuun 15 p:stä lukien 6 kuukauden irtisanomisajoin siten, että rakennuksen ensimmäisestä kerroksesta, joka käsitti 575 m², oli maksettava 84 markkaa m²:ltä vuodessa, toisesta kerroksesta, joka myöskin käsitti 575 m², 42 markkaa m²:ltä vuodessa sekä alueen muista, yhteensä 510 m² käsittävistä, osista 20 markkaa m²:ltä vuodessa ilman, että yhtiö oli velvollinen palovakuuttamaan rakennukset.

Vuokraoikeuden siirto. Rahatoimikamari hyväksyi seuraavien tiluksien vuokraoikeuden siirrot:

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Elimäenkatu, tontti n:o 24 kortt. n:o 693	Osakeyhtiö Metalliteos ja Osakeyhtiö Physica aktiebolag ⁷⁾
Hermannin, tontti n:o 3 kortt. n:o 653	Aktiebolaget Edvin Forsbäcks illuminationshandel osakeyhtiö ⁸⁾
Herttoniemi, asuntopalsta n:o 68	Herra R. Forsblom ⁹⁾
Hjärphälla nimisen saaren pohjoisosa	Työväen pursiseura ¹⁰⁾
Humalisto, Råstad n:o 3	Herra N. Kuusisto ¹¹⁾
Keiteleentie, tontti n:o 6 kortt. n:o 543	Kirvesmies A. ja rouva S. S. Nyholm ¹²⁾
Keuruuntie, tontti n:o 4 kortt. n:o 537	Kehä, Pöhlö ja Kumpp. ¹³⁾

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. maalisk. 4,220 §. — ²⁾ S:n 14 p. toukok. 4,845 §. — ³⁾ S:n 14 p. toukok. 4,846 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. kesäk. 5,201 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. kesäk. 5,202 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 5,203 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. helmik. 3,488 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. heinäk. 5,445 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. maalisk. 3,899 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. heinäk. 1,428 §. — ¹¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 5,505 §. — ¹²⁾ S:n 15 p. lokak. 6,679 §. — ¹³⁾ S:n 22 p. tammik. 3,189 §.

Kumpula, tontti n:o 10 kortt. n:o 927	Vanginvartija E. E. Roine ¹⁾
S:n " " 71 " " 927	Työmies A. V. Sola ²⁾
S:n " " 73 " " 927	Neiti M. Kauppinen ³⁾
S:n " " 77 " " 927	Rouva V. Viinikainen ⁴⁾
S:n " " 61 " " 933	Jalkinetyömies S. Meriluoto ⁵⁾
S:n " " 63 " " 933	Satulaseppä R. Nortamo ⁶⁾
S:n " " 49 " " 934	} Asunto-osakeyhtiö Loisto ⁷⁾
S:n " " 51 " " 934	
S:n " " 62 " " 935	Rautatiekirjuri S. V. Laakso ⁸⁾
S:n " " 18 " " 936	Herra K. V. Liukkonen ⁹⁾
S:n " " 22 " " 936	Herra V. A. Nygrén ¹⁰⁾
S:n " " 24 " " 936	Ulkotyömies E. ja rouva A. Aaltonen ¹¹⁾
S:n " " 30 " " 936	Herra A. Koskinen ¹²⁾
S:n " " 30 " " 936	Konttoristi T. Kaasinen ¹³⁾
S:n " " 35 " " 937	} Lakitieteentohtori H. Helminen ¹⁴⁾
S:n " " 38 " " 940	
Kuusisaari, huvilapalsta n:o 1 a	Rouva V. Palmu ja herra O. Luumi ¹⁵⁾
Käpylä, tontti n:o 14 a kortt. n:o 823	Liikemies T. Mannerheim ¹⁶⁾
S:n " " 10 " " 861	Valaja J. A. Svedholm ¹⁷⁾
S:n " " 16 " " 861	Leskirouva J. Karlsson ¹⁸⁾
S:n " " 17 " " 861	Rouva O. Paananen ¹⁹⁾
S:n " " 33 " " 862	Herra O. Halme ²⁰⁾
S:n " " 27 " " 867	Työnjohtaja J. Heinonen ²¹⁾
S:n " " 29 " " 867	Monttööri A. Hannunen ²²⁾
S:n " " 3 " " 868	Liikemies R. Olander ²³⁾
S:n " " 14 " " 868	Herra A. Salmivaara ²⁴⁾
S:n " " 14 " " 868	Neiti A. Huttula ²⁵⁾
S:n " " 14 " " 868	Liikemies J. W. Wanhala ²⁶⁾
S:n " " 10 a " " 869	Työmies H. Viinikka ²⁷⁾
S:n " " 12 a " " 874	Kivityömies A. Nieminen ²⁸⁾
S:n " " 23 " " 874	Palokostaapeli J. Rinne ²⁹⁾
S:n " " 25 " " 876	Kersantti K. ja rouva A. Suhonen ³⁰⁾
S:n " " 26 " " 876	Siivoojatar J. K. Hieta ³¹⁾
S:n " " 10 " " 891	Liikemies J. W. Wanhala ³²⁾
S:n " " 10 " " 891	Herra S. Meronen ³³⁾
S:n " " 10 " " 891	Putkityömies T. Forsman ³⁴⁾
Maistraatinkatu, tontti n:o 5 kortt. n:o 566	Maanviljelijä K. Louhi ³⁵⁾
Meilahti, huvilapalsta n:o 2 a Toivola	Herra O. Granlund ³⁶⁾
S:n " " 6 Tallbo	Suomen lastenhoitoyhdistys ³⁷⁾
S:n " " 11	Rouva I. C. Kilpinen ³⁸⁾
S:n " " 25 B	Palstanomistaja K. U. F. Raivio ³⁹⁾
S:n " " 25 B	Kauppias J. Virmalainen ⁴⁰⁾
S:n " " 26 D	Herrat T. Grahn ja H. Ståhl ⁴¹⁾
Oulunkylä, Hopstycsbacken, huvilapalsta n:o 3	Piirtäjä H. V. ja rouva A. A. Koponen ⁴²⁾

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28 p. toukok. 5,035 §. — ²⁾ S:n 30 p. jouluk. 7,775 §. — ³⁾ S:n 26 p. kesäk. 5,269 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. tammik. 3,196 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. marrask. 7,199 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. tammik. 3,195 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. syysk. 6,330 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,432 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. tammik. 3,197 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. huhtik. 4,309 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. helmik. 3,747 §. — ¹²⁾ S:n 5 p. helmik. 3,413 §. — ¹³⁾ S:n 15 p. lokak. 6,676 §. — ¹⁴⁾ S:n 30 p. huhtik. 4,691 § ja 26 p. kesäk. 5,258 §. — ¹⁵⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,418 §. — ¹⁶⁾ S:n 30 p. jouluk. 7,776 §. — ¹⁷⁾ S:n 19 p. maalisk. 4,091 §. — ¹⁸⁾ S:n 26 p. kesäk. 5,261 §. — ¹⁹⁾ S:n 30 p. huhtik. 4,690 §. — ²⁰⁾ S:n 28 p. toukok. 5,034 §. — ²¹⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,433 §. — ²²⁾ S:n 28 p. toukok. 5,033 §. — ²³⁾ S:n 15 p. lokak. 6,677 §. — ²⁴⁾ S:n 26 p. kesäk. 5,268 §. — ²⁵⁾ S:n 22 p. heinäk. 5,529 §. — ²⁶⁾ S:n 23 p. jouluk. 7,707 §. — ²⁷⁾ S:n 26 p. helmik. 3,746 §. — ²⁸⁾ S:n 22 p. tammik. 3,188 §. — ²⁹⁾ S:n 29 p. lokak. 6,902 §. — ³⁰⁾ S:n 5 p. helmik. 3,412 §. — ³¹⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. syysk. 1,769 §. — ³²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 22 p. heinäk. 5,528 §. — ³³⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. syysk. 1,770 §. — ³⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 6,901 §. — ³⁵⁾ S:n 26 p. maalisk. 4,196 §. — ³⁶⁾ S:n 10 p. syysk. 6,166 §. — ³⁷⁾ S:n 29 p. tammik. 3,281 §. — ³⁸⁾ S:n 28 p. toukok. 5,036 §. — ³⁹⁾ S:n 26 p. helmik. 3,749 §. — ⁴⁰⁾ S:n 26 p. helmik. 3,750 §. — ⁴¹⁾ S:n 22 p. heinäk. 5,530 §. — ⁴²⁾ S:n 14 p. toukok. 4,800 §.

Oulunkylä, Hopstyecksäkern n:o 7	Herra Hj. Jansson ¹⁾
S:n it. huvilaryhmä n:o 30, Kvarnhagen n:o 1	Asianajaja F. V. Haupt ²⁾
S:n Kvarnäkern n:o 6	Ratavartija J. Mickelsson ³⁾
S:n Storkärr n:o 9	Herra V. ja rouva H. M. Ripatti ⁴⁾
S:n etel. huvilaryhmän huvilapalsta n:o 8	Kauppias B. Blaugrund ⁵⁾
Pasilankatu, tontti n:o 6 kortt. n:o 560	Liikemies O. V. Wanhala ⁶⁾
Päijänteentie, tontti n:o 19 kortt. n:o 531	Herra E. Samuelsson ⁷⁾
Raakelinkatu, tontti n:o 5 kortt. n:o 570	Konemonttööri V. Aholan kuolinpesä ⁸⁾
Reimars, tontti n:o 1 kortt. n:o 18	Herra K. H. Andersson ⁹⁾
S:n " " 4 " " 18	Herra T. ja rouva M. Jääskeläinen ¹⁰⁾
Ruskeasuo, palsta n:o 20	Herra H. S. Lindh ¹¹⁾
Sturenkatu, tontti n:o 35 kortt. n:o 535	Asunto-osakeyhtiö Sturentalo 35 ¹²⁾
S:n " " 27 " " 549	Vallilan työväentalo osakeyhtiö ¹³⁾
Teollisuuskatu, tontti n:o 19 kortt. n:o 695	Johtaja A. Müller ¹⁴⁾
S:n tontit n:ot 13 A ja 13 B kortt. n:o 697	Kallion puu osakeyhtiö ¹⁵⁾
Toukola, rantakortteli tontti n:o 1	Nahkatehdas Fennia osakeyhtiö ¹⁶⁾
S:n tontti n:o 3 kortt. n:o 3	Alaikäiset I. ja V. Jyvä ¹⁷⁾
S:n " " 8 " " 3	} Palstanomistaja J. Cederberg ¹⁸⁾
S:n " " 9 " " 3	
S:n " " 2 " " 9	Liikemies S. A. Lipasti ¹⁹⁾
S:n " " 23 " " 911	Leipuri A. E. Heinonen ²⁰⁾
S:n " " 8 " " 912	Rouva I. Lindbäck ²¹⁾
S:n " " 10 " " 912	Herra A. N. Virtanen ²²⁾
S:n " " 17 " " 914	Muurari L. Lehto ²³⁾
S:n " " 9 " " 915	Herrat E. ja V. Pekkarinen ²⁴⁾
Vallilantie, tontti n:o 9 kortt. n:o 540	Atlas pankki osakeyhtiö ²⁵⁾
Virtaintie, tontti n:o 4 kortt. n:o 551	Maanviljelijä J. V. Toivonen ²⁶⁾
S:n " " 10 " " 551	Neiti A. Bollström ²⁷⁾

Rahatoimikamari määräsi ²⁸⁾, että asiamiehen tuli antaa selvitys kysymyksestä, oliko omakotitonttien kauppakirjat vuokraoikeuden siirtoa anottaessa varustettava leimamerkeillä. Asiamiehen lausunnon mukaisesti kamari päätti ²⁹⁾, ettei leimaveroa vaadittaisi sellaisia tontteja siirrettäessä.

Tonttien erääntyneiden kauppahintain uloshakeminen. Koska erinäiset tontinomistajat olivat jättäneet maksamatta tonttiensa kauppahintain erääntyneitä osia, rahatoimikamari oli harkinnut kysymystä, oliko kaupungin kauppakirjan määräysten mukaisesti katsottava koko kauppahinnan erääntyneen maksettavaksi ja perittävä se. Rahatoimikamari päätti ³⁰⁾, että asiamiehen poikkeuksetta oli heti uloshaettava koko kauppahinta tontinomistajilta, jotka eivät vielä olleet aloittaneet rakennustöitä. Rakennettujen tonttien suhteen kamari päätti soveltaa sellaista tapaa, että jos tontin ostaneen yhtiön osakkeet oli myyty useille henkilöille, oli uloshaettava ainoastaan erääntyneet, vuotuinen kuoletus ja korko, mutta jos perustajat tai yleensä vain harvat henkilöt omistivat osakkeet, sai rahatoimikamari kussakin erikois-

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. syysk. 6,328 §. — ²⁾ S:n 10 p. syysk. 6,159 §. — ³⁾ S:n 25 p. syysk. 6,329 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. marrask. 7,072 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. jouluk. 7,493 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. jouluk. 7,504 §. — ⁷⁾ S:n 4 p. kesäk. 5,126 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. heinäk. 5,504 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. lokak. 6,591 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. maalisk. 733 §. — ¹¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. elok. 5,865 §. — ¹²⁾ S:n 3 p. jouluk. 7,416 §. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,458 §. — ¹⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 5,469 §. — ¹⁵⁾ S:n 2 p. heinäk. 5,440 §. — ¹⁶⁾ S:n 21 p. elok. 5,866 §. — ¹⁷⁾ S:n 10 p. kesäk. 5,135 §. — ¹⁸⁾ S:n 10 p. jouluk. 7,492 §. — ¹⁹⁾ S:n 5 p. marrask. 6,985 §. — ²⁰⁾ S:n 5 p. helmik. 3,411 §. — ²¹⁾ S:n 14 p. toukok. 4,851 §. — ²²⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,435 §. — ²³⁾ S:n 21 p. elok. 5,605 §. — ²⁴⁾ S:n 2 p. huhtik. 4,310 §. — ²⁵⁾ S:n 22 p. tammik. 3,177 §. — ²⁶⁾ S:n 19 p. marrask. 7,198 §. — ²⁷⁾ S:n 22 p. tammik. 3,198 §. — ²⁸⁾ S:n 19 p. maalisk. 4,091 §. — ²⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 20 p. toukok. 1,081 §. — ³⁰⁾ S:n 27 p. toukok. 1,181 §.

tapauksessa harkita, oliko uloshaettava koko kauppahinta vai ainoastaan erääntynyt kuoletus; kuitenkin oli viimeksimainitussa tapauksessa yleensä uloshaettava koko kauppahinta.

Puhtaanapitolaitoksen alueiden vuokramaksu. Puhtaanapitolaitoksen tiedusteltua laitoksen hallinnassa olevien maa-alueiden vuokramaksuja kamari päätti¹⁾ ilmoittaa, että vuokraa veloitetaan vain laitoksen varastopaikoista, joiden vuosivuokran kamari vahvisti 20 markaksi m²:ltä.

Vuokramaksujen korottaminen. Rahatoimikamarin hyväksyttyä Käpylän korttelissa n:o 817 sijaitsevalle, osuusliike Elannon vuokraamalle tontille n:o 27 teetettävän lisärakennuksen piirustukset korotettiin²⁾ tontin vuokraa seuraavasti: v:n 1931 marraskuun 1 p:n ja v:n 1940 marraskuun 1 p:n väliseltä ajalta 2,500 markkaan vuodessa, seuraavalta 10-vuotiskaudelta 5,000 markkaan, seuraavilta 10 vuodelta 7,500 markkaan sekä viimeiseltä 10-vuotiskaudelta eli v:n 1970 marraskuun 1 p:ään saakka 10,000 markkaan vuodessa.

Rahatoimikamari päätti³⁾ korottaa filosofiantohtori J. Jänneksen hallussa olevien Humaliston vuokra-alueiden n:ot 4 ja 5 vuokria 5,400 markkaa eli 32,400 markkaan edellisestä ja 9,000 markkaa eli 41,400 markkaan jälkimmäisestä alueesta v:n 1931 helmikuun 1 p:stä lukien.

Vuokraajan esityksestä kamari sittemmin muutti⁴⁾ edellä mainittua päätöstään siten, että alueen n:o 4 vuosivuokra vahvistettiin 33,120 markaksi ja alueen n:o 5 26,100 markaksi.

Vuokramaksun veloittaminen. Rahatoimikamari päätti⁵⁾ veloittaa puutarhuri A. Rönqvistiltä 3,500 markan vuosivuokran mukaan lasketun vuokran toukokuun 24 p:n ja lokakuun 31 p:n 1930 väliseltä ajalta, jolloin hän oli pitänyt hallussaan Talin kartanon puutarhamaata.

Viikin vuokramaksut. Rahatoimikamari hyväksyi⁶⁾ maatalouskonttorin laatiman ehdotuksen Viikin vuokramaksujen kantamisesta sen jälkeen kun se oli jaettu valtion ja kaupungin kesken⁷⁾. Tämän ehdotuksen mukaan maatalouskonttori kantaisi niiden alueiden vuokrat, jotka kokonaan sijaitsivat kaupungin maalla, kuitenkin ainoastaan niin kauan kuin voimassa olevat vuokrasopimukset kestivät. Niiden alueiden osalta, jotka jaon jälkeen tulivat olemaan osin valtion, osin kaupungin maalla, maatalouskonttori laati ehdotuksen vuokrien jakamisesta valtion ja kaupungin kesken, ja rahatoimikamari päätti⁸⁾ anoa asutushallitukselta tämän ehdotuksen hyväksymistä, jonka perusteeksi oli otettu v:n 1928 vuokrat, yhteensä 29,779: 08 markkaa. Ehdotuksen mukaisesti tästä määrästä joutuisi 10,545 markkaa kaupungin ja 19,234: 08 markkaa valtion osalle, ja vastedes jako toimitettaisiin samaa suhdetta noudattaen. Jos asutushallitus ei hyväksyisi tätä ehdotusta, kamari antoi kaupunginagronoomille tehtäväksi neuvotella asutushallituksen kanssa asiasta ja aikanaan tehdä kamarille uuden ehdotuksen.

Pasilan ampumarata. Puolustusministeriö oli anonut rahatoimikamarilta valtion suuren tilusvaihdon jälkeen maksamien Pasilan ampumaradan suoja-alueiden vuokramaksujen palauttamista, koska ministeriön mielestä puolustusviranomaisille mainitussa tilusvaihtosopimuksessa oli turvattu Pasilan ja Oulunkylän välisen harjoitusalueen korvaukseton käyttöoikeus, mihin alueeseen suoja-alueetkin oli luettava. Rahatoimikamari päätti⁹⁾ kuitenkin

¹⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. kesäk. 1,295 §. — ²⁾ S:n 25 p. marrask. 2,295 §. — ³⁾ S:n 22 p. helmik. 480 §; ks. v:n 1928 kert. s. 159. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. maalisk. 4,093 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. lokak. 6,580 § ja 22 p. lokak. 6,770 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. maalisk. 673 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 20. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. huhtik. 842 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. lokak. 1,871 §.

ilmoittaa ministeriölle, ettei kamari voinut yhtyä sen mielipiteeseen, jota kamarin mielestä tilusvaihtosopimus ei mitenkään tukenut.

Vuokramaksujen alentaminen. Rahatoimikamari myönsi ¹⁾ Osakeyhtiö Arabia aktiebolag nimiselle toiminimelle Toukolan alueiden litt. A, B, C, D, E, F ja G vuokranalennusta 330 markkaa vuodessa tammikuun 1 p:stä 1930 lukien, koska kaupunki Hämeentien laajentamista varten oli erottanut mainituista vuokra-alueista 1,273 m²:n alan.

Pohjois-Herttoniemi nimisen viljelysalueen vuokraajalle J. Kivimäelle myönnettiin ²⁾ 30 %:n vuokranalennus 1 vuodeksi v:n 1930 maaliskuun 14 p:stä lukien.

Vuokran maksamisen siirtäminen. Herra L. Forsman oikeutettiin ³⁾ suorittamaan Reimarsin verotilan korttelissa n:o 21 olevan tontin n:o 10 v:n 1928 ja 1929 maksamaton vuokra 400 markan erissä kuukausittain.

Gästgifvarsin tilan vuokraajalle F. A. Lepistölle myönnettiin ⁴⁾ maaliskuun 14 p:nä maksettavaksi erääntyneen kuluneen vuoden 37,279: 35 markan suuruisen vuokramaksun suorittamisen lykkäystä siten, että anoja maksoi 7,000 markkaa kuukausittain lokakuun 1 p:stä lukien ynnä maksamattomalle määrälle 10 %:n koron sekä että kuluvan vuoden vuokra maksettiin täsmällisesti erääntymispäivänä.

Sitä paitsi myönnettiin ⁵⁾ parissa tapauksessa lyhyehkö varastopaikkain vuokrien maksamisen lykkäys.

Kaupungin vuokra-alueiden puiden suojelu. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾ sanomalehdistössä julkaistavin kuulutuksin muistuttaa kaupungin vuokraajia vuokrasopimuksiin otetuista määräyksistä, jotka koskivat kasvavien puiden suojelua sekä niiden rikkomusten mahdollisia rangaistusseuraamuksia.

Hautausmaan siistiminen. Rahatoimikamari hyväksyi ⁷⁾ ent. venäläisten upseerien yhdistyksen anomuksen saada omalla kustannuksellaan puhdistaa ja siistiä entisen venäläisen sotaväen hautausmaan edellyttäen, että työt suoritettiin kaupunginpuutarhurin ohjeiden mukaisesti.

Kolmivuotiskatselmuksel. Rahatoimikamari kehoitti ⁸⁾ asiamiestä ryhtymään toimenpiteisiin sen johdosta, ettei kolmivuotiskatselmuksissa havaittuja puutteellisuksia erinäisissä tapauksissa ollut korjattu säädetyn ajan kuluessa.

Katseluumiehet antoivat selontekonsa kertomusvuonna toimitetuista kolmivuotiskatselmuksista, ja rahatoimikamari päätti ⁹⁾ kehoittaa erinäisiä vuokraajia heti sekä muita vuokraajia osin ennen v:n 1930 joulukuun 1 p:ää, osin ennen v:n 1931 heinäkuun 1 p:ää korjaamaan muistutuksia aiheuttaneet puutteet.

Yövärtija A. V. Eklund oikeutettiin ¹⁰⁾ lykkäämään Toukolan korttelissa n:o 915 sijaitsevalla, hänen vuokraamallaan Koreankadun tontilla n:o 1 olevan asuinrakennuksen laudoittaminen v:n 1931 heinäkuun 1 p:ään.

Leskrouva I. Koskiselälle myönnettiin ¹¹⁾ erinäisten teetettäviksi määrättyjen Käpylän korttelissa n:o 873 olevan Keijontien tontin n:o 9 korjaustöiden suorittamisen lykkäystä heinäkuun 1 p:ään 1931.

Rahatoimikamari myönsi ¹²⁾ Käpylän korttelin n:o 876 tontin n:o 29

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 7 p. marrask. 2,119 §. — ²⁾ S:n 7 p. marrask. 2,120 §. — ³⁾ S:n 18 p. helmik. 448 §; vrt. v:n 1927 kert. s. 147. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,515 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. maalisk. 620 § ja 26 p. maalisk. 698 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. helmik. 390 §. — ⁷⁾ S:n 6 p. kesäk. 1,275 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. heinäk. 1,488 §. — ⁹⁾ S:n 17 p. lokak. 1,921 §, 31 p. lokak. 2,083 §, 7 p. marrask. 2,123, 2,125 ja 2,126 §, 14 p. marrask. 2,222 § sekä 28 p. marrask. 2,336 ja 2,337 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. helmik. 3,400 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. maalisk. 734 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. kesäk. 5,198 §.

vuokraajalle J. Saviolalle mainitun tontin kuntoonpanon lykkäystä lokakuun 1 p:ään asti.

Kamari oikeutti¹⁾ Helsingin kansanasunnot osakeyhtiön ja Osuusliike Elannon lykkäämään Käpylässä olevien vuokra-alueittensa porttien rakentamista kaksi vuotta.

Vuokraaja V. I. Tulokas oikeutettiin lykkäämään²⁾ Toukolan korttelin n:o 915 tontilla n:o 3 olevan rakennuksen laudoittaminen v:n 1931 heinäkuun 1 p:ään.

Toukolan korttelin n:o 915 tontin n:o 7 vuokraaja A. Seppälä oikeutettiin³⁾ lykkäämään kolmivuotiskatselmuksessa hänelle määrättyt täydennys- ja korjaustyöt, rakennuksen laudoittaminen ja kivijalan kalkitseminen y. m. v:n 1931 heinäkuun 1 p:ään.

Toukolan korttelin n:o 904 tontin n:o 4 vuokraajalle M. Pohjaniemelle myönnettiin⁴⁾ tontin aitaamisen ja erinäisten parannustöiden suorittamisen lykkäystä heinäkuun 1 p:ään 1931.

Länt. Kaivopuiston huvilapalstan n:o 1 vuokraaja neiti N. Alfthan oikeutettiin⁵⁾ lykkäämään mainitulla tontilla suoritettavien maalaustöiden teettäminen heinäkuun 1 p:ään 1931.

Herttoniemen asuntopalstan n:o 63 vuokraajalle, toimittaja G. Malmströmille myönnettiin⁶⁾ viimeisessä kolmivuotiskatselmuksessa havaittujen puutteellisuuksien korjaamisen lykkäystä v:n 1931 heinäkuun 1 p:ään.

Kaivopuistossa olevan Veduta-kahvilan vuokra-alueen vuokraajille myönnettiin⁷⁾ alueen erinäisten puutteellisuuksien korjaamisen lykkäystä heinäkuun 1 p:ään 1931.

Arkadian halkosaha nimiselle liikkeelle myönnettiin⁸⁾ korttelissa n:o 695 sijaitsevan, liikkeen vuokraaman Teollisuuskadun tehdastontin n:o 17 erinäisten maalaustöiden suorittamisen lykkäystä v:n 1931 heinäkuun 1 p:ään.

Herttoniemen vuokra-alueiden katselmus. Rahatoimikamari antoi maatalouslautakunnalle tehtäväksi⁹⁾ toimittaa perusteellisen, sekä maanviljelykseen että rakennuksiin kohdistuvan katselmuksen Herttoniemen vuokra-alueilla, sekä aikanaan lähettää kamarille sitä koskevan selonteon.

Kauppahallit. Kertomusvuonna toimitettiin¹⁰⁾ Kauppatorin hallin 13 kauppakojun, Kasarmintorin hallin 33 kojun sekä Hakaniementorin hallin 3 kojun vuokraoikeuksien huutokaupat. Mainittujen kojujen vuokrat nousivat yhteensä 536,600 markkaan.

Hakaniementorin hallin kahden leikkeleidenmyyntikojun vuokrat, joita v. 1929 erehdyksestä oli alennettu, korotettiin¹¹⁾ uudelleen 1,800 markasta 2,100 markkaan maaliskuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamari luovutti¹²⁾ kaksi Kasarmintorin hallin kojua naisten työtuvan johtokunnalle sen tuotteiden myyntihuoneistoiksi lokakuun 1 p:stä lukien toistaiseksi.

1) Rkmin pöytäk. 22 p. heinäk. 1,488 §. — 2) S:n 26 p. syysk. 1,794 §. — 3) S:n 14 p. lokak. 1,902 §. — 4) Rkmin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 6,884 §. — 5) S:n 12 p. marrask. 7,070 §. — 6) Rkmin pöytäk. 14 p. marrask. 2,224 §. — 7) Rkmin jstn pöytäk. 3 p. jouluk. 7,391 §. — 8) S:n 10 p. jouluk. 7,489 §. — 9) Rkmin pöytäk. 24 p. tammik. 233 §. — 10) Rkmin jstn pöytäk. 22 p. tammik. 3,190 §, 19 p. helmik. 3,679 §, 26 p. helmik. 3,748 §, 19 p. maalisk. 4,090 §, 9 p. huhtik. 4,427 §, 16 p. huhtik. 4,508 §, 10 p. kesäk. 5,149 §, 8 p. heinäk. 5,441 §, 22 p. heinäk. 5,533 §, 12 p. elok. 5,598 §, 26 p. elok. 5,980 §, 10 p. syysk. 6,162 §, 17 p. syysk. 6,315 ja 6,317 §, 1 p. lokak. 6,477 §, 29 p. lokak. 6,892 §, 26 p. marrask. 7,334 §, 10 p. jouluk. 7,524 § ja 17 p. jouluk. 7,629 §. — 11) Rkmin pöytäk. 22 p. helmik. 477 §; ks. v:n 1929 kert. s. 170. — 12) Rkmin jstn pöytäk. 17 p. syysk. 6,316 §.

Vuokramaksujen suorittamisen lykkäys. Finska glaceaktiebolaget nimiselle yhtiölle myönnettiin¹⁾ sen jäätelönmyyntipaikkojen v:n 1928 jäljellä olevien vuokramaksujen, yhteensä 22,500 markan, suorittamisen lykkäystä seuraavin ehdoin: Finska glaceaktiebolaget niminen yhtiö asettaa jäljellä olevan määrän suuruisen vekselin, joka lankeaa maksettavaksi helmikuun 15 p:nä. Viimeistään vekselin lankeamispäivänä on maksettava 5,000 markkaa lyhennyistä ynnä yhtiön velalle 10 %:n korko, minkä jälkeen vekseli uudistetaan jäljellä olevan erän suuruisena 1 kuukaudeksi eli siis maaliskuun 15 p:ään, jolloin 10,000 markkaa ynnä 10 %:n korko on maksettava. Vekseli uudistetaan tällöin vielä yhdeksi kuukaudeksi eli huhtikuun 15 p:ään saakka, jolloin jäännös 7,500 markkaa, korkoineen on maksettava. Sittemmin yhtiö vielä oli anonut jäljellä olevan, 17,500 markan suuruisen määrän suorittamisen lykkäystä, mutta kamari päätti²⁾ hylätä anomuksen ja antoi asiamiehelle tehtäväksi antaa kaupunginvoudin muuttua rahaksi kaupungin saatavan vakuudeksi ulosmitatun yhtiön omaisuuden.

Makkaraain myyminen kaupungin kaduilla. Seuraavat makkaraainmyyntipaikat myytiin³⁾ huutokaupalla v:ksi 1931, nimittäin: Hakaniementori, Kauppatori, Erottaja, Heikinpuisto, Rautatientori, Fredrikintori, Arkadianaukio, Hämeentien ja Helsinginkadun risteys, Unionin- ja Liisankatujen risteys, Pienen Robertin- ja Yrjönkatujen risteys sekä Runebergin- ja Caloniuksenkatujen risteys. Maksut nousivat yhteensä 609,000 markkaan.

Muu katukauppa. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ erinäisten jäätelötehtailijain anomuksesta, että jäätelönmyyntipaikkain huutokauppa toimitettaisiin helmikuun alkupuolella sekä että perustettaisiin kaksi uutta paikkaa, joten jäätelönmyyntipaikkain lukumäärä tuli olemaan 28. Näiden minimivuokrat vahvistettiin. Vielä rahatoimikamari päätti⁴⁾, että 5 % myyntipaikkain vuokramaksuista oli maksettava huutokauppatilaisuudessa, sekä sen jälkeen 20 % kuukausittain joka kuukauden 1 p:nä, ensimmäisen kerran toukokuun 2 p:nä, ja viimeinen erä, 15 %, viimeistään syyskuun 1 p:nä.

Kaupungin vesikioskit, vaunupaikat sekä marjojen ja hedelmän myyntiä ynnä valokuvauspaikat oli annettava vuokralle⁵⁾ muuten entisin ehdoin paitsi, että vuokraaja sai suorittaa 5 % vuokramäärästä huutokauppatilaisuudessa sekä sen jälkeen 20 % joka kuukauden ensimmäisenä päivänä toukokuun 1 p:stä lukien, viimeisen erän siis syyskuun 1 p:nä.

Huutokaupan jälkeen vuokrattiin⁶⁾ sittemmin 25 jäätelönmyyntipaikkaa vuokramaksuista, jotka vaihtelivat 6,000 markasta 40,000 markkaan nousten yhteensä 335,200 markkaan.

Kuusi eri paikkaa vaunuista tapahtuvaa virvoitusjuomain y. m. myyntiä varten annettiin vuokralle⁷⁾ yhteensä 57,900 markan maksusta.

27 vesikioskia vuokrattiin⁸⁾ yhteensä 1,111,700 markan maksusta. Sittemmin peruutettiin⁹⁾ kahta kioskia koskevat sopimukset, ja ne annettiin¹⁰⁾ myöhemmin huutokaupalla vuokralle jäljellä olevaksi vuokra-ajaksi yhteensä 2,000 markasta. Yhden kioskin vuokraa alennettiin¹¹⁾ 5,000 markkaa.

Aktiebolaget Libra niminen yhtiö oikeutettiin¹²⁾ huhtikuun 15 p:n ja loka-kuun 15 p:n välisenä aikana pitämään henkilövaakoja Runeberginesplanaa-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. tammik. 104 §. — ²⁾ S:n 29 p. maalisk. 720 §. — ³⁾ S:n 25 p. marrask. 2,291 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. tammik. 226 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. helmik. 347 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. helmik. 3,693 § ja 19 p. maalisk. 4,089 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. maalisk. 4,210 §. — ⁸⁾ S:n s:n 4,209 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,516 ja 1,517 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. elok. 5,599 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 9 p. syysk. 1,686 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. maalisk. 3,818 §.

dissa, Rantatorin kauppahallin luona, Kaivopuistossa, Hakaniementorilla sekä Korkeasaassa 500 markan kuukausimaksusta vaakaa kohden, mikä maksu kuukausittain oli maksettava ennakolta kaupunginkassaan.

Automatic osakeyhtiö vapautettiin¹⁾ yhden automaattipaikan vuokran maksamisesta, koska yhtiö ei ollut hyväksynyt paikan suhteen vahvistettuja ehtoja.

Rahatoimikamari antoi vuokralle²⁾ kaksi Kaisaniemessä ja kaksi Eläintarhassa olevaa paikkaa marjojen ja hedelmien myyntiä varten sunnuntaisin ja pyhään aattoina yhteensä 35,000 markan maksuista.

Huutokaupan jälkeen luovutettiin³⁾ ulkoilmavalokuvauksen harjoittamisoikeudet seuraavissa paikoissa: kolmessa paikassa Kaisaniemen puistossa, kahdessa paikassa Korkeasaassa, kahdessa paikassa Mustikkamaalla, kolmessa paikassa Seurasaassa, kahdessa paikassa Mustasaassa, kahdessa paikassa Länt. Pihlajasaassa ja kahdessa paikassa Lauttasaassa vuokramaksuista, jotka vaihtelivat 100 markasta 20,100 markkaan, eli yhteensä 81,400 markasta. Samanlaisiin tarkoituksiin luovutettiin⁴⁾ kesäksi kaksi paikkaa Hietaniemen uimarannalta yhteensä 10,700 markan maksusta. Sittemmin alennettiin⁵⁾ Mustikkamaan toisen paikan vuokra 800 markkaa eli 3,000 markkaan.

Ratsumestari C. von Haartman oikeutettiin⁶⁾ helmi-, maalisk. ja huhtikuun aikana, ei kuitenkaan klo 22:n jälkeen, myymään paahdettuja kastanjoita Pohj. Esplanaadin- ja Heikinkatujen risteyksessä olevassa puistikossa, Pitkäsillan kaakkoispäässä ja Kaivopuiston kylpylän luona yhteensä 900 markan maksusta. Sittemmin alennettiin⁷⁾ maksu 100 markkaan, koska vain Heikinpuistossa olevaa paikkaa oli käytetty n. 3 viikon aikana.

6 henkilöä oikeutettiin⁸⁾ v:n 1931 tammikuun 1 p:stä toistaiseksi myymään kukkia Pohj. Rautatiekadun varrella Leppäsuon huvila-alueen ääressä 2,100 markan vuosimaksusta paikkaa kohden.

Hietarannalle sai⁹⁾ asettaa kaksi henkilövaakaa kesän ajaksi yhteensä 8,000 markan maksuista. Toiseen näistä vaaosta sai¹⁰⁾ sitä paitsi kiinnittää ilmoituksia 500 markan lisämaksusta, minkä suorittamisesta vuokraaja sittemmin vapautettiin¹¹⁾. Uimarannalta luovutettiin¹²⁾ sitä paitsi eräs alue uimatarvikkeiden ja -leikkikalujen myyntiä varten kesäkuun 15 p:n ja syyskuun 15 p:n väliseksi ajaksi 3,000 markan kuukausimaksusta, sekä eräs alue¹³⁾ naiskampaamokioskin paikaksi heinäkuun 15 p:n ja elokuun 31 p:n väliseksi ajaksi 1,500 markan kuukausimaksusta. Vuokraajalle myönnettiin¹⁴⁾ sittemmin jäljellä olevan vuokran, 2,250 markan, maksamisen lykkäystä v:n 1931 toukokuun 15 p:ään ehdoin, että anoja suoritti korkoa 9 %:n mukaan sekä heti poisti kyseisen kioskin.

Rahatoimikamari oikeutti¹⁵⁾ Osakeyhtiö Sähkötyö aktiebolag nimisen yhtiön pitämään kesän aikana kovaäänistä Hietarannalla ehdoin, että kaupunki sai käyttää konetta omiakin tiedoituksiaan varten.

Voimistelunopettaja P. R. Riska oikeutettiin¹⁶⁾ harjoittamaan Hietaran-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 27 p. toukok. 1,182 §; ks. v:n 1929 kert. s. 172. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. maalisk. 4,088 §. — ³⁾ S:n 19 p. maalisk. 4,087 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. toukok. 4,949 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. elok. 5,579 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 18 p. tammik. 175 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 23 p. jouluk. 7,703 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. jouluk. 7,631 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. kesäk. 5,145 § ja 17 p. kesäk. 5,213 §. — ¹⁰⁾ S:n 29 p. heinäk. 5,568 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. syysk. 1,799 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 5,147 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. kesäk. 5,256 § ja 29 p. heinäk. 5,552 §. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. jouluk. 2,481 §. — ¹⁵⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,382 §. — ¹⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. heinäk. 5,554 §.

nalla hierontaa ja sairasvoimistelua 20 markan maksusta koko hoidosta sekä 12 markasta osittaisesta hoidosta sekä asettamaan tätä tarkoitusta varten rannalle teltan ja hieromapenkin ehdoin, että kaupunki sai 10 markan korvauksen päivältä sekä että teltta asetettiin kansanpuistojen valvojan määräämään paikkaan. Tämä päätös peruutettiin ¹⁾ sittemmin, koska opettaja Riska ei ollut käyttänyt hyväkseen edellä mainittua lupaa.

Rahatoimikamari oikeutti ²⁾ Korttikeskus nimisen liikkeen v:n 1930 heinäkuun 1 p:n ja v:n 1931 joulukuun 31 p:n välisenä aikana valokuvamaan Korkeasaassa eläimiä ja maisemia näköalatornista käsin ehdoin, että maisemakorttien myyntihinta oli enintään 2 markkaa kappaleelta; että kaupungille maksettiin 50 penniä kultakin myydyltä eläin- ja maisemakuvalta ja eläinnäytellyssä otetuista kuvista 1 marka; että kaupungille kuuluva maksu suoritettiin kerran vuodessa ennen tammikuun 31 p:ää liittäen mukaan täydelliset selonteot kutakin lajia olevien korttien valmistusmäärästä sekä myytyjen ja jäljelle jääneiden korttien lukumäärästä; että yksi kappale kutakin valokuvaa heti sen valmistuttua annettiin valvojalle valokuvauspäivämäärää sekä valmistettujen korttien lukumäärää koskevin merkinnöin; sekä että negatiivit luovutettiin kaupungille korvauksetta valokuvauslupan päättyessä.

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto oikeutettiin ³⁾ kaartin maneesiin järjestetyn talvitivolinsa yhteydessä valmistamaan ja myymään vohveleita ja munkkeja maneesin ulkopuolella olevasta teltasta.

Arpojen myynti. Rahatoimikamari oikeutti ⁴⁾ kiinteistöisännöitsijän antamaan vuokralle kaupungin vanhemmat vesikioskit hyväntekeväisyysarpojen myyntitarkoituksiin enintään kahdeksi viikoksi kerrallaan 150 markan viikkomaksusta. Sittemmin vuokrattiin ⁵⁾ joukko kioskeja erilaisille yhdistyksille ja yhtymille 250 markan maksusta kioskia kohden viikossa. Sitä paitsi myönnettiin ⁶⁾ erinäisille yhtymille oikeus väliaikaisten pahvikioskien pystyttämiseen kaupungin maalle, minkä ohessa pari yhdistystä oikeutettiin ⁷⁾ maksutta myymään arpoja kaupungin kansanpuistoissa ja kioskeissa.

Kilpien, ilmoitusten y. m. mainoslaitteiden asettamisluvat. Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto sai oikeuden ⁸⁾ pystyttää portin valaistuslaitteineen kaartin maneesin edustalle Fabianinkadulle ja pitää sen siellä v:n 1930 joulukuun 26 p:n ja v:n 1931 tammikuun 18 p:n välisenä aikana.

Suomen sairaanhoitajatyöyhteistyö oikeutettiin ⁹⁾ asettamaan neljä lippu-tankoa heinäkuun 14 ja 19 p:n väliseksi ajaksi Capitol nimisen elokuvateatterin edustalle.

Ford Motor Company of Finland niminen yhtiö oikeutettiin ¹⁰⁾ helmikuun 27 p:n ja maaliskuun 3 p:n väliseksi ajaksi kiinnittämään mainoslaitteita erinäisiin kaupungin kioskeihin 100 markan päivämaksusta kioskilta ja puhtaana-pitolaitoksen työpajan seinään 150 markan päivämaksusta, sekä asettamaan maaliskuun 1 ja 3 p:n väliseksi ajaksi ilmoituskilpiä erinäisiin Omnibus osakeyhtiön pysäkeillä oleviin pylväisiin.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 6 p. lokak. 6,542 §. — ²⁾ S:n 21 p. helmik. 3,700 §. — ³⁾ S:n 17 p. jouluk. 7,636 § ja 23 p. jouluk. 7,709 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. syysk. 6,163 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. lokak. 6,479 §, 15 p. lokak. 6,683 §, 22 p. lokak. 6,769 §, 5 p. marrask. 7,026 § ja 12 p. marrask. 7,123 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. toukok. 4,843 §, 22 p. lokak. 6,771 § ja 12 p. marrask. 7,123 § sekä rkmin pöytäk. 26 p. elok. 1,589 §, 23 p. syysk. 1,783 § ja 26 p. syysk. 1,805 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 4,428 § ja 10 p. kesäk. 5,144 § sekä rkmin pöytäk. 14 p. marrask. 2,218 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. jouluk. 7,520 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. kesäk. 5,277 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. helmik. 481 § sekä rkmin jstn pöytäk. 26 p. helmik. 3,733 § ja 5 p. maalisk. 3,815 §.

Aktiebolaget Biorama osakeyhtiö oikeutettiin ¹⁾ kiinnittämään valonheittäjä Ludviginkadun ja Erottajan kulmassa olevaan lyhtypylvääseen sekä valaisemaan sillä Punainen mylly nimisen elokuvateatterin julkisivukilpeä ehdoin, että valonheittäjä sijoitettiin niin, ettei se häikäissyt jalankulkijoita eikä muuta liikennettä, sekä että yhtiö asettaessaan sitä paikoilleen tarkasti noudatti sähkölaitoksen ohjeita.

F. Tilgmann osakeyhtiö oikeutettiin ²⁾ asettamaan ilmoituspylväs jalkakäytävän sisäpuolelle Auroran- ja Museokatujen kulmaan samoin ehdoin kuin sen Kansallismuseon luo aikaisemmin pystyttämä, mutta sittemmin rikkiajettu pylväs.

Tie- ja liikennepäivien toimikunta oikeutettiin ³⁾ maaliskuun 22 ja 25 p:n väliseksi ajaksi pystyttämään kaksi ilmoituspylvästä Keskuskadulle, Stockmannin liikepalatsin edustalle sekä yksi pylväs Heikinkadun jalkakäytävälle, Korpivaara & Halla nimisen autoliikkeen myymälän kohdalle.

Helsingin konttoristiyhdistys oli anonut saada kiinnittää arpajaistensa mainoslipun Kaisaniemenkadun talon n:o 5 seinään, ja kamari päätti ⁴⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään asiaa vastaan.

Sörnäisten työväen näyttämön kannatusyhdistys oikeutettiin ⁵⁾ asettamaan ilmoituskaappeja eri puolille kaupunkia.

Suomi-Filmi osakeyhtiö oikeutettiin ⁶⁾ lokakuun 1 p:stä lukien toistaiseksi pitämään mainostaulunsa Siltasaarenkadun tontilla n:o 2 9,000 markan vuosimaksusta.

Stadion-säätiö oikeutettiin ⁷⁾ kiinnittämään mainosjulistus Eläintarhan urheilukentän aitaan ja toistaiseksi pitämään se siinä.

Työväen voimistelijat oikeutettiin ⁸⁾ joulukuun 12 ja 16 p:n väliseksi ajaksi asettamaan mainostaulu Siltasaarella olevalle n. s. Kovinin tontille ja Työväen urheiluliitolle myönnettiin ⁹⁾ samanlainen oikeus vuoden loppuun.

Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunta oikeutettiin ¹⁰⁾ asettamaan mainosportti kaartin maneesin edustalle helmikuun 23 p:n ja maaliskuun 8 p:n väliseksi ajaksi.

Rahatoimikamari ratkaisi ¹¹⁾ erinäisiä anomuksia, jotka koskivat lupaa vaalijulistusten asettamiseen kaupungin eri osiin.

Ilotulituksen järjestämislupa. Neiti A. Bergroth oikeutettiin ¹²⁾ syyskuun 6 p:nä järjestämään Taivaskalliolle ilotulitus.

Sähkölaitoksen ala-aseman perustaminen. Sähkölaitos oli anonut, että sen Kruununhakaan perustettavaa uutta ala-asemaa varten luovutettaisiin Kruununhaan entisen paloaseman varastohuone ja talli, mutta kamari päätti ¹³⁾, että mainittu ala-asema sijoitettaisiin siihen osaan Mariankadun tontin n:o 22 pihamaata, johon sai rakentaa.

Muuntaja-asemat. Sähkölaitokselle myönnettiin ¹⁴⁾ lupa muuntaja-asemien rakentamiseen seuraaviin paikkoihin: Toukolan kansakoulun pihalle, Rautalammentien tontin n:o 10 nurkkaan, Turuntien ja Munkkiniemenkadun kulmaan, Hernesaaren kortteliin n:o 178 sekä Mechelininkadun tontille n:o 5.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 24 p. tammik. 212 §. — ²⁾ S:n 1 p. huhtik. 746 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. maalisk. 4,076 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. toukok. 5,018 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. marrask. 2,271 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 1 p. lokak. 6,482 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. heinäk. 5,368 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. jouluk. 7,527 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 23 p. syysk. 1,783 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. helmik. 428 §. — ¹¹⁾ S:n 19 p. syysk. 1,765 § ja rkmin jstn pöytäk. 25 p. syysk. 6,354 §, 1 p. lokak. 6,448 §, 8 p. lokak. 6,546 ja 6,547 § sekä 26 p. marrask. 7,333 §. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. syysk. 1,658 §. — ¹³⁾ S:n 18 p. helmik. 454 § ja 26 p. syysk. 1,798 §. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. heinäk. 5,467 ja 5,468 § sekä rkmin pöytäk. 5 p. elok. 1,540 §.

Johtokadun vuokra. Rahatoimikamari päätti¹⁾ merkitä notariaattiluetteloon, että Tuurholman verotilan jouduttua kaupungin haltuun oli myöskin eräs mainitun tilan entisten omistajain ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön kesken v. 1920 tehty, tilan maalla kulkevaa johtokatua koskeva vuokrasopimus 1,200 markan vuosivuokrasta siirtynyt kaupungille.

Anomuksista, jotka koskivat lupaa radioantennin vetämiseen kaupungin maan yli, rahatoimikamari ratkaisi²⁾ 5 kielteisesti ja 2 myönteisesti.

Autonäyttely. Herrojen E. Estlanderin ja H. Lerchen anomuksen saada vuokrata Esplanaadikappelin verannan maaliskuun 16 ja 30 p:n väliseksi ajaksi aiottua autonäyttelyä varten kamari hyväksyi³⁾ ehdoin, että anojat saivat vuokraajan johtaja O. Lundbomin suostumuksen sekä että he maksoivat kaupungille 400 markan korvauksen päivältä.

Myyjäisten pitäminen Esplanaadikappelissa. Rahatoimikamari suostui⁴⁾ Sokeain keskusliiton tekemään anomukseen saada marraskuun 21—22 p:n järjestää Esplanaadikappeliin sokeain töiden myyjäiset.

Lupa pylväiden pystyttämiseen. Ryttylän ja Turkhauhan sähkösaakeyhtiö oikeutettiin⁵⁾ 50 vuodeksi pystyttämään pylväitä Ryttylän koulukodin alueelle 1 markan vuosikorvauksesta.

Rahatoimikamari hylkäsi maatalouslautakunnan ehdotuksen, että Kaarelan tilalle vedetyt puhelinjohdot luovutettaisiin Helsingin puhelinyhdistykselle, joka oli ostanut Pitäjänmäen puhelinkeskuksen⁶⁾. Sittenkin kamari päätti⁷⁾ oikeuttaa maatalouslautakunnan kaupungin metsistä leimaamaan tarvittavan määrän puita 21 puhelinpylvään pystyttämiseksi, joihin Kaarelan vuokraaja F. Holmberg saisi kiinnittää sen puhelinjohdon, minkä hän aikoi vetää tilalle.

Lupa raiteiden rakentamiseen. Rahatoimikamari oikeutti⁸⁾ Helsingin puu osakeyhtiön erinäisin ehdoin yhdistämään Ruoholahden varastoalueet n:ot 3 ja 4 rakentamalla kapearaiteisen radan alueiden välisen kadun yli 5 markan maksusta juoksumetriltä vuodessa eli kaikkiaan 85 markan vuosimaksusta, koska kadun leveys oli 17 m.

Tienviitat. Osuuskunta Suomen messut oikeutettiin⁹⁾ messujen ajaksi, kesäkuun 14—22 p:ksi, asettamaan tienviittoja eri puolille kaupunkia ja P. Nurmen kuvapatsas Unioninkadulle ruotsalaisen normaalilyseon ja saksalaisen kirkon välille.

Tammentaimien istuttaminen. Vallilan kansakoulun johtaja T. Terhenvuo oli anonut, että mainitun kansakoulun oppilaat saisivat istuttaa 16 tammentainta Korkeasaareen ja että nämä taimet saataisiin maksutta kaupungin puutaimistosta, minkä anomuksen rahatoimikamari hyväksyi¹⁰⁾.

Joulukuusi Senaatintorille. Aikakausi-lehti Allas Krönika ja Helsingfors svenska sångarförbund niminen liitto olivat anoneet, että Lucianpäiväksi pystytettäisiin sähköllä valaistava joulukuusi Senaatintorille Nikolainkirkon portaiden ja Aleksanterin patsaan välille sekä että kyseinen kuusi saisi olla paikallaan joulunpyhien yli. Rahatoimikamari myöntyi¹¹⁾ tähän ja osoitti käyttövaroistaan 4,500 markkaa yhdistyskaapelin laskemiseen torin alla ole-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5 p. marrask. 6,995 §. — ²⁾ S:n 7 p. toukok. 4,756 ja 4,757 §, 1 p. heinäk. 5,352 §, 29 p. heinäk. 5,548 §, 12 p. elok. 5,591 § sekä 17 p. jouluk. 7,626 ja 7,627 §. — ³⁾ S:n 29 p. tammik. 3,283 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. lokak. 1,891 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. tammik. 186 §. — ⁶⁾ S:n 24 p. tammik. 230 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 2 p. huhtik. 4,298 §. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. maalisk. 736 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 28 p. toukok. 5,017 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. toukok. 954 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. marrask. 2,277 §.

vaan sähköjohtoverkkoon sekä 1,000 markkaa kuusen hankkimista ja pystyttämistä sekä lamppujen kiinnittämistä varten.

Käpylän ravirata. Suomen raviurheilun ystävät nimiselle yhdistykselle myönnettiin ¹⁾ Käpylän raviradan kuluvan vuoden vuokran suorittamisen lykkäystä, kunnes kaupunki oli ratkaissut alueen lunastamiskysymyksen, kuitenkin enintään kesäkuun 1 p:ään.

Kaupunginvaltuuston päätettyä ²⁾ lunastaa Käpylän raviradan oikeutettiin ³⁾ lukuisat yhdistykset käyttämään sitä harjoituksia tai kilpailuja varten osin 25 markan, osin 100 markan maksusta harjoituspäivältä ja 2,000 markan maksusta kilpailupäivältä.

Urheilukentät. Rahatoimikamari hyväksyi ⁴⁾ muutamin pienehköin muutoxin Eläintarhan urheilukentän käyttämistä koskevan urheilulautakunnan ehdotuksen.

Koska oli selvitetty, että Käpylän urheilijat, Voimistelu- ja urheiluseura Jyry ja Voimistelu- ja urheiluseura Visa nimiset urheiluseurat olivat kommunistisia, kamari päätti ⁵⁾ peruuttaa niille myönnetyt kaupungin urheilukentän käyttöoikeudet ja tämän jälkeen evätä näiden sekä muiden kommunististen yhdistysten tekemät samanlaiset anomukset.

Eläintarhan urheilukenttä vuokrattiin ⁶⁾ Suomen voimistelu- ja urheiluliitolle kesäkuun 12 ja 15 p:n väliseksi ajaksi 500 markan maksusta.

Kronohagens idrottsförening nimisen seuran anomuksesta rahatoimikamari päätti ⁷⁾ palauttaa seuralle sen maksaman, 1,000 markan suuruisen Eläintarhan urheilukentän vuokran syyskuun 1 ja 2 p:ltä, koska seura ei ollut saanut oikeutta kilpailujen järjestämiseen mainittuina päivinä.

Muutamat pyöräilyseurat olivat anoneet saada määrättyinä päivinä käyttää Kallion urheilukentän juoksurataa harjoitustarkoituksiin, ja rahatoimikamari oikeutti ⁸⁾ kyseiset yhdistykset käyttämään mainittua juoksurataa keskiviikkoin klo 7—9 ja klo 19:stä radan sulkemiseen asti, kuitenkin niin, että keskikenttä samaan aikaan voitiin luovuttaa kenttäurheilu- ja jalkapalloilutarkoituksiin.

Urheilulautakunnan esityksestä rahatoimikamari päätti ⁹⁾ mikäli mahdollista rajoittaa Eläintarhan urheilukentän luovuttamista vapaita kilpailuja, varsinkin sotilaskilpailuja, varten, kun taas Kallion urheilukenttää entistä enemmän käytettäisiin tällaisia kilpailuja varten.

Eläintarhan urheilukentän pukeutumissuojat vuokrattiin ¹⁰⁾ syysyksi 1930 eri urheiluseuroille 150 markan maksusta suojalta.

Rahatoimikamari päätti ¹¹⁾ hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen Annalan länsipuolelle rakennettavaksi urheilukentäksi, jonka kustannusten oli laskettu nousevan yhteensä 1,045,000 markkaan.

Kaupungin puistojen, aukoiden y. m. käyttöoikeudet. Seuraavat yhdistykset y. m. oikeutettiin käyttämään kaupungin puistoja ja aukioita alla mainituihin tarkoituksiin:

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. maalisk. 4,094 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 61. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,511 §, 26 p. syysk. 1,807 § ja 17 p. lokak. 1,918 § sekä rkmin jstn pöytäk. 5 p. elok. 5,582 §, 12 p. elok. 5,594 §, 26 p. elok. 5,984—5,986 §, 10 p. syysk. 6,165 § ja 17 p. syysk. 6,313 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 4,951 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. elok. 1,555 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. helmik. 3,690 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. elok. 5,983 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. toukok. 4,952 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. syysk. 1,666 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 26 p. elok. 5,982 §, 10 p. syysk. 6,117 § ja 25 p. syysk. 6,353 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. heinäk. 1,422 §.

Voimistelu- ja urheiluseura Jyry kesäkuun 7—9 p:nä käyttämään Mäntymäen ja Eläintarhan kasvihuoneiden välistä notkoa kansainvälisten painikilpailujen järjestämiseen ¹⁾;

Voimistelu- ja urheiluseura Into heinäkuun 26 ja 28 p:n välisenä aikana käyttämään erästä Mäntymäen aluetta kansainvälisten painikilpailujen järjestämiseen ²⁾;

Suomen naisten liikuntakasvatusliitto käyttämään kokeeksi kesäkuun aikana Johanneksenkirjon alapuolella olevaa kenttää tiistaisin ja torstaisin klo 15—18 ³⁾;

urheiluseura Helsingin kisa-veikot käyttämään Kaivopuistoa lokakuun 12 p:nä Helsingin maratonjuoksun järjestämiseen ⁴⁾;

Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo käyttämään Haapaniemen urheilukenttää pesäpallokilpailuja varten maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin ⁵⁾;

Helsingin moottoripyöräklubi sijoittamaan huhtikuun 18—19 p:nä Päijänteen ympäri tapahtuvien moottoripyöräkilpailujen, heinäkuun 6 p:nä pidettävien kesäkilpailujensa sekä marraskuun 1 p:nä ja 2 p:nä pidettävien kilpailujensa lähtökohta ja maali Senaatintorille ⁶⁾;

Suomen moottoripyöräliitto sijoittamaan Petsamo-kilpailujen lähtökohta ja maali Senaatintorille heinäkuun 25 p:n ja elokuun 3 p:n väliseksi ajaksi ⁷⁾;

Kisa-toverit niminen urheiluseura syyskuun 28 p:nä käyttämään Kaisaniemen puistoa juoksukilpailujen järjestämiseen ⁸⁾;

Käpylän urheilijat niminen urheiluseura kesäkuun 23 ja 24 p:nä, heinäkuun 20 p:nä, elokuun 17 p:nä ja syyskuun 7 p:nä järjestämään kesäjuhlat ajuri E. Virran vuokraamalle Käpylän ⁹⁾ alueelle; ajuri Virta kieltäytyi ¹⁰⁾ kuitenkin luovuttamasta mitään kyseisen alueen osaa, jonka takia oikeus peruutettiin;

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto toukokuun aikana käyttämään erästä Pallokentän osaa tivolihevien järjestämiseen ¹¹⁾;

Koteja kodittomille lapsille niminen yhdistys käyttämään Hesperian puiston hiekkakenttää toukokuun 7 p:n ja kesäkuun 7 p:n sekä kesäkuun 10—25 p:n välisenä aikana järjestääkseen sinne huvikentän ¹²⁾;

yhdistys Ekenäs folkhälsa sijoittamaan kaksi karusellia Hakaniementorille ja Tehtaanpuistoon, Hakaniementorille huhtikuun 26 p:n ja toukokuun 12 p:n väliseksi ajaksi ja Tehtaanpuistoon toukokuun 13 p:stä 31 p:ään sekä elokuun 16 p:n ja syyskuun 7 p:n väliseksi ajaksi ¹³⁾;

Helsingin suomalaisten partiojärjestöjen toimikunnat helatorstaina toukokuun 29 p:nä käyttämään Kaivopuistoa leirinäytöstä ja ulkoilmajuhlaa varten ¹⁴⁾;

Helsingin yliopiston ylioppilaskunta toukokuun 13 p:nä saamaan kevätjuhlaansa varten käytettäväkseen Ullanlinnan kylpylaitoksen länsipuolella oleva ruohokenttä ¹⁵⁾;

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. maalisk. 4,092 § ja 16 p. huhtik. 4,510 §. — ²⁾ S:n 26 p. kesäk. 5,259 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. maalisk. 678 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. huhtik. 4,519 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. toukok. 4,744 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,425 §, 1 p. heinäk. 5,369 § ja 29 p. lokak. 6,894 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. heinäk. 5,527 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. syysk. 6,164 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. huhtik. 900 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. heinäk. 5,366 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. huhtik. 4,520 §. — ¹²⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 173 § ja 6 p. kesäk. 1,256 §. — ¹³⁾ S:n 18 p. tammik. 174 § ja rkmrin jstn pöytäk. 26 p. kesäk. 5,266 §. — ¹⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. tammik. 3,282 § ja 21 p. toukok. 4,948 §. — ¹⁵⁾ S:n 30 p. huhtik. 4,680 §.

Suomen rauhanliiton Helsingin osasto kesäkuun 15 p:nä, heinäkuun 20 p:nä sekä elokuun 17 p:nä pitämään ulkoilmakokouksia Kaisaniemen puistossa ¹⁾;

Suomen antimilitaristinen liitto kesäkuun 14 p:nä, heinäkuun 13 p:nä sekä elokuun 9 ja 10 p:nä pitämään ulkoilmakokouksia Kaisaniemen puistossa ²⁾;

Suomen työväen raittiusliiton Helsingin järjestö kesäkuun 8 p:nä käyttämään Eläintarhan Mäntymäkeä raittiusjuhlan järjestämiseen ³⁾;

Helsingin sosialidemokraattisen naisyhdistyksen juhlatoimikunta heinäkuun 6 p:nä käyttämään Hakasalmen puistoa Sosialidemokraattisen työläisnaisliiton 30-vuotisjuhlan järjestämiseen ⁴⁾;

Helsingin sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö toukokuun 1 p:nä käyttämään Eläintarhan Mäntymäkeä vappujuhlaansa ⁵⁾ järjestämiseen sekä sittemmin pitämään vaalikokouksia Hauhontien puistikossa, Haapaniemen urheilukentällä, Hakasalmen puistossa, Tehtaanpuistossa ja Kallion urheilukentällä ⁶⁾;

suomalaisten ylioppilaiden vappujuhlatoimikunta toukokuun 1 p:nä käyttämään Kaivopuistossa sijaitsevan Ullanlinnan kylpylaitoksen edessä olevaa kenttää ⁷⁾;

Helsingin ammatillinen keskusneuvosto toukokuun 1 p:nä käyttämään Hesperian ja Hakaniemen puistoja vappujuhlaansa varten ⁸⁾;

Osuuskunta Suomen messut toukokuun 15 p:n ja kesäkuun 30 p:n välisenä aikana käyttämään Johanneksenkirjon alapuolella olevaa kenttää näyttelytarkoituksiin ⁹⁾;

Kulutusosuuskuntien keskusliitto kesäkuun 9 p:nä järjestämään kansanjuhla Hakasalmen ja Hesperian puistoihin ¹⁰⁾;

Vallilan sosialistinen yhdistys torstaina toukokuun 29 p:nä käyttämään erästä Mustikkamaan kenttää kansanjuhlaa varten ¹¹⁾;

Helsingin ammatillinen paikallisjärjestö kesäkuun 15 p:nä ja elokuun 3 p:nä pitämään kesäjuhlat Hakasalmen puistossa ¹²⁾;

Helsingin sosialidemokraattinen työväenyhdistys heinäkuun 20 p:nä ja elokuun 31 p:nä järjestämään arpajais- ja kesäjuhlat Hakasalmen puistoon 100 markan päivämaksusta ¹³⁾;

Helsingin kisa-veikot niminen urheiluseura kesäkuun 14—15 p:nä käyttämään Hakasalmen puistoa kansanjuhlaa ¹⁴⁾ varten; seura peruutti kuitenkin sittemmin anomuksensa ¹⁵⁾;

Helsingin sosialidemokraattisen kunnallisjärjestön juhlatoimikunta kesäkuun 26 p:nä, heinäkuun 27 p:nä ja elokuun 10 p:nä käyttämään Hakasalmen puistoa kansanjuhlien järjestämiseen 100 markan päivämaksusta ¹⁶⁾;

Suomen lähetysseura kesäkuun 28 p:nä käyttämään Kaivopuiston vallien pohjoispuolta ulkoilmajuhlaa varten ¹⁷⁾;

Suomen lutherilainen evankeliumiyhdistys kesäkuun 15 p:nä järjestämään ulkoilmajuhla Mäntymäen rinteelle ¹⁸⁾;

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. kesäk. 5,152 §. — ²⁾ S:n 4 p. kesäk. 5,125 §. — ³⁾ S:n 16 p. huhtik. 4,511 § ja 28 p. toukok. 5,026 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. helmik. 3,487 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. maalisk. 3,817 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. syysk. 1,768 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. huhtik. 4,636 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. tammik. 3,279 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 10 p. toukok. 995 §. — ¹⁰⁾ S:n 24 p. tammik. 227 §. — ¹¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 4,953 §. — ¹²⁾ S:n s:n 4,954 §. — ¹³⁾ S:n s:n 4,955 § ja 21 p. elok. 5,869 §. — ¹⁴⁾ S:n 21 p. toukok. 4,956 §. — ¹⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 6 p. kesäk. 1,256 §. — ¹⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. toukok. 5,027 §. — ¹⁷⁾ S:n 7 p. toukok. 4,741 §. — ¹⁸⁾ S:n 10 p. kesäk. 5,150 §.

Pelastusarmeija pitämään juhannuspäivänä ulkoilmakokouksia Tuurholmassa ja kesäkuun 29 p:nä ulkoilmajuhla Kaivopuiston vallien pohjoispuolella sekä toukokuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n välisenä aikana pitämään ulkoilmakokouksia Kaivopuistossa ja erinäisissä muissa paikoissa kaupungissa ¹⁾, järjestämään katurahankeräys huhtikuun 19, 22 ja 23 p:nä sekä asettamaan n. s. joulupatoja eri tahoille kaupunkiin joulun ajaksi ²⁾; sekä

Kansainvälinen raamatuntutkijain seura pitämään kesän aikana sunnuntaisin jumalanpalveluksia Mäntymäellä sekä Karstulan- ja Hattulanteiden välisellä vuorella ³⁾).

Helsingin suojeluskunnan Käpylän komppania ja Käpylän vapaaehtoinen palokunta nimiset järjestöt olivat yhdessä anoneet saada kesäjuhliensa yhteydessä käyttää Taivaskallion eteläistä rinnettä tilapäisen pienoiskivääri-ampumaradan järjestämiseen, mihin rahatoimikamari suostui ⁴⁾ toistaiseksi ja ehdoin, että ampumisajoiksi asetettiin vartija radan taakse valvomaan, etteivät ohikulkijat lähestyneet sitä.

Kaatoapaikat. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾, että aikaisemmin vahvistettuja ⁶⁾ lumenkaatoapaikkoja edelleen käytettäisiin talvella 1930—31. Rakennusjätteitä sai kaataa Länsisataman korttelien n:ot 263 ja 264 eteläpuolella olevalle alueelle. Lantaa ja muita jätteitä varten osoitettiin seuraavat kaatoapaikat: Länsisataman kortteli n:o 263; Sörnäisten rantatien tontti n:o 17; sekä eräs Pääskylänkadun varrella Fleminginkadun risteyksessä sijaitseva alue.

Täyteaineen vastaanottaminen. Rahatoimikamari ilmoitti ⁷⁾ kaupungin yleisten töiden hallitukselle, että täyteainetta sai kuljettaa seuraaviin paikkoihin, nimittäin Taivalsaaren ja Hesperianesplanaadin väliselle alueelle, Saukonkarin ulkopuolelle, Jätkäsaaren eteläpuolelle, Munkki- ja Hernesaarien väliselle alueelle, Sörnäisten rantatielle, Kulosaaren ulkopuolella oleville alueille sekä Kumpulan niitylle.

Jätteiden kuormauspaikat. Rahatoimikamari kehoitti ⁸⁾ kaupungin yleisten töiden hallitusta yksissä neuvoin puhtaanapitolaitoksen johtajan kanssa mitä pikimmin laatimaan Kuortaneenkadun varrelle tehdaskortteleihin n:ot 691 ja 692 järjestettävien uusien jätteiden kuormauspaikkojen piirustukset ynnä kustannusarviot.

Omnibusautoliikenne. Maistraatille antamassaan lausunnossa kamari puolsi Osakeyhtiö Omnibus aktiebolagin tekemää anomusta, että yhtiö oikeutettaisiin kesällä arkipäivisinkin harjoittamaan säännöllistä omnibusautoliikennettä Seurasaaren ⁹⁾, sekä toukokuun 15 p:n ja syyskuun 15 p:n välisenä aikana Erottajan—Hietaniemen ¹⁰⁾ linjalla.

Samaten rahatoimikamari puolsi ¹¹⁾ yhtiön anomusta Erottajan—Hietalahden linjan väliaikaisesta jatkamisesta kesän ajaksi Hietalahdenrannassa sijaitsevaan Pihlajasaaren laivojen lähtöpaikkaan asti.

Antamassaan lausunnossa rahatoimikamari puolsi ¹²⁾ Osakeyhtiö Omnibus aktiebolagin tekemää anomusta saada ottaa käytäntöön uuden 40 matkustajapaikkaa käsittävän omnibusautotyypin.

Maistraatin pyytämässä lausunnossa herra M. Liinakosken anomuksesta, joka koski oikeutta omnibusautoliikenteen harjoittamiseen Kasarmintorin—

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 4,743 §, 17 p. kesäk. 5,210 ja 5,212 § sekä 26 p. kesäk. 5,255 §. — ²⁾ S:n 16 p. huhtik. 4,493 § ja 23 p. jouluk. 7,704 §. — ³⁾ S:n 21 p. toukok. 4,947 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. heinäk. 5,500 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 31 p. lokak. 2,080 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 178. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 25 p. helmik. 504 §. — ⁸⁾ S:n 24 p. tammik. 224 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. huhtik. 936 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 4,754 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. elok. 1,546 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. kesäk. 1,321 §.

Kumpulän omakotialueen—Toukolan matkalla, rahatoimikamari päätti¹⁾ ilmoittaa, ettei kaupunki mitenkään vastustanut mainitun anomuksen hyväksymistä.

Marjaniemen huvilayhdyskunta osakeyhtiö oli anonut oikeutta suunnitellun Helsingin ja Marjaniemen välisen omnibusautolinjan päätekohtan järjestämiseen Kasarmintorille, jolloin kamari päätti²⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista tätä vastaan.

Raskaiden autojen käyttöäminen. Maistraatille antamassaan lausunnossa rahatoimikamari ehdotti hylättäväksi³⁾ lukuisten liikkeiden tekemät anomukset enemmän kuin 6 bruttotonnin painavien kuorma-autojen käyttämisestä edelleen v:n 1931 tammikuun 1 p:n jälkeen.

Työntekijäin kuljetus. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ anoa kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöltä, että kaupunki oikeutettaisiin käyttämään omia ja vuokrattuja kuorma-autoja työntekijäin kuljettamiseen Herttoniemen satamarakennustöihin ja Oulunkylän—Herttoniemen rautatietöihin ja takaisin.

Ministeriö suostui⁵⁾ tähän ehdoin, että poliisilaitos ennen autojen käyttämistä tällaiseen kuljetukseen neuvoteltuaan asianomaisen katsastusmiehen kanssa määräsi, miten monta työmiestä kussakin autossa sai kuljettaa sekä mitä yleisen liikenneturvallisuuden kannalta oli otettava huomioon istumapaikkojen y. m. suhteen.

Luistinradat. Helsingfors skridskoklubb nimisen seuran anomuksen, että Tehtaanpuiston järjestettävä urheilukenttä tasoitettaisiin vaakasuoraksi sekä suurennettaisiin ja varustettaisiin vesiposteilla, jotta sitä talvella voisi käyttää luistinratana, rahatoimikamari hylkäsi⁶⁾ antaen samalla kertaa urheilulautakunnalle tehtäväksi laatia ja antaa ehdotuksen maaluistinratojen järjestämisestä eri paikkoihin kaupunkiin.

Lautakunta ehdotti sittemmin, että kaupunki talveksi 1930—1931 rakennuttaisi omalla kustannuksellaan luistinradan Käpylään⁷⁾, koska tämän kaupunginosan asukkaat erikoisesti tarvitsivat sellaista. Sitä paitsi lautakunta piti toivottavana, että kaupungin eri osiin sijoitettaisiin pienehköjä, aitaamattomia lasten luistinratoja, joilla ei kannettaisi maksua. Sopivina lautakunta ehdotti seuraavia paikkoja: Vuorimiehenpuistikon leikkikenttää, Telakanpuistikkoo, Lapinlahdenpuistikkoo, Nervanderinpuistikkoo, Agricolanpuistikkoo, Haapaniemen urheilukenttää ja Vallilan leikkikenttää.

Rahatoimikamari antoi⁸⁾ vielä urheilulautakunnalle tehtäväksi ehdottaa Käpylän luistinradalla kannettavat pääsymaksut. Lautakunnan annettua ehdotuksensa kamari sen mukaisesti päätti⁹⁾ vahvistaa seuraavat maksut: aikuisten kertamaksu 2 markkaa ja lasten 1 markka sekä aikuisten kausikortit 30 ja lasten 20 markkaa. Sitä paitsi kamari päätti, että lapset saivat vapaasti käyttää rataa arkipäivisin klo 12—16 sekä että yksityisille radoille vahvistettuja alennuskortteja ja luokkaluistelua koskevia sääntöjä sovellettaisiin myöskin Käpylän radalla.

Pallokenttä osakeyhtiö oli sittemmin tarjoutunut huolehtimaan Runeberginkadun leikkikentälle ja Käpylään suunniteltujen kunnallisten luistinratojen hoidosta m. m. ehdoin, että kaupunki panetti radat täydelliseen kuntoon ja että kummallakin radalla sai klo 17 jälkeen kantaa 2 markan kerta-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. jouluk. 2,428 §. — ²⁾ S:n 26 p. elok. 1,594 §. — ³⁾ S:n 9 p. jouluk. 2,429 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. marrask. 2,333 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. jouluk. 7,576 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. helmik. 388 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 216. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. lokak. 1,928 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. marrask. 2,266 §.

maksun aikuisilta ja 1 markan maksun 16 vuotta nuoremmilta lapsilta sekä että ratamerkkien hinnat vahvistettiin edellisiltä 35 ja jälkimmäisiltä 25 markaksi. Tämän johdosta rahatoimikamari muuttaen edellä mainittua, Käpylän luistinradan maksuista tekemäänsä päätöstä päätti¹⁾ periaatteellisesti hyväksyä yhtiön tarjouksen ehdoin, että yhtiö luistelukauden päätyttyä suoritti kaupunginkassaan mahdollisesti saamansa voiton; mahdollinen tappio sitä vastoin joutuisi yhtiön kärsittäväksi.

Kamarin aikaisemman päätöksen mukaisesti²⁾ järjestettäisiin sitä paitsi Runeberginkadun verrella olevalle pienemmälle leikkikentälle sekä Vallilaan maksuttomat lasten luistinradat, jotka uskottiin rakennuskonttorin hoitoon, kaikki tämä edellyttäen, että kaupunginvaltuusto hyväksyi kunnallisten luistintojen kuntoonpanoa ja hoitoa varten talousarvioehdotukseen merkityt määrärahat³⁾.

Sitä paitsi rahatoimikamari päätti⁴⁾, että talveksi 1930—31 järjestettäisiin Käpylän leikkikentälle maksuton pienten lasten luistinrata.

Työväen luistinrata osakeyhtiö oli anonut oikeutta luistinradan järjestämiseen Brahenkadun varrella olevalle urheilukentälle, ja rahatoimikamari suostui⁵⁾ tähän seuraavin ehdoin: kenttä siihen kuuluvine rakennuksineen luovutetaan korvauksetta yhtiölle, kuitenkin niin, että vedenkulutuksesta suoritetaan säädetty maksu; lunta saa kaataa sivuille, kunnes rakennuskonttori toisin määrää, mutta Brahen- ja Helsinginkatujen puoleisille sivuille ainoastaan puhdasta lunta; pylviäitä saa pystyttää siten, että hiilimurskarata ja istutukset eivät vahingoitu; kentän saa aidata vain sellaisten kilpailujen ajaksi, joista kannetaan pääsymaksu.

Helsingin luistelijat niminen yhdistys oikeutettiin⁶⁾ ylläpitämään luistinrataa Kaisaniemenlahdella talvella 1930—31.

Herra H. Granroth oikeutettiin talvina 1929—30⁷⁾ ja 1930—31⁸⁾ pitämään luistinrataa satamahallituksen tarkemmin määräämällä paikalla Merisatamassa ehdoin, että hallituksen antamia ohjeita tarkoin seurattiin. Sitä vastoin kamari epäsi⁸⁾ radan järjestämistä Vuorimiehenpuistikon leikkikentälle koskevan anomuksen.

Suomenlinnan urheilijat nimiselle urheiluseuralle myönnettiin⁹⁾ kamarin käyttövaroista 5,000 markan määräraha luistinradan järjestämiseen Suomenlinnaan talveksi 1930—31.

Leikkikentät ja kelkkamäet. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ antaa rakennuskonttorille tehtäväksi rakentaa talveksi 1929—30 Pasilaan 1 tai 2 kelkkamäkeä käytettävissä olevien määrärahein suuruuden mukaan.

Sitä paitsi kamari päätti¹⁰⁾ kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta harkintansa mukaan merkitsemään v:n 1931 talousarvioon määrärahan Pasilan leikkikentän kuntoonpanemista varten.

Kilparatojen järjestäminen jäälle. Suomen raviurheilun ystävät niminen yhdistys oikeutettiin¹¹⁾ järjestämään ravirata Pohjoissataman jäälle talvella 1929—30 ehdoin, että tarkoin noudatettiin satamahallituksen ja poliisimestarin antamia määräyksiä.

Mainitulle yhdistykselle myönnettiin¹²⁾ sama oikeus talvikaudeksi 1930—31.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 25 p. marrask. 2,282 § ja 28 p. marrask. 2,330 §. — ²⁾ S:n 17 p. lokak. 1,928 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 62. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. marrask. 2,331 §. — ⁵⁾ S:n s:n 2,329 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. marrask. 7,029 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 423 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. jouluk. 2,430 §. — ⁹⁾ S:n s:n 2,438 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. tammik. 47 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. helmik. 424 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 6,895 §.

Helsingin autoilijat niminen yhdistys oikeutettiin¹⁾ samoin ehdoin järjestämään kilparata Taivallahden jälle.

Lupa jäiden ottamiseen. Seuraavat liikkeet ja yksityiset henkilöt oikeutettiin ottamaan jäitä alla mainituista paikoista talvella 1929—30 seuraavista maksuista:

Aktiebolaget P. Sinebrychoff osakeyhtiö 7,000 m²:n suuruiselta Salmi- ja Kellosaaren väliseltä alueelta 30 pennin maksusta m²:ltä eli kaikkiaan 2,100 markasta²⁾;

Herra V. J. Rantala 5,000 m²:n suuruiselta Vantaanjoen alueelta n. s. Ryssänsillan alapuolelta 40 pennistä m²:ltä eli yhteensä 2,000 markasta³⁾;

Herra A. Ståhlberg 250 m²:n suuruiselta Vantaanjoen alueelta ja 1,500 m²:n suuruiselta Vanhankaupungin selän alueelta maksun ollessa edellisestä 40 penniä m²:ltä eli kaikkiaan 100 markkaa ja jälkimmäisestä 30 penniä m²:ltä eli yhteensä 450 markkaa⁴⁾;

Rouva S. Öhrnberg 1,000 m²:n laajuiselta Vantaanjoen alueelta 40 pennin maksusta m²:ltä eli kaikkiaan 400 markasta⁵⁾;

Aktiebolaget Hugo Bastman osakeyhtiö 2,500 m²:n suuruiselta Vanhankaupungin lahden alueelta 750 markan maksusta⁶⁾;

Osakeyhtiö Arabia aktiebolag n. 100 m²:n suuruiselta alueelta yhtiön tehtaan ääriksen laiturin ulkopuolelta 30 markan maksusta⁷⁾;

Herra A. E. Lindholm 2,000 m²:n laajuiselta Vanhankaupungin selän alueelta 30 pennin maksusta m²:ltä eli yhteensä 600 markasta⁸⁾; sekä

Herra R. Nyman 2,000 m²:n suuruiselta Vantaanjoen alueelta 40 pennin maksusta m²:ltä eli kaikkiaan 800 markasta⁹⁾.

Talveksi 1930—31 myönnettiin seuraavat jäidenottamisluvut:

Aug. Ludw. Hartwallin kivennäisvesitehdas osakeyhtiölle 4,000 m²:n laajuiselta alueelta Vantaanjoen Pikkukoskenlahdesta 40 pennin maksusta m²:ltä eli kaikkiaan 1,600 markasta¹⁰⁾; sekä

Rouva S. Öhrnbergille 1,000 m²:n laajuiselta Vantaanjoen alueelta 40 pennin maksusta m²:ltä eli yhteensä 400 markasta¹¹⁾.

Kaikissa tapauksissa määrättiin luvan myöntämisen ehdoksi, että vuokramaksut oli suoritettava ennakolta kaupunginkassaan ja jääradat huolellisesti aidattava kuusilla kaupungin kalastuksenkaitsijan antamien ohjeiden mukaisesti, ettei ratoja otettu käytäntöön, ennenkuin kalastuksenkaitsija oli antanut siihen luvan, sekä että muutenkin noudatettiin kaikkia mainitun virkamielen antamia määräyksiä.

Rahatoimikamari päätti¹²⁾ veloittaa keskusvankilalta 265 m²:n suuruudesta jäidenottopaikasta 30 penniä m²:ltä eli kaikkiaan 79: 50 markkaa.

Lupa hiekan ottamiseen. Herttoniemen museon intendentti oikeutettiin¹³⁾ saamaan museon tarpeisiin ilmaiseksi 30 kuormaa hiekkaa kaupungin varastosta.

Rahatoimikamari oikeutti¹⁴⁾ lastentarha Alppimajan johtajattaren saamaan kaupungin varastosta autokuormalisen hiekkaa lastentarhan aidattua leikkipaikkaa varten.

Korvaus puiden kaalamisesta. Kamreeri V. Hougbergin anomuksesta kamari osoitti¹⁵⁾ käyttövaroistaan 3,000 markkaa korvaukseksi puista, joita

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 484 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. helmik. 3,485 §. — ³⁾ S:n s:n 3,489 §. — ⁴⁾ S:n s:n 3,490 ja 3,491 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. helmik. 3,673 §. — ⁶⁾ S:n s:n 3,674 §. — ⁷⁾ S:n s:n 3,692 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. maalisk. 3,815 a §. — ⁹⁾ S:n s:n 3,816 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. syysk. 6,314 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. marrask. 7,337 §. — ¹²⁾ S:n 26 p. helmik. 3,705 §. — ¹³⁾ S:n 30 p. huhtik. 4,689 §. — ¹⁴⁾ S:n s:n 4,675 §. — ¹⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,519 §.

kaupungin palveluksessa olevat henkilöt olivat kaatanneet anojan omistamasta osasta Killingholmen nimistä saarta.

Metsästysoikeus. Palopäällikkö G. Waseniukselle myönnettiin ¹⁾ oikeus harjoittaa metsästystä v. 1930 Viikin latokartanon mailla sekä lintumetsästystä Vanhankaupungin selällä, Herttoniemen ja Kulosaaren kartanon vesialueet mukaan lukien, 100 markan ennakkovuokrasta.

Lupa rakennusten teettämiseen. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin ²⁾ rakennuttamaan odotussuoja Nordenskiöldinkadun varrella olevalle Pasilan linjan vaihtopaikalle ehdoin, että piirustukset alistettiin kamarin hyväksyttäväksi.

Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa oikeutettiin ³⁾ rakennuttamaan pumppuhuone Sörnäisten satamaan 900 markan vuosivuokrasta.

Herra K. Lindqvistille myönnettiin ⁴⁾ oikeus ulkoaluerakennuksen teettämiseen Herttoniemen vuokrapalstalle n:o 53.

Lupa rakennuksen säilyttämiseen. Eläintarhan huvilan n:o 4 vuokraaja leskirouva H. Söderberg oikeutettiin ⁵⁾ toistaiseksi ja enintään vuokra-ajan päättymiseen asti v. 1933 pitämään vuokra-alueen ulkopuolella sijaitseva talousrakennus paikallaan, jota vastoin huvila-alueen aita heti oli joko poistettava tai siirrettävä kyseisen alueen vahvistetulle rajalle.

Poliisilaitoksen koiratallin siirtäminen. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾, että poliisilaitoksen koiratalli oli mitä pikimmin siirrettävä silloiselta paikaltaan Vallilasta vesijohtolaitoksen pääaseman lähistöllä olevalle paikalle Vanhaankaupunkiin, minkä siirtämisen kustannukset nousisivat 75,000 markkaan.

Paviljonkien siirtäminen. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin ⁷⁾ siirtämään Euran- ja Hämeenteiden kulmassa oleva odotuspaviljonki Nordenskiöldinkadulle Pasilan linjan päätekohtaan sekä Nordenskiöldinkadun ja Turuntien kulmassa oleva vartijan maja Euran- ja Hämeenteiden kulmaan.

Rahatoimikamari päätti ⁸⁾ velvoittaa Helsingin soutuklubin ennen kesäkuun 1 p:ää siirtämään paviljonkinsa klubille osoitettuun uuteen paikkaan ja lähettämään uuden rakennuksen piirustukset kamarin tutkittaviksi ja vahvistettaviksi.

Aidan siirtäminen. Erään Hietaniemellä olevan vanhan aidan siirtämiseen rahatoimikamari osoitti ⁹⁾ 15,000 markkaa pääluokkaan Yleiset työt merkityistä käyttövaroistaan.

Rakennusten poistaminen. Rahatoimikamari antoi kiinteistöisännöitsijälle tehtäväksi ¹⁰⁾ myydä julkisella huutokaupalla eteläisen narinkkarakennuksen revittäväksi ja kuljetettavaksi pois.

Rahatoimikamari velvoitti ¹¹⁾ Nobel-Standard osakeyhtiön Suomessa heti toimittamaan pois Sörnäisten niemellä rautatielaiturin pohjoispuolella olevan puumakasiinin, jota paitsi yhtiön tuli suorittaa siitä vuokraa vielä yhteensä 1,100 markkaa v:n 1929 joulukuun 1 p:n ja v:n 1930 maaliskuun 1 p:n väliseltä ajalta.

Kammionkadun tasoittamisen yhteydessä rahatoimikamari päätti ¹²⁾, että johtaja E. Pauligin omistama portinvartijan rakennus, joka sijaitti johtaja Pauligin vuokraaman Humallahden vuokra-alueen ulkopuolella, oli poistettava ennen v:n 1931 helmikuun 1 p:ää.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. kesäk. 5,207 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. toukok. 1,070 §. — ³⁾ S:n 27 p. toukok. 1,172 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 1 p. heinäk. 5,355 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. lokak. 1,889 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. tammik. 32 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. syysk. 1,747 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5 p. maalisk. 3,820 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 30 p. toukok. 1,196 §. — ¹⁰⁾ S:n 3 p. lokak. 1,847 §. — ¹¹⁾ S:n 1 p. maalisk. 520 §. — ¹²⁾ S:n 5 p. jouluk. 2,415 §.

Taipale n:o 6 nimisen asuntopalstan vuokraajaa kehoitettiin¹⁾ kuukauden kuluessa irtisanomisen jälkeen toimittamaan pois Runeberginkadun tontilla n:o 46 oleva ulkokuonerakennus.

Maisraatille antamassaan lausunnossa kamari puolsi²⁾ merikapteeni P. Henrikssonin anomusta, että korttelissa n:o 199 sijaitsevien Siltatien tonttien n:ot 12 b ja 12 c välisellä rajalla olevan rakennuksen purkamisen saisi lykätä tuonemmaksi.

Rahatoimikamari oikeutti³⁾ herra E. J. Walldenin lykkäämään Pasilassa Leankadun tontilla n:o 8 olevan halkovajan poistamisen heinäkuun loppuun.

Herra H. Aaltonen oikeutettiin⁴⁾ lykkäämään Berga n:o 5 nimisellä huvila-alueella olevan rakennuksen poistaminen kesäkuun 25 p:ään.

Kaupungin maalla olevat rakennukset. Rahatoimikamarin annettua kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi korttelissa n:o 331 olevalle Hämeentien tontille n:o 31 kuuluvien, osaksi kaupungin omistamalla Pengerkadun tontilla n:o 13 sijaitsevien rakennusten vuokramaksua koskevan kysymyksen selvittämisen hallitus oli ehdottanut, että tontin n:o 31 vuokraajaa veloitettaisiin 1,500 markan vuosivuokran mukaan aikaisemmilta vuosilta. Koska vuokraaja kuitenkin v. 1909⁵⁾ oli oikeutettu pysyttämään rakennukset tontilla n:o 13 480 markan vuosivuokrasta mutta sittemmin oli kieltäytynyt maksamasta mainittua vuokraa vuosilta 1919 ja 1920 sen johdosta, että hän oli v. 1918⁶⁾ ostanut Hämeentien tontin n:o 29, rahatoimikamari oli v. 1921 erehdyksestä vapauttanut hänet koko kyseisen vuokran maksamisesta, joten Pengerkadun tontilla n:o 13 olevat rakennukset lähes 12 vuotta olivat olleet kaupungin maalla omistajan suorittamatta niistä mitään korvausta.

Koska tontin n:o 31 omistaja kauppias A. Lind oli tarjoutunut maksamaan mainitun maa-alueen käytöstä korvausta 240 markkaa vuodessa 12 vuodelta eli yhteensä 2,880 markkaa ja koska maksu oli suhteellisen pieni, sitä paitsi 5 viimeiseltä vuodelta 100 %:lla korotetun maksun, jolloin korotus nousi 1,200 markkaan, sekä sitä paitsi kaikille erille korkoa 6 %:n mukaan, kamari päätti⁷⁾ hyväksyä tehdyn tarjouksen. Samalla kamari antoi asiamiehelle tehtäväksi heti irtisanoa kyseisiä tontilla n:o 13 olevia rakennuksia koskevan sopimuksen niin, että ne tuli poistaa kolmen kuukauden kuluessa, kuitenkin viimeistään v:n 1931 helmikuun 1 p:nä.

Hermannin lentoparakit. Rahatoimikamari oli tiedustellut⁸⁾ sosialilautakunnalta, eikö Hermannin lentoparakeja voitaisi poistaa, jolloin lautakunta ilmoitti, että parakeja juuri tyhjennettiin ja samalla ehdotti, että ne sittemmin myytäisiin julkisella huutokaupalla. Rahatoimikamari päätti⁹⁾ kehoittaa sosialilautakuntaa irtisanomaan parakkien asukkaat joulukuun 31 p:stä ja antoi kiinteistöisännöitsijän tehtäväksi rakennusten myymisen julkisella huutokaupalla sikäli kuin ne tyhjennettiin.

Herttoniemessä olevien rakennusten hoito. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ täydentää tammikuun 28 p:nä 1925 tekemäänsä päätöstä siten, että maatalouslautakunta oli velvollinen ottamaan hoitoonsa rakennuskonttorille v. 1921 luovuttamansa Herttoniemen rakennukset.

Sörnäisten niemen tulensammutuslaitteet. Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa oli anonut, että rahatoimikamari antaisi lausuntonsa kysymyksestä,

¹⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. maalisk. 671 §. — ²⁾ S:n 8 p. heinäk. 1,437 §. — ³⁾ S:n 5 p. huhtik. 777 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 4 p. kesäk. 5,132 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1909 kert. s. 159. — ⁶⁾ Ks. v:n 1918 kert. s. 265. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. lokak. 1,951 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. lokak. 1,879 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. marrask. 2,121 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. helmik. 3,683 §.

oliko yhtiöllä oikeutta vesivalelu-tulensammutuslaitteiden järjestämiseen Sörnäisten niemellä olevalle vuokra-alueelleen, vaikka palopäällikkö oli vaatinut vaahtosammutuslaitteiden hankkimista, ja kamari päätti ¹⁾ ilmoittaa yhtiölle, että se sai määrätä mikä tulensammutusjärjestelmä otettaisiin käytäntöön edellyttäen, että paloviranomaiset sen hyväksyivät.

Bensiinisäiliöt. Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa oikeutettiin ²⁾ yhden 3,000 m³ sisältävän säiliön sijasta rakentamaan Sörnäisissä sijaitsevalle vuokra-alueelleen kolme säiliötä, jotka kukin sisältäisivät 1,000 m³, kuitenkin ehdoin, että säiliöt varustettiin palopäällikön hyväksymin vaahtosammutuslaittein.

Bensiininjakeluasemat. Alla mainitut liikkeet oikeutettiin rakentamaan bensiininjakeluasemia seuraaviin paikkoihin:

Suomen mineraaliöljyosakeyhtiö Töölöntorille kolmeksi vuodeksi maaliskuun 1 p:stä lukien 10,000 markan vuosivuokrasta ³⁾ ja Liisantorin luona olevan moottorivenelaiturin lähistölle samoin kolmeksi vuodeksi marraskuun 1 p:stä lukien 25,000 markan maksusta vuodessa ⁴⁾, minkä lisäksi yhtiö oikeutettiin ⁵⁾ ylläpitämään Tervasaaren asemaa v:n 1931 loppuun 6,000 markan vuosimaksusta;

Aktiebolaget Benzin osakeyhtiö Ruoholahteen ja Katajanokan Kanavakadun varrelle, kummatkin kolmeksi vuodeksi toukokuun 1 p:stä lukien ja 20,000 markan vuosimaksusta, sekä yksi asema korttelissa n:o 54 olevalle Unioninkadun tontille n:o 11 samoin kolmeksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien 25,000 markasta vuodessa ⁶⁾;

Osakeyhtiö Bensiini-tuonti aktiebolag Runebergin- ja Apollonkatujen kulmaukseen kolmeksi vuodeksi elokuun 1 p:stä lukien 30,000 markan vuosimaksusta ⁷⁾;

Osakeyhtiö Nafta aktiebolag niminen yhtiö Hakaniemen torille samoin kolmeksi vuodeksi elokuun 1 p:stä lukien 51,000 markan vuosimaksusta ⁷⁾;

Suomalainen Shell osakeyhtiö Kampintorille ja Simonkadun varrelle kolmeksi vuodeksi, edelliselle paikalle heinäkuun 1 p:stä lukien 51,000 markan vuosimaksusta ja jälkimmäiselle elokuun 1 p:stä lukien 52,000 markan vuosimaksusta ⁷⁾; sekä

Keskusosuusliike Hankkija Hämeentien varrelle Toukolaan kolmeksi vuodeksi lokakuun 1 p:stä lukien 20,000 markan vuosimaksusta ⁸⁾.

Suomen osuuskauppojen keskuskunnalle myönnettiin ⁹⁾ kahden Puutarhakadun varrella olevan jakelupylvään vuokraoikeuden pidennystä kolmeksi vuodeksi huhtikuun 1 p:stä lukien 25,000 markan vuosimaksusta.

Aktiebolaget Wickström motor c:o osakeyhtiö oikeutettiin ¹⁰⁾ pysyttämään bensiininjakelulaitteensa Pohj. Valkosaaressa v:n 1931 tammikuun 1 p:n ja v:n 1932 helmikuun 15 p:n välisenä aikana 6,000 markan vuosimaksusta.

Nyländska jaktklubben oikeutettiin ¹¹⁾ toistaiseksi eli vahvistetun vuokraajan loppuun pysyttämään paikallaan vuokra-alueelleen Valkosaarenkari n:o 102 rakentamansa bensiinin- ja petroolinjakelulaite ehdoin, että seura kirjallisesti sitoutui myymään bensiiniä ja muita öljyjä ainoastaan omille jäsenilleen.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,472 §. — ²⁾ S:n 17 p. lokak. 1,914 §; ks. v:n 1929 kert. s. 23. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. helmik. 291 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. marrask. 2,225 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. jouluk. 2,357 §; vrt. v:n 1926 kert. s. 155. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. huhtik. 816 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,444 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. lokak. 2,016 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. helmik. 464 §; vrt. v:n 1927 kert. s. 174. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 9 p. jouluk. 2,424 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. jouluk. 2,617 §.

Rahatoimikamari oikeutti ¹⁾ Keskusosuusliike Hankkijan laajentamaan Turuntien varrelle lähelle Töölön tullia perustamaansa bensiininjakeluasemaa sekä järjestämään sen yhteyteen voiteluosaston ehdoin, että osuuskunta sopi läheisen perunapalstan vuokraajan kanssa lisäalueen luovuttamisesta sekä ettei kasvavia puita ja vanhoja tullipylyvää vahingoitettu.

Maistraatille antamissaan lausunnoissa rahatoimikamari ehdotti hyväksyttäväksi bensiininjakeluasemien sijoittamista seuraaville paikoille koskevat anomukset, jotka alla mainitut yhtiöt olivat tehneet: Suomen mineraaliöljy-osakeyhtiö Vuorimiehenkadun tontille n:o 10, Meritullinkadun tontille n:o 13, Pengerkadun tontin n:o 7 yleisiin tarkoituksiin luovutettuun osaan, Töölön-torille ja Kasarminkadun tontille n:o 36 ²⁾; sekä Asunto-osakeyhtiö Alanko bostadsaktiebolag Kruunuvuorenkadun taloon n:ot 11—13 ³⁾. Sitä vastoin kamari ei katsonut ⁴⁾ sopivaksi bensiininjakeluasemien perustamista Viipurinkadun tontille n:o 2 sekä Fabianinkadun tontin n:o 38 edustalle.

Sitä paitsi rahatoimikamari päätti ⁵⁾ ehdottaa hylättäväksi liikemies P. Rahikaisen valituksen, joka koski maistraatin päätöstä hylätä hänen anomuksensa 20 litraa sisältävissä palo- ja räjähdysvaarattomissa astioissa säilytettävän bensiinin myynnin harjoittamisesta kaupungin kaduilla ja yleisillä paikoilla sekä sen kuljettamisesta kuluttajille mainitunlaisissa astioissa.

Herra Rahikainen oli sittemmin valittanut maaherralle maistraatin mainitusta päätöksestä, jolloin maaherra oli sen kumonnut. Kamari antoi asiamiehelleen tehtäväksi ⁶⁾ anoa korkeimmalta hallinto-oikeudelta maaherran päätöksen muuttamista. Kamari oli myöskin pyytänyt asiasta bensiinikauppaa koskevain kysymysten käsittelyä varten asettamansa komitean lausuntoa, jolloin tämä oli lausunut mielipiteenään ⁷⁾, että sellaisen luvan myöntäminen olisi omiaan suuntaamaan bensiinikaupan väärille urille, jota paitsi takeet siitä, ettei bensiiniä tarjottaisi myytäväksi kaduilla ja piholla, puuttuivat, koska sellaisen kaupan valvominen oli hyvin vaikeata.

Rahatoimikamarin ehdotettua maistraatille antamissaan lausunnoissa evättäväksi ⁸⁾ johtaja E. J. Mantereen ja Osakeyhtiö nuorten naisten kristillisen yhdistyksen koti — Kristliga föreningens av unga kvinnor hem aktiebolagin valitukset siitä, että maistraatti oli hylännyt anomukset bensiininjakeluasemain rakentamisesta Porthaninkadun tontille n:o 13 ja Runeberginkadun tontille n:o 13, ja anojain valitettua päätöksestä Uudenmaan läänin maaherralle tämä oli kumoten maistraatin päätöksen suostunut heidän anomukseensa. Rahatoimikamari päätti ⁹⁾ tyytyä maaherran päätökseen.

Hyväksytyjä piirustuksia. Rahatoimikamari hyväksyi vuoden varrella Valilan ¹⁰⁾, Toukolan ¹¹⁾, Käpylän ¹²⁾, Reimarsin tilan ¹³⁾ vuokra-alueiden, muiden asunto- ja huviala-alueiden ¹⁴⁾ sekä varasto- ja teollisuusalueiden ¹⁵⁾ uudisraken-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. kesäk. 1,313 §. — ²⁾ S:n 8 p. maalisk. 578 §, 8 p. heinäk. 1,438 §, 22 p. heinäk. 1,479 §, 21 p. elok. 1,587 § ja 26 p. elok. 1,590 §. — ³⁾ S:n 17 p. kesäk. 1,314 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. tammik. 100 §, 26 p. elok. 1,591 §, 12 p. syysk. 1,703 §, 16 p. syysk. 1,732 § ja 2 p. jouluk. 2,356 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. tammik. 101 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. helmik. 443 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. helmik. 467 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. helmik. 413 ja 414 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. maalisk. 629 ja 630 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. helmik. 3,483 §, 15 p. heinäk. 5,497 §, 15 p. lokak. 6,666 § ja 22 p. lokak. 6,855 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. toukok. 4,941 §, 15 p. heinäk. 5,499 §, 12 p. marrask. 7,116 § ja 3 p. jouluk. 7,423 §. — ¹²⁾ S:n 22 p. tammik. 3,178 §, 12 p. maalisk. 3,942 §, 2 p. huhtik. 4,289 §, 17 p. kesäk. 5,196 §, 15 p. heinäk. 5,498 §, sekä rkmin pöytäk. 8 p. maalisk. 575 §, 25 p. marrask. 2,295 § ja 23 p. jouluk. 2,616 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. marrask. 7,219 §. — ¹⁴⁾ S:n 19 p. maalisk. 4,075 §, 23 p. huhtik. 4,605 §, 14 p. toukok. 4,828 §, 10 p. kesäk. 5,138 §, 17 p. kesäk. 5,194, 5,195 ja 5,211 §, 1 p. heinäk. 5,355 §, 8 p. lokak. 6,629 § ja 10 p. jouluk. 7,512 § sekä rkmin pöytäk. 1 p. helmik. 293—295 § ja 22 p. helmik. 466 §. — ¹⁵⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. heinäk. 1,439 §, 2 p. syysk. 1,636 §, 16 p. syysk. 1,738 § ja 7 p. lokak. 1,863 § sekä rkmin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 3,943 §, 17 p. kesäk. 5,199 §, 8 p. lokak. 6,628 §, 29 p. lokak. 6,883 § ja 23 p. jouluk. 7,700 §.

nuksia ja sikäläisten vanhempien rakennusten muuttamista koskevia piirustuksia, Käpylän paloaseman muutospiirustukset¹⁾, Sörnäisten niemellä olevalle Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa nimisen yhtiön vuokra-alueelle rakennettavan pumppuaseman piirustukset, tynnyrityöpajan ja makasiinirakennuksen sekä suojamuurin y. m. muuttamista ja laajentamista koskevat piirustukset²⁾, Suomen petroolintuonti osakeyhtiö Masutin Sörnäisten niemen korttelissa n:o 1 sijaitsevalle vuokra-alueelle rakennettavan konttorirakennuksen ja täyttämishuoneen sekä erinäisten rakennusmuutosten³⁾, Suomalaisen Shell osakeyhtiön vuokraamalle Sörnäisten niemen vuokra-alueelle n:o 1 tulevan uudisrakennuksen⁴⁾, n. s. Sörnäisten panimoalueelle rakennettavien tulenarkojen nesteiden varastomakasiinin, varastokatoksen ja väliaikaisen konttorirakennuksen⁵⁾, Apollon- ja Runeberginkatujen kulmaukseen tulevan bensiininjakeluaseman⁶⁾, Meilahden huvilatontille n:o 23 rakennettavan autotallin⁷⁾, krematorion lisärakennuksen⁸⁾, korttelissa n:o 100 olevalla Kaasutehtaankadun tontilla n:o 3 sijaitsevaan kaasulaitoksen rakennukseen järjestettävän keskuslämmityslaitoksen⁹⁾, erinäisten Hietaniemen uimarannalle tarpeellisten rakennusten sekä muutamien urheilukenttäin pukeutumispaviljonkien piirustukset¹⁰⁾, Taivaskallion kahvilarakennuksen muutospiirustukset¹¹⁾ sekä Kaisaniemeen rakennettavan Helsingin soutklubin paviljongin piirustukset¹²⁾.

Maistraatille antamassaan lausunnossa rahatoimikamari ilmoitti¹³⁾, ettei se vastustanut korttelissa n:o 31 sijaitsevalle Unioninkadun tontille n:o 9 aiotun uudisrakennuksen piirustusten hyväksymistä.

Rakennuskonttori sai tehtäväksi¹⁴⁾ uusien virvoitusjuomakioskien piirustusten ja kustannusarvioiden laatimisen.

Pidennetty rakennusaika. Asunto-osakeyhtiö Franzeninkatu 3 nimiselle yhtiölle myönnettiin¹⁵⁾ korttelissa n:o 344 olevan Franzeninkadun tontin n:o 3 rakennusoikeuden pidennystä yhdeksi vuodeksi.

Vuokraaja I. Niemiselle myönnettiin¹⁶⁾ hänen vuokraamansa Reimarsin korttelissa n:o 19 olevan asuntotontin n:o 4 rakennusajan pidennystä v:n 1931 heinäkuun 1 p:ään.

Rahatoimikamari hyväksyi¹⁷⁾ lasinleikkaaja F. V. Rasin anomuksen, joka koski Kumpulän korttelissa n:o 943 olevan tontin n:o 7 rakennusajan pidennystä kuluvan vuoden loppuun.

Kansakoulujen voimistelusalien käyttäminen. Rahatoimikamari vahvisti¹⁸⁾ ne säännöt, joita tuli noudattaa kansakoulujen voimistelusalaja voimistelu-seuroille y. m. luovutettaessa.

Kansakoulutalojen luovuttaminen muihin kuin koulularkoituksiin. Rahatoimikamari oikeutti seuraavat yhdistykset y. m. käyttämään kaupungin kansakouluhuoneistoja alla mainittuina aikoina:

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,493 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. heinäk. 5,348 § sekä rkmrin pöytäk. 27 p. toukok. 1,173 § ja 17 p. lokak. 1,916 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. heinäk. 5,517 § ja 3 p. syysk. 6,007 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. marrask. 7,255 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. jouluk. 7,424 § sekä rkmrin pöytäk. 2 p. syysk. 1,637 §, 16 p. jouluk. 2,537 § ja 23 p. jouluk. 2,611 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. heinäk. 5,534 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. syysk. 6,006 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. syysk. 1,829 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. jouluk. 7,513 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 407 § ja 25 p. marrask. 2,303 §. — ¹¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 6,885 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. kesäk. 5,193 §. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. maalisk. 735 §. — ¹⁴⁾ S:n 29 p. heinäk. 1,518 §. — ¹⁵⁾ S:n 27 p. toukok. 1,178 §. — ¹⁶⁾ S:n 21 p. marrask. 2,268 §. — ¹⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. helmik. 3,414 §. — ¹⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 31 p. lokak. 2,058 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 51.

Suomalaisuuden liiton sukukansaosaston enintään kahtena iltana viikossa Kaisaniemen kansakoulun yhtä luokkahuonetta ¹⁾;

Th. Wulff osakeyhtiön henkilökunnan voimisteluseuran Porthaninkadun kansakoulun voimistelusalialia tunnin ajan kaksi kertaa viikossa ²⁾;

Pohjoismaisen lastensuojelukongressin Kaisaniemen kansakoulua heinäkuun 7—9 p:nä ³⁾;

Suomen sairaanhoitajataryhdistyksen heinäkuun 12—17 p:nä Kaisaniemen kansakoulua ³⁾;

Suomen voimistelu- ja urheiluliiton kesäkuun 12—15 p:nä kaikkia kansakouluja paitsi Ratakadun koulua ³⁾;

Osuuskunnan Suomen messut kesäkuun 1 p:n ja heinäkuun 15 p:n välisenä aikana Ratakadun kansakoulua ³⁾;

yhdistyksen Naisvoimisteluseura Säkenet kolme kertaa viikossa Töölön kansakoulun voimistelusalialia ³⁾;

köyhäinhoitovirkailijain kongressin heinäkuun 2—6 p:nä Snellmanin- tai Tehtaankadun kansakoulua ³⁾;

Suomen naisten liikuntakasvatusliiton yhtenä iltana viikossa Käpylän kansakoulun voimistelusalialia ⁴⁾;

Helsingin ruotsalaisen vapaaseurakunnan kesäkuun 6—10 p:n välisenä aikana Lapinlahden kansakoulun 4—5 luokkahuonetta majoitustarkoitukseen ⁵⁾;

Helsingin konttoristiyhdistyksen kahtena iltana viikossa klo 20—22 kurssien järjestämiseen konttoristeille Kaisaniemen kansakoulussa ⁶⁾;

Koulumatkailutoimiston pääsiäisenä Kaisaniemen kansakoulua majoitustarkoituksiin ⁷⁾;

opetusministeriön retkeilylautakunnan kesän aikana yhtä suomalaista ja yhtä ruotsalaista kansakoulua majoitustarkoituksiin ⁸⁾;

Pelastusarmeijan kesäkuun 26 p:n ja heinäkuun 3 p:n välisenä aikana Topeliuksenkoulu ja Porthaninkadun koulu armeijan partiotyttöjen ja muiden jäsenten majoittamiseen armeijan vuosikongressin aikana ⁹⁾;

Suomen merimieslähetysseuran kesäkuun 21—24 p:nä majoitustarkoituksiin Ratakadun kansakoulua ¹⁰⁾;

maanviljelijä V. Kosolan heinäkuun 7 p:nä Tehtaan-, Lapinlahden- ja Punavuorenkatujen sekä Vallilan ja Kallion kouluja talonpoikaismarssin osanottajien majoittamiseen ¹¹⁾;

professori A. Liliuksen lukuvuonna 1930—31 3 à 4 tuntia viikossa Ratakadun kansakoulun luonnontiedonopetushuonetta ¹²⁾;

Suomen partioliiton Kaisaniemen ja Punavuorenkadun kansakouluja majoitustarkoituksiin v:n 1931 tammikuun 3—6 p:nä ¹³⁾;

Helsingin naisvoimistelijat Punavuorenkadun kansakoulun voimistelusalialia kerran viikossa ja kerran Töölönkadun koulua ¹⁴⁾;

Kisatoverien naiset nimisen yhdistyksen kaksi kertaa viikossa Punavuorenkadun kansakoulun voimistelusalialia ¹⁴⁾;

Helsingin ponnistus nimisen yhdistyksen kerran viikossa Neljännen linjan 13—15:ssä olevan kansakoulun voimistelusalialia ¹⁴⁾;

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 15 p. tammik. 3,112 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. helmik. 280 §. — ³⁾ S:n 8 p. maalisk. 567 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. huhtik. 754 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 4,426 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. huhtik. 844 §. — ⁷⁾ S:n s:n 845 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. toukok. 1,209 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 4 p. kesäk. 5,105 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 5,106 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. heinäk. 1,425 §. — ¹²⁾ S:n 24 p. lokak. 2,004 §. — ¹³⁾ S:n s:n 2,005 §. — ¹⁴⁾ S:n 31 p. lokak. 2,059 §.

yhdistyksen Helsingin kisatoverien pojat kaksi kertaa viikossa Neljännen linjan 13—15:ssä olevan kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

voimisteluseura Kullervon kerran viikossa Neljännen linjan 13—15:ssä olevan kansakoulun voimistelusalialia ja kerran Tehtaankadun kansakoulun salialia¹⁾;

voimisteluseura Vesan kaksi kertaa viikossa Tehtaankadun kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Työväen naisvoimistelijat kerran viikossa Töölönkadun kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Käpylän naisvoimistelijat kerran viikossa 2½ tuntia²⁾ Käpylän kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Käpylän kunto nimisen yhdistyksen kaksi kertaa viikossa Käpylän kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

neiti G. Alfthanin neljä kertaa viikossa Annankadun kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

neiti A. Kyreniuksen kerran viikossa Ratakadun kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Spejarna nimisen partiojärjestön kerran viikossa Ratakadun kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Balder-yhdistyksen kerran viikossa Ratakadun kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Svenska folkhögskolan nimisen oppilaitoksen kerran viikossa Ratakadun kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Nuorisoliitto Fylgian kerran viikossa Ratakadun kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Vikingaflickorna nimisen partiojärjestön kerran viikossa Ratakadun kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Arbetarnas idrottsklubb nimisen urheiluseuran kaksi kertaa viikossa¹⁾ ja lisäksi keskiviikkoisin klo 19—20 Porthaninkadun kansakoulun voimistelusalialia³⁾;

yhdistyksen Kullervon pojat kaksi kertaa viikossa Porthaninkadun kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

yhdistyksen Helsingin kisatoverien miehet kaksi kertaa viikossa Kaisaniemen kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Työväen voimistelijat kaksi kertaa viikossa Kaisaniemen kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Kuuromykät nimisen yhdistyksen kaksi kertaa viikossa Eläintarhan kansakoulun voimistelusalialia¹⁾;

Rautatieläisten kristillisen yhdistyksen v:n 1931 tammikuun 3—5 p:nä Ratakadun kansakoulua majoitustarkoituksiin⁴⁾;

Suomen opettajain raittiusliiton v:n 1930 joulukuun 28 p:n ja v:n 1931 tammikuun 3 p:n välisenä aikana Tehtaankadun kansakoulua majoitustarkoituksiin⁵⁾; sekä

Suomen naisten liikuntakasvatusliiton Helsingin osaston tammikuun 7—10 p:n aikana Tehtaankadun kansakoulun voimistelusalialia voimistelu- ja leikkikurssien järjestämiseen aikuisille⁶⁾.

Sitä paitsi kättilöopisto oikeutettiin⁷⁾ kesäkuun 2—17 p:n välisenä aikana käyttämään Pietarinkadun varrella olevaa poikain ammattikoulun huoneistoa majoitustarkoituksiin.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 31 p. lokak. 2,059 §. — ²⁾ S:n 9 p. jouluk. 2,436 §. — ³⁾ S:n 14 p. marrask. 2,193 §. — ⁴⁾ S:n s:n 2,197 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. jouluk. 2,435 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 23 p. jouluk. 7,701 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. huhtik. 755 §.

Kaupungin rakennusten käyttö. Rahatoimikamari päätti¹⁾ vuokrata Kumpulassa sijaitsevalla Limingantien tontilla n:o 24 olevan rakennuksen postinkantaja V. Lindroosille toistaiseksi tammikuun 1 p:stä 1931 lukien 1 kuukauden irtisanomisajoin ja 800 markan kuukausivuokrasta ehdoin, että vuokraaja omalla kustannuksellaan panetti rakennuksen kuntoon. Sittemmin herra Lindroos ilmoitti, ettei hän halunnut vuokrata kyseistä rakennusta, minkä johdosta kamarin edellä mainittu päätös peruutettiin²⁾ ja rakennus vuokrattiin herra A. Vesaselle samasta ajankohdasta lukien 400 markan kuukausivuokrasta neljältä ensimmäiseltä kuukaudelta ja 1,000 markan kuukausivuokrasta sen jälkeen sekä muuten samoin ehdoin.

Vapaaherrojen A. ja J. Ramsayn anomuksesta kamari päätti³⁾ vuokrata heille Talin kartanon päärakennuksen ja alemman huvilarakennuksen v:n 1930 heinäkuun 1 p:n ja v:n 1931 kesäkuun 1 p:n väliseksi ajaksi edellisen vuokran ollessa 1,700 ja jälkimmäisen 1,000 markkaa kuukaudelta.

Herttoniemen huvila n:o 12 vuokrattiin kesäksi 1930⁴⁾ Raittiusyhdistys Riennolle 1,800 markasta sekä talvikaudeksi 1930—31⁵⁾ Helsingin hiihtäjät nimiselle urheiluseuralle 1,000 markasta, huvila n:o 16 kesäksi Raittiusyhdistys Kilvelle 3,000 markasta⁶⁾ ja huvila n:o 23 konttoripäällikkö V. Deckerille 2,000 markasta⁷⁾. Viimeksimainittu huvila vuokrattiin⁸⁾ sittemmin v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien Helsingin kaupungin vakinaiselle palokunnalle toistaiseksi 3 kuukauden irtisanomisajoin 1,200 markan vuosimaksusta.

Herttoniemen huvila n:o 24 luovutettiin⁹⁾ Brändö material aktiebolag nimiselle yhtiölle yhdeksi vuodeksi v:n 1929 kesäkuun 1 p:stä lukien 300 markan kuukausivuokrasta sekä sittemmin¹⁰⁾ kesäkuun 1 p:stä toistaiseksi 3 kuukauden irtisanomisajoin 5,400 markan vuosimaksusta, jota paitsi samoin Herttoniemessä sijaitseva n. s. Gaddin huvila vuokrattiin¹¹⁾ seppä A. F. Gaddille kesäkuun 1 p:n ja lokakuun 1 p:n väliseksi ajaksi 100 markan kuukausimaksusta.

Herttoniemen huvila n:o 9 a vuokrattiin¹²⁾ Helsingin työväen hiihtäjät nimiselle urheiluseuralle toistaiseksi 3 kuukauden irtisanomisajoin maaliskuun 1 p:stä lukien 3,800 markan vuosimaksusta ja huvila n:o 15 rouva I. Monnille samoin toistaiseksi 3 kuukauden irtisanomisajoin kesäkuun 1 p:stä lukien 4,800 markan vuosimaksusta¹³⁾.

Eräs Pelastusarmeijan partiojärjestö, jolla oli ollut hallussaan Herttoniemen huvila n:o 9 b¹⁴⁾, irtisanoi¹⁵⁾ vuokrasopimuksen syyskuun 1 p:stä 1930. Vuosivuokra alennettiin¹⁶⁾ sitä paitsi 1,200 markkaan.

Helsingin kaupungin sairaanhoitajattarien lepokotiyhdistys oikeutettiin¹⁷⁾ käyttämään Tuurholmassa olevaa ent. Ramsayn huvilaa kaupungin sairaanhoitajattarien virkistyskotina.

Henkikirjoittaja Th. Davidssonille vuokrattiin¹⁸⁾ Tuurholman luona sijaitsevalla Killingholmen nimisellä saarella oleva huvila kesäksi 4,500 markan vuokrasta. Torpet niminen Tuurholman huvila vuokrattiin¹⁹⁾ samoin kesäksi kauppias O. Toivoselle 1,500 markan vuokrasta.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. jouluk. 2,586 § ja 23 p. jouluk. 2,628 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30 p. jouluk. 7,785 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. kesäk. 1,394 § ja 12 p. jouluk. 2,472 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. helmik. 3,481 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. lokak. 6,753 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. heinäk. 5,543 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. heinäk. 5,472 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. syysk. 5,992 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. maalisk. 4,190 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,388 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. heinäk. 5,486 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. helmik. 3,480 §. — ¹³⁾ S:n 5 p. elok. 5,572 §. — ¹⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 188. — ¹⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 4 p. kesäk. 5,069 §. — ¹⁶⁾ S:n 29 p. heinäk. 5,563 §. — ¹⁷⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. kesäk. 1,292 §. — ¹⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30 p. huhtik. 4,682 §. — ¹⁹⁾ S:n s:n 4,683 §.

Tuurholman lepokodin luona oleva pieni huvila vuokrattiin ¹⁾ kesäksi rouva E. Paaterolle 1,000 markan maksusta.

Länt. Pihlajasaaren huviloista vuokrattiin ²⁾ n. s. Vähämäen huvila tohtori E. Sillmanille 6,000 markasta, ent. Segercrantzin ja Holopaisen huvilat poliisilaitoksen henkilökunnan kesäsiirtolalle edellisen vuokran ollessa 1,000 ja jälkimmäisen 3,000 markkaa sekä n. s. Öhmanin huvila rouva H. Snellille 6,000 markan vuokrasta, kaikki kesäksi. N. s. Sillmanin ja Kansallis-osakepankin huvilat luovutettiin ³⁾ maksutta kesäksi Helsingin opettajayhdistyksen kansakoululasten kesävirkestystoimikunnalle.

Seurasaaren eteläisen asuntohuvilan toisessa kerroksessa oleva 2 huoneen ja keittiön asuntohuoneisto vuokrattiin ⁴⁾ kesäksi herra E. Mattakselle 2,500 markan vuokrasta.

Eräs Mustikkamaan huvila vuokrattiin ⁵⁾ kesäksi laivuri A. Österille 3,000 markan vuokrasta.

Rahatoimikamari antoi kansanpuistojen valvojalle S. Puraselle tehtäväksi ⁶⁾ ryhtyä toimenpiteisiin Mustasaassa lähellä uimarantaa olevan huvilan vuokraamiseksi kesäksi vahvistaen vuokran 2,500 tai ainakin 2,000 markaksi.

Museokadun 12:ssa oleva entinen kansakoulu luovutettiin ⁷⁾ puolustuslaitoksen käytettäväksi syyskuun 15 p:n ja lokakuun 31 p:n välisenä aikana tapahtuvaa asevelvollisuuskutsuntaa varten 1,800 markan vuokrasta koko mainitulta ajalta.

Kaupungin kaikki kansakouluhuoneistot Suomenlinnassa ja Oikokadun varrella olevia lukuunottamatta, ammattikoulut, Rikhardinkadun kaupunginkirjastotalo ja Kallion haarakirjasto sekä Helsinginkadun varrella sijaitseva työväenopisto luovutettiin ⁸⁾ kunnallisvaaleja varten joulukuun 4 ja 5 p:ksi.

Samat huoneistot luovutettiin ⁹⁾ sittemmin valitsijamiesvaaleja varten v:n 1931 tammikuun 15 ja 16 p:ksi.

Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ luovuttaa poliisikonstaapeli J. Nordströmin hallussa olleet Aleksanterinkadun talon n:o 26 kaksi huonetta keskuspoliisille kesäkuun 1 p:stä lukien.

Osa lihantarkastamon sterilisoimishuoneita vuokrattiin ¹¹⁾ lihakauppias M. Heinoselle makkarain valmistamista varten tapahtuvaa eläinten sisälmyksien lajittelua varten 500 markan kuukausivuokrasta.

Helsingin käsityökoulu oli anonut itselleen lisätilaa ja kamari päätti ¹²⁾ luovuttaa sille Heikinkadun talossa n:o 13 olevan valmistavan tyttöjen ammatikoulun huoneiston syksystä 1930 kesäkuun 1 p:ään 1931, jolloin vuokra-aika päättyi.

Heikinkadun talossa n:o 17 oleva kolmen huoneen huoneisto vuokrattiin ¹³⁾ Maalariammattikoulu osakeyhtiölle toistaiseksi syyskuun 1 p:stä lukien 300 markan kuukausivuokrasta, sekä lisäksi kaksi huonetta samasta ajankohdasta lukien 200 markasta kuukaudessa, kummatkin huoneistot 6 kuukauden irtisanomisajoin.

Voima- ja polttoainetaloudelliselle yhdistykselle vuokrattiin ¹⁴⁾ Heikin-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. toukok. 4,939 §. — ²⁾ S:n 14 p. maalisk. 4,179 ja 4,180 §, sekä 12 p. toukok. 4,939 §. — ³⁾ S:n 3 p. huhtik. 4,376 §. — ⁴⁾ S:n s:n 4,380 §. — ⁵⁾ S:n s:n 4,372 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. kesäk. 5,167 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. heinäk. 5,353 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. marrask. 6,984 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. marrask. 7,305 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 6 p. kesäk. 1,260 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30 p. jouluk. 7,772 §. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 6 p. kesäk. 1,261 §. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. elok. 5,593 § ja 26 p. elok. 5,979 §. — ¹⁴⁾ S:n 12 p. elok. 5,592 §.

kadun talosta n:o 17 viisi huonetta toistaiseksi 6 kuukauden irtisanomisajoin syyskuun 1 p:stä lukien 500 markan kuukausivuokrasta.

Kaupungin uimalaitokset. Kaivopuiston kylpy- ja uimalaitos annettiin vuokralle ¹⁾ vuodeksi 1930 2,000 markan maksusta ja muuten siihen asti voimassaollein ehdoin herroille O. Ekmanille, J. L. Lydeckenille, K. Seidenschnurille ja U. Westerholmille.

Rahatoimikamari päätti ²⁾ kesäksi luovuttaa Ursinin kallion uimalaitoksen Helsingfors simsällskap nimiselle seuralle, Humallahden uimalaitoksen Helsingin uimareille, Mustikkamaan uuden uimalaitoksen Helsingin työväen uimareille sekä Mustikkamaan vanhan laitoksen Voimistelu- ja urheiluseura Jyrylle velvoittaen mainitut seurat ylläpitämään täydellisiä uimakouluja, joissa kansakoulujen oppilaat saisivat nauttia maksutonta uinninopetusta määrättyinä aikoina, sekä antamaan poliisi- ja palomiestön maksutta uida laitoksissa. Kyläsaaren vanhaa uimalaitosta kamari ei enää katsonut voivansa luovuttaa millekään uimaseuralle.

Ravintolain vuokralleanto. Johtaja K. E. Jonssonin anomuksesta Kaivohuoneen vuokraoikeus siirrettiin ³⁾ Aktiebolaget K. E. Jonsson osakeyhtiölle.

Sittemmin myönnettiin ⁴⁾ kyseiselle yhtiölle Kaivohuonetta koskevan vuokrasopimuksen pidennys 3 vuodeksi v:n 1932 maaliskuun 1 p:stä lukien 75,000 markan vuosivuokrasta sekä sellaisin lisäyksin aikaisemmin voimassaolleisiin ehtoihin, että jos voimassaolevaan alkoholilainsäädäntöön ennen vuokraajan päättymistä tehtiin ravintolaliikkeelle edullisia muutoksia, kaupunki oli oikeutettu harkinnan mukaan korottamaan vuokran enintään 300,000 markkaan vuodessa.

Aktiebolaget Alphyddan nimiselle yhtiölle myönnettiin ⁵⁾ Alppilan ravintolan vuokraoikeuden pidennys 5 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1931 lukien 60,000 markan vuosimaksusta, kuitenkin siten, että jos alkoholilainsäädäntöön vuokra-aikana tehtiin ravintolaliikkeelle edullisia muutoksia, kaupungilla oli oikeus harkinnan mukaan korottaa vuosivuokra aina 200,000 markkaan saakka.

Rahatoimikamari päätti ⁶⁾ vuokrata Korkeasaaren ravintolan ravintoloitsija H. Johanssonille v:n 1930 toukokuun 1 p:stä lukien 5 vuodeksi, joista yksi olisi koevuosi, 40,000 markan vuosivuokrasta kolmelta ensimmäiseltä vuodelta sekä 50,000 markasta neljänneltä ja viidenneltä vuodelta. Sittemmin myönnettiin ⁷⁾ herra Johanssonille jäljellä olevan vuosivuokran, 10,000 markan, maksamisen lykkäystä v:n 1931 maaliskuun 1 p:ään ehdoin, että anoja maksamattomalle määrälle suoritti vuokrasopimuksessa säädetyn koron alkuperäisestä erääntymispäivästä lukien. Vuokraaja vapautettiin myöskin vuokraoikeudesta tammikuun 1 p:stä 1931 lukien. Samalla rahatoimikamari antoi asiamiehelle tehtäväksi heti ryhtyä toimenpiteisiin vuokraajan Korkeasaarassa olevan kaluston takavarikoimiseksi maksamattoman vuokramäärän vakuudeksi.

Rahatoimikamari päätti ⁸⁾ vuokrata Mustasaaren ravintolan keittiömestari A. Nissiselle kolmen vuoden ajaksi toukokuun 1 p:stä lukien 7,000 markan vuosivuokrasta. Ensimmäinen vuosi olisi koevuosi. Sittemmin myönnettiin ⁹⁾ ravintoloitsija Nissiselle ravintolan vuokran elokuun 1 p:nä makset-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. helmik. 383 §. — ²⁾ S:n 29 p. huhtik. 932 §. — ³⁾ S:n 30 p. toukok. 1,198 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. elok. 1,522 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. heinäk. 1,512 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. huhtik. 781 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. jouluk. 2,583 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 30 p. huhtik. 4,688 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. elok. 5,581 §.

tavaksi lankeavan, 3,500 markan suuruisen osan suorittamisen lykkäystä vuoden loppuun ehdoin, että mainitulle erälle maksettiin 8 %:n korko alkuperäisestä erääntymispäivästä lukien,

Rouva E. Paateron vuokraaman¹⁾ Tuurholman ravintolakioskin vuosi-vuokra alennettiin²⁾ 10,000 markkaan vuosilta 1930 ja 1931.

Sittemmin myönnettiin³⁾ rouva Paaterolle v:n 1930 jäljellä olevan vuokran, 5,000 markan, maksamisen lykkäystä joulukuun 31 p:ään 1930 ehdoin, että kyseinen määrä maksettiin ennen mainittua päivää; muussa tapauksessa vuokraaja oli velvollinen suorittamaan korkoa kyseiselle määrälle lukien alkuperäisestä erääntymispäivästä vuokrasopimuksen määräysten mukaisesti.

Hietaniemen uimarannan ravintolaoikeudet luovutettiin⁴⁾ kesäksi kaupungin keskuskeittolalle, ja oli menoista ja tuloista pidettävä erityistä liikekirjanpitoa.

Stockmannin talo. Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiö ilmoitti, että yhtiön talo voitiin vuokrata kaupungille v:n 1930 joulukuun 1 p:stä lukien ja vuokrasopimus merkittiin⁵⁾ allekirjoitetuksi.

Vuokralle otetut huoneistot. Rahatoimikamari otti vuoden varrella vuokralle seuraavat huoneistot, joihin sijoitettaisiin alla mainitut virastot ja laitokset:

Toukolan uudelle poliisivartiokonttorille Jaavantien talon n:o 4 5 vuodeksi 1 kuukaudeksi toukokuun 1 p:stä lukien 19,000 markan vuosivuokrasta; kuluvan vuoden vuokrakustannukset oli otettava talousarvion määrärahasta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset⁶⁾;

Ruskeasuon poliisivartiokonttorille kaksi huoneistoa Ruskeasuon huvilasta n:o 34 2 vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä 1931 lukien 15,000 markan vuosivuokrasta⁷⁾;

sairaanhoidajattarien asunnoiksi erään Lapinlahdenkadun talon n:o 11 huoneiston v:n 1930 syyskuun 1 p:n ja v:n 1933 kesäkuun 1 p:n väliseksi ajaksi 15,600 markan kuukausivuokrasta lämpöineen⁸⁾; v:n 1930 vuokran maksamiseen osoitettiin kaikkiaan 62,400 markkaa suoritettavaksi arvaamattomien vuokrain ja vuokrankorotusten talousarviomäärärahasta⁹⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan avustuskanslialle 175 m² käsittävän huoneiston Hämeentien talosta n:o 6 kesäkuun 1 p:ään 1935 v:n 1930 lokakuun 1 p:stä lukien ja 3,500 markan kuukausivuokrasta¹⁰⁾;

köyhäinhoidon kolmelle uudelle työtuvalle uudet huoneistot, jotka sijaittivat Lönnrotinkadun talossa n:o 32, Helsinginkadun talossa n:o 1 ja Sturenkadun talossa n:o 27, 7,000 markan, 6,640 markan ja 4,140 markan kuukausivuokrasta v:n 1930 lokakuun 1 p:n ja v:n 1931 kesäkuun 1 p:n väliseksi ajaksi¹¹⁾;

köyhäinhoidon työtuvisissa valmistettujen töiden myyntiä varten Hämeentien talossa n:o 35 sijaitsevan huoneiston elokuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi; vuokra olisi yhteensä 5,000 markkaa koko ajalta ja suoritettaisiin arvaamattomien vuokrain ja vuokrankorotusten määrärahasta¹²⁾; sekä

kansanlastentarhain tarpeisiin Albertinkadun talossa n:o 30 sijaitsevan huoneiston 1 vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien 2,500 markan kuukausivuokrasta¹³⁾; Toukolantien talossa n:o 13 olevan huoneiston v:n 1930 syyskuun

¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 190. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. heinäk. 5,058 §. — ³⁾ S:n 19 p. marrask. 7,258 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. toukok. 1,056 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. lokak. 1,957 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. maalisk. 723 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 6,893 §. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. heinäk. 1,442 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. syysk. 6,118 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. syysk. 1,653 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. syysk. 1,793 § och 7 p. lokak. 1,859 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 22 p. heinäk. 5,523 §. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 13 p. toukok. 1,034 §.

1 p:n ja v:n 1931 kesäkuun 1 p:n väliseksi ajaksi 700 markan kuukausivuokrasta ¹⁾; Viipurinkadun talon n:o 12 kolmannen ja neljännen kerroksen 5½ vuodeksi joulukuun 1 p:stä lukien 7,000 markan kuukausivuokrasta ²⁾; sekä aikaisemmin Suomenlinnan lastentarhan hallussa olleen huoneiston 1 vuodeksi v:n 1931 kesäkuun 1 p:stä lukien 28,000 markan vuosivuokrasta ³⁾.

Irtisanottuja vuokrasopimuksia. Koska erinäiset kaupungin ammattiopetuslaitokset kesäkuun 1 p:nä tulivat muuttamaan Kansakoulukadun uuteen ammattikoulutaloon, rahatoimikamari päätti ⁴⁾ kehoittaa ammattiopetuslaitosten johtokuntaa ilmoittamaan kamarille, mitkä johtokunnan alaiset laitokset oli aikomuksena sijoittaa uuteen taloon ja mitkä vuokrasopimukset tämän johdosta oli irtisanottava mainitusta päivästä.

Johtokunta ilmoitti sittemmin, että kirjapainokoulu, yleinen ammattilaiskoulu ja valmistava tyttöjen ammattikoulu kesällä muuttaisivat uuteen ammattikoulutaloon, minkä takia yleisen ammattilaiskoulun hallussa olleen huoneiston vuokrasopimus irtisanottiin ⁵⁾ v:n 1930 toukokuun 31 p:stä sekä valmistavan tyttöjen ammattikoulun ja kirjapainokoulun huoneistoja koskevat sopimukset toukokuun 31 p:stä 1931.

Katajanokan kappaletavara-asema. Rautatiehallituksen ilmoitettua tätä seikkaa koskevan tiedustelun johdosta, että se heti saattoi luopua Katajanokan kappaletavara-asemaa varten luovutetun huoneiston kolmesta osastosta, rahatoimikamari päätti ⁶⁾ ottaa haltuunsa mainitut osastot helmikuun 1 p:stä lukien sekä palauttaa ne Helsingin makasiiniosakeyhtiölle, jota paitsi yhtiön kanssa tehtäisiin uusi vuokrasopimus.

Samalla kamari päätti ⁶⁾ antaa rakennuskonttorille tehtäväksi siirtää erään osaston vaa'an kaupungin varastoon sekä täyttää siirron aiheuttamat kuopat; tästä johtuneet kulut, 3,000 markkaa, suoritettaisiin kamarin käyttövaroista.

3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Maatilat. Rahatoimikamari uskoi ⁷⁾ Talin kartanon hoidon maatalouslautakunnan tehtäväksi.

Sitä paitsi kamari antoi ⁸⁾ Reimarsin tilan viljelysalueiden viljelemisen toistaiseksi maatalouslautakunnan tehtäväksi.

Rahatoimikamari päätti ⁹⁾ toistaiseksi uskoa Herttoniemen rautatietä varten ostettujen palstojen hoidon maatalouskonttorille.

Klemetskog-Väfvarsin tilan vaakitus. Sairaalahallituksen esityksestä rahatoimikamari antoi rakennuskonttorille tehtäväksi ¹⁰⁾ Tuusulan pitäjässä sijaitsevan Klemetskog-Väfvarsin tilan sen osan vaakitsemisen, joka oli varattu keuhkotautiparantolan paikaksi, sekä osoitti tähän tarkoitukseen 12,000 markkaa pääluokassa Yleiset työt olevista käyttövaroistaan.

Salaojien kuntoonpaneminen. Ruskeasuon siirtolapuutarhan hoitolautakunnan esityksestä rahatoimikamari osoitti ¹¹⁾ käyttövaroistaan 12,000 markkaa siirtolapuutarhan alueella olevien salaojien kuntoonpanemiseen ja antoi työn valvomisen sosialilautakunnan tehtäväksi.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. heinäk. 5,466 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. syysk. 1,736 § ja 7 p. lokak. 1,860 §. — ³⁾ S:n 23 p. syysk. 1,781 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5 p. helmik. 3,388 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. kesäk. 5,148 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 18 p. tammik. 152 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. huhtik. 876 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. toukok. 1,067 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. lokak. 1,875 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. maalisk. 712 §. — ¹¹⁾ S:n 1 p. heinäk. 1,430 §.

Ojien perkaaminen. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ hyväksyä maanviljelys-insinööri G. A. Ståhlen laatiman ehdotuksen, joka koski Helsingin pitäjän Talin ja Konalan kylien halki juoksevan Rutijoen ja sen sivuhaarojen perkaamista, sekä ottaa osaa mainitun työn aiheuttamiin kustannuksiin rajakkaisten kaupungin alueiden pinta-alaa vastaavassa suhteessa eli 37,570 markalla, mikä määrä maksettaisiin ennakoita kaupunginkassasta.

Oulunkylän palstat. Uudenmaan läänin maanmittauskonttori oli laatinut erinäisten Oulunkylän kunnassa sijaitsevien kaupungin omistamien palstain ja niiden kantatilain osaluku- ja manttaaliehtotuksen, johon rahatoimikamari päätti ²⁾ tyytyä.

Julkisivuoikeus. Suomen karjakeskuskunnalle myönnettiin ³⁾ oikeus rakentaa korttelissa n:o 282 sijaitsevan Työpajakadun tontin n:o 3 julkipuoli mainitun korttelin halki suunnitellun uuden kadun puolelle, mistä oikeudesta osuuskunnan tuli suorittaa kaupungille 50,000 markan korvaus.

Asuntopalstain numerointi. Rahatoimikamari antoi rakennuskonttorille tehtäväksi ⁴⁾ yksissä neuvoin maatalouskonttorin kanssa numeroida kaikki maatalouslautakunnan valvonnan alaiset asuntopalstat.

Vesijohdot. Posti- ja lennätinhallitus oli anonut, että kaupunki rakennuttaisi vesijohdon Pasilaan paraikaa rakennettavalle Helsingin yleisradioasemalle. Koska kaupungille ei olisi mitään hyötyä ehdotetusta vesijohdosta, jonka kustannukset oli arvioitu 313,000 markaksi, ja koska pohjavettä luultavasti oli saatavissa radioaseman läheisyydessä, kamari päätti ⁵⁾ ilmoittaa posti- ja lennätinhallitukselle, että se ei katsonut voivansa puoltaa hallituksen anomusta, mutta että jos hallitus katsoi olevan syytä kaivon rakentamiseen niin kamari suostui ottamaan harkittavakseen, saattoiko kaupunki myöntää avustusta mainittuun tarkoitukseen.

Vesijohdon rakentamiseen Kullatorpan lastenkotiin rahatoimikamari osoitti ⁶⁾ 87,000 markkaa päälukossa Yleiset työt olevista käyttövaroistaan.

Rahatoimikamari osoitti ⁷⁾ lukuun Vesijohtolaitos sisältyvistä käyttövaroistaan 98,000 markkaa Hermannin vesijohdon uusimiseen.

Vesipostit. Joukko Ruskeason asukkaita oli anonut, että kaupunki ulottaisi vesijohtoverkon Tilkan lähistölle sekä järjestäisi sinne maksuttoman vesipostin, minkä johdosta kamari antoi vesijohtolaitokselle tehtäväksi ⁸⁾ yksissä neuvoin rakennuskonttorin kanssa rakentaa maksuttoman vesipostin Turun- ja Valpurintien kulmaan.

Erinäisten Ruoholahden varastoalueiden vuokraajain anomuksesta rahatoimikamari osoitti ⁹⁾ luvussa Vesijohtolaitos olevista käyttövaroistaan 9,000 markkaa yleisen vesipostin rakentamiseen Ruoholahden varastoalueelle sekä 7,000 markkaa vesipostin ja vesialtaan muuttamiseksi toiseen Ruoholahden paikkaan.

Rahatoimikamari osoitti ¹⁰⁾ lukuun Vesijohtolaitos sisältyvistä käyttövaroistaan 8,000 markkaa kesävesijohdon ja vesipostien rakentamiseen Hieta- lahden satamassa olevalle Västra skärgården nimisen laivan maihinlaskupaikalle.

Palokaivon rakentaminen Reimarsin alueelle. Muutamien Reimarsin alueen vuokraajain anomuksesta rahatoimikamari päätti ¹¹⁾ 10,000 markalla

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 7 p. lokak. 1,858 §. — ²⁾ S:n 15 p. helmik. 430 §. — ³⁾ S:n 18 p. tammik. 151 § ja 8 p. helmik. 358 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. helmik. 3,694 § ja 26 p. kesäk. 5,260 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. tammik. 116 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,465 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. toukok. 1,074 §. — ⁸⁾ S:n 24 p. lokak. 1,978 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. maalisk. 738 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. huhtik. 902 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. maalisk. 624 §.

ottaa osaa kyseiselle alueelle rakennettavan palokaivon kustannuksiin; määrä myönnettiin kamarin käyttövaroista.

Sörnäisten paloaseman viemärijohto. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä rahatoimikamari päätti ¹⁾, että rakenteilla olevan Sörnäisten paloaseman talli yhdistettäisiin viemäriverkkoon, mikä oli välttämättömä siitäkin syystä, että mainitulla alueella tultiin toimenpanemaan tulensammutusharjoituksia. Mainittuun tarkoitukseen kamari osoitti ¹⁾ 60,000 markkaa otettavaksi v:n 1929 määrärahasta teiden rakentamista varten Sörnäisten satamaan.

Kullatorpan lastenkodin viemäriolojen parantaminen. Lastensuojelulautakunnan esityksestä rahatoimikamari osoitti ²⁾ yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 61,000 markkaa koneellisen puhdistuslaitoksen rakentamista varten Kullatorpan lastenkotiin.

Kaasujohdot. Kaasujohtojen laskemista varten erinäisiin katuihin rahatoimikamari osoitti ³⁾ kaikkiaan 95,000 markkaa luvussa Kaasulaitos olevista käyttövaroistaan.

Puhelinkaapelin vetäminen Pihlajasaareen. Helsingin puhelinyhtiön lähetettyä pyynnöstä Länt. Pihlajasaareen vedettävän puhelinkaapelin kustannusarvion rahatoimikamari päätti ⁴⁾ myöntää kiinteän omaisuuden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen 32,000 markkaa; johdot vedettäisiin tällöin Pihlajasaaren ravintolaan ja vartijan asuntoon.

Johdojen laskeminen kaupungin katuihin. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾, että uusia katuja avattaessa tuli noudattaa seuraavaa:

1) kadun pohjois- tai länsiosa oli varattava sähkölaitoksen tarpeisiin ja etelä- tai itäosa puhelinjohtoja varten; ja

2) sekä vesi- että kaasu- ja sähköjohtokanavat oli mikäli mahdollista rakennettava jo katua perustettaessa.

Jälkimmäinen päätös edellytti, että teknilliset laitokset talousarvioehdotuksissaan varasivat kunakin vuonna avattavien uusien katujen johtotöihin tarvittavat määrärahat. Koska muutenkin oli varsin tärkeätä, että kaivaustyöt suoritettiin mahdollisimman järjestelmällisesti, kamari päätti ilmoittaa kaupungin teknillisten laitosten ja kaupungin yleisten töiden hallituksille olevan suotavaa, että laitosten johtajat ja rakennuskonttorin asianomaiset työpäälliköt kokoontuivat yhteisiin neuvotteluihin ainakin kaksi kertaa vuodessa, talousarvioehdotuksia laadittaessa ja valtuuston vahvistettua talousarvion.

Sitä paitsi kamari päätti anoa, että Helsingin puhelinyhtiö ottaisi osaa tähän yhteistyöhön sekä että posti- ja lennätinhallitus mahdollisimman hyvissä ajoin, viimeistään kunkin vuoden alussa, antaisi kaupungille tiedot kyseisen vuoden aikana suoritettaviksi suunnitelluista johtotöistä.

Posti- ja lennätinhallitus oli tiedustellut, oliko rahatoimikamarilla mitään muistuttamista sitä vastaan, että lennätinosasto laski uudet puhelin- ja lennätinkaapelit Pohj. Makasiinikadun varrella olevasta lennätinkonttorista pitkin Pohj. Makasiinikatua ja Kasarmikatua, Runeberginesplanaadin alitse, pitkin Kluuvikatua, Hallituskatua ja Mikonkatua, Rautatientorin alitse, Länt. Teatterikujaa pitkin ja Kaisaniemen puiston alitse rautatiealueelle. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾ ilmoittaa hallitukselle, että kaupungilla ei ollut mitään muis-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. tammik. 12 §. — ²⁾ S:n 3 p. toukok. 959 §. — ³⁾ S:n 3 p. kesäk. 1,219 § ja 22 p. heinäk. 1,485 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. elok. 5,601 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. syysk. 1,751 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. toukok. 988 §.

tuttamista tätä vastaan, mutta lausui samalla toivovansa, että kaapeleita laskettaisiin riittävästi, jotta ei katuja lähitulevaisuudessa uudelleen tarvitsisi repiä auki.

Posti- ja lennätinhallitus oli sittemmin vielä tiedustellut, hyväksyikö rahatoimikamari puhelinkaapelien vetämistä lennätinkonttorista Pasilaan koskevan hallituksen ehdotuksen ja halusiko kaupunki teettää tähän liittyvät katutyöt. Kamari päätti¹⁾ tämän johdosta ilmoittaa hallitukselle, ettei sillä ollut mitään muistuttamista kyseistä ehdotusta vastaan sekä että kaupunki teettäisi johtojen laskemiseen liittyvät maatyöt.

Puhelinpylväiden ja -johtojen poistaminen. Rahatoimikamari hyväksyi²⁾ Helsingin puhelinyhtiön erinäisten Mustikkamaalla olevien puhelinpylväiden ja -johtojen poistamisesta antaman 384 markan laskun; kyseinen määrä otettaisiin pääluokkaan Kiinteä omaisuus sisältyvistä kamarin käyttövaroista.

Jalkakäytävien ja ajarojen rakentaminen. Kiinteistöosakeyhtiö Lapinlahdenkatu 17:n kieltäydyttyä yksin kustantamasta jalkakäytävän ja ajoradan rakentamista Lapinrinteen n:o 1 sijaitsevan tontin edustalle, kamari päätti³⁾ maistraatille osoitetussa lausunnossa ilmoittaa olevansa sitä mieltä, että kyseisen tontin edustalla olevan kadun ja jalkakäytävän ylläpitovelvollisuus kuului tontin omistajalle.

Rahatoimikamari päätti⁴⁾, että rakennettaisiin jalkakäytävä Hietalahdentorin poikki Bulevardin päästä Hietalahdenrannan tonttiin n:o 11 asti, mikä työ suoritettaisiin seuraavana vuonna käyttäen katujen asfaltoimiseen varattua talousarvion määrärahaa.

Katujen levantäminen. Aikaisemmin tehdyin sopimuksen⁵⁾ mukaisesti Liittopankki osakeyhtiö ilmoitti olevansa valmis luovuttamaan korttelissa n:o 97 sijaitsevan Keskuskadun tontin n:o 1 kaupungille myydyn osan ja anoi, että kauppahinta, 2,000,000 markkaa, maksettaisiin pankille sekä että kadun levantämistöihin ryhdyttäisiin ensi tilassa. Rahatoimikamari suostui⁶⁾ tähän antaen kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi heti ryhtyä katu- töihin sekä kyseisen tontin että sen viereisen Ateneumin tontin edustalla.

Liikenteenjärjestelykomitea ilmoitti, että kortteleissa n:ot 101 ja 102 olevien tonttien omistajain kanssa käydyt neuvottelut, jotka koskivat Etelärantatien levantämistä näiden korttelien kohdalta, olivat rauenneet tonttien omistajien esittämien kohtuuttomien korvausvaatimusten takia. Tämän johdosta rahatoimikamari päätti⁷⁾, ettei asia sillä kertaa antaisi aiheutta muihin toimenpiteisiin, mutta että kaupunki sopivan ajankohdan tullen aloittaisi neuvottelut uudelleen.

Sittemmin kamari päätti⁸⁾ kehoittaa rakennuskonttoria hetimiten aloittamaan korttelissa n:o 101 sijaitsevan Etelärantatien tontin n:o 2 ajoradan levantämisen.

Katujen asfaltoiminen. Rahatoimikamari hyväksyi⁹⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen kertomusvuodeksi laatiman kenttäkivipäällysteisten katujen asfaltoimisohjelman.

Satamalaiturien kiveäminen. Laivarannan makasiinin n:o 1 edustalla olevan kiveämättömän osan kiveämiseen rahatoimikamari osoitti¹⁰⁾ 160,000 markkaa, josta puolet otettaisiin pääluokassa Yleiset työt olevista kamarin

¹⁾ Rkmin pöytäk. 6 p. kesäk. 1,263 §. — ²⁾ S:n 18 p. elok. 1,583 §. — ³⁾ S:n 21 p. marrask. 2,260 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. lokak. 1,852 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 13. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. huhtik. 874 §. — ⁷⁾ S:n 4 p. tammik. 31 §. — ⁸⁾ S:n 6 p. kesäk. 1,262 §. — ⁹⁾ S:n 18 p. maalisk. 654 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. maalisk. 531 §.

käyttövaroista ja puolet kaupunginvaltuuston hätäaputöitä varten osoittamasta, samaan pääluokkaan sisältyvästä määrärahasta.

Eduskuntatalon edustan kuntoonpaneminen. Eduskuntatalon rakennustoimikunta oli anonut, että kaupunki panisi kuntoon Turuntien ja eduskuntatalon pääportaiden luo johtavan ajotien välisen alueen sekä rakentaisi jalkakäytävän mainitun alueen itäpuolelle. Rahatoimikamari myöntyi¹⁾ tähän antaen kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi kyseisten töiden suorittamisen yksissä neuvoin eduskuntatalon rakennustoimikunnan kanssa. Puheena olevan alueen sorastamiskustannukset, 15,000 markkaa, oli suoritettava varatyömäärärahasta ja jalkakäytävän rakentamisen aiheuttamat kulut maksettava ennakolta kaupunginkassasta sekä otettava v:n 1931 katu-
jen ja yleisten paikkojen sekalaisten korjausten määrärahasta.

Tasoitustyöt. Rahatoimikamari päätti²⁾, että seuraavat työt sai heti aloittaa: Punaisen-Ristin kujan tasoittamisen 335,000 markaksi arvioiduin kustannuksin, Pälkäneenkadun tasoittamisen ja viemärijohdon laskemisen siihen 584,000 markan kustannuksin sekä Mäntsälänkadun tasoittamisen ja viemärijohdon laskemisen siihen 215,000 markan kustannuksin.

Reijolan lastenkodin pihamaan ja sen rakennusten ympäristön tasoittamiseen ja kaunistamiseen pensaskasveilla rahatoimikamari osoitti³⁾ käyttövaroistaan 10,000 markkaa antaen varat kaupunginpuutarhurin käytettäväksi mainittuun tarkoitukseen.

Toiminimi Vacuum Oil Company, joka oli vuokrannut⁴⁾ korttelissa n:o 787 olevan Lauttasaarenkadun tontin n:o 45, oli anonut, että kaupunki ottaisi suorittaakseen erinäisiä tasoitus- y. m. töitä kyseisellä tontilla. Rahatoimikamari päättikin⁵⁾ hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemän ehdotuksen, jonka mukaan kaupunki louhisi kyseisen tontin +3.70:n tasoon, rakentaisi Lauttasaarenkatuun vesi- ja viemärijohdot välttämättömine vesiposteineen ja kaivoineen sekä viemärijohdon tontin ääressä olevaan poikkikatuun ja pitkin tontin pohjoisrajaa kulkevan ojan sekä teettäisi Lauttasaarenkadun ja mainitun poikkikadun ajoradat. Lisäksi yhtiö saisi luvan rakentaa katuun hajoituskaivon, joka kuitenkin oli sijoitettava siten, että pienin etäisyys tontinrajasta oli 1 m ja suurin 3 m, sekä mieluummin rakennettava poikkikatuun tai kenties Lauttasaarenkatuun; viimeksimainitussa tapauksessa saattaisi kuitenkin käydä välttämättömäksi siirtää se pois. Lupa ei aiheuttaisi vuokrankorotusta, mutta se olisi voimassa 3 kuukauden irtisanomisajoin. Kysymys vuokrasopimuksessa määrätyn, suunnitellun varastuosojan jakamista varten tarkoitettun palomuurin jättämisestä pois oli alistettava paloviranomaisten harkittavaksi.

Varastoalueiden tarkastus. Rahatoimikamarin annettua palotoimikunnalle tehtäväksi⁶⁾ toimittaa m. m. varasto- y. m. tulenvaaralle alttiiden alueiden sekä bensiini- y. m. tulenarkojen öljyvarastojen tarkastuksen toimikunta oli antanut selonteon mainitusta tarkastuksesta sekä autotallien ohjesääntöehdotuksen. Toimikunta oli ehdottanut, että kaupunginvaltuuston v. 1916⁷⁾ hyväksymien, tulenvaaran vähentämistä varastopaikoilla koskevien määräysten noudattamista valvottaisiin; että rahatoimikamari ryhtyisi toimenpiteisiin autotallien ohjesäännön vahvistamisen jouduttamiseksi; sekä että kaikki varastoalueiden vuokraajat velvoitettaisiin tarkasti noudattamaan edellä

¹⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. jouluk. 2,405 §. — ²⁾ S:n 15 p. maalisk. 626 §. — ³⁾ S:n 10 p. toukok. 993 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 193. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 18 p. elok. 1,581 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. os. II C. — ⁷⁾ Ks. v:n 1916 kert. s. 147.

mainittuja määräyksiä, jotka julkipantaisiin varastopaikoille. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ hyväksyä kyseisen ehdotuksen sekä lähettää autotallien ohjesäännön kamarin bensiiniasemakysymystä harkitsemaan asettamaan komiteaan ²⁾.

Katujen kastelu. Rakennuskonttori oli anonut, että rahatoimikamari kokonaan kieltäisi paraikaa asfaltilla päällystettävien katujen kastelun sulfiittilipeällä sekä että tällä tavoin päällystetyt kadut pidettäisiin puhtaina yksinomaan vesikastelulla ja lakaisulla. Antamassaan lausunnossa puhtaanapitolaitos oli selittänyt tietävänsä, ettei asfalttipitoista katupäällystettä saanut kastella sulfiittilipeällä ja ettei niin myöskään ollut tapahtunut, mutta, koska laitokselle ei ollut ilmoitettu käynnissä olevista asfaltoimistöistä, oli voinut sattua, että katuja oli kasteltu mainitulla lipeällä vähän ennen niiden asfaltoimista. Tämän johdosta puhtaanapitolaitos puolestaan ehdotti, että rakennuskonttoria kehoitettaisiin hyvissä ajoin kevätkauden alussa kirjallisesti ilmoittamaan puhtaanapitolaitokselle, mistä ajankohdasta kunkin erityisen katuosan kastelu oli lopetettava. Tämän mukaisesti rahatoimikamari päätti ³⁾ kehoittaa rakennuskonttoria antamaan puhtaanapitolaitokselle kyseiset tiedot.

Katujen puhtaanapito. Poliisiviranomaiset olivat rautatiehallitukselta anoneet, että hallitus pitäisi puhtaan Sturenkadun Pasilan konepajan kohdalla, mutta hallitus oli ilmoittanut rahatoimikamarille, ettei se ottanut tätä toimekseen, koska ympäröivän alueen asemakaavaa ei vielä ollut olemassa silloin kun työpaja-alue lunastettiin valtionrautateiden tarpeisiin ja koska v:n 1898 pakkoluovutuslain mukaan yleishyödyllisiin tarkoituksiin luovutettu kiinteistö oli vapaa kaikista sekä yleisistä että kunnallisista rasituksista niin kauan kuin aluetta käytettiin tällaisiin tarkoituksiin. Tämän johdosta rahatoimikamari päätti ⁴⁾, että kaupunki ottaisi hoitaakseen kyseisen kadun puhtaanapidon.

Katujen kunnossapito. Rahatoimikamari antoi asiamiehelleen tehtäväksi ⁵⁾ sopia katujen kunnossapitomaksujen 10-kertaisesta korottamisesta erinäisten Hämeentien tonttien omistajain kanssa, joiden katuosuuksien kunnossapito kaupunginvaltuuston v. 1912 ⁶⁾ tekemän päätöksen mukaisesti sopimuksen perusteella kuului kaupungille.

Kivimuurin rakentaminen uuden hautausmaan ympärille. Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ anoa evankelis-luterilaisten seurakuntain kirkkovaltuustolta, että uuden hautausmaan ympärille rakennettava kivimuri mikäli mahdollista teetettäisiin kertomusvuonna, jotta hautausmaa saataisiin eristetyksi sen viereisestä Hietaniemen uimarannasta.

Töölön seurakuntatalo. Töölön seurakuntatalon rakennustoimikunta oli anonut, että rahatoimikamari oikeuttaisi toimikunnan rakentamaan kiviportaat Topeliuksenkadulta seurakuntatalon tontille ja tien Välskärinkadulta seurakuntatalon edessä olevalle pengermälle sekä ylläpitämään eräälle koulutalolle varatun viereisen tontin poikki johtavaa väliaikaista tietä, että kamari hyväksyisi portaiden piirustukset sekä asemapiirustuksen, johon tiet oli merkitty, sekä että kamari ryhtyisi toimenpiteisiin mainitulla koulutontilla olevien tarpeettomien rakennusten poistamiseksi sekä ympäröivän alueen kaunistamiseksi.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 9 p. jouluk. 2,425 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. os. II C. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. lokak. 2,044 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. helmik. 429 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. jouluk. 2,564 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1912 kert. s. 72. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. toukok. 1,214 §.

Rahatoimikamari suostui¹⁾ tähän sellaisin ehdoin, että seurakunnat yhden kuukauden kuluessa kehoituksen saamisesta luopuivat mainitun väliaikaisen tien käyttöoikeudesta sekä että portaiden leveys lisättiin 30 cm:stä 35 cm:iin. Ympäröivän alueen kaunistamiseen kamari ei katsonut voivansa ryhtyä, ennenkuin lopullinen ohjelma oli laadittu ja terpeelliset varat myönnetty, mutta rakennuskonttorin puisto-osastoa kehoitettiin kuitenkin puhdistamaan kyseinen alue.

Eduskuntatalon pengermälle johtavat portaat. Eduskuntatalon rakennustoimikunta oli anonut, että kaupunki kaupunginvaltuuston v. 1929²⁾ tekemän päätöksen mukaisesti suorittaisi puolet eduskuntatalon pengermälle johtavien portaiden arvioiduista rakennuskustannuksista eli 515,355 markkaa. Tämän johdosta rahatoimikamari päätti³⁾ määrätä talousarvioon tätä varten merkityn määrärahan maksettavaksi.

Vilhonvuorenkadun varrelle rakennettavat portaat. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä rahatoimikamari päätti⁴⁾ hyväksyä mainitun hallituksen laatiman Sörnäisten rantatieltä Käenkujan kohdalta Vilhonvuoren alueelle suunniteltuun uuteen puistikkoon johtavia portaita koskevan ehdotuksen, joka päättyi 105,000 markkaan, sekä antoi hallitukselle tehtäväksi ehdotuksen koskettelemien tonttien uusien korkeuspiirustusten laatimisen.

Istutukset. Yhteiskunnallisen korkeakoulun johtokunta oli anonut, että se koulun pihamaan kaunistamiseksi saisi yhteensä 233 puuntainta kaupungin taimistosta sekä 130 m³ ruokamultaa istutusten järjestämistä varten sinne. Rahatoimikamari päätti⁵⁾ käyttövaroistaan myöntää johtokunnalle 2,850 markkaa mainittujen taimien ostamiseen sekä oikeuttaa sen maksutta ottamaan 130 m³ ruokamultaa rakennuskonttorin Kyläsaarella olevasta mullanottopaikasta.

Lapinlahden keskuslaitoksen ylilääkärin esityksestä rahatoimikamari osoitti⁶⁾ rakennuskonttorin puidenistutusmäärärahasta 15,000 markkaa koristepuiden ja -pensaiden istuttamiseen hautausmaan puoleiseen laitoksen puiston osaan.

Handelsgården å Broholmen aktiebolag niminen yhtiö oli anonut rahatoimikamarilta, että kaupunki istuttaisi 7 lehmusta Siltasaarenkadun talon n:o 12 kohdalle ja kamari suostui⁷⁾ tähän ehdoin, että kaupunki antaisi lehmukset maksutta, kun taas talonmistaja hankkisi ja uusisi mullan. Samalla kamari päätti⁷⁾, että Siltasaarenkadun talojen n:ot 14 ja 16 kohdalla olevat 10 lehmusta samanlaisin ehdoin korvattaisiin uusilla.

Heikinpuiston Esplanaadi- ja Aleksanterinkatujen välisessä osassa olevain lehmusten ruokamullan uusimiseen rahatoimikamari osoitti⁸⁾ 31,850 markkaa puidenistutusmäärärahasta.

Lehmusten istuttamiseen Pohjolankadun talon n:o 1 kohdalle rakennuskonttori oikeutettiin⁹⁾ käyttämään 12,500 markkaa määrärahasta Puiden istuttaminen rahatoimikamarin määräyksen mukaan.

Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen, joka koski istutustöiden suorittamista Porthanin- ja Pengerkatujen välisellä alueella Haapaniemenkujan varrella paraikaa toimittavien louhinta- ja tasoitustöiden yhteydessä sikäli kuin ne voitiin suorittaa

¹⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. maalisk. 671 §. — ²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 46 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. jouluk. 2,464 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. jouluk. 2,614 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. marrask. 2,326 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 1,316 § ja 2 p. syysk. 1,630 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. kesäk. 1,315 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. elok. 1,547 §. — ⁹⁾ S:n 2 p. syysk. 1,629 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. jouluk. 2,364 §.

talvitöinä. Hallitus oikeutettiin mainittuun tarkoitukseen käyttämään 100,000 markkaa varatyömäärärahasta.

Istutusten suojele. Rahatoimikamari kehoitti ¹⁾ kiertokirjeessä kaikkien kaupungissa toimivien koulujen johtajia teroittamaan oppilaitten mieliin puistojen ja istutusten suojelun välttämättömyyttä.

Kaupungin aukoiden kaunistaminen. Erään rahatoimikamarin asettaman lautakunnan ²⁾ ehdotuksesta kamari päätti ³⁾ sanomalehdistön välityksellä kehoittaa maan taiteilijoita ja arkkitehtejä lähettämään seuraavien paikkojen kaunistamista koskevat ehdotukset: Kaisaniemen puiston, Pitkäsillan kummankin päätekohtan, Sirkuspuistikon, Agrikolanpuistikon, Yhteiskunnallisen korkeakoulun pohjoispuolella olevan pengermuurin, It. Teatterikujan, Hauhontien puistikon sekä Kaisaniemen-, Vilhon- ja Vuorikatujen risteyksessä olevan aukion.

Kaisaniemen lammikko. Rahatoimikamari oikeutti ⁴⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen käyttämään Kaisaniemen puiston uudelleenjärjestelyä varten osoitetusta määrärahadista 62,000 markkaa uuden vesisäteen järjestämiseksi Kaisaniemen lammikon suihkukaivoon.

Erinäisten paikkain siivoaminen. Erinäisten kaupungin paikkain siivoamiseen rahatoimikamari osoitti ⁵⁾ käyttövaroistaan 10,000 markkaa.

Kaupungista lähtevät tiet. Kaupunginjohtaja A. Castrén huomautti, että ilmalaiva Zeppelinin käynti kaupungissa ja sen aiheuttama suuri liikenne olivat selvästi osoittaneet, että kaupungista koilliseen päin johtavat tiet, joita oikeastaan oli vain yksi, nimittäin Hämeentie, eivät tyydyttävästi täyttäneet tarkoitustaan. Samoin oli muillekin suunnille johtavia teitä liian vähän, ja nekin mutkaisia ja kapeita. Kaupunginjohtajan mielestä oli näin ollen syytä mitä pikimmin koettaa aikaansaada tähän parannus rakentamalla luoteeseen, pohjoiseen ja koilliseen päin johtavat, täysin tarkoituksenmukaiset tiet tarpeellisine yhdistysteineen. Tämän johdosta kamari antoi kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi ⁶⁾ laatia täydellisen tällaisten teiden rakentamishojelman sekä ehdotuksen niiden rakentamisjärjestyksestä ja -ajasta.

Tuurholman halki johtava tie. Joukko Hälvik—Häkansvikin huvilayhdyskunnan palstanomistajia oli anonut, että v. 1929 suljettu, Tuurholman kansanpuiston halki johtava tie jälleen avattaisiin yleiselle liikenteelle. Kaupungin yleisten töiden hallitus, jota oli kehoitettu antamaan lausunto asiasta, katsoi, että koska tarpeen vaatima mainitun yhdyskunnan ja Herttoniemeen johtavan yleisen tien välinen tieyhteys oli järjestettävä kaupungin alueen poikki, uuden sivutien rakentaminen Stansvikiin johtavasta tiestä olisi paras ratkaisu, koska sivutie tällöin tulisi riittävästi eristetyksi kansanpuistoalueesta. Tiekysymyksen ratkaiseminen teki välttämättömäksi yleisen, koko tiheästi asutun Degerön yhdyskunnan käsittävän tielautakunnan asettamisen. Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ kuitenkin hallituksen ehdotuksen mukaisesti oikeuttaa anojat, kunnes tiekysymys oli ratkaistu, määrättyllä tavalla rakentamaan tilapäisen tien, jolloin heidän tuli siirtää kansanpuiston raja-aita tämän tien pohjoispuolelle sekä sittemmin, kun tiekysymys oli lopullisesti ratkaistu, jälleen asettaa se entiselle paikalleen, kaikki rakennuskonttorin ohjeiden mukaisesti. Samalla kamari päätti kehoittaa anojia nopeasti ryhtymään toimenpiteisiin tien aikaansaamiseksi kansanpuistoalueen ulkopuolelle.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. huhtik. 908 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. os. II C. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 31 p. lokak. 2,079 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. toukok. 1,117 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. toukok. 1,005 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. syysk. 1,823 §. — ⁷⁾ S:n 24 p. lokak. 2,012 §.

Tien avaaminen. Rahatoimikamari oli antanut kiinteistöisännöitsijälle toimeksi ¹⁾ neuvotella Oulunkylän läntisen huvilaryhmän alueiden n:ot 11, 14, 15 a, 15 b ja 18 vuokraajien kanssa mainittujen alueiden halki kulkevan tien avaamisesta yleiselle liikenteelle. Kiinteistöisännöitsijä ilmoitti sittemmin, etteivät vuokraajat olleet tähän suostuvaisia, minkä takia kamari päätti ²⁾ käskää heitä heti aitaamaan huvila-alueensa niin, että ajo- ja jalankulkuliikenne pitkin n. s. Ryssäntietä kokonaan estyi.

Teiden kunnossapito. Maatalouslautakunnan esityksestä rahatoimikamari päätti ³⁾ oikeuttaa lautakunnan talousarvion puitteissa tekemään tilapäisiä sopimuksia tien osakkaiden kanssa niiden kylä- ja tilusteiden korjaamisesta, joita kaupunki käytti maatilojaan varten, ja tarvittaessa ottamaan kaupungin maalta kiviä, täytemaata ja soraa näiden teiden kuntoonpanemiseen. Tämä oikeus olisi kuitenkin voimassa ainoastaan v. 1930.

Oulunkylän kunnan ja Helsingin kaupungin edustajain pitämässä kokouksessa oli lausuttu toivomus, että kaupunki ottaisi haltuunsa Oulunkylän rajan ja rautatiesillan välisen n. 750 m käsittävän osan Vanhankaupungin ja Pakinkylän välistä tietä sekä n. 500 m:n pituisen osan Käpylän laiturilta Pakinkylään johtavaa tietä. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾, että kaupunki toistaiseksi ottaisi huolekseen mainittujen teiosien hoidon ja kunnossapidon, että kaupungin yleisten töiden hallitus kuluvana vuonna käytettävissä olevilla varoilla hoitaisi teiden kunnossapidon sekä että v:n 1931 talousarvioehdotukseen merkittäisiin määräraha näiden teiosien kunnossapitoa varten.

Teiden kunnossapidon korvaaminen. Tielain 91 §:n määräysten mukaan Helsingin kaupunki oli anonut Uudenmaan läänin maaherralta korvausta kaupungin maalla olevien yhteensä 5,681 m käsittävien maantienjatkeiden ylläpitämisestä v. 1929. Mainittuun anomukseen suostuttiin ⁵⁾ ja kyseinen korvaus vahvistettiin 67,734: 55 markaksi.

Puodinkylään johtava tie. Puodinkylään johtavan tien Kulosaaren ja Herttoniemen välisen osan kuntoonsaattamiseen rahatoimikamari osoitti ⁶⁾ Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalla olevista käyttövaroistaan 30,000 markan määrärahan.

Teiden rakentaminen. Tien rakentamista varten Kulosaarenkadun ja Sörnäisten panimoalueen pohjoisosan välille rahatoimikamari osoitti ⁷⁾ yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 40,000 markan määrärahan.

Rahatoimikamari päätti ⁸⁾ anomuksesta vapauttaa Herttoniemen tonttien n:ot 65, 66, 67, 68 ja 69 vuokraajat ajotien rakentamisvelvollisuudesta.

Teiden oikaiseminen. Rahatoimikamari hyväksyi ⁹⁾ Malmin maantieltä Pukinmäen laiturille johtavan tien oikaisemista koskevan maatalouslautakunnan ehdotuksen osoittaen ¹⁰⁾ käyttövaroistaan tähän tarkoitukseen 20,000 markkaa sekä lisäksi 3,300 markkaa korvaukseksi rakennuskonttorille betonirumpuputkista.

Helsingin pitäjän kunnallislautakunnan esityksestä rahatoimikamari päätti ¹¹⁾ oikeuttaa Uudenmaan läänin tie- ja vesirakennuspiirin piiri-insinöörin hetimmiten aloittamaan Malmin hautausmaan ja Malmin aseman välisen tien niiden osien oikaisemistyöt, jotka kulkivat kaupungin alueiden halki.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 7 p. marrask. 2,125 §. — ²⁾ S:n 21 p. marrask. 2,269 §. — ³⁾ S:n 15 p. helmik. 426 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. huhtik. 745 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 21 p. toukok. 4,943 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. lokak. 1,851 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. syysk. 1,638 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. jouluk. 2,584 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. tammik. 109 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. maalisk. 622 §. — ¹¹⁾ S:n 14 p. marrask. 2,191 §.

Purkauslaiturin rakentaminen Katajanokalle. Kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti, että Katajanokalle Laivastokadun kohdalle aiotun purkauslaiturin rakennustöitä, joita varten v:n 1929 talousarvioon oli merkitty 75,000 markan määräraha, ei ollut voitu suorittaa, koska Tarton rauhansopimuksen mukaisesti Venäjälle luovutettuja, uponneita proomuja ei ollut viety pois ja koska pohjasuhteet paikan lähistöllä olivat epäedulliset. Tämän johdosta kamari päätti ¹⁾, ettei kyseistä laituria tällä haavaa rakennettaisi, vaan että sitä varten varattu määräraha palautuisi kaupunginkassaan.

Sillat. Uudenmaan läänin maaherra oli kesäkuun 17 p:nä 1930 tielain 24 §:n mukaisesti määrännyt, että rakennettaessa siltoja Vantaanjoen kumpaisenkin Vanhankaupungin luona olevan haaran yli kaupunki kustantaisi läntisen, kaupungin maalle joutuvan sillan ja valtio toisen, sekä alistanut päätöksen valtioneuvoston hyväksyttäväksi. V:n 1930 elokuun 7 p:nä valtioneuvosto oli vahvistanut edellä mainitun päätöksen, johon rahatoimikamari päätti ²⁾ tyytyä.

Laiturin rakentaminen Hietaniemen hiekkavarastopaikalle. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli anonut rahatoimikamarilta joko 103,000 tai 90,000 markan määrärahaa laiturin rakentamiseen Hietaniemen hiekkavarastopaikalle sekä mainitulle alueelle johtavan kulkuväylän ruoppaamiseen, jolloin kamari päätti ³⁾ tätä varten osoittaa 103,000 markkaa pääluokkaan Yleiset työt merkityistä käyttövoroistaan.

Hietaniemen laituri. Koska Hietaniemen uimapaikka lähitulevaisuudessa luovutettaisiin yleisön käytettäväksi rahatoimikamari päätti ⁴⁾ kehoittaa satamaliikennekonttoria valvomaan, että Hietaniemen laituria sai käyttää ainoastaan pienekköjen soutu-, purje- ja moottoriveneiden kiinnittämistä, mutta ei mitään sanotun uimapaikan käyttöä häiritsevää liikennettä varten.

Laiturin korjaaminen. Rahatoimikamari antoi rakennuskonttorille tehtäväksi ⁵⁾ Ruoholahden pohjoisrannalla olevan laiturin korjaamisen 10,000 markan kustannuksin, mikä määrä merkittiin otettavaksi pääluokkaan Yleiset työt sisältyvistä kamarin käyttövaroista.

Veneiden siirtäminen talviteloille. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾ periaatteellisesti hyväksyä rakennuskonttorin satamaosaston yksissä neuvoin satamakapteenin kanssa laatiman ehdotuksen soutu- y. m. veneiden talvisäilytyspaikkain järjestämisestä kaupungin laitaosiin, jota paitsi kamari kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta päätti: 1) että veneet, joiden kiinnityspaikat olivat rannassa, sai vetää talveksi maihinlaskupaikan ääreiselle rannalle; 2) että veneet, joiden kiinnityspaikat olivat rannasta ulkonevassa laituriin, sai vetää talviteloille lähimpään tähän tarkoitukseen varattuun paikkaan satamaliikennekonttorin ohjeiden mukaisesti; 3) että rakennuskonttorin satamaosasto sai tehtäväkseen yksissä neuvoin satamakapteenin kanssa yksityiskohtaisesti suunnitella veneiden sijoittamisen eri paikkoihin; sekä 4) antaa satamahallitukselle toimeksi veneiden talviteloille asettamista koskevain järjestyssääntöjen laatimisen.

Katuvalaistus. Rahatoimikamari päätti ⁷⁾, että katuvalaistus puoliyö-lampuin lopetettaisiin toukokuun 22 p:nä ja aloitettaisiin jälleen heinäkuun 25 p:nä sekä, että kokoyölamppuvalaistus keskeytettäisiin toukokuun 31 p:nä ja heinäkuun 16 p:n väliseksi ajaksi.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. tammik. 13 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 10 p. syysk. 6,153 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. maalisk. 670 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. huhtik. 862 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,401 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. jouluk. 2,587 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. toukok. 1,020 §.

Samalla rahatoimikamari kehoitti¹⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallitusta laatimaan ehdotuksen siitä, miten katulyhtyjen sammuttaminen ja sytyttäminen voitaisiin järjestää joustavammin siten, että valaistusaika olisi kulloinkin vallitsevien valosuhteiden mukainen. Hallituksen ehdotuksen mukaisesti kamari sittemmin päätti²⁾ olla tekemättä lopullista päätöstä asiasta, sekä antaa sen levätä toistaiseksi.

Rahatoimikamari oli tiedustellut³⁾ poliisilaitokselta, eikö katuvalaistusta voitu hieman vähentää klo 2:n jälkeen yöllä, mutta poliisilaitos oli ilmoittanut, ettei valaistuksen vähentäminen ollut suotavaa, koska yövalaistus jo ennestäänkin oli riittämätön, etenkin Kruununhaassa ja kaupungin satama-alueilla, ja koska liikenne keskikaupungilla vielä klo 2:n jälkeen yöllä oli jotakuinkin vilkasta. Tämän johdosta kamari päätti⁴⁾ antaa asian raueta.

Rahatoimikamari päätti⁵⁾, että yövalaistusta Kauppatorilla satamaltaiden kohdalla ylläpidettäisiin kesällä 1930 samalla tavoin kuin aikaisemmin.

Lukuun Sähkölaitos sisältyvistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi 3,000 markan määrärahan kahden sähkölampun asettamiseen Lutherin- ja Sammonkaduille⁶⁾; 6,000 markkaa sähkövalaistuksen järjestämiseen Aleksis Kiven kadun pohjoisosaan⁷⁾; 3,700 markkaa valaistuksen järjestämiseen VII kaupunginosan korttelissa n:o 182 sijaitsevien kujien risteykseen⁸⁾; 30,000 markkaa sähkövalaistuksen järjestämiseen Ruskeasuon ja Haagan väliseen Turuntien osaan⁹⁾; 2,000 markkaa kahden sähkölampun asettamiseen Meilahden huviloihin johtavalle tielle Seurasaarentien eteläpuolelle¹⁰⁾; 8,000 markkaa sähkövalaistuksen järjestämiseen Pohjoisrannan uudelle venelaiturille¹¹⁾; 156,000 markkaa sähkövalaistuksen järjestämiseen Unioninkadusta Kaisaniemen ravintolaan johtavalle uudelle rantatielle¹²⁾; sekä 65,000 markkaa Kammion- ja Runeberginkatujen välisen Topeliuksenkadun osan valaistusta varten¹³⁾.

Rahatoimikamari päätti¹⁴⁾ jättää teettämättä erinäisiä talousarvioon otettuja katuvalaistustöitä, joiden kustannukset oli arvioitu 405,000 markaksi, jota vastoin joukko talousarvioon merkitsemättömiä töitä toimitettiin yhteensä 711,200 markan kustannuksin. Näiden kulujen peittämiseen sähkölaitos oikeutettiin käyttämään talousarvioon merkittyjä käyttämättömiä määrärahoja yhteensä 405,000 markkaa, jota paitsi mainittuun lukuun sisältyvistä kamarin käyttövaroista osoitettiin tähän tarkoitukseen 305,700 markkaa.

Sitä paitsi rahatoimikamari kehoitti¹⁵⁾ sähkölaitosta mitä pikimmin parantamaan katuvalaistusta Eerikinkadun ja Kampin kasarmien välisellä osalla Fredrikinkatua sekä Fredrikin- ja Arkadiankatujen kulmauksessa talousarvioon tätä varten merkityin määrärahoihin.

Lukuun Kaasulaitos merkityistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi 22,000 markkaa TempPELLIAUKION kaasuväläistuksen parantamiseen¹⁶⁾; 77,000 markkaa kaasulyhtypylväiden poistamiseen niiltä kaduilta, joille kesällä järjestettäisiin sähkövalaistus¹⁶⁾; viimeksimainittu määräraha määrättiin kuitenkin sittemmin otettavaksi laitoksen muiden katuvalaistuskustannusten määrärahasta¹⁷⁾; 46,500 markkaa katuvalaistuksen parantamiseen erinäisillä

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 13 p. toukok. 1,021 §. — ²⁾ S:n 3 p. kesäk. 1,218 §. — ³⁾ S:n 9 p. lokak. 1,878 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. marrask. 2,129 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. huhtik. 859 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. tammik. 154 §. — ⁷⁾ S:n 24 p. tammik. 225 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. helmik. 465 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. elok. 1,532 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. elok. 1,575 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. syysk. 1,635 §. — ¹²⁾ S:n 9 p. syysk. 1,693 §. — ¹³⁾ S:n sm 1,694 §. — ¹⁴⁾ S:n 17 p. toukok. 1,078 §. — ¹⁵⁾ S:n 18 p. tammik. 154 §. — ¹⁶⁾ S:n 10 p. kesäk. 1,309 §. — ¹⁷⁾ S:n 22 p. heinäk. 1,485 §.

kaduilla laaditun ehdotuksen mukaisesti ¹⁾; sekä 19,500 markkaa Kalevankadun valaistuksen parantamiseen ²⁾).

Paloasemalle sekä Kulosaaren sillalle johtavien Sörnäisten niemen uusien teiden valaistuksen parantamiseen rahatoimikamari myönsi ³⁾ sähkölaitoksen käytettäväksi 8,700 markkaa maksettavaksi ennakolta kaupunginkassasta.

Samoin kamari osoitti ⁴⁾ ennakolta kaupunginkassasta 6,500 markkaa kahden sähkölampun asettamiseen Raittiustalo osakeyhtiö Koiton Simon- ja Yrjönkatujen kulmassa sijaitsevan talon kohdalle.

Siltavuorenrannan täytetyn alueen valaistuksen parantamiseen rahatoimikamari osoitti ⁵⁾ 2,500 markkaa ennakolta kaupunginkassasta.

Kadunkaivamistaissa käytetty valaistus. Parantaakseen kadunkaivamistöissä käytettyä valaistusta rahatoimikamari päätti ⁶⁾, että hankittaisiin 10 Aga-merkinantolyhtyä ja osoitti tähän tarkoitukseen 31,000 markkaa yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan.

Laiturivalaistus. Helsingfors segelklubb nimisen seuran esityksestä rahatoimikamari osoitti ⁷⁾ luvussa Sähkölaitos olevista käyttövaroistaan 13,200 markkaa sähkövalaistuksen järjestämiseen Salmisaaren venelaitureille.

Liikenteenjärjestely. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin ⁸⁾ rakentamaan kaksi koroketta raitiotieliikennettä varten Kaisaniemenkadun tontin n:o 6 edustalle.

Herra K. Nyströmin esityksestä kamari päätti ⁹⁾ osoittaa uusien korokkeiden ja liikennemerkkien määrärahasta 350 markkaa korokkeen rakentamiseen Rautatientorilla olevalle linja-autojen pääteasemalle.

Herrojen K. ja Y. Mellinin antotta saada rakentaa korokkeen Kasarmintorille Herttoniemen omnibusautoliikennettä varten rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ antaa rakennuskonttorille toimeksi kyseisen korokkeen rakentamisen anojain kustannuksella.

Marjaniemen huvilayhdyskunta osakeyhtiö oli anonut lupaa nimikilvin varustetun korokkeen rakentamiseen Kasarmintorille mainitun yhdyskunnan omnibusautolinjan päätekohtaan, ja rahatoimikamari antoi rakennuskonttorille toimeksi ¹¹⁾ mainitun korokkeen rakentamisen anojain kustannuksella.

Rahatoimikamari osoitti ¹²⁾ uusien korokkeiden ja liikennemerkkien määrärahasta 2,000 markkaa kivikorokkeiden rakentamiseen entisten puisten korokkeiden sijalle Kauppatorille Unionin- ja Etel. Esplanaadikatujen kulmassa olevan katuristeyskohdan pohjois- ja itäpuolelle sekä Etel. Esplanaadikadun itäpäähän. Korokkeen rakentamista varten Museo- ja Töölönkatujen kulmaan kansallismuseon taakse rahatoimikamari osoitti ¹³⁾ 2,000 markkaa tähän tarkoitukseen varatusta talousarviomäärärahasta. Korokkeen rakentamiseen Helsingin- ja Vaasankatujen kulmaan rahatoimikamari osoitti ¹⁴⁾ uusien korokkeiden ja liikennemerkkien määrärahasta 4,500 markkaa.

Rahatoimikamari päätti ¹⁵⁾, että Pohj. Makasiinikadun ja Fabianinkadun kulmassa oleva n. s. liikennekilpikonna poistettaisiin ja rakennettaisiin kolme koroketta sen sijalle; tästä johtuvat kustannukset suoritettaisiin uusien korokkeiden ja liikennemerkkien määrärahasta.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 10 p. kesäk. 1,311 §. — ²⁾ S:n 22 p. heinäk. 1,485 §. — ³⁾ S:n 18 p. marrask. 2,227 §. — ⁴⁾ S:n s:n 2,228 §. — ⁵⁾ S:n s:n 2,229 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. maalisk. 509 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. elok. 1,544 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. kesäk. 1,335 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. maalisk. 679 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 17 p. syysk. 6,261 §. — ¹¹⁾ Rmrin pöytäk. 3 p. lokak. 1,853 §. — ¹²⁾ S:n 15 p. huhtik. 857 §. — ¹³⁾ S:n 13 p. toukok. 1,014 §. — ¹⁴⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,469 §. — ¹⁵⁾ S:n 10 p. toukok. 994 §.

Kauppatorin liikenteenjärjestelypylväiden käytyä tarpeettomiksi raha-toimikamari osoitti ¹⁾ uusien korokkeiden ja liikennemerkkien määrärahasta 8,000 markkaa muiden, paitsi kulmissa olevien pylväiden poistamiseen kesäkuun 1 p:stä lukien; kyseiset pylväät oli ²⁾ liikenteenjärjestelyn toteuttamista varten pystytettävä Rautatientorille.

Rahatoimikamari päätti ³⁾ kehoittaa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiötä rakentamaan korokkeet Savilankadun ja Turuntien kulmassa oleville raitiotiepysäkeille.

Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ ehdottaa maistraatille, että ajoliikenne Kasarmin torin poikki kokeeksi kiellettäisiin; sittemmin maistraatti kielsikin ⁵⁾ luoteesta kaakkoon johtavan sikäläisen liikenteen.

Maistraatti oli rahatoimikamarin tekemän päätöksen ⁶⁾ mukaisesti päättänyt ⁷⁾ kieltää lännestä itään kulkevan ajoliikenteen Aleksanterinkadun pohjoisen jatkeen Heikinkadun läntisen ja itäisen ajoradan välisellä osalla sekä määrännyt, että ajoliikenne Töölöstä Aleksanterinkadulle sen sijaan oli johdettava pitkin viimeksimainitun kadun eteläistä jatketta.

Maistraatille antamassaan lausunnossa kamari puolsi ⁸⁾ poliisimestarin ehdotusta, joka koski kaiken ajoliikenteen, paitsi raitiotieliikenteen, kieltämistä Viipurinkadun tonttien n:ot 12, 14 ja 16 kohdalla, kuitenkin niin, että ajoliikenne mainituille tonteille olisi sallittu. Maistraatti vahvisti sittemmin ⁹⁾ tämän ehdotuksen.

Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ antaa rakennuskonttorille tehtäväksi pystyttää väliaikaiset liikennepylväät Heikinkadulle ylioppilastalon raitiotiepysäkille ja Lönnrotinkadun päähän, jota paitsi rakennuskonttorin talven aikana tuli maalauttaa kaikki liikennepylväät punaisella ja valkoisella.

Rahatoimikamari hyväksyi ¹¹⁾ rakennuskonttorin katuosaston laatiman ehdotuksen Lönnrotinkadun jatkeen liikenteen järjestämiseksi Heikinpuiston kohdalla osoittaen sitä varten 2,000 markkaa uusien korokkeiden ja liikennemerkkien määrärahasta.

Kilpien asettaminen linja-autojen pääteasemille. Linja-autoliikennöitsijän liiton anomuksesta rahatoimikamari päätti ¹²⁾ osoittaa uusien korokkeiden ja liikennemerkkien määrärahasta 3,450 markkaa sirojen ja yhdenmukaisten kilpien asettamiseen Rautatientorilla ja Simonkadulla oleville linja-autojen pääteasemille.

Puhelimien asettaminen autoasemille. Rahatoimikamari päätti ¹³⁾, että puhelimia asetettaisiin kaupungin kustannuksella seuraaville autoasemille: Vuorimiehenkadun ja Etelärantatien kulmaan, Lönnrotin- ja Yrjönkatujen kulmaan, Tunturi- ja Nervanderinkatujen kulmaan, Vallilantien ja Mäkelänkadun kulmaan sekä Neljännen linjan ja Castréninkadun kulmaan. Rahatoimikonttorille annettiin tehtäväksi vuokrapuhelimien hankkiminen mainittuihin paikkoihin uusien puhelimien ja puhelinmaksujen talousarviomäärärahaa käyttäen sekä rakennuskonttorille puhelinkaappien järjestäminen ja entisten kaappien korjaaminen, mistä töistä aikanaan oli lähetettävä lasku kaupungille. Laadittu ehdotus autoasemain ryhmittämisestä puhelinluetteloon hyväksyttiin.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. huhtik. 860 §. — ²⁾ S:n 10 p. toukok. 1,004 §. — ³⁾ S:n 1 p. huhtik. 752 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. toukok. 994 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. toukok. 1,169 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. marrask. 2,176 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. jouluk. 7,415 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. huhtik. 4,291 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. huhtik. 4,491 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. jouluk. 2,501 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. marrask. 2,280 §. — ¹²⁾ S:n 4 p. tammik. 48 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. huhtik. 905 §.

Erinäisten autoliikennöitsijäin esityksestä rahatoimikamari päätti ¹⁾, että autopuhelin asetettaisiin Laivurinkadun ja Ehrensvärdintien kulmaan; tästä johtuvat kustannukset otettaisiin uusien puhelinten ja puhelinmaksujen määrärahasta.

Neljännän linjan ja Castréninkadun kulmassa oleva autopuhelin siirrettiin ²⁾ Helsingin- ja Kirstinkatujen kulmaan.

Autoasemain puhelinnumerot sisältävän punaisen lehden painattamiseksi puhelinluetteloon kamari osoitti ³⁾ käyttövaroistaan 6,000 markkaa.

Arabian raitiotie. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli ilmoittanut, että koko Arabian ja Vanhankaupungin välinen osa Hämeentietä v. 1929 oli laajennettu 13 m:n levyiseksi, josta 11 m tuli ajoradan osalle. Sen johdosta Arabian raitiotielinjan jatkaminen Vanhaankaupunkiin voitiin aloittaa, jos se katsottiin tarpeelliseksi. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ ilmoittaa tämän Raitiotie- ja omnibusbuseyhtiölle pyytäen, että yhtiö antaisi lausunnon siitä, oliko mainittu Hämeentien osa kyllin leveä kyseisen linjan jatkamiseen kaksi- tai mahdollisesti vain yksiraiteisena.

Uusi raitiotie. Sen jälkeen kun Turuntien ja Mäkelänkadun välinen uusi raitiotielinja oli asianmukaisesti tarkastettu, rahatoimikamari päätti ⁵⁾ oikeuttaa Raitiotie- ja omnibusbuseyhtiön heti avaamaan sen liikenteelle.

Raiteiden siirtäminen. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾ hyväksyä kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen Turuntien ja Munkkiniemenkadun risteyksessä olevien raitiotieraitteiden lopullisesta siirtämisestä sekä antaa Raitiotie- ja omnibusbuseyhtiölle toimeksi kahden korokkeen rakentamisen sinne hallituksen ehdottamille paikoille.

Yöliikenne satamaradalla. Rahatoimikamari oli rautatiehallitukselle lähettämässään kirjelmässä anonut sen toimenpidettä, jotta Marian sairaalan ohi kulkevan satamaradan yöliikenne mahdollisimman vähän häiritsisi sairaalan potilaita. Vastaukseksi tähän rautatiehallitus antoi selityksen huomauttaen siinä, että kyseinen liikenne yleensä jatkui vain klo 21:een, poikkeustapauksissa klo 23:een, ja että rautatiehenkilökuntaa oli kehoitettu mikäli mahdollista rajoittamaan merkinantoa sairaalan kohdalla sekä että hallitus katsoi mahdolliseksi ryhtyä enää muihin rajoituksiin, kuten junien ja kulunopeuden vähentämiseen y. m., vaarantamatta liikennettä; rahatoimikamari päätti ⁷⁾ tyytyä tähän.

Oulunkylän—Herttoniemen rautatie. Rahatoimikamari oikeutti ⁸⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen heti aloittamaan Oulunkylän—Herttoniemen rataosan paalutustyöt sekä kuljetusteiden kuntoonpanemisen. Hallitus oikeutettiin ⁹⁾ tätä varten kertomusvuonna ennakolta käyttämään enintään 100,000 markkaa v:n 1931 menoarvioon otetusta määrärahasta.

Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ anoa valtioneuvostolta Oulunkylän—Herttoniemen rautatien toimiluvan pidennystä 5 vuoden ajaksi.

Pneumaattisen purkaus- ja kuormauslaitteen rakentaminen Länsisatamaan. Keskusosuusliike Hankkija oli anonut rahatoimikamarilta, että Länsisatamaan rakennettaisiin pneumaattinen viljan purkaus- ja kuormauslaite säilytyshuoneineen. Satamahallituksen ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön kuitenkin

¹⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. jouluk. 2,572 §. — ²⁾ S:n s:n 2,571 §. — ³⁾ S:n 18 p. elok. 1,582 §. — ⁴⁾ S:n 24 p. tammik. 207 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. syysk. 1,771 § ja rkmin jstn pöytäk. 8 p. lokak. 6,570 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. toukok. 1,072 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. syysk. 1,791 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. marrask. 2,279 §. — ⁹⁾ S:n 25 p. marrask. 2,289 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. marrask. 2,136 §; ks. v:n 1925 kert. s. 203.

annettua epäävät lausunnot asiasta rahatoimikamari päätti¹⁾, ettei esitys sillä kertaa aiheuttaisi muita toimenpiteitä, kuin että kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettaisiin vastaisia satamarakennustöitä suunnitellessaan kiinnittämään huomiota tällaisten laitosten tarpeellisuuteen.

Uponneiden proomujen poistaminen. Rahatoimikamari antoi asiamiehelle tehtäväksi²⁾ ehdotuksen laatimisen toimenpiteisiin ryhtymisestä niiden Katajanokan ulkopuolelle upotettujen proomujen poistamiseksi, jotka Tarton rauhansopimuksen mukaisesti oli luovutettu Venäjän valtiolle, minkä lisäksi asiamiehen tuli antaa lausunto siitä, saattoiko kaupunki vaatia valtiolta proomujen paikkavuokraa.

Rahatoimikamari päätti³⁾ sittemmin kääntyä merenkulkuhallituksen puoleen anoen, että se ryhtyisi toimenpiteisiin kyseisten proomujen poistamiseksi ensi tilassa; muussa tapauksessa kaupunki kääntyisi tuomioistuimen puoleen; tämän lisäksi merenkulkuhallitukselle huomautettaisiin, että kaupunki pidätti itselleen oikeuden vastedes vaatia valtiolta vahingonkorvausta sekä menneiltä vuosilta että kunnes proomut oli poistettu mainitusta paikasta.

Valtion kanssa tehty tilusvaihtosopimus. Kaupungin ja valtion välisessä sopimuksessa⁴⁾ kaupunki oli sitoutunut rakentamaan Taivallahden alueelle v:n 1927⁵⁾ tilusvaihtosopimuksessa mainitut rakennukset, arvoltaan yhteensä 11,687,720 markkaa. Sittemmin puolustusministeriö oli tiedustellut, oliko kaupungilla mitään muistuttamista sitä vastaan, että tästä määrästä käytettäisiin 3,000,000 markkaa ammuskellareiden rakentamiseen maan muille paikkakunnille muiden varastojen rakentamisen yhteydessä, koska useampien ammusvarastojen rakentaminen Taivallahden alueelle tiheään asutuksen vuoksi oli osoittautunut mahdottomaksi. Rahatoimikamari päätti⁶⁾ tämän johdosta ilmoittaa, ettei kaupungilla ollut mitään kyseistä ehdotusta vastaan edellyttäen, että kaupunki vastaavassa määrin vapautui rakentamisvelvollisuudesta. Samalla kamari päätti anoa, että kyseisissä rakennustöissä mikäli mahdollista käytettäisiin Helsingissä kotipaikka-oikeuden omaavia työmiehiä.

Työpajarakennusten teettäminen. Rahatoimikamari oikeutti⁷⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen kuluvana vuonna aloittamaan rakennuskonttorin uusien työpajarakennusten teettämisen ja käyttämään ennakkolta tähän tarkoitukseen v:n 1931 talousarvion merkittyä⁸⁾ määrärahaa.

Pukeutumispaviljongin rakentaminen Kaisaniemen tenniskentille. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli ehdottanut, että Kaisaniemen nusienniskenttien rakennustöiden yhteydessä teetettäisiin pukeutumispaviljonki, jonka kustannukset suoritettaisiin Kaisaniemen puiston uudelleenjärjestelymäärärahasta. Rahatoimikamari suostui⁹⁾ tähän sekä hyväksyi hallituksen vaihtoehdotuksen, jonka mukaan rakennukseen vedettäisiin vesijohto, jolloin kokonaiskustannukset nousisivat 87,600 markkaan.

Kaupungin talojen yövartiointi. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ antaa Suomen vartioimis- ja sulkemisosakeyhtiölle tehtäväksi Rantatorin kauppahallin yövartioinnin 300 markan kuukausimaksusta ja Etelärannan talon n:o 10 vartioinnin 600 markan kuukausimaksusta maaliskuun 1 p:stä lukien. Koko vuoden kustannukset, yhteensä 9,000 markkaa, suoritettaisiin päälukossa Kiinteä omaisuus olevista kamarin käyttövaroista.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 20 p. toukok. 1,112 §. — ²⁾ S:n 3 p. tammik. 13 §. — ³⁾ S:n 4 p. helmik. 321 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 204. — ⁵⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 20. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 30 p. toukok. 1,201 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. elok. 1,611 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. s. 40 ja seur. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. kesäk. 1,396 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. maalisk. 523 a ja 524 §.

Kaupungin omissa ja sen käytettävänä olevissa taloissa suoritettavat korjaukset ja sisustustyöt. Rahatoimikamari osoitti ¹⁾ pääluokkaan Yleiset työt sisältyvistä käyttövaroistaan 52,000 markkaa Toukolan poliisivartiokonttorille vuokratun ²⁾ Jaavantien talon n:o 4 ensimmäisen kerroksen kuntoonpanoa varten. Ylemmän kerroksen kuntoonsaattamiseksi kamari osoitti ³⁾ 8,400 markkaa yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan.

Neljännän poliisipiirin talon miehistön makuuhuoneen laajentamiseen rahatoimikamari osoitti ⁴⁾ 6,500 markkaa yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan.

Rahatoimikamari osoitti ⁵⁾ yleisten töiden pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 7,500 markkaa väliseinän rakentamista varten etsivän poliisin hallussa olevaan huoneeseen.

Poliisimestarin esityksestä rahatoimikamari osoitti ⁶⁾ yleisistä käyttövaroistaan 1,310 markkaa erinäisten sähköjohtotöiden suorittamiseen poliisilaitoksella.

Koska sairaalahallitus muuttaisi Mariankadun taloon n:o 22, rahatoimikamari osoitti 4,819: 05 markkaa sähkötöiden suorittamista varten sen tulevassa huoneistossa ⁷⁾ otettavaksi pääluokkaan Kiinteä omaisuus merkityistä käyttövaroistaan sekä kaikkiaan 32,228: 15 markkaa ⁸⁾ erinäisiin korjauksiin ja muuttokustannuksiin, josta 14,000 markkaa pääluokkaan Yleiset työt sisältyvistä kamarin käyttövaroista, 15,539: 65 markkaa pääluokkaan Kiinteä omaisuus vastaavista ja 2,688: 50 markkaa pääluokkaan Sekalaiset menot sisältyvistä varoista.

Sairalahallitus oli anonut, että kahden kulkutautisairaalan alueella olevan vajan ovia levennettäisiin niin, että vajoja voitiin käyttää autotalleina, ja kamari osoitti ⁹⁾ tähän tarkoitukseen pääluokkaan Yleiset työt sisältyvistä käyttövaroistaan enintään 8,000 markan määrärahan.

Eräs herra W. Ekmanin lähettämä 1,630: 25 markan suuruinen lasku tapettien ostamisesta Marian ja Kivelän sairaalain hoitajattarille vuokrattuihin Lapinlahdenkadun talon n:o 11 huoneistoihin hyväksyttiin ¹⁰⁾ ja merkittiin maksettavaksi pääluokassa Yleiset työt olevista kamarin käyttövaroista.

Uuden ulkoehuonerakennuksen teettämiseen Toivolan koulukodin tyttösastolle rahatoimikamari osoitti ¹¹⁾ yleisistä käyttövaroistaan 15,000 markan määrärahan.

Reijolan vastasisustetun lastenkodin erään piharakennuksen sisustamiseen eristysosastoksi rahatoimikamari osoitti ¹²⁾ yleisten töiden pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 82,000 markan määrärahan.

Rahatoimikamari osoitti ¹³⁾ pääluokkaan Kiinteä omaisuus sisältyvistä käyttövaroistaan 18,000 markkaa vesiklosettien ja pesualtaiden rakentamista varten Kullatorpan lastenkotiin.

Sähkölaitoksen ja ammattiopetuslaitosten johtokunnan esityksestä rahatoimikamari osoitti ¹⁴⁾ Kansakoulukadun ammattikoulutalon määrarahasta 208,900 markkaa sähkölaitoksen luentosalin ja opetuskeittiön järjestämistä varten talon ylimpään kerrokseen.

Rahatoimikamari osoitti ¹⁵⁾ yleisten töiden pääluokassa olevista käyttö-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. maalisk. 723 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 228. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. toukok. 1,062 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. maalisk. 668 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. toukok. 962 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. toukok. 1,137 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. helmik. 283 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,395 § ja 1 p. heinäk. 1,429 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. helmik. 357 §. — ¹⁰⁾ S:n 19 p. jouluk. 2,552 §. — ¹¹⁾ S:n 4 p. tammik. 35 §. — ¹²⁾ S:n s:n 33 §. — ¹³⁾ S:n 5 p. syysk. 1,668 §. — ¹⁴⁾ S:n 2 p. syysk. 1,632 §. — ¹⁵⁾ S:n 17 p. toukok. 1,075 §.

varoistaan 23,200 markkaa 4 vesiklosetin järjestämistä varten valmistavan poikain ammattikoulun taloon.

Kansanlastentarhain johtokunnan esityksestä kamari antoi rakennuskonttorille tehtäväksi ¹⁾ Sammatintien talossa n:o 6 toimivan Sirkkulan lastentarhan lattiain korjaamisen 1,500 markan kustannuksin, mikä määrä otettaisiin rakennuskonttorin lastentarhain korjausmäärärahasta.

Rahatoimikamari myönsi ²⁾ 8,500 markkaa korjaus- ja täydennystöiden suorittamiseen Majgårdin lastentarhassa sekä tarvittavat määrärahat Barnabon nimisen lastentarhan muutos- ja korjaustöihin suoritettavaksi talousarvioon lastentarhain korjauksia ja kunnossapitoa varten merkitystä määrärahasta.

Naisten työtuvan johtokunta ilmoitti päättäneensä rakennuskonttorin laatimien piirustusten ja kustannusarvioiden mukaisesti sisustaa Suvilahden kasarmin alueella olevan tallirakennuksen 30,000 markan kustannuksin; tämän toimenpiteen rahatoimikamari hyväksyi ³⁾.

Kortteleissa n:ot 468 ja 469 olevain puhtaanapitolaitoksen rakennusten eri-naisten sähköjohtojen uusimiseen rahatoimikamari osoitti ⁴⁾ 74,000 markkaa pääluokkaan Puhtaanapito kuuluvista käyttövaroistaan.

Länt. Ourasaaren vartijanasunnon korjaamiseen rahatoimikamari osoitti ⁵⁾ 55,000 markkaa yleisten töiden pääluokan kohdalle merkityistä käyttövaroistaan.

Korjausten suorittaminen Hyvösen lastenkodissa. Rahatoimikamari oikeutti ⁶⁾ Hyvösen lastenkodin johtokunnan suorittamaan kodin huoneistoissa tarpeelliset korjaukset sen talousarvioon otetuin määrärahoihin, kuitenkin ehdoin, että suunnitellut korjaukset alistettiin kiinteistöisännöitsijän harkittaviksi.

Rakennusten myyminen. Salmisaaressa sijaitseva huvilarakennus litt. D myytiin ⁷⁾ julkisella huutokaupalla, jolloin herra V. A. Karvinen osti sen 1,750 markasta.

Ruoholahdessa sijaitsevista, puhtaanapitolaitoksen hallussa olleista rakennuksista myytiin ⁸⁾ yksi talonomistaja J. T. Isotuvalle 500 markasta.

Kyläsaaren suuri uimahuone myytiin ⁹⁾ huutokaupalla purettavaksi ja poiskuljetettavaksi herra V. Levanderille 600 markasta.

Rakennusten ostaminen. Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ ostaa herra R. O. Karlssonilta Kulosaaren kartanon maalla sijaitsevan perunakellarin sekä saunarakennuksen 2,000 markasta sekä herra J. Ekströmiltä laudoista tehdyn asuntorakennuksen 500 markasta, mitkä määrät oli otettava kiinteän omaisuuden pääluokan kohdalle merkityistä kamarin käyttövaroista.

Rahatoimikamari osoitti ¹¹⁾ pääluokkaan Kiinteä omaisuus sisällystyistä käyttövaroistaan 15,000 markkaa Länt. Pihlajasaaressa sijaitsevan, tohtori E. Sillmanille kuuluvan saunarakennuksen ostamiseen.

Käymälät. Valiokunta, jonka rahatoimikamari v. 1929 oli asettanut ¹²⁾ m. m. laatimaan ehdotusta kaupungin käymäläin tarpeellisista korjauksista lähetti kamarille ehdotuksensa, jonka mukaisesti kamari päätti ¹³⁾ merkitä v:n 1931 talousarvioehdotukseensa 20,000 markan määrärahan Taivallahden laiturin luona olevan käymälän uudestaanrakentamiseen sekä sen muuttami-

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. toukok. 5,015 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. syysk. 1,830 ja 1,831 §. — ³⁾ S:n 9 p. syysk. 1,681 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. maalisk. 576 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. toukok. 1,196 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,400 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. helmik. 3,706 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. heinäk. 5,450 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. elok. 5,981 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. huhtik. 820 §. — ¹¹⁾ S:n 5 p. huhtik. 780 §. — ¹²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 269. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 21 p. lokak. 1,971 §.

seen jonkun matkan päähän laiturista, jota paitsi kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettiin laadituttamaan Eteläsatamassa ja Pohj. Makasiinikadun varrella olevien käymäläin uudestaanrakentamista sekä Eteläsataman pakkahuoneen luona olevan käymälän perusteellista korjaamista koskevat ehdotukset. Kamari päätti ¹⁾ hyväksyä valiokunnan ehdottaman uuden mukavuuslaitostyyppin, joka otettaisiin käytäntöön uusia käymälöitä rakennettaessa, minkä lisäksi kamari periaatteellisesti hyväksyi valiokunnan ehdotuksen uusien käymälöiden paikoista sekä vanhain siirtämisestä ja muuttamisesta. Sitä paitsi kaupungin yleisten töiden hallitus velvoitettiin yksityiskohtaisesti vahvistamaan käymäläin paikat valiokunnan ehdotuksen mukaisesti ja ensimmäistä kaupunginlääkäriä kuultuaan sekä laatimaan tarpeelliset yksityiskohtaiset kustannusarviot ja lopulliset piirustukset.

Tämän yhteydessä kamari päätti ¹⁾ antaa puhtaanapitolaitokselle toimeksi käymäläin pienempien korjaustöiden suorittamisen ja tarvittaessa ehdotuksen antamisen uusien käymäläin rakentamisesta ja vanhain siirtämisestä.

Rahatoimikamari merkitsi ²⁾ käyttövaroistaan suoritettavaksi rakennuskonttorin kirjoittaman 20,483: 50 markan suuruisen laskun tilapäisten käymäläin rakentamisesta Eläintarhaan ja Hakasalmen puistoon n. s. talonpoikaismarssin ajaksi.

Palovakuutukset. Erinäisten Marian ja Kivelän sairaalain sekä Reijolan lastenkodin rakennusten palovakuutuksia korotettiin ³⁾ yhteensä 2,280,000 markkaa.

Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ palovakuuttaa Sofianlehdon lastenkodin rakennukset 6,000,000 markasta yhden vuoden ajaksi.

Pietarinkadun tontilla n:o 6 sijaitsevan valmistavan poikain ammattikoulun työpajarakennuksen vakuutusta korotettiin ⁵⁾ yhdeksi vuodeksi v:n 1931 tammikuun 12 p:stä lukien 245,000 markkaa.

Kaisaniemen uusi tennispaviljonki palovakuutettiin ⁶⁾ v:n 1930 joulukuun 26 p:n ja v:n 1931 syyskuun 14 p:n väliseksi ajaksi 70,000 markasta.

Kallion urheilukentällä olevan rakennuksen vakuutusta korotettiin ⁷⁾ 155,000 markkaa.

Rahatoimikamari päätti ⁸⁾, että Eläintarhan urheilukentän kaksi uutta pukeutumispaviljonkia palovakuutettaisiin yhteensä 250,000 markasta.

Hietarannan rakennukset vakuutettiin ⁹⁾, pukeutumispaviljonki 410,000 markasta sekä ulkohuonerakennus 80,000 markasta.

Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ palovakuuttaa seuraavat rakennukset yhdeksi vuodeksi, nimittäin Sörnäisten niemellä sijaitsevan paloaseman ulkohuonerakennuksineen 260,000 markasta, Vanhankaupungin koiratarhan 125,000 markasta ja kaupungin ostaman Länt. Ourasaareissa olevan ent. Ahlqvistin huvilan 16,000 markasta.

Puhtaanapitolaitoksen esityksestä rahatoimikamari päätti ¹¹⁾ korottaa kortteleissa n:ot 468 ja 469 olevien, autotalleiksi muutettujen rakennusten n:ot 12 ja 14 palovakuutusmäärät, edellisen 195,000 markkaan ja jälkimmäisen 445,000 markkaan.

Viikin latokartanon tulo- ja lähtökatselmus. Asutushallitus oli marraskuun 13 p:nä 1929 käsitellyt kaupungin ja valtion asiamiehen jättämiä valituksia ¹²⁾,

¹⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. lokak. 1,972 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. syysk. 6,323 §. — ³⁾ S:n 23 p. jouluk. 7,687 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. syysk. 1,654 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 23 p. jouluk. 7,705 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. jouluk. 7,774 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. jouluk. 7,628 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. lokak. 6,678 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. lokak. 6,776 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. toukok. 4,742 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. tammik. 110 §. — ¹²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 53.

jotka koskivat toimitetussa katselmuksessa todetun Viikin latokartanon rappio-tilan johdosta kaupungilta vaadittua korvausta, jolloin kaupunki velvoitettiin maksamaan korvausta 325,235 markkaa, kun taas valtion tuli maksaa kaupungille 168,400 markkaa toimitetuista parannuksista. Rahatoimikamari päätti¹⁾ antaa asiamiehelle tehtäväksi valittaa edellä mainitusta asutushallituksen päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Viikin latokartanon rappiutila. Käyttövaroistaan kamari maksoi²⁾ valtiolle 1,620 markkaa korvaukseksi Viikin latokartanon katselmuksessa havaitusta sen metsän rappiutilasta.

Puiden suojeleminen. Oulunkyläläisen opettajattaren L. Hakolan esityksen johdosta rahatoimikamari päätti³⁾ kehoittaa sähkölaitosta ja Helsingin puhelinyhdistystä noudattamaan tarpeellista varovaisuutta vedettäessä johtoja kaupungin metsien halki, jottei kasvavia puita vahingoitettaisi.

Kaupungin maalaustyöt. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta kuulutuksella ilmoittamaan mahdollisille urakoitsijoille, milloin kaupungilla oli suurehkoja maalaustyötä suoritettavana.

Uimapaikat. Rahatoimikamari antoi rakennuskonttorille tehtäväksi⁵⁾ rakentaa Hietaniemen uimarannalle polkupyörätelineitä, varastosuojia ja radiokojun vartijoille, lasten aitauksen, varastotilaa pukeutumishuoneiden alle, syvyyspoijuja sekä aidan veteen, ja rakennuskonttorin oli aikanaan tehtävä rahatoimikamarille esitys mahdollisista tarvittavista lisämäärärahoista. Samalla kamari päätti⁵⁾, että mereen tuli antaa pumputa vielä 8 laivalastia hiekkaa lasisirujen peittämiseksi ja rannan mataloittamiseksi; tähän tarkoitukseen tarvittava määräraha, 70,000 markkaa, merkittäisiin v:n 1931 talousarvioon.

Rahatoimikamari antoi rakennuskonttorille tehtäväksi⁶⁾ haarajohtojen vetämisen käytettävissä olevin varoin Hietaniemen uimarannalle johtavasta viemärijohtosta uimarannan ravintolarakennuksen keittiöön ja käymälään sekä 5 m:n levyisen jalkakäytävän rakentamisen niemelle johtavan ajotien viereen.

Rahatoimikamari antoi rakennuskonttorille tehtäväksi⁷⁾ Pihlajasaaren uimarannan puhdistamisen ja hiekoittamisen sekä oikeutti⁸⁾ konttorin käyttämään talousarvioon Pihlajasaaren uudisrakennuksia varten merkityn 100,000 markan suuruisen määrärahan kokonaan hiekan hankkimiseen mainitulle uimarannalle.

Kaupunginvaltuuston annettua v. 1929⁹⁾ kaupungin yleisten töiden hallitukselle tehtäväksi tutkia, voitaisiinko järjestää uimalaitos Vallilan, Hermannin, Kumpulan ja Toukolan asukkaille, hallitus oli antanut ehdotuksen asiasta; kamari päätti¹⁰⁾ tällöin hyväksyä maksuttoman uimapaikan rakentamista Kivinokkaan koskevan ehdotuksen sekä antaa hallitukselle tehtäväksi kustannusarvion laatimisen sen väliaikaisesta kuntoonpanosta kesäksi 1931.

Hallitus oli tämän jälkeen lähettänyt kaksi vaihtoehtotusta, joista toinen päättyi 2,860,000 markkaan ja toinen 185,000 markkaan. Koska vesi Kivinokan luona oli huonoa ja kulkuneuvot epätydyttävät, kamari katsoi voitavansa myöntää¹¹⁾ ainoastaan 30,000 markkaa rannan perkaamiseen, mikä määrä merkittiin seuraavan vuoden talousarvioon.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 24 p. tammik. 208 §. — ²⁾ S:n s:n 210 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. jouluk. 7,780 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. maalisk. 532 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,383 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. huhtik. 818 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. huhtik. 4,371 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. toukok. 4,937 §. — ⁹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 50. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. huhtik. 847 §. — ¹¹⁾ S:n 19 p. syysk. 1,764 §; ks. tätä kert. s. 133.

Määräraha Hietaniemen uimarannan pukeutumispaviljonkia varten. Rahatoimikamari oli antanut rakennuskonttorille tehtäväksi ¹⁾ miesten pukeutumispaviljongin rakentamisen Hietaniemen uimarannalle ja osoitti ²⁾ tätä varten 15,000 markkaa pääluokkaan Yleiset työt sisällyvistä käyttövaroistaan.

Hietaniemen uimaranta. Rahatoimikamarin asetettua ³⁾ komitean laatimaan Hietaniemen uimaranta-alueen järjestämistä ja käyttöä koskevaa ehdotusta kamari komitean antaman ehdotuksen mukaisesti päätti ⁴⁾:

vahvistaa uimaranta-alueen maarajat niin, että sitä pohjoisessa rajoitti aikaisemmin rannasta lähtenyt naisten uima-alueen vastainen raja-aita, koillisessa mainitun aidan rannasta lukien toisen mutkan kohdalta suoraan mäellä olevaan varastosuojaan vedetty viiva ja kaakossa hautausmaan raja;

että kyseinen aita toisen polvekkeen kohdalta kulkisi alueen koillisrajaa pitkin tien mutkaan;

että kaikki muut aidat poistettaisiin;

että alue luovutettaisiin kansanpuistoksi ja uskottaisiin kaupungin kansanpuistojen valvojan hoitoon;

että kansanpuistojen valvoja saisi tehtäväkseen laatia ehdotukset alueen järjestyssäänöiksi, järjestyksen ylläpitämiseen tarvittavan henkilökunnan ja uintivartijain palkkaamisesta sekä puisto- ja hengenpelastuskaluston, varoitustaulujen y. m. hankkimisesta;

että ravintolaan vedettäisiin kesävesijohto ja järjestettäisiin rannalle hygieninen vesiposti yleisöä varten; tähän tarkoitukseen kamari osoitti 30,000 markkaa Vesijohtolaitos nimisessä luvussa olevista käyttövaroistaan;

että käymälä, jonka piirustukset hyväksyttiin, sijoitettaisiin laaditun piirustuksen osoittamaan paikkaan;

hyväksyä sementtirakennuksen muutosehdotuksen keittiön y. m. sijoittamista koskevien laadittujen piirustusten mukaisesti;

että keittiörakennuksen taakse rakennettaisiin osittain aidattu vaja keittiön tarpeisiin;

myöntää keittiön ja käymälän rakentamista varten 108,000 markan lisämäärärahan otettavaksi pääluokkaan Yleiset työt sisällyvistä kamarin käyttövaroista;

antaa rakennuskonttorille tehtäväksi rakentaa ravintolan ääreiselle mäentöyrylle johtavat, 4 m:n levyiset puuportaat;

antaa rakennuskonttorille tehtäväksi rakentaa puusillan Hietaniemen ja It. Ourasaaren välisen karin yli Länt. Ourasaaren 52,000 markan kustannuksella, mikä määrä otettaisiin pääluokkaan Kiinteä omaisuus sisällyvistä kamarin käyttövaroista;

antaa rakennuskonttorille tehtäväksi puuaidan rakentamisen It. ja Länt. Ourasaaren välille;

antaa rakennuskonttorille tehtäväksi hiekan poistamisen puiden juurilta ja sopivien suojusten sijoittamisen niiden ympärille;

vahvistaa Hietaniemen uimaranta-alueen nimen »Hietarannaksi» ruotsiksi »Sandstrand»;

että kaikilla tuli olla vapaa pääsy Hietarannalle;

kehoittaa musiikkilautakuntaa järjestämään ulkoilmamusiikkia uimarannalle sunnuntai-iltapäivisin, mihin tarkoitukseen saisi käyttää kertomusvuoden talousarviossa ulkoilmakonserttien järjestämiseen varattua määrärahaa,

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. helmik. 407 §. — ²⁾ S:n 15 p. maalisk. 612 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 329. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. huhtik. 947 § ja 17 p. kesäk. 1,330 §.

tai, ellei riittäviä määrärahoja ollut käytettävissä, tekemään kamarille esityksen ylimääräisten määrärahojen myöntämisestä tätä varten;

antaa rakennuskonttorille tehtäväksi syvään veteen ulottuvan lautaisen hyppysillan rakentamisen sopivalle paikalle rantaan; sekä

ostaa Länt. Ourasaaressa sijaitsevan n. s. Ahlqvistin huvilan 11,000 markasta, mikä määrä otettaisiin kamarin käyttövaroista; tähän määrään sisältyisi myöskin Länt. Ourasaareen johtavien, vuokraajille kuuluneiden puhelinpylväiden hinta.

Kansanpuistojen liikenneyhteydet. Pihlajasaaren ja Lauttasaaren liikenneyhteyden parantamiseksi rahatoimikamari päätti ¹⁾ asettaa kyseistä liikennettä välittämään pyhäpäivisin yhden ylimääräisen höyryaluksen; tulot kokonaisuudessaan tulivat kapteeni A. Österille, koska hän ei muunlaisin ehdoin ollut suostunut säännöllisesti ylläpitämään kyseistä liikennettä.

Helsingin työväenyhdistys ja Sörnäisten sosialistinen työväenyhdistys olivat anoneet, että Mustikkamaalle höyrylautalla tehtävästä matkasta veloitettaisiin ainoastaan yksinkertaisen matkan hinta, koska matkailijat usein palasivat kaupunkiin mainitun saaren liikennettä välittävillä moottoriveneillä, jolloin he joutuivat suorittamaan kaksinkertaisen maksun. Tähän anomukseen rahatoimikamari päätti ²⁾ suostua.

Vapaa matka Pihlajasaareen. Rahatoimikamari hyväksyi ³⁾ Suomen merimieslähetykseuran tekemän anomuksen vapaan matkan myöntämisestä Pihlajasaareen seuran vuosijuhlansa yhteydessä järjestämän huviretken osantottajille.

Korjausten suorittaminen kansanpuistoissa. Sen jälkeen kun kertomusvuoden menosääntöön oli merkitty määräraha Seurasaaren ravintolarakennuksen suuren salin jakamiseen lattialla kahteen kerrokseen, rahatoimikamari päätti ⁴⁾, että työn sai jättää suorittamatta ja kyseisen talousarviomäärärahan käyttää Seurasaaren muihin korjaustöihin. Samoin kamari päätti ⁵⁾, että talousarvioon Korkeasaaren ravintolarakennuksen avonaisen kuistin suurentamista varten merkittyä määrärahaa ei käytettäisi aiottuun tarkoitukseen, vaan että sen sai käyttää Korkeasaaressa suoritettaviin muihin välttämättömiin korjaustöihin.

Rahatoimikamari osoitti ⁶⁾ pääloukkaan Kiinteä omaisuus sisältyvistä käyttövaroistaan 11,000 markkaa peltikaton rakentamiseen Länt. Pihlajasaaressa olevaan n. s. Vähämäen huvilaan.

Pumppulaitteiden hankkiminen Seurasaareen. Rahatoimikamari oikeutti ⁷⁾ kansanpuistojen valvojan käyttämään Seurasaaren korjausmäärärahasta enintään 20,000 markkaa vesi- ja viemärijohdoin varustetun pumppulaitteen hankkimiseen Seurasaaren ravintolaan.

Korjausten toimittaminen Korkeasaaren eläintarhassa. Valvoja oikeutettiin ⁸⁾ valmistuttamaan kaksi uutta sälesuojusta kotkien häkkiin sekä harkinnan mukaan teettämään muita pienempiä korjaustöitä Korkeasaaren eläintarhassa. Valvoja lähetti sittemmin kyseisen sälesuojuksen kustannusarvion, joka päättyi 3,600 markkaan, ehdottaen samalla, että kolmelle papukaijalle rakennettaisiin uudet, tilavat häkit, joiden kustannukset nousisivat enintään 900 markkaan. Rahatoimikamari hyväksyi edellä mainitut ehdotuk-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. kesäk. 5,166 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. kesäk. 1,297 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. heinäk. 5,541 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. maalisk. 4,174 §. — ⁵⁾ S:n s:n 4,175 §. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. syysk. 1,655 §. — ⁷⁾ Rkmin jstn pöytäk. 18 p. lokak. 6,861 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. marrask. 7,265 §.

set sekä oikeutti ¹⁾ valvojan teettämään kyseiset työt, joihin sai käyttää enintään 4,500 markkaa n. s. leijonarahaston varoja.

Suomen eläinsuojelusyhdistyksen anottua, että boakäärmeen häkkiä suurennettaisiin, rahatoimikamari antoi kansanpuistojen valvojalle tehtäväksi ²⁾ kustannusarvioiden hankkimisen toiselta puolen käärmehäkin laajentamisesta ja toiselta puolen käärmeen täyttämisestä, siinä tapauksessa, että se otettaisiin hengiltä. Sittenkin valvoja oli hankkinut mainitut kustannusarviot, joista edellinen päättyi 6,000 markkaan ja jälkimmäinen 5,000 markkaan, jolloin rahatoimikamari päätti ³⁾ hyväksyä edellisen vaihtoehdon ja osoittaa kyseisen määrän eläintarhan korjausten määrärahasta käärmehäkin laajentamiseen 2 m:n pituiseksi ja sen varustamiseen tulisijalla.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Obligatiolainan ottaminen. Sen jälkeen kun newyorkilaiselle toiminimelle Brown Brothers & C:olle v. 1929 oli myönnetty v:n 1930 kesäkuun 1 p:ään asti peruuttamaton optio ostaa kaupungilta sen ottamaan ulkomaiseen lainaan kuuluvia kultaobligatioita 8 milj. dollarin pääoma-arvosta ⁴⁾ ja hallitus oli hyväksynyt tämän, rahatoimikamari, joka oli saanut mainitulta toiminimeltä ehdotukset kyseisen obligatiolainan liikkeeseen laskemisen edellyttämiksi asiakirjoiksi, päätti ⁵⁾, että kaupunki tekisi sopimuksen 8 milj. dollarin suuruisen pääoman käsittävän kultaobligatiomäärän myynnistä koron ollessa 6½% ja kuoletusajan 30 vuotta, kyseisissä ehdotuksissa mainittujen ehtojen ja määräysten mukaisesti. Kamarin puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valtuutettiin ⁶⁾ kaupungin puolesta asiamiehen varmennuksiin allekirjoittamaan kyseinen sopimus ja obligatiot sekä valtuuttamaan Suomen New Yorkissa oleva pääkonsuli K. F. Altio ja hänen seuraajansa virassa edustamaan kaupunkia tätä lainaa koskevissa kysymyksissä.

Tilapäinen luotto. Rahatoimikamarin jäsen von Frenckell oli palannut Pariisista ja ilmoitti, että Banque de Paris et des Pays-Bas niminen pankki oli tarjonnut kaupungille 1 milj. dollarin tilapäisen luoton 6¼%:n koroin maksettavaksi takaisin kesäkuussa, jos luotosta annettiin pankkitakuu. Koska pari pankkia, joilta oli tätä tiedusteltu, asettui kieltävälle kannalle, ei tarjous johtanut ⁶⁾ tuloksiin.

Kaupungin lyhytaikaisen luoton tarpeen tyydyttämiseksi rahatoimenjohtaja oli ⁷⁾ sopinut valtiokonttorin kanssa 10,000,000 markan tilapäisen lainan ottamisesta valtiolta, mikä laina asetettiin kaupungin käytettäväksi yhdeksi kuukaudeksi tammikuun 10 p:stä lukien 7½%:n koroin.

Sittenkin kamari oikeutti ⁸⁾ kansliansa ottamaan valtiolta vielä 20,000,000 markan suuruisen lainan 3 kuukaudeksi enintään 7½%:n koroin sekä sopimaan aikaisemman lainan takaisinmaksuajan pidentämisestä niin, että molemmat lainat lankesivat maksettaviksi samana päivänä. Tämä myö-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 13 p. jouluk. 7,573 §. — ²⁾ S:n 25 p. syysk. 6,440 §. — ³⁾ S:n 18 p. lokak. 6,865 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 55 ja 208. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. maalisk. 579 §. — ⁶⁾ S:n 24 p. tammik. 237 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. tammik. 93 § ja 8 p. helmik. 340 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. tammik. 199 § ja 24 p. tammik. 238 §.

hempi luotto jätettiin ¹⁾ kuitenkin käyttämättä, koska kaupunki ulkomailta oli saanut tarvittavaa lyhytaikaista luottoa alemmalla korolla.

Rahatoimenjohtaja V. Hupli ilmoitti, että Pohjoismaiden yhdyspankki oli tarjoutunut järjestämään kaupungille 500,000 dollarin suuruisen lainan 6 kuukaudeksi 8 %:n koroin, minkä tarjouksen rahatoimikamari päätti ²⁾ hyväksyä.

Samoin rahatoimenjohtaja ilmoitti ³⁾, että Suomen pankki erään ulkomaisen kirjeenvaihtajansa välityksellä oli luvannut hankkia kaupungille 3 kuukaudeksi 1 milj. dollarin luoton, joka asetettaisiin kaupungin käytettäväksi tammikuun 27 p:nä; korko laskettaisiin 6 $\frac{1}{4}$ %:n mukaan.

Herra von Frenckell ilmoitti edelleen, että Stockholms enskilda bank niminen pankki oli tarjonnut kaupungille 3,750,000 Ruotsin kruunun suuruisen lainan ilman takuuta 5 kuukaudeksi helmikuun 1 p:stä lukien 5 $\frac{1}{2}$ %:n koroin ja 0.5 %:n provisioin. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ hyväksyä tämän tarjouksen ja määräsi, että puolet lainasta, provisio vähennettynä, oli talletettava Pohjoismaiden yhdyspankkiin ja toinen puoli Stockholms enskilda bank nimiseen pankkiin Kansallis-osake-pankin tilille.

Rahatoimenjohtaja ilmoitti sittemmin ⁵⁾, että kyseinen laina, joka erääntyi maksettavaksi kesäkuun 30 p:nä, oli uudistettu 4 kuukaudeksi mainitusta päivästä lukien entisin ehdoin.

Rahatoimikamari päätti ⁶⁾ hyväksyä Pohjoismaiden yhdyspankin tekemän tarjouksen kaupungin pankilta saaman 20 milj. markan dollariluoton pidentämisestä järjestämällä 20,000,000 markan luoton punnissa, dollareissa tai frangeissa syyskuun 30 p:ään asti 6 %:n koroin.

Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ hyväksyä Suomen pankin tekemän tarjouksen, joka koski 487,000 dollarin tilapäistä lainaa 3 kuukaudeksi 5 $\frac{1}{2}$ %:n tehoisin koroin.

Sittemmin pankki vielä oli tarjonnut kaupungille 19,348,000 markkaa samaksi ajaksi ja samoin koroin, minkä tarjouksen kamari hyväksyi ⁸⁾.

Obligatioiden lunastaminen. Pariisilainen pankkiiriliike Stéen frères & c:o tarjosi kaupungin lunastettavaksi n. 450 kaupungin v. 1902 ottamaan lainaan kuuluvaa obligatiota 60 dollarin hinnasta kappaleelta ja ehdoin, että kaupunki samaan kurssiin samalla lunasti 7,000 pankin hallussa olevaa erääntyntä kuponkia. Rahatoimikamari päättikin ⁹⁾ hyväksyä pankin tarjouksen mikäli se koski obligatioita, mutta katsoi, ettei se kupongeista voinut maksaa enempää kuin Rmk —: 40 1 markkaa kohden.

Insinööri E. von Frenckell, joka oli Pariisissa neuvotellut puheena olevan pankkiiriliikkeen kanssa, ilmoitti kuitenkin tämän kieltäytyneen luovuttamasta obligatioita, ellei kaupunki maksanut vaadittua hintaa kupongeista. Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ antaa herra von Frenckelille tehtäväksi edelleen neuvotella toiminimen kanssa kuponkien hinnan alentamisesta.

Sittemmin kamari päätti ¹¹⁾ maksaa mainituista obligatioista 60 dollaria kappaleelta sekä lunastaa erääntyneet kupongit, n. 7,000 kpl., 57 dollarin kurssiin 500 markalta.

Rahatoimenjohtaja V. Hupli ilmoitti, että pariisilainen liike Stéen frères & c:o oli tarjonnut kaupungin lunastettavaksi n. 20 kpl. v:n 1898 lainaan kuulu-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. helmik. 340 §. — ²⁾ S:n 24 p. tammik. 235 §. — ³⁾ S:n s:n 236 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. tammik. 276 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. kesäk. 1,329 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. kesäk. 1,306 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. elok. 1,528 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. elok. 1,567 §. — ⁹⁾ S:n 24 p. tammik. 240 §. — ¹⁰⁾ S:n 29 p. tammik. 277 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. helmik. 337 §.

via obligatioita 60 dollarista kappaleelta sekä erääntyneitä kuponkeja 57 dollarin hintaan 500 markalta, ja kamari päätti ¹⁾ hyväksyä tarjouksen.

Sittemmin rahatoimenjohtaja ilmoitti, että toiminimi Stéen frères & c:o oli lähettänyt rahatoimikonttorille 51 v:n 1900 lainaan kuuluvaa obligatiota, joiden nimellisarvo yhteensä oli 63,000 markkaa, sekä 46 v:n 1898 lainaan kuuluvaa obligatiota, nimellisarvoltaan yhteensä 56,000 markkaa. Tämän johdosta rahatoimikamari päätti ²⁾ maksaa näistä obligatioista 60 dollaria kutakin 500 markan nimellismäärää kohden.

Insinööri E. von Frenckell ilmoitti, että neuvottelut suomalaisten obligatioiden saksalaisten omistajain kanssa oli aloitettu uudelleen, ja että saatujen tietojen mukaan Saksassa oli vuosien 1898, 1900 ja 1902 lainoihin kuuluvia obligatioita yhteensä n. 360,000 markan nimellisarvosta. Tämän johdosta herra von Frenckell ehdotti, että neuvotteluissa aluksi tarjottaisiin obligatioista ja niihin kuuluvista kupongeista rahatoimikamarin v. 1927 vahvistamat ³⁾ hinnat, nimittäin kustakin obligatiosta à 500 markkaa Rmk 184: 40, jos obligatio kuului v:n 1898 lainaan, ja Rmk 201: 60 vuosien 1900 ja 1902 lainoihin kuuluvista obligatioista. Kustakin maksettavaksi erääntyneestä korkokupongista maksettaisiin Rmk —: 40 1 markkaa kohden. Elleivät saksalaiset neuvottelijat hyväksyneet näitä hintoja, voitiin niitä jonkin verran korottaa. Rahatoimikamari hyväksyi ⁴⁾ tämän ehdotuksen.

Kamari valtuutti ⁵⁾ myöskin insinööri von Frenckellin tarjoamaan vuosien 1892, 1900 ja 1902 lainoihin kuuluvista Saksassa olevista obligatioista aina 58 %:iin asti kullassa nimellisarvosta sekä mainittuihin lainoihin kuuluvista erääntyneistä kupongeista Rmk —: 40 1 markkaa kohden.

Herra von Frenckellin ehdotuksesta rahatoimikamari sittemmin päätti ⁶⁾ uudistaa edellä mainitun, erinäisten obligatioiden lunastamista koskevan tarjouksensa siten, että se olisi voimassa v:n 1931 maaliskuun 31 p:ään.

Herra von Frenckell teki sittemmin selkoa näistä neuvotteluista, joissa saksalaiset omistajat olivat ilmoittaneet suostuvansa myymään kaupungille omistamansa obligatiot 52 dollarin hinnasta 500 markan nimellismäärää kohden, kuitenkin nimenomaisin ehdoin, että Suomen valtio ja muut velalliset maksoivat saman hinnan. Koska kuitenkin muut velalliset saatujen tietojen mukaan eivät suostuneet maksamaan samaa hintaa, oli neuvottelujen keskeytyminen todennäköistä, ja rahatoimikamari päätti ⁷⁾ ainoastaan, että kaupunki koettaisi ostaa mahdollisimman paljon ulkomailla olevia suomalaisia obligatioita.

Eräs insinööri E. von Frenckellin kirjoittama 3,393: 25 markan suuruisen lasku v:n 1902 obligatioiden ostamisen yhteydessä suoritetuista etumaksuista hyväksyttiin ⁸⁾ ja merkittiin otettavaksi provisioihin y. m. varatusta määrärahadasta.

Rahatoimenjohtaja V. Hupli ilmeitti, että hampurilainen pankkiiri-liike F. Lange & c:o oli tarjonnut kaupungin lunastettavaksi vuosien 1898 ja 1902 lainoihin kuuluvia obligatioita, edellisiä 52 ja jälkimmäisiä 55 %:n kurssiin, sekä v:n 1902 lainan erääntyneitä kuponkeja hintaan, joka vastasi 37 % niiden arvosta, ja kamarin finanssivaliokunta oli hyväksynyt tämän tarjouksen. Rahatoimikamari hyväksyi ⁹⁾ valiokunnan toimenpiteen ja oikeutti kansliain maksamaan kupongeista enintään 40 % niiden arvosta.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. helmik. 401 §. — ²⁾ S:n 18 p. maalisk. 646 §. — ³⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 194. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. huhtik. 766 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. toukok. 1,185 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. jouluk. 2,463 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,413 §. — ⁸⁾ Rkmin jstn pöytäk. 26 p. helmik. 3,704 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 21 p. tammik. 198 §.

Sittemmin mainittu pankkiiriliike kuitenkin ilmoitti¹⁾, ettei se suostunut myymään kyseisiä kuponkeja kaupungin tarjoamasta hinnasta, jonka takia tarjous raukesi.

Pankkiiriliike F. Lange & c:o tarjosi kaupungin lunastettavaksi vielä n. 20,000 v:n 1902 lainaan kuuluvaa erääntynyttä kuponkia 47 ½ %:sta niiden kulta-arvosta, ja kamari päätti²⁾ hyväksyä tämän tarjouksen ehdoin, että kauppa voitiin päättää viikon kuluessa.

Liike lähetti³⁾ sittemmin kaupungille n. 13,000 kpl. näitä kuponkeja. Saadun tiedon mukaan liikkeelle näin ollen jäi n. 7,000 kuponkia.

Pankkiiriliike F. Lange & c:o tarjosi vielä kaupungin lunastettavaksi vuosien 1898 ja 1900 lainoihin kuuluvia obligatioita yhteensä 33,500 markan nimellisarvosta 85%:n kurssiin Ruotsin kruunuissa ja oli tiedustelun johdosta ilmoittanut hollantilaisten omistaneen mainitut obligatit. Liike oli sitä paitsi tarjonnut vuosien 1900 ja 1902 lainojen obligatioita 58 %:sta nimellisarvosta, yhteensä 6,000 markasta. Rahatoimikamari hyväksyi⁴⁾ kyseisen tarjouksen.

Rahatoimenjohtaja ilmoitti⁵⁾, että liikkeeltä Brown Brothers & C:o sen edustajan herra H. Michaelenin välityksellä oli ostettu v:n 1930 lainaan kuuluvia obligatioita 44,000 dollarin nimellismäärästä 93 ½ %:n hinnasta, mihin tuli lisäksi kertynyt korko.

Rahatoimenjohtaja V. Hupli ilmoitti⁶⁾, että Lontoon pörssissä oli Suomen pankin välityksellä ostettu v:n 1909 lainaan kuuluvia obligatioita 6,500 punnan nimellisarvosta kurssiin 75 ½ ja 3,500 punnan nimellisarvosta kurssiin 76.

Rahatoimenjohtaja ilmoitti, että kanslia oli lunastanut hampurilaiselta pankkiiriliikkeeltä M. M. Warburg & c:olta v:n 1892 lainaan kuuluvia obligatioita, joiden nimellisarvo oli 15,120 Ruotsin kruunua, 58 %:sta niiden arvosta Ruotsin kruunuissa, sekä toiminimeltä F. Lange & c:olta vuosien 1900 ja 1902 lainoihin kuuluvia obligatioita, nimellisarvoltaan 11,500 markkaa, 58 %:sta niiden arvosta Saksan markkoissa. Rahatoimikamari hyväksyi⁷⁾ kanslian toimenpiteen.

Pankkiiriliikkeen M. M. Warburg & c:on tiedustelun johdosta rahatoimikamari päätti⁸⁾ ilmoittaa, että vuosien 1900 ja 1902 lainoihin kuuluvista obligatioista maksettiin 48 dollaria jokaisesta obligatiosta à 500 markkaa sekä v:n 1898 obligatioista 45 dollaria.

Mainittu pankkiiriliike tarjosi vielä kaupungin lunastettavaksi 56 %:n hintaan kullassa vuosien 1898 ja 1900 lainoihin kuuluvia obligatioita, edellisiä 7,200 ja jälkimmäisiä 6,480 Ruotsin kruunun nimellisarvosta; kamari hyväksyi⁹⁾ mainitut tarjoukset.

Rahatoimikonttori valtuutettiin¹⁰⁾ Osakeyhtiö Wilh. Bensow aktiebolagin välityksellä lunastamaan 72 %:n kurssiin kullassa hollantilaisten omistamia, v:n 1911 lainaan kuuluvia obligatioita, joiden nimellisarvo yhteensä oli 3,620 Ruotsin kruunua.

Obligatioiden arvonta. V. 1930 arvottiin seuraavat määrät kaupungin obligatiolainoihin kuuluvia obligatioita: toukokuun 1 p:nä v:n 1892 4 ½ %:n lainasta 79 obligatiota à 5,000 markkaa, 292 obligatiota à 1,000 markkaa ja 388 obligatiota à 500 markkaa, elokuun 4 p:nä v:n 1898 3 ½ %:n lainasta 33 obligatiota à 5,000 markkaa, 87 obligatiota à 2,000 markkaa, 114 obligati-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 24 p. tammik. 239 §. — ²⁾ S:n 29 p. tammik. 277 §. — ³⁾ S:n 8 p. helmik. 337 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,466 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,381 §. — ⁶⁾ S:n 24 p. tammik. 241 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. toukok. 1,123 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. huhtik. 811 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. elok. 1,531 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 1,530 §.

ota à 1,000 markkaa ja 219 obligatiota à 500 markkaa, samoin elokuun 4 p:nä v:n 1900 4 %:n lainasta 37 obligatiota à 5,000 markkaa, 94 obligatiota à 2,000 markkaa, 124 obligatiota à 1,000 markkaa ja 242 obligatiota à 500 markkaa, kesäkuun 2—3 p:nä v:n 1902 4 %:n lainasta 3,226 obligatiota à 500 markkaa sekä heinäkuun 8 p:nä v:n 1913 5 %:n lainasta 285 obligatiota à 536 markkaa. Arvottavaksi määrätyn obligatiomäärän sijasta kaupunki lunasti: v:n 1876 5 %:n lainasta 2 obligatiota à 200 markkaa, v:n 1909 4 ¼ %:n lainasta 82 obligatiota à 2,515 markkaa, v:n 1911 4 ½ %:n lainasta 99 obligatiota à 2,515 markkaa ja 124 obligatiota à 503 markkaa, v:n 1916 5 %:n lainasta 20 sitoumuskirjaa à 25,000 markkaa, v:n 1917 5 %:n lainasta 17 obligatiota à 10,000 markkaa, 14 obligatiota à 5,000 markkaa ja 17 obligatiota à 1,000 markkaa, v:n 1919 ensimmäisestä 5 ½ %:n lainasta 14 obligatiota à 10,000 markkaa, 14 obligatiota à 5,000 markkaa ja 67 obligatiota à 1,000 markkaa, v:n 1919 toisesta 5 ½ %:n lainasta 85 obligatiota à 1,000 markkaa ja 14 obligatiota à 500 markkaa, v:n 1922 7 %:n lainasta 260 obligatiota à 5,000 markkaa sekä v:n 1924 6 ½ %:n lainasta 47 obligatiota à 1,000 dollaria ja 3 obligatiota à 500 dollaria.

Osakkeiden osto. Rahatoimikamari oikeutti¹⁾ kansliansa lunastamaan yksityisiltä henkilöiltä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeita enintään 4,000 markasta kappaleelta.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön laatimien, v:n 1929 tilinpäätökseen perustuvien laskelmien mukaan yhtiön osakkeiden arvo oli 5,192: 33 markkaa kappaleelta, minkä johdosta rahatoimikamari päätti²⁾ evätä erinäisiä tarjouksia, jotka koskivat mainittujen osakkeiden myymistä 6,000 markasta osakkeelta.

Kaupunginjohtaja A. Castrén ilmoitti sittemmin, että n. ¾ yksityisten omistamista Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeista oli tarjottu kaupungin lunastettavaksi 6,000 markan hinnasta kappaleelta, mutta rahatoimikamari päätti³⁾, että osakkeista maksettaisiin enintään 5,000 markkaa kappaleelta.

Myytyjä osakkeita. Joutsela osakeyhtiö oli anonut saada yhtiöjärjestyksen määräysten mukaisesti lunastaa nimellisarvosta, 500 markasta, 5 kpl. etuoikeutettuja osakkeita, jotka puoliset Hänninen olivat testamentanneet kaupungille. Hyväksyen tämän kamari päätti⁴⁾ myydä kyseiset osakkeet yhtiölle yhteensä 2,500 markan hinnasta.

Leimamerkkien vaihto. Pelastusarmeijan kiinteistöosakeyhtiö oli anonut toistaiseksi ja kunnes voitiin saada lainhuudatus korttelissa n:o 326 olevalle Alppikadun tontille n:o 25 korkotappion välttämiseksi saada takaisin leimamerkeistä maksetut 184,184 markkaa sekä pöytäkirjanlunastuksesta y. m. maksetut 500 markkaa. Rahatoimikamari myöntyi⁵⁾ tähän siten, että yhtiön tuli saada takaisin kauppaakirjaan kiinnitetyt leimamerkit, arvoltaan yhteensä 178,800 markkaa, jotta se voi vaihtaa ne uusiin, kuluvan vuoden alusta käytäntöön otettuihin leimamerkkeihin.

Yleishyödyllisille rakennusyrityksille annettujen lainain uudelleenjärjestely. Sosialiministeriö oli tiedustellut, suostuiko kaupunki siihen, että erinäiset yleishyödyllistä rakennustoimintaa varten annetut lainat sellaisinaan muunnettiin kuoletuslainoiksi ilman edelläkäyvää arviointia, ja kamari päätti⁶⁾ ilmoittaa ministeriölle kaupungin suostuvan tähän. Kamari antoi⁷⁾ asia-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. maalisk. 610 §. — ²⁾ S:n 29 p. huhtik. 948 §. — ³⁾ S:n 23 p. toukok. 1,126 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. marrask. 2,200 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. helmik. 320 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. lokak. 1,933 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. marrask. 2,240 §.

miehelleen tehtäväksi yksissä neuvoin kaupunginkamreerin kanssa hankkia uudelleenjärjestelyä varten tarvittavat lisäsitoumukset.

Sittemmin sosialiministeriö oli lähettänyt kamarille lisäsitoumuskaavakkeita, jotka edellyttivät, että kaupunki kiinnitti lisäsitoumukset, jotka tarikoittivat 3 % korkoa ja 3½ % kuoletusta sekä mahdollista 3 % sakkokorkoa. Koska alkuperäiset velkakirjat, jotka edellyttivät lainain muuttamista korollisiksi kuoletuslainoiksi, olivat kiinnitetyt myöskin koron y. m. suhteen, kamari ei katsonut¹⁾ olevan syytä uuden kiinnityksen hankkimiseen sakkokorollekaan, koska raastuvanoikeus ei aikaisemmin ollut suhtautunut myönteisesti sakkokorkojen kiinnittämiseen.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3 oli anonut, että se oikeutettaisiin puoleksi vuodeksi v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien keskeyttämään osakkeidensa lyhennysmaksujen kanto, kuitenkin siten, että niillä osakkailla, jotka halusivat määräaikana suorittaa maksunsa, olisi siihen oikeus. Sosialilautakunnan puoltavan lausunnon mukaisesti rahatoimikamari päätti²⁾ myöntyä esitykseen, kuitenkin siten, että ne vuokralaiset, jotka määräaikoina suorittivat lyhennysmaksunsa, eivät saisi korkohyvitystä osakepääoman täydellisen maksamisen ja rakennusosakeyhtiön purkamisen väliseltä ajalta.

Osakeyhtiö Stockmannilta ostettujen talojen kauppahinta. Rahatoimikamarin asetettua³⁾ v. 1929 yhteensä 14,000,000 markan arvosta vekseleitä, jotka vastasivat Osakeyhtiö Stockmannilta ostettujen talojen kauppahintaa ja jotka yhtiön tuli diskontata Suomen pankissa, yhtiö oli kääntynyt rahatoimikamarin puoleen anoen, että se sijoitettuaan Suomen pankkiin vekseleitä 5,000,000 markan arvosta, oikeutettaisiin diskonttaamaan jäljellä olevaa määrää, 9,000,000 markkaa, vastaavat vekselit Stockholms enskilda bank nimisessä Ruotsin pankkilaitoksessa. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ hyväksyen yhtiön anomuksen muuttaa edellä mainittua päätöstään sikäli, että Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiö oikeutettiin diskonttaamaan kaupungin asettamia, Helsingissä maksettavia vekseleitä 9,000,000 markan arvosta Stockholms enskilda bank nimisessä pankissa muuten aikaisemmin sovituiin ehdoin, jota paitsi yhtiön tuli antaa rahatoimikamarille enintään 1,000,000 markan suuruinen pankkitakuu vekselien korkojen asianmukaisesta suorittamisesta.

Kiinnityksen postposition rahatoimikamari salli⁵⁾ erinäisissä tapauksissa.

Hiilisataman kannattavuus. Rahatoimikamarin annettua v. 1928 Saukon hiilisataman kannattavuuslaskelman laatimisen satamahallituksen tehtäväksi hallitus oli suorittanut tämän tehtävän ja lähettänyt selonteon, jonka perustuksella rahatoimenjohtaja oli laatinut kannattavuuslaskelman. Koska tämä osoitti 2,224,618:05 markan tappiota, rahatoimikamari päätti⁶⁾ pyytää Helsingin makasiiniosakeyhtiöltä lausunnon kysymyksestä, eikö hiilisataman tuottoisuutta voisi parantaa korottamalla hiilivarastopaikkain vuokramaksuja.

Kirjanpidon tarkastus. V. 1929 rahatoimikamari päätti antaa Tilintarkastustoimisto Widenius, Sederholm & Sömerille tehtäväksi tutkia kaupungin eri laitosten kirjanpito- ja tilitysjärjestelmän tarkoituksenmukaisuutta sekä antaa lausuntonsa mahdollisesti välttämättömiksi havaituista uudistuksista. Kamari päätti⁷⁾ täydentää edellä mainittua päätöstään siten, että tarkastus oli toimitettava seuraavassa järjestyksessä: köyhäinhoidon kassa- ja tilivirasto, maa-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 16 p. jouluk. 2,525 §. — ²⁾ S:n 19 p. jouluk. 2,558 §. — ³⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 212. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. huhtik. 877 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. tammik. 271 §, 8 p. helmik. 350 §, 22 p. helmik. 462 §, 22 p. maalisk. 657 ja 661 §, 3 p. toukok. 970 §, 23 p. toukok. 1,124 §, 17 p. kesäk. 1,331 § ja 9 p. jouluk. 2,418 §. — ⁶⁾ S:n 24 p. lokak. 1,999 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. syysk. 1,824 §.

talouskonttori, rakennuskonttorin tilivirasto, sairaalain tilivirasto sekä teknillisten laitosten kassa- ja tilivirastot. Nimenomaan teknillisten laitosten kassa- ja tilivirastojen suhteen oli tutkittava myöskin näiden virastojen yhdistämismahdollisuuksia.

Kaupungin rahavarain tallettaminen. Helsingin suomalainen säästöpankki ilmoitti, että kaupungilla v:n 1929 lopussa oli talletettuna erikoistilille mainittuun pankkiin yhteensä 2,804,528: 60 markkaa, joista varoista rahatoimenjohtaja oli vaatinut erityistä vakuutta ja pankki asettanut sellaiseksi obligatioita 3,100,000 markan nimellisarvosta. Pankki maksoi kuitenkin v:n 1930 tammikuun 11 p:nä rahatoimikamarille takaisin 2,000,000 markkaa ja kamari päätti mainitun erikoistilin siirtämällä jäljellä olevan määrän kertyneine korkoineen, yhteensä 1,186,064: 40 markkaa, juoksevalle tilille, minkä takia pankki anoi, että se saisi takaisin erikoistilin vakuudeksi antamansa obligatiot, sillä pankki ei katsonut tarkoituksenmukaiseksi antaa erityistä panttia juoksevalle tilille talletetuista varoista. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ tämän johdosta antaa takaisin pankin obligatiot sekä ottaa ulos mainittuun pankkiin talletetut kassavaransa. Tämän yhteydessä kamari myös päätti, ettei kaupungin kassavaroja vastedes talletettaisi pieniin pankkeihin.

Kertyneiden maksujen käyttöoikeus. Rahatoimikamari oikeutti ²⁾ lastentarhain johtajattaret käyttämään ruoasta kertyneitä maksuja lastentarhain menojen peittämiseen, jota paitsi heidät oikeutettiin v. 1931 nostamaan ennakkovaroja yhteensä 88,000 markkaa kuukaudessa sekä tarvittaessa ylittämään tämä ennakkomaksu enintään 50 %:lla.

Naisten työtuvan tulot. Rahatoimikamari oikeutti ³⁾ naisten työtuvan johtokunnan edelleen käyttämään kannettuja tuloja esiintyvien menojen peittämiseen.

Kaupungin taloista saatujen tulojen käyttäminen. Kiinteistöisännöitsijän esityksestä rahatoimikamari päätti ⁴⁾, että talousarvion ulkopuolella oleville tileille viedyt kaupungin talojen tulot sai käyttää vastaavien menojen peittämiseen.

Palosaaren eläinnyttely. Neuvoteltaessa Suvenniemen eläintieteellisen aseman kanssa tiikerien ja jättiläiskengurujen asettamisesta kesäksi näytteille Palosaaren aseman johtaja ei ollut hyväksynyt rahatoimikamarin ehdotusta, että hän saisi 40 % nettovoitosta, vaan oli vaatinut 50 %. Tiikerit lähetettäisiin Palosaaren toukokuun 15 p:nä ja kengurut heinäkuun 1 p:nä, ja kaupungin tuli hankkia niille häkit.

Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ antaa kansanpuistojen valvojalle tehtäväksi yksissä neuvoin Suvenniemen eläintieteellisen aseman kanssa järjestää eläinnyttelyitä kesän aikana siten, että kaikki kulut vähennettiin tuloista ja nettovoitto jaettiin tasan kaupungin ja mainitun aseman kesken.

Palosaaren pantterinäyttelyn nettovoitto kesällä 1929 nousi 48,248: 42 markkaan, ja kamari päätti ⁶⁾ antaa pankkiin talletetun 49,310: 12 markan määrän edelleen jäädä sinne, kunnes kansanpuistojen valvojan väärinkäytöksen selvittely oli suoritettu loppuun, jotta saataisiin selvyys siitä, kuuluiko ylijäämä, 1,061: 70 markkaa, valvojalle.

Kesältä 1930 nousivat tiikeri- ja kengurunäyttelyjen nettotulot 84,342: 90 markkaan, mikä määrä kokonaan siirrettiin ⁷⁾ n. s. leijonarahastoon.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 402 §. — ²⁾ S:n 16 p. jouluk. 2,536 §. — ³⁾ S:n 28 p. tammik. 243 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. tammik. 170 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. tammik. 3,345 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. helmik. 3,701 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. kesäk. 5,170 § ja 19 p. marrask. 7,263 § sekä rkmrin pöytäk. 21 p. marrask. 2,276 §.

Korvausjutussa annettu päätös. Sen jälkeen kun oli selvitetty, että Aktiebolaget Maritim osakeyhtiölle kuuluva tavaravarasto, jota oli säilytetty Etel. Esplanaadikadun talon n:o 2 kellarikerroksessa, oli vahingoittunut sen johdosta, että eräs vesijohtoputkista oli mennyt puhki ja kellariin tunkeutunut vettä, Turun hovioikeus ei ollut havainnut olevan syytä muuttaa raastuvanoikeuden päätöstä, jonka mukaan kaupunki velvoitettiin 67,994: 82 markalla 5 %:n koroin v:n 1928 toukokuun 23 p:stä lukien korvaamaan yhtiölle mainitut vahingot, sekä sitä paitsi korvaamaan yhtiön oikeudenkäyntikulut 3,400 markalla. Rahatoimikamari päätti ¹⁾, että maksettavaksi tuomittu korvaus sekä korko ja oikeudenkäyntikulut suoritettaisiin ennakolta kaupunginkassasta.

Kulutusosuuskuntien keskusliitto oli raastuvanoikeudessa vaatinut kaupungin velvoittamista korvaamaan liitolle ne vahingot, jotka se oli kärsinyt sen johdosta, että sen omistaman Snellmaninkadun talon n:o 7 kellariin v:n 1927 joulukuun 5 p:nä oli alkanut tunkeutua vettä, mitä jatkui aina v:n 1928 huhtikuun puoliväliin, jolloin todettiin vedentulon johtuvan vesijohtoputken vuodosta. Julistamassaan päätöksessä raastuvanoikeus oli katsonut selvite-tyksi, että mainittu vedentulo aiheutui kyseisestä vuodosta, minkä takia ja koska kaupunki oli velvollinen huolehtimaan siitä, ettei johdoissa oleva vesi päässyt valloilleen, oikeus tuomitsi kaupungin korvaamaan liitolle sen kärsimät vahingot 38,037: 55 markalla 5 %:n koroin v:n 1928 heinäkuun 31 p:stä lukien sekä 6,000 markalla korvaamaan liitolle sen oikeudenkäyntikulut. Korkein oikeus, jonka ratkaistavaksi juttu lopuksi oli alistettu, vahvisti toukokuun 28 p:nä 1930 tekemällään päätöksellä edellä mainitun raastuvanoikeuden päätöksen sekä velvoitti kaupungin lisäksi 1,300 markalla korvaamaan jutun käsittelystä hovioikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa liitolle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut. Rahatoimikamari päätti ²⁾ määrätä kyseisen summan ennakolta maksettavaksi.

Metsänhakuuta koskevassa riitajutussa annettu päätös. Joulukuun 11 p:nä 1929 antamallaan tuomiolla korkein oikeus oli velvoittanut Helsingin osakepankin maksamaan Helsingin kaupungille 324,760 markkaa ynnä 9 %:n koron tammikuun 15 p:stä 1921 lukien ja 6,000 markkaa oikeudenkäyntikuluja; mainittu pääomamäärä oli osa sitä 750,000 markan määrää, jonka kaupunki joulukuun 29 p:nä 1920 maanviljelijä H. Liljebergin ja hänen vaimonsa S. Liljebergin kanssa tehdyn metsänhakuusopimuksen johdosta ennakolta oli maksanut sälle, jolloin kaupungille oli pidätetty oikeus saada mainittu ennakkoä suoritettu rahamäärä takaisin 9 %:n koroin, ellei puutavaroita saatu vastaavasta arvosta, ja Helsingin osakepankki oli tammikuun 13 p:nä 1921 päivätyllä takauskirjalla mennyt omavelkaiseen takaukseen sen asianmukaisesta takaisinmaksamisesta sovituin koroin. Puolisot Liljeberg olivat tämän johdosta anoneet rahatoimikamarilta, että kaupunki luopuisi korkeimman oikeuden kyseisen tuomion vahvistamasta korkovaatimuksestaan, mutta kamari päätti ³⁾ evätä anomuksen.

Kadun aitaamismaksua koskevassa riitajutussa annettu päätös. Raastuvanoikeudessa Sementtirakennusosakeyhtiötä vastaan vireille pannussa jutussa rahatoimikamari oli vaatinut mainitun yhtiön velvoittamista suorittamaan kaupungille maksua kadun aitaamisesta Kolmannen linjan tontin n:o 1 kohdalta v:n 1928 joulukuun 27 p:n ja v:n 1929 huhtikuun 17 p:n väliseltä ajalta yh-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. heinäk. 1,434 §. — ²⁾ S:n 28 p. lokak. 2,040 §. — ³⁾ S:n 26 p. maalisk. 706 §.

teensä 5,059: 80 markkaa. Yhtiö oli ilmoittanut, että kaupunki oli veloittanut siltä yhteensä 21,002: 80 markkaa, josta 15,943 markkaa jo oli maksettu. — Koska kuitenkin oli käynyt ilmi, että veloitus oli tapahtunut tällaisten maksujen taksassa ¹⁾ olevan kalleimman yksikköhinnan mukaan eikä halvimmän, yhtiö vaati rahatoimikamarin velvoittamista maksamaan takaisin 1,423: 45 markkaa, minkä verran yhtiö oli maksanut liikaa. V. 1929 julistamallaan päätöksellä raastuvanoikeus oli velvoittanut kaupungin maksamaan yhtiölle vaaditun 1,423: 45 markan määrän 5 %:n koroin syyskuun 13 p:stä 1929 lukien ja 850 markkaa oikeudenkäyntikuluja, minkä päätöksen Turun hovioikeus lokakuun 17 p:nä 1930 vahvisti, minkä lisäksi kaupunki vielä veloitettiin suorittamaan yhtiölle 400 markkaa riitajutun aiheuttamien kulujen korvaukseksi.

Rahatoimikamari päätti ²⁾ suorittaa kyseisen, maksettavaksi tuomitun 1,423: 45 markan määrän korkoineen määrärahasta Verotusvarojen ja muiden tulojen poisto ja palautus sekä 1,250 markkaa yleisistä käyttövaroistaan.

Rahatoimikamari oli haastanut Osakeyhtiö Constructor aktiebolagin raastuvanoikeuteen vaatien sen velvoittamista maksamaan yhteensä 109,050 markkaa, josta 88,800 markkaa kadun aitaamisesta Kaikukujan tontin n:o 1 kohdalta ja 20,250 markkaa kadun aitaamisesta Hämeentien tontin n:o 20 kohdalta. Raastuvanoikeus oli kuitenkin hylännyt kamarin vaatimuksen ja vahvistanut yhtiön suoritettavat maksut, edellisen 43,100 markaksi ja jälkimmäisen 20,250 markaksi eli kaikkiaan 63,350 markaksi 5 %:n koroin maaliskuun 9 p:stä 1929 lukien; mainitun päätöksen Turun hovioikeus ja korkein oikeus vahvistivat, jota paitsi kaupunki veloitettiin korvaamaan yhtiölle sen oikeudenkäyntikulut hovioikeudessa 400 markalla ja korkeimmassa oikeudessa 900 markalla. Rahatoimikamari osoitti ³⁾ mainittuun tarkoitukseen yhteensä 1,300 markkaa tarverahamäärärahastaan.

Kunnallisverotus. Sen jälkeen kun verotusvalmistelukunta oli ilmoittanut, että verotuslautakunnan päätettyä työnsä veroäyrien luku nousi 32,357,793:een, rahatoimikamari päätti ⁴⁾, että kertomusvuoden talousarviossa verotuksella koottavaksi vahvistettu määrä, 191,688,025: 50 markkaa, perittäisiin verovelvollisilta 6: 10 markan mukaan veroäyryltä.

Työväenpalkkain ulosmittaaminen. Ulosmittaessa työntekijäin, myöskin hätäaputyöntekijäin, palkkoja ulosottoapulaiset aikaisemmin olivat kirjoittaneet kutakin viikkoa varten uuden pöytäkirjanotteen, jonka lunastus nousi 12 markkaan, sekä joka kerralla veloittaneet ulosmittauspalkkiota 8 markkaa saaden näin ollen 20 markkaa viikossa. Ulosmittauspalkkion, 8 markkaa, he nyttemmin kuitenkin kantoivat vain yhden kerran, mutta pöytäkirjanlunastusmaksun, 12 markkaa, sitä vastoin edelleen joka viikko. Tämän johdosta rahatoimenjohtaja oli tehnyt toisen kaupunginvoudin kanssa sellaisen sopimuksen, että rahatoimikonttorin veronkannantaosasto yhden pöytäkirjanotteen perusteella hoitaisi palkanlyhennykset loppuun saakka, minkä sopimuksen rahatoimikamari hyväksyi ⁵⁾.

Rahatoimikamari päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuuston aikaisemmin lausuman toivomuksen mukaisesti kehoittaa toista kaupunginvoutia ulosmittaamaan työttömiltä heidän maksamattomat veronsa vasta heidän oltuaan ainakin 2 kuukautta kaupungin hätäaputoissa.

¹⁾ Ks. v:n 1926 Kunnall. asetuskok. s. 134. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5 p. marrask. 6,983 §. — ³⁾ S:n 17 p. jouluk. 7,584 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. kesäk. 1,301 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. marrask. 2,132 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. marrask. 2,162 §.

Sittemmin kamari vielä päätti¹⁾, että myöhemminkin ulosmitattaessa sellaisten hätäaputoissa olevien työntekijäin palkkoja, joiden viikkopalkka ei ylittänyt 250 markkaa, oli ulosmitattava ainoastaan $\frac{1}{5}$ heidän palkoistaan sekä että sellaisilta työntekijöiltä, jotka olivat vuorotyössä joka toinen viikko, ei saanut ulosmitata kunnallisveroja heidän ollessaan tällaisessa työssä.

Salamakannanta. Rahatoimikamari päätti²⁾, että Helsingin makasiiniosa-keyhtiön kanssa tehdyt sopimukset, jotka koskivat vapaita seisontapäiviä, huoneistonvuokria ja satamakannantakonttorin haaraosastoissa IV ja V toimitettavaa kantoa, olisivat voimassa myöskin v. 1931.

Kaupungin moottoriajoneuvojen verovapaus. Tammikuun 18 p:nä 1929 annetun, moottoriajoneuvoveroa koskevan lain määräysten nojalla valtiovarainministeriö kesäkuun 10 p:nä oli vapauttanut³⁾ kaupungin maksamasta mainittua veroa erinäisistä moottoriajoneuvoistaan kuluvalta vuodelta.

Eknäsin tila. Asutushallitus ilmoitti⁴⁾ suorittaneensa lääninkonttoriin 12,397: 80 markkaa Eknäsin tilan veroja.

Itsenäisyydenpäivä. Sen jälkeen kun rahatoimikamari oli päättänyt järjestää vapaapäivän kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille itsenäisyydenpäivän johdosta, tämä päätös oli alistettu kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi⁵⁾. Koska sosialiministeriön lausunto mainitun juhlapäivän viettoa koskevasta laista olennaisesti poikkesi kamarin edellä mainitusta päätöksestä, kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti päättäneensä siirtää vapaapäivän järjestämisen, kunnes kaupunginvaltuusto oli päättänyt asiasta. Samalla hallitus ilmoitti, että itsenäisyydenpäivältä maksettavat palkat nousivat 167,655: 75 markkaan, mistä 11,699: 20 markkaa sellaisille henkilöille, joiden oli pakko olla työssä mainittuna päivänä, ja kamari osoitti⁶⁾ yhteensä 179,354: 95 markkaa maksettavaksi asianomaisista työmäärärahoista.

Terveystenhoitolautekunnan esityksestä kamari osoitti⁷⁾ v:n 1929 käyttövaroistaan 471: 05 markkaa palkan maksamiseen niille lautakunnan alaisille viranhaltijoille, joiden oli ollut pakko työskennellä itsenäisyydenpäivänä, joulukuun 6:ntenä.

Palkan maksamista kaupungin työntekijöille joulukuun 6 p:ltä koskevasta kysymyksestä rahatoimikamari päätti⁸⁾, että mainitulta päivältä maksettaisiin palkka myöskin hätäaputyöntekijöille, jotka lain mukaan tällöin olivat vapaina, mutta ei vakinaisissa töissä oleville työntekijöille, joiden suhteen sovellettiin 5 päivän työviikkoa ja jotka siten muutenkaan eivät olleet työssä mainittuna päivänä.

Kansanpuistojen ravintolain tarjoiluhinnastot. Rahatoimikamari vahvisti⁹⁾ kansanpuistojen ravintoloissa tapahtuvan tarjoilun hinnastot kesäksi 1930.

Kulosaaren silla. Rahatoimikamari antoi asiamiehelleen tehtäväksi¹⁰⁾ anoa valtioneuvostolta, että Brändö spårvägsaktiebolag nimiselle yhtiölle v. 1920 myönnetty oikeus siltamaksujen kantamiseen Kulosaaren sillalla siirrettäisiin kaupungille. Sittemmin kamari kuitenkin päätti¹¹⁾ peruuttaa kyseisen anomuksen.

Marjaniemen huvilayhdyskunta osakeyhtiö oikeutettiin¹²⁾ viikoittain tekemään tili niistä maksuista, jotka yhtiön linja-autojen tuli maksaa Kulosaaren sillan yli kulkiessaan.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. marrask. 2,184 §. — ²⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,467 §. — ³⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,393 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 3,879 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 62. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. tammik. 11 §. — ⁷⁾ S:n 24 p. tammik. 219 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. marrask. 2,320 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. huhtik. 937 §. — ¹⁰⁾ S:n 22 p. maalisk. 685 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. toukok. 1,148 §. — ¹²⁾ S:n 26 p. elok. 1,595.

Pelastusarmeija, joka ylläpiti kesäsiirtolaa Mustikkamaalla, vapautettiin¹⁾ siltamaksujen suorittamisvelvollisuudesta Kulosaaren sillalla.

Rahatoimikamari oikeutti²⁾ diakonissalaitoksen kodinhoitokoulun opettajat ja oppilaat kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana enintään 24 oppilaan ryhminä opettajan johdolla kulkemaan Kulosaaren sillan yli maksutta.

Nuorten naisten kristillisen yhdistyksen anomuksesta rahatoimikamari oikeutti³⁾ 10 yhdistyksen tyttökodin oppilaista johtajattarineen maksutta kulkemaan Kulosaaren sillan yli syyskuun 1 p:ään asti 1930.

Sitä paitsi rahatoimikamari vapautti⁴⁾ Suomen venäläisen siirtokunnan maksamasta siltamaksuja Kulosaaren sillalla siirtokunnan venäläisten pakolaisten lapsille Kulosaareen järjestämien retkeilyjen osanottajille.

Kaupungin maan aitaamisoikeudesta suoritettavat maksut. Osakeyhtiö Tektor aktiebolag niminen yhtiö oli anonut sen maksettaviksi määrättyjen Torkkelinkadun tontin n:o 8 ja Arkadiankadun tonttien n:ot 24, 26 ja 28 kohdalla olevan kadun aitaamisesta suoritettujen maksujen, yhteensä 30,120 markan, palauttamista, koska kyseiset rakennustyöt oli suoritettu valtion kustannuksella, joka rakennusjärjestyksen mukaisesti oli tällaisista maksuista vapautettu. Koska kadun aitaamisoikeus oli myönnetty yhtiölle eikä ollut selvitetty, että valtio urakkasopimuksessa olisi luovuttanut tämän oikeuden urakoitsijalle, kamari oli sitä mieltä, että yhtiö ei ollut vapautettu tästä maksamisvelvollisuudesta, mutta katsoi⁵⁾ kuitenkin kohtuulliseksi myöntyä siihen, että puolet määrästä, 15,060 markkaa, palautettiin yhtiölle.

Sittemmin yhtiö vielä oli anonut, että mainitusta määrästä vähennettäisiin 50 % helmikuusta aitauksen poistamisen ajankohtaan saakka, ja kamari päätti⁶⁾ alentaa maksua 50 % helmikuun 27 p:n ja elokuun 20 p:n väliseltä ajalta, jona viimeksimainittuna päivänä aitaus rakennustarkastuskonttorin ilmoituksen mukaan oli poistettu, eli 10,437: 50 markkaan.

Rakennusosakeyhtiö Pyramid oli anonut, että osa yhtiön maksettavaksi kadun aitaamisesta suoritettujen rakennustöiden ajaksi Kaisaniemenkadun tontin n:o 15 kohdalla määrättyä maksua, palautettaisiin yhtiölle, koska rakennuskonttori samaan aikaan laski katuun viemärijohtoja eikä yhtiö näin ollen ollut saanut pitää hallussaan koko aidattua aluetta. Rahatoimikamari päättikin⁷⁾ myöntyä tähän ja palauttaa mainitusta laskusta 2,940 markan suuruisen määrän.

Sianruoasta suoritettava korvaus. Köyhäinhoitolautakunta oli anonut, että keskuskeittolasta noudettavan sianruoan hinta alennettaisiin 20 penniin litralta, mutta rahatoimikamari päätti⁸⁾ keskuskeittolan toimitusjohtajan G. Estlanderin lausunnon mukaisesti alentaa hinnan 30 penniin litralta syyskuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamari vahvisti⁹⁾ köyhäinhoitolautakunnan kaupungin sairaaloista saamasta sianruoasta suoritettavan korvauksen 20 penniksi litralta tammi-kuun 1 p:stä 1931 lukien.

Sairaalamaksujen poistaminen. Rahatoimikamari vapautti¹⁰⁾ sairaanhoitajataroppilas A. Ahosen suorittamasta hänen maksettavakseen määrättyä 500 markan maksua hoidosta Marian sairaalassa kesäkuun 6—26 p:nä.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 30 p. toukok. 1,207 §. — ²⁾ S:n 1 p. huhtik. 750 §. — ³⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,449 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. kesäk. 1,266 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. elok. 1,521 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. marrask. 2,171 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. heinäk. 1,432 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. syysk. 1,645 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. syysk. 1,792 §. — ¹⁰⁾ S:n 5 p. elok. 1,537 §.

Lihantarkastamossa kannettavat maksut. Rahatoimikamari vahvisti ¹⁾ maksun lihantarkastamon laboratoorissa suoritetuista bakteriologisista tutkimuksista 10 penniksi eläimeltä ja kannettavaksi kuukausittain.

Rakennustarkastuksesta suoritettavan maksun alentaminen. Kaasulaitoksen esityksestä rahatoimikamari päätti ²⁾, että kaasulaitoksen uuden kaasukellon rakennustarkastusmaksu arvioitaisiin kellon tilavuuden mukaan, kun siinä ei ollut kaasua, jolloin se oli 18,600 m³, ja alensi sen vuoksi maksun 22,500 markasta 8,370 markkaan.

Raatojen kuljettaminen. Rautatiehallitus oli helmikuun 14 p:nä oikeutanut ³⁾ kaupungin kuljettamaan raatoja rautateitse Malmille erityisissä rautalevystä valmistetuissa laatikoissa yhdessä makkiastiain kanssa. Niiden rahti oli laskettava 6 tavaraluokan mukaan.

Omnibusautomaksujen korottaminen. Maistraatille antamassaan lausunnossa kamari päätti ⁴⁾ puoltaa Osakeyhtiö Omnibus aktiebolagin tekemää anomusta, joka koski kertamaksun korottamista yhtiön omnibusautolinjoilla 1:50 markkaan, mikä maksu oikeuttaisi maksuttomaan linjan vaihtamiseen.

Lisäprosentin maksaminen kaupungin töistä. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli anonut rahatoimikamarilta, että v:n 1931 talousarviossa varattaisiin 700,000 markan määräraha n. s. lisäprosentin ⁵⁾ maksamiseen teknillisten laitosten uuden hallintorakennuksen suoritettavista rakennustöistä. Tämän johdosta kaupungin teknillisten laitosten hallitus kuitenkin oli lausunut mielitehtävään, ettei tällainen menettely saisi tulla kysymykseen puheena olevassa tapauksessa, koska siihen ei ollut olemassa mitään muuta perustetta, kuin että rakennustyömääräraha oli otettu sähkölaitoksen eikä rakennuskonttorin menosääntöön; jos määräraha olisi merkitty rakennuskonttorin menosääntöön, ei mitään lisäprosenttia olisi tarvinnut maksaa. Koska kaikki piirustusten, työnjohdon ja valvonnan kustannukset oli merkitty rakennuskonttorin menosääntöön, ei mainittuja korvausmäärärahojakaan tarvinnut lisätä, minkä johdosta hallitus ehdotti, että kyseistä lisäprosenttia ei maksettaisi.

Tämän mukaisesti rahatoimikamari päätti ⁶⁾, ettei lisäprosenttia puheena olevassa tapauksessa osoitettaisi, ja edelleen, että kysymys siitä, missä tapauksissa kaupungin rakennustöistä oli laskettava lisäprosentti, oli otettava erikseen käsiteltäväksi, sekä antoi rahatoimenjohtajalle tehtäväksi antaa kamarille asiaa koskevan esityksen.

Valtionavut. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö myönsi ⁷⁾ kaupungille 300,000 markan avustuksen naisten keskuudessa vallitsevan työttömyyden torjumiseksi v. 1930 ehdoin, että kaupunki aikanaan lähetti ministeriölle tilityksen tämän rahamäärän käytöstä ja osoitti mainittuun tarkoitukseen ainakin yhtä paljon.

Ministeriö myönsi ⁸⁾ sittemmin kaupungille vielä 100,000 markan avustuksen työttömyyden torjumiseksi ehdoin, että rahatoimikamari ennen vuoden loppua lähetti sosialiministeriölle tilityksen mainittujen varain käytöstä.

Valtioneuvostolle lähettämässään kirjelmässä rahatoimikamari päätti ⁹⁾ anoa avustusta kaupungin töissä oleville työttömille mikäli heidän lukumääränsä oli suurempi kuin 1,500 ja siten, että työttömille tästä määrärahasta voitiin maksaa täysi palkka, kuitenkin edellyttäen, ettei valtio vaatinut töiden

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. toukok. 1,210 §. — ²⁾ S:n 7 p. lokak. 1,862 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. helmik. 3,709 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. tammik. 118 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 215. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 24 p. lokak. 1,983 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. helmik. 3,370 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 21 p. lokak. 1,966 §. — ⁹⁾ S:n 4 p. maalisk. 551 §.

järjestämistä ulkokuntalaisille. Samalla oli ilmoitettava valtioneuvostolle, että kaupunki aikoi toukokuun 1 p:stä lukien vähentää hätäaputoita ja mikäli mahdollista lakkauttaa ne kokonaan kesäkuun 1 p:stä, minkä takia kamari anoi, että valtioneuvosto ryhtyisi toimenpiteisiin mahdollisesti tarpeellisten hätäaputoiden järjestämiseksi kesäkuun 1 p:n jälkeen.

V. 1929 toimitetuista työnvälityksistä kaupunki sai ¹⁾ 181,355 markan suuruisen valtionavun.

V. 1929 valtionavun antamisesta kunnallisille mielisairaaloille sekä tuberkuloottisten hoitolaitoksille annetun lain ²⁾ sekä sen täytäntöönpanoasetuksen mukaisesti rahatoimikamari päätti ³⁾ anoa lääkintöhallitukselta valtionapua tuberkuloosisairaalan ylläpito- ja käyttökustannuksia sekä Nikkilän mielisairaalaan ja Kivelän sairaalan mielisairaiden osastoa varten. Sittemmin lääkintöhallitus ilmoitti ⁴⁾, että valtionapua oli v:ksi 1930 myönnetty Nikkilän mielisairaallalle ja Kivelän sairaalan mielisairaiden osastolle 4,048,369 markkaa sekä tuberkuloosisairaallalle samaksi vuodeksi 2,181,504 markkaa.

Kouluhallituksen ilmoituksen mukaan kaupungille kansakouluja varten tuleva v:n 1929 valtionapu oli vahvistettu 7,024,600 markaksi, johon rahatoimikamari päätti ⁵⁾ tyytyä. V:n 1930 valtionapua kaupunki sai 5,747,550 markkaa.

Kansakouluoppilaiden kesävirkistykseen v. 1930 aiheuttamista kustannuksista valtio suoritti 319,850 markkaa, josta 73,070 markkaa ruotsinkielisille ja 246,780 markkaa suomenkielisille kouluille.

Kauppa- ja teollisuusministeriö ilmoitti määränneensä maksettavaksi valmistavan poikain ammattikoulun valtionavuksi kevätlukukaudelta 1930 252,000 markkaa ⁶⁾ ja saman vuoden syyslukukaudelta 168,000 markkaa.

Valtionavuksi valmistavalle tyttöjen ammattikoululle kaupunki v:lta 1930 nosti 380,000 markkaa ⁶⁾, josta 228,000 markkaa kevätlukukaudeksi ja 152,000 markkaa syyslukukaudeksi, jota paitsi kauppa- ja teollisuusministeriö myönsi koululle vielä 82,500 markan avustuksen.

Yleisen ammattilaiskoulun valtionapu oli kevätlukukaudelta 55,500 markkaa ⁷⁾ ja syyslukukaudelta 35,600 markkaa ⁸⁾ sekä kirjapainokoulun vastaavasti 40,000 markkaa ⁷⁾ ja 28,100 markkaa ⁸⁾.

Kansanlastentarhain valtionapua kaupunki sai v:ksi 1930 nostaa 1,485,000 markkaa ⁹⁾.

Sosiaaliministeriö ilmoitti ¹⁰⁾, että kaupungin päiväkodeille ja lastenseimille oli myönnetty valtionapua vuoden viimeiseltä neljännekseltä 3,750 markkaa.

Työväenopistojen valtionapu v:lta 1930 oli 736,825 markkaa.

Kaupunginorkesterin voimassapitoon v. 1930 kaupunki sai valtion varoista avustusta 500,000 markkaa.

Hyvösen lastenkodin talousarvio. Rahatoimikamari vahvisti ¹¹⁾ Hyvösen lastenkodille v:ksi 1930 seuraavan talousarvion:

Menot.

Palkat	Smk	125,880: —
Ruokatalous	»	106,110: —
Vaatetus	»	25,000: —

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. maalisk. 4,079 §. — ²⁾ Ks. v:n 1929 Kunnall. asetuskok. s. 38 ja 40. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. tammik. 269 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. huhtik. 923 ja 950 § sekä rkmrin jstn pöytäk. 30 p. huhtik. 4,653 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. elok. 1,569 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. helmik. 3,708 §. — ⁷⁾ S:n s:n 3,707 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. lokak. 6,549 §. — ⁹⁾ S:n 14 p. toukok. 4,774 §. — ¹⁰⁾ S:n 30 p. jouluk. 7,749 §. — ¹¹⁾ Rkmrin pöytäk. 2 p. jouluk. 2,378 §.

Kalusto	Smk	15,000: —
Lämpö ja valaistus	»	26,060: —
Tarverahat	»	30,000: —
Korjaukset	»	10,000: —
Säästö	»	57,550: —
	<hr/>	
Yhteensä	Smk	395,600: —

Tulot.

Korvaus 20 lapsen elatuksesta	Smk	64,800: —
Henkilökunnan suorittama korvaus luontoiseduista	»	40,800: —
Korkoja	»	290,000: —
	<hr/>	
Yhteensä	Smk	395,600: —

Korvaus koulunkäynnistä vieraisissa kunnissa. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli tiedustellut, oliko vieraisissa kunnissa asuvien koululaisten koulumaksut koko syyslukukaudelta 1929 laskettava marraskuun 28 p:nä 1929 annetun uuden lain mukaan. Tämän johdosta kamari päätti ¹⁾ ilmoittaa johtokunnalle, että kansakoululapsista marraskuun 28 p:ään 1929 oli maksettava ja veloitettava aikaisempien asetusten mukaan.

Koulunkäynnin avustaminen. Harmajan majakanvartijan K. V. Sjölundin lasten koulunkäynnin kustantamiseen rahatoimikamari ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä osoitti ²⁾ mainittujen koulujen suoranaisten avustusten määrärahasta 3,200 markkaa, mikä määrä maksettaisiin ³⁾ ainoastaan siinä tapauksessa, että lapset kävivät koulu Helsingissä.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä kamari osoitti ⁴⁾ mainittujen koulujen suoranaisten avustusten määrärahasta 300 markkaa kuukaudessa Harmajan majakanvartijan A. Lindbergin jatkokoulua käymään velvollisen pojan täysihoidokulujen suorittamiseen Helsingissä.

Korvaus tulipalon sammuttamisesta. Käpylän palokunta oli anonut 550 markan korvausta Oulunkylässä kaupungin metsäalueen viereisellä n. s. Lindbäckin vuokra-alueella sattuneen tulipalon sammuttamisesta ja kamari myönsikin ⁵⁾ mainitun määrärahan yleisistä käyttövaroistaan.

Varastetun soutuveneiden korvaaminen. Rahatoimikamari myönsi ⁶⁾ rouva E. Palmgrenille 500 markkaa korvaukseksi hänelle kuuluvasta soutuveneestä, jota Pihlajasaaren vartija syksyllä 1929 oli käyttänyt kaupungin asioissa ja joka tällöin oli varastettu. Määrä oli otettava mainitun puiston tarverahamäärärahasta.

Varastetun päällystakien korvaaminen. Marian sairaalan pastorille K. Ilmoselle myönnettiin ⁷⁾ 1,260 markan korvaus päällystakista, joka häneltä oli varastettu hänen ollessaan virantoimituksessa sairaalassa. Korvaus oli maksettava kamarin yleisistä käyttövaroista.

Varastettujen varojen poistaminen tileistä. Kaisaniemen tenniskentän kasvanhoitajan rouva H. M. Turusen ilmoitettua, että häneltä oli varastettu 252 markkaa, kamari päätti ⁸⁾ poistaa mainitun määrän tileistä sekä osoittaa vajuksen peittämiseksi 252 markkaa yleisistä käyttövaroistaan.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. helmik. 488 §. — ²⁾ S:n 7 p. tammik. 73 §. — ³⁾ S:n 4 p. maalisk. 538 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. huhtik. 826 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. elok. 1,562 §. — ⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. huhtik. 4,373 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. jouluk. 2,372 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,464 §.

Korvaus piirustuksista y. m. Arkkitehti K. Lindahlin kuolinpesälle määrättiin maksettavaksi ¹⁾ 25,000 markan määrä korvaukseksi piirustuksista ja kustannusarvioista y. m., jotka arkkitehti Lindahl oli laatinut teurastamokomitealle vuosina 1922, 1923, 1925 ja 1926. Mainittu määrä osoitettiin kamarin yleisistä käyttövaroista.

Korvaus laajennetusta rakennusoikeudesta. Rahatoimikamari myönsi ²⁾ Kiinteistöosakeyhtiö Topeliuskatu 17 A nimiselle yhtiölle laajennetun rakennusoikeuden ³⁾ korvauksen, 75,000 markan, maksamisen lykkäystä syyskuun 1 p:ään ehdoin, että heti suoritettiin kertyneet korot ja 10,000 markkaa pääoman lyhennyistä sekä että yhtiö maksoi jäljellä olevalle määrälle 9 % korkoa alkuperäisestä lankeamispäivästä lukien.

Bostadsaktiebolaget Fridhem niminen yhtiö, joka oli velvoitettu maksamaan kaupungille korvaus asuinhuoneiden rakentamisoikeudesta Tehtaankadun tontilla n:o 11 olevaan tornirakennukseen ⁴⁾ oli anonut tästä korvauksesta jäljellä olevan, 93,000 markan suuruisen määrän suorittamisen lykkäystä. Rahatoimikamari myöntyi ⁵⁾ anomukseen siten, että 30,000 markkaa oli maksettava viimeistään kesäkuun 1 p:nä, 32,000 markkaa viimeistään syyskuun 1 p:nä ja loput viimeistään joulukuun 31 p:nä, sekä että korkoa oli maksettava 9 % alkuperäisistä eräntymispäivistä lukien. Sittemmin myönnettiin ⁶⁾ yhtiölle vielä viimeisen erän maksamisen lykkäystä helmikuun 3 p:ään 1931 entisiin ehdoin.

Rahatoimikamari myönsi ⁷⁾ Helsingin suomalaiselle säästöpankille vuoden loppuun sen korvauksen suorittamisen lykkäystä, joka pankin tuli maksaa ⁴⁾ korttelissa n:o 35 olevalla Kluuvikadun tontilla n:o 4 sijaitsevan uudisrakennuksensa rakennuskorkeuden lisäämisoikeudesta, ehdoin, että maksamattomalle määrälle suoritettiin 8 %:n korko alkuperäisestä eräntymispäivästä lukien.

Korvaus rakennuspiirustusten tarkastamisesta. Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu 22 oli anonut rakennuspiirustusten tarkastamisesta y. m. kaupungille suoritettavan 8,055 markan suuruisen korvauksen maksamisen lykkäystä, kunnes kaupunki oli maksanut yhtiölle takaisin lainhuudatusasiakirjain leimamerkeistä suoritettua liikamäärän. Rahatoimikamari myönsi ⁸⁾ yhtiölle lykkäystä, kunnes kyseinen korvauskysymys oli ratkaistu, kuitenkin enintään lokakuun 1 p:ään saakka.

Korvaus katulöistlä. 4 tapauksessa myönnettiin ⁹⁾ lyhyeksi aikaa suoritettujen yksityisten katuosuuksien kiveämistöiden korvaamisen lykkäystä, jolloin korkoa tuli maksaa 9 % alkuperäisestä eräntymispäivästä lukien.

Erinäisille liikkeille ja yksityisille henkilöille myönnettiin ¹⁰⁾ heidän katuosuuksiensa asfalttibetonimisesta maksettavaksi määrättyjen lasukujen suorittamisen lykkäystä ehdoin, että korkoa maksettiin 9 %, muutamissa tapauksissa kuitenkin vain 6 %, alkuperäisistä eräntymispäivistä lukien.

Helsingin Sokeainyhdistys oikeutettiin ¹¹⁾ suorittamaan se 25,000 markan lasku, joka oli määrätty yhtiön maksettavaksi kortteliin n:o 331 Pengerkadun tonttien n:ot 5,7 ja 9 ääreen suunnitellun ¹²⁾ kujan yhtiölle kuuluvan osuuden

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. elok. 1,549 §. — ²⁾ S:n 15 p. maalisk. 613 §. — ³⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 110. — ⁴⁾ S:n v:n 1929 kert. s. 124. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. maalisk. 645 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. jouluk. 2,646 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. toukok. 1,121 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. heinäk. 1,433 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. tammik. 196 §, 28 p. tammik. 270 §, 15 p. heinäk. 1,462 § ja 16 p. jouluk. 2,517 §. — ¹⁰⁾ S:n 25 p. marrask. 2,305 §, 12 p. jouluk. 2,448—2,459 §, 16 p. jouluk. 2,518, 2,520 ja 2,522 §, 19 p. jouluk. 2,556 §, 23 p. jouluk. 2,597 § ja 30 p. jouluk. 2,650 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. helmik. 409 §. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. s. 4.

kuntoonpanemisesta siten, että puolet laskusta maksettiin helmikuun 15 p:nä 1931 ja toinen puoli helmikuun 15 p:nä 1932, sekä ehdoin, että yhdistys antoi kamarin hyväksymän takuun ja suoritti maksamattomalle määrälle korkoa $7 \frac{1}{2}$ %:n mukaan alkuperäisestä erääntymispäivästä lukien.

Samoin myönnettiin ¹⁾ Asunto-osakeyhtiö Pengerkatu 7:lle sille kuuluvan edellä mainitun kujan osuuden kuntoonpanemisesta maksettavaksi määrätyn 25,000 markan suuruisen laskun suorittamisen lykkäystä siten, että 5,000 markkaa oli maksettava v:n 1930 marraskuun 30 p:nä, 10,000 markkaa v:n 1931 toukokuun 30 p:nä ja 10,000 markkaa v:n 1931 joulukuun 30 p:nä ehdoin, että maksamattomille erille suoritettiin 9 %:n korko alkuperäisestä erääntymispäivästä lukien.

Ebeneserkodin hallitus oli anonut, että kaupunki kustantaisi mainitun säätiön omistamien Helsinginkadun tonttien n:ot 3—5 kadunpäällystämistyön, mutta kamari päätti ²⁾ evätä tämän esityksen, jota vastoin säätiölle myönnettiin kyseisten töiden kustannusten maksamisen lykkäystä 5 vuotta siten, että vuosittain maksettiin niistä $\frac{1}{3}$ ynnä 6 %:n korko jäljellä olevalle määrälle.

Vakuutukset. Kirjapainokoulun kalusto päätettiin ³⁾ palovakuuttaa yhteensä 463,000 markasta sekä ne valmistavan tyttöjen ammattikoulun koneet y. m., joiden arvo ylitti 10,000 markkaa, yhteensä 249,000 markasta.

Yleisen ammattilaiskoulun kalusto päätettiin ⁴⁾ palovakuuttaa 80,000 markasta.

Korvaus menetetyistä virkasivutuloista. Yleisistä käyttövaroistaan rahatoimikamari määräsi maksettavaksi ⁵⁾ kaupunginpalvelija K. A. Backmanille 1,400 markkaa korvaukseksi hänen sairauden takia menettämistään virkasivutuloista.

Sairaslomasijaisten määrärahasta rahatoimikamari määräsi maksettavaksi ⁶⁾ 4,000 markkaa vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle F. Poppiukselle korvaukseksi hänen sairauden takia menettämistään virkasivutuloista.

Palkkausohjesääntö. Rahatoimikamari kehoitti ⁷⁾ kiertokirjeessä kaikkia kaupungin hallintoelimiä antamaan ehdotukset niistä voimassa olevan palkkausohjesäännön muutoksista, joihin olisi ryhdyttävä v:n 1931 alusta.

Vahvistetut palkat. Töölön piirin aluelääkäri O. Tudeer, jolle oli myönnetty ⁸⁾ anomansa ero virastaan, mutta joka sittemmin oli hoitanut sitä virka-toimittavana, oikeutettiin ⁹⁾ tältä ajalta nostamaan palkkansa vähentämättömänä.

Rahatoimikamari vahvisti ¹⁰⁾ desinfioimismajalan kylvettäjän ja lämmitäjä-talonmiehen palkat 1,200 markaksi ja 600 markaksi kuukaudelta tammi-kuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamari korotti ¹¹⁾ kaupungin sairaalain erinäisten sopimus-palkkaisten viranhaltijain palkkoja ottaen huomioon heidän virkavuosiensa lukumäärän.

Rahatoimikamari vahvisti ¹²⁾ erinäisten köyhäinhoitolautakunnan alaisten luokittelemattomien viranhaltijain palkat.

Kansanlastentarhain psykiaterin R. Laguksen sopimuspalkka vahvistettiin ¹³⁾ 5,000 markaksi vuodelta.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 20 p. toukok. 1,085 §. — ²⁾ S:n 27 p. toukok. 1,156 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. lokak 6,777 ja 6,778 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. marrask. 7,027 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. helmik. 3,742 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. huhtik. 4,677 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. tammik. 275 §. ⁸⁾ Ks. tätä kert. s. 174. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. syysk. 1,809 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. tammik. 266 §. — ¹¹⁾ S:n 28 p. lokak. 2,034 §. — ¹²⁾ S:n 9 p. jouluk. 2,440 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. syysk. 1,810 §.

Rahatoimikamari vahvisti¹⁾ Pasilan haarakirjaston siivoojattaren A. Karhusen palkan 865 markaksi kuukaudelta kesäkuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamari vahvisti²⁾ alla mainittujen puhtaanapitolaitoksen viranhaltijain palkat seuraaviksi: apulaistyönjohtaja E. N. Axin palkan 2,200 markaksi ja työnjohtaja G. Grandellin 2,600 markaksi kuukaudelta lokakuun 1 p:stä lukien sekä tuntikirjuri E. Caseliuksen 1,200 markaksi lokakuun 15 p:stä lukien.

Rahatoimikamari vahvisti³⁾ puhtaanapitolaitoksen juoksupojan N. H. Degerthin palkan 500 markaksi kuukaudelta maaliskuun 19 p:stä lukien.

Puutarhuri Th. Landénin anomuksen, että hänelle maksettaisiin 1,200 markan kuukausipalkka heinäkuun 1 p:n ja syyskuun 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli hoitanut kaupungin ostaman Tuurholman palsta-alueen vartijaintointia, rahatoimikamari hyväksyi⁴⁾ määräten tähän tarkoitukseen maksettavaksi 3,000 markkaa määrärahasta Kustannukset Oulunkylästä y. m. maa-tiloista.

Rahatoimikamari vahvisti⁵⁾ Pengerkadun talon n:o 5 lämmittäjän ja Kansakoulukadun talon n:o 3 lämmittäjä-talonmiehen palkat vastaavasti 1,495 ja 2,000 markaksi, edellisen tammikuun 1 p:stä 1931 lukien ja jälkimmäisen syyskuun 1 p:stä 1930 lukien; kuluvan vuoden menot oli maksettava kamarin yleisistä käyttövaroista. Näistä palkoista oli kuitenkin vähennettävä vastaavasti 460 ja 700 markkaa saatujen luontoisetujen korvaukseksi.

Sosiaalilautakunnan esityksestä rahatoimikamari vahvisti⁶⁾ ne palkat, jotka kunnallisten työväenasuntojen talonmiesten tuli saada nostaa v. 1930.

Oikeus ikäkorotusten saamiseen. Sen jälkeen kun vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle E. A. Wendellille oli myönnetty hänen anomansa virkaero marraskuun 1 p:stä lukien, raastuvanoikeus oli määrännyt nuoremman oikeusneuvosmiehen K. Pohjolan-Pirhosen hoitamaan virkaa toistaiseksi ja kunnes se oli vakinaisesti täytetty. Samalla siviilinoitaari K. Herrmann määrättiin v. t. nuoremaksi oikeusneuvosmieheksi, rikosasiainnotaari G. Hellén v. t. siviilinoitaariksi sekä varatuomari G. Söderlund v. t. rikosasiainnotaariksi, kaikki samasta ajankohdasta lukien toistaiseksi nauttien kuhunkin virkaan kuuluvaa pohjapalkkaa. Kolme ensinmainittua rahatoimikamari sitä paitsi oikeutti⁷⁾ nostamaan omissa viroissaan ansaitsemansa ikäkorotukset.

Raastuvanoikeuden neljännen osaston rikosasiainnotaari H. Hedman, joka v:n 1931 tammikuun 1 p:stä toistaiseksi oli määrätty hoitamaan ylimääräistä oikeusneuvosmiehenvirkaa, oikeutettiin⁸⁾ nostamaan vakinaisessa virassaan saavuttamansa ikäkorotus.

Ylimääräinen kaupunginviskaali V. Gyllenbögel, joka oli määrätty v. 1931 hoitamaan raastuvanoikeuden nuoremman oikeusneuvosmiehenviran viransijaisuutta, oikeutettiin⁹⁾ mainittuna aikana nostamaan se ikäkorotus, jonka hän ylimääräisenä kaupunginviskaalina oli ansainnut.

Maistraatin esityksestä rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ myöntää ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulaiselle A. Kannolle oikeuden ikäkorotusten saamiseksi lukea hyväkseen kesäkuun 1 p:stä 1927 lukien konttoriapulaisena työskentelemänsä ajan, sekä vahvisti hänelle tämän johdosta tulevan palkanlisäyksen 167 markaksi kuukaudessa kesäkuun 1 p:stä lukien.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. kesäk. 1,288 §. — ²⁾ S:n 31 p. lokak. 2,077 §. — ³⁾ S:n 8 p. huhtik. 792 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 18 p. lokak. 6,858 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. jouluk. 2,413 ja 2,414 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. tammik. 75 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. marrask. 2,306 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. jouluk. 2,526 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. jouluk. 2,618 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. toukok. 1,105 §.

Rahatoimikamarin sihteeri A. Danielson oli anonut oikeutta nostaa entisessä vakinaisessa virassaan sairaalain tiliviraston kamreerina saavuttamansa ikäkorotukset v:n 1928 tammikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli virkaatoimittavana hoitanut avoimena olevaa rahatoimikamarin sihteerinvirkaa, ja kamari myöntyi¹⁾ tähän sekä osoitti ikä- ja palkankorotusten määrärahasta yhteensä 3,500 markkaa, mikä määrä vastasi sihteeri Danielsonille kuuluvaa ikäkorotusta mainitulta ajalta.

Kamari myöntyi²⁾ verotusvalmistelukunnan esitykseen, joka koski rouva S. E. Homénin oikeuttamista ikäkorotusten saamiseksi lukemaan hyväkseen ennen naimisiinmenoaan verotusvalmistelukunnassa työskentelemänsä, v:n 1923 elokuun 1 p:n ja v:n 1928 elokuun 15 p:n välisen ajan.

Nikkilän sairaalan toinen alilääkäri A. Troupp oikeutettiin³⁾ nostamaan saavuttamansa ikäkorotukset v:n 1928 maaliskuun 1 p:n ja lokakuun 1 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän virkaatoimittavana oli hoitanut mainitun sairaalan ensimmäistä alilääkärinvirkaa, ja tämän johdosta nostamaan 2,450 markan lisämäärän, joka osoitettiin kamarin yleisistä käyttövaroista.

Myönnetyt palkankorotukset. V. t. asiamehensä esityksestä kamari päätti⁴⁾ korottaa asiamiesosaston ylimääräisen apulaisen hovioikeudenauskultanti H. Arvidsonin palkan 2,300 markkaan kuukaudelta marraskuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamarin vahtimestarinapulaisen A. Lekanderin palkka korotettiin⁵⁾ 750 markkaan kuukaudelta toukokuun 1 p:stä lukien; lisäkustannukset oli maksettava kanslian tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Rahatoimikamari korotti⁶⁾ satamakannantakonttorin vakinaisen vaakamestarin ja vahtimestarin palkat vastaavasti 1,500 ja 1,400 markkaan toukokuun 1 p:stä lukien ja määräsi kuluvan vuoden osalle tulevat lisäkustannukset suoritettaviksi ikä- ja palkankorotusten määrärahasta.

Köyhäinhuoltolautakunta oli anonut kamarilta köyhäinhoidon työtuvan johtajattaren M. Pyhälän palkan korottamista 300 markkaa eli 2,500 markkaan kuukaudelta lokakuun 1 p:stä lukien, koska mainitusta päivästä lukien perustettaisiin kolme uutta työtupaa, mutta koska kyseiset työtuvat olisivat tilapäistä laatua ja niille oli myönnetty määrärahoja ainoastaan kuluvaksi vuodeksi, kamari myönsi⁷⁾ neiti Pyhälälle 300 markan palkanlisäyksen kuukaudessa maksettavaksi työtuville myönnetystä määrärahasta lokakuun 1 p:stä lukien vuoden loppuun.

Terveyspoliisin lysoolipuhaanapitäjäntoimien palkat korotettiin⁸⁾ 1,000 markkaan kuukaudelta tammikuun 1 p:stä 1931 lukien.

Lastensuojelulautakunnan tekemän esityksen, joka koski erinäisten lautakunnan viranhaltijain sopimuspalkkain korottamista v:n 1931 alusta, rahatoimikamari myönsi⁹⁾.

Topeliuksenkadun kansakoulun lämmittäjä-talonmiehelle J. F. Salinille myönnettiin¹⁰⁾ 167 markan suuruinen palkanlisäys kuukaudessa elokuun 1 p:stä 1931 lukien.

Kaupunginkirjaston talonmiehen K. A. Laineen palkka korotettiin¹¹⁾ 1,035 markkaan kuukaudelta helmikuun 1 p:stä lukien sekä ottaen huomioon, että hän lokakuun 1 p:nä oli ollut kolme vuotta mainitussa toimessa, viimeksi mainitusta päivästä lukien 1,190 markkaan kuukaudelta. Lisäkustannukset oli kuluvana vuonna suoritettava ikä- ja palkankorotusten määrärahasta.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 23 p. jouluk. 2,630 §. — ²⁾ S:n 4 p. helmik. 305 §. — ³⁾ S:n 11 p. maalisk. 583 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. lokak. 2,037 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. toukok. 966 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. huhtik. 828 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. lokak. 2,028 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. lokak. 1,945 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. marrask. 2,147 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. kesäk. 1,282 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. helmik. 342 §.

Rakennuskonttorin konttoriapulaisen M. Heinjärven palkkaa korotettiin¹⁾ 185 markkaa kuukaudessa marraskuun 1 p:stä lukien, mikä vastasi yhtä ikäkorotusta; tästä kertomusvuonna aiheutuvat kustannukset oli maksettava konttorin luokittelemattomain pysyväisten tointen palkkamäärärahasta.

Rakennuskonttorin huonerakennusosaston konttoriapulaiselle A. Sylvanderille myönnettiin²⁾ 185 markan suuruinen palkanlisäys kuukaudessa kesäkuun 1 p:stä lukien otettavaksi ikä- ja palkankorotusten määrärahasta.

Naisten työtuvan johtajan L. Laurinin palkka korotettiin³⁾ 500 markkaa eli 4,500 markkaan kuukaudelta, ja se oli maksettava työtuvan määrärahasta.

Rahatoimikamari myönsi⁴⁾ Korkeasaaren vartijalle A. Michelssonille 2,160 markan suuruisen vuotuisen palkanlisäyksen kuluvan vuoden alusta lukien, joten hänen palkkansa kaikkiaan tulisi olemaan 26,640 markkaa, jota paitsi Korkeasaaren kaitsijan A. Häggin vuosipalkka vahvistettiin 22,800 markaksi; lisämeno oli suoritettava ikä- ja palkankorotusten määrärahasta.

Tuurholman kaitsijalle Th. Landénille päätettiin⁴⁾ maksaa viideltä kesäkuukaudelta suurempi palkka, kuten muillekin kaitsijoille, joten Landénin vuosipalkka kohosi 795 markkaa. Tämän aiheuttamat lisäkulut maksettaisiin ikä- ja palkankorotusten määrärahasta.

Pihlajasaaren ja Mustikkamaan vartijain palkat korotettiin⁵⁾ v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien 1,900 markkaan kuukaudelta, josta kuitenkin luontoisetujen korvaukseksi vähennettäisiin, edelliseltä 300 ja jälkimmäiseltä 350 markkaa kuukaudessa; lisämenot oli suoritettava ikä- ja palkankorotusten määrärahasta.

Korkeasaaren eläintarhan eläinten hoitajain P. Kuikan ja J. Bergströmin palkkoja korotettiin⁶⁾ 175 markkaa kuukaudessa, edellisen heinäkuun ja jälkimmäisen marraskuun 1 p:stä lukien. Lisäys, joka oli suoritettava ikä- ja palkankorotusten määrärahasta, vastasi ikäkorotusta 3 vuoden palveluksesta.

Rahatoimikamari myönsi⁷⁾ kaupungintalon lämmittäjälle H. Gustafssonille 165 markan palkanlisäyksen kuukaudessa helmikuun 1 p:stä lukien; kertomusvuoden lisäkulut otettaisiin ikä- ja palkankorotusten määrärahasta.

Rahatoimikamari korotti⁸⁾ Kotkakadun n:ossa 5 olevan tuberkuloottisten kodin vartijan palkan 237 markkaan kuukaudelta tammikuun 1 p:stä lukien.

Hallirenki K. R. Villin palkkaa korotettiin⁹⁾ 165 markkaa kuukaudessa syyskuun 1 p:stä lukien; korotuksen kuluvana vuonna aiheuttamat lisäkulut maksettaisiin ikä- ja palkankorotusten määrärahasta.

Luontoisetujen johdosta tehtävä vähennys. Rahatoimikamari vahvisti¹⁰⁾ kaupungin viranhaltijain palkoista luontoisetujen johdosta vähennettävät määrät.

Raitiotievuosikortit. Sisäasiainministeriön esitettyä, että siviilipukuiset poliisit saisivat maksutta matkustaa, kamari, joka ei katsonut voivansa myöntää vapaita raitiotiematkoja kaikille siviilipukuisille poliiseille, päätti¹¹⁾ yleisistä käyttövaroistaan osoittaa 25,000 markkaa vuosikorttien ostamiseen poliiseille, kuitenkin ehdoin, että tähän pääasiallisesti käytettäisiin valtion

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,446 §. — ²⁾ S:n 4 p. helmik. 326 §. — ³⁾ S:n 18 p. helmik. 441 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. tammik. 178 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. syysk. 1,804 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. toukok. 1,165 § ja 19 p. syysk. 1,766 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. tammik. 171 §. — ⁸⁾ S:n 14 p. tammik. 132 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. syysk. 1,656 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. tammik. 78—80 §, 8 p. helmik. 344—346 §, rkmrin jstn pöytäk. 21 p. helmik. 3,698, rkmrin pöytäk. 25 p. helmik. 501 §, 1 p. maalisk. 518 §, 8 p. huhtik. 793 §, 12 p. huhtik. 823 ja 827 §, 17 p. toukok. 1,058 ja 1,080 §, 10 p. kesäk. 1,278 ja 1,288 §, 15 p. heinäk. 1,448 §, 12 p. syysk. 1,710 ja 1,711 §, 11 p. marrask. 2,148 ja 2 p. jouluk. 2,370 §. — ¹¹⁾ S:n 4 p. tammik. 43 §.

poliisilaitokselle samaa tarkoitusta varten myöntämää määrärahaa. Samalla kehoitettiin¹⁾ rahatoimenjohtajaa harkitsemaan, oliko mainittua tarkoitusta varten otettava määräraha v:n 1931 talousarvioon.

Sisäasiainministeriö myöntyi²⁾ sittemmin kamarin ehdotukseen ja päätti, että 25,000 markkaa poliisilaitoksen kyseisestä määrarahasta sai käyttää tähän tarkoitukseen.

Käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti³⁾ 562: 50 markkaa raitiotievuosikortin ostamiseen erälle raastuvanoikeuden kolmannen ja neljännen osaston ylimääräiselle ulosottoapulaiselle.

Rahatoimikamari osoitti⁴⁾ yleisistä käyttövaroistaan 750 markkaa raitiotievuosikortin hankkimiseen erälle toisen kaupunginvoudin konttorin ylimääräiselle ulosottoapulaiselle.

Yleisistä käyttövaroistaan kamari osoitti⁵⁾ enintään 4,500 markkaa raitiotievuosikorttien ostamiseen kuudelle köyhäinhuoltolautakunnan kanslian ja asiamiesosaston uudelle virkailijalle.

Rahatoimikamari oikeutti⁶⁾ keskuskeittolan johtokunnan hankkimaan raitiotievuosikortin agronomi M. Avellanille.

Virkojen hoitaminen. Revisionkonttori oli anonut, että v. t. kaupunginrevisiorille B. A. Hellmerille ja revisori Y. Wahlroosille, joka hoiti revisori Hellmerin virkaa, suoritettaisiin heidän vakinaisten ja virkaatoimittavina hoitamiensa virkojen pohjapalkkain väliset erotukset tammikuun 1 p:stä lukien, kunnes vastanimitetty⁷⁾ kaupunginrevisori ryhtyi virkaansa. Rahatoimikamari myöntyi⁸⁾ tähän ja osoitti kyseiseen tarkoitukseen 2,750 markkaa kuukaudelta kohden vuoden loppuun viransijaispalkkioihin muissa kuin sairaustapauksissa varatusta määrarahasta.

Kaupunginarkkitehti G. Taucherin kanssa tehtyä palkkasopimusta⁹⁾, joka päättyi v:n 1930 joulukuun 31 p:nä, jatkettiin¹⁰⁾ kaupunginvaltuuston päätöksen¹¹⁾ mukaan 6 kuukaudeksi eli heinäkuun 1 p:ään 1931.

Rakennuskonttorin tiliviraston avustavan kirjanpitäjän viran hoitamisen järjestämiseksi marraskuun aikana kirjanpitäjä S. Berggrenin kuoleman jälkeen rahatoimikamari osoitti¹²⁾ yhteensä 2,100 markkaa sairauslomasijaisten palkkaamiseen varatusta määrarahasta.

Kiinteistöisännöitsijä S. Puraselle päätettiin¹³⁾ viransijaispalkkioihin muissa kuin sairaustapauksissa varatusta määrarahasta maksaa 2,500 markkaa kuukaudelta tammikuun 1 p:stä lukien kansanpuistojen valvojan viran hoitamisesta.

Muun syyn kuin sairauden takia myönnetyn virkavapauden aikaisten viransijaisten palkkiot. Rahatoimilaitoksen puhelimenhoitajan I. Wikstedtin kesälomasijaiselle määrättiin¹⁴⁾ rahatoimikamarin puhelinkeskuksen määrarahasta maksettavaksi 1,100 markan palkkio.

Kotitalousneuvoja K. Olsoni, jolle oli myönnetty anomansa ero virastaan maaliskuun 31 p:stä lukien, oli anonut virkavapautta helmi- ja maaliskuun ajaksi. Rahatoimikamari myöntyi¹⁵⁾ tähän ja määräsi hänen palkkansa kysei-

1) Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 43 §. — 2) Rkmrin jstn pöytäk. 23 p. huhtik. 4,572 §. — 3) Rkmrin pöytäk. 1 p. huhtik. 743 §. — 4) S:n 11 p. tammik. 111 §. — 5) S:n 1 p. helmik. 279 §. — 6) S:n 18 p. jouluk. 2,573 §. — 7) Ks. tätä kert. s. 175. — 8) Rkmrin pöytäk. 11 p. maalisk. 584 § ja 26 p. kesäk. 1,377 §. — 9) Ks. v:n 1927 kert. s. 54. — 10) Rkmrin pöytäk. 5 p. jouluk. 2,404 §. — 11) Ks. tätä kert. s. 75. — 12) Rkmrin pöytäk. 21 p. marrask. 2,247 §. — 13) S:n 1 p. heinäk. 1,426 §. — 14) Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. elok. 5,571 §. — 15) S:n 22 p. tammik. 3,183 §.

seltä ajalta, yhteensä 4,600 markkaa, maksettavaksi hänen sijaiselleen neiti E. Soreelle.

Rahatoimikamari osoitti ¹⁾ viransijaispalkkioihin muissa kuin sairaustapauksissa varatusta määrärahasta 1,700 markkaa työlaitoksen konttori-apulaisen H. I. Salmenlinnan sijaisen palkkaamiseen yhdeksi kuukaudeksi kesäkuun 9 p:stä lukien, joksi ajaksi Salmenlinna oli kutsuttu sotaväen reserviharjoituksiin.

Työnvälitystoimiston osastonjohtajalle F. E. Huhtalalle myönnettiin ²⁾ 500 markan palkanlisäys heinäkuun 1 ja 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oman virkansa ohella hoiti toimiston johtajan virkaa tämän ollessa ulkomaanmatkalla.

Käyttövaroistaan kamari osoitti ³⁾ 2,400 markkaa lisäpalkan maksamiseen työnvälitystoimiston apulaiselle K. I. Vuolanteelle ja vahtimestarille V. A. Jyrkäteelle tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n väliseltä ajalta, jolloin he olivat hoitaneet osastonjohtajan- ja toimistoapulaisenvirkoja.

Lastentarhanopettajatar A. Virekosken sijaiselle hänen ollessaan Ebeneserkodin kursseilla kamari osoitti ⁴⁾ 4,200 markan palkkion maksettavaksi viransijaispalkkioihin muissa kuin sairaustapauksissa varatusta määrärahasta.

Sairauden aikaisia viransijaisuuspalkkioita rahatoimikamari myönsi seuraavissa tapauksissa ja alla mainitut määrät talousarviossa tähän tarkoitukseen varatusta määrärahasta:

v. t. kunnallispuormestarin E. Gottlebenin sijaisille kesäkuun 13 ja 27 p:n väliseltä ajalta sekä 14 p:ltä heinäkuun 28 p:stä lukien yhteensä 8,300 markkaa ⁵⁾;

maistraatinsihteerin F. Hasselblattin sijaiselle kesäkuun 2 ja 16 p:n väliseltä ajalta 1,450 markkaa ⁶⁾;

toisen julkisen notaarin W. Toppeliuksen sijaiselle huhtikuun 1 p:n ja heinäkuun 1 p:n väliseltä ajalta 9,000 markkaa ⁷⁾;

maistraatin kaupunginpalvelijan I. Nikiforowin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta syyskuun 29 p:stä lukien 2,600 markkaa ⁸⁾;

vanhemman oikeusneuvosmiehen G. U. Lagerbladnin sijaiselle huhtikuun 22 p:n ja kesäkuun 1 p:n väliseltä ajalta 4,000 markan palkanlisäyksen ⁹⁾;

rikosasiainnotaari H. O. Hedmanin sijaiselle helmikuun 10 p:n ja maaliskuun 10 p:n väliseltä ajalta 2,900 markkaa ¹⁰⁾;

rikosasiainnotaari A. Allardt'n sijaiselle 6 viikolta helmikuun 8 p:stä lukien sekä lisäksi huhtikuun 5 ja 19 p:n väliseltä ajalta yhteensä 5,800 markkaa ¹¹⁾;

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittajan N. Blåfieldin sijaiselle tammikuun 13 p:n ja helmikuun 13 p:n väliseltä ajalta 1,500 markkaa ¹²⁾;

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittajan Hj. V. Lindholmin sijaiselle lokakuun 15 p:n ja marraskuun 15 p:n väliseltä ajalta 1,500 markkaa ¹³⁾;

raastuvanoikeuden puhtaaksikirjoittajan G. Ehrströmin sijaiselle marraskuun 24 p:n ja joulukuun 24 p:n väliseltä ajalta 1,500 markkaa ¹⁴⁾;

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijan K. A. Backmanin sijaiselle maalisk. ja huhtikuulta 3,400 markkaa ¹⁵⁾;

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 14 p. toukok. 4,835 §. — ²⁾ S:n 26 p. kesäk. 5,272 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. helmik. 445 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 25 p. syysk. 6,431 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. kesäk. 5,274 § ja 22 p. heinäk. 5,525 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. kesäk. 5,102 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 4 p. helmik. 327 §. — ⁸⁾ Rkmirin jstn pöytäk. 8 p. lokak. 6,571 §. — ⁹⁾ S:n 30 p. huhtik. 4,678 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. helmik. 3,740 §. — ¹¹⁾ S:n s:n 3,741 § ja 16 p. huhtik. 4,502 §. — ¹²⁾ S:n 22 p. tammik. 3,184 §. — ¹³⁾ S:n 29 p. lokak. 6,890 §. — ¹⁴⁾ S:n 10 p. jouluk. 7,511 §. — ¹⁵⁾ S:n 26 p. helmik. 3,742 §.

kolmannen kaupunginviskaalin M. Enebäckin sijaiselle v:n 1929 joulukuun 1 ja 4 p:n väliseltä ajalta sekä 4 viikolta maaliskuun 8 p:stä lukien yhteensä 4,520 markkaa ¹⁾;

ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin ulosottoapulaisen M. Forsbäckin sijaisille 6 kuukaudelta joulukuun 28 p:stä 1929 lukien yhteensä 14,500 markkaa ²⁾;

toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulaisen G. Gahnströmin sijaiselle 2 kuukaudelta helmikuun 6 p:stä lukien yhteensä 2,000 markkaa ³⁾;

toisen kaupunginvoudin konttorin konttoriapulaisen E. Öhmännin sijaiselle huhtikuun 14 p:n ja toukokuun 26 p:n väliseltä ajalta 1,500 markkaa ⁴⁾;

avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan J. Hertzin sijaiselle kesäkuun 10 ja 23 p:n väliseltä ajalta 2,200 markkaa ⁵⁾;

rikostuomioiden toimeenpanokonttorin ulosottoapulaisen K. O. Törnroosin sijaiselle tammi- ja helmikuulta 5,800 markkaa ja Törnroosille, joka ulosottoapulaisen A. F. Palménin sairauden aikana hoiti hänen virkaansa, 700 markan palkanlisäyksen ⁶⁾;

ulosottolaitoksen tarkastusapulaisen X. Berghin sijaiselle 3 kuukaudelta syyskuun 10 p:stä lukien yhteensä 3,900 markkaa ⁷⁾;

kaupunginvaltuuston kanslian vahtimestarinapulaisen G. Hagelbergin sijaiselle huhtikuun 23 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta 500 markkaa ⁸⁾;

rahatoimikamarin kanslistin S. Holmströmin sijaiselle 15 päivältä heinäkuun 1 p:stä lukien 850 markkaa ⁹⁾;

rahatoimikonttorin kirjanpitäjän B. Sandmanin sijaiselle toukokuulta 3,250 markkaa ¹⁰⁾;

rahatoimikonttorin konttoriapulaisen M. Borgin sijaiselle huhtikuun 16 p:n ja kesäkuun 16 p:n väliseltä ajalta 3,400 markkaa ¹¹⁾;

rahatoimikonttorin konttoriapulaisen I. Törnblomin sijaiselle toukokuulta 1,700 markkaa ¹²⁾;

rahatoimikonttorin konttoriapulaisen K. Elfvingrenin sijaiselle 2 kuukaudelta marraskuun 26 p:stä lukien 3,400 markkaa ¹³⁾;

rahatoimikonttorin siivoojattaren A. Hägertin sijaiselle lokakuun 13 p:n ja joulukuun 10 p:n väliseltä ajalta 1,500 markkaa ¹⁴⁾;

satamaliikennekonttorin satamakonstaapelin K. F. Nordbergin sijaiselle 2 kuukaudelta lokakuun 16 p:stä lukien 3,000 markkaa ¹⁵⁾;

satamakannantakonttorin konttorikirjurin E. Voss-Lagerlundin sijaiselle v:n 1929 marraskuun 23 p:n ja joulukuun 24 p:n sekä v:n 1930 toukokuun 5 p:n ja kesäkuun 5 p:n väliseltä ajalta yhteensä 3,400 markkaa; Voss-Lagerlund, joka mainittuina aikoina hoiti kassanhoitaja E. Konsinin ja vanhemman kassanhoitajan K. Somersalon virkoja heidän ollessaan sairaina, sai edellisessä tapauksessa 200 markan ja jälkimmäisessä tapauksessa 400 markan palkanlisäyksen ¹⁶⁾;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. helmik. 314 § sekä rkmin jstn pöytäk. 19 p. maalisk. 4,084 §, ja 26 p. maalisk. 4,206 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. tammik. 3,047 § ja 21 p. toukok. 4,963 § sekä rkmin pöytäk. 8 p. helmik. 352 § ja 12 p. huhtik. 835 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. helmik. 3,498 § ja 12 p. maalisk. 4,000 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. huhtik. 4,504 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. kesäk. 5,101 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. tammik. 3,046 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. syysk. 6,170 § ja 19 p. marrask. 7,203 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. toukok. 4,961 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. kesäk. 1,411 §. — ¹⁰⁾ S:n 13 p. toukok. 1,047 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. huhtik. 834 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. toukok. 1,023 §. — ¹³⁾ S:n 2 p. jouluk. 2,386 §. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 6,888 § ja rkmin pöytäk. 2 p. jouluk. 2,385 §. — ¹⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. marrask. 7,112 §. — ¹⁶⁾ S:n 8 p. tammik. 3,043 § ja 28 p. toukok. 5,014 §.

satamakannantakonttorin avustavan vaakamestarin N. Baldaufin sijaiselle v:n 1929 joulukuun 9 p:n ja v:n 1930 tammikuun 9 p:n väliseltä ajalta 1,700 markkaa ¹⁾;

satamakannantakonttorin siivoojattaren S. Jalavan sijaiselle tammikuun 22 p:n ja helmikuun 13 p:n väliseltä ajalta 375 markkaa ²⁾;

satamakannantakonttorin siivoojattaren A. Holmströmin sijaiselle marras- ja joulukuulta 600 markkaa ³⁾;

tilastokonttorin assistentin E. Särkisillan sijaiselle 2 viikolta helmikuun 23 p:stä lukien 1,050 markkaa ⁴⁾;

tilastokonttorin assistentin I. Juseliuksen sijaiselle helmikuun 24 p:n ja maaliskuun 16 p:n väliseltä ajalta 1,400 markkaa ⁵⁾;

tilastokonttorin laskuapulaisen E. Inbergin sijaiselle elokuun 1 ja 15 p:n väliseltä ajalta 850 markkaa ⁶⁾;

tilastokonttorin laskuapulaisen A.-M. Söderlundin sijaiselle kesäkuulta 1,200 markkaa sekä vielä yhdeltä kuukaudelta lokakuun 23 p:stä lukien 1,200 markkaa; Söderlundille, joka viimeksimainittuna aikana hoiti laskuapulaisen H. Montellin virkaa, maksettiin 500 markan suuruinen palkanlisäys ⁷⁾;

työnvälitystoimiston siivoojattaren H. Pynnösen sijaiselle yhdeltä kuukaudelta syyskuun 9 p:stä lukien 900 markkaa ⁸⁾;

revisionikonttorin vahtimestarin J. L. Reimanin sijaiselle touko-, kesä- ja elokuulta 3,600 markkaa sekä lisäksi syyskuun 15 p:stä lukien toistaiseksi 1,200 markkaa kuukaudelta ⁹⁾;

verotusvalmistelukunnan kanslia-apulaisen D. Gaddingin sijaiselle 3 kuukaudelta elokuun 1 p:stä lukien 4,140 markkaa ¹⁰⁾;

terveydenhoitolautakunnan kanslistin A. Lowenetzkyyn sijaiselle touko- kuun 28 p:n ja kesäkuun 11 p:n väliseltä ajalta 793 markkaa ¹¹⁾;

Töölön piirin kunnallisen sairaanhoitajattaren E. Heinosen sijaiselle v:n 1929 joulukuun 21 p:n ja v:n 1930 tammikuun 21 p:n väliseltä ajalta 1,900 markkaa ¹²⁾;

terveysolojen kaitsijan W. Kranckin sijaiselle joulukuun 22 ja 31 p:n väliseltä ajalta 700 markkaa ¹³⁾;

terveyspoliisin diakonissan M. Päivähongan sijaiselle tammikuun 20 p:n ja helmikuun 10 p:n väliseltä ajalta sekä yhdeltä kuukaudelta lokakuun 15 p:stä lukien yhteensä 3,230 markkaa ¹⁴⁾;

terveyspoliisin diakonissan A. Salakarin sijaiselle helmikuun 1 ja 22 p:n väliseltä ajalta 1,330 markkaa ¹⁵⁾;

terveyspoliisin lysooliipuhaanapitäjän E. Karlssonin sijaiselle heinäkuun 15 p:n ja elokuun 1 p:n väliseltä ajalta 475 markkaa ¹⁶⁾;

veneeristen tautien terveystoimiston kaitsijan F. F. Fagerlundin sijaiselle tammikuun 1 p:n ja kesäkuun 30 p:n väliseltä ajalta yhteensä 11,400 markkaa sekä lisäksi syyskuulta 1,900 markkaa ¹⁷⁾;

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. tammik. 3,042 §. — ²⁾ S:n 12 p. helmik. 3,499 §. — ³⁾ S:n 23 p. jouluk. 7,702 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. maalisk. 4,085 §. — ⁵⁾ S:n s:n 4,086 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. kesäk. 5,279 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. toukok. 4,960 § ja 29 p. lokak. 6,889 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. lokak. 6,474 §. — ⁹⁾ S:n 14 p. toukok. 4,841 § ja 8 p. lokak. 6,575 § sekä rkmin pöytäk. 5 p. elok. 1,539 §. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. elok. 1,604 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. kesäk. 5,191 §. — ¹²⁾ S:n 29 p. tammik. 3,277 §. — ¹³⁾ S:n 30 p. jouluk. 7,771 §. — ¹⁴⁾ S:n 12 p. maalisk. 3,997 § ja 26 p. marrask. 7,329 §. — ¹⁵⁾ S:n 12 p. maalisk. 3,998 §. — ¹⁶⁾ S:n 29 p. heinäk. 5,547 §. — ¹⁷⁾ S:n 15 p. tammik. 3,126 §, 26 p. helmik. 3,739 § ja 9 p. huhtik. 4,479 § sekä rkmin pöytäk. 17 p. lokak. 1,946 §.

veneeristen tautien terveystoimiston konttoriapulaisen R. Twerinin sijaiselle kesäkuun 12 p:n ja heinäkuun 12 p:n väliseltä ajalta 1,350 markkaa ¹⁾;

lihantarkastamon eläinlääkintäbakteriologin H. Tallgrenin sijaiselle 2 viikolta joulukuun 19 p:stä 1929 lukien, heinäkuun 4 p:n ja elokuun 1 p:n sekä vielä lokakuun 25 p:n ja marraskuun 15 p:n väliseltä ajalta yhteensä 8,266 markkaa ²⁾;

kunnallisen ammattientarkastajan I. Schreckin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta kesäkuun 16 p:stä lukien 2,600 markkaa ³⁾;

kunnallisen ammattientarkastajan E. Laurénin sijaiselle 2 kuukaudelta maaliskuun 17 p:stä lukien sekä vielä 2 kuukaudelta elokuun 25 p:stä lukien yhteensä 10,400 markkaa ⁴⁾;

kunnallisen ammattientarkastajan E. Sundbäckin sijaiselle 2,600 markkaa toukokuun 24 p:n ja heinäkuun 1 p:n väliseltä ajalta, jolloin tarkastaja Sundbäck, joka hoiti ammattienylitarkastaja A. Lönnforsin virkaa hänen ollessaan sairaana, sai 375 markan palkanlisäyksen ⁵⁾;

kaupungineläinlääkäri W. Ehrströmin sijaiselle syyskuun 1 ja 21 p:n väliseltä ajalta 2,000 markkaa ⁶⁾;

maidontarkastamon kaitsijan I. Liljeströmin sijaiselle helmikuun 1 ja 15 p:n väliseltä ajalta 1,050 markkaa ⁷⁾;

maidontarkastamon pesijättären M. Martinmäen sijaiselle joulukuun 15 p:n 1929 ja tammikuun 15 p:n 1930 väliseltä ajalta 1,214 markkaa ⁸⁾;

maidontarkastamon pesijättären S. Karlssonin sijaiselle maaliskuun 17 p:n ja huhtikuun 15 p:n väliseltä ajalta 1,120 markkaa ⁹⁾;

kunnallisen hammaspoliklinikan toisen assistentin Hj. Laurentin sijaiselle helmikuun 21 p:n ja huhtikuun 1 p:n väliseltä ajalta 4,680 markkaa ¹⁰⁾;

kunnallisen hammaspoliklinikan apulaisen E. Strömbergin sijaiselle maaliskuun 15 p:n ja huhtikuun 26 p:n väliseltä ajalta 1,890 markkaa ¹¹⁾;

henkisesti sairaiden huoltotoimiston sairaanhoitajattaren N. Heikelin sijaiselle toukokuun 9 ja 23 p:n väliseltä ajalta 1,073 markkaa ¹²⁾;

henkisesti sairaiden huoltotoimiston Leppävaarassa olevan keskuskodin sairaanhoitajattaren A. Juseliuksen sijaiselle huhtikuun 15 ja 28 p:n sekä kesäkuun 17 ja 24 p:n väliseltä ajalta yhteensä 1,330 markkaa ¹³⁾;

henkisesti sairaiden huoltotoimiston Leppävaarassa olevan keskuskodin sairaanhoitajattaren H. Ericssonin sijaiselle syyskuun 22 p:n ja marraskuun 7 p:n väliseltä ajalta 2,550 markkaa ¹⁴⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan toimitusjohtajan H. Myhrbergin sijaiselle huhtikuun 10 p:n ja toukokuun 31 p:n sekä joulukuun 1 ja 10 p:n välisiltä ajoilta palkanlisäystä yhteensä 7,000 markkaa ¹⁵⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan kanslianhoitajan L. Koiviston sijaiselle helmikuun 14 p:n ja huhtikuun 1 p:n väliseltä ajalta 2,640 markkaa ¹⁶⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan kanslianhoitajan H. Lindroosin sijaiselle 2 kuukaudelta elokuun 1 p:stä lukien 3,600 markkaa ¹⁷⁾;

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. kesäk. 5,190 §. — ²⁾ S:n 8 p. tammik. 3,044 §, 15 p. heinäk. 5,495 § ja 26 p. marrask. 7,330 §. — ³⁾ S:n 17 p. kesäk. 5,189 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. maalisk. 4,208 §, 23 p. huhtik. 4,607 § ja 25 p. syysk. 6,430 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. kesäk. 5,192 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. syysk. 6,258 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. helmik. 3,500 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. tammik. 3,045 §. — ⁹⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,481 § ja 23 p. huhtik. 4,608 §. — ¹⁰⁾ S:n 12 p. maalisk. 3,999 § ja 9 p. huhtik. 4,480 §. — ¹¹⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,482 §. — ¹²⁾ S:n 4 p. kesäk. 5,103 §. — ¹³⁾ S:n 1 p. heinäk. 5,370 §. — ¹⁴⁾ S:n 15 p. lokak. 6,672 §. — ¹⁵⁾ Rkmin pöytäk. 20 p. toukok. 1,096 § ja rkmin jstn pöytäk. 10 p. jouluk. 7,517 §. — ¹⁶⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 4,006 §. — ¹⁷⁾ S:n 15 p. heinäk. 5,491 §.

köyhäinhoitolautakunnan apulaiskanslianhoitajan L. Winterin sijaiselle 10 päivältä elokuun 4 p:stä lukien 300 markkaa ¹⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kanslistin V. Paulinin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta lokakuun 16 p:stä lukien 1,200 markkaa ²⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kanslistin E. Hartikaisen sijaisille yhdeltä kuukaudelta heinäkuun 1 p:stä lukien 1,500 markkaa ³⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijän S. Amirchanjanzin sijaiselle elokuun 1 ja 15 p:n väliseltä ajalta sekä yhdeltä kuukaudelta marraskuun 3 p:stä lukien yhteensä 1,800 markkaa ⁴⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijän S. Soldanin sijaiselle joulukuun 29 p:n 1929 ja helmikuun 13 p:n 1930 väliseltä sekä helmikuun 17 p:n ja maaliskuun 17 p:n väliseltä ajalta yhteensä 3,000 markkaa ⁵⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijän A. Ritzin sijaiselle helmikuun 6 p:n ja maaliskuun 15 p:n väliseltä ajalta sekä 6 viikolta marraskuun 10 p:stä lukien yhteensä 3,360 markkaa ⁶⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijän F. Wallinin sijaisille 2 kuukaudelta toukokuun 6 p:stä lukien 2,400 markkaa ⁷⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kodissakävijän M. E. Nymanin sijaiselle elokuun 18 p:n ja syyskuun 18 p:n väliseltä ajalta 1,200 markkaa ⁸⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulaisen A. Eloniemen sijaiselle tammi-kuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n väliseltä ajalta 1,350 markkaa kuukaudelta eli yhteensä 5,400 markkaa; Eloniemi sai 150 markan palkanlisäyksen kuukaudelta eli kaikkiaan 600 markkaa, koska hän mainittuna aikana oli hoitanut kirjuriapulaisen H. Sprangerin virkaa ⁹⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulaisen A. Eloniemen sijaiselle 2 kuukaudelta huhtikuun 4 p:stä lukien 2,400 markkaa ¹⁰⁾;

köyhäinhoitolautakunnan kirjuriapulaisen H. Sprangerin sijaisille 4 kuukaudelta toukokuun 1 p:stä lukien yhteensä 6,000 markkaa ¹¹⁾;

köyhäinhoitolautakunnan diakonissan O. Lyytikäisen sijaiselle tammi-, heinä- ja syyskuulta yhteensä 3,600 markkaa ¹²⁾;

köyhäinhoitolautakunnan järjestysmiehen J. H. Liimataisen sijaiselle maaliskuulta, 2 viikolta kesäkuun 15 p:stä lukien sekä elo- ja syyskuulta yhteensä 4,350 markkaa ¹³⁾;

köyhäinhoitolautakunnan vahtimestarin T. A. Lepän sijaiselle 2 viikolta lokakuun 13 p:stä lukien 600 markkaa ¹⁴⁾;

köyhäinhoitolautakunnan siivoojattaren O. Oksan sijaiselle yhdeltä viikolta marraskuun 6 p:stä lukien 250 markkaa ¹⁵⁾;

köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kirjanpitäjän H. Vuorisen sijaiselle helmikuun 20 p:n ja maaliskuun 6 p:n väliseltä ajalta 1,000 markkaa ¹⁶⁾;

köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston avustavan kassanhoitajan S. Savanderin sijaiselle yhdeltä kuukaudelta maaliskuun 17 p:stä lukien 1,200 markkaa ¹⁷⁾;

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. syysk. 6,172 §. — ²⁾ S:n 12 p. marrask. 7,109 §. — ³⁾ S:n 15 p. heinäk. 5,494 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. elok. 1,545 § ja rkmrin jstn pöytäk. 12 p. marrask. 7,111 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. tammik. 3,123 §, 12 p. helmik. 3,497 § ja 12 p. maalisk. 4,005 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. maalisk. 4,007 § ja 10 p. jouluk. 7,515 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. kesäk. 5,141 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. syysk. 6,174 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 163 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 16 p. huhtik. 4,501 § ja 14 p. toukok. 4,836 §. — ¹¹⁾ S:n 14 p. toukok. 4,838 §. — ¹²⁾ S:n 15 p. tammik. 3,122 §, 12 p. helmik. 3,495 §, 15 p. heinäk. 5,490 § ja 15 p. lokak. 6,673 §. — ¹³⁾ S:n 12 p. maalisk. 4,004 §, 15 p. heinäk. 5,493 § ja 21 p. elok. 5,863 §. — ¹⁴⁾ S:n 12 p. marrask. 7,110 §. — ¹⁵⁾ S:n 10 p. jouluk. 7,516 §. — ¹⁶⁾ S:n 12 p. maalisk. 4,002 §. — ¹⁷⁾ S:n 16 p. huhtik. 4,500 §.

kunnalliskodin osastonhoitajattaren O. Saarenheimon sijaiselle huhtikuun 4 p:n ja toukokuun 4 p:n väliseltä ajalta 883 markkaa ¹⁾;

kunnalliskodin yöhoitajattaren G. Raitis-Ojan sijaiselle syyskuulta 1,500 markkaa ²⁾;

kunnalliskodin alihoitajattaren A. Virtasen sijaiselle helmikuulta 850 markkaa ³⁾;

kunnalliskodin siivoojattaren A. Järvisen sijaiselle 9 kuukaudelta tammikuun 1 p:stä lukien yhteensä 5,635 markkaa ⁴⁾;

kunnalliskodin siivoojattaren A. Mykkäsen sijaiselle heinäkuulta 875 markkaa ⁵⁾;

lastensuojelulautakunnan kanslistin D. Kankaan sijaisille 2 kuukaudelta maaliskuun 27 p:stä lukien yhteensä 3,200 markkaa ⁶⁾;

lastensuojelulautakunnan kodissakävijän H. Stråhlmanin sijaiselle 3 ½ kuukaudelta tammikuun 3 p:stä lukien 6,650 markkaa ⁷⁾;

Sofianlehdon pientenlastenkodin lastenhoitajattaren S. Henrikssonin sijaiselle marraskuun 24 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta 1,600 markkaa ⁸⁾;

Toivolon koulukodin opettajan V. Uusivirran sijaiselle 2 kuukaudelta syyskuun 22 p:stä lukien 6,500 markkaa ⁹⁾;

vastaanottokodin emännöitsijän E. Mäselin sijaiselle maalisk. ja huhtikuulta 4,200 markkaa ¹⁰⁾;

vastaanottokodin hoitajattaren I. Jääskeläisen sijaiselle tammikuun 16 ja 31 p:n väliseltä ajalta 850 markkaa ¹¹⁾;

valmistavan poikain ammattikoulun opettajan C. G. Lindgrenin sijaiselle huhtikuun 1 ja 15 p:n väliseltä ajalta 1,625 markkaa ¹²⁾;

valmistavan poikain ammattikoulun opettajan E. O. Stenijn sijaisille 2 viikolta marraskuun 12 p:stä lukien 1,625 markkaa ¹³⁾;

valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettajattaren I. Steniuksen sijaiselle 3 kuukaudelta tammikuun 10 p:stä lukien 5,850 markkaa ¹⁴⁾;

valmistavan tyttöjen ammattikoulun vahtimestarin E. Adolfssonin sijaiselle 5 kuukaudelta tammikuun 1 p:stä lukien 2,280 markkaa ¹⁴⁾;

kaupunginkirjaston avustavan kirjastonhoitajan L. Pohjalan sijaisille yhdeltä kuukaudelta helmikuun 4 p:stä lukien 2,520 markkaa ¹⁵⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin I. Weckmanin sijaiselle helmikuun 8 ja 12 p:n sekä helmikuun 21 ja 28 p:n väliseltä ajalta ynnä maaliskuulta yhteensä 2,725 markkaa ¹⁶⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Kytömaan sijaiselle tammikuun 7 p:n ja helmikuun 22 p:n sekä syyskuun 29 p:n ja lokakuun 5 p:n välisiltä ajoilta yhteensä 3,193: 30 markkaa ¹⁷⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin O. Koivusalon sijaiselle 2 kuukaudelta tammikuun 15 p:stä lukien 3,800 markkaa ¹⁸⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin A. Hertzin sijaiselle huhtikuun 2 ja 30 p:n sekä marraskuun 21 p:n ja joulukuun 5 p:n väliseltä ajalta yhteensä 2,790 markkaa ¹⁹⁾;

¹⁾ Rkminrjn stn pöytäk. 14 p. toukok. 4,837 §. — ²⁾ S:n 10 p. syysk. 6,173 §. — ³⁾ S:n 12 p. maalisk. 4,003 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. helmik. 3,496 §, 16 p. huhtik. 4,499 § ja 10 p. kesäk. 5,142 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. heinäk. 5,492 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,484 § ja 7 p. toukok. 4,749 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. tammik. 3,186 § sekä rkminrjn pöytäk. 11 p. maalisk. 600 §. — ⁸⁾ Rkminrjn stn pöytäk. 3 p. jouluk. 7,421 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. lokak. 6,574 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. maalisk. 4,205 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. tammik. 3,185 §. — ¹²⁾ S:n 16 p. huhtik. 4,505 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. marrask. 7,328 §. — ¹⁴⁾ S:n 5 p. helmik. 3,409 §. — ¹⁵⁾ S:n 23 p. huhtik. 4,609 §. — ¹⁶⁾ S:n 12 p. maalisk. 4,001 § ja 9 p. huhtik. 4,483 §. — ¹⁷⁾ S:n 12 p. maalisk. 4,001 § ja 8 p. lokak. 6,573 §. — ¹⁸⁾ S:n 26 p. maalisk. 4,207 §. — ¹⁹⁾ S:n 7 p. toukok. 4,753 § ja 10 p. jouluk. 7,514 §.

kaupunginkirjaston amanuenssin I. Hellströmin sijaiselle syyskuun 10 ja 30 p:n väliseltä ajalta 1,329: 95 markkaa ¹⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin S. Björkin sijaiselle lokakuun 24 p:n ja marraskuun 3 p:n väliseltä ajalta 696: 65 markkaa ²⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin S. Sivénin sijaiselle marraskuun 19 ja 23 p:n väliseltä ajalta 316: 50 markkaa ³⁾;

kaupunginkirjaston siivoojattaren A. Saarelan sijaiselle maaliskuun 25 p:n ja toukokuun 10 p:n väliseltä ajalta 1,112 markkaa ⁴⁾;

kaupungin yleisten töiden hallituksen sihteerin I. Nordbergin sijaiselle tammikuun 18 p:n ja helmikuun 2 p:n väliseltä ajalta 1,800 markkaa ⁵⁾;

rakennuskonttorin konttoriapulaisen S. Engblomin sijaiselle syyskuun 15 p:n ja marraskuun 15 p:n väliseltä ajalta 3,000 markkaa ⁶⁾;

rakennuskonttorin tiliviraston avustavan kirjaupitäjän S. Berggrenin sijaiselle lokakuulta 2,100 markkaa ⁷⁾;

kaupungintalon lämmittäjän H. Gustafssonin sijaiselle huhtikuun 9 ja 16 p:n väliseltä ajalta 265 markkaa ⁸⁾;

Karstulantien työväenasuntojen talonmiehen E. Lehtisen sijaiselle toukokuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n väliseltä ajalta 2,200 markkaa ⁹⁾;

kaupunkikiinteistöjen siivoojattaren B. Janssonin sijaiselle tammikuun 31 p:n ja helmikuun 20 p:n väliseltä ajalta 385 markkaa ¹⁰⁾;

Korkeasaaren ajomiehen K. Saarikon sijaiselle marraskuun 7 ja 21 p:n väliseltä ajalta 658 markkaa ¹¹⁾;

Korkeasaaren eläinten hoitajan A. Hintsan sijaiselle tammikuun 28 p:n ja maaliskuun 6 p:n väliseltä ajalta 1,520 markkaa ¹²⁾;

Mustasaaren vartijan A. Grönin sijaiselle huhtikuun 1 p:n ja kesäkuun 1 p:n väliseltä ajalta 2,100 markkaa ¹³⁾; sekä

henkikirjoittajan konttorin siivoojattaren A. Kupiaisen sijaiselle helmikuun 1 p:n ja maaliskuulta 700 markkaa ¹⁴⁾.

Sairasloman aikainen palkka. Korkeasaaren ajomies K. Saarikko oikeutettiin ¹⁵⁾ hänelle marraskuun 7 p:stä 21:n teen myönnetyn sairasloman ajalta saamaan täydet palkkaetunsa.

Sairaslomat. Rahatoimikamari päätti ¹⁶⁾ kiertokirjeessä kehoittaa kaikkia kaupungin hallituksia ja lautakuntia yhdenmukaisesti viemään kirjoihin myönnetty sairaslomat ja antoi rahatoimikonttorille tehtäväksi valvoa, että asianomaiset säännöllisesti lähettivät ilmoitukset näistä lomista kamarin kansliaan henkilörekisteriin merkittäviksi.

Palkkioiden maksaminen. Satamahallitus ilmoitti, että revisionikonttori oli esittänyt muistutuksia sen johdosta, että v:lta 1929 oli maksettu palkkio hallituksen itseoikeutetuille jäsenille satamalaitoksen johtajalle O. E. Jaatiselle ja rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston työpäällikölle S. Randelinille. Tämän johdosta hallitus anoi kaupunginvaltuuston v. 1929 tekemän, kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajain ja jäsenten palkkioiden maksamista koskevan päätöksen ¹⁷⁾ tulkintaa koskevia ohjeita.

Rahatoimikamari päätti ¹⁸⁾ ilmoittaa satamahallitukselle, ettei kaupungin-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. lokak. 6,573 §. — ²⁾ S:n 12 p. marrask. 7,113 §. — ³⁾ S:n 26 p. marrask. 7,332 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. toukok. 4,842 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. tammik. 3,276 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. lokak. 6,572 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. lokak. 6,671 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. huhtik. 4,681 §. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. syysk. 1,758 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5 p. helmik. 3,410 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. jouluk. 7,633 §. — ¹²⁾ S:n 26 p. maalisk. 4,214 §. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 19 p. jouluk. 2,576 §. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 4,485 §. — ¹⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 7,633 §. — ¹⁶⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. huhtik. 833 §. — ¹⁷⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 78. — ¹⁸⁾ Rkmin pöytäk. 13 p. toukok. 1,025 §.

valtuuston edellä mainittu päätös tarkoittanut palkkioiden maksamista kaupungin hallitusten ja lautakuntain itseoikeutetuille puheenjohtajille ja jäsenille muista kuin virka-ajan jälkeen pidettävistä valiokuntain ja komiteain kokouksista.

Kanslianjohtaja J. W. Andersinin esityksestä rahatoimikamari päätti ¹⁾, että kaupungin yleisten töiden hallituksessa ja maatalouslautakunnassa oleville kamarin edustajille v:n 1929 heinäkuun 1 p:stä lukien oli maksettava sama palkkio kokoukselta kuin vakinaisille jäsenille.

Palkkiot kiinteän omaisuuden katselmuksesta. Rahatoimikamari oikeutti ²⁾ kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehet saamaan n. 4 tuntia kestävästä katselmuksesta 150 markan palkkion ja koko päivän katselmuksesta 250 markan palkkion sekä sitä paitsi veloittamaan suoranaisista matkakuluista matkustussäännön mukaisesti ja mahdollisista yösjakustannuksista päättäen vielä, että loput v:n 1929 määrärahasta sai käyttää kuluvana vuonna.

Palkkiot eri tehtävistä. Rahatoimikamarin vahtimestarille K. E. Palinille, joka kuluvana vuonna toimi kamarin auton kuljettajana, myönnettiin ³⁾ tämän takia 600 markan lisäpalkkio kuukaudessa kamarin tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Rahatoimikamarin vahtimestarille R. Ahlholmille, joka päivittäin puhelinhoitajan kahvitauon aikana hoiti kamarin puhelinkeskusta, myönnettiin ⁴⁾ tästä 200 markan ylimääräinen palkkio marraskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n 1929 väliseltä ajalta, sekä 150 markkaa kuukaudessa v:lta 1930 kanslian tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Kalastuksenkaitsija G. A. Liljebergin palkkio korotettiin ⁵⁾ 450 markkaan kuukaudelta v:n 1930 tammikuun 1 p:stä lukien; mainitun vuoden lisäkustannus, 1,950 markkaa, maksettaisiin kamarin yleisistä käyttövaroista.

Herra Liljebergille myönnettiin ⁶⁾ sitä paitsi korvaukseksi siitä, että hän oli valvonut jäiden ottamista kaupungin vesialueilta, 850 markkaa, mikä määrä maksettaisiin rahatoimikamarin yleisistä käyttövaroista.

Kaupungin vuokra-alueiden tarkastajalle I. Lydmanille myönnettiin ⁷⁾ v:ksi 1930 1,250 markan suuruinen kuukausipalkkio kamarin yleisistä käyttövaroista.

Korkeasaaren liikenteen ylläpitämiseen tammikuun 1 p:n ja helmikuun 6 p:n välisenä aikana kamari osoitti ⁸⁾ pääluokkaan Kiinteä omaisuus sisältyvistä käyttövaroistaan 14,800 markan määrärahan. Sitten myönnettiin ⁹⁾ kapteeni A. Österille kamarin käyttövaroista 4,000 markan suuruinen määräraha korvaukseksi höyrylauttaliikenteen välittämisestä Korkeasaaren maaliskuun aikana. Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ vielä, että Korkeasaaren liikennettä jatkettaisiin joulukuun 15 p:n jälkeenkin niin kauan kuin jääsuhteet sen sallivat ja enintään vuoden loppuun, liikenteen välittämisestä maksettaisiin kapteeni Österille korvausta 400 markkaa vuorokaudessa. Tämän mukaisesti myönnettiin ¹¹⁾ herra Österille joulukuun 16 ja 19 p:n väliseltä ajalta 1,500 markkaa kamarin yleisistä käyttövaroista.

Seuraaville viranhaltijoille, jotka yliaikana olivat avustaneet kaupungin v:n 1931 talousarvion laadinnassa, maksettiin ¹²⁾ alla mainitun suuruiset

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. tammik. 7 §. — ²⁾ S:n 7 p. tammik. 71 §. — ³⁾ S:n 3 p. toukok. 965 § ja 7 p. marrask. 2,137 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. tammik. 54 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. huhtik. 889 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. helmik. 3,743 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. tammik. 105 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. helmik. 348 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. huhtik. 782 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 13 p. jouluk. 7,572 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. jouluk. 7,734 § ja rkmrin pöytäk. 30 p. jouluk. 2,661 §. — ¹²⁾ Rkmrin pöytäk. 19 p. jouluk. 2,553 §.

palkkiot: sihtteri A. Danielsonille 7,500 markkaa, notaari G. Brotherukselle 7,500 markkaa, rahatoimikonttorin kirjanpito-osaston päällikölle E. Järnströmille 5,000 markkaa ja konttoriapulaiselle T. Leivolle 1,800 markkaa.

Filosofianmaisteri G. Brotherukselle määrättiin kamarin tilapäisen työvoiman määrärahasta maksettavaksi ¹⁾ 2,000 markkaa palkkioksi rahatoimikamarin v:n 1931 talousarvioehdotuksen perustelujen ruotsintamisesta.

Rouva D. Hohenthalille myönnettiin ²⁾ 1,200 markan määräraha hänen 4 kuukauden aikana suorittamastaan ylimääräisestä työstä.

Tilastokonttorin johtajalle O. Bruunille myönnettiin ³⁾ 8,000 markan palkkio rahatoimikamarin asettaman väestörekisterikomitean sihteerintehtävään hoitamisesta.

Valiokunta- ja komiteamenojen määrärahasta rahatoimikamari osoitti ⁴⁾ yhteensä 6,100 markkaa palkkioiden maksamiseen v:lta 1929 työttömille suoranaisia avustuksia jakamaan asetetun toimikunnan jäsenille. Palkkioiksi tammimaaliskuun ajalta kamari osoitti ⁵⁾ 23 kokoukselta yhteensä 14,225 markkaa sekä palkkioiksi marras- ja joulukuulta yhteensä 4,400 markkaa ⁶⁾.

Avustavalle kaupunginasemakaava-arkkitehdille B. Aminoffille, joka oli toiminut Stockmannin talon käyttämistä harkitsemaan asetetun komitean sihteerinä, määrättiin maksettavaksi ⁷⁾ 5,000 markan palkkio valiokunta- ja komiteamenojen määrärahasta.

Professori E. A. Piponiukselle määrättiin samoista varoista maksettavaksi ⁸⁾ 1,000 markkaa Verkkosaaren sahalaitosalueen pakkolunastusta koskevan lausunnon antamisesta.

Korvaukseksi poliisitalon ja raatihuoneen luonnospiirustusten laatimisesta sekä mainittua kysymystä harkitsemaan asetetun komitean sihteerintehtävään hoitamisesta määrättiin avustavalle kaupunginasemakaava-arkkitehdille B. Aminoffille maksettavaksi ⁹⁾ 10,000 markkaa valiokunta- ja komiteamenojen määrärahasta.

Yleisistä käyttövaroistaan rahatoimikamari määräsi maksettavaksi ¹⁰⁾ 10,000 markkaa hovioikeudenasesessori T. Maliselle lausunnon antamisesta Aktiebolaget P. Sinebrychoff nimisen yhtiön tekemästä ehdotuksesta, joka koski korttelien n:ot 83 ja 84 asemakaavanmuutosta.

Pääluokkaan Kiinteä omaisuus kuuluvista käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti ¹¹⁾ 1,400 markkaa rakennusmestareille R. Villmanille ja O. Holvikivelle erinäisten rakennusten ja tonttien arvioimisesta.

Filosofianmaisteri E. Waroselle määrättiin valiokunta- ja komiteamenojen määrärahasta maksettavaksi ¹²⁾ yhteensä 6,830 markkaa, siitä 5,330 markkaa palkkakomitean sihteerintehtävään ja 1,500 markkaa terveydenhoitojärjestysehdotusta tarkastamaan asetetun komitean vastaavien tehtävien hoitamisesta.

Rahatoimikamari osoitti ¹³⁾ yleisistä käyttövaroistaan 3,000 markkaa palkkioiksi asiantuntijoille, joita oli käytetty laadittaessa selvitystä asunto-osakeyhtiöiden taloudellisesta asemasta.

Ammattiopetuslaitosten johtokunnan esityksestä kamari osoitti ¹⁴⁾ uusien

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. lokak. 6,746 §. — ²⁾ S:n 10 p. jouluk. 7,488 §. — ³⁾ S:n 3 p. jouluk. 7,420 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. tammik. 87 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. huhtik. 761 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. jouluk. 2,643 §. — ⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 6,868 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 23 p. jouluk. 2,593 §. — ⁹⁾ S:n s:n 2,594 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. marrask. 2,097 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. syysk. 1,785 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 5,470 ja 5,471 §. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. kesäk. 1,366 §. — ¹⁴⁾ S:n 11 p. maalisk. 588 §.

virkein palkkojen ja palkankorotusten määrärahasta 2,200 markkaa ammattikoulujen naistarkastajan palkkion korottamiseksi 9,600 markkaan vuodessa.

Musiikkilautakunnan esityksestä kamari osoitti ¹⁾ yleisistä käyttövaroitetaan 3,450 markkaa niitä arkistotöitä varten, joita viulutaiteilija F. Grieben kesäkuukausina tuli suorittamaan kaupunginorkesterin kansliassa.

Varatuomari U. Dahlille määrättiin maksettavaksi ²⁾ valiokunta- ja komiteamenojen määrärahasta 2,000 markkaa Helsingin—Viipurin maantiekomitean sihteerintehtävään hoitamisesta.

Rahatoimikamari osoitti ³⁾ yleisistä käyttövaroistaan kaupunginagronoomi A. J. Tammiselle 800 markkaa edustustarkoituksiin käytettäväksi.

Yleisistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi ⁴⁾ Aktiebolaget Helsingors fiskaffär osakeyhtiölle 1,200 markan määrärahan korvaukseksi siitä, että yhtiö oli antanut kaupungille tietoja Helsingissä v. 1919 kaupan pidentyistä kaloista sekä niistä vaadituista hinnoista.

Palkkio Klemetskog-Väfvarsin tilan kartoittamisesta ja vaakitsemisesta. Rakennuskonttorin geodeettisen osaston insinöörit K. T. Saario ja B. A. Hanson olivat jättäneet edellinen 75 ja jälkimmäinen 1,481:25 markan suuruisen matkalaskun Klemetskog-Väfvarsin tilan erään osan kartoittamisen ja vaakittamisen heille aiheuttamista menoista. Tämän johdosta rahatoimikamari päätti ⁵⁾ kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta maksamaan herra Saariolle hänen kirjoittamansa laskun mukaisen korvauksen mutta olla myöntämättä herra Hansonille matkustussäännön mukaista korvausta, koska hänet oli määrätty suorittamaan pitempiaikaista työtä mainitulla paikalla. Kamari katsoi kuitenkin kohtuulliseksi, että hänelle korvaukseksi ylimääräisistä kuluista maksettiin 50 % hänen palkastaan. Tämän yhteydessä kamari päätti kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta ottamaan harkittavakseen, missä tapauksissa ja miten paljon korvausta tuli maksaa pitkäaikaisiin töihin muille paikkakunnille määrätuille viranhaltijoille.

Tapaturmavakuutus. Rahatoimikamari antoi tilastokonttorille tehtäväksi ⁶⁾ kerätä tapaturmavakuutustilastoa varten tarvittavat tiedot kaikista kaupungin vakuutettavista työntekijöistä ja heidän palkoistaan määräten, että vastaisia vakuutusopimuksia tehtäessä oli kehoitettava asianomaista vakuutuslaitosta näissä asioissa kääntymään konttorin puoleen.

Tapaturman johdosta maksettava vahingonkorvaus. Tilastokonttori oli pyytänyt rahatoimikamaria ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin vahingonkorvauksen hankkimiseksi rouva A. Sjöholmille, joka yleisen asunto- ja väenlaskennan aikana oli ollut tilapäisenä apulaisena konttorissa ja tällöin tapaturmaisesti loukkaantunut. Koska rouva Sjöholmin työ ei ollut ollut sitä laatua, että kyseiseen tapaturmaan olisi voitu soveltaa työntekijäin tapaturmavakuutuslakia, eikä rouva Sjöholmilla siis ollut oikeutta vahingonkorvauksen saamiseen, rahatoimikamari Tapaturmavakuutus-osakeyhtiö Kullervon lausunnon nojalla päätti ⁷⁾, ettei asia aiheuttaisi muuta toimenpidettä kuin että kamarin käyttövaroista asetettiin 600 markkaa tilastokonttorin käytettäväksi tapaturman rouva Sjöholmille aiheuttamien suoranaisten kulujen, kuten lääkärin-hoidosta y. m. johtuneiden, korvaamiseen.

Hätäaputyöt. Kaupunginvaltuuston myönnettyä ⁸⁾ v. 1929 määrärahoja erinäisten hätäaputöiden suorittamiseen rahatoimikamari oikeutti ⁹⁾ kau-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 30 p. toukok. 1,189 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. jouluk. 7,623 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. kesäk. 1,414 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. huhtik. 4,492 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. kesäk. 1,228 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. helmik. 392 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. jouluk. 2,605 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 87. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. helmik. 378 §.

pungin yleisten töiden hallituksen aloittamaan Merisataman ratapihaa varten suoritettavat kallionlouhintatyöt, kuitenkin siten, että raiteiden yli ajosillalle johtavat nousupenkereet tehtiin niin leveiksi, että niille voi rakentaa sekä jalkakäytävät kummallekin puolelle että ajoradan kahdensuuntaista ajoliikennettä varten, jota paitsi kiinteistöisännöitsijä sai tehtäväkseen ilmoittaa sikäläisten alueiden vuokraajille, että kaupunki aikoi jälleen ottaa haltuunsa nämä vuokra-alueet.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö ilmoitti, että valtio järjestäisi rautatienkorjaustöitä Espoon aseman luona hätäaputyöksi Helsingistä kotoisin oleville työttömille. Työnvälitystoimiston välityksellä oli kyseiselle työmaalle sittemmin lähetetty¹⁾ 10 työtöntä miestä.

Rahatoimikamari osoitti²⁾ yleisistä käyttövaroistaan enintään 7,000 markkaa työnvälitystoimiston käytettäväksi työttömien lähettämiseen rautatietöihin Haapaniemen asemalle.

Vapautuville vangeille järjestettävät hätäaputyöt. Suomen vankeusyhdistys oli anonut³⁾ erityisten hätäaputöiden järjestämistä Helsingistä kotoisin oleville vapautuville vangeille. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ varata hätäaputöiksi vankiloista vapautetuille, kaupungista kotoisin oleville vangeille Kars-tulan- ja Punkaharjun teiden tasoittamisen, mihin töihin Vankeusyhdistyksen välityksellä otettaisiin n. 50 miestä 25 miehen vuoroissa, kuitenkin ehdoin, että yhdistys rakennuskonttorin omien työnjohtajain lisäksi asetti jonkun sopivan henkilön töitä valvomaan.

Hätäaputöiden ohjelma. Koska rahatoimikamarin toimikausi päättyi vuoden vaihteessa, jolloin uusi kaupunginhallitus aloitti toimintansa, kamari päätti⁵⁾ siirtää hätäaputöiden pitkäaikaisen yleisohjelman laatimista koskevan kysymyksen kaupunginhallituksen ratkaistavaksi. Kamari päätti alustavasti kääntyä filosofianmaisteri M. Pesosen puoleen ja pyytää häntä yksissä neuvoin kaupungininsinööri O. Martikaisen kanssa laatimaan ehdotuksen mainittua työttömyysohjelmaa varten tarvittavaksi tilastoksi, joka olisi aikaansaatava mitä pikimmin.

Filosofianmaisteri Pesonen lähetti sittemmin asiaa koskevan promemorian, ja rahatoimikamari päätti⁶⁾ antaa tilastokonttorille tehtäväksi sen nojalla ja yksissä neuvoin filosofianmaisteri Pesosen kanssa laatia kyseistä ohjelmaa varten tarvittavan tilastollisen selvityksen kaupungin työttömyysoloista vuosina 1925—30, jonka jälkeen kaupungininsinööri Martikaisen tuli laatia niitä töitä ja toimenpiteitä koskeva ehdotus, jotka olisivat omiaan lieventämään työttömyyttä kaupungissa seuraavana talvikautena, sekä mikäli mahdollista samanlaisia ohjelmia myöskin vastaisia työttömyyskausia varten.

Työttömyyden lieventämistä tarkoittavat toimenpiteet. Komitea, jonka rahatoimikamari oli asettanut⁷⁾ valmistelemaan kysymystä, oliko mahdollista perustaa kunnallisia puusepäntyöpajoja puuseppäin ja kirvesmiesten keskuudessa vallitsevan työttömyyden lieventämiseksi, lähetti kamarille mietintönsä, jossa se lausui mielipiteenään, että tällaisten tilapäisten työpajojen kustannukset nousisivat kannattavuuteen katsoen liian korkeiksi, jota paitsi saattoi ajatella, että jos perustettiin puusepäntyöpajoja, niin muut ammattiryhmät vaatisivat erityisten hätäaputöiden järjestämistä heillekin. Tämän

¹⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. jouluk. 2,397 §. — ²⁾ S:n 6 p. kesäk. 1,272 §. — ³⁾ S:n 14 p. marrask. 2,166 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. marrask. 2,319 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. marrask. 2,168 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. marrask. 2,287 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 330.

Johdosta komitea ehdotti, että ehdotus saisi raueta, johon rahatoimikamariinkin myöntyi¹⁾.

Rahatoimikamari päätti²⁾ kehoittaa kunnallista keskusvaalilautakuntaa mikäli mahdollista käyttämään kertomusvuoden kunnallisvaalien ääntenlaskentaan työttömiä konttoristeja ja muita henkisen työn tekijöitä.

Ruoan jakelu köyhäinhoiton avustuksen saajille. Keskuskeittolan johtokunta oli sopinut köyhäinhoitolautakunnan kanssa siitä, että lautakunta suoranaisten avustusten sijasta jakaisi ruokalippuja, jotka oikeuttivat valmiin ruoan tai ruokatavarain saamiseen keskuskeittolasta, kuitenkin edellyttäen, että keskuskeittola järjesti ruoan ja ruokatavarain jakelupaikan Vallilaan. Rahatoimikamari oikeutti³⁾ johtokunnan järjestämään Vallilan työväenyhdistyksen taloon haarakeittolan ja ruoan jakelun syyskuun 15 p:stä lukien.

Hätäaputöiden järjestäminen köyhäinavustusta nauttiville työkykyisille miehille. Köyhäinhoitolautakunta oli anonut erityisten hätäaputöiden järjestämistä sellaisille työkykyisille miehille, joiden työttömyyden takia oli pakko turvautua köyhäinhoitoon. Koska melkein kaikki esityksessä tarkoitetut henkilöt olivat työnvälitystoimiston kirjoissa ja siten vuoronsa mukaan saivat työtä ja koska ehdotuksen hyväksyminen käytännössä merkitsisi työnvälitystoimiston toiminnan osittaista siirtämistä köyhäinhoidolle, mitä ei pidetty suotavana, rahatoimikamari päätti⁴⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen epäävän lausunnon mukaisesti hylätä köyhäinhoitolautakunnan ehdotuksen.

Työttömien avustaminen. Asettamansa avustustoimikunnan ehdotuksesta rahatoimikamari päätti⁵⁾:

1) että vaatteiden ja jalkineiden muodossa jaettavaan suoranaisiin avustuksiin myönnetyt varat jaettaisiin sellaisille puutteessa oleville työttömille, jotka eivät nauttineet köyhäinhoiton avustusta; kuitenkin voitiin avustusta antaa sellaisillekin, jotka työttömyyden takia olivat saaneet tilapäistä avustusta;

2) että avustuksina jaettavat vaatteet ja jalkineet tilattaisiin naisten työtuvasta ja köyhäinhoiton työtuvista, minkä lisäksi ostettaisiin sopivia kankaita, joista työttömät naiset työtupain johtajattarien johtamina ja valvomina saivat Vallilassa olevassa kaupungin kerhuhuoneessa valmistaa lapsilleen vaatekappaleita, ja että jalkineiden hankinnasta, ellei niitä voitu saada työlaitoksesta tai vankilasta, tehtäisiin sopimus jonkin liikkeen kanssa, josta kukin anoja voisi saada valmiita, itselleen sopivia jalkineita;

3) että avustuksen saamisen ehdoksi määrättäisiin, että anojan tuli esittää työnvälitystoimiston antama todistus, josta kävi selville paitsi anojan nimeä, ammattia ja ikää myöskin perheen suuruus ja lasten ikä, erikseen mainittuna, olivatko lapset poikia vai tyttöjä;

4) että avustukset väärinkäytösten välttämiseksi annettaisiin vasta sen jälkeen kun käymällä kunkin anojan kodissa oli saatu selville, että hän todella oli avun tarpeessa;

5) että käynnit kodeissa mikäli mahdollista järjestettäisiin siten, että köyhäinhoiton kokeneet kodissakävijät tarkastivat työttömien anomukset ja toimikunnan palkkaamat henkilöt sillä välin hoitivat heidän tehtäviään;

6) että köyhäinhoiton kassa- ja tilivirasto hoitaisi toimikunnan rahaasiat, ja että johtaja H. Myhrberg saisi tehtäväkseen johtaa toimikunnan jokapäiväistä käytännöllistä toimintaa; sekä

¹⁾ Rkmin pöytäk. 18 p. tammik. 141 §. — ²⁾ S:n 17 p. lokak. 1,924 §. — ³⁾ S:n 9 p. syysk. 1,688 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. marrask. 2,284 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. marrask. 2,134 §.

7) että toimikunta oikeutettaisiin toistaiseksi vuoden loppuun palkkaamaan kanslisti 1,500 markan kuukausipalkoin ja kaksi kodissakävijää, joiden kuukausipalkat olisivat 1,900 markkaa; näiden palkkain, toimikunnan sihteerin palkkion, kaavakkeiden painattamisen y. m. juoksevien menojen maksamiseen kamari osoitti 15,000 markkaa valiokunta- ja komiteamenojen käyttövaroistaan.

Suoranaisia avustuksia jakamaan työttömille asetetun toimikunnan toiminta v:n 1929 joulukuun 9 p:n ja v:n 1930 tammikuun 3 p:n välisenä aikana käy selvillä¹⁾ seuraavista luvuista. Mainittuna aikana oli yhteensä 1,087 henkilöä anonut avustusta, jolloin kuitenkin 70 anomuksista eri syistä evättiin. Kaupungin myöntämistä varoista käytettiin yhteensä 282,429 markkaa avustuksiin 969 henkilölle ja valtion määrärahoista 3,740 markkaa avustuksiin 13 eri henkilölle.

Toimikunnan juoksevien menojen peittäämiseen tänä aikana rahatoimikamari osoitti²⁾ 2,000 markkaa mahdollisen työttömyyden vastustamiseen varatusta määrärahasta ja 2,700 markkaa Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla olevista käyttövaroistaan.

Toimikunnan huoneiston vuokran sekä palkkojen maksamiseen kamari myönsi³⁾ käyttövaroistaan vastaavasti 200 ja 1,500 markkaa kuukaudesta tammikuun 1 p:n ja maaliskuun 31 p:n väliseksi ajaksi.

Yleisistä käyttövaroistaan kamari osoitti⁴⁾ 3,850 markkaa huhtikuun juoksevien menojen peittämiseen.

Toimikunta oli anonut, että rahatoimikamari osoittaisi 10,000 markkaa kuukaudessa palkkioiksi henkilöille, jotka tutkisivat avustusta anoneiden tuntemattomien henkilöiden kotioloja, sekä että viikoittaiset ruoka-avustukset korotettaisiin 40 markkaan aikuisille ja 30 markkaan lapsille. Rahatoimikamari myöntyi⁵⁾ tähän sekä osoitti sitä paitsi ennakolta kaupunginkassasta polttopuiden jakamiseen työttömille 25,000 markkaa, mikä määrä myöhemmin maksettaisiin kaupunginvaltuuston myöntämästä⁶⁾ 1,000,000 markan määrärahasta. Aikaisemmin mainittu 10,000 markan kuukausimäärä osoitettiin kamarin yleisistä käyttövaroista.

Professori C. Tigerstedtin esityksestä rahatoimikamari päätti⁷⁾, että työttömien 13-vuotiaille ja vanhemmille lapsille jaettaisiin yhtä suuri ruoka-avustusmäärä kuin aikuisille.

Avustusten myöntämisen suhteen ammattikursseihin osallistuville naisille toimikunta oli ehdottanut, että laskettaisiin sen vuokra- ja ruoka-avustuksen suuruus, joka jokaisen työttömän tuli saada, ja tästä määrästä vähennettäisiin niin paljon kuin hän ansaitsi ammattikursseilla. Sen jälkeen erotus annettaisiin hänelle avustuksena, kuitenkin enintään anojan puolta vuokraa vastaava määrä. Rahatoimikamari myöntyi⁸⁾ tähän.

Toimikunta oikeutettiin⁹⁾ vielä käyttämään 20,000 markkaa kaupungin myöntämän määrärahan jäljellä olevasta määrästä polttopuuavustusten jakamiseen työttömille.

Helsingin työttömien komitea oli anonut, että rahatoimikamari ryhtyisi toimenpiteisiin riittävien ruoka-avustusten jakamiseksi työttömien lapsille sekä että vaatteita tarvitseville lapsille valmistettaisiin kaupungin kustan-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. tammik. 87 §. — ²⁾ S:n 21 p. tammik. 193 § ja rkmin jstn pöytäk. 15 p. tammik. 3,086 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. maalisk. 609 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. maalisk. 557 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 107. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. huhtik. 805 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. maalisk. 637 § ja 5 p. huhtik. 761 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. huhtik. 804 §.

nuksella, niin ettei heidän tarvinnut olla raittiin ilman puutteessa ja sen johdosta monessa tapauksessa menettää terveystänsä oleskellessaan epä-terveellisissä asunnoissa. Kankaiden, etupäässä pumpulisten, ostamiseen kamari osoitti ¹⁾ yleisistä käyttövaroistaan 5,000 markkaa ja uskoi vaatteiden valmistamisen naisten työtuvan johtokunnan valvonnan alaisille työttömien naisten kerhoille. Ruoka-avustuksia koskeva komitean ehdotus ei sitä vastoin antanut toimenpiteen aihetta, koska kamari jo oli päättänyt korottaa lasten ruoka-avustuksia.

Komitean kansliamenojen peittämiseen tammi—huhtikuun aikana kamari osoitti ²⁾ 2,000 markkaa yleisistä käyttövaroistaan sekä toukokuun juokseviin menoihin 14,000 markkaa.

Koska olosuhteet työmarkkinoilla vallitsevan työttömyyden vuoksi eivät sanottavasti olleet helpottuneet, komitea katsoi välttämättömäksi edelleen jatkaa toimintaansa 6 kuukautta. Tämän johdosta komitea anoi rahatoimikamarilta määrärahoja mainituksi ajaksi, ja kamari osoitti ³⁾ yleisistä käyttövaroistaan yhteensä 11,000 markkaa, siitä 6,000 markkaa kassanhoitajan palkkaamiseen ja 5,000 markkaa toimistohuoneiston vuokraamiseen ja muihin juokseviin menoihin.

Helsingin ammatillinen paikallisjärjestö oli asettanut erityisen työttömien muodostaman toimikunnan edistämään toimintaa, työttömien keskuudessa, esim. järjestämään kokouksia sekä luento- ja opetustilaisuuksia sekä välittämään työttömille kunnallisista laitoksista tietoja töiden järjestämistä työttömille koskevista kysymyksistä, jota paitsi oli aikomuksena ryhtyä muihinkin toimenpiteisiin työttömien keskuudessa vallitsevan puutteen lieventämiseksi. Toimikunnan tarkoituksena oli vuokrata mainittua tarkoitusta varten huoneisto ja palkata henkilö juoksevia asioita hoitamaan, jonka takia toimikunta anoi rahatoimikamarilta 5,000 markan määrärahan myöntämistä tästä aiheutuviin menoihin. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ myöntyä tähän ja osoitti mainitun määrän maksettavaksi käyttövaroistaan.

Joukko työttömiä naisia oli lähettänyt kirjelmän, jossa he anoivat 10,000 markan avustusta ostaakseen tarveaineita perustamalleen kerholle, jossa valmistettaisiin vaatteita asianomaisten lapsille ja muille perheenjäsenille. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ hyväksyä anomuksen ja maksoi määrän yleisistä käyttövaroistaan antaen sen naisten työtuvan johtokunnan käytettäväksi ehdoin, että johtokunta johti ja valvoi kerhon toimintaa.

Koska naisten keskuudessa vallitseva työttömyys talvella 1930—31 kaikesta päättäen tuli olemaan ainakin yhtä suuri kuin edellisenä talvena, oli välttämätöntä ajoissa ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin sekä työttömyyden että siitä johtuvan hädän ja puutteen torjumiseksi. Kaupunginjohtajan kehoituksesta naisten työtuvan johtokunta olikin laatinut työtuvalle ohjelman ja ehdottanut, että johtokunnan käytettäväksi asetettaisiin ainakin sama määrä, 1,500,000 markkaa, mikä edellisenä talvena käytettiin mainittuun tarkoitukseen, että näillä varoilla järjestettäisiin talous-, käsityö- ja ammattikursseja työttömille naisille siinä laajuudessa kuin olosuhteet vaativat ja että näistä kursseista ennakolta annettaisiin selonteot ja kustannusarviot rahatoimikamarille. Kaupunginjohtaja Castrén ehdotti, että kysymystä työtuvan toiminnan järjestämisestä järkipäisemmällä ja lain määräämälle köyhäin-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. huhtik. 806 §. — ²⁾ S:n 22 p. huhtik. 869 § ja 20 p. toukok. 1,113 §. — ³⁾ S:n 27 p. toukok. 1,141 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. lokak. 2,088 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. maalisk. 638 §.

hoidolle sopivalla tavalla harkittaisiin jo ennenkuin kamari otti mainitun ehdotuksen tarkemmin käsiteltäväkseen.

Tähän työtupaan ja sen yhteydessä toimiville ammattikursseille oli aikaisempina työttömyyskausina otettu paljon sellaisiakin naisia, jotka osin olivat joko nähin töihin kokonaan kykenemättömiä tai ainakin vanhuuden tai sairauden takia suuresti alakuntoisia, osin myöskin sellaisia, jotka jo aikaisemmin tai työskennellessään työtuvassa olivat nauttineet köyhäinhoidon avustusta. Nämä naiset oli katsottava köyhäinhoidon suojateiksi ja heidät oli siirrettävä sen huoltoon. Sen takia olisi tähän työtupaan otettava ainoastaan sellaisia työttömiä naisia, jotka olivat ainakin jonkin verran työkykyisiä ja jotka tekemällä työtä voivat välttyä joutumasta köyhäinhoidon huollettaviksi. Varsinkin olisi työtuvassa tarjottava työtä nuorehkoille naisille, joille työttömyysolot siveellisessäkin suhteessa usein kävivät kohtalokkaiksi. Tällainen työttömien naisten jako, joka saattaisi työtuvan toiminnan paremmin vastaamaan alkuperäistä tarkoitustaan, olisi aikaansaattava köyhäinhoidon ja työnvälitystoimiston yhteistoiminnalla.

Sen jälkeen kun oli lausuttu toivomus, että lääkärinapua enemmän kuin ennen käytettäisiin työn- ja avunanojen terveydentilan toteamiseksi, rahatoimikamari päätti ¹⁾ pyytää köyhäinhoitolautakunnalta ja työtuvan johtokunnalta lausunnon asiasta sekä ehdotukset niistä toimenpiteistä, joita tämän menettelyn toteuttaminen edellytti. Samalla kehoitettiin työnvälitystoimistoa antamaan lausunto siitä, tuliko edellä mainittu luokitteleva menettelytapa vaikeuttamaan toimiston toimintaa, sekä varsinkin lääkärintarkastuksen tarpeellisuudesta.

Köyhäinhoitolautakunta ilmoitti ²⁾ sittemmin ryhtyneensä toimenpiteisiin omien työtupiensa laajentamiseksi, jonka jälkeen heikkoja työntekijättäriä voitiin ottaa niihin siinä määrin kuin oli tilaa.

Työnvälitystoimiston johtokunta huomautti lausunnossaan, että toimiston toiminta huomattavasti helpottuisi, jos vahvistettaisiin ikäraja ammattikursseille pyrkijöille. Koska kuitenkin samanikäisten henkilöiden työkyky saattoi olla sangen erilainen ja joku ikärajan sivuuttaneista saattoi olla työkykyisempi kuin muut, tuli lääkärintarkastuksen tässä kohden voida tulla kysymykseen. Sitä paitsi olisi vahvistettava, minkä köyhäinavustuksen muodon tuli estää pääsy työtupaan tai ammattikursseille. Johtokunnan mieltäpitemukaan olisi pääasiallisesti työnvälitystoimiston asiana lähetettäessä työmiehiä työtupaan ja ammattikursseille tarkastaa anojain vuorojärjestys sekä valvoa, että nähin töihin otettiin ainoastaan kunnan jäseniä ja sellaisia, joille ei ollut voitu järjestää työtä vapailla työmarkkinoilla.

Rahatoimikamari päätti ³⁾, että edellä mainitut työnvälitystoimiston esittämät näkökohdat sopivissa kohdin oli otettava huomioon, kuten ylipäänsä ennenkin oli tehty.

Naisten työtuvan johtokunnan esityksestä rahatoimikamari päätti ⁴⁾ hyväksyä johtokunnan työttömien naisten ammattikursseja varten laatiman ohjelman, jonka mukaan 200 henkilölle voitaisiin järjestää työtä 2 ½ kuukaudeksi, sellaisin lisäyksin, että ylin ikäraja vahvistettiin 40 vuodeksi. Johtokunta oikeutettiin ⁴⁾ aloittamaan kurssit lokakuun 15 p:nä.

Tämän yhteydessä kamari päätti ⁴⁾ muuttaa v. 1929 tekemäänsä päätöstä ⁵⁾ osoittaa 460,000 markkaa ammattikursseja varten siten, että näitä kursseja

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. elok. 1,621 §. — ²⁾ S:n 2 p. syysk. 1,625 §. — ³⁾ S:n 7 p. lokak. 1,857 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. lokak. 1,883 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 234.

varten käytettäisiin se määräraha, jonka valtio oli myöntänyt naisten keskuudessa vallitsevan työttömyyden lieventämiseen, sekä muista määrärahoista säästyneitä varoja, jolloin työtupien menoihin varattua määrärahaa ei tarvitsisi käyttää tähän tarkoitukseen.

Rahatoimikamari oikeutti¹⁾ naisten työtuvan johtokunnan käyttämään jäljellä oleva n. 200,000 markan suuruinen määräraha n. 480 naiselle tarkoitettujen ammattikurssien jatkamiseen koko toukokuun aikana, vaikka ne alkuperäisten suunnitelmien mukaan loppuisivat mainitun kuukauden alussa.

Kaupungin töissä olevat työntekijät. Helsingin kaupungin kunnantyöntekijäin keskusjärjestö oli lähettänyt rahatoimikamariin kirjelmän, jossa valittiin kaupungin ratatöissä olevien vanhempien ja vähemmän työkykyisten työntekijäin suunniteltuja irtisanomisia, muista kunnista olevien henkilöiden käyttämistä kaupungin töissä sekä kaupungin työpaikoilla vallitsevaa juopotelua. Sen jälkeen kun kaupungin yleisten töiden hallitukselle oli annettu tilaisuus mainittua kysymystä koskevan lausunnon antamiseen, kamari päätti²⁾, ettei anomus aiheuttaisi mitään muuta toimenpidettä kuin että hallitukselle ilmoitettaisiin kamarin pitävän suotavana, että erotettaessa työntekijä hänen työkorttiinsa merkittiin erottamisen syy, mikä kuitenkaan ei merkinnyt sitä, että juopumuksen takia erotettu työntekijä ei milloinkaan enää pääsisi kaupungin töihin.

Työviikon lyhentäminen kaupungin töissä. Rahatoimikamari päätti³⁾, että kaupungin vakinaisissa yleisissä töissä olevien työntekijäin työviikkoa lyhennettäisiin siten, että lauantai olisi vapaapäivä, mistä seikasta tuli ilmoittaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle, jotta se vähitellen sopivissa kohdin soveltaisi tätä päätöstä; kuitenkin oli työntekijöille mikäli mahdollista ilmoitettava tästä ainakin paria päivää aikaisemmin. Ellei joku työntekijä vastoin olettamusta suostunut alistumaan tähän, oli hänet työöhjesäännön mukaisesti heti irtisanottava. Päätetty työviikon lyhentäminen ei kuitenkaan millään tavoin rikkoisi kaupungin ja työntekijäin välistä työsopimusta, vaan lyhennetyt viikot laskettaisiin edelleen kokonaisiksi viikoiksi eläkkeen, kesäloman y. m. etujen saantia varten. Sitä paitsi kamari päätti kehoittaa hallitusta valvomaan, että kuukausipalkkaa nauttiville viranhaltijoille työviikon lyhentämisestä huolimatta mahdollisuuden mukaan järjestettiin riittävästi työtä myöskin lauantaisin.

Kaupunkilähetyksen työtupa. Kaupunkilähetykselle myönnettiin⁴⁾ mahdollisen työttömyyden torjumiseen varatusta määrärahasta 20,000 markkaa sen työtuvan toiminnan laajentamiseen siten, että siellä työskentelevien naisten lukumäärän voisi korottaa 70:stä 100:aan n. 4 kuukauden ajaksi.

Kaupunkilähetykselle myönnettiin⁵⁾ mahdollisen työttömyyden vastustamiseen varatuista rahatoimikamarin käyttövaroista 78,000 markkaa töiden järjestämiseksi 100 naiselle yhdistyksen työtuvassa v:n 1930 syyskuun 15 p:n ja v:n 1931 kesäkuun 1 p:n väliseksi ajaksi, kuitenkin edellyttäen, että valtio myönsi yhtä suuren määrän samaan tarkoitukseen.

Pukukankaiden ostaminen lapsille. Kaupunginjohtajan esityksestä rahatoimikamari myönsi⁶⁾ yleisistä käyttövaroistaan kesäpukukankaiden ostamiseen lapsille ja vaatteiden valmistamiseen 8,000 markkaa, mikä määräraha asetettiin työtuvan johtokunnan käytettäväksi.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. toukok. 973 §. — ²⁾ S:n 14 p. tammik. 115 §. — ³⁾ S:n 14 p. marrask. 2,166 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. tammik. 192 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. syysk. 1,626 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. toukok. 1,007 §.

Eläkeperusteet. Rahatoimikamari päätti ¹⁾, että myönnettäessä vastedes eläkkeitä oli pöytäkirjaan merkittävä eläkeperusteet, jotta rahatoimikonttori voisi tehdä samat merkinnät pitämäänsä eläkeluetteloon.

Eläkkeiden uudelleenjärjestely. Rahatoimikamari oli antanut varatuomari U. Dahlille tehtäväksi ²⁾ tutkia, oliko myönnettäessä eläkkeitä teknillisten laitosten rahastajille otettu huomioon heidän perimispalkkionsa, joita oli pidettävä sivutuloina. Tämän johdosta kamari päätti ³⁾ tarkistaa sähkölaitoksen rahastajalle J. F. Bollströmille myönnetyn ⁴⁾ eläkkeen ja vahvistaa sen 944 markaksi kuukaudessa v:n 1928 kesäkuun 1 p:stä lukien.

Eläkkeiden tarkastus. Tarkastettaessa kaupungin työntekijöille myönnettyjen eläkkeiden luetteloa oli huomattu, että 9 henkilöä, joille maaliskuun 19 p:n 1924 ja tammikuun 1 p:n 1926 välisenä aikana oli myönnetty vähennetty eläke työssä sattuneen tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden johdosta, eläkesäännön ⁵⁾ 6 §:n mukaisesti olivat velvolliset uudelleen näyttämään toteen työkyvyttömyytensä, koska 5 vuotta oli kulunut eläkkeen myöntämisestä.

Koska kaikki edellä mainitut eläkkeennauttijat, yhtä lukuunottamatta, joka oli täyttänyt 65 vuotta ja oli halvattu, olivat yli 70 vuotta vanhoja, rahatoimikamari päätti ⁶⁾ olla vaatimatta heiltä uutta työkyvyttömyystodistusta.

Myönnetyt eläkkeet. Suomenkielisten kansakoulujen laulunopettajattarelle A. L. Sarlinille oli v. 1928 myönnetty ⁷⁾ 1,643 markan kuukausieläke ehdoin, että siitä vähennettiin hänelle mahdollisesti myönnettävä valtion eläke. Koska hän sittemmin olikin saanut tällaisen eläkkeen syyskuun 1 p:stä lukien, rahatoimikamari päätti ⁸⁾, että neiti Sarlin mainitusta päivästä lukien saisi nostaa ainoastaan eläkkeiden välisen erotuksen. Sittemmin kamari kuitenkin päätti ⁹⁾ luopua kyseisestä päätöksestään, koska oli käynyt ilmi, että neiti Sarlinin toimintaa kaupungin kansakouluissa ei ollut otettu huomioon kyseistä valtion eläkettä myönnettäessä, jonka takia neiti Sarlin oikeutettiin saamaan eläkkeensä vähentämättömänä.

Rahatoimikamari myönsi voimassa olevien eläkeohjesääntöjen määräysten mukaisesti alla mainituille viranhaltijoille ja työntekijöille elinkautiset eläkkeet, joiden kuukausimäärät olivat seuraavat:

vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle E. A. Wendellille 3,045 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien ¹⁰⁾;

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijalle K. A. Backmanille 1,621 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien ¹¹⁾;

rahatoimikonttorin konttorikirjurille H. Wegeliukselle 1,425 markkaa lokakuun 1 p:stä 1929 lukien ¹²⁾;

satamakannantakonttorin nuoremmalle kirjanpitäjälle L. de la Chapellelle 1,102 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien ¹³⁾;

verotusvalmistelukunnan osastonjohtajattarelle T. Malmille 855 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ¹⁴⁾;

palokorpraali E. V. Kiuruselle 1,529 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien ¹⁵⁾;

terveystoimiston kaitsijalle F. F. Fagerlundille 1,073 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien ¹⁶⁾;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 25 p. helmik. 493 §. — ²⁾ S:n 28 p. tammik. 265 §. — ³⁾ S:n 8 p. huhtik. 784 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 245. — ⁵⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 109. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 5 p. jouluk. 2,401 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 244. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 7 p. marrask. 2,112 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. marrask. 2,249 §. — ¹⁰⁾ S:n 31 p. lokak. 2,069 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. lokak. 1,940 §. — ¹²⁾ S:n 28 p. tammik. 263 §. — ¹³⁾ S:n 5 p. syysk. 1,667 §. — ¹⁴⁾ S:n 18 p. tammik. 166 § ja 24 p. tammik. 214 §. — ¹⁵⁾ S:n 26 p. syysk. 1,818 §. — ¹⁶⁾ S:n s:n 1,817 §.

Marian sairaalan osastonhoitajattarelle H. Grenmanille 1,425 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien ¹⁾;

Kivelän sairaalan alihoitajattarelle S. E. Laaksoselle 1,203 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ²⁾;

Kivelän sairaalan alihoitajattarelle L. Kivikarille 692 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien ³⁾;

Kivelän sairaalan alihoitajattarelle A. E. Astikaiselle 1,203 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien ⁴⁾;

kulkutautisairaalan alihoitajattarelle A. Jääskeläiselle 1,113 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien ⁵⁾;

Humaliston sairaalan ent. alihoitajattarelle E. Blomille 445 markkaa kesäkuun 1 p:n 1925 ja tammikuun 1 p:n 1928 väliseltä ajalta ⁶⁾;

Nikkilän sairaalan ent. sepälle K. V. Lundströmille 656 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien ⁷⁾;

Toivoniemen koulukodin emännöitsijälle T. Kalliosaarelle 737 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien ⁸⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle O. A. Oinolalle 1,785 markkaa elokuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ⁹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle H. A. Paqvalénille 1,529 markkaa elokuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ¹⁰⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. J. Studdille 1,529 markkaa elokuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ¹¹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. T. E. von Wrightille 1,529 markkaa elokuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ¹²⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. O. Niklanderille 1,529 markkaa elokuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ¹³⁾;

suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajattarelle A. I. Swanille 1,366 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ¹⁴⁾;

suomenkielisten kansakoulujen veistonopettajan apulaiselle G. E. Åkermanille 896 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ¹⁵⁾;

suomenkielisten kansakoulujen vahtimestarille P. J. Salakarille 1,006 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ¹⁶⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. Reuterille 1,785 markkaa elokuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ¹⁷⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle J. Carlborgille 1,785 markkaa elokuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ¹⁸⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. Sederholmille 1,785 markkaa elokuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ¹⁹⁾;

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 2 p. jouluk. 2,390 §. — ²⁾ S:n 7 p. tammik. 63 §. — ³⁾ S:n 31 p. lokak. 2,066 §. — ⁴⁾ S:n s:n 2,067 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. syysk. 1,819 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. maalisk. 718 §; ks. tätä kert. s. 118. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 21 p. marrask. 2,252 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. maalisk. 598 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. syysk. 1,721 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 1,722 §. — ¹¹⁾ S:n s:n 1,723 §. — ¹²⁾ S:n s:n 1,724 §. — ¹³⁾ S:n s:n 1,725 §. — ¹⁴⁾ S:n 23 p. jouluk. 2,625 §. — ¹⁵⁾ S:n 28 p. tammik. 264 §. — ¹⁶⁾ S:n 6 p. kesäk. 1,245 §. — ¹⁷⁾ S:n 20 p. toukok. 1,108 §. — ¹⁸⁾ S:n s:n 1,109 §. — ¹⁹⁾ S:n s:n 1,110 §.

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle F. Rosqvistille 1,529 markkaa elokuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ¹⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle A. Lindmanille 1,529 markkaa elokuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ²⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle F. I. Malmille 1,529 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle tuleva valtion eläke ³⁾);

valmistavan tyttöjen ammattikoulun johtajattarelle M. Blomqvistille 1,543 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien ⁴⁾);

kaupunginkirjaston siivoojattarelle A. Lahtiselle 780 markkaa marraskuun 1 p:stä lukien ⁵⁾);

vesijohtolaitoksen putkityöntekijälle K. Toivoselle 1,472 markkaa joulukuun 26 p:stä 1929 lukien ⁶⁾);

vesijohtolaitoksen työntekijälle S. Stoltille 1,158 markkaa tammikuun 1 p:stä 1931 lukien ⁷⁾);

kaasulaitoksen koneenkäyttäjälle K. Lappalaiselle 1,643 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien ⁸⁾);

kaasulaitoksen ent. lyhdynsytyttäjien esimiehelle J. E. Alénille 236 markan lisäeläkkeen heinäkuun 1 p:stä 1929 lukien ⁹⁾);

kaasulaitoksen työntekijälle H. Mäkiselle 1,121 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien ¹⁰⁾);

kaasulaitoksen ulkotyöntekijälle P. J. Nupposelle marraskuun 1 p:stä lukien ¹¹⁾ 865 markkaa, mikä sittemmin korotettiin ¹²⁾ 1,038 markkaan virka-
vuosien laskemista koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen ¹³⁾ mukaisesti;

sähkölaitoksen rahastajalle G. O. Rutqvistille 933 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ¹⁴⁾);

sähkölaitoksen kirvesmiehelle H. Laakoselle 790 markkaa kesäkuun 21 p:stä lukien ¹⁵⁾);

rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston yövartijalle G. J. Sunellille 566 markkaa maaliskuun 22 p:stä lukien ¹⁶⁾);

rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston kirvesmiehelle K. V. Lindqvistille 842 markkaa marraskuun 1 p:stä 1929 lukien ¹⁷⁾);

rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston työntekijälle A. Hirvoselle 444 markkaa tammikuun 1 p:stä 1931 lukien ¹⁸⁾);

rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston työntekijälle E. Lehtoselle 784 markkaa tammikuun 1 p:stä 1931 lukien ¹⁹⁾);

rakennuskonttorin katuosaston kalustonhoitajalle J. K. Alholle 1,213 markkaa marraskuun 17 p:stä 1929 lukien ²⁰⁾);

rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston koneenkäyttäjälle K. Lappalaiselle 1,218 markkaa maaliskuun 1 p:stä lukien ²¹⁾);

rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston työntekijälle K. Nevalalle 541 markkaa elokuun 1 p:stä lukien ²²⁾);

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 20 p. toukok. 1,111 §. — ²⁾ S:n 6 p. kesäk. 1,246 §. — ³⁾ S:n 17 p. lokak. 1,938 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. toukok. 974 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. lokak. 1,838 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. helmik. 353 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. jouluk. 2,666 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. syysk. 1,755 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. maalisk. 507 §; ks. v:n 1929 kert. s. 237 ja tätä kert. s. 72. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. huhtik. 927 §. — ¹¹⁾ S:n 31 p. lokak. 2,068 §. — ¹²⁾ S:n 19 p. jouluk. 2,562 §. — ¹³⁾ Ks. tätä kert. s. 72. — ¹⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. tammik. 265 §. — ¹⁵⁾ S:n 29 p. heinäk. 1,501 §. — ¹⁶⁾ S:n 20 p. toukok. 1,099 §. — ¹⁷⁾ S:n 7 p. tammik. 59 §. — ¹⁸⁾ S:n 23 p. jouluk. 2,623 §. — ¹⁹⁾ S:n s:n 2,624 §. — ²⁰⁾ S:n 7 p. tammik. 61 §. — ²¹⁾ S:n 8 p. huhtik. 783 §. — ²²⁾ S:n 2 p. jouluk. 2,388 §.

rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston työntekijälle J. Huttuselle 642 markkaa syyskuun 5 p:stä lukien ¹⁾;

rakennuskonttorin huonerakennusosaston konttoriapulaiselle N. Ugglalle 838 markkaa toukokuun 1 p:stä lukien ²⁾;

rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston työntekijälle A. Kankaiselle 567 markkaa kesäkuun 8 p:stä lukien ³⁾ sekä sittemmin joulukuun 7 p:stä lukien 585 markan korotetun eläkkeen ⁴⁾;

rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston työntekijälle H. Anderssonille 576 markkaa huhtikuun 9 p:stä lukien ⁵⁾;

rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston kirvesmiehelle A. G. Lindroosille 475 markkaa lokakuun 1 p:stä 1928 lukien ⁶⁾;

rakennuskonttorin satama- ja rautatieosaston kirvesmiehelle V. Valleniukselle 968 markkaa joulukuun 1 p:stä lukien, siitä vähennettynä hänelle myönnetty vahingonkorvaus ⁷⁾;

puhtaanapitolaitoksen vanhemmalle kirjurille E. I. Aminoff-Michailoffille 918 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ⁸⁾;

puhtaanapitolaitoksen yövartijalle K. Meijuselle 550 markkaa maaliskuun 10 p:stä lukien ⁹⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle H. R. Ahmanille 911 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ¹⁰⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle F. J. Lönnqvistille 724 markkaa tammikuun 19 p:stä lukien ¹¹⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle A. F. Walénille 771 markkaa huhtikuun 13 p:stä lukien ¹²⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle E. Kasuriselle 687 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ¹³⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijälle V. Laajalle 875 markkaa lokakuun 1 p:stä lukien ¹⁴⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijättärelle E. Anderssonille 306 markkaa heinäkuun 1 p:stä lukien ¹⁵⁾; sekä

puhtaanapitolaitoksen kadunlakaisijattarelle J. Väisäselle 547 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien ¹⁶⁾.

Kansanlastentarhain ottamista kaupungin haltuun koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen ¹⁷⁾ johdosta rahatoimikamari antoi asiamiehensä tehtäväksi ¹⁸⁾ irtisanoa Yksityiskoulujen eläkekassan kanssa tehdyn, Ebeneserkodin johtajattarien ja opettajattarien eläkkeitä koskevan sopimuksen tammikuun 1 p:stä 1931 lukien.

Kertakaikkista avustusta myönnettiin ¹⁹⁾ vuoden varrella lisäksi tulevien eläkkeiden ja avustusten määrärahasta Kivelän sairaalan emännöitsijälle J. E. Sjöbergille 3,000 markkaa, koska hänellä voimassa olevan eläkesäännön mukaan ei ollut oikeutta eläkkeen saamiseen.

Kuolinpesän oikeus palkan nostamiseen. Toukokuun 13 p:nä kuolleen ulosottoapulaisen A. F. Palmiin leski oikeutettiin ²⁰⁾ saamaan miesvainajansa palkka koko toukokuulta.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. jouluk. 2,389 §. — ²⁾ S:n 12 p. huhtik. 841 §. — ³⁾ S:n 18 p. elok. 1,579 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. jouluk. 2,667 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. elok. 1,580 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. lokak. 1,939 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. jouluk. 2,486 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. tammik. 60 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. maalisk. 727 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. tammik. 62 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. helmik. 418 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. toukok. 1,040 §. — ¹³⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,454 §. — ¹⁴⁾ S:n 31 p. lokak. 2,065 §. — ¹⁵⁾ S:n 15 p. heinäk. 1,455 §. — ¹⁶⁾ S:n 3 p. lokak. 1,837 §. — ¹⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 166. — ¹⁸⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,463 §. — ¹⁹⁾ S:n 31 p. lokak. 2,070 §. — ²⁰⁾ S:n 30 p. toukok. 1,190 §.

Joulukuun 17 p:nä kuolleen revisionikonttorin vahtimestarin J. L. Reimanin kuolinpesä oikeutettiin ¹⁾ saamaan hänen palkkansa koko joulukuulta.

Samoin oikeutettiin ²⁾ joulukuun 4 p:nä kuolleen palokorpraali J. E. Salminen kuolinpesä saamaan koko hänen joulukuun palkkansa.

Tammikuun 19 p:nä kuolleen sähkölaitoksen konemestarin E. Heikkisen kuolinpesä oikeutettiin ³⁾ saamaan hänen palkkansa tammikuulta.

Marraskuun 10 p:nä kuolleen rakennuskonttorin tiliviraston avustavan kirjanpitäjän S. Berggrenin kuolinpesä oikeutettiin ⁴⁾ saamaan hänen palkkansa koko marraskuulta.

Hautausavut. Hautausavuksi maksettiin tätä tarkoitusta varten pääluokkaan Eläkkeet ja apurahat merkitystä määrärahasta:

työntekijä H. A. Bergmanin leskelle 1,500 markkaa ⁵⁾;

eläkkeellä olleen työntekijä K. G. Åvallin kuolinpesälle 1,500 markkaa ⁶⁾;

eläkkeellä olleen leski M. V. Karlssonin pojalle 1,500 markkaa ⁷⁾;

eläkkeellä olleen työntekijä J. K. Alhon leskelle 1,500 markkaa ⁸⁾;

eläkkeellä olleen työntekijä K. H. Tammelinin kuolinpesälle 1,500 markkaa ⁹⁾;

työntekijä E. K. Kekäläisen kuolinpesälle 1,500 markkaa ¹⁰⁾;

eläkkeellä olleen työntekijä K. V. Lindqvistin leskelle 1,500 markkaa ¹¹⁾;

kaasulaitoksen lampunhoitajan S. Ahosen leskelle 1,500 markkaa ¹²⁾;

kaasulaitoksen lyhdynsytyttäjän K. H. Äijänkorven leskelle 1,500 markkaa ¹³⁾;

eläkkeellä olleen työntekijä E. J. Packalénin kuolinpesälle 1,500 markkaa ¹⁴⁾;

eläkkeellä olleen työntekijä E. J. Wassmanin leskelle 1,500 markkaa ¹⁵⁾;

eläkkeellä olleen työntekijä J. K. Sandholmin leskelle 1,500 markkaa ¹⁶⁾;

työntekijä V. Anderssonin leskelle 1,500 markkaa ¹⁷⁾;

eläkkeellä olleen työntekijä K. Toivosen leskelle 1,500 markkaa ¹⁸⁾;

työntekijä T. Sinisalon leskelle 1,500 markkaa ¹⁹⁾;

eläkkeellä olleen varastomies K. J. Lundbergin leskelle 1,500 markkaa ²⁰⁾;

eläkkeellä olleen työntekijä A. H. Salosen leskelle 1,500 markkaa ²¹⁾;

puhtaanapitolaitoksen apulaistyönjohtajan K. A. Vuoriston leskelle 1,500 markkaa ²²⁾;

työntekijä A. G. Merikannon leskelle 1,500 markkaa ²³⁾;

eläkkeellä olleen työntekijä H. Anderssonin leskelle 1,500 markkaa ²⁴⁾;

eläkkeellä olleen työntekijä O. R. Nousiaisen oikeudenomistajille 1,500 markkaa ²⁵⁾; sekä

eläkkeellä olleen viilaaaja K. V. Janssonin leskelle 1,500 markkaa ²⁶⁾.

Avustuksen myöntäminen sairaanhoitajatyryhdistykselle. Helsingin kaupungin sairaanhoitajattarien lepokotiyhdistykselle myönnettiin ²⁷⁾ rahatoimikamarin yleisistä käyttövaroista 4,000 markan avustus sen lepokodin ylläpitämiseen.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 23 p. jouluk. 2,619 §. — ²⁾ S:n s:n 2,622 §. — ³⁾ S:n 4 p. helmik. 309 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. marrask. 2,247 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. tammik. 36 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. tammik. 159 §. — ⁷⁾ S:n s:n 160 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. helmik. 3,399 § ja rkmrin pöytäk. 8 p. helmik. 351 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 419 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. helmik. 446 §. — ¹¹⁾ S:n 1 p. maalisk. 511 §. — ¹²⁾ S:n 29 p. maalisk. 728 §. — ¹³⁾ S:n s:n 731 §. — ¹⁴⁾ S:n 6 p. kesäk. 1,249 §. — ¹⁵⁾ S:n s:n 1,250 §. — ¹⁶⁾ S:n 17 p. kesäk. 1,339 §. — ¹⁷⁾ S:n 19 p. syysk. 1,754 §. — ¹⁸⁾ S:n 26 p. syysk. 1,815 §. — ¹⁹⁾ S:n 24 p. lokak. 1,985 §. — ²⁰⁾ S:n 7 p. marrask. 2,108 §. — ²¹⁾ S:n 21 p. marrask. 2,243 §. — ²²⁾ S:n s:n 2,244 §. — ²³⁾ S:n 2 p. jouluk. 2,383 §. — ²⁴⁾ S:n 12 p. jouluk. 2,484 §. — ²⁵⁾ S:n s:n 2,485 §. — ²⁶⁾ S:n 19 p. jouluk. 2,560 §. — ²⁷⁾ S:n 10 p. kesäk. 1,291 §.

Avustuksen myöntäminen Ekenäs folkhälsa nimiselle yhdistykselle. Rahatoimikamari osoitti ¹⁾ yleisistä käyttövaroistaan 9,000 markan määrärahan Ekenäs folkhälsa nimiselle yhdistykselle sen Knipnäsissä olevan lasten kesäsiirtolan ylläpitämiseen.

Avustuksen myöntäminen sokeille. Sokeain yhdistys Helsinki oli anonut avustusta erään sokeain työpajahuoneiston vuokran maksamiseen, ja rahatoimikamari päätti ²⁾ myöntyä anomukseen siten, että sen yleisistä käyttövaroista annettaisiin kyseisen vuokran maksamiseen 2,500 markan kuukausiavustus heinäkuun 1 p:stä 1930 lukien, kunnes yhdistyksen omistama Pengerkadun talo n:o 11 myytiin pakkohuutokaupalla, kuitenkin enintään kuluvan vuoden loppuun.

Sittemmin mainittu yhdistys anoi vielä 16,500 markan avustusta voidakseen vastaanottaa valtion n. 40,000 markan arvoisen harjatilauksen. Rahatoimikamari päätti ³⁾ tämän johdosta osoittaa 8,250 markkaa siitä määrärahasta, jonka valtio mahdollisesti myöntäisi työttömyyden torjumiseen, sekä saman määrän yleisistä käyttövaroistaan, kuitenkin ehdoin, että edellä mainittu valtionapu myönnettiin.

Yhdistys oli sittemmin anonut 30,000 markan avustusta työhuoneiston vuokraamiseen v:ksi 1931 sekä 20,000 markkaa kansliahenkilökunnan palkkaamiseen ja muihin juokseviin menoihin. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ evätä tämän anomuksen ennaikaisena mutta osoitti yleisistä käyttövaroistaan 2,500 markan määrärahan huoneiston vuokraan tammikuulta 1931.

Rahatoimikamari myönsi ⁵⁾ Sokeain keskusliitolle 5,000 markan avustuksen sokeain valmisteiden myymälän kuntoonpanemiseen ja ylläpitämiseen kuluvana vuonna. Määräraha maksettaisiin kamarin yleisistä käyttövaroista.

Avustuksen myöntäminen Suomi-seuralle. Suomi-seuralle myönnettiin ⁶⁾ kamarin yleisistä käyttövaroista 3,000 markan avustus yhdistyksen toiminnan tukemiseksi kesällä 1930.

Avustuksen myöntäminen Helsingin hiihtoklubille. Yleisistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti ⁷⁾ 6,000 markan avustuksen Helsingin hiihtoklubille Alppilan hiihtomäen kunnossapitoa varten talvikausina 1928—29 ja 1929—30. Samalla kamari antoi urheilulautakunnalle tehtäväksi ehdottaa, miten kyseisen hiihtomäen kunnossapito vastedes oli järjestettävä.

Urheilulautakunta antoi sittemmin ehdotuksen asiasta ja kamari päätti ⁸⁾, että kaupungin ja Helsingin hiihtoklubin välistä v. 1920 tehtyä sopimusta ⁹⁾ edelleen sovellettaisiin talvikautena 1930—31, sekä osoitti ⁸⁾ yleisistä käyttövaroistaan 3,000 markkaa mainitulle hiihtoklubille kyseisen hiihtomäen kunnossapitämiseen.

Kaupungin lippujen y. m. lainaaminen. Suomen voimistelu- ja urheiluliitto oikeutettiin ¹⁰⁾ maksutta käyttämään kaupungin lippu- ja lipputankovarastoa kesäkuun 13—15 p:nä.

Lipputankojen pystyttäminen. Köyhäinhuoltolautakunnan esityksestä rahatoimikamari päätti ¹¹⁾ kehoittaa rakennuskonttoria heinäkuun 2—6 p:nä pidettävän pohjoismaisen köyhäinhuoltovirkailijain kongressin ajaksi pystyttämään lipputankoja eri paikkoihin kaupunkiin.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 23 p. syysk. 1,777 § ja 21 p. lokak. 1,964 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 1,660 §. — ³⁾ S:n 9 p. syysk. 1,683 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. marrask. 2,209 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. lokak. 1,965 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. syysk. 1,778 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. maalisk. 527 § ja 22 p. maalisk. 675 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. lokak. 1,854 §. — ⁹⁾ Ks. v:n 1920 kert. s. 21. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 22 p. helmik. 487 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 26 p. kesäk. 5,273 §.

Yleisistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti ¹⁾ 190 markkaa lippu-
tankojen pystyttämistä varten Kaivopuistoon lastensuojelukongressin ajaksi.

Voimistelun, leikin ja urheilun edistämismäärärahat. Vuoden menosään-
nössä olevat määrärahat, 50,000 markkaa leikin ja urheilun edistämiseksi
lasten ja nuorison keskuudessa sekä 80,000 markkaa voimisteluseurain toimin-
nan tukemiseksi, jaettiin ²⁾ seuraavien järjestöjen kesken:

Nuorten miesten kristillinen yhdistys	1,000	markkaa
Töölön naisvoimistelijat	1,000	»
Käpylän kunto	1,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo	4,000	»
Svenskt förbund för fysisk fostran för Finlands kvinnor..	2,000	»
Teollisuusseutujen evankelioimiseura	1,500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Vesa	2,000	»
Vallilan työväenasuntojen urheiluseura	1,000	»
Helsingin ruotsalainen partiopiiri	3,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Kisatoverit	2,500	»
Helsingin jalkapalloklubi	1,000	»
Suomalainen partiotyttöjärjestö Hesparto	500	»
Helsingin palloseura	500	»
Suomen naisten liikuntakasvatusliiton Helsingin piiri	500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Kalervo	1,000	»
Käpylän urheilijat	1,500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin ponnistus	2,000	»
Svenska elementarskolornas idrottsförbund	1,000	»
Kronohagens idrottsförening	4,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Toverit	500	»
Helsingin kisaveikot	2,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Into	1,500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Pallotoverit	500	»
Ryhtylän koulukodin voimistelu- ja urheiluseura Yritys ..	1,000	»
Työväen luistelijat	500	»
Pallonlyöjät	500	»
Helsingin voimailijat	500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Visa	1,500	»
Työväen hiihtäjät	1,000	»
Helsingin naisvoimistelijat	2,000	»
Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors ..	1,500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Jyry	2,000	»
Idrottsföreningen Kamraterna.....	4,000	»
	Yhteensä	50,000 markkaa
Töölön naisvoimistelijat	2,500	markkaa
Helsingfors gymnastikklubb.....	5,000	»
Käpylän kunto	2,000	»
Suomalainen naisvoimisteluseura	4,500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Kullervo	3,000	»
Kuuromykkäin voimistelu- ja urheiluseura	1,000	»

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 17 p. jouluk. 7,579 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. huhtik. 753 §.

Gymnastikföreningen i Helsingfors	4,000	markkaa
Voimistelu- ja urheiluseura Vesa	1,500	»
Svenska kvinnoförbundets gymnastikklubb	1,000	»
Helsingin kisatoverit	3,000	»
Työväen voimistelijat	6,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Kalervo	500	»
Käpylän urheilijat	2,000	»
Naisvoimisteluseura Säkenet	4,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Helsingin ponnistus	3,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Toive	1,000	»
Kronohagens idrottsförening	3,250	»
Voimistelu- ja urheiluseura Toverit	500	»
Helsingin kisaveikot	1,500	»
Voimistelu- ja urheiluseura Into	1,500	»
Helsingin sokeain yhdistyksen voimisteluseura	1,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Katajaiset	2,000	»
Helsingin voimistelijat	5,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Visa	2,500	»
Helsingin naisvoimistelijat	7,000	»
Svenska kristliga föreningen av unga män i Helsingfors..	1,000	»
Voimistelu- ja urheiluseura Jyry	2,500	»
Työväen naisvoimistelijat	5,000	»
Idrottsföreningen Kamraterna	3,250	»
<hr/>		
Yhteensä		80,000 markkaa

Luistinurheilun edistäminen. Vuoden menosäännössä oleva luistinratojen avustusraha jaettiin ¹⁾ seuraavien seurain kesken:

Suomalainen luistinrata	18,000	markkaa
Helsingfors skridskoklubb	13,000	»
Työväen luistinrata	15,000	»
Urheiluseura Sparta	7,000	»
Osakeyhtiö Pallokenttä	7,000	»
<hr/>		
Yhteensä		60,000 markkaa

Avustuksen myöntäminen uimakouluille. Vuoden menosäännössä oleva uimakoulujen avustusraha jaettiin ²⁾ seuraavien seurain kesken:

Helsingin uimarit	11,666: 65	markkaa
Helsingfors simsällskap	11,666: 65	»
Helsingin työväen uimarit	11,666: 65	»
Helsingin Jyry	5,000: —	»
<hr/>		
Yhteensä		39,999: 95 markkaa

Matka-apurahat. Rahatoimikamari päätti ³⁾ myöntää vuoden menosääntöön kaupungin viranhaltijain opintomatkastipendejä varten merkitystä määrärahasta seuraavat apurahat:

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. kesäk. 1,244 §. — ²⁾ S:n 17 p. kesäk. 1,323 § ja 26 p. elok. 1,607 §. — ³⁾ S:n 24 p. tammik. 202 §, 4 p. helmik. 318 §, 26 p. maalisk. 697 §, 5 p. huhtik. 772 §, 8 p. huhtik. 794 §, 12 p. huhtik. 830 ja 831 §, 13 p. toukok. 1,027 § ja 10 p. kesäk. 1,279 §.

kunnallisneuvosmies Y. Similälle	15,000	markkaa
kaupunginvaltuuston jäsenelle M. Schultz-Cajanderille	3,000	»
rakennustarkastuskonttorin ylimääräiselle apulaisinsinöörille M. Malmbergille	10,000	»
kaupungin painatustöiden valvojalle T. J. Artmanille	3,000	»
kiinteistöisännöitsijä S. Puraselle	6,000	»
työnvälitystoimiston johtajalle W. O. Ahtiolle	10,000	»
toiselle palomestarille A. Leskiselle	4,500	»
veneerien tautien poliklinikan johtajalle B. Grönroosille	8,000	»
ammattien ylitarkastajalle A. Lönnforsille	5,000	»
aluelääkäri R. Lagukselle	10,000	»
sairaalatarkastaja G. Palanderille	9,500	»
Marian sairaalan yöylihoitajattarelle A. Lindroosille	3,000	»
Marian sairaalan osastonhoitajattarelle I. Göranssonille ..	3,000	»
Nikkilän sairaalan ylilääkärille S. Donnerille	2,500	»
tuberkuloosisairaalan röntgenologille H. Haahdelle	15,000	»
kunnalliskodin pesulaitoksen johtajattarelle S. Fellmanille	6,000	»
kunnalliskodin käsitöiden johtajattarelle V. Salmelle	6,000	»
Ryttylän koulukodin opettajattarelle L. Kivekkäälle	6,000	»
suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle M. Lauri- kaiselle	7,000	»
ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle Th. Höijerille	8,000	»
valmistavan poikain ammattikoulun opettajalle T. V. Söder- strömille	5,000	»
apulastentarha Aulan johtajattarelle T. Särkijärvelle	10,000	»
vesijohtolaitoksen varastonhoitajalle A. Lindgrenille	12,000	»
kaasulaitoksen putkimestarille V. Kurkelalle	10,000	»
kaasulaitoksen putkimestarille O. Haukiselle		
sähkölaitoksen käyttöinsinöörille R. Brummerille	7,000	»
sähkölaitoksen veloituksen esimiehelle A. Lagercrantzille	10,000	»
rakennuskonttorin huonerakennusosaston rakennusmesta- rille K. Saloselle	4,000	»
rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston avusta- valle arkkitehdille V. Tuukkaselle	10,000	»
puhtaanapitolaitoksen työnjohtajalle G. Erikssonille	5,000	»
naisten työtuvan johtajalle L. Laurinille	15,000	»
socialilautakunnan sihteerille A. Erikssonille	5,000	»

Yhteensä 233,500 markkaa

Apurahain saajat olivat velvolliset ennen vuoden loppua antamaan matkakertomuksen sekä rahatoimikamarille että asianomaiselle lautakunnalle tai hallitukselle sekä myöskin pysymään kaupungin palveluksessa ainakin 2 vuotta matkan päätyttyä. Lisäksi kamari päätti, ettei apurahan saaminen sinänsä sisältänyt oikeutta virkavapauteen matkan ajaksi, vaan asianomaisen tuli tavallisella tavalla anoa sitä.

Samasta määrärahasta rahatoimikamari osoitti¹⁾ vielä yhteensä 21,500 markkaa 20 kunnallisteknikolle opintomatkan tekemistä varten Tukholman näyttelyyn, kuitenkin siten, ettei avustus saanut ylittää 2,500 markkaa henkilöä kohden.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. kesäk. 1,280 §.

Sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan rahatoimikamari sitä paitsi myönsi alla mainituille viranhaltijoille seuraavan suuruiset matka-avustukset:

urheilulautakunnan sihteerille K. Soiniolle 1,500 markkaa vapaiden uintipaikkain tutkimiseksi ulkomailla ¹⁾;

ahuelääkäri R. Lagukselle 10,000 markkaa osanottoa varten Washingtonissa toukokuun 5—10 p:nä pidettävään kansainväliseen sielunterveydenhoitokongressiin ²⁾;

suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle 18,000 markkaa, jotta se voisi lähettää 2 henkilöä Skandinaviaan ja Saksaan tutkimaan näiden maiden kesävirkestystoimintaa ³⁾;

ruotsinkielisen apukoulun johtajattarelle E. Häggmanille 8,000 markkaa opintomatkan tekemistä varten Ruotsiin sikäläisten apukoulujen työskentelyn ja järjestelyn sekä oppilaiden älykokeiden toimeenpanomenetelmän tutkimiseksi ⁴⁾;

suomenkielisen työväenopiston johtokunnalle 2,400 markkaa 8 edustajan lähettämistä varten Tampereella kesäkuun 2—4 p:nä pidettävään työväenopistojen liittokokoukseen ⁵⁾;

ruotsinkielisen työväenopiston johtokunnalle 1,500 markkaa 5 edustajan lähettämistä varten Tampereella kesäkuun 2—4 p:nä pidettävään työväenopistojen liittokokoukseen ⁶⁾; sekä

rakennuskonttorin arkkitehdille V. Määtälle 6,500 markkaa rantakylpylä-rakennusten tutkimiseksi Tallinnassa ja Berliinissä ⁷⁾.

Lisäksi kamari myönsi ⁸⁾ 6,000 markkaa, jotta 2 vuokra-autoliikenteenharjoittajain yhdistysten valitsemaa henkilöä saisi tilaisuuden Tukholmassa, Kööpenhaminassa ja Berliinissä tutustua siellä käytännössä oleviin autotyyppeihin. Apurahat annettiin ⁹⁾ sittemmin herroille R. Siliukselle ja A. Tapolalle.

Valiokunta- ja komiteamenojen määrärahasta kamari myönsi ¹⁰⁾ Helsingin väestörekisterin aikaansaamiseksi asetetun komitean jäsenille, lakitieteenkandidaatti E. Cavoniukselle ja tilastokonttorin johtajalle O. Bruunille, 6,000 markan apurahan kummallekin väestön rekisteröimistävän tutkimiseksi Oslossa ja Kööpenhaminassa.

Nikkilän sairaalan toinen alilääkäri A. Troupp oikeutettiin ¹¹⁾ kulvana vuonna käyttämään hänelle v. 1929 myönnetty ¹²⁾ 8,000 markan suuruinen matka-apuraha.

Ylimääräisen kaupunginpalvelijan ottaminen raastuvanoikeuteen. Rahatoimikamari osoitti ¹³⁾ yleisistä käyttövaroistaan yhteensä 25,200 markkaa ylimääräisen kaupunginpalvelijan palkkaamiseen kertomusvuonna raastuvanoikeuden kolmannelle ja neljännelle osastolle.

Ylimääräisten apulaisten ottaminen ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin. Rahatoimikamari osoitti ¹⁴⁾ yleisistä käyttövaroistaan 15,400 markkaa tilapäisen konttoriapulaisen ja ulosottoapulaisen palkkaamiseen ensimmäisen kaupunginvoudin konttoriin helmikuun 1 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseksi ajaksi.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. huhtik. 854 §. — ²⁾ S:n 8 p. huhtik. 794 §. — ³⁾ S:n 6 p. toukok. 984 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. huhtik. 829 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. toukok. 1,163 §. — ⁶⁾ S:n s:n 1,162 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,379 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. huhtik. 861 §. — ⁹⁾ S:n 30 p. toukok. 1,200 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. tammik. 53 §. — ¹¹⁾ S:n 4 p. helmik. 313 §. — ¹²⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 242. — ¹³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. tammik. 3,032 § ja rkmin pöytäk. 1 p. huhtik. 743 §. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. helmik. 315 §.

Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori oli anonut 2,525 markan määrärahan myöntämistä ylimääräisen työvoiman palkkaamiseksi konttoriin heinäkuun 15 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseksi ajaksi, jolloin sen kirjanpitäjänvirka oli avoinna, ja rahatoimikamari osoitti¹⁾ mainitun määrän maksettavaksi yleisistä käyttövaroistaan.

Lisämääräraha rikostuomioiden toimeenpanokonttorille. Rahatoimikamari osoitti²⁾ yleisistä käyttövaroistaan 3,000 markan lisäyksen rikostuomioiden toimeenpanokonttorin tilapäisen työvoiman määrärahaan.

Määrärahan myöntäminen sisällysluettelo varten. Rahatoimikamarin v:n 1930 pöytäkirjain sisällysluettelon laatimiseen osoitettiin³⁾ 3,000 markan määräraha pääluokassa Sekalaiset menot olevista kamarin yleisistä käyttövaroista.

Määrärahan myöntäminen juhlaa varten. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ järjestää kansliahenkilökunnalleen sekä nykyisille ja entisille jäsenilleen illanvieron ja päättäjaisjuhlan Kaisaniemen ravintolaan ja osoitti⁴⁾ tähän tarkoitukseen yleisistä käyttövaroistaan 8,800 markkaa.

Muistolahja. Muistolahjan ostamiseksi rahatoimikonttorin eroavalle konttorikirjurille H. Wegeliukselle, joka oli ollut kaupungin palveluksessa 50 vuotta, rahatoimikamari osoitti⁵⁾ yleisistä käyttövaroistaan 1,000 markkaa.

Kaupungin laitosten kirjanpidon järjestäminen. Tilintarkastustoimisto Widenius, Sederholm & Someri oli jättänyt kamarille kaupungin eri laitosten kirjanpidon järjestämistä koskevan lausunnon, ja toimiston kirjoittama 6,900 markan suuruinen lasku oli hyväksytty⁶⁾ ja määrätty maksettavaksi valio-kunta- ja komiteamenojen määrärahasta.

Virhelaskurahat. Laskuvirheiden johdosta kaupungin kassoissa syntyneiden vajeusten peittämiseen kamari osoitti⁷⁾ yleisistä käyttövaroistaan 1,704 markan määrärahan.

Kaupungin satamia esittävien korkokuvien valmistaminen. Helsingin kauppakamari oli anonut, että rahatoimikamari ryhtyisi toimenpiteisiin kaupungin satamia esittävän korkokuvan valmistamiseksi v. 1931 pidettävää merenkulkunäyttelyä varten. Suostuen tähän kamari päätti⁸⁾ kehoittaa rakennuskonttoria v:n 1931 talousarvioehdotustansa laatiessaan merkitsemään 10,000 markkaa kahden korkokuvan, Eteläsatamaa ja Länsisatamaa esittävän, valmistamiseen mittakaavassa 1:2000.

Apuvälineiden hankkiminen Katajanokan lentosatamaan. Sisäasiainministeriö oli lentokoneiden tarkastajan majuri A. S. Järvisen esityksestä maistraatille osoittamassaan kirjelmässä huomauttanut kaupungille, ettei Katajanokan lentosatamassa ollut ainoatakaan moottorivenettä tai muuta sopivaa alusta, jota voisi käyttää, milloin lentoliikenteessä tapahtui häiriöitä, sekä että lentosatamaan olisi hankittava tehoisat tulensammutusvälineet ensi-apua varten tulipalon sattuessa. Katsoen sekin kyllin tilavan ja nopeakulkuisen moottoriveneen sekä tulensammutusvälineiden hankkimisen satamaan välttämättömäksi rahatoimikamari päätti⁹⁾ kehoittaa satamahallitusta valmistelemaan kysymystä ja lähettämään asiaa koskevan ehdotuksen kamariin niin hyvissä ajoin, että kyseinen vene ja välineet ennätettiin hankkia ennen lentoliikenteen alkamista.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 10 p. syysk. 6,171 §. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 20 p. toukok. 1,097 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. marrask. 7,115 §. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. jouluk. 2,651 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. helmik. 311 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. jouluk. 2,640 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. jouluk. 2,595 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. toukok. 990 §. — ⁹⁾ S:n 14 p. tammik. 117 §.

Satamahallitus lähetti sittemmin ehdotuksensa ja kamari päätti ¹⁾ osoittaa 50,000 markan määrärahan yleisistä käyttövaroistaan nopeakulkuisen moottoriveneen hankkimiseen lentosatamaan sekä 4,152: 50 markkaa tulensammutusvälineiden ostamiseen Kellosaaren lentokonevajaan. Jos moottoriveneen hinta oli mainittua määrää korkeampi, tuli satamahallituksen osoittaa loput omista määrärahoistaan. Moottoriveneettä käytettäisiin pelastusveneenä lentosatamassa ja muuten se oli tarvittaessa asetettava rahatoimikamarin käytettäväksi.

Lisämääräraha satamahallintoa varten. Rahatoimikamari myönsi ²⁾ v:n 1929 käyttövaroista 21,599: 65 markan lisäyksen satamahallinnon saman vuoden poistojen ja palautusten määrärahaan.

Lisämääräraha satamahallitukselle. Rahatoimikamari osoitti ³⁾ yleisistä käyttövaroistaan 1,000 markan lisäyksen satamahallituksen valaistusmäärärahaan.

Satamaliikennekonttorin määrärahan ylittäminen. Rahatoimikamari oikeutti ⁴⁾ satamahallituksen 19,675: 65 markalla ylittämään satamaliikennekonttorin v:n 1929 määrärahan Vaa'at, punnukset ja rattaat.

Lisämäärärahoja satamaliikennekonttorille. Satamahallituksen esityksestä kamari osoitti ⁵⁾ v:n 1929 käyttövaroista 1,070: 95 markan suuruisen lisäyksen satamaliikennekonttorin saman vuoden nostokurkimäärärahaan. Satamahallitus oli anonut satamaliikennekonttorille seuraavia lisämäärärahoja: 6,300 markkaa tilapäisen työvoiman määrärahaan moottoriveneenkuljettajan palkkaamiseksi kesäkuun 15 p:n ja lokakuun 31 p:n väliseksi ajaksi, 10,598: 40 markkaa käyttökustannusten määrärahaan uuden moottoriveneen oston ⁶⁾ johdosta sekä 1,400 markan lisäystä vakuutuskustannusten määrärahaan mainitun moottoriveneen vakuuttamista varten v. 1930. Rahatoimikamari myönsi ⁷⁾ kyseisiin tarkoituksiin 18,300 markkaa, mikä määrä oli maksettava kamarin yleisistä käyttövaroista.

Lisämääräraha satamakannantakonttorille. V:n 1929 kaluston korjausmäärärahasta kamari osoitti ⁸⁾ 6,200 markan lisäyksen satamakannantakonttorin saman vuoden kaluston korjausmäärärahaan.

Määräraha julkaisua varten. Satakuntalaisen osakunnan asettama toimikunta, jonka tarkoituksena oli Osmo-fregatin sisustaminen kansalliseksi merenkulkumuseoksi, oli anonut rahatoimikamarilta, että kaupunki julkaisisi satamiaan koskevia tietoja toimikunnan julkaisussa. Kamari hyväksyi ⁹⁾ anomuksen ja osoitti mainittuun tarkoitukseen 2,000 markan määrän yleisistä käyttövaroistaan.

Lisämääräraha sosialilautakunnalle. Yleisistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti ¹⁰⁾ 340 markan lisäyksen sosialilautakunnan tarverahamäärärahaan, jota paitsi lautakunta oikeutettiin käyttämään 660 markkaa sairaslomasiisimäärärahastaan.

Lisämäärärahoja työnvälitystoimistolle. Työnvälitystoimiston Vallilan haaraosaston kuluihin tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana rahatoimikamari osoitti ¹¹⁾ yleisistä käyttövaroistaan 18,800 markkaa lisäykseksi työnvälitystoimiston tilapäisen työvoiman ja tarverahojen määrärahoihin sekä vuokramäärärahaan 6,000 markan lisäyksen arvaamattomajin vuokrain ja vuokrankorotusten määrärahasta.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 13 p. toukok. 1,018 §. — ²⁾ S:n 11 p. helmik. 374 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 5,502 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 14 p. tammik. 131 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. helmik. 372 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. s. 296. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. kesäk. 1,407 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. tammik. 68 §. — ⁹⁾ S:n 24 p. lokak. 2,009 §. — ¹⁰⁾ Rkmin jstn pöytäk. 5 p. marrask. 7,023 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. maalisk. 569 §.

Lisämääräraha oikeusapuloimistolle. Rahatoimikamari myönsi ¹⁾ oikeusaputoimiston v:n 1929 lämpö- ja valaistuspäämäärärahaan, siivousmäärärahaan sekä tarverahamäärärahaan yhteensä 320:35 markan lisäyksen v:n 1929 käyttövaroistaan.

Sakkovankien kuljettaminen. Sakkovankien kuljettamisesta poliisilaitoksen henkilöautolla helmikuun 14 p:n ja marraskuun 30 p:n välisenä aikana aiheutuneiden kulujen peittämiseen rahatoimikamari osoitti ²⁾ käyttövaroistaan yhteensä 11,359 markkaa.

Määrärahoja poliisilaitokselle. Rahatoimikamari oli anonut valtioneuvostolta korvausta puhelinten ja lamppujen hankkimisesta ³⁾ kolmannelle poliisiasemalle, mutta valtioneuvosto epäsi anomuksen. Tämän johdosta kamari päätti ⁴⁾, että mainittuun tarkoitukseen ennakkoina käytetyt määrärahat, yhteensä 12,763:50 markkaa, maksettaisiin kamarin yleisistä käyttövaroista.

Määrärahoja poliisilaitoksen koiratarhaa varten. Poliisimestari oli anonut koiratarhaa varten seuraavia määrärahoja: kaivon ja lihasäilytyskellarin rakentamiseen, puhelinjohdon vetämiseen, koiratarhaan johtavan tien korjaamiseen ja tarpeellisten ojien kaivamiseen sekä harjoitusvälineiden hankkimiseen. Yleisistä käyttövaroistaan kamari osoitti ⁵⁾ 11,900 markkaa kaivon ja kellarin rakentamiseen, puhelinjohdon vetämiseen ja harjoitusvälineiden hankkimiseen, mutta muilta osiltaan anomus evättiin. Lisäksi tuli ryhtyä toimenpiteisiin, jotta valtio suorittaisi ^{5/7} harjoitusvälineiden ja puhelinjohdon vetämisen aiheuttamista kustannuksista.

Maitokokeista suoritettava korvaus. Terveydenhoitolautakunta oli anonut oikeutta saada käyttää matka- ja kuljetuskustannusmäärärahaansa 150 markan maksun suorittamiseen eläinlääkäreille kustakin heidän lähettämästään maitokokeesta, ja rahatoimikamari päätti ⁶⁾ toistaiseksi myöntyä tähän.

Lisämäärärahoja terveydenhoitolautakunnalle. Rahatoimikamari myönsi ⁷⁾ terveydenhoitolautakunnalle 1,302 markan suuruisen lisäyksen sen v:n 1929 tarverahamäärärahaan maksettavaksi pääluokkaan Kunnallishallinto sisällystyistä kamarin mainitun vuoden käyttövaroista.

Rahatoimikamari osoitti ⁸⁾ yleisistä käyttövaroistaan 4,500 markan lisäyksen terveydenhoitolautakunnan tarveainemäärärahaan.

Lääkäripäivystysmäärärahan ylittämisen. Ensimmäinen kaupunginlääkäri oikeutettiin ⁹⁾ ylittämään v:n 1929 lääkäri- ja yöpäivystysmäärärahaa 10,000 markkaa.

Kojeiden ostaminen lihan tarkastamoon. Rahatoimikamari osoitti ¹⁰⁾ yleisistä käyttövaroistaan yhteensä 31,685:05 markkaa erinäisten kujeiden ostamiseen lihan tarkastamoon.

Määräraha lihan tarkastusta varten. Kaupungineläinlääkärin esityksestä rahatoimikamari myönsi ¹¹⁾ painatus- ja sidontakustannuksiin varatusta määrärahaan 600 markkaa uusien lihan tarkastusleimataulukkojen painattamiseen.

Määräraha asuntotarkastuskonttorille. Rahatoimikamari osoitti ¹²⁾ yleis-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. helmik. 373 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5. p. maalisk. 3,822 §, 12 p. maalisk. 3,945 §, 19 p. maalisk. 4,077 §, 26 p. maalisk. 4,203 §, 2 p. huhtik. 4,292 §, 7 p. toukok. 4,755 §, 14 p. toukok. 4,833 §, 10 p. kesäk. 5,139 §, 12 p. elok. 5,590 §, 17 p. syysk. 6,264 §, 8 p. lokak. 6,577 § ja 19 p. marrask. 7,201 § sekä rkmrin pöytäk. 16 p. jouluk. 2,527 §. — ³⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 259 ja v:n 1929 kert.s. 245. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 489 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. toukok. 1,052 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. tammik. 133 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. tammik. 69 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. kesäk. 1,277 §. — ⁹⁾ S:n 14 p. tammik. 130 §. — ¹⁰⁾ S:n 24 p. tammik. 213 §. — ¹¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. huhtik. 4,694 §. — ¹²⁾ S:n 16 p. huhtik. 4,498 §.

sistä käyttövaroistaan 7,000 markan määrärahan asuntotarkastuskonttorin asuntokorttijärjestelmän uudelleenjärjestämiseen.

Määräraha eläintenhuoltolaitosta varten. Rahatoimikamari osoitti ¹⁾ yleisistä käyttövaroistaan 8,830 markkaa kaluston hankkimista varten eläintenhuoltolaitokseen.

Lisämääräraha kunnalliselle hammaspoliklinikalle. Arvaamattomien vuokrain ja vuokratorotusten määrarahasta rahatoimikamari myönsi ²⁾ 4,300 markan lisäyksen kunnallisen hammaspoliklinikan vuokramäärärahaan.

Määräraha veneeristen tautien poliklinikalle. Terveystieteiden lautakunta oikeutettiin ³⁾ käyttämään veneeristen tautien poliklinikan määrarahasta 1,000 markkaa kuukaudessa tammikuun 1 p:stä lukien toisen assistentin palkkaamiseksi poliklinikkaan.

Määräraha ruoan kustantamiseen desinfiioimismajalan varattomille asukeille. Ensimmäisen kaupunginlääkärin esityksestä rahatoimikamari osoitti ⁴⁾ yleisistä käyttövaroistaan 3,000 markkaa ruoan kustantamiseen desinfiioimismajalan varattomille asukeille.

Fysikaalis-terapeuttisen osaston perustaminen Marian sairaalaan. Yleisten töiden pääluokassa olevista käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti ⁵⁾ 57,000 markkaa fysikaalis-terapeuttisen osaston perustamista varten Marian sairaalaan.

Marian sairaalan hoitajattarien asunnot. Sairaalahallituksen esityksestä rahatoimikamari osoitti ⁶⁾ yleisistä käyttövaroistaan 27,900 markkaa korvauksen suorittamiseksi Marian sairaalan 9 alihoitajattarelle, joiden oli täytyt itse hankkia asunnot itselleen.

Höyrykattilan korjaaminen. Sairaalahallituksen esityksestä rahatoimikamari osoitti ⁷⁾ 20,030 markkaa pääluokkaan Yleiset työt sisältyvistä käyttövaroistaan kulkutautisairaalan höyrykattilan korjaamiseen.

Määrärahan siirtäminen. Sairaalahallituksen esityksestä rahatoimikamari päätti ⁸⁾, että 976,132: 60 markkaa Nikkilän sairaalan uuden paviljongin sisustamismäärärahasta sai siirtää v:een 1931.

Määräraha henkisesti sairaiden keskuskodein ylimääräistä henkilökuntaa varten. Terveystieteiden lautakunnan esityksestä rahatoimikamari osoitti ⁹⁾ yleisistä käyttövaroistaan 17,000 markkaa yhden ylimääräisen hoitajattaren palkkaamiseksi henkisesti sairaiden keskuskoettiin vuoden 10 kuukaudeksi maaliskuun 1 p:stä lukien.

Köyhäinhoidon määrärahan ylittäminen. Köyhäinhoidon kassa- ja tili- virasto oikeutettiin ¹⁰⁾ ylittämään v:n 1929 tilapäisen työvoiman määrärahaa 14,350 markkaa.

Ylimääräisten apulaisten palkkaaminen köyhäinhoitoa varten. Kahden ylimääräisen apulaisten palkkaamiseen Fabianin- ja Siltasaarenkatujen varrella oleviin köyhäinhoitolautakunnan avustuskanslioihin maalisk. ja huhtikuun ajaksi rahatoimikamari osoitti ¹¹⁾ 4,800 markkaa yleisistä käyttövaroistaan.

Asiapojan palkkaamiseksi köyhäinhoitolautakunnan kansliaan lokakuun 1 p:stä lukien vuoden loppuun rahatoimikamari osoitti ¹²⁾ 1,500 markkaa yleisistä käyttövaroistaan.

Lisämäärärahan myöntäminen vuokraa varten. Rahatoimikamari osoitti ¹³⁾ arvaamattomien vuokrain ja vuokratorotusten määrarahasta 10,500 markkaa

¹⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. kesäk. 1,389 §. — ²⁾ S:n 22 p. huhtik. 893 §. — ³⁾ S:n 8 p. huhtik. 790 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. huhtik. 824 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. tammik. 34 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. maalisk. 581 §. — ⁷⁾ S:n 4 p. helmik. 317 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. jouluk. 2,373 §. — ⁹⁾ S:n 25 p. helmik. 501 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. maalisk. 508 §. — ¹¹⁾ S:n 11 p. maalisk. 586 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 1 p. lokak. 6,475 §. — ¹³⁾ S:n 15 p. lokak. 6,674 §.

lisäykseksi Hämeentien talossa n:o 6 olevan köyhäinlaitokunnan avustuskansian vuokraan lokakuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta.

Määräraha vastaanottokotia varten. Rahatoimikamari osoitti ¹⁾ yleisistä käyttövaroistaan 2,400 markkaa tilapäisen apulaisen palkkaamiseen kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n väliseksi ajaksi vastaanottokotiin.

Määrärahoja kansakouluille. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli anonut, että Annankadun kansakoulun särkyneisiin ja paikattuihin ikkunoihin panetettaisiin uudet lasit ja sen kahteen luokkahuoneeseen n. s. u-lasit. Myöntyen ²⁾ tähän kamari osoitti mainittua tarkoitusta varten 15,240 markkaa pääluokkaan Yleiset työt sisältyvistä käyttövaroistaan.

Arvaamattomain vuokrain ja vuokrankorotusten määrärahasta rahatoimikamari osoitti ³⁾ 6,000 markkaa Eläintarhan huvilasta n:o 7 ruotsinkielistä apukoulua varten aikaisemmin vuokraamansa ⁴⁾ ylimääräisen huoneen kuluvan vuoden vuokran maksamiseen.

Määräraha uinninopetuksen järjestämiseen kansakoulujen oppilaille. Kaupungin kansakoulujen voimistelunneuvojat olivat anoneet, että talviurheiluvälineiden kunnossapitomäärärahasta saisi käyttää 2,000 markkaa uinninopetuksen järjestämiseen kansakoulujen oppilaille, mutta rahatoimikamari päätti ⁵⁾ evätä tämän anomuksen ja sen sijaan osoittaa vastaavan määrän yleisistä käyttövaroistaan.

Liikenne-elokuvien esittäminen. Koska rahatoimikamarin liikenteenjärjestelykomitealle liikenne-elokuvien esittämistä varten v. 1929 myöntämää ⁶⁾ 1,000 markan määrärahaa ei ollut nostettu ja saadun tiedon mukaan 400 markan lisäys oli osoittautunut välttämättömäksi, kamari päätti ⁷⁾, että edellä mainittu 1,000 markan määrä palautuisi kaupunginkassaan ja että kyseiseen tarkoitukseen myönnettäisiin 1,400 markkaa kamarin yleisistä käyttövaroista.

Lisämääräraha valmistavalle poikain ammattikoululle. Rahatoimikamari osoitti ⁸⁾ yleisistä käyttövaroistaan 5,000 markan lisämäärärahan valmistavan poikain ammattikoulun työainemäärärahaan.

Määrärahoja lastentarhoille. Lastentarhain johtokunnan esityksestä rahatoimikamari osoitti ⁹⁾ yleisistä käyttövaroistaan 5,000 markkaa kannatuspuiden pystyttämiseen Päiväkoti nimisen lastentarhan pihamaalle, joihin kannatuspuihin voisi kiinnittää voimistelurenkaat lapsille ja muutamia keinoja, sekä reunoilla varustetun hiekkalaatikon ynnä hiekan hankkimiseen pienille lapsille.

Rahatoimikamari osoitti ¹⁰⁾ arvaamattomain vuokrain ja vuokrankorotusten määrärahasta 7,560 markkaa Ebeneserkodin laajennetun huoneiston vuokran maksamiseen.

Lastentarhain johtokunta ilmoitti, että Ebeneserkodin johtokunta oli korottanut talonsaan toimivien lastentarhain vuosivuokran 92,560 markasta 128,500 markkaan v:n 1931 tammikuun 1 p:stä lukien, ja kamari päätti ¹¹⁾ hyväksyä tämän korotuksen.

Arvaamattomain vuokrain ja vuokrankorotusten talousarviomäärärahasta rahatoimikamari osoitti ¹²⁾ 10,659 markan lisämäärärahan Barnabo nimiselle lastentarhalle, jonka huoneistonvuokraa oli korotettu helmikuun 1 p:stä lukien.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. huhtik. 823 §. — ²⁾ S:n 3 p. toukok. 961 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. tammik. 3,033 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 191. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 14 p. marrask. 2,194 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 247. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. helmik. 325 §. — ⁸⁾ S:n 31 p. lokak. 2,073 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. toukok. 1,035 §. — ¹⁰⁾ S:n 15 p. helmik. 435 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. toukok. 1,160 §. — ¹²⁾ S:n 4 p. maalisk. 540 §.

Kaupunginkirjastorakennuksen paikkaa koskeva kilpailu. Rahatoimikamarin keskuskirjastorakennusta suunnittelemaan asettama¹⁾ komitea oli lähettänyt kamarille lausuntonsa mainiten siinä, että vain kaksi aluetta saattoi tulla kysymykseen tarkoitukseen sopivina, nimittäin korttelissa n:o 416 kansallismuseon eteläpuolella olevat 5 rakentamatonta tonttia sekä eteläinen osa puhtaanapitolaitoksen hallussa olevaa korttelin n:o 468 aluetta. Näistä alueista oli ensinmainittu sopivampi, mutta koska sille oli vaikeata rakentaa, komitea ehdotti, että pantaisiin toimeen kilpailu, jotta saataisiin selville, miten tuleva kirjastorakennus mukavimmin voitiin sijoittaa kyseiselle alueelle. Rahatoimikamari suostui²⁾ tähän ja osoitti mainittuun tarkoitukseen 45,000 markkaa yleisistä käyttövaroistaan.

Määräraha kirjaston luettelointia varten. Kaupunginmuseon johtokunnan esityksestä rahatoimikamari osoitti³⁾ 3,000 markan suuruisen määrärahan senaattori L. Mechelinin kirjaston luettelointimiseen.

Määrärahoja ammattikursseihin osallistumista varten. Rahatoimikamari myönsi⁴⁾ yleisistä käyttövaroistaan 600 markkaa 8 kaupungin palveluksessa olevan Voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen toimesta järjestettyihin lämmittäjän kursseihin osallistuneen lämmittäjän kurssimaksujen suorittamiseen.

Rahatoimikamari myönsi⁵⁾ rakennuskonttorille yleisistä käyttövaroistaan 1,500 markan määrärahan valmistukseen 15 kaupungin palveluksessa olevalle lataajalle tilaisuuden ottaa osaa Ammattienedistämislaitoksen järjestämiin ammattikursseihin.

Määräraha reserviharjoituksiin kutsuttujen palkkausta varten. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä rahatoimikamari osoitti⁶⁾ yleisistä käyttövaroistaan yhteensä 14,960:25 markkaa sekä sijaispalkkioihin muissa kuin sairaustapauksissa myönnetystä määrärahasta 2,704 markkaa sotaväen reserviharjoituksiin osallistuneiden henkilöiden palkkaamiseen, jota paitsi kamari päätti merkitä v:n 1931 talousarvioon Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalle erityisen määrärahan tätä tarkoitusta varten.

Lisämäärärahoja rakennuskonttorille. Rahatoimikamari myönsi⁷⁾ yleisistä käyttövaroistaan 362 markan lisäyksen rakennuskonttorin tilapäisen työvoiman määrärahaan sekä 1,437:10 markkaa lisäykseksi palokaivon rakentamista varten Pitäjänmäelle myönnettyyn määrärahaan, mikä viimeksi-mainittu lisämääräraha maksettaisiin pääluokkaan Yleiset työt sisältyvistä kamarin käyttövaroista.

Lisäykseksi rakennuskonttorin kuorma-autojen korjaamiseen, maalaamiseen y. m. tarkoitettuun määrärahaan kamari osoitti⁸⁾ 15,000 markkaa ja henkilöautojen, vuokra-autojen y. m. käyttömäärärahaan 25,000 markkaa; mainitut lisämäärärahat maksettaisiin pääluokkaan Yleiset työt sisältyvistä kamarin käyttövaroista.

Ylimääräistä henkilökuntaa rakennuskonttoriin. Rahatoimikamari oikeutti⁹⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen palkkaamaan 2 ylimääräistä insinööriä ja 1 ylimääräisen vaakitsijan rakennuskonttorin satama- ja rautatieosastolle.

Määräraha karttojen laatimista varten. Rakennuskonttorin esityksestä

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 37. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. tammik. 247 §. — ³⁾ S:n 2 p. syysk. 1,643 §. — ⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. tammik. 3,026 §, 12 p. helmik. 3,484 § ja 9 p. huhtik. 4,420 § sekä rkmin pöytäk. 26 p. syysk. 1,795 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 24 p. tammik. 209 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. tammik. 185 § ja 25 marrask. 2,312 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. jouluk. 2,442 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. elok. 1,577 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. maalisk. 708 §.

rahatoimikamari myönsi ¹⁾ yhteensä 4,100 markkaa konttorin raastuvanoikeudelle laatimien 6 asemakaavakartan maksamiseen. Määrärahaa osoitettiin 2,700 markkaa kamarin painatus- ja sidontakustannusmäärärahaa ja 1,400 markkaa kamarin yleisistä käyttövaroista.

Hengenpelastusvälineiden hankkiminen. Kaupungin yleisten töiden hallitus anoi 7,000 markan määrärahaa hengenpelastusvälineiden hankkimiseen kaupungin alueella oleville Suomenlinnan saarille, ja rahatoimikamari osoitti ²⁾ mainitun määrän maksettavaksi pääluokkaan Yleiset työt sisältyvästä hengenpelastusväline- ja venemäärärahaa.

Määräraha valokuvien hankkimiseen. Koska oli osoittautunut tarpeelliseksi, että kaupungin nähtävyyksiä esittäviä valokuvia oli saatavissa, rahatoimikamari päätti ³⁾, että tällainen valokuvakokoelma hankittaisiin ja uskottaisiin kaupungin painatustöiden valvojan hoitoon. Yleisistä käyttövaroistaan kamari osoitti 10,000 markkaa valokuvien ostamiseen negatiiveineen.

Ilmalaiva Zeppelinin vastaanottaminen. Rahatoimikamari osoitti ⁴⁾ yleisistä käyttövaroistaan 13,533:40 markkaa ilmalaiva Zeppelinin kaupungissa käynnin aiheuttamien kulujen peittämiseen.

Kolmen Saksan lipun ostamiseen rahatoimikamari osoitti ⁵⁾ 1,590 markkaa sekä Pukinmäen aseman luona olevan tiealikäytävän alentamiseen ja Vantaan sillan korjaamiseen linja-autoliikenteen helpottamiseksi sekä seisotuspaikkain järjestämiseen Viikin latokartanon alueelle 7,730:60 markkaa eli kaikkiaan 9,320:60 markkaa, mikä määrä maksettaisiin kamarin yleisistä käyttövaroista.

Keinun hankkiminen Suomenlinnan leikkikentälle. Pääluokkaan Yleiset työt sisältyvistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti ⁶⁾ 5,000 markkaa keinun hankkimiseksi lapsia varten Suomenlinnan leikkikentälle.

Palohälytyskilvet. Palohälytyskilpien asettamiseen erinäisiin kaupungin taloihin kamari osoitti ⁷⁾ pääluokkaan Kiinteä omaisuus sisältyvistä käyttövaroistaan 1,156 markkaa.

Määräraha ilmatorjuntaa varten. Yleisistä käyttövaroistaan rahatoimikamari osoitti ⁸⁾ 5,000 markkaa Helsingin varuskunnan liikekannallepanokomitealle kaupungin väestön suojelemista mahdollisten kaasun- ja ilmahyökkäysten varalta tarkoittavan ohjelman laatimiseksi.

Laivan nimi. Rahatoimikamari päätti ⁹⁾, että kaupungin ostaman höyrylaiva Västra skärgårdenin nimi muutettaisiin H 5:ksi, ja antoi asiamiehelle tehtäväksi anoa merenkulkuhallitukselta lupaa nimen muuttamiseen ja sittemmin ilmoittaa muutoksesta laivarekisteriin.

R. Palmgrenin väärinkäytökset. Tilintarkastustoimisto Widenius, Sederholm & Somerin kirjoittama 5,000 markan lasku kansanpuistojen valvojan R. Palmgrenin väärinkäytösten tarkastamisesta määrättiin ¹⁰⁾ maksettavaksi kamarin tilapäisen työvoiman määrärahaa.

Kansanpuistojen määrärahan ylittäminen. Erinäisten kansanpuistojen v:n 1929 määrärahan vajauksen peittämiseksi rahatoimikamari myönsi ¹¹⁾ yhteensä 12,929:50 markkaa lisäystä erinäisiin palkkojen ja tilapäisen työvoiman määrärahoihin sekä 38,714:23 markkaa Korkeasaaren eläintarhan uudisrakennusmäärärahaan.

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. marrask. 7,202 §. — ²⁾ S:n 5 p. helmik. 3,401 §. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. maalisk. 617 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. syysk. 1,779 § ja 14 p. lokak. 1,907 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. lokak. 2,047 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. heinäk. 1,419 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. helmik. 349 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. marrask. 2,092 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 4,745 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. toukok. 4,916 §. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 18 p. tammik. 178 §.

Lisämäärärahoja kansanpuistoille. Rahatoimikamari osoitti ¹⁾ yleisistä käyttövaroistaan 2,800 markan lisäyksen Varsasaaren tilapäisen työvoiman määrärahaan.

Yleisistä käyttövaroistaan kamari osoitti ²⁾ 3,200 markan lisäyksen Korkeasaaren puiston palkkamäärärahaan ammattitaitoisen puutarhurin palkkaamiseksi toistaiseksi toukokuun 1 p:stä lukien.

Tulensammutusvälineiden hankkiminen kansanpuistoihin. Tulensammutusvälineiden hankkimiseksi Seurasaaren kamari osoitti ³⁾ kaluston hankintamäärärahasta enintään 5,610 markkaa sekä lisäykseksi Korkeasaaren kalustomäärärahaan 3,950 markkaa erinäisten välineiden hankkimiseksi Korkeasaaren.

Korkeasaaren mineralogis-geologiset kokoelmat. Korkeasaaren mineralogis-geologisten kokoelmain järjestämisen kustantamiseksi kamari osoitti ⁴⁾ pääluokkaan Kiinteä omaisuus sisältyvistä käyttövaroistaan 6,000 markkaa.

Määräraha vartiointia varten. Seurasaaren kansanpuiston palkkausmäärärahasta rahatoimikamari osoitti ⁵⁾ 2,000 markkaa vartija A. Mickelssonille maaliskuun 1 p:n ja toukokuun 20 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli hoitanut saaren kaitsijan tointa.

Höyrylaiva Västra skärgården. Höyrylaiva Västra skärgårdenin käyttökustannusmäärärahaan rahatoimikamari myönsi ⁶⁾ 7,200 markan lisäyksen uusien kaarien panettamiseksi höyrylaivaan ja sen kölilevyjen korjaamiseksi.

Lisämääräraha sijaispalkkioita varten. Koska sijaispalkkioihin muissa kuin sairaustapauksissa myönnettyä v:n 1929 määrärahaa oli ylitetty 35,534 markkaa, rahatoimikamari myönsi ⁷⁾ vastaavan suuruisen lisäyksen kyseiseen määrärahaan mainitun vuoden käyttövaroistaan.

Lisämääräraha kaupunkiliittojen avustamiseen. Rahatoimikamari osoitti ⁸⁾ yleisistä käyttövaroistaan 11,620 markkaa lisäykseksi kaupunkiliittojen avustamäärärahaan.

Vaalien aiheuttamat kulut. Maistraatin esityksestä rahatoimikamari päätti ⁹⁾ osoittaa vaalikustannusmäärärahasta yhteensä 44,605:50 markkaa henkikirjoittajan käytettäväksi kunnallisvaaliluetteloita laatimaan otettavien ylimääräisten apulaisten palkkaamiseen.

Määräraha kunnallisverojen suorittamista varten. Kaupungin v. 1921 Herttoniemen rautatietä varten ostaman Bäckesäng n:o 1 nimisen palstan ¹⁰⁾ v:n 1928 maksamattomien kunnallisverojen suorittamiseen kamari osoitti ¹¹⁾ pääluokassa Kiinteä omaisuus olevista käyttövaroistaan 208 markkaa.

Määrärahoja edustusta, kongresseja y. m. varten. Pääluokkaan Sekalaiset menot sisältyvistä käyttövaroistaan rahatoimikamari myönsi määrärahoja erilaisiin edustustarkoituksiin sekä avustuksia kongresseille y. m. kuten alla olevasta luettelosta käy ilmi:

Göteborgin rahatoimikamarin sihteerin vastaanottamiseen 740 markkaa ¹²⁾; juhlapäivällisten järjestämiseksi Brown Brothers & C:o nimisen pankkiiriliikkeen pääjohtajan herra R. Morrisin kunniaksi 3,928 markkaa ¹³⁾; päivällisten järjestämiseksi herra M. Shoopin kunniaksi 2,961 markkaa ¹⁴⁾;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 1 p. maalisk. 517 §. — ²⁾ S:n s:n 518 §. — ³⁾ S:n 6 p. kesäk. 1,258 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. helmik. 284 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. heinäk. 5,553 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. tammik. 3,191 §. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. helmik. 375 §. — ⁸⁾ S:n s:n 371 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. elok. 1,553 § ja rkmin jstn pöytäk. 26 p. elok. 5,976 §, 3 p. syysk. 6,003 § ja 10 p. syysk. 6,168 §. — ¹⁰⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 8. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 7 p. lokak. 1,875 §. — ¹²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 5,471 a §. — ¹³⁾ Rkmin pöytäk. 12 p. huhtik. 817 § ja rkmin jstn pöytäk. 23 p. huhtik. 4,567 §. — ¹⁴⁾ Rkmin jstn pöytäk. 19 p. maalisk. 4,052 §.

lounaan järjestämiseksi elokuun 30 p:n ja syyskuun 1 p:n välisenä aikana pidettäväksi suunnitellun Pohjoismaiden tilastokongressin osanottajille 6,000 markkaa ¹⁾;

Tampereelta saapuvain kotitalousopintoretkeilijäin vastaanottamiseen 500 markkaa ²⁾;

neljännen pohjoismaisen lastensuojelukongressin osanottajain vastaanottamiseen 6,198 markkaa ³⁾; sekä

saksalaisten koululasten vastaanottamiseen 937 markkaa ⁴⁾.

Sitä paitsi myönnettiin kamarin sihteerille A. Blombergille 600 markkaa korvaukseksi hänen Reimarsiin, Taliin, Puodinkylään, Mellunkylään ja Nikkilään tekemistään matkoista ⁵⁾, Norden yhdistykselle 4,350 markkaa pohjoismaisen koulunorison vastaanottamista varten kesäkuun 7 ja 9 p:n välisenä aikana ⁶⁾, Finnisch-deutscher Schüleraustausch. nimiselle komitealle 3,500 markkaa Suomeen saapuvien saksalaisten lasten vastaanottamista varten ⁷⁾ sekä Ulkosuomalaisseura Suomelle 7,000 markkaa ulkosuomalaisten vastaanottamiseen kesän aikana ⁸⁾.

Tarverahoistaan kamari määräsi maksettavaksi ⁹⁾ 2,800 markkaa päivällisten järjestämiseksi Pihlajasaareen rahatoimikamarin jäsenille ja viranhaltijoille.

Sairaalahallituksen esityksestä rahatoimikamari oikeutti ¹⁰⁾ kaupungin sairaalat järjestämään kahviaamiaiset pohjoismaisen sairaanhoitajataarkongressin osanottajille heidän käydessään sairaaloissa heinäkuun keskivaiheilla.

Kaluston y. m. oslo. Rahatoimikamari osoitti kaupungin talojen kaluston osto- ja korjausmäärärahaista m. m. seuraavat rahamäärät:

kaluston ostamiseen maistraatille yhteensä 19,333 markkaa ¹¹⁾;

kaluston ostamiseen toisen julkisen notaarin virkahuoneeseen ja asiakirjakaapin hankkimiseen raastuvanoikeuden ensimmäiselle osastolle yhteensä 7,595 markkaa ¹²⁾;

kahden Viozon-kojeen ostamiseen maistraatille ja raastuvanoikeudelle 2,700 markkaa ¹³⁾;

raastuvanoikeudelle erilaisen kaluston ostamista varten yhteensä 13,565: 50 markkaa sekä tuolin korjaamiseen 2,000 markkaa ¹⁴⁾;

ikkunaverhojen ostamiseen raastuvanoikeuden neljännelle ja viidennelle osastolle 3,000 markkaa ¹⁵⁾;

kahden lämpökojeen ostamiseen raastuvanoikeuden arkistoon ja maistraatin kirjaajankonttoriin 252 markkaa ¹⁵⁾;

ensimmäisen kaupunginvoudin konttorille rekisterikaapin ja kirjoituspöydän ostoon 3,096 markkaa sekä kirjoituspöydän ja -tuolin hankkimista varten 2,285 markkaa ¹⁶⁾;

kaluston ja koneiden ostamiseen toisen kaupunginvoudin konttoriin yhteensä 18,415: 50 markkaa ¹⁷⁾;

lomakekaapin ostamiseen rikostuomioiden toimeenpanokonttoriin 1,980 markkaa ¹⁸⁾;

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. huhtik. 904 §. — ²⁾ S:n 10 p. kesäk. 1,290 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 15 p. heinäk. 5,496 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. elok. 5,864 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. helmik. 3,469 §. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 20 p. toukok. 1,090 § ja rkmrin jstn pöytäk. 1 p. heinäk. 5,349 §. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. heinäk. 1,418 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. toukok. 1,038 §. — ⁹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. elok. 5,602 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. kesäk. 1,374 §. — ¹¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 3,993 § ja 22 p. lokak. 6,768 §. — ¹²⁾ S:n 8 p. tammik. 3,034 §. — ¹³⁾ S:n 29 p. tammik. 3,273 §. — ¹⁴⁾ S:n 12 p. maalisk. 3,993 § ja 28 p. toukok. 5,013 §. — ¹⁵⁾ S:n 22 p. lokak. 6,768 §. — ¹⁶⁾ S:n 22 p. tammik. 3,179 § ja rkmrin pöytäk. 17 p. lokak. 1,943 §. — ¹⁷⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 22 p. tammik. 3,181 §. — ¹⁸⁾ S:n 7 p. toukok. 4,746 §.

kirjoituskoneen ostamiseen rahatoimikamarin kiinteistöosastolle 4,500 markkaa ¹⁾;

rahatoimikamarin kanslialle kolmen kirjoituskonepöydän ja yhden -tuolin ostoon 3,474 markkaa, Rotary duplicator monistuskoneen hankkimiseen 2,975 markkaa, vanhan laskukoneen vaihtamista varten uuteen Brunsviga laskukoneeseen 4,900 markkaa, 2 tuolin hankkimiseen 522 markkaa sekä korkopainepainimen hankkimiseen 3,850 markkaa ²⁾;

pöydän ja tuolin hankkimista varten kaupunginhallituksen istuntosaliin 3,100 markkaa ³⁾;

2 Elliott-Fisher merkkiä olevan koneen ostamiseksi verolippujen kirjoittamista varten rahatoimikonttorin veronkannantaosastolle 285,000 markkaa ⁴⁾;

rahatoimikonttorille kaluston ostoon 9,459 markkaa ⁵⁾, kahden Continental kirjoituskoneen ja yhden Barret laskukoneen hankkimiseen yhteensä 18,035 markkaa ⁶⁾, kahden Burrough portable laskukoneen hankkimiseen 13,500 markkaa ⁷⁾ ja kahdeksan armatuurilaitteen hankkimiseen 1,773 markkaa ⁸⁾ sekä konttorin soittojohtojen korjaamiseen 3,500 markkaa ⁹⁾;

kirjoituspulpetin ja kahden mustan taulun ostoa varten satamaliikennekonttoriin yhteensä 5,200 markkaa ¹⁰⁾;

kirjoituspöydän ja kahden tuolin ostamiseen satamakannantakonttorin II haaraosastolle 3,420 markkaa ¹¹⁾;

tilastokonttorille 8,875 markkaa kaluston ¹²⁾ ja 2,350 markkaa Sensor monistuskoneen ¹³⁾ ostoon;

Remington portable kirjoituskoneen ostamiseen työnvälitystoimistoon 2,400 markkaa ¹⁴⁾;

verotusvalmistelukunnalle 11,015 markkaa kaluston ¹⁵⁾ ja 16,920 markkaa neljän Brunsviga laskukoneen ¹⁶⁾ ostoon;

piirustushyllyn sekä erinäisten aineenkoetusvälineiden hankkimista varten rakennustarkastuskonttoriin yhteensä 3,200 markkaa ¹⁷⁾;

asiakirjakaapin hankkimiseen ammattioppilaslautakunnan kansliaan 600 markkaa ¹⁸⁾;

monistuskoneen ostamiseen terveydenhoitolautakunnan kansliaan 6,300 markkaa sekä taskumikroskoopin hankkimiseen terveystoimiston kaitsijoille 1,400 markkaa ¹⁹⁾;

kaluston ostamiseksi maidontarkastamoon 11,998:20 markkaa ²⁰⁾;

Frigidaire jäädytyskaapin ostamiseen terveydellisten tutkimusten laboratorioon 13,050 markkaa ²¹⁾;

normaalilämpömittarin ostamiseen rakennustarkastuskonttoriin 125 markkaa ²²⁾;

laskukoneen ostamiseen kunnalliseen hammaspoliklinikkaan 5,175 markkaa ²³⁾;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. heinäk. 1,459 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. tammik. 3,278 §, 12 p. maalisk. 3,941 §, 19 p. maalisk. 4,053 § ja 30 p. huhtik. 4,639 §. — ³⁾ S:n 23 p. jouluk. 7,675 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 4 p. tammik. 28 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. helmik. 3,492 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. maalisk. 3,992 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. maalisk. 4,083 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. marrask. 7,114 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. lokak. 6,473 §. — ¹⁰⁾ S:n 12 p. maalisk. 3,996 §. — ¹¹⁾ S:n s:n 3,995 §. — ¹²⁾ S:n 15 p. tammik. 3,121 §. — ¹³⁾ S:n 29 p. tammik. 3,274 §. — ¹⁴⁾ S:n 8 p. tammik. 3,036 §. — ¹⁵⁾ S:n 22 p. tammik. 3,187 §. — ¹⁶⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,477 §. — ¹⁷⁾ S:n 16 p. huhtik. 4,496 ja 4,497 §. — ¹⁸⁾ S:n 19 p. maalisk. 4,081 §. — ¹⁹⁾ S:n 8 p. tammik. 3,037 § ja 7 p. toukok. 4,747 §. — ²⁰⁾ S:n 29 p. heinäk. 5,546 §. — ²¹⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. huhtik. 919 §. — ²²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 16 p. huhtik. 4,503 §. — ²³⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,478 §.

köyhäinhoitolautakunnalle kaluston ostamiseen Töölöön perustettavaan uuteen kansliaan 31,400 markkaa ¹⁾, kahden Acme korttikaapin ostamiseen ilman kortteja rekisteritoimistoon 13,650 markkaa ²⁾, kaluston ostamiseen eri kanslioihin 10,678 markkaa ³⁾ ja kaluston hankkimiseen lautakunnan laajennettuun huoneistoon 10,463: 50 markkaa ⁴⁾;

kaluston ostamiseen lastensuojelulautakunnan kansliaan 15,555 markkaa ⁵⁾; kansanlastentarhain kanslialle kirjoituskonepöydän ja -tuolin, tavallisen tuolin ja kellon ostoon 2,309: 75 markkaa sekä laskukoneen ostoon 6,587: 50 markkaa ⁶⁾;

rakennuskonttorille Burrough calculator laskukoneen ostamiseen 8,325 markkaa ja asiakirjakaapin ostamiseen kansliapäällikölle 990 markkaa ⁷⁾, piirustuskaapin ja kahden laskukoneen ostoon 19,100 markkaa ⁸⁾, arkistokaapin ostoon 975 markkaa ⁹⁾, Brunsviga Nova II laskukoneen ostoon 6,791: 40 markkaa ¹⁰⁾, Kardex kaapin ostoon 4,140 markkaa ¹¹⁾, Addo laskukoneen ostoon 4,080 markkaa ¹²⁾, kirjoituskonepöydän ostoon 954 markkaa ¹³⁾ sekä muun kaluston ostoon 5,029 markkaa ¹⁴⁾;

Sundstrand yhteenlaskukoneen ostamiseen puhtaanapitolaitokselle 7,830 markkaa ¹⁵⁾; sekä

kahden paloruiskun ostamiseen Mustikkamaalle 450 markkaa ¹⁶⁾.

Rahatoimikamarin käyttövaroista osoitettiin sitä paitsi seuraavat rahamäärät:

köyhäinhoitolautakunnan laajennetun huoneiston sisustamiseen 16,000 markkaa, siitä vähennettynä Systema osakeyhtiön myöntämä alennus ¹⁷⁾, ja ikkunaverhojen ja käytävämattojen ostamiseen köyhäinhoidon Töölöön perustettavaan uuteen kansliaan 1,100 markkaa ¹⁸⁾; sekä

nykyaikaisen refraktorimetrin hankkimiseen kansakoulujen silmäpoliklinikkaan 11,600 markkaa ¹⁹⁾.

Rakennuskonttorin esityksestä rahatoimikamari päätti ²⁰⁾ oikeuttaa konttorin käyttämään satamaosaston uuden huoneiston kaluston ostamiseen v. 1929 myönnetyn ²¹⁾ määrärahan ylijäämän, 4,549: 90 markkaa, muun välttämättömän kaluston ostamiseen.

Rakennuskonttori oli anonut määrärahaa kirjoituskonepöydän ostamiseen puisto-osastolle, mutta rahatoimikamari päätti ²²⁾ siirtää sinne erään pöydän omasta kansliastaan.

Kaupungingeodeetti oikeutettiin ²³⁾ käyttämään 15,000 markkaa geodeetti-osaston kolmio-, polygooni- ja kartoitusmittausmäärärahasta uuden teodoliitin ostamiseen.

Rahatoimikamari päätti ²⁴⁾ ostaa filosofianmaisteri R. Palmgrenilta kirjoituspöydän, kirjoituskonepöydän, lomakekaapin ja 3 tuolia yhteensä 300 markasta, mikä määrä maksettaisiin kaluston ostomäärärahasta.

Terveystenhoitolautakunnan esityksestä rahatoimikamari päätti ²⁵⁾, että

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8 p. tammik. 3,031 §. — ²⁾ S:n s:n 3,035 § ja rkmrin pöytäk. 17 p. lokak. 1,944 §. — ³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. helmik. 3,493 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. toukok. 4,839 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. helmik. 3,407 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. tammik. 3,041 § ja 22 p. tammik. 3,180 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. tammik. 3,039 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. tammik. 3,275 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. helmik. 3,405 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 3,406 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. helmik. 3,494 §. — ¹²⁾ S:n s:n 3,494 § ja 26 p. helmik. 3,737 §. — ¹³⁾ S:n 21 p. toukok. 4,959 §. — ¹⁴⁾ S:n 30 p. huhtik. 4,676 §. — ¹⁵⁾ S:n 15 p. tammik. 3,127 §. — ¹⁶⁾ S:n 8 p. heinäk. 5,451 §. — ¹⁷⁾ S:n 1 p. lokak. 6,475 §. — ¹⁸⁾ S:n 8 p. tammik. 3,031 §. — ¹⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 158 §. — ²⁰⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 29 p. lokak. 6,886 §. — ²¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 254. — ²²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 19 p. maalisk. 4,082 §. — ²³⁾ S:n 15 p. heinäk. 5,501 §. — ²⁴⁾ S:n 3 p. huhtik. 4,378 §. — ²⁵⁾ S:n 8 p. heinäk. 5,449 §.

Kauppatorin kauppahalliin hankittaisiin Toledo merkkiä oleva automaattivaaka edellyttäen kuitenkin, että voitiin sopia sen maksamisesta v. 1931.

Filosofiantohtori H. Ramsay oli tarjonnut kaupungin lunastettavaksi Kulosaassa sijaitsevan entisen huvilansa irtaimistoa, halkoja y. m. 20,000 markan hinnasta, ja rahatoimikamari päätti ¹⁾ hyväksyä tarjouksen ja osoittaa kyseisen määrän käyttövaroistaan.

Kassakoneiden ostaminen rahatoimikonttoriin. Kahden National kassakoneen ostamiseen itselleen rahatoimikonttori oikeutettiin ²⁾ käyttämään kaluston hankintamäärärahastaan koneiden nettohinta, 215,593 markkaa.

Varmuuskaappien ostaminen Marian sairaalaan. Rahatoimikamari osoitti ³⁾ käyttövaroistaan 24,000 markkaa kahden varmuuskaapin ostamiseen Marian sairaalaan röntgenfilmien säilyttämistä varten.

Taulun ostaminen. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ ostaa johtaja K. E. Jonssonilta taiteilija J. Knutssonin v. 1877 maalaaman taulun, jonka aihe oli otettu Kaivopuistosta, 20,000 markan hinnasta, joka maksettaisiin taideteosten hankkimiseen julkisille paikoille varatusta määrärahasta, kuitenkin siten, että taulun hinta oli vähennettävä siitä vuokramäärästä, jonka johtaja Jonsson oli kaupungille velkaa.

Korkeasaari. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾, ettei Korkeasaassa olevia lehmii myytäisi, vaan että ne pidettäisiin edelleen.

Samalla kamari päätti ⁵⁾ luovuttaa saassa hoidetun ponihevosen takaisin omistajalleen neiti A. von Konowille. Tämä ilmoitti sittemmin omistavansa toisenkin ponihevosen, joka myös oli oleskellut Korkeasaassa ja jota oli käytetty siellä esiintyvissä töissä, sekä haluavansa lahjoittaa tämän hevosen kaupungille käytettäväksi Korkeasaaren ajotöihin ehdoin, että hän sai lunastaa sen lihan hinnasta, kun sitä ei enää tarvittu. Rahatoimikamari myöntyi ⁶⁾ tähän, kuitenkin siten, että hevonen tällöin luovutettaisiin neiti von Konowille korvauksetta.

Uudishankinta Korkeasaaren eläintarhaan. Ahvenanmaan maakuntalautakunnan suostuttua siihen, että kaupunki sai pyydystää Ahvenanmaalta 4 hirveä, rahatoimikamari oikeutti ⁷⁾ tohtori F. Remmlerin toistaiseksi pyydystämään ainoastaan 2 hirveä.

Sittemmin tohtori Remmler ilmoitti pyydystettyjen hirvien kuolleen Ahvenanmaalla anoen tämän johdosta saada pyydystää kaupunkia varten vielä kaksi hirveä, mihin rahatoimikamari suostuikin ⁸⁾.

Rahatoimikamari oikeutti ⁹⁾ tohtori F. Remmlerin käteisellä maksamaan 12,400 markkaa, mikä oli niiden ilvesten hinta, jotka hän oli sitoutunut hankkimaan kaupungille, kuitenkin viimeistään huhtikuussa.

Puutarhakaluston hankkiminen Hietaniemen uimarannalle. Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾, että tarpeellinen määrä Rautatien torin sohvia muutettaisiin Hietaniemen uimarannalle.

Sitä paitsi kamari antoi kaupunginarkkitehdille tehtäväksi ¹⁰⁾ laatia ja lähettää kamarille mainittujen sohvien tyylisten pöytäin ja jakkarain piirustukset. Kamarin hyväksytyä piirustukset rakennuskonttori saisi tehtäväkseen 25 pöydän ja 100 jakkaran valmistamisen. Kiinteistösiännöitsijän aikaisemmin tilaamien 4 puutarhakaluston kustannukset, 3,200 markkaa, oli suoritettava pääluokkaan Kiinteä omaisuus sisältyvistä kamarin käyttövaroista.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. elok. 1,557 §. — ²⁾ S:n 21 p. tammik. 194 §. — ³⁾ S:n 15 p. maalisk. 631 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. huhtik. 758 §. — ⁵⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 28 p. tammik. 3,351 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. helmik. 3,695 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. tammik. 3,349 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. syysk. 6,441 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. huhtik. 4,381 §. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 10 p. toukok. 1,004 §.

Sittemmin rahatoimikamari päätti¹⁾ tilata keskusvankilasta 25 pöytä ja 100 jakkaraa ravintolaan ja osoittaa tätä varten enintään 8,000 markkaa pääluokkaan Kiinteä omaisuus sisältyvistä käyttövaroistaan. Sitä paitsi kamari osoitti 2,400 markkaa 20 paperikorin hankkimiseen.

Huonekalujen sekä tulensammutus- ja hengenpelastusvälineiden hankkimiseen Hietaniemen uimarannalle kamari osoitti²⁾ 30,000 markkaa kaluston hankintamäärärahasta.

Puhelimet. Rahatoimikamari päätti³⁾, että muutamia uusia puhelimia hankittaisiin erinäisiin kaupungin virastoihin ja laitoksiin ja muutamia puhelimia muutettaisiin sekä että tästä aiheutuvat kustannukset suoritettaisiin uusien puhelinten ja puhelinmaksujen määrärahasta.

Lastensuojelulautakunnan esityksestä rahatoimikamari oikeutti⁴⁾ rakennuskonttorin käyttämään puhelinten ynnä automaattilaitteiden hankkimiseen Sofianlehdon pientenlastenkotiin tarvittavat varat kyseisen lastenkodin rakennusmäärärahan säästöstä.

5 puhelinpylvään pystyttämiseen erinäisille autoasemille sekä erään puhelinkaapin korjaamiseen rahatoimikamari osoitti⁵⁾ 2,222: 10 markkaa yleisistä käyttövaroistaan.

Puhelinkaappien asettamiseen erinäisille autoasemille kamari osoitti⁶⁾ 3,157 markkaa yleisistä käyttövaroistaan.

Palolaitoksen kalusto. Rahatoimikamari oikeutti⁷⁾ palolaitoksen myymään vanhan höyrypumpunsa 10,000 markasta sekä osoitti yleisistä käyttövaroistaan yhtä suuren rahamäärän uuden, moottorilla toimivan pumpun ostamiseen.

Raittiuslautakunnan moottoripyörän käyttö. Saatuaan uuden sivuvaunulla varustetun moottoripyörän raittiuslautakunta oli tiedustellut kamarilta, miten lautakunnan entisen vanhanaikaisen moottoripyörän suhteen oli meneteltävä, jolloin kamari päätti⁸⁾ itse ottaa käytäntöön vanhan moottoripyörän, joka sen johdosta oli luovutettava kiinteistöisännöitsijän hoitoon.

Höyrymankelin myynti. Rahatoimikamari oikeutti⁹⁾ sairaalahallituksen myymään kulkutautisairaalan vanhan höyrymankelin 10,000 markan hinnasta, kuitenkin mieluummin jollekin kaupungin laitokselle.

Rakennuskonttorin kojeet. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä rahatoimikamari päätti¹⁰⁾, että rakennuskonttorin vanhan ruoppauskoneen n:o I sai poistaa kirjoista ja sen rungon käyttää konttorin mammutpumpukoneen alustaksi sekä että ruoppauskoneen koneisto säilytettäisiin toistaiseksi, kunnes oli tehty päätös sen myymisestä tai käytöstä.

Nahkojen myynti. Rahatoimikamari päätti¹¹⁾, että Korkeasaarella säilytetyt vanhat karhun-, lampaan- y. m. nahat sai myydä julkisella huutokaupalla.

Lahjoituksia. Rahatoimikonttori ilmoitti, että edesmennyt kauppias

¹⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. toukok. 1,059 §. — ²⁾ S:n 10 p. kesäk. 1,299 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 8 p. tammik. 3,001 ja 3,040 §, 15 p. tammik. 3,108, 3,124, 3,125 ja 3,128 §, 22 p. tammik. 3,182 §, 5 p. helmik. 3,408 §, 26 p. helmik. 3,738 §, 12 p. maalisk. 3,994 §, 7 p. toukok. 4,748 §, 14 p. toukok. 4,839 ja 4,840 §, 21 p. toukok. 4,962 §, 4 p. kesäk. 5,100 §, 10 p. kesäk. 5,143 §, 26 p. kesäk. 5,271 ja 5,275 §, 8 p. heinäk. 5,452 §, 12 p. elok. 5,589 §, 10 p. syysk. 6,161 §, 17 p. syysk. 6,257 ja 6,259, 25 p. syysk. 6,433, 6,434 ja 6,438 §, 15 p. lokak. 6,670 §, 29 p. lokak. 6,887 § ja 10 p. jouluk. 7,519 § sekä rkmin pöytäk. 30 p. toukok. 1,199 § ja 29 p. heinäk. 1,505 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 10 p. kesäk. 1,285 §. — ⁵⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. jouluk. 7,425 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. lokak. 6,483 § ja 7 p. jouluk. 7,578 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. maalisk. 4,078 §. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. helmik. 417 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. huhtik. 742 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. lokak. 2,043 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 25 p. syysk. 6,447 §.

A. I. Olin oli testamentannut kaupungille puolet jäämistöstään hallittavaksi Axel Immanuel Olinin rahaston nimellä, jonka korot vuosittain jaettaisiin apurahoina vähävaraisille ruotsinkielisille koululapsille, ja että kyseiselle rahaston osalle oli perinnönjakoa toimitettaessa tullut 119,703: 80 markkaa. Rahatoimikamari päätti¹⁾ vastaanottaa lahjoituksen sekä uskoa asiamiehelle testamentin valvomisen.

Lahjoitusrahastojen korkovarain käyttö. Rafael Ahlströmin rahastojen korkovaroista annettiin²⁾ soitto-, sävellys- ja laulutaiteen edistämiseksi tarkoitettuja varoja jakamaan asetetulle lautakunnalle ja Suomen taideyhdistyksen palkinto- ja ostolautakunnalle kummallekin 99,000 markkaa sekä Suomen kirjailijaliitolle ja yhdistykselle Finlands svenska författarförening kummallekin 49,500 markkaa.

Saatuun ilmoituksen, että Alma Uhlénin rahaston korkovarot nousivat 61,144: 65 markkaan, rahatoimikamari päätti³⁾ sanomalehdistössä julkaistulla kuulutuksella julistaa 5,000 markkaa vuosiavustuksia sekä 15,000 markkaa tilapäisiä avustuksia halukkaiden henkilöiden haettaviksi. Korkovaroista siirrettäisiin 144: 65 markkaa seuraavan vuoden korkovaroihin. Yhdistyksen Hemmet för kvinnliga kontorister och affärsbiträden toimikunnan annettua lausunnon määräajan kuluessa saapuneista anomuksista rahatoimikamari päätti⁴⁾ antaa seuraavan suuruiset vuosiavustukset alla mainituille henkilöille: E. Grassowille 2,000 markkaa, A. A. Hagelbergille 1,500 markkaa ja A. Sairaselle 1,500 markkaa, sekä tilapäiset avustukset seuraaville henkilöille: E. A. Hartmanille 500 markkaa, E. Lindgrenille 4,000 markkaa, F. C. Willgrenille 4,000 markkaa, H. Gustavssonille 4,000 markkaa, M. Rasmussenille 1,000 markkaa, S. Myllyllylle 1,000 markkaa ja A. Henrikssonille 500 markkaa.

Rahatoimikonttorin ilmoitettua, että C. F. Ekholmin stipendirahaston käytettävissä olevat korkovarot nousivat 19,130: 35 markkaan, kamari päätti⁵⁾, että niistä annettaisiin 8 2,000 markan suuruisia apurahaa, jotka julistettaisiin halukkaiden henkilöiden haettaviksi, sekä että 3,130: 35 markkaa siirrettäisiin seuraavaan vuoteen.

R. Heimbergerin palkintorahaston käytettävissä olevista korkovaroista, 5,923: 05 markasta, rahatoimikamari päätti⁶⁾ myöntää 5,900 markkaa ammattiopetuslaitosten johtokunnan käytettäväksi; 23: 05 markkaa oli lisättävä pääomaan.

K. H. Renlundin stipendi- ja palkintorahaston korkovaroista, 2,699: 70 markasta, annettiin⁷⁾ 830 markkaa yleiselle ammattilaiskoululle, 650 markkaa kirjapainokoululle, taideteollisuuskeskuskoulun taideteollisuusammattien yleiselle ammattilaiskoululle 750 markkaa, suomenkieliselle työväenopistolle 320 markkaa ja ruotsinkieliselle työväenopistolle 140 markkaa; 9: 70 markkaa lisättäisiin pääomaan.

Gustav Pauligin rahaston v:n 1930 korkovarot nousivat 5,428: 35 markkaan, ja rahatoimikamari päätti⁸⁾ antaa niistä 5,000 markan apurahan.

Kelvollisen palvelusväen palkitsemisrahaston v:n 1930 korkovarot nousivat⁹⁾ 968: 85 markkaan, ja seuraavat henkilöt saivat¹⁰⁾ niistä kukin 100 markan suuruisen apurahan: A. S. Ekman, O. Gestrin, A. M. Grönlund, A. F. Lindholm, M. J. Lönnros, M. F. Pettersson, A. M. Vikman ja H. With.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. huhtik. 907 §. — ²⁾ S:n 22 p. helmik. 457 §. — ³⁾ S:n 8 p. huhtik. 785 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. kesäk. 1,253 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. huhtik. 837 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 7 p. toukok. 4,750 §. — ⁷⁾ S:n s:n 4,751 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 5 p. syysk. 1,673 §. — ⁹⁾ S:n s:n 1,674 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. jouluk. 2,394 §.

Rahatoimikonttorin ilmoitettua, että Alma Liljebladin n. s. kainojen köyhien rahastosta kuluvana vuonna oli avustuksina annettavissa enintään 50,000 markkaa, kamari päätti¹⁾ sanomalehtikuulutuksella julistaa vähintään 1,000 markan suuruisia avustuksia kamarilta haettavaksi. Määräajan kuluessa yhteensä 171 henkilöä oli hakenut avustusta, ja rahatoimikamari päätti²⁾ Rouvasväenyhdistyksen annettua lausuntonsa hakemuksista antaa edellä mainitun suuruiset avustukset yhteensä 50 eri henkilölle, jolloin avustuksen myöntäminen 19 henkilön osalta uskottiin Rouvasväenyhdistykselle. Samalla kamari päätti, että kyseisiä avustuksia haettaessa vastedes oli täytettävä painetut kaavakkeet.

Leskirouva B. von Fieandt oikeutettiin³⁾ myöskin v. 1930 saamaan 10,000 markan avustus Gunnar Hjeltin rahastosta.

C. Muut asiat.

Rahatoimikamarin kokoukset y. m. Rahatoimikamari päätti⁴⁾:

1) että kamarin varsinaiset kokoukset kertomusvuonna pidettäisiin tiistaisin klo 19 ja lauantaisin klo 14 tai pyhän sattuessa tarpeen mukaan lähinnä seuraavana arkipäivänä samaan aikaan;

2) että kamarin jaosto kokoontuisi keskiviikkoisin klo 15, mutta että asianomaisella jaostolla olisi oikeus toisinkin sopia kokouspäivästä ja -ajasta;

3) että jaoston kokoonpano olisi seuraava: tammi—huhtikuussa herrat Estlander ja Virta, touko—elokuussa herrat Leopold ja Halme sekä syys—joulukuussa herrat Levonius ja von Frenckell; herra Estlanderin varamiehenä toimisi herra von Frenckell ja päinvastoin, herra Halmeen varamiehenä herra Virta ja päinvastoin sekä herra Levoniuksen varamiehenä herra Leopold ja päinvastoin, kuitenkin siten, että jonkun varajäsenen ollessa estyneenä joku muu kamarin jäsenistä voitiin kutsua jaoston kokoukseen;

4) että kansanpuistojen jaostoon kuuluisivat samat henkilöt kuin v. 1929, nimittäin herrat Castrén, Estlander ja Halme;

5) että kaupunginjohtajat ja sihteerit olisivat yleisön tavattavissa klo 13—15 sekä asiamies ja notaarit klo 10—15, lauantaisin kuitenkin ainoastaan klo 14:ään asti; sekä

6) että rahatoimikamarin ja -konttorin kuulutukset Sanomalehtien ilmoitustoimiston välityksellä julkaistaisiin sanomalehdissä *Arbetarbladet*, *Helsingin sanomat*, *Hufvudstadsbladet*, *Suomen sosialidemokraatti* ja *Uusi Suomi*.

Toukokuun 17 p:stä lähtien rahatoimikamarin lauantaikokoukset päätettiin⁵⁾ pitää perjantaisin klo 15 sekä kamarin ylimääräiset kokoukset⁶⁾ syyskuusta lähtien perjantaisin klo 19.

Kaupunginkassan vuosineljännestartuksissa tuli⁷⁾ kaupunginjohtajan olla saapuvilla rahatoimikamarin edustajana.

Rahatoimikamarille asetetut laskut tuli⁸⁾ kanslianjohtajan ja hänen ollessaan estyneenä rahatoimenjohtajan hyväksyä. Kanslianjohtajan esityksestä kamari sittemmin päätti⁹⁾, että kiinteistöisännöitsijän tuli hyväksyä ja viedä

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. lokak. 1,839 §. — ²⁾ S:n 2 p. jouluk. 2,395 §. — ³⁾ S:n 11 p. marrask. 2,143 §; vrt. v:n 1928 kert. s. 260. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. tammik. 1 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. toukok. 1,079 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. elok. 1,588 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. tammik. 2 §. — ⁸⁾ S:n s:n 3 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. huhtik. 941 §.

kirjoihin ne laskut, jotka maksettiin sekalaisten menojen pääluokkaan sisältyvästä määrärahasta Yleiset vesipostit; vedenkulutus, hoito ja kunnossapito.

Rahatoimikamari, rahatoimikonttori ja kamarin alaiset laitokset oli pidettävä suljettuina pääsiäislauantaina ¹⁾, toukokuun 1 p:nä ²⁾, juhannusaattopäivänä ³⁾ sekä lauantaina joulukuun 27 p:nä ⁴⁾; viimeksimainitun kauden 24 ja 31 p:nä ne pidettäisiin auki ainoastaan klo 10—12.

Liputus juhannuspäivänä. Itsenäisyyden liiton esityksestä rahatoimikamari päätti ⁵⁾, että kaikki kaupungin kiinteistöt oli liputettava juhannuspäivänä ja että jättiläislippu vedettäisiin Tähtitorninmäen lipputankoon.

Kaupungin kuulutus. Aikakauslehti Mercatorin johtokunnan anomuksesta rahatoimikamari päätti ⁶⁾, että Helsingin kaupungin obligatiolainoja koskevat kuulutukset julkaistaisiin myöskin tässä lehdessä.

Lainakysymyksiä koskevain päätösten julkaiseminen. Koska sanomalehdistössä oli julkaistu osaksi vääriä tietoja erään obligatiolainan ottamista ja sen käsittelyä rahatoimikamarissa koskevasta kysymyksestä, rahatoimenjohtaja tiedusteli, eikö tätä kysymystä koskevien pöytäkirjain tarpeellisia osia voitu julkaista. Vastustamatta periaatteellisesti pöytäkirjainsa sisällyksen julkaisemista rahatoimikamari kuitenkin puheena olevassa tapauksessa, koska kysymys oli käsitelty salaisesti eikä kaupunki vielä ollut saanut obligatiolainaa, päätti ⁷⁾, että pöytäkirjain sisällystä ei ollut julkaistava kysymyksen silloisessa vaiheessa, kun lopullista päätöstä ei vielä ollut tehty.

Rakennuspiirustuksia koskeva valitus. Terveydenhoitolautakunta oli anonut, että rahatoimikamari ryhtyisi toimenpiteisiin korttelin n:o 37 tontille n:o 9 rakennettavan Kauppapalatsi osakeyhtiön talon piirustusten hyväksymistä koskevan, maaherran heinäkuun 4 p:nä 1929 tekemän päätöksen kumoamiseksi, koska mainittu päätös oli ristiriitainen korkeimman hallinto-oikeuden yhtiötä vastaan vireillepannussa rakennusjutussa tekemän päätöksen kanssa. Rahatoimikamari päätti ⁸⁾ kehoittaa asiamiestä ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Lainopillisten lausuntojen painattaminen. Kaupunginjohtaja A. Castrénin esityksestä rahatoimikamari päätti ⁹⁾ painattaa kaikki rahatoimikamarin 10 viimeisenä vuotena hankkimat lainopilliset lausunnot ja selitykset sopivin alkulausein.

Rahatoimikamarin diariin merkityt ratkaisemattomat asiat. Rahatoimikamarin diariin merkittyjen ratkaisemattomien asiain luetteloja käsiteltäessä kamari päätti ¹⁰⁾ poistaa diarista m. m. seuraavat asiat: Sörnäisten kuritus-huoneen asemakaavan laatimista koskevan kysymyksen, kysymyksen kaupungin eläkkeiden ulosmittaamisesta velan johdosta, liikenteenjärjestelykomitean esityksen varoituslaitteiden hankkimisesta poliisilaitokselle liikenteen ohjaamiseksi sekä kaksi ehdotusta, jotka koskivat Töölönlahden sisäosan täyttämistä sekä obligatiolainan ottamista sitä varten.

Lisäksi rahatoimikamari päätti ¹¹⁾ siirtää joukon asioita kaupunginhallituksen ja kiinteistölautakunnan ratkaistaviksi.

Laskujen hyväksymistapa. Rahatoimikamari päätti ¹²⁾, että laskun hyväksyminen tulee siihen oikeutetun henkilön suorittaa omakätisellä allekirjoituksella tai omakätisellä nimimerkillä; että asianmukaisesti hyväksytyt laskut ja muut tällaiset asiakirjat on kaupungin omien elimien avulla lähetettävä suo-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 12 p. huhtik. 832 §. — ²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 30 p. huhtik. 4,693 §. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. kesäk. 1,336 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. jouluk. 2,512 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. toukok. 1,135 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. tammik. 274 §. — ⁷⁾ S:n 24 p. tammik. 242 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. syysk. 1,834 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. jouluk. 2,468 §. — ¹⁰⁾ S:n 6 p. toukok. 978 §. — ¹¹⁾ S:n 30 p. jouluk. 2,662 §. — ¹²⁾ S:n 21 p. marrask. 2,259 §.

raan asianomaiseen kassavirastoon; että, milloin jostain syystä on välttämätöntä poiketa tästä säännöstä, on maksettavaksi hyväksytty rahamäärä kirjaimin ja numeroin merkittävä hyväksymisasikirjaan sekä sitä paitsi puhelimitse ilmoitettava asiasta asianomaiselle kassavirastolle sekä että, ellei tällaista ilmoitusta ollut tehty, kassaviraston ennen laskun maksamista oli tiedusteltava laskun hyväksymistä sen hyväksyjältä.

Rahatoimikonttorin diarinpito. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ antaa kaupunginkamreerille tehtäväksi antaa lausunnon rahatoimikonttorin diarinpidon välttämättömyydestä sekä sen järjestämisestä.

Kassakaapin avainten säilyttäminen. Saatuaan tietää, että useat kaupungin virastot säilyttivät kassakaapinavaimensa kaksoiskappaleen kaapissa, ja että sen johdosta käytännössä olleen avaimen kadotessa oli ollut pakko muuttaa lukkoa tai ovea, rahatoimikamari päätti ²⁾ kehoittaa kaikkia kaupungin laitoksia kuittia vastaan luovuttamaan avaintensa kaksoiskappaleet rahatoimikonttorin holviin säilytettäväksi.

Veroluettelot. Rahatoimenjohtajan kehoituksesta kamari päätti ³⁾ v. 1931 kokeeksi noudattaa veroluetteloiden laatimisessa sellaista menettelytapaa, että ne kirjoitettaisiin rahatoimikonttorissa samalla kuin veroliput, jotka oli jaettava heti, ennenkuin veroluettelot asetettiin yleisön nähtäväksi.

V:n 1930 talousarvio. Kaupunginvaltuuston vahvistettua ⁴⁾ v:n 1930 talousarvion rahatoimikamari päätti ⁵⁾ huomauttaa Suomalaiselle oopperalle, että kaupunginvaltuuston päätökseen sisältyvä määräys avustuksen antamisesta oopperalle ilman ehtoja koski ainoastaan kamarin esittämää ehtoa yhden ruotsinkielisen näytännön antamisesta, joten ooppera siis kuten edellisinä vuosinakin oli velvollinen antamaan 8 kansannäytäntöä puolin tai vielä halvemmin lipunhinnoin. Samalla kamari päätti ilmoittaa Suomen kansallisteatterille, Svenska teaternille ja Kansan näyttämölle, että ne v. 1930 olivat velvolliset antamaan vastaavasti 25, 25 ja 10 kansannäytäntöä puolin tai vielä halvemmin lipunhinnoin.

V:n 1931 talousarvio. Talousarvioehdotuksen käsittelyn tuli ⁶⁾ tapahtua samassa järjestyksessä kuin ennen ⁷⁾, ja kaupunginvaltuuston talousarviovaliokunnan edustajat oli kutsuttava kamarin kokouksiin vasta ehdotuksen ollessa valmiina toiseen lukemiseen. Sanomalehdistölle ei saanut antaa tietoa, ennenkuin ehdotus oli kamarissa lopullisesti käsitelty.

Rahatoimikamarin sihteeri A. Danielson valittiin ⁸⁾ avustamaan rahatoimenjohtajaa talousarvioehdotuksen laadinnassa syyskuun alusta viimeistään joulukuun 15 p:ään ja neiti T. Leivo samana aikana avustamaan sihteeri Danielsonia.

Talousarvioehdotuksen ruotsintaminen uskottiin ⁸⁾ kamarin notaarille G. Brotherukselle kotityönä tehtäväksi.

Virkasäännön tulkinta. Sen johdosta, että eläinlääkintäbakteriologi J. Sjölundille oli myönnetty virkavapautta opintojen takia ja terveydenhoitolautakunta oli edellyttänyt, että hänellä oli oikeus palkan nostamiseen tältä ajalta, rahatoimikonttori oli tiedustellut, miten voimassa olevan kaupungin viranhaltijain virkasäännön 18 §:n määräys oli tulkittava. Koska maaliskuun 19 p:nä 1882 annettua terveydenhoitolautakunnan johtosääntöä ei ollut kumottu, rahatoimikamari katsoi ⁹⁾, että kaupungin viranhaltijain virkasään-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. helmik. 3,473 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 18 p. helmik. 451 §. — ³⁾ S:n 21 p. lokak. 1,970 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 99. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 28 p. tammik. 273 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. lokak. 1,877 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 263. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 2 p. syysk. 1,641 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. toukok. 1,024 §.

nön 18 §:ää ei voitu soveltaa kyseisen johtosäännön ¹⁾ 17 §:ssä mainittuihin tapauksiin.

Teknillisten laitosten toimialaan kuuluvien töiden suorittaminen. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli anonut rahatoimikamarilta, että kaupunginvaltuuston v. 1921 tekemä päätös ²⁾ teknillisille laitoksille kuuluvien töiden suorittamisesta peruutettaisiin ja sen sijaan määrättäisiin, että asianomaisten kaupunginviranomaisten niiden tehdessä päätöksiä tällaisten töiden suorittamisesta tuli hankkia tarjoukset sekä asianomaisilta laitoksilta että halukkailta urakoitsijoilta, ja että työt oli teetettävä näiden tarjousten perusteella kaupungille kulloinkin edullisimmalla tavalla. Koska kuitenkin kaupunginvaltuuston kyseinen päätös oli tulkittava siten, että asianomaisen viraston oli tehtävä päätöksiä erilaisten töiden suorittamisesta ensi sijassa käännyttävä kaupungin omien teknillisten laitosten puoleen, mikä kuitenkin ei velvoittanut näitä laajentamaan toimintaansa siten, että ne voisivat suorittaa kaikki kaupungin teknilliset työt, ja koska teknillisille laitoksille oli hyvin tärkeitä, että niiltä ensin tiedusteltiin, saattoivatko ne suorittaa tarpeelliset työt, rahatoimikamari päätti ³⁾, ettei esitys aiheuttanut toimenpiteitä.

Kotimaisen teollisuuden suosiminen. Kaupunginvaltuuston päätöksen ⁴⁾ mukaisesti rahatoimikamari päätti ⁵⁾, että samoja periaatteita, jotka valtioneuvosto huhtikunn 10 p:nä 1930 tekemällään päätöksellä oli vahvistanut noudatettaviksi valtion hankinnoissa oli noudatettava myöskin kaupungin hankinnoissa sellaisin lisäyksin, että kotimaisista tarjouksista oli annettava etusija Helsingin kaupungissa toimivien yritysten tekemille, vaikkakin ne olisivat muita hieman korkeammat, sekä että ulkomaisten hankintain kuljetuksen mikäli mahdollista tuli tapahtua Helsingistä kotoisin olevilla laivoilla. Sitten kaupunkin teknillisten laitosten hallitus oli anonut tarkempia määräyksiä, jonka takia kamari päätti ⁶⁾ selvittää edellä mainittua päätöstään siten, että helsinkiläisille liikkeille voitiin maksaa enintään 3 % korkeampi hinta kuin muille. Korkeamman hinnan maksamista kotimaisille ja Helsingissä toimiville liikkeille koskevia määräyksiä tuli soveltaa ainoastaan edellyttäen, että niiden tuotteet laadultaan ja sopivuudeltaan täysin vastasivat ulkomaisia.

Alennuksen saaminen ostoksista. Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ kehoittaa kaikkia kaupungin hallituksia ja lautakuntia valvomaan, että kaupunki sai kaikki ne alennukset, joita eri liikkeet myönsivät asiakkailleen.

Aktiebolaget Herman Lindell osakeyhtiö, Osakeyhtiö Keskuspaprikauppa aktiebolag, Osakeyhtiö Bergström aktiebolag ja Aktiebolaget Th. Wulff osakeyhtiö nimiset toiminimet ilmoittivat, etteivät ne marraskuun 1 p:stä 1930 lähtien enää myöntäneet alennusta kalentereista, almanakoista eikä konttorikirjoista, mikä oli ilmoitettava ⁸⁾ kaikille kaupungin hallituksille ja lautakunnille.

Julkaisujen antaminen kunnalliselle keskustoimistolle. Kunnallinen keskus-toimisto oli rahatoimikamarille osoittamassaan kiertokirjelmässä anonut, että toimistolle lähetettäisiin esityslistat, painetut asiakirjat, asetuskokoelmat y. m. sen kuntain välisenä neuvoja antavana elimenä toimintaansa varten tarvitsemat painotuotteet. Rahatoimikamari päätti ⁹⁾, että tällaiset painotuotteet vastedes lähetettäisiin toimistolle.

¹⁾ Ks. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset s. 905. — ²⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 209. ³⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. maalisk. 655 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 93. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. elok. 1,564 §; ks. Kunnall. asetuskok. s. 32. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. marrask. 2,181 §. — ⁷⁾ S:n s:n 2,205 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. lokak. 2,045 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. maalisk. 587 §.

Kaupunkien finanssitilasto. Tilastokonttori oli anonut rahatoimikamarilta, että kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehet velvoitettaisiin toimitamaan konttorille kaupungin viranomaisten hallussa vuosina 1928—29 olleiden kaupungin omien talojen huoneistojen arvioitua vuokra-arvoa koskevia tietoja, jotka olivat tarpeelliset tilastollisen päätoimiston vaatiman Helsingin kyseisten vuosien finanssitilaston laadintaa varten. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ tämän johdosta kehoittaa kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten puheenjohtajaa antamaan tilastokonttorille sen haluamat tiedot.

Vuokratiedustelu. Sosialiministeriön sosialinen tutkimus- ja tilastotoimisto oli tiedustellut, suostuiko kaupunki myöskin v. 1930 järjestämään tavanmukaisen vuokratiedustelun, mutta tilastokonttorin siltä pyydettyssä lausunnossa ilmoitettua tämän tuntuva turhulta, koska syksyllä tapahtuvassa yleisessä asunto- ja väenlaskennassa kerättäisiin täydelliset tiedot vuokrasta, kamari päätti ²⁾ ilmoittaa sosialiministeriölle, ettei se katsonut kaupungilla olevan syytä osallistua sellaiseen tiedusteluun.

Työnvälitystoimiston Vallilassa oleva haaraosasto. Työnvälitystoimiston johtokunnan esityksestä rahatoimikamari päätti ³⁾, että toimiston Vallilassa olevan haaraosaston toimintaa jatkettaisiin toukokuun aikana, ja osoitti yleisistä käyttövaroistaan 4,700 markkaa juokseviin menoihin sekä vuokrain ja vuokrancerotusten määrärahasta 1,500 markkaa vuokraan.

Eläinklinikan perustaminen. Kaupunginvaltuusto oli v. 1928 valtuuttanut ⁴⁾ rahatoimikamarin sopimaan jonkun laillistetun eläinlääkärin kanssa eläinklinikan ylläpitämisestä Pengerkadun talossa n:o 5, jota paitsi terveydenhoitolautakunnan tuli antaa kamarille ehdotus mainittuun sopimukseen otettaviksi määräyksiksi. Terveydenhoitolautakunnan annettua kyseisen ehdotuksen kamari otti kysymyksen käsiteltäväkseen ja päätti ⁵⁾ perustaa terveydenhoitolautakunnan alaisen eläintenhuoltolaitoksen Pengerkadun varrella sijaitsevaan tätä tarkoitusta varten sisustettuun huoneistoon sekä teki sopimuksen ⁶⁾ eläinlääketieteentohtori H. Söderlundin kanssa laitoksen ylläpitämisestä helmikuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamari päätti ⁷⁾, että laitos tultuaan täydellisesti sisustetuksi avattaisiin lokakuun 1 p:nä.

Kaupungin lämmityslaitteiden hoito. Uskottuaan kiinteistöisännöitsijälle niiden kaupungin kiinteistöjen hoidon, joita ei mikään kaupungin hallitus eikä lautakunta suoranaisesti hoitanut, rahatoimikamari päätti ⁸⁾ anoa Voima- ja polttoainetaloudelliselta yhdistykseltä, että tämä kaupungin kiinteistöjen lämmityslaitteiden hoidon suhteen antaisi isännöitsijälle ne tiedot ja sen avun, jotka se oli sitoutunut jäsenilleen antamaan. Lisäksi kamari päätti ⁸⁾ anoa, että jäljennös yhdistyksen tiedonannoista toimitettaisiin kiinteistöisännöitsijälle.

Teurastamo. Maatalousministeriön eläinlääkintäosasto oli toukokuun 22 p:nä 1930 hyväksynyt Helsingin teurastuslaitos osakeyhtiön Taivallahdessa sijaitsevan teurastamon käyttämisen toistaiseksi, kuitenkin enintään heinäkuun 1 p:ään 1930 asti ehdoin, että ryhdyttiin erinäisiin terveydenhoidon kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin, ja rahatoimikamari päätti ⁹⁾ ilmoittaa tämän yhtiölle.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 25 p. marrask. 2,315 §. — ²⁾ S:n 20 p. toukok. 1,095 §. — ³⁾ S:n 22 p. huhtik. 887 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1928 kert. ss. 33 ja 124. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. tammik. 268 §. — ⁶⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 19. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. syysk. 1,812 §. — ⁸⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 1 p. heinäk. 5,351 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 6 p. kesäk. 1,270 §.

Mjölbbollstadin parantolan valvonta. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ uskoa kaupungille kuuluvain Mjölbbollstadin parantolan sairaspaiikkain valvonnan sairaalahallitukselle.

Tuberkuloosisairaalan paikat. Sairaalahallitus ilmoitti, että tuberkuloosisairaalan kaikki 382 vakinaista aikuisten hoitopaikkaa olivat käytännössä sekä että noin 100 potilasta, joista puolet miehiä, puolet naisia, odotti vuoroaan päästäkseen sairaalaan. Koska oli osoittautunut melkein mahdottomaksi saada paikkoja maaseutuparantoloista, ei ollut muuta keinoa paikkojen puutteen poistamiseksi kuin ylimääräisten paikkain väliaikainen järjestäminen sairaalaan, mikä kävisikin pänsä, koska kuutiosisällys oli riittävän suuri. Rahatoimikamari päätti ²⁾ anoa lääkintöhallitukselta, että kaupunki oikeutettaisiin järjestämään ylimääräisiä sairaspaiikkoja tuberkuloosisairaalaan, kuitenkin ehdoin, ettei tämä vaikuttanut vakinaisista hoitopaikoista maksettavaan valtionapuun. Lääkintöhallitus ilmoitti ³⁾ sittemmin suostuneensa siihen, että huhtikuun 1 p:stä lukien toistaiseksi sai perustaa 36 ylimääräistä sairassijaa eri sairassastojen ruokasaleihin, jolloin päivähuoneita käytettäisiin ruokasaleina.

Vapautus sotapalveluksesta. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ lähettää puolustusministeriölle pyydetyt luettelot kaupungin palveluksessa olevista henkilöistä, jotka vapautusta vakinaisesta sotapalveluksesta koskevan asetuksen mukaisesti olivat vapaat sotapalveluksesta sodan aikana. Samalla rahatoimikamari anoi ministeriöltä samanlaista vapautusta erinäisille asevelvollisille viranhaltijoille, joiden jatkuva viranhoito oli erittäin tärkeä yleisen turvallisuuden kannalta.

Kansakoulujen siivoojattaret. Suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen siivoojattaret olivat anoneet, että heille maksettaisiin palkka kesäkuukausil-takin, jolloin koulutyö oli keskeyksissä. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ kuitenkin evätä anomuksen, mutta samalla kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta, sairaalahallitusta ja kaupungin kansanpuistojen valvojaa sikäli kuin se oli mahdollista järjestämään siivoojattarille sopivaa työtä kesän ajaksi.

Järjestyssäännöt autoliikennellä varten. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾ antaa maistraatille lausunnon ehdotuksesta järjestyssäännöiksi ammattimaisen auto-liikenteen harjoittamista varten Helsingissä.

Herrojen R. Siliuksen ja A. Tapolan annettua kertomuksen opinto-matkasta ⁷⁾, jonka he olivat tehneet tutustuakseen vuokra-autotyyppeihin Tukholmassa, Kööpenhaminassa ja Berliinissä, rahatoimikamari otti ehdotuksen uudelleen käsiteltäväksi ja päätti ⁸⁾ maistraatille antamassaan lausunnossa puoltaa ehdotusta sellaisin muutoksin, että ajokortin saamiseksi vaadittaisiin yhden vuoden ajokokemuksen sijasta ainoastaan puolen vuoden kokemus.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiön n:o 1 uusi yhtiöjärjestys. Kauppa- ja teollisuusministeriö oli maaliskuun 26 p:nä vahvistanut ⁹⁾ Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiölle n:o 1 uuden yhtiöjärjestyksen, ja yhtiön uudeksi nimeksi oli tällöin pantu Asunto-osakeyhtiö Vallilan pienasunnot n:o 1 — Vallgårds småbostäder n:o 1 bostadsaktiebolag.

Tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakennusjärjestys. V. 1917 annetun tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakennusjärjestyksen 2 §:n 2 kohdassa

¹⁾ Rkmin pöytäk. 16 p. jouluk. 2,533 §. — ²⁾ S:n 15 p. helmik. 415 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 4,386 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,496 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. helmik. 370 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. huhtik. 756 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 295. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 14 p. marrask. 2,185 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 12 p. marrask. 7,073 §.

säädetään ¹⁾, että tehdastontille saa myös rakentaa ainoastaan makasiineja tai voi sen käyttää varastopaikaksi. Tämä määräys on kuitenkin johtanut siihen, että tehdastontteja esim. Teollisuuskadun varrella ilmeisesti on ostettu keinoteltutarkoituksessa ja käytetty yksinomaan varastopaikoiksi, koska ne voimassa olevien myyntiehtojen mukaisesti ovat olleet edullisempia kuin tavalliset rautatien varrella sijaitsevat vuokratut varastopaikat. Koska kyseinen määräys tämän vuoksi kamarin mielestä oli saatava muutetuksi, kamari päätti ²⁾ kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta antamaan lausunnon asiasta ja ehdotuksen kyseisen kohdan muuttamiseksi. Samalla kamari päätti pyytää hallituksen lausuntoa siitä, olisiko puheena olevaa rakennusjärjestystä muiltakin kohdiltaan muutettava paremmin vallitsevia oloja vastaavaksi.

Majoituslautakuntaa kehoitettiin ³⁾ antamaan ehdotus menoimensä vähentämiseksi sekä uudeksi ohjesäännökseen.

Hietaniemen uimarannan järjestyssäännöt. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ vahvistaa Hietaniemen uimarannalle seuraavat järjestyssäännöt ja julistukset:

1) Hietarannan rantakylpyläalueella on vältettävä kaikkea, mikä häiritsee rauhaa ja järjestystä tai on hyvän tavan vastaista. Aikuisten pallopelit ja muut sellaiset urheiluharjoitukset, jotka voivat vahingoittaa muita, ovat kielletyt. Samoin on hiekan heittelemine ja potkimine kielletty. Pullojen ja lasien käyttämistä varsinaisella hiekka-alueella vältettäköön; niiden heittelemine ja rikkomine on kaikkialla rantakylpyläalueella jyrkästi kielletty. Lasisirujen y. m. s. heittelemine veteen ja rantakylpyläalueelle yleensä on samoin ankarasti kielletty. Pienimmätkin lasisirut y. m. s. on onnettomuksien estämiseksi vietävä säiliöihin. Vaatteissa olevien neulojen, lukkoneulojen y. m. suhteen kehoitetaan mitä suurimpaan huolellisuuteen hiekalla riisuuduttaessa ja pukeuduttaessa, jotteivät ne yhteiseksi vaaraksi putoaisi hiekkaan tai veteen.

2) Uimapukua on käytettävä.

3) Pääsy on kielletty juopuneilta sekä henkilöiltä, joilla on ihottumaa, avoimia haavoja tai pahennusta herättäviä taudinilmiöitä ruumiissaan.

4) Vakavan onnettomuuden sattuessa on soitettava rannalle sijoitettua hälytyskelloa. Sen turhanaikainen käyttäminen on ankarasti kielletty samoin kuin pelastusvälineiden tarpeeton käyttö. Uimataidottomia kehoitetaan noudattamaan varovaisuutta.

5) Kielletty on:

- a) koirien y. m. eläinten pitäminen hiekka-alueella;
 - b) kaupusteleminen, ammattien harjoittaminen, mainoslehtien jakaminen j. n. e. ilman asianomaista lupaa;
 - c) tulen sytyttäminen, keittäminen ja telttojen pystyttäminen;
 - d) veneellä liikkuminen uima-alueella tai veneiden sijoittaminen uimarannalle;
 - e) tupakoiminen pukeutumissuojassa;
 - f) ajoneuvojen — myös polkupyörien — jättäminen muualle kuin niitä varten varatuille paikoille; ja
 - g) istutusten tallaaminen sekä vaatteiden asettaminen niille tai aidoille.
- 6) Löytötavarat on luovutettava pukeutumissuojan kassanhoitajalle.
- 7) Siisteyttä on noudatettava sekä rannalla että vedessä. Paperi- y. m. jätteet on vietävä paperikoreihin.

¹⁾ Ks. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset s. 609. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. toukok. 955 §. — ³⁾ S:n 11 p. tammik. 107 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. kesäk. 1,296 §.

8) Rantakylpylä pidetään avoinna klo 7:stä pimeään tuloon, ei kuitenkaan kauemmin kuin klo 22:een. Sulkeminen tiedoitetaan erityisellä merkinannolla.

9) Henkilö, joka ei noudata näiden järjestyssääntöjen määräyksiä tai joka käyttäytyy häiritsevästi tai sopimattomasti, toimitetaan heti pois rantakylpyläalueelta. Vahingonteosta ja ilkkuvallisuudesta saatetaan syyllinen ankarimpaan lain määräämään rangaistukseen.

10) Rantakylpylän henkilökunta on velvollinen valvomaan järjestystä, turvallisuutta ja puhtautta kylpyläalueella. Sen tässä suhteessa antamia määräyksiä on ehdottomasti noudatettava. Mahdolliset valitukset on tehtävä uimarannan järjestysmiesten esimiehelle tai kaupungin kansanpuistojen valvojalle rahatoimikamarin osoitteella.

Oman viihtyisyytensä ja turvallisuutensa vuoksi yleisöä kehoitetaan tarkasti ottamaan huomioon seuraavat seikat:

1) Lasi on rantakylpylän vaarallisin vihollinen. Käsitelkää sen vuoksi pulloja ja lasia äärimmäisen varovasti, älkää missään tapauksessa heitelkö ja rikkoko niitä! Jos löydätte lasisiruja, niin viekää pienimmätkin ehdottomasti säiliöihin!

2) Säilyttäkää hiekka puhtaana! Viekää paperit y. m. jätteet säiliöihin!

3) Huolehtikaa myös veden säilymisestä puhtaana!

4) Hiekan heittelemine ja potkimine sekä kovilla palloilla harjoitetut pelit aikaansaavat helposti onnettomuuksia; välttäkää siis kaikkea sellaista! Lasten palloleikit ja aikuistenkin täysin vaarattomat pallo- y. m. leikit ovat sen sijaan vartijain luvalla sallittuja.

5) Käyttäkää uimapukua!

6) Nauttikaa vapaasti auringosta, hiekasta ja vedestä, mutta tehkää se noudattaen kaikessa siisteyttä ja hyvää tapaa.

7) Neuvoja tai apua tarvitessanne kääntykää uintivartijain tai muun rantahenkilökunnan puoleen, jotka auliisti antavat ohjeita.

Kansanpuistoliiikenteen aikataulut rahatoimikamari vahvisti ¹⁾.

Muinaismuistojen suojelu. Muinaistieteellisen toimikunnan esihistoriallisen osaston esityksestä rahatoimikamari päätti ²⁾, että erinäisiä kaupungin maalla olevia hautaroukkioita säilytettäisiin, sekä antoi rakennuskonttorille tehtäväksi yksissä neuvoin toimikunnan kanssa hankkia tarvittavat taulut ja aidata kyseiset roukkiot.

Kivenmurskaamisen aiheuttama valitus. Erinäisten Mechelininkadun varrella olevien kiinteistöjen omistajat olivat tehneet Hietaniemenkadun varrella olevaa amiesitetehdasta ja siihen liittyvän kivenmurskaamon toimintaa koskevan valituksen, ja kamari päätti ³⁾, että kivenmurskaaminen oli lopetettava mahdollisimman pian, viimeistään syyskuun 1 p:nä 1931.

Matkakertomuksia antoivat ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja A. Boström ⁴⁾, arkkitehti J. E. Paalanen ⁵⁾, rakennuskonttorin katu- ja viemäri-osaston avustava työpäällikkö R. Granqvist ⁶⁾, köyhäinhuoltolautakunnan toimitusjohtaja H. Myhrberg ⁷⁾, Oulunkylän lastenkodin johtajatar E. Boström ⁸⁾, sähkölaitoksen varastonhoitaja E. Adamson ⁹⁾, rakennuskonttorin huonerakennusosaston avustava arkkitehti A. Hytönen ¹⁰⁾, toinen kaupungin-

¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 3 p. huhtik. 4,368 § ja 23 p. huhtik. 4,570 §. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. toukok. 1,063 §. — ³⁾ S:n 17 p. lokak. 1,912 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. tammik. 40 §. — ⁵⁾ S:n s:n 41 §. — ⁶⁾ S:n 24 p. tammik. 204 §. — ⁷⁾ S:n s:n 215 §. — ⁸⁾ S:n s:n 216 §. — ⁹⁾ S:n s:n 217 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 218 §.

vouti L. Merus ¹⁾, valmistavan poikain ammattikoulun opettaja E. O. Stenij ²⁾, rahatoimikonttorin osastopäällikkö K. H. Öhman ³⁾, ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastaja R. Malmberg ⁴⁾, kolmas palomestari L. Gustafsson ⁵⁾, kaasulaitoksen piirustaja R. Taxell ⁶⁾, avustava satamakapteeni C. Nygrén ⁷⁾, kirjapainonjohtaja I. Laine ⁸⁾, ammattientarkastaja I. Schreck ⁹⁾, kunnallisuusneuvosmies Y. Similä ¹⁰⁾, rakennuskonttorin huonerakennusosaston rakennusmestari K. Nyman ¹¹⁾, naisten työtuvan toimitusjohtaja L. Laurin ¹²⁾, toinen palomestari A. Leskinen ¹³⁾, kunnalliskodin käsitöiden johtajatar V. Salmi ¹⁴⁾, rakennustarkastuskonttorin ensimmäinen apulaisrakennusinsinööri M. Malmberg ¹⁵⁾, kirjaltaja V. J. Savolainen ¹⁶⁾, sähkölaitoksen velotuksen esimies A. L. Lagercrantz ¹⁷⁾, kunnalliskodin ja työlaitoksen pesulaitoksen johtajatar S. Fellman ¹⁸⁾, rouva M. Schultz-Cajander ¹⁹⁾ sekä suomenkielisten kansakoulujen toinen tarkastaja A. Jotuni ²⁰⁾.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön talon omistusoikeus. Helsingin talojen raittiin elämän edistämislitto anoi kamarilta, että kaupunki ja valtio määräisivät jonkun sopivan henkilön tutkimaan korttelissa n:o 73 sijaitsevalla Fredrikinkadun tontilla n:o 4 olevan Helsingin anniskeluosakeyhtiön talon omistusoikeuskysymystä. Asiamies ilmoitti tämän johdosta, että kamari jo aikaisemmin oli käsitellyt tätä kysymystä tekemättä kuitenkaan lopullista päätöstä, sekä että hän oli neuvotellut sosialiministeriön asianomaisen virkamiehen ja kauppakorkeakoulun professorin K. Kaupin kanssa, joista viimeksimainittu oli ottanut asian tutkittavakseen ja luvannut antaa siitä lausunnon saatuaan asianomaisen määräyksen.

Rahatoimikamari päätti ²¹⁾ antaa professori Kaupille tehtäväksi kirjallisen lausunnon antamisen siitä, oliko puheena olevalla kaupungissa edelleen toimivalla yhtiöllä mahdollisesti sellaista vararahastoa tai muuta omaisuutta, erityisesti kiinteistöä, joka paloviinan ja muiden poltettujen tai tislattujen väkijuomain myynnistä, kuljetuksesta ja varastoisesta v. 1892 annetun asetuksen 9 §:n mukaisesti oli luovutettava valtiolle ja kaupungille, sekä selvittää, mihin toimenpiteisiin valtion ja kaupungin olisi ryhdyttävä saadakseen haltuunsa niille kuuluva omaisuus, jos kysymykseen saatiin myöntävä vastaus.

Vielä kamari päätti, että kaupunki maksaisi puolet professori Kaupin palkkiosta, joka sopimuksen mukaisesti sai yhteensä nousta enintään 5,000 markkaan.

Talojen arviointi. Rahatoimikamari antoi rakennuskonttorille tehtäväksi ²²⁾ Pengerkadun 11:ssä sijaitsevan Sokeainyhdistyksen omistaman talon ja tontin arvioimisen.

Osoitenumerojen muuttaminen. Maistraatille antamassaan lausunnossa rahatoimikamari päätti ²³⁾ puoltaa Asunto-osakeyhtiö Vuorikatu 9:n anomusta korttelissa n:o 37 olevain Kaisaniemenkadun tonttien osoitenumeroiden muuttamisesta. Maaliskuun 22 p:nä tekemällään päätöksellä maistraatti sittemmin oli vahvistanut ²⁴⁾ niiden muutetut osoitenumerot.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 28 p. tammik. 267 §. — ²⁾ S:n 1 p. maalisk. 513 §. — ³⁾ S:n s:n 514 §. — ⁴⁾ S:n s:n 515 §. — ⁵⁾ S:n s:n 516 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. huhtik. 878 §. — ⁷⁾ S:n 20 p. toukok. 1,100 §. — ⁸⁾ S:n 6 p. kesäk. 1,251 §. — ⁹⁾ S:n s:n 1,252 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,384 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. syysk. 1,639 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. syysk. 1,713 §. — ¹³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 5 p. marrask. 6,990 §. — ¹⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 14 p. marrask. 2,215 §. — ¹⁵⁾ S:n s:n 2,216; — ¹⁶⁾ S:n 21 p. marrask. 2,255 §. — ¹⁷⁾ S:n s:n 2,256 §. — ¹⁸⁾ S:n 12 p. jouluk. 2,498 §. — ¹⁹⁾ S:n s:n 2,499 §. — ²⁰⁾ S:n 19 p. jouluk. 2,563 §. — ²¹⁾ S:n 30 p. syysk. 1,826 §. — ²²⁾ S:n 5 p. syysk. 1,661 §. — ²³⁾ S:n 15 p. maalisk. 625 §. — ²⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 4,391 §.

Kulosaaren huvilakaupungin asemakaava. Kulosaaren huvilakaupungin kunnanvaltuutettujen v. 1928 anottua maaherralta Kulosaaren huvilakaupungin asemakaavan vahvistamista kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta oli lähettänyt ¹⁾ asian rahatoimikamariin antaen sille tehtäväksi ryhtyä neuvotteluihin Kulosaaren huvilakaupungin kunnanviranomaisten kanssa asemakaavaehdotuksen muuttamisesta siten, ettei sitä ulotettaisi kaupungille kuuluvaan saaren pohjoisosaan. Rahatoimikamari päätti ²⁾ tämän johdosta pyytää Kulosaaren huvilakaupungin kunnanvaltuustoa valitsemaan edustajat, joiden kanssa kaupunki voisi neuvotella edellä mainitusta asiasta, ja valitsi kaupunginjohtaja A. Castrénin kamarin puolesta ottamaan osaa neuvotteluihin huvilakaupungin edustajain kanssa. Vielä kamari päätti kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta laatimaan kaupungille kuuluvan Kulosaaren osan alustavan jaotuskaavaehdotuksen ottaen huomioon Kulosaaren kirkkovaltuutettujen anomaa kirkkotonttia koskevan valmisteluvaliokunnan toivomuksen.

Vanhankaupungin—Malmin maantie. Tie- ja vesirakennushallitus oli anonut, että rahatoimikamari antaisi lausunnon kahdesta vaihtopuolisesta ehdotuksesta, jotka koskivat Vanhankaupungin—Malmin maantien oikaisemista ja varustamista betonijoradalla 460 m:n pituudelta. Rahatoimikamari päätti ³⁾ hallitukselle osoittamassaan kirjelmässä puoltaa vaihtoehdotusta n:o II, joka enemmän kuin toinen vastasi rakennuskonttorin laatimaa ehdotusta eikä vaikeuttaisi tien vastaista leventämistä.

Rahatoimikamarin viranhaltijat. Kamarin teknilliselle sihteerille K. Hård af Segerstadille myönnettiin ⁴⁾ sairauden takia virkavapaus huhtikuun 28 p:n ja elokuun 15 p:n väliseksi ajaksi, josta yksi kuukausi olisi tavallista kesälomaa, ja sosialilautakunnan sihteerii A. Eriksson määrättiin tänä aikana hoitamaan mainittua virkaa saaden palkkioksi kyseisten virkain pohjapalkkojen välisen erotuksen, sekä heinäkuulta ⁵⁾ laskun mukaisen korvauksen.

Rahatoimikamari antoi asiamiesosaston notaarille T. Törnblomille tehtäväksi ⁶⁾ asiamiehen kesäloman aikana oman toimensa ohella hoitaa tämän virkaa.

Asiamiesosaston ylimääräisenä apulaisena palvelleen lakitieteenylioppilas R. Laxin ilmoitettua haluavansa luopua virastaan helmikuun 15 p:stä lukien rahatoimikamari päätti ⁷⁾ vapauttaen ylioppilas Laxin tästä toimesta ottaa ylimääräiseksi apulaiseksi mainitusta päivästä lukien v:n 1930 loppuun lakitieteenylioppilas H. Arvidssonin 2,000 markan kuukausipalkkiosta, joka maksettaisiin osaston tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Rahatoimikamari päätti ⁸⁾, että eversti I. Lydman edelleen ja kunnes kiinteistölautakunta toisin määräsi, hoitaisi tori- ja kauppahallivalvojan virkaa nauttien entisiä palkkaetujaan.

Samoin kamari päätti ⁹⁾, että kiinteistöisännöitsijä S. Puranen toistaiseksi ja kunnes kaupunginhallitus toisin määräsi hoitaisi kaupungin kansanpuistojen valvojan virkaa nauttien entisiä palkkaetujaan.

Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ ottaa herra J. Andersinin tilapäiseksi apulaiseksi kamarin kiinteistöosastolle 2,000 markan kuukausipalkkiosta; hänen tehtävänään olisi kaupungin palovakuutuksia koskevan korttirekisterin laatiminen.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 9. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. maalisk. 633 §. — ³⁾ S:n 18 p. maalisk. 653 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. huhtik. 942 §, 13 p. toukok. 1,019 § ja 26 p. kesäk. 1,405 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,406 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. kesäk. 1,310 §. — ⁷⁾ S:n 4 p. helmik. 323 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. jouluk. 2,641 §. — ⁹⁾ S:n s:n 2,642 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. tammik. 176 §.

Ylimääräiseksi apulaiseksi kamarin kiinteistöosastolle otettiin ¹⁾ loka-kuun 20 p:stä lähtien toistaiseksi herra J. Milan 2,000 markan kuukausipalkkiosta, joka maksettaisiin kamarin tilapäisen työvoiman määrärahasta.

Rahatoimikamari päätti ²⁾ palkata kansliaansa asiapojan kesäkuukausiksi osoittaen tähän tarkoitukseen 1,500 markkaa tilapäisen työvoiman määrärahasta. Kyseiseen toimeen valittiin ³⁾ sittemmin nuorukainen S. Österberg.

Rahatoimikonttorin viranhaltijat. Rahatoimikonttorin kahteen haettavaksi julistettuun ⁴⁾ korkeamman palkkaluokan konttoriapulaisenvirkaan valittiin ⁵⁾ rouva E. Hellberg ja neiti S. Vainikainen heinäkuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikonttorin konttoriapulaiselle E. Strahoffille myönnettiin ⁶⁾ ulkomaanmatkan takia virkavapaus 6 kuukaudeksi joulukuun 16 p:stä lukien ja hänen sijaisekseen valittiin konttoriapulainen H. Bolinder, jonka virkaa hoiti neiti A. Leiqvist, kukin nauttien vastaavaan virkaan kuuluvia palkkaetuja.

Konttoriapulaiselle M. Borgille myönnettiin ⁷⁾ sairauden takia virkavapaus helmikuun 17 p:n ja huhtikuun 16 p:n sekä heinäkuun 16 p:n ja syyskuun 15 p:n väliseksi ajaksi.

Konttoriapulaiselle M. Heinille myönnettiin ⁸⁾ sairauden takia virkavapaus kuukaudeksi huhtikuun 10 p:stä lukien.

Kansanpuistot. Rahatoimikamari valitsi ⁹⁾ kamreeri A. Heliän elokuun aikana toimimaan kansanpuistojen valvojan kesälomasijaisena 1,500 markan palkkiosta, joka maksettaisiin kansanpuistojen kesälomasijaisten määrärahasta.

Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ järjestää kansanpuistojen työntekijäin palkanmaksun samalla tavalla kuin kaupungin muilla työmailla.

Koska oli sattunut, että kansanpuistojen palveluksessa olevat henkilöt luvatta ja ilmoittamatta siitä valvojalle olivat poistuneet toimistaan saarilta, rahatoimikamari päätti ¹¹⁾, että valvojan tällaisissa tapauksissa tuli vaatia selitys asianomaiselta, jonka jälkeen asia oli ilmoitettava kansanpuistojen jaostolle.

Tämän mukaisesti Korkeasaaren kaitsijalta A. Häggiltä oli pyydetty selitys sen johdosta, että hän oli luvatta poistunut kyseiseltä saarelta, ja kamari päätti ¹²⁾ sen jälkeen kun Häggin selityksestä oli käynyt ilmi, ettei hänellä ollut mitään vakinaista vapaapäivää viikossa, että hänelle oli myönnettävä yksi vapaapäivä viikossa, nimittäin joka sunnuntai. Samalla Hägg siirrettiin vastaavaan toimeen Varsasaarelle toukokuun 1 p:stä lukien entisin palkkaeduin. Kansanpuistojen v. t. valvoja ilmoitti sittemmin, että Hägg oli käyttäytynyt uppiniskaisesti häntä kohtaan eikä nimenomaisista ohjeista huolimatta ollut heti noudattanut kamarin edellä mainittua päätöstä. Tämän johdosta kamari päätti ¹³⁾ huomauttaa herra Häggille, että hänen irtisanomisen uhalla ehdottomasti oli noudatettava rahatoimikamarin päätöksiä ja valvojan ohjeita.

Seurasaaren kaitsija F. E. Mannila irtisanottiin ¹⁴⁾ toimestaan maaliskuun 1 p:stä lukien; tästä herra Mannila sittemmin valitti rahatoimikamarille, joka kuitenkin päätti ¹⁵⁾, ettei valitus aiheuttanut toimenpidettä. Herra Mannila otettiin ¹⁶⁾ sittemmin toistaiseksi kaitsijaksi Mustikkamaalle.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. lokak. 1,923 §. — ²⁾ S:n 17 p. toukok. 1,076 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 1 p. heinäk. 5,315 §. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 23 p. toukok. 1,125 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,378 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. marrask. 2,141 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. helmik. 472 §, 22 p. maalisk. 689 § ja 29 p. heinäk. 1,507 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. toukok. 1,048 §. — ⁹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 29 p. heinäk. 5,564 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. tammik. 3,360 §. — ¹¹⁾ S:n s:n 3,359 §. — ¹²⁾ S:n 21 p. helmik. 3,698 §. — ¹³⁾ S:n 12 p. toukok. 4,935 §. — ¹⁴⁾ S:n 28 p. tammik. 3,354 §. — ¹⁵⁾ S:n 21 p. helmik. 3,697 §. — ¹⁶⁾ S:n 3 p. huhtik. 4,385 §.

Seurasaaren kansanpuiston kaitsijaksi valittiin ¹⁾ herra A. Nyman toukokuun 26 p:stä lukien 1,900 markan kuukausipalkkiosta, siitä vähennettynä 600 markkaa kuukaudessa luontoisetujen korvaukseksi; kyseinen palkkio maksettaisiin Seurasaaren palkkiomäärärahasta.

Korkeasaaren kivennäiskokeelman vartijaksi otettiin ²⁾ toukokuun 1 p:n ja lokakuun 1 p:n väliseksi ajaksi rouva A. V. Hellman 500 markan kuukausipalkasta, joka maksettaisiin Korkeasaaren tilapäisen työvoiman palkkauspäärärahasta.

Rahatoimikamarin päätettyä ³⁾, että Korkeasaaren palkattaisiin ammattitaitoinen puutarhuri toukokuun 1 p:stä lukien, tätä tointa oli hakenut yhteensä 30 henkilöä, ja kamari päätti ⁴⁾ valita kyseiseen toimeen puutarhuri O. Hellmanin 2,300 markan kuukausipalkkioiden.

Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ palkata eläinten hoitajan Korkeasaaren eläintarhaan sekä myöntää tätä varten tilapäisen työvoiman määrärahaan 12,400 markan lisäyksen, joka maksettaisiin pääluokkaan Kiinteä omaisuus sisällystyistä kamarin käyttövaroista.

Korkeasaaren eläinten hoitajaksi valittiin ⁶⁾ sittemmin E. Kanerva heinäkuun 1 p:stä lukien.

Korkeasaaren eläinten hoitaja I. Ekebon erosi ⁷⁾ toimestaan ja hänen tilalleen otettiin ⁸⁾ herra B. V. Bergenström marraskuun 1 p:stä lukien.

Länt. Pihlajasaaren vartioiminen tammikuun 1 p:n ja toukokuun 1 p:n välisenä aikana uskottiin ⁹⁾ It. Pihlajasaaren vartijalle A. E. Kavoniukselle 1,000 markan kuukausipalkkiosta, joka maksettaisiin Länt. Pihlajasaaren ylimääräisen työvoiman määrärahasta.

Länt. Pihlajasaaren kansanpuiston kaitsijaksi otettiin ¹⁰⁾ herra A. W. Rehn toukokuun 1 p:stä lukien. Herra Rehn irtisanottiin ¹¹⁾ sittemmin toimestaan ja herra A. Salonen valittiin toistaiseksi kokeeksi hänen tilalleen.

Varsasaaren kaitsija O. Lepistö oli valittanut siitä, että hänet oli irtisanottu toimestaan tammikuun 15 p:stä lukien, sekä anoi, että irtisanominen peruutettaisiin tai hänelle ainakin myönnettäisiin $\frac{1}{2}$ kuukauden irtisanomisaika. Rahatoimikamari päätti ¹²⁾ kuitenkin pysyttää irtisanomisen ennallaan, mutta niin, että Lepistö sai palkan koko tammikuulta.

Tilapäisen kaitsijan palkkaamiseksi Hietaniemen uimarannalle kesäkuun 1 p:stä lukien rahatoimikamari osoitti ¹³⁾ yleisistä käyttövaroistaan 13,300 markkaa.

Keskuskeittola. Keskuskeittolan johtokuntaan valittiin ¹⁴⁾ vuodeksi 1930 professori C. Tigerstedt sekä rouvat H. Gebhard ja O. Tainio jäseniksi sekä filosofianmaisteri G. Estlander ja rouva H. Seppälä varajäseniksi. Professori Tigerstedt olisi johtokunnan puheenjohtaja ja keskuskeittolan toimitusjohtaja.

Professori C. Tigerstedtin kuoltua rahatoimikamari päätti ¹⁵⁾ valita puheenjohtajaksi ja jäseneksi hänen tilalleen johtokunnan varajäsenen filosofianmaisteri G. Estlanderin, joka samalla toimisi keskuskeittolan toimitusjohtajana 3,000 markan kuukausipalkasta elokuun 1 p:stä vuoden loppuun. Toimitusjohtajan palkka maksettaisiin elokuun 1 p:ään asti professori Tigerstedtin oikeudenomistajille.

¹⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. toukok. 4,932 §. — ²⁾ S:n 3 p. huhtik. 4,377 §. —

³⁾ Rkmrin pöytäk. 1 p. maalisk. 518 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 3 p. huhtik. 4,382 §. —

⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. maalisk. 686 §. — ⁶⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. kesäk. 5,165 §. —

⁷⁾ S:n 25 p. syysk. 6,439 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. lokak. 6,857 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. tammik. 3,346 §.

— ¹⁰⁾ S:n 3 p. huhtik. 4,375 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. elok. 5,595 §. — ¹²⁾ S:n 28 p. tammik. 3,358 §.

— ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 17 p. toukok. 1,058 §. — ¹⁴⁾ S:n 3 p. tammik. 9 §. — ¹⁵⁾ S:n 5 p. elok. 1,526 §.

Naisten työtuvan johtokuntaan valittiin ¹⁾ kertomusvuodeksi varatuomari O. Kauppi puheenjohtajaksi sekä kamarin jäsen Leopold, toimittaja A. Luostarinen, rouva E. Reinilä-Hellman ja johtaja V. V. Salovaara jäseniksi.

Eroamislavollisen viranhaltijan oikeus pysyä virassaan. Tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydman oikeutettiin ²⁾ jäämään virkaansa vuoden loppuun loka-kuun 26 p:stä lukien, jolloin hän täytti 66 vuotta.

Rahatoimikamarin kehoitettua musiikkilautakuntaa ilmoittamaan, ketkä sen viranhaltijat oli oikeutettu edelleen pysymään virassaan huolimatta siitä, että olivat täyttäneet 65 vuotta, mainittu lautakunta ilmoitti, että ainoastaan kaupunginorkesterin taiteelliselle johtajalle professori R. Kajanukselle oli myönnetty tällainen oikeus. Rahatoimikamari merkitsi ³⁾ ilmoituksen tiedoksi.

Oikeus pitää sivuvirkoja. Seuraavat henkilöt oikeutettiin vakinaisen kunnallisen virkansa ohella hoitamaan alla mainittuja sivuvirkoja:

revisionikonttorin avustava revisori Y. Wahlroos toistaiseksi hoitamaan Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiön n:o 2 isännöitsijänvirkaa ⁴⁾;

ammattientarkastaja I. Schreck lukuvuonna 1930—31 opettamaan Suomalaisessa lyseossa ⁵⁾;

aluelääkäri R. Forsius toistaiseksi hoitamaan Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin koululääkäriinvirkaa ⁶⁾;

tuberkuloosihuoltotoimiston apulaislääkäri P. Hj. Tallberg toistaiseksi hoitamaan diakonissalaitoksen Pitäjänmäellä olevan lastenkodin lääkäriinvirkaa ⁷⁾;

Marian sairaalan lastenosaston ylilääkäri A. de la Chapelle kesäkuun 1 p:stään hoitamaan terveydellisten tutkimusten laboratorion bakteriologisen osaston johtajanvirkaa ⁸⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan apulaisasiamies I. Oppman toistaiseksi hoitamaan Helsingin seurakuntain kirkkovaltuuston sihteerintointa ⁹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettaja J. O. Metsikkö lukuvuonna 1930—31 hoitamaan opettajanvirkaa lääninvankilassa ¹⁰⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettaja A. Tynell lukuvuonna 1930—31 toimimaan valtioneuvoston julkaisuvaraston ylimääräisenä virkailijana ¹¹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettaja V. Kanerva lukuvuonna 1930—31 palvelemaan Suomen vankeusyhdistyksen toimistossa ¹²⁾;

Barnabo nimisen lastentarhan johtajatar H. Bengelsdorff v. 1931 hoitamaan Helsingin pohjoisen ruotsalaisen seurakunnan pastorinkanslian kanslistinvirkaa ¹³⁾;

Barnabo nimisen lastentarhan opettajatar B. Luther v. 1931 toimimaan Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton kirjastonhoitajana ¹⁴⁾;

suomenkielisen työväenopiston johtaja Z. Castrén lukuvuonna 1930—31 toimimaan yliopiston dosenttina ¹⁵⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssi W. Mellberg yhden vuoden ajan kesäkuun 1 p:stä lukien hoitamaan yleisesikunnan kirjaston amanuenssinvirkaa ¹⁶⁾;

sähkölaitoksen toimitusjohtaja A. Marsio kertomusvuonna valvomaan Riihimäen sähkö- ja sahalaitoksen sähköosastoa ¹⁷⁾;

¹⁾ Rkmin pöytäk. 3 p. tammik. 10 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 1,672 §. — ³⁾ S:n 7 p. marrask. 2,130 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. helmik. 310 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. elok. 1,593 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. tammik. 257 §. — ⁷⁾ S:n 14 p. tamik. 125 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. tammik. 256 §. — ⁹⁾ S:n s:n 255 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. kesäk. 1,348 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. syysk. 1,717 §. — ¹²⁾ S:n s:n 1,718 §. — ¹³⁾ S:n 16 p. jouluk. 2,531 §. — ¹⁴⁾ S:n s:n 2,532 §. — ¹⁵⁾ S:n 3 p. lokak. 1,841 §. — ¹⁶⁾ S:n 12 p. syysk. 1,706 §. — ¹⁷⁾ S:n 21 p. tammik. 187 §.

sähkölaitoksen ensimmäinen käyttöinsinööri R. E. Brummer toistaiseksi toimimaan Kosken tehtaan sähkönkäytön neuvojana ¹⁾;

rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston avustavat insinöörit W. Starck ja H. A. Relander lukuvuonna 1930—31 toimimaan ylimääräisinä tnttiopettajina ²⁾ Helsingin teollisuuskoulussa;

rakennuskonttorin kaupunginaseமாகাവാosaston avustava arkkitehti V. Tuukkanen toimimaan yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan ylimääräisenä rakennustekniikan opettajana ³⁾; sekä

rakennuskonttorin kamreeri R. Brandt hoitamaan Oulunkylän kunnan kamreerinvirkaa ⁴⁾.

Lupa asua kaupungin ulkopuolella myönnettiin anomuksesta alla mainituille kunnan viranhaltijoille:

rahatoimikonttorin konttoriapulaiselle E. Söderholmille ⁵⁾;

rahatoimikonttorin konttoriapulaiselle E. Strahoffille ⁶⁾;

ammattien ylitarkastajalle A.-L. Levannolle ⁷⁾; sekä

rakennuskonttorin rakennusmestarille G. Strömille ⁸⁾.

Tilintarkastajain vaali. Uimahalli osakeyhtiön tilien tarkastajaksi valittiin ⁹⁾ kaupunginkamreeri P. J. Björk.

Sokeainyhdistyksen Helsinki nimisen yhdistyksen tilien tarkastajaksi valittiin ¹⁰⁾ kaupunginkamreeri P. J. Björk ja varalle rahatoimikonttorin osastopäällikkö E. Jernström.

Kaupungin jäsenyys yhdistyksissä. Matkailupropagandan keskustoimikunta anoi rahatoimikamarilta, että kaupunki liittyisi järjestön jäseneksi ja valitsisi edustajansa siihen. Kamari oli periaatteellisesti suostuvainen tähän, mutta koska järjestön sääntöjä ei vielä ollut vahvistettu eikä ollut tietoa järjestöön liittymisestä kaupungille mahdollisesti aiheutuvista taloudellisista uhrauksista, kamari katsoi ¹¹⁾, ettei kaupungin lopullisesti tullut liittyä järjestöön. Sitä vastoin kamari päätti ¹²⁾ valita kaupungin edustajaksi järjestön perustavaan kokoukseen kamarin jäsenen von Frenckellin. Sittemmin kamari päätti ¹²⁾, että kaupunki lopullisesti liittyisi mainitun järjestön jäseneksi, ja valitsi kaupungin edustajaksi keskustoimikuntaan kaupunginjohtaja A. Castrénin.

Rahatoimikamarin edustajat hallituksissa, lautakunnissa y. m. Kamarin edustajaksi kaupungin yleisten töiden hallitukseen valittiin ¹³⁾ jäsen Estlander, kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen kanslianjohtaja Andersin ja maatalouslautakuntaan jäsen Levonius.

Jäsen Levoniukselle annettiin tehtäväksi ¹⁴⁾ edustaa kamaria v:n 1930 kaupungin kiinteän omaisuuden katselmuksessa.

Kaupungin edustajiksi Mjölbollstadin parantolan hallitukseen rahatoimikamari päätti ¹⁵⁾ valita v:n 1932 loppuun lääketieteenlensiaatti E. F. Qvarnströmin ja lääketieteenlensiaatti P. Hj. Tallbergin, edellisen vakinaiseksi ja jälkimmäisen varajäseneksi.

Uudenmaan suomenkielisten kuntain keuhkotautiparantolan väliaikaiseen johtokuntaan valittiin ¹⁶⁾ jäseniksi kanslianeuvos H. J. Boström, lääketieteen- ja kirurgiantohtori K. F. Hirvisalo ja lääketieteenlensiaatti V. Seppänen.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 15 p. helmik. 434 §. — ²⁾ S:n 12 p. syysk. 1,716 §. — ³⁾ S:n 5 p. syysk. 1,669 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. kesäk. 1,284 § ja 23 p. jouluk. 2,621 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. tammik. 258 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. maalisk. 541 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. jouluk. 2,496 §. — ⁸⁾ S:n s:n 2,497 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. helmik. 461 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. syysk. 1,734 §. — ¹¹⁾ S:n 11 p. tammik. 89 §. — ¹²⁾ S:n 15 p. helmik. 437 §. — ¹³⁾ S:n 3 p. tammik. 4, 5 ja 6 §. — ¹⁴⁾ S:n s:n 8 §. — ¹⁵⁾ S:n 10 p. toukok. 1,002 §. — ¹⁶⁾ S:n 25 p. marrask. 2,314 §.

Jäseniksi Aktiebolaget Sörnässtrand nimisen osakeyhtiön johtokuntaan kamari ehdotti¹⁾ v. t. asiamiehen H. J. Boströmin, kaupunginjohtaja A. Castrénin ja kiinteistöisännöitsijä S. Purasen.

Kaupungin edustajaksi palkintolautakuntaan, jonka tuli arvostella Stadion-alueen järjestämistä koskevat, saapuneet kilpailuehdotukset, rahatoimikamari valitsi²⁾ kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan.

Lauttasaaren taajaväkisen yhdyskunnan valtuuston asettaman komitean anottua toimenpidettä sillon aikaansaamiseksi Lauttasaaren ja Salmisaaren välille Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirin insinööri Y. A. Jyräkö ilmoitti, että mainitulla paikalla pidettäisiin säädetty katselmuksitoimitus, ja rahatoimikamari valitsi³⁾ edustajakseen katselmukseen jäsenensä von Frenckellin. Tämän sittemmin ilmoitettua olevansa estynyt olemasta katselmuksessa läsnä kamari päätti⁴⁾ valita kaupungin edustajaksi hänen tilalleen kaupungininsinööri O. Martikaisen.

Kaupungin edustajaksi Bjälbon huvila-alueen sekä Hylkysaaren ja Katajaluodon pakkolunastusta käsittelemään kutsuttuun kokoukseen valittiin⁵⁾ kaupungingeodeetti W. O. Lille.

Kaupungingeodeetti W. O. Lille ja hänen estymisensä varalta rakennuskonttorin geodeettisen osaston insinööri K. T. Saario määrättiin⁶⁾ edustamaan kaupunkia eräässä Talin kartanon erottamista valtion rautatiealueesta tarkoittavassa rajankäyntitoimituksessa.

Kaupunginagronoomi A. J. Tamminen ja rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston työpäällikkö K. J. Willandt valittiin⁷⁾ edustamaan kaupunkia eräässä kokouksessa, jossa pohdittaisiin erinäisten Oulunkylän, Pakinkylän, Pukinmäen ja Malmin yhdyskuntain teiden kuntoonsaattamista.

Rahatoimikamari oikeutti⁸⁾ kaupunginagronoomi A. J. Tamminen v. 1930 edustamaan kaupunkia Helsingin pitäjässä pidettävissä tielautakunnan kokouksissa, jotka koskivat sekä valmiita teitä että uusien suunnittelemista.

Kaupungin edustajaksi kokoukseen, jossa käsiteltäisiin erään Pitäjänmäen alueen pakkolunastamista yleisen tien rakentamista varten Tuomarinkylän kartanosta Oulunkylän kautta kaupunkiin, valittiin⁹⁾ kaupungingeodeetti W. O. Lille.

Kaupungingeodeetti W. O. Lille valittiin edustamaan kaupunkia Puodin- kylän vesialueiden erottamisessa¹⁰⁾ sekä eräässä Helsingin pitäjän Degerbyn kylän vesialueiden jakotoimituksessa¹¹⁾.

Kaupungin edustajaksi pakkolunastuslautakuntaan, joka oli asetettu Tuomarinkylän, Kaarelan ja Konalan alueiden pakkolunastamista varten Imatran voimalaitoksen tarpeisiin, kamari valitsi¹²⁾ kaupungingeodeetti W. O. Lillen sekä kaupungin asiamieheksi eräaseen mainittujen alueiden erottamiseksi kokoonkutsuttuun kokoukseen asiamiesosaston notaarin T. Törnblomin.

Kaupungin edustajaksi maanmittaustoimitukseen, jossa erinäiset Malmin ja Tapanilan kylien alueet pakkolunastettaisiin Malmin asema-alueen laajentamista varten, valittiin¹³⁾ kaupungingeodeetti W. O. Lille. Sittemmin valittiin¹⁴⁾ kaupungingeodeetti Lille jäseneksi myöhemmin asetettuun pakkolunas-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 6 p. kesäk. 1,264 §; ks. tätä kert. s. 12. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 486 §. — ³⁾ S:n 14 p. marrask. 2,182 §. — ⁴⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 26 p. marrask. 7,325 §. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 22 p. helmik. 485 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. heinäk. 1,490 §. — ⁷⁾ S:n 4 p. tammik. 44 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. helmik. 426 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. syysk. 1,663 §. — ¹⁰⁾ S:n 18 p. helmik. 442 §. — ¹¹⁾ S:n 1 p. maalisk. 525 §. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 9 p. huhtik. 4,424 §. — ¹³⁾ S:n 23 p. huhtik. 4,637 §. — ¹⁴⁾ S:n 1 p. lokak. 6,484 §.

tuslautakuntaan, jota paitsi varatuomari U. Dahlin tuli lautakunnan kokouksissa valvoa kaupungin oikeutta.

Rahatoimikamarin edustajaksi Maalaiskuntien liiton huhtikuun 28—29 p:nä pidettävälle kunnallispäiville valittiin ¹⁾ kaupunginjohtaja A. Castrén. Tämän ilmoitettua olevansa estynyt ottamasta osaa kokoukseen kamari valitsi ²⁾ hänen tilalleen kanslianjohtaja J. W. Andersinin.

Kaupungin edustajaksi Suomen standardisoimistyön edistämisyhdistyksen vuosikokoukseen kamari valitsi ³⁾ sihteerinsä A. Blombergin.

Edustajaksi Voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen vuosikokoukseen valittiin ⁴⁾ kamarin sihteeri K. Hård af Segerstad.

Uuden keskuskirjaston piirustukset. Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ kääntyä professori E. Saarisen puoleen anoen, että hän ottaisi laatiakseen uuden keskuskirjastorakennuksen piirustukset.

Luettelo kaupungin kiinteistöistä. Rahatoimikamari antoi esittelijäneuvos H. Aejmelaeukselle tehtäväksi ⁶⁾ täydellisen luettelon laatimisen kaupungissa ja maaseudulla olevista kaupungin kiinteistöistä.

Raitiotiet. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön ilmoitettua Turuntien ja Mäkelänkadun välisen raitiotielinjan valmistuneen määrättiin ⁷⁾ kanslianjohtaja J. W. Andersin, sähkölaitoksen toimitusjohtaja A. Marsio ja kaupungin-insinööri O. Martikainen toimittamaan tavanmukainen linjan katselmus.

Bensiinin y. m. tulenarkojen nesteiden säilytys. Rahatoimikamari kehoitti ⁸⁾ palotoimikuntaa toimituttamaan kaupungin aluepiirissä, varsinkin sen varasto-alueilla ja muilla tulenvaaralle erikoisen alttiilla paikoilla, olevain bensiinin y. m. paloöljyjen varastoispaikkain perusteellisen tarkastuksen sekä laatimaan ehdotuksen niistä varokeinoista, joihin näillä paikoilla olisi ryhdyttävä. Kamarin jäsen Estlander valittiin ⁸⁾ edustamaan kamaria kyseisissä tarkastuksissa.

Komiteat ja valiokunnat. Selvittämään raastuvanoikeuden huoneiston laajentamismahdollisuuksia siten, että m. m. asianajajain ja yleisön odotus-huoneita laajennettaisiin ja ne varustettaisiin paremmilla tuuletus- ja mukavuuslaitteilla, rahatoimikamari päätti ⁹⁾ asettaa valiokunnan, jonka tuli yksissä neuvoin kaupunginarkkitehdin kanssa kiireisesti laatia ehdotus ja lähettää se kamarille. Kyseiseen valiokuntaan tuli maistraatin, kaupungin yleisten töiden hallituksen, raastuvanoikeuden ja Helsingin asianajajayhdistyksen kunkin hallita yksi edustaja.

Uuden keskuspoliisitalon rakentamista koskevan kysymyksen alustavaa käsittelyä varten kamari päätti ¹⁰⁾ asettaa komitean, jonka puheenjohtajaksi valittiin kaupunginjohtaja A. Castrén ja jäseneksi oikeusneuvosmies G. Leopold, jota paitsi poliisilaitosta ja kaupungin yleisten töiden hallitusta kumpaakin oli kehoitettava valitsemaan yksi jäsen. Poliisilaitos valitsi ¹¹⁾ sittemmin edustajakseen poliisimestarinapulaisen K. Soinion ja hänen varamiehekseen lainopillisen poliisimestarinapulaisen V. K. Halmeen, ja kaupungin yleisten töiden hallitus ¹²⁾ arkkitehti K. S. Kallion, jonka varamiehenä olisi kaupunginarkkitehti G. Taucher.

Valtion posti- ja lennätintalon rakennustoimikunnan puheenjohtaja johtaja V. Tanner oli tiedustellut, suostuisiko kaupunki ryhtymään suunni-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 15 p. huhtik. 865 §. — ²⁾ S:n 26 p. huhtik. 895 §. — ³⁾ Rkmin jstn pöytäk. 2 p. huhtik. 4,290 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. huhtik. 4,421 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 17 p. kesäk. 1,365 §. — ⁶⁾ S:n 31 p. lokak. 2,087 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. syysk. 1,704 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. maalisk. 604 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. marrask. 2,160 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. syysk. 1,692 §. — ¹¹⁾ Rkmin jstn pöytäk. 1 p. lokak. 6,449 §. — ¹²⁾ S:n s:n 6,450 §.

teltua ¹⁾ valtion ja kaupungin välistä tilusvaihtoa koskeviin uusiin neuvotteluihin. Rahatoimikamari myöntyi ²⁾ tähän ja asetti kyseistä tarkoitusta varten valiokunnan, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén, rahatoimenjohtaja V. Hupli ja kamarin jäsen Leopold.

Antamaan lausuntoa uudesta liikenneohjesääntöehdotuksesta rahatoimikamari asetti ³⁾ komitean, johon kuuluivat kanslianjohtaja J. W. Andersin sekä kamarin jäsenet Estlander ja von Frenckell.

Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ asettaa komitean, jonka tuli valmistella kysymystä huoneistojen luovuttamisesta kaupungin virastoille erikoisesti ottaen huomioon kaupunginhallituksen huoneistontarve v:sta 1931 lähtien sekä se seikka, että Stockmann osakeyhtiöltä ostetun talon huoneistot samaan aikaan saatiin käytettäväksi. Komiteaan valittiin kanslianjohtaja J. W. Andersin, rahatoimenjohtaja V. Hupli, kaupungininsinööri O. Martikainen ja kaupunginarkkitehti G. Taucher. Rahatoimikamari antoi sittemmin rahatoimenjohtaja V. Huplille tehtäväksi ⁵⁾ yksissä neuvoin v. 1931 valittujen kaupunginjohtajain kanssa laatia ehdotuksen tilapäisten huoneistojen järjestämisestä kaupunginhallitukselle ja kiinteistölautakunnalle sekä niiden alaisille virkamiehille v:n 1931 alusta lukien.

Koska rahatoimikamarin finanssivaliokunnan jäseniksi aikanaan oli valittu ⁶⁾ kaupunginvaltuuston ja sen talousarviovaliokunnan puheenjohtajat, mutta v:ksi 1930 mainittuihin toimiin oli valittu sama henkilö, kamari päätti ⁷⁾, ettei ketään talousarviovaliokunnan jäsentä valittaisi finanssivaliokuntaan vaan että siihen kuuluisivat kaupunginjohtaja A. Castrén, rahatoimenjohtaja V. Hupli ja kamarin jäsen von Frenckell sekä kaupunginvaltuuston ja talousarviovaliokunnan puheenjohtaja I. Lindfors.

Kamarin palkkakomitean jäseneksi valittiin ⁸⁾ kamarin jäsen Leopold.

Erinäisten viranhaltijain palkankorotusehdotusta tarkastamaan rahatoimikamari asetti ⁹⁾ valiokunnan, johon kuuluivat kanslianjohtaja J. W. Andersin, rahatoimenjohtaja V. Hupli ja kamarin jäsen von Frenckell.

Kamarin eronneen jäsenen Virran sijasta valittiin ¹⁰⁾ kamarin jäsen Halme jäseneksi v. 1924 asetettuun komiteaan, jonka tuli laatia kaupungin laitoksista yksityisille annettavista toimituskirjoista kannettavien lunastusmaksujen taksaehdotus.

Ajanmukaisten huoneistojen hankkimista Helsingin tullikamareille käsittelevään komiteaan ¹¹⁾ keskuskauppakamari oli valinnut ¹²⁾ edustajakseen filosofiantohtori E. Järnströmin. Tullihallitus taas ilmoitti ¹³⁾ valinneensa komitean jäseneksi tullihallituksen hallinto-osaston johtajan F. W. Bärlundin.

Uuden terveydenhoitojärjestyksen ja terveydenhoitolautakunnan uuden ohjesäännön ehdotusta tarkastamaan kamari asetti ¹⁴⁾ komitean, johon kuuluivat kamarin jäsenet Levonius, Leopold ja Virta, ensinmainittu puheenjohtajana.

Terveydenhoitolautakunta oli asettanut komitean harkitsemaan kysymystä ryhtymisestä toimenpiteisiin, jotta sopivaa asuntoa vailla olevien tuberkuloottisten henkilöiden majoittuminen yömajoihin saataisiin estetyksi, ja valinnut siihen jäseniksi ensimmäisen kaupunginlääkäarin F. Hisingerin,

¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 14. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 11 p. maalisk. 607 §. — ³⁾ S:n 29 p. huhtik. 930 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. tammik. 90 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. marrask. 2,094 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 209. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 18 p. tammik. 139 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. tammik. 275 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. marrask. 2,138 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. syysk. 1,685 §; ks. v:n 1924 kert. s. 284. — ¹¹⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 269. — ¹²⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 8. p. tammik. 3,008 §. — ¹³⁾ S:n s:n 3,009 §. — ¹⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. huhtik. 933 §.

tuberkuloosilääkäri I. Rosqvistin ja lääketieteenlisensiaatti H. Sundeliuksen. Rahatoimikamarin edustajaksi komiteaan valittiin¹⁾ kamarin jäsen Halme.

Komitealle, johon kuuluivat kamarin sihteeri A. Danielson, ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger, suomenkielisten kansakoulujen toinen tarkastaja A. Jotuni ja kaupunginarkkitehti G. Taucher, annettiin tehtäväksi²⁾ valmistella kysymystä hammaspoliklinikan perustamisesta Neljännen linjan talossa n:ot 13—15 toimivaan kansakouluun.

Valiokuntaan, jonka kaupungin yleisten töiden hallitus oli asettanut valmistelemaan kysymystä Nikkilän sairaalan laajentamisesta ja tätä tarkoittavaa ohjelmaa laatimaan, rahatoimikamari valitsi³⁾ edustajakseen rahatoimenjohtaja V. Huplin.

Aktiebolaget Botby osakeyhtiön tarjottua kaupungin lunastettavaksi Puodinkylän kantatilan ja kantatilasta erotettujen palstojen omistajain tehtyä samanlaiset omia palstojaan koskevat tarjoukset sairaalahallituksen asettama mielisairaalakomitea oli päässyt sellaiseen tulokseen, että Puodinkylän kartano olisi sopivin paikka uudelle mielisairaallalle. Tämän johdosta rahatoimikamari päätti⁴⁾ antaa kaupunginjohtaja A. Castrénille, rahatoimenjohtaja V. Huplille ja kamarin jäsenelle von Frenckellille tehtäväksi neuvotella edellä mainittujen omistajain kanssa myyntiehdoista ja myyntihintain alentamisesta. Sitä paitsi kamari kehoitti kaupungin yleisten töiden hallitusta yksissä neuvoin sairaalahallituksen kanssa laatimaan ehdotuksen mielisairaalan sijoittamisesta joko kaupungin Puodinkylässä ja Tuomarinkylässä omistamalle maalle tai lunastettavaksi tarjotulle alueelle.

Käsittelemään kysymystä huoneistojen vuokraamisesta sairaaloille Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiön n:o 4 korttelissa n:o 585 olevalle Mäkelänkadun tontille n:o 45 rakentamasta talosta kamari asetti⁵⁾ komitean, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajana, ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger terveydenhoitolautakunnan, lääketieteen- ja kirurgiantohtori K. F. Hirvisalo ja ylimääräinen professori E. Sandelin sairaalahallituksen sekä professori V. Lassila ja kunnalliskodin johtaja H. Waahterlinna köyhäinhuolautakunnan edustajina.

Rahatoimikamari päätti⁶⁾ asettaa 5-jäsenisen komitean, jonka tehtävänä oli tarkan tilaston laatiminen kansakoulujen voimistelusalien käyttämisestä sekä ehdotuksen antaminen sopivain harjoitushuoneistojen puutteen vuoksi voimisteluseuroille aiheutuvien haittojen mahdollisista poistamistoimenpiteistä. Puheenjohtajaksi valittiin⁶⁾ kamarin jäsen Levonius ja jäseniksi verhoilijamestari V. Lähtinen, suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitajat S. Ojanne ja E. Pontán sekä apulaispoliisimestari K. Soinio. Ensiksi mainitun anottua vapautusta komitean jäsenyydestä valittiin⁷⁾ hänen tilalleen rahatoimenjohtaja V. Hupli.

Valmistelemaan kysymystä ulkosalla tapahtuvan elintarpeiden myynnin järjestämisestä kesäkuun 1 p:n 1931 jälkeen asetettiin⁸⁾ komitea, johon tulivat kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajaksi sekä kamarin jäsen Estlander, ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger, tarkastajatar M. Sillanpää ja rakennusmestari I. W. Udd.

Tämän komitean ehdotuksesta kamari sittemmin päätti⁹⁾ asettaa valiokunnan laatimaan ehdotusta kalakaupan järjestämisestä ja sen jäseniksi va-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26 p. kesäk. 1,369 §. — ²⁾ S:n 7 p. tammik. 76 §. — ³⁾ S:n 14 p. marrask. 2,206 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. jouluk. 2,351 §. — ⁵⁾ S:n s:n 2,374 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. helmik. 278 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. elok. 1,527 §. — ⁸⁾ S:n 14 p. tammik. 121 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. syysk. 1,731 §.

littiin kaupungineläinlääkäri W. Ehrström ja tori- ja kauppahallivalvoja I. Lydman sekä yksi kalakauppiaiden edustaja. Sihteeriksi valittiin kamarin sihteeri A. Blomberg.

Käsittelemään kysymystä lisäalueiden varaamisesta Sörnäisten niemeltä kaasu- ja sähkölaitoksen vastaisia laajennuksia varten rahatoimikamari päätti ¹⁾ asettaa komitean valiten kanslianjohtaja J. W. Andersinin sen puheenjohtajaksi; kaupungin teknillisten laitosten tuli valita komiteaan kaksi jäsentä ja kaupungin yleisten töiden hallituksen ja satamahallituksen kummankin yksi jäsen. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus valitsi ²⁾ sittemmin jäseniksi kaasu- ja sähkölaitosten toimitusjohtajat R. Brandtin ja A. Marsion, kaupungin yleisten töiden hallitus ³⁾ puheenjohtajansa insinööri E. Moringin ja satamahallitus ⁴⁾ satamalaituksen johtajan O. E. Jaatisen.

Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ asettaa toimikunnan, johon valittiin ⁵⁾ kanslianjohtaja J. W. Andersin, taiteilija R. Blomstedt, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila ja kaupunginjohtaja A. Castrén, laatimaan ehdotusta taideteosten hankkimisesta kaupungin aukioiden kaunistamiseksi.

Toimikunnan annettua asiasta lausunnon kamari päätti ⁶⁾ asettaa siinä ehdotetun lautakunnan laatimaan eri kaupunginosien yleistä kaunistamissuunnitelmaa sekä sittemmin arvostelemaan saapuneita ehdotuksia ja päättämään taideteoksien ostamisesta. Lautakunnan jäseniksi valittiin toimikunnan jäsenten lisäksi rahatoimenjohtaja V. Hupli, jota paitsi Suomen arkkitehtiiliittoa, Suomen kuvanveistäjäinliittoa ja Suomen koristetaiteilijain liitto Ornamoia kutakin kehoitettaiisiin valitsemaan yksi jäsen lautakuntaan. Sittemmin rahatoimikamari päätti ⁷⁾ valita kaupunginjohtaja Castrénin sijaan uuden kaupunginjohtajan A. Tulenheimon ja kanslianjohtaja Andersinin sijaan kiinteistöjohtaja E. von Frenckellin lautakunnan jäseniksi.

Rahatoimikamari päätti ⁸⁾ asettaa arviolautakunnan vahvistamaan sen korvauksen, joka kaupungin vuokrasopimuksen mukaisesti tuli maksaa Salmisaaren huvila-alueen n:o 2 vuokraajalle A. B. Zetterbergille hänelle kuuluvan alueella olevan rakennuksen poistamisesta. Lautakunnan jäseniksi valittiin kaupungingeodeetti W. O. Lille, kiinteistöisännöitsijä S. Puranen ja rakennusmestari E. Hansson.

Viimeisinä vuosina oli yksityisillä tonteilla olevain bensiininjakeluasemain lukumäärä huomattavasti lisääntynyt, mikä oli omiaan eräissä kohdin vaikeuttamaan katuliikennettä ja vastaisuudessa voisi aiheuttaa suurta haittaa. Koska bensiininjakelua koskevia maistraatin ja maaherran päätöksiä erinäisissä tapauksissa ei ollut tehty rahatoimikamarin lausuntojen mukaisesti, kamari kaupunginjohtaja A. Castrénin ehdotuksesta päätti ⁹⁾ asettaa komitean käsittelemään tätä kysymystä ja laatimaan ehdotuksen jakeluasemain luvun mahdollisimman suuresta rajoittamisesta sekä niiden sijoittamisesta sopiville paikoille, mikä mahdollisesti voitaisiin aikaansaada järjestämällä yhteistoimintaa kaupungin ja edellä mainittujen viranomaisten kesken. Komitean jäseniksi valittiin ⁹⁾ kanslianjohtaja J. W. Andersin puheenjohtajaksi sekä kamarin jäsen von Frenckell, kaupungininsinööri O. Martikainen ja kunnallisneuvosmies Y. Similä.

Valmistelemaan kysymystä talviurheilukeskuksen järjestämisestä Helsinkiin rahatoimikamari asetti ¹⁰⁾ komitean, johon kuuluivat rahatoimenjohtaja

¹⁾ Rkmin pöytäk. 8 p. huhtik. 799 §. — ²⁾ Rkmin jstn pöytäk. 14 p. toukok. 4,783 §. — ³⁾ S:n s:n 4,793 §. — ⁴⁾ S:n s:n 4,797 §. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 26 p. huhtik. 897 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. syysk. 1,680 §. — ⁷⁾ S:n 31 p. lokak. 2,079 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. jouluk. 2,579 §. — ⁹⁾ S:n 14 p. tammik. 120 §. — ¹⁰⁾ S:n 5 p. syysk. 1,662 §.

V. Hupli puheenjohtajana sekä avustava kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Aminoff, kamarin jäsen von Frenckell, urheilulautakunnan jäsen V. Lähteenen ja apulaispoliisimestari K. Soinio kaupungin edustajina, filosofianmaisteri T. Aro Suomen voimistelu- ja urheiluliiton edustajana sekä kauppias E. Elo Työväen urheiluliiton edustajana.

Laatimaan ehdotusta kaupungin kansanpuistoihin kohdistuvan liikenteen järjestämisestä asetettiin¹⁾ komitea, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajana sekä rahatoimikamarin v. t. asiamies H. J. Bostrom ja satamakapteeni A. Lindfors.

Jäseniksi komiteaan, joka oli asetettu laatimaan ehdotusta Hietaniemen uimarannan järjestämisestä, rahatoimikamari valitsi²⁾ kamarin jäsenen von Frenckellin, rahatoimenjohtaja V. Huplin, kaupungininsinööri O. Martikaisen, kiinteistöisännöitsijä S. Purasen ja apulaispoliisimestari K. Soinion. Puheenjohtajana toimi rahatoimenjohtaja Hupli.

Hietaniemen rantakylpylän y. m. uimarantain rakennusten vastaisia laajennuksia ja parannuksia koskevan suunnitelman laatimista varten rahatoimikamari asetti³⁾ komitean, jonka muodostivat rahatoimenjohtaja V. Hupli puheenjohtajana sekä kamarin jäsen Estlander, kaupungininsinööri O. Martikainen, kiinteistöisännöitsijä S. Puranen ja apulaispoliisimestari K. Soinio.

Laatimaan v. 1931 myytäviksi tarjottavien tonttien luettelo asetettiin⁴⁾ komitea, johon kuuluivat rahatoimenjohtaja V. Hupli puheenjohtajana sekä kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, kamarin jäsenet Estlander ja Halme, kamarin sihteeri K. Hård af Segerstad sekä kaupungingeodeetti W. O. Lille.

Harkitsemaan, olivatko kaupungin varastoalueiden vuokrat liian korkeita ja esiintykö niiden veloituksessa epätasaisuuksia, rahatoimikamari asetti⁵⁾ komitean, johon kuuluivat kanslianjohtaja J. W. Andersin puheenjohtajana, kamarin jäsen Halme ja kiinteistöisännöitsijä S. Puranen.

Rahatoimikamari oli päättänyt ryhtyä valtion kanssa neuvotteluihin siviilija sotilaslentokentän rakentamisesta Viikin alueelle, ja kaupungin edustajiksi oli valittu kaupunginjohtaja A. Castrén sekä kamarin jäsenet Estlander ja Halme, jota paitsi kamari oli esittänyt puolustusministeriölle, että valtiokin valitsisi edustajat kyseiseen toimikuntaan. Puolustusministeriö oli tämä johdosta ilmoittanut⁶⁾ kamarille hyväksyneensä mainitun ehdotuksen sekä valinneensa edustajikseen ilmavoimien komentajan everstiluutnantti V. A. Vuoren ja vanhemman hallitussihteerin K. Rosenlöfin, minkä lisäksi maatalousministeriö oli valinnut edustajakseen agronomi S. Mattssonin.

Valmistelemaan kysymystä Vanhankaupungin lahden ranta-alueen jaotuskaavaehdotuksen laatimisesta sekä teollisuus ja varastoalueiden järjestämisestä Reijolaan Pasilan aseman länsipuolelle ja Mäkelään rahatoimikamari asetti⁷⁾ komitean, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajana sekä kamarin jäsen Estlander, insinööri G. Idström, kauppaneuvos I. Lindfors ja filosofiantohtori H. Ramsay.

Valmistelemaan kysymystä lausunnon antamisesta maakuntain itsehallintoa koskevasta lainvalmistelukunnan ehdotuksesta kamari asetti⁸⁾ komitean, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén sekä kamarin jäsenet Estlander ja Halme.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 11 p. tammik. 91 §. — ²⁾ S:n 22 p. maalisk. 660 §. — ³⁾ S:n 5 p. syysk. 1,677 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. lokak. 1,917 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. kesäk. 1,399 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. helmik. 329 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. heinäk. 1,492 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. huhtik. 934 §.

Kaupunginjohtaja A. Castrén alisti kamarin harkittavaksi, eikä voitaisi perustaa kunnallista puusepäntöhuonetta työn järjestämiseksi puusepäntöalalla ennen toimineille henkilöille, jotka siellä voisivat valmistaa esim. puutarhakalustoja ja muita kaupungin omissa laitoksissa tarvittavia yksinkertaisia huonekaluja. Samalla kaupunginjohtaja ilmoitti, että oli ilmaantunut tilaisuus 300 m² käsittävän huoneiston vuokraamiseen Munkkisaaressa olevasta kaupungin rakennuksesta 6,000 markan kuukausivuokrasta. Tässä huoneistossa voisi järjestää työtä ainakin 50 miehelle. Vaikka mainitunlainen toiminta olisi sängen vaikea järjestää ja mahdollisesti aiheuttaisi suuria kuluja, rahatoimikamari päätti¹⁾ asettaa asiaa valmistelemaan komitean, johon tulivat kamarin jäsen Halme, kaupungininsinööri O. Martikainen ja rakennusmestari I. W. Udd.

Laatimaan ehdotusta kesällä 1930 mahdollisesti järjestettävistä hätäaputoista rahatoimikamari asetti²⁾ komitean, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén puheenjohtajana ynnä kamarin jäsenet Halme ja Leopold sekä kaupungininsinööri O. Martikainen.

Laatimaan ehdotusta töiden järjestämisestä ja mahdollisiin muihin toimenpiteisiin ryhtymisestä työttömyyden vastustamiseksi talvella 1930—31 rahatoimikamari asetti³⁾ komitean, jonka muodostivat kaupunginjohtaja A. Castrén, kamarin jäsenet Estlander, Halme ja Leopold sekä kaupungininsinööri O. Martikainen.

Siltä varalta, että valtio myöntäisi kaupungille avustusta työttömyyden torjumiseksi, rahatoimikamari päätti⁴⁾ asettaa sellaisten tapausten varalta säädetyn työttömyyslautakunnan valiten sen jäseniksi kaupunginjohtaja A. Castrénin puheenjohtajaksi sekä kamarin jäsenet Estlanderin ja Leopoldin, köyhäinhoitolautakunnan toimitusjohtajan H. Myhrbergin sekä kaupungininsinööri O. Martikaisen työnantajain ja kamarin jäsenen Halmeen työntekijäin edustajaksi.

Laatimaan yksityiskohtaista ohjelmaa vaatteiden ja jalkineiden hankkimiseksi ja jakamiseksi puutteenalaisille rahatoimikamari päätti⁵⁾ asettaa toimikunnan, johon kamarin puolesta valittiin jäsenet Halme ja Leopold, minkä lisäksi köyhäinhoitolautakuntaa ja työnvälitystoimiston johtokuntaa kumpaakin kehoitettiin valitsemaan siihen kaksi jäsentä, yksi mies- ja yksi naispuolinen; sitä paitsi kehoitettiin Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön työttömyyskomiteaa valitsemaan toimikuntaan yksi työttömien edustaja. Köyhäinhoitolautakunnan edustajiksi valittiin⁶⁾ sittemmin rouva E. Huttunen ja köyhäinhoitolautakunnan toimitusjohtaja H. Myhrberg. Työnvälitystoimiston johtokunta valitsi⁷⁾ jäseniksi osastonjohtaja A. Bruunin ja toimittaja A. E. Leinon. Helsingin ammatillisen paikallisjärjestön edustajaksi valittiin⁸⁾ virkailija N. Lehto.

Koska kamarin v. 1929 asettaman⁹⁾ työttömyysavustusten jakelutoimikunnan vakinainen jäsen johtaja H. Myhrberg sairauden vuoksi oli estynyt ottamasta osaa toimikunnan töihin, kamari valitsi¹⁰⁾ hänen tilalleen köyhäinhoitolautakunnan apulaisasiamiehen I. Oppmanin.

Työttömien konttoristien tehoisaa avustamista koskevaa kysymystä käsittelemään rahatoimikamari asetti¹¹⁾ valiokunnan, jonka muodostivat kamarin jäsenet Halme, Leopold ja Levonius.

1) Rkmin pöytäk. 3 p. tammik. 19 §. — 2) S:n 8 p. huhtik. 807 §. — 3) S:n 12 p. elok. 1,550 §. — 4) S:n 18 p. elok. 1,558 §. — 5) S:n 4 p. marrask. 2,090 §. — 6) S:n 14 p. marrask. 2,169 §. — 7) S:n 12 p. jouluk. 2,466 §. — 8) S:n 14 p. marrask. 2,170 §. — 9) Ks. v:n 1929 kert. s. 269. — 10) Rkmin pöytäk. 8 p. huhtik. 808 §. — 11) S:n 17 p. lokak. 1,924 §.

Sen johdosta, että rahatoimikamarin toimikausi päättyi v:n 1931 alusta lukien, kamari päätti¹⁾ lakkauttaa kaikki aikaisemmin asetetut komiteat seuraavia kysymyksiä valmistelemaan asetettuja lukuunottamatta: satamamaksujen kannannan järjestämistä tullikannannan yhteydessä²⁾; kaupungin kiinteistöjen palovakuuttamista³⁾; kunallisverotuksen perusteita⁴⁾; uusien huoneistojen rakentamista Helsingin tullikamareille⁴⁾; ulkosalla tapahtuvan elintarvekaupan järjestämistä⁵⁾; talviurheilukeskuksen aikaansaamista⁶⁾; uimarantojen rakennusten laajentamista ja parantamista⁷⁾; sekä taide- teosten hankkimista kaupungin yleisille paikoille⁵⁾.

Jäsenten valitseminen asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain johtokuntiin. Rahatoimikamari päätti, että alla mainituissa tapauksissa valittaisiin seuraavat henkilöt kaupungin avustamain yleishyödyllisten asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntien johtokuntain jäseniksi:

Asunto-osuuskunta Vallilan r. l.: rahatoimikamarin sihteeri A. Blomberg, kaupungin asemakaava-arkkitehti B. Brunila, sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja kamarin jäsen Halme sekä varamiehiksi kamarin sihteeri A. Danielson ja sosialilautakunnan avustava sihteeri A. G. Waronen⁸⁾;

Asunto-osakeyhtiö Stenbäckinkatu 18—20:n: filosofianmaisteri V. Kaukoranta ja arkkitehti T. Salervo⁹⁾;

Asunto-osakeyhtiö Hauhon: sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson, johtaja K. Heinonen sekä kunnan työväenasuntojen isännöitsijä G. V. Karhumaan sekä varamiehiksi kamarin sihteeri A. Blomberg ja kamarin jäsen Kauppi¹⁰⁾;

Asunto-osakeyhtiö Sturen: kanslianjohtaja J. W. Andersin, rahatoimikamarin sihteeri A. Blomberg sekä sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson¹¹⁾;

Aktiebolaget Tjänstemannabostäder — Virkamiesasuntoja osakeyhtiön: rahatoimikamarin sihteeri A. Blomberg, sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson sekä kamarin jäsen Estlander¹²⁾;

Osakeyhtiö Lapinlahdenkatu 27:n: kamarin sihteeri A. Blomberg, kauppias K. V. Hyvönen, taloudenhoitaja S. Ojanne, kiinteistöisännöitsijä S. Puranen ja varatuomari L. Silvenius sekä varalle rahatoimikamarin notaari G. Brotherus ja rouva F. Hyvönen¹³⁾;

Asunto-osuuskunta Kävyyn r. l.: sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson, rahatoimikamarin jäsen Halme ja avustava rakennustarkastaja A. Toivonen sekä varamiehiksi rahatoimikamarin sihteeri A. Danielson ja kamarin notaari T. Törnblom¹⁴⁾;

Vallilan asunto-osuuskunnan r. l.: kamarin sihteeri A. Blomberg, sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja kamarin jäsen Halme sekä varamiehiksi kamarin sihteeri A. Danielson ja kiinteistöisännöitsijä S. Puranen¹⁵⁾;

Asunto-osuuskunta Vallilan r. l.: rahatoimikamarin sihteeri A. Blomberg, kaupungin asemakaava-arkkitehti B. Brunila, sosialilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja kamarin jäsen Halme sekä varalle kamarin sihteeri A. Danielson ja sosialilautakunnan avustava sihteeri A. G. Waronen¹⁶⁾;

Asunto-osakeyhtiö Tyynin: rahatoimikamarin sihteeri A. Blomberg,

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 30 p. jouluk. 2,662 §. — ²⁾ Ks. v:n 1927 kert. s. 259. — ³⁾ Ks. v:n 1928 kert. s. 275. — ⁴⁾ Ks. v:n 1929 kert. s. 269. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 327. — ⁶⁾ S:n s. 328. — ⁷⁾ S:n s. 329. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 4 p. tammik. 49 §. — ⁹⁾ S:n s:n 50 §. — ¹⁰⁾ S:n 24 p. tammik. 211 §. — ¹¹⁾ S:n 22 p. helmik. 483 §. — ¹²⁾ S:n 25 p. helmik. 505 §. — ¹³⁾ Rkmrin jstn pöytäk. 12 p. maalisk. 3,940 §. — ¹⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 29 p. heinäk. 1,503 §. — ¹⁵⁾ S:n 5 p. syysk. 1,664 §. — ¹⁶⁾ S:n s:n 1,665 §.

sosiaalilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja kamarin jäsen Halme sekä varamiehiksi kamarin sihteeri A. Danielson ja notaari T. Törnblom ¹⁾;

Asunto-osakeyhtiö Aito bostadsaktiebolagin: sosiaalilautakunnan sihteeri A. Eriksson, rahatoimikamarin notaari T. Nordberg ja arkkitehti A. Nyberg sekä varamiehiksi kamarin sihteeri A. Danielson ja johtaja K. R. Heinonen ²⁾;

Oma-asunto osakeyhtiön: rahatoimikamarin sihteeri A. Blomberg, sosiaalilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja kamarin jäsen Halme sekä varamiehiksi kamarin sihteeri A. Danielson ja sen notaari T. Nordberg ³⁾;

Asunto-osakeyhtiö Osmo-Käpylän: avustava rakennustarkastaja A. Toivonen ja varamieheksi rahatoimikamarin notaari T. Nordberg ⁴⁾;

Asunto-osakeyhtiö Vallilan pienasunnot n:o 1:n: sosiaalilautakunnan sihteeri A. Eriksson, johtaja K. R. Heinonen ja kamarin jäsen Kauppi sekä varalle kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila ja kunnan työväenasuntojen isännöitsijä G. V. Karhumaa ⁵⁾;

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 2:n: kanslianjohtaja J. W. Andersin, sosiaalilautakunnan sihteeri A. Eriksson, johtaja K. R. Heinonen ja kamarin jäsen Kauppi sekä varamiehiksi kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila ja kunnan työväenasuntojen isännöitsijä G. V. Karhumaa ⁶⁾;

Asunto-osuuskunta Voiton r. 1.: rahatoimikamarin sihteeri A. Danielson, sosiaalilautakunnan sihteeri A. Eriksson ja kamarin jäsen Halme sekä varamiehiksi kamarin sihteeri A. Blomberg ja kunnan työväenasuntojen isännöitsijä G. V. Karhumaa ⁷⁾;

Asunto-osuuskunta Haavan r. 1.: sosiaalilautakunnan sihteeri A. Eriksson, kamarin jäsen Halme ja avustava kaupunginarkkitehti V. Määttä sekä varamiehiksi rahatoimikamarin sihteerit A. Blomberg ja A. Danielson ⁸⁾; sekä

Asunto-osuuskunta Käpylän r. 1.: sosiaalilautakunnan sihteeri A. Eriksson, kamarin jäsen Halme, herra E. Korttila ja avustava kaupunginarkkitehti V. Määttä sekä varalle rahatoimikamarin sihteerit A. Blomberg ja A. Danielson ⁹⁾.

Sen johdosta, ettei jäsen Halmetta yhden vuoden aikana ollut kutsuttu Asunto-osuuskunta Haavan kokouksiin vaikka rahatoimikamari oli valinnut hänet kaupungin edustajaksi, kamari oli antanut asiamiehelleen tehtäväksi ¹⁰⁾ hankkia selvityksen siitä, kutsuivatko muut yhtiöt ja osuuskunnat, joihin oli valittu kaupungin edustajia, heidät säännöllisesti johtokuntainsa kokouksiin. Asiamies ilmoitti sittemmin, ettei mikään muu yhtiö ollut laiminlyönyt tätä, jota vastoin oli ilmennyt, että erinäiset yhtiöt ja osuuskunnat eivät olleet joka vuosi anoneet, että rahatoimikamari valitsisi edustajansa niiden johtokuntiin, vaan ainoastaan valinneet uudelleen entiset edustajat. Rahatoimikamari päätti ¹¹⁾ tämän johdosta kehoittaa niitä yhtiöitä ja osuuskuntia, joihin kaupunki valitsi edustajia, vuosittain hyvissä ajoin ennen yhtiökokousta ilmoittamaan siitä kaupunginhallitukselle edustajain valitsemista varten.

Päätäjäiset. Sen jälkeen kun kaikki joulukuun 30 p:n esityslistassa olevat asiat oli käsitelty loppuun ¹²⁾, kamarin jäsen Estlander teki selkoa kaupunginhallinnon kehityksestä rahatoimikamarin toimiaikana.

Sen jälkeen kaupunginjohtaja A. Castrén piti puheen kamarin jäsenille, virkamiehille ja muulle henkilökunnalle, jonka jälkeen hän suunnilleen seuraavasti teki selkoa kaupungin kehityksestä kuluneena aikana. Hän lausui, että

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3 p. lokak. 1,856 §. — ²⁾ S:n 24 p. lokak. 2,007 §. — ³⁾ S:n 17 p. lokak. 1,934 §. — ⁴⁾ S:n s:n 1,935 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. marrask. 2,262 §. — ⁶⁾ S:n s:n 2,263 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. jouluk. 2,431 §. — ⁸⁾ S:n s:n 2,432 §. — ⁹⁾ S:n s:n 2,433 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 2,434 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. jouluk. 2,602 §. — ¹²⁾ S:n 30 p. jouluk. 2,668 §.

rahatoimikamari oli lopettamassa 54 vuotta kestäneen toimintansa. Helsinki oli pieni kaupunki silloin kun rahatoimikamari perustettiin. Kamarissa oli alkuaan vain harvoja virkamiehiä, koska vapaaehtoiset työvoimat pääasiallisesti suorittivat työn. Tätä vapaaehtoista työtä tekivät kunnan huomattavimmat jäsenet ja siten saatiin suuria aikaa. Myöhemmin kaupungin kuitenkin yhä enemmän oli täytynyt turvautua palkattuihin voimiin, mutta vapaaehtoiseen työhön perustuva toiminta oli kuitenkin ollut huomattava tekijä. Näin oli ollut myöskin jälkeen v:n 1922, jolloin viimeinen hallinnonjärjestely toimeenpantiin. Puhuja huomautti edelleen, että viimeksi kuluneena kymmenvuotiskautena oli kunnallishallinnon alalla ratkaistu suuria kysymyksiä, ehkä kaikkein tärkeimmät. Ryhtymättä tarkemmin koskettelemaan eri asioita hän ainoastaan mainitsi, että kaupungin raha-asiat olivat suhteellisen hyvin järjestetyt sekä että rahatoimikamarilla oli ollut tilaisuus esittää kaupunginvaltuustolle ja saada siellä hyväksytyiksi ne periaatteet, joiden mukaisesti kamarin työ oli suoritettu. On myönnettävä, että kaupungin talousarvio ja raha-asiain hoito olivat paremmin järjestetyt kuin aikaisemmin; lainat oli vakautettu ja niitä käytettiin terveemmin kuin ennen. Siitä huolimatta, että kaupunki oli uhrannut huomattavia rahamääriä asukkaistensa hyväksi, oli verotus kuitenkin suurin piirtein katsoen pysynyt samalla tasolla kuin ennen sotaa. Puhuja esitti vielä muutamia numeroita, jotka osoittivat kaupungin kehitystä viimeisenä kymmenvuotiskautena. Lopuksi kaupunginjohtaja julkilausui tunnustuksensa rahatoimikamarin silloisten ja entisten jäsenten suorittamalle työlle, jota paitsi hän mainitsi lauta- ja johtokuntain y. m. suorittaman valmistavan työn.

Esitettyään kiitoksensa avustaville kaupunginjohtajille sekä kamarin virkamiehille ja henkilökunnalle kaupunginjohtaja vielä lausui muutamia muistosoanoja kamarin asiamiehen kanslianeuvos H. J. Boströmin joulun aikana tapahtuneen kuoleman johdosta.

Sen jälkeen kaupunginjohtaja Castrén julisti rahatoimikamarin viimeisen kokouksen päättyneeksi.

Seuraavat tiedot rahatoimikamarin asiamiesosastolla käsitellyistä asioista valaisevat tämän osaston toiminnan laajuutta v. 1930:

Asian laatu.	Ratkaistuja.	Seuraavaan vuoteen siirtyneitä.	Yhteensä.
Vararikkoja, vuosihaasteita y. m.	360	122	482
Oikeudenkäyntejä ja perimisiä	391	67	458
Kiinnityksiä ja lainasopimuksia	87	7	94
Maanvuokra-asioita	219	31	250
Huoneenvuokra-asioita	86	14	100
Kauppakirjoja ja lainhuutoja	28	11	39
Testamentteja	5	1	6
Toimilupia ja urakkasopimuksia	24	4	28
Kunnallisveroja	19	1	20
Sekalaisia asioita	83	13	96
	Yhteensä 1,302	271	1,573

Kertomusvuonna lähetettiin 1,873 kirjettä.

Kaupungin painatustöiden valvoja antoi seuraavan selonteon toiminnastaan v. 1930:

V:n 1930 talousarviossa esiintyi useimpien laitosten painatus ja sidonta ensi kerran erillisenä momenttina; aikaisemmin suoritettiin nämä menot kunkin laitoksen tarverahoista. Tällaisia määrärahoja merkittiin talousarvioon yhteensä 2,285,050 markkaa; lisämäärärahoja myönnettiin 7 eri momenttiin yhteensä 115,467: 70 markkaa ja edellisestä vuodesta siirtyneitä 204,099: 11 markkaa, joten käytettävissä olevat määrärahat nousivat yhteensä 2,604,616: 81 markkaan. Vuoden varrella niistä käytettiin 2,260,298: 50 markkaa ja seuraavaan vuoteen siirrettiin 231,992: 56 markkaa; säästö oli siten 112,325: 75 markkaa. Tähän tulivat lisäksi sellaisten virastojen painatus- ja sidontakustannukset, jotka suoritivat ne tarverahoistaan, sekä vaalilomakkeiden, asemakaavakartan y. m. painatuskustannukset, joita varten oli myönnetty eri määrärahat. Nämä kustannukset nousivat kaikkiaan 192,655: 35 markkaan. Kaupungin v:n 1930 painatus- ja sidontakustannukset nousivat siten yhteensä 2,452,953: 85 markkaan.

Painatuskustannukset olivat n. 82 % ja sidontakustannukset n. 18 % kokonaiskustannuksista.

Painatustöiden valvojan välityksellä suoritettiin v. 1930 seuraavat painatus- ja sidontatyöt, joiden kustannukset nousivat alla olevassa taulukossa mainittuihin määriin:

Lautakunta tai virasto, jonka laskuun työ suoritettiin.	Lomakkeet.		Muut painatustyöt.		Painatus- ja sidontakulut. Smk.
	Eri lajeja.	Yhteensä kpl.	Eri lajeja.	Yhteensä kpl.	
Maistraatti.....	93	219,825	—	—	61,342 65
Raastuvanoikeus	108	133,600	—	—	50,436 50
Ulosottolaitos	63	547,950	—	—	63,349 05
Raatihuoneen arkisto	—	—	—	—	35,331 50
Kaupunginvaltuuston kanslia	4	4,075	48	14,760	182,181 95
Rahatoimikamarin kanslia ja asiamiesosasto	46	348,570	92	23,550	457,808 80
Rahatoimikonttori	101	1,673,140	2	550	174,480 30
Satamahallitus ja sen alaiset laitokset..	20	249,000	—	—	19,770 80
Tilastokonttori	15	86,265	17	10,710	380,970 —
Työnvälitystoimisto	9	112,000	—	—	9,788 —
Verotusvalmistelukunta	25	553,550	—	—	83,541 25
Terveystoimikuntalautakunta ja sen alaiset laitokset.....	127	280,770	—	—	38,363 80
Sairaalat ja sairaalain tilivirasto	54	276,850	—	—	46,886 80
Köyhäinhuolto- ja sosiaalilautakunta ja sen alaiset laitokset.....	156	389,500	2	400	51,686 70
Lastensuojelulautakunta	43	50,700	2	1,400	22,588 75
Suomenkieliset kansakoulut	29	124,200	1	500	24,609 90
Ruotsinkieliset kansakoulut	19	21,650	1	200	10,015 20
Muut opetuslaitokset	12	8,775	3	950	7,900 75
Kaupunginkirjasto	23	223,595	4	3,860	257,752 25
Vesijohtolaitos	20	110,650	1	1,050	24,650 50
Kaasulaitos	92	680,845	1	1,050	83,687 25
Sähkölaitos	151	1,751,245	1	1,050	150,837 25
Rakennuskonttori.....	51	243,160	—	—	83,937 60
Puhtaanapitolaitos	13	72,730	—	—	12,434 —
Kansanpuistot	45	792,160	—	—	14,412 50
Muut lautakunnat ja laitokset.....	121	680,143	—	—	104,189 80
Yhteensä	1,440	9,634,948	175	60,030	2,452,953 85

Suurin osa painatuskuluja, 564,107: 85 markkaa, tuli kaupunginvaltuuston esityslistojen ja painettujen asiakirjain osalle sekä tilastokonttorin julkaisujen osalle 371,415 markkaa. Sidontakustannuksista suurin osa, 231,732 markkaa, tuli kaupunginkirjaston osalle.

Eri lomakelajien lukumäärä oli 1,440 oltuaan v. 1929 1,253 ja lomakkeiden lukumäärä 9,634,948 oltuaan edellisenä vuonna 9,824,045.

Painatustöiden valvoja tarkasti suoritettujen painatus- ja sidontatöiden laskut.

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1930 antama vuosikertomus oli seuraava:

Konttorin henkilökunta ei vuoden kuluessa muuttunut.

Assistentti K. Hoffström oikeutettiin pysymään virassaan yksi vuosi elokuun 2 p:stä lukien siitä huolimatta, että hän oli saavuttanut säädetyn eroamisiän.

Virkavapaina olivat johtaja O. Bruun tammikuun 16 p:stä helmikuun 2 p:ään tehdäkseen rahatoimikamarin myöntämin apurahoin opintomatkan ulkomaille; johtajan virkaa hoiti tänä aikana oman virkansa ohella aktuaari J. R. Torppa.

Virkavapaina sairauden takia olivat assistentit I. Juselius helmikuun 24 p:stä maaliskuun 16 p:ään ja E. Särkisilta helmikuun 23 p:stä maaliskuun 8 p:ään; kumpaisenkin sijaisena toimi ent. kaupunginkirjanpitäjä A. Aure; laskuapulainen H. Montell kuukauden ajan lokakuun 23 p:stä lukien, sijaisenaan laskuapulainen A.-M. Söderlund, jonka virkaa hoiti herra Aure, sekä laskuapulaiset E. Inberg elokuun 1 p:stä 15:nteen ja A.-M. Söderlund kesäkuussa, kummallakin sijaisena rouva E. von Veh. Kaikissa näissä tapauksissa rahatoimikamari myönsi tarpeelliset viransijaisuusmäärärahat. Yksityisasiain tähden oli assistentti E. Särkisilta virkavapana elokuun 1 p:stä 8:nteen, sijaisenaan herra A. Aure.

Laskun mukaan palkattuina toimivat konttorissa eri aikoina neidit D. Neovius ja A. Grönroos, rouva E. von Veh sekä ent. kaupunginkirjanpitäjä A. Aure, viimeksi mainittu koko sen osan vuotta, jona hän ei hoitanut mitään edellä mainituista viransijaisuuksista.

Rahatoimikamarin aikaisemmin antaman määräyksen mukaisesti kamarin sihteeri H. Dalström koko vuoden toimi konttorissa laatien aikaisempien vuosien kunnalliskertomuksia.

Palkkakäysymyksiä. Koska se aika, joksi kaupungin viranhaltijain palkat oli vahvistettu, päättyi joulukuun 31 p:nä, rahatoimikamari pyysi tilastokonttorin lausuntoa konttorin palkkaussääntöön suotaviksi katsotuista muutoksista, jolloin kuitenkin oli otettava huomioon, että tarkoituksena ei ollut yleisen palkkain korotuksen aikaansaaminen. Lausunnossaan konttori ehdotti, että amanuessintoimet, joiden nykyinen palkka oli kohtuuttoman alhainen, siirrettäisiin 8:nnesta 10 palkkaluokkaan ja toinen vahtimestarintomista 1:sestä 3 luokkaan. Rahatoimikamari antoi kertomusvuoden kuluessa ehdotuksensa kaupungin viranhaltijoille vuoden 1931 alusta suoritettaviksi palkkamääräksi hyväksyen tällöin konttorin edellisen ehdotuksen, jota vastoin vahtimestarintoini ehdotettiin siirrettäväksi ainoastaan 2 luokkaan. Kaupunginvaltuusto ei kuitenkaan vuoden varrella ottanut kamarin ehdotusta asialli-

sesti käsiteltäväkseen, minkä vuoksi siihenastisen palkkausjärjestelmän voimassaoloaikaa pidennettiin heinäkuun 1 p:ään 1931.

Konttorin huoneisto. Kaupungin kertomusvuoden aikana saatua haltuunsa Senaatintorin varrella sijaitsevan Stockmannin liiketalon laadittiin ehdotus erinäisten kunnan virastojen sijoittamisesta uudestaan, jolloin tilastokonttori aiottiin sijoitettavaksi kaupungintalon (ent. seurahuoneen) ylimmän kerroksen itäosaan. Antamassaan lausunnossa konttori piti tätä järjestelyä sopivana edellyttäen, että konttorin julkaisuvarastolle varattiin tila Stockmannin liiketalon kellarista ja konttorin viranhaltijoille suotiin mahdollisuus aamupäiväkahvin nauttimiseen kaupungintalon ylimpään kerrokseen suunnitellussa yhteisessä ruokasalissa. Koska kuitenkin kaupunginvaltuusto oli lausunut sen toivomuksen, että myöskin sen istuntosali sijoitettaisiin kaupungintalorakennukseen, tätä ehdotusta ei voitu toteuttaa, vaan oli laadittava uusi, jonka mukaan konttori jäi vuokrahuoneistoon.

Joulukuun 27 p:nä murtauduttiin konttorin huoneistoon, mutta varkaiden saaliiksi joutui ainoastaan 37 markkaa yksityisiä varoja; myöskään he eivät vahingoittaneet kaupungin omaisuutta. Murto ilmoitettiin etsivälle osastolle, jonka kuitenkin ei onnistunut päästä syyllisten jäljille.

Ilmestyneet julkaisut. Kertomusvuonna ilmestyivät seuraavat kymmenen tilastokonttorin julkaisua:

- Tammik. 30. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 40. 1927. IV + 266 + 196 siv.
- Heinäk. 7. Helsingin kaupungin tilasto. Helsingfors stads statistik. II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. Utrikes handel och sjöfart. Uusi sarja. Ny serie. 3. 1929. IV + 22 + 92 siv.
- Elok. 12. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 7. 1929. XII + 98 siv.
- » » Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 7. 1929. XII + 98 siv.
- Syysk. 8. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 8. 1930. VIII + 256 siv.
- Lokak. 16. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja. V nide. VIII + 292 siv. (siv. 1229—1520).
- » » Författningar rörande Helsingfors stad. Kommunal handbok. V häftet. VIII + 290 siv. (siv. 1203—1492).
- Marrask. 27. Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 41. 1928. IV + 280 + 196 siv.
- Jouluk. 31. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 41. 1928. IV + 282 + 196 siv.
- » » Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 23. 1930. XII + 328 siv.

Vuoden päättyessä oli painossa ensimmäinen osa uutta vanhojen kunnalliskertomusten sarjaa; näistä kertomuksista on vuosikerrat 1875—77 jo painettu, ja vuosikerta 1878 valmistuu vuoden 1931 alkupuoliskolla; nämä neljä vuosikertaa muodostavat yhdessä nidoksen. Vuosien 1927—29 terveyden- ja sairaanhoitotilaston sekä lukuvuosien 1927—30 opetuslaitostilaston painatukseen oli ryhdytty. Vuoden varrella painettiin lisäksi kaksi vuoden 1930 asetuskokoelman vihkoa, jotka täydennettyinä vuoden lopulla annetuilla asetuksilla varustetaan nimilehdellä ja sisällysluettelolla sekä nidotaan yhteen. Sitäpaitsi konttori toimitti seuraavat eripainokset Kunnallisesta käsikirjasta

sekä vuosien 1929 ja 1930 asetuskokoelmista: Kaupunginhallituksen ohjesääntö (200 kpl.); Kaupunginkanslian (200 kpl.), kaupunginhallituksen (200 kpl.) ja rahatoimiston johtosääntöt (100 kpl.); Helsingin kaupungin kansakoulujen terveydenhoito-ohjesääntö (150 kpl.); sekä Johtosääntö Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen palveluskunnalle (500 kpl.); samoin kuin uusi painos liikenneohjesääntöä (1,000 kpl.).

Konttorin vuoden varrella ilmestyneiden julkaisujen toimitustyöstä mainittakoon seuraavaa.

Kunnallisten asetusten kodifointi, johon kohdistuva työ on kestänyt pitkäkähkön ajan, valmistui kertomusvuonna viidennen ja viimeisen osan tullessa julkisuuteen. Koska julkaisemisajan kuluessa lukuisia asetuksia oli muutettu ja uusia annettu — erittäinkin huomattakoon kaupungin keskushallinnon uudestaanjärjestely — liitettiin viidenteen osaan kaikki painatuksen jälkeen tehdyt muutokset ja lisäykset käsittävä luettelo, jossa oli viittaukset siihen vuosittain ilmestyvän kunnallisen asetuskokoelman kohtaan, mihin puheena olevat määräykset on painettu. Osa julkaisun painoksesta sidottiin kahteen osaan, jotka täydellisessä kunnossa lähetettiin kaikille kaupungin virastoille, laitoksille ja viranomaisille sekä vuonna 1930 valituille kaupunginvaltuutetuille ja erinäisille johtavassa asemassa oleville viranhaltijoille. Tämä teos sisältää täydellisenä kokoelmana kaikki lakeihin ja asetuksiin sisältyvät, sekä valtion että kaupungin viranomaisten antamat Helsingin kunnallishallintoa sekä tämän kaupungin kunnallisten elinten ja viranhaltijain tehtäviä koskevat määräykset.

Avun ja tietojen antaminen muille viranomaisille. Samaten kuin lähinnä edellisinä vuosina konttori kuukausittain sai sosialiministeriöltä tiedot elinkustannusindeksistä, minkä jälkeen konttori laski vuokratiedeksiluvun kaupunginvaltuuston lokakuun 7 p:nä 1925 tekemän päätöksen mukaisesti ja lähetti rahatoimikamarille, rahatoimikonttorille ja kaupungininsinöörille ilmoituksen lähinnä edellisen kuukauden indeksiluvusta.

Socialiministeriö tiedusteli rahatoimikamarilta, suostuiko kaupunki myöskin vuonna 1930 järjestämään tavanmukaisen vuokratiedustelun, mutta tilastokonttorin antamassaan lausunnossa pidettyä tätä tarpeettomana, koska syksyn yleisessä asunto- ja väenlaskennassa kerättäisiin täydelliset tiedot vuokrista, rahatoimikamari päätti sosialiministeriölle ilmoittaa, ettei se katsonut olevan syytä ottaa osaa tähän vuokratiedusteluun.

Samoin kuin aikaisemmin lähetettiin merenkulkuhallitukselle tietoja kaupungin satamain laivaliikenteestä sekä satamakannannasta vuonna 1929. Kuten tavallisesti konttori myöskin huolehti Uudenmaan läänin maaherran vuosikertomukseen kuuluvien taululiitteiden laatimisesta, mikäli ne koskivat Helsingin kaupunkia.

Maataloushallituksen järjestämää, koko maan käsittävää maataloustiedustelua, jota varten konttori edellisellä vuonna oli kerännyt tietoja Helsingin kaupungin alueelta, täydennettiin tiedoilla, jotka valaisivat karjanpitoa tammikuun 1 p:nä, minkä jälkeen aineisto maistraatin välityksellä lähetettiin maataloushallitukselle.

Maistraatti antoi konttorille tehtäväksi laatia tilastollisen päätoimiston vaatiman yksityiskohtaisen tilaston kaupungin raha-asioista vuosina 1928 ja 1929. Tämä tilasto laadittiinkin vuoden kuluessa ja saatiin melkein valmiiksi, jolloin kuitenkin kaupungin viranomaisten käytettävänä olevien, kaupungin omissa taloissa sijaitsevien huoneistojen laskettua vuokra-arvoa koskevat tiedot puuttuivat. Koska tätä varten tarpeellisten laskelmien suo-

rittamisen edellyttämien tietojen hankkiminen tuotti vaikeuksia, konttori katsoi välttämättömäksi rahatoimikamarille esittää, että kaupungin kiinteän omaisuuden arviomiehet velvoitettaisiin antamaan konttorille nämä tiedot.

Kaupungin talouden hahmottumista ja sen raha-asiainhallinnon kehitystä useiden vuosien kuluessa valaisevan tilaston laatimista jatkettiin sikäli kuin siihen oli työvoimia käytettävissä.

Rahatoimikamaria varten suoritettiin joitakin laskelmia köyhäinhuoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan laitoksiin otettujen hoidokkien hoitopäivää kohden aiheuttamista todellisista kustannuksista. Kaupungininsinöörille kerättiin joukko tietoja, jotka olivat omiaan valaisemaan työttömyyden laajuutta, ja keskussairaalamiteaa varten suoritettiin erinäisiä laskelmia kaupungin väestöliikkeen todennäköisestä kehittämisestä vuoteen 1950 asti. Sosialiministeriölle lähetettiin yksityiskohtaisia tietoja rakennustoiminnasta ja sosialilautakunnalle sekä amanuessi F. Angerille Tukholmaan joukko tietoja rakennustoiminnasta sekä asunto- ja vuokraoloista kaupungissa. Oslo Formandskab'ille lähetettiin pyynnöstä tietoja perhepalkkausjärjestelmästä (lapsilisäyksistä y. m.) Suomessa, toimikunnalle Comité des intérêts maritimes anversois tietoja satamaliikenteestä ja tohtori Th. Anderssonille Tukholmaan tietoja maan väestöluetteloinnin uudistuskysymyksen nykyisestä kannasta. Haagin kansainvälinen tilastollinen instituutti oli anonut, että edellisinä vuosina lähetettyjä, kansainväliseen vuosikirjaan *Annuaire statistique des grandes villes* tarkoitettuja taulukkoja täydennettäisiin ja oikaistaisiin, mikä tapahtuikin.

Lopuksi mainittakoon, että sille komitealle, joka oli saanut tehtäväkseen laatia ehdotuksen uudeksi keskuspoliisitaloksi, hankittiin kuvauksia ja piirustuksia Tukholman ja Kööpenhaminan poliisitaloista. Konttori antoi lausunnon Krakau kunnallisen tilastokonttorin esittämästä ehdotuksesta, joka koski eri maiden tilastovirastoja käsittelevän hakemistoteoksen julkaisemista. Erinäisiä Amerikassa ilmestyviä raha-asioita koskevia hakemistoja varten konttori antoi tietoja kaupungin veloista, raha-asioista y. m. s.

Väenlaskenta. Helmikuun 28:ntenä päivättyssä kirjelmässä tilastollinen päätoimisto ilmoitti eduskunnan myöntäneen määrärahan sellaisen yleisen kiinteistö-, asunto- ja väenlaskennan järjestämiseksi kertomusvuoden kuluessa, jollaisia joka kymmenes vuosi oli ollut tapana järjestää maan suurimmissa kaupungeissa ja niitä ympäröivissä asutuskeskuksissa, edellyttäen, että kaupungit ottivat osaa tästä johtuvien kustannusten peittämiseen. Päätoimisto ilmoitti edelleen, että se samaten kuin aikaisemmin oli ollut laita huolehtisi tarpeellisten kaavakkeiden painatuksesta sekä kerätyn aineiston käyttelystä, kun taas kaupungit hoitaisivat itse tietojen keräilyä, jolloin päätoimisto kuitenkin suorittaisi puolet kaupungille tämän johdosta koituvista palkkamenoista. Lopuksi päätoimisto tiedusteli, suostuiko kaupunki huolehtimaan laskennasta ja suorittamaan loput kustannuksista, siis puolet aineiston keräilyä aiheuttamista palkkamenoista ja kaikki kansliamenot.

Rahatoimikamarin vaatimassa, huhtikuun 5:ntenä päivättyssä lausunnossa tilastokonttori tarkasti teki selvää virallisen, kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin perustuvan väestötilaston puutteista ja huomautti, että tätä sopivilla toimenpiteillä voitaisiin parantaa, jolloin tultaisiin toimeen ilman joka kymmenes vuosi toimeenpantavia väenlaskentoja. Kaupungin kannalta tämä olisi tärkeätä, koska yleinen väestötilasto kuului valtiovalan tehtäväpiiriin eikä kaupunki ollut velvollinen ottamaan osaa sen aiheuttamiin kustannuksiin. Konttori ehdotti sen vuoksi ensi sijassa, että kaupunginvaltuusto anois

valtioneuvostolta kirkonkirjainpidon parantamista, m. m. ottamalla siinä käytäntöön n. s. poissa olevien kirjan, jollainen on käytännössä Ruotsissa, sekä tehostamalla voimassa olevien muuttotodistusten ottoa koskevien määräysten noudattamisen valvontaa ja koventamalla tässä suhteessa tapahtuvista laiminlyönneistä tulevia rangaistuksia.

Vallitsevissa oloissa konttori kuitenkin piti todellisen väenlaskennan järjestämistä välttämättömänä ja samaten sen kautta kerättyjä tietoja kunnallishallinnon eri haaroille hyvin tärkeinä. Kuitenkin konttori oli sitä mieltä, ettei kaupunki voinut ryhtyä laskennan toimittamiseen niissä osissa laskenta-alueita, jotka eivät kuuluneet kaupungin alueeseen, koska kaupunki ei voinut harjoittaa julkista toimivaltaa muiden kuntain alueella ja laskennan toimittaminen kuntainvälisen komitean toimesta vuonna 1920 oli osoittautunut epä-mukavaksi ja epäkäytännölliseksi.

Muuten konttori ehdotti, että kaupunki määrätyin ehdoin myöntyisi tilastollisen päätoimiston ehdotukseen sekä laskennan suoritustavan että sen aiheuttamien kustannusten jaon suhteen, ja ilmoitti myöhemmin antavansa kustannusarvion.

Kaupunginvaltuusto päätti toukokuun 7 p:nä, että kaupunki tilastokonttorin ehdottamin ehdoin ottaisi osaa laskennan järjestämiseen ja sen aiheuttamien kustannusten suorittamiseen, jolloin kuitenkin laskenta-alue ulotettaisiin käsittämään myöskin kaupunkia ympäröivät asutuskeskukset.

Tämän kaupunginvaltuuston päätöksen johdosta tilastokonttori heinäkuun 18:nä päivätyllä kirjelmällä kääntyi Espoon, Huopalahden, Helsingin pitäjän, Oulunkylän ja Kulosaaren huvilakaupungin kunnallislautakuntain sekä Grankullan rahatoimikamarin ja Haagan kauppalanhallituksen puoleen tiedustellen, halusivatko mainitut kunnat ottaa osaa kaupungin osalle tuleviin kustannuksiin asianomaisten kuntain väkilukua vastaavassa suhteessa. Tähän saatiin myönteinen vastaus Grankullan ja Haagan kauppalanvaltuustoilta sekä Oulunkylän kunnanvaltuustolta, joka viimeksimainittu kuitenkin määräsi avustuksensa enintään 3,000 markaksi, jota vastoin muut kunnat ilmoittivat, etteivät ne olleet havainneet olevan syytä ottaa osaa kustannuksiin.

Kevään, kesän ja alkusyksyn kuluessa pidettiin lukuisia neuvottelukokouksia tilastollisen päätoimiston ja kaupungin eri kunnallisten virastojen, ensi sijassa väestötilastoa harrastavien kunnallisten elinten edustajain kanssa. Tällöin tarkastettiin tilastollisen päätoimiston laatimat ehdotukset laskennan kaavakkeiksi, joita useimmissa kohdissa muutettiin, oikaistiin ja täydennettiin. Sen jälkeen kun nämä valmistavat työt oli suoritettu ja tilastollinen päätoimisto oli ilmoittanut, että se hyväksyi kaupunginvaltuuston asettamat kaupungin avustuksen ehdot sekä että laskenta-alue olisi sama kuin vuonna 1920, tilastokonttori syyskuun 10 p:nä lähetti rahatoimikamarille laskennan kustannusarvion.

Tässä arvioissa konttori laski itse laskennan kustannukset 568,000 markaksi, mistä tilastollisen päätoimiston osalle arvioitiin tulevan 269,000 markkaa ja kaupungin osalle 299,000 markkaa; koska ilmoitusta siitä, että muutamat naapurikunnat, kuten edellä on mainittu, suostuivat ottamaan osaa kustannuksiin, mainittuna ajankohtana ei vielä ollut saatu, tätä ei voitu ottaa huomioon laskelmia tehtäessä. Konttori ilmoitti kuitenkin, että tilastollinen päätoimisto käytellessään asuntotilastoa varten kerättyä aineistoa aikoi panna sen pohjaksi sellaisen huoneistokäsitteen määritelmän, että huoneistolla tarkoitettiin huoneita, jotka vuokralainen oli vuokrannut talonomistajalta tai jotka hänellä oli hallussaan siihen katsomatta, oliko osa huoneistosta edelleen

luovutettu alivuokralaiselle. Konttori, joka piti tilastollisen selvittelyn aikaansaamista alivuokralaisten asunto-oloista ja heidän suorittamistaan vuokrasta hyvin tärkeänä, ehdotti senvuoksi, että pantaisiin toimeen kaupungin kustantama, näitä seikkoja koskeva erikoistutkimus, mihin tarkoitukseen tarvittaisiin 12,000 markan suuruinen määräraha. Lokakuun 29 p:nä pidetyssä kokouksessa kaupunginvaltuusto myöntyi konttorin ehdotukseen ja osoitti laskentaa varten yhteensä 311,000 markkaa.

Sillävälän oli laskennan valmisteluihin ryhdytty. Valtioneuvosto päätti lokakuun 23 p:nä, että laskenta kohdistuisi marraskuun 27 p:nä vallitseviin oloihin. Keskuskansliaksi vuokrattiin erittäin sopiva, joskaan kenties ei kyllin keskeisesti sijaitseva huoneisto Yhteiskunnallisen korkeakoulun Franzéninkadun 13:ssa olevasta talosta. Keskuskanslian johtajaksi otettiin fil. maist. H. Waris. Laskenta-alue jaettiin 21 piiriin, joista 13 oli kaupungissa ja 8 sen ulkopuolella. Näiden piirien johtajina toimi kaupungissa etupäässä ammattitilastomiehiä, kaupungin ulkopuolella sensijaan tarkan paikallistuntemuksen omaavia henkilöitä. Piirijako oli seuraava:

1 piiri I ja VIII kaupunginosa, johtajana rautatiehallituksen tilastokonttorin johtaja J. Varpela; 2 piiri II ja III kaupunginosa sekä IV kaupunginosan itäisin osa, johtajana tilastollisen päätoimiston yliaktuaari G. Modeen; 3 piiri XX kaupunginosa sekä IV kaupunginosan muut osat, johtajana filosofianmaisteri Y. Heikel; 4 piiri V ja VI kaupunginosa, johtajana merenkulkuhallituksen tilastokonttorin johtaja K. V. Hoppu; 5 piiri VII ja IX kaupunginosa, johtajana tilastollisen päätoimiston yliaktuaari V. Lindberg; 6 piiri X kaupunginosa ja Hermanni, johtajana merenkulkuhallituksen tilastokonttorin aktuaari H. Allenius; 7 piiri XI kaupunginosan läntinen osa, johtajana Sosialiministeriön avustava ylitarkastaja M. Jalo; 8 piiri XI ja XII kaupunginosien itäiset osat, johtajana filosofianmaisteri M. Pesonen; 9 piiri XII kaupunginosan läntinen osa, sekä Pasila, johtajana sosialiministeriön sosiaalisen tutkimus- ja tilastotoimiston yliaktuaari I. Teijula; 10 piiri Vallila, johtajana Helsingin kaupungin tilastokonttorin aktuaari J. R. Torppa; 11 piiri Käpylä, Toukola sekä muut alueet rautatien itäpuolella, johtajana arkkitehti A. Toivonen; 12 piiri XIII kaupunginosa eteläinen osa, johtajana maataloushallituksen tilastotoimiston johtaja O. Groundstroem; 13 piiri XIV kaupunginosa, ja XIII kaupunginosa pohjoinen osa sekä muut alueet rautatien länsipuolella, johtajana tilastollisen päätoimiston ylijohdaja M. Kovero; 14 piiri Suomenlinna, Santahamina, saaret, satamat y. m., laskettiin keskuskansliasta käsin; 15 piiri Grankulla, Gröndal, Smedsby, johtajana ylioppilas N. Koroleff; 16 piiri Kilo, Konungsböle, Klobbskog, Mäkkylä, Iso-Huopalahti, Tali, Bredvik, Björnvik, Otnäs, Hagalund, Bergans, johtajana ylioppilas B. Erikson; 17 piiri Huopalahti ja Haaga, johtajana filosofianmaisteri S. Stenius; 18 piiri Oulunkylä, Pakinkylä, Tuomarinkylä, johtajana pankinjohtaja K. Grönlund; 19 piiri Malmi, Tapaninkylä, Viikin latokartano, johtajana metsänhoitaja K. A. Brunberg; 20 piiri Tikkurila, Hanaböle, Haxböle, Skomakarböle, Fastböle, johtajana agronomi O. Behm; ja 21 piiri Kulosaari, Herttoniemi, Puodinkylä, Brändön säteri, Degerö, johtajana metsänhoitaja A. Lampén.

Laskentaa varten otettiin 500 miespuolista ja naispuolista laskijaa, etupäässä työttömiä konttoristeja sekä ylioppilaita, joille järjestettiin kaksi opastusiltaa; piirikanslioihin taas otettiin toimentaja ja kanslia-apulainen. Tietojen keräilyn jälkeen muutamat laskijoista piirikansliossa tarkastivat kerätyt tiedot ja sen jälkeen koko aineisto vielä läpikäytiin keskuskansliassa, johon tätä työtä varten otettiin n. kaksikymmentä laskijaa. Maaseutukansliossa johtajat kuitenkin saivat järjestää laskennan jonkin verran vapaammin.

Keskuskanslia huolehti välittömästi laskennan toimittamisesta saarilla, sotaväen laitoksissa sekä erinäisissä muissa suurimmissa laitoksissa.

Kaupungin erikoisen asunto- ja vuokratilaston keräämistä varten painatettiin erityisiä kaavakkeita (»litt. X») vihreälle paperille. Sähkölaitoksen ancmuksesta konttori, vaikkakin jonkin verran epäroiden, päätti väenlaskentatietojen yhteydessä kerätä tietoja kodeissa käytettyjen erilaisten sähkötalousvälineiden lukumäärästä sähkölaitoksen tätä tarkoitusta varten painattaman kaavakkeen (»litt. Y») mukaisesti.

Laskenta sujui suurin piirtein suunnitelman mukaisesti, ja yleisö suhtautui laskijoihin ylimalkaan suopeasti, vaikkakin tässä suhteessa oli havaittavissa yksityisiä poikkeuksia. Pitkäsillan pohjoispuolella sijaitsevissa kaupunginosissa oli kuitenkin se käsitys laajalti levinnyt, että laskenta oli jonkinlaisessa yhteydessä n. s. Lapuanliikkeen kanssa, ja runsaasti oli niitäkin, jotka arvelivat laskennalla olevan jotakin tekemistä verotuksen kanssa, huolimatta siitä, että sekä sanomalehdissä että kaavakkeissa vakuutettiin, ettei niin ollut laita. Voitiin myöskin todeta, että laskennan ajankohta oli erinomaisen sopimaton valtiollisen tilanteen jännittyneisyyden vuoksi, joka kohosi huippuunsa lokakuun 1 p:n eduskuntavaaleissa ja joulukuun 4 p:n kaupunginvaltuustonvaaleissa, mutta tätä ei ollut voitu ennakoita aavistaa.

Itse laskennasta aiheutuvat kustannukset nousivat 562,969: 15 markkaan, josta 524,311: 80 markkaa palkkoja ja 38,657: 35 markkaa muita menoja. Edellämainituista palkkamääristä maksettiin piirien johtajille 71,500, kanslia-apulaisille 80,360, laskijoille 344,191: 80 ja keskuskanslian henkilökunnalle 28,260 markkaa.

Sitten kun sähkölaitoksen korvaus sähkökojeita koskevien tietojen keruusta, 7,000 markkaa, oli vähennetty, jäljelle jääneet kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Tilastollinen päätoimisto.....	Smk. 258,655: 65
Helsingin kaupunki	» 289,188: 10
Grankullan kauppala	» 2,116: 35
Haagan kauppala	» 3,009: 05
Oulunkylän maalaiskunta	» 3,000: —

Yhteensä Smk. 555,969: 15

Loput kaupungin määrärahasta käytettiin kaupunkia varten kerättyjen erikoistietojen käyttelyyn, joka jatkui vuoteen 1931.

Tilastotietoja tapaturmavakuutuslatasta varten. Joulukuun 20:ntenä 1929 päivätyssä, rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässä sosialiministeriön tilastotoimisto ilmoitti, ettei Keskinäiseltä vakuutuslaitos Sammolta, jossa kaupungin työntekijät olivat vakuutetut tapaturman varalta, oltu virallista tapaturmavakuutuslatasta varten saatu vuosia 1926—28 koskevia tietoja Helsingin kaupungin palveluksessa olevien, tapaturman varalta vakuutettujen työntekijäin luvusta, heidän suorittamiensa työpäivien luvusta eikä heidän nostamiensa palkkojen määrästä, minkä johdosta toimisto anoi, että sille toimitettaisiin mainitut tiedot. Rahatoimikamari päätti tämän johdosta tammikuun 11 p:nä antaa tilastokonttorille tehtäväksi ryhtyä tarpeelliseksi katsottuihin toimenpiteisiin. Samaa aikaan maistraatti lähetti konttorille Sampo-yhtiön anomuksen, jossa pyydettiin samoja tietoja vuodelta 1929.

Asiaa tarkemmin selvitellessä havaittiin, että kaupungin ja Sampo-yhtiön välillä tehdyn vakuutuslatasta varten kaupunkin kaikki vakuutuslatasta alaiset työntekijät vakuutettiin yhtiössä. Oli siis ensi sijassa selvitettävä, keitä kaupungin palveluksessa olevia henkilöitä vakuutuslatasta

koski, ja tällöin todettiin, etteivät voimassa olevat asetukset velvoittaneet vakuuttamaan tapaturman varalta ainoastaan kaupungin tuntipalkkaisia työntekijöitä, vaan myöskin suuren määrän kuukausipalkkaisia vakinaisia ja ylimääräisiä viranhaltijoita. Suurimmasta osasta ensiksi mainittuja oli olemassa tilastotietoja, jotka oli saatu käyttelemällä niitä yhtenäisiä henkilökortteja, jotka tilastokonttorin aloitteesta oli otettu käytäntöön niissä kunnan virastoissa, joilla on palveluksessaan suurehko määrä työntekijöitä¹⁾. Jälkimmäisistä ei kuitenkaan ollut saatavissa yhdenmukaisia tietoja, minkä johdosta konttori ryhtyi niitä keräämään, mitä kuitenkin vaikeutti se seikka, että halutut tiedot osittain kohdistuivat useiden vuosien takaiseen aikaan. Vuosia 1926—28 koskevat tiedot lähetettiinkin sittemmin kertomusvuoden kuluessa sosialiministeriölle.

Jotta nämä asiat vastaiseksi saataisiin paremmalle kannalle ja tapaturmavakuutuslilastoa varten vaadittujen tilastotietojen antaminen keskitetyksi tilastokonttoriin, joka muutenkin laatii tilastoa kunnan työntekijäin ja viranhaltijain palkoista, konttori helmikuun 8 p:nä anoi rahatoimikamarilta, että konttori saisi tehtäväkseen edellä mainittujen tietojen keräilemisen ja että vastaisia vakuutuslilastoksia laadittaessa asianomaiselle vakuutuslaitokselle huomautettaisiin, että sen tähän kuuluvissa asioissa tuli kääntyä konttorin puoleen. Tähän rahatoimikamari myöntyi helmikuun 11 p:nä.

Tilastokonttori ryhtyi tämän jälkeen suunnittelemaan kyseessäolevaa tilastoa, joka vastedes laadittaisiin vuosittain heti vuodenvaihteen jälkeen. Tällöin havaittiin suotavaksi, että eräät virastot ottaisivat käytäntöön henkilökortit, joihin merkittäisiin vakuutuslilastokorttien alaiset kuukausipalkkaiset viranhaltijat, minkä lisäksi kaikkien laitosten, joilla oli palveluskunnassaan työntekijöitä ja jotka eivät aikaisemmin olleet käyttäneet työntekijäkortteja (kansanpuistot, naisten työtuvat, maatalouslautakunta y. m.), tuli ottaa sellaiset käytäntöön. Tilastokonttori laati myöskin ehdotuksen uusiksi kortteiksi, jotka olivat aiotut otettaviksi käytäntöön tammikuun 1 p:stä 1931.

Kunnallisen tilaston parantamista tarkoittavia toimenpiteitä. Kertomusvuonna laadittiin uusi lopullinen nimistö kunnallista kuolemansyytilastoa varten. Yleisten rakennusten ylläpidon osasta anottiin, että se vastedes antaisi konttorille tietoja valtion kaupunkiin teettämistä rakennuksista, koska kunnallinen rakennustarkastus ei koskenut niitä eivätkä ne sen vuoksi myöskään sisältyneet rakennustoimintaa valaisevaan tilastoon. Satamakapteenilta anottiin, että satamaliikennekonttorissa pidettyihin päiväkirjoihin vastedes entistä tarkemmin merkittäisiin, minkä rantalaiturin luona alukset purettiin tai kuormattiin, samoin kuin myös aluksen laatu.

Kaupungin hallintoa koskevia kysymyksiä. Kaupungin keskushallinnon järjestelykysymyksen yhteydessä se kaupunginvaltuuston asettama komitea, joka oli saanut tehtäväkseen laatia tästä asiasta tarkan ehdotuksen, otti käsiteltäväkseen kysymyksen uuden johtosäännön vahvistamisesta konttorille. Koska muutamat voimassa olevaan johtosääntöön ehdotetuista muutoksista tuntuivat epätarkoituksenmukaisilta eikä konttorilta ollut pyydetty virallista lausuntoa uuden johtosäännön ehdotuksesta, johtaja ja kaupunginkamreeri antoivat mainitun komitean puheenjohtajalle, kauppaneuvos I. Lindforsille, asiaa koskevan promemorian. Siinä esitettyjä näkökohtia ei kuitenkaan otettu huomioon, vaan kaupunginvaltuusto vahvisti syyskuun 17 p:nä uuden johtosäännön. Tämän mukaan on m. m. kaupunginhallituksen asiana ottaa toimeen konttorin koko vakinainen henkilökunta, lukuunottamatta johtajaa, jonka kaupunginvaltuusto valitsee, kun taas kaupunginhallituksen

¹⁾ Ks. v:n 1922 kunnalliskert. s. 272.

yleisjaosto ottaa palvelukseen ylimääräisen henkilökunnan; aikaisemmin oli johtajalla nämä valtuudet muihin paitsi aktuaariin ja amanuenseihin nähden. Tammikuun 1 p:nä 1931 voimaan tullut johtosääntö muutti myöskin konttorin nimen Helsingin kaupungin tilastotoimistoksi.

Sitten kun konttori vuonna 1929 lähettäessään rahatoimikamarille tietoja kaupungin arkisto-oloista oli ehdottanut, että kamari ottaisi tarkemmin harkittavakseen kysymyksen kunnallisen arkiston perustamisesta, rahatoimikamari joulukuun 17 p:nä 1929 oli antanut konttorille tehtäväksi laatia asiasta tarkemman ehdotuksen ottamalla huomioon, että tämä arkisto mahdollisesti voitiin sijoittaa Senaatintorin varrella olevaan, vuonna 1930 kaupungille luovutettavaan Stockmannin tavarataloon. Tämän johdosta konttori laati ja lokakuun 1 p:nä lähetti rahatoimikamarille yksityiskohtaisen ehdotuksen tällaisen arkiston perustamisesta, johon siirrettäisiin suurin osa raatihuoneen-arkiston asiakirjoja ja rahatoimikonttorin arkisto samoin kuin kunnan eri virastoissa säilytetyt, jokapäiväisessä työssä tarpeettomat asiakirjat. Arkiston johtoon olisi otettava ammattimies, jonka tulisi saada määrätty valtuudet asianomaisissa virastohuoneistoissa säilytettyjen asiakirjain hoidon valvontaan. Ehdotus sisälsi myös erinäisiä määräyksiä, joihin raatihuoneenarkiston ja siellä säilytettyjen asiakirjain erikoisasema oli antanut aiheen.

Koska jonkin verran hankaluutta oli aiheutunut siitä, että konttorin koneiden puhdistuksesta huolehtivat niiden eri liikkeiden monttöörit, joilta koneet aikoinaan oli ostettu ja jotka myöntäessään niistä takuun olivat pidättäneet itselleen tämän puhdistusoikeuden, konttori marraskuun 13 p:nä esitti rahatoimikamarille, että perustettaisiin kunnallinen konttorikoneiden korjaamo.

Kongressit y. m. Johtaja sai kutsun Deutsche Statistische Gesellschaftin vuotuisen kongressiin, joka pidettiin Stuttgartissa toukokuun 21 p:nä, mutta ei katsonut mahdolliseksi noudattaa kutsua.

Suomen tilastoseuran anomukseen, että kaupunki järjestäisi lounaan syyskuun lopussa pidettäväksi suunnitellun skandinaavisen tilastokongressin johdosta, rahatoimikamari myöntyi huhtikuun 26 p:nä ja antoi tilastokonttorille tehtäväksi ryhtyä tämän johdosta tarpeellisiin toimenpiteisiin. Kongressi siirrettiin kuitenkin seuraavaan vuoteen.

Konttorin menot ja tulot. Seuraava taulukko valaisee konttorin käytettäväksi myönnettyjen määrärahan käyttöä (tietoja väenlaskennasta annetaan sivulla 7*).

Tili.	Määräraha.	Lisämäärä- rahoja.	Yhteensä.	Menoja.	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—).
Luokitellut palkat ..	623,830 —	¹⁾ 6,200 —	630,030 —	629,981 —	+ 49 —
Tilap. työvoimat ..	94,400 —	²⁾ 15,000 —	109,400 —	108,811 —	+ 589 —
Vuokra	75,000 —	—	75,000 —	75,000 —	—
Lämpö	7,430 —	—	7,430 —	7,409 90	+ 20 10
Valaistus	3,800 —	—	3,800 —	3,816 05	— 16 05
Siivous	14,650 —	—	14,650 —	14,047 80	+ 602 20
Painatus- ja sidotta- minen	³⁾ 579,455 41	—	579,455 41	380,800 10 ⁴⁾	+ 198,655 31
Tarverahat	22,000 —	—	22,000 —	21,281 70	+ 718 30
Yhteensä	1,420,565 41	21,200 —	1,441,765 41	1,241,147 55	+ 200,617 86

¹⁾ Siirretty sairauden aikaisten viransijaisten määrärahasta. — ²⁾ Rahatoimikamarin lokakuun 23 p:nä myöntämä. — ³⁾ Tähän sisältyy vuodesta 1929 siirtyneitä varoja Smk. 193,455:41. — ⁴⁾ Siirrettiin vuoteen 1931.

Kaluston ostomäärärahaista rahatoimikamari myönsi 8,875 markkaa sekä käyttövaroistaan 2,350 markkaa eli yhteensä 11,225 markkaa, mistä määrästä kuitenkin säästyi 592: 75 markkaa. Näillä varoilla hankittiin m. m. Continental-kirjoituskone (5,220: —) ynnä pöytä ja tuoli (1,458: 25), Sensor-monistuskone (2,350: —), nojatuoli (684: —) sekä sähkökamiinoja y. m. (920: —).

Konttorin tulot julkaisujen myynnistä nousivat kertomusvuonna 4,981: 60 markkaan.

Vuoden 1931 menosääntö. Konttorin rahatoimikamarille lähettämän vuoden 1931 menoarvioehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi siten muutettuna, että ehdotettua ylimääräisten apulaisten määrärahaa vähennettiin 5,980 markkaa ja lämpömäärärahaa 280 markkaa, minkä ohessa menoarvioon otettiin kaupunginvaltuuston myöntämä määräraha yleistä kiinteistö-, rakennus- ja väenlaskentaa varten. Vahvistettu talousarvio päättyi 1,636,860 markkaan. Huomattava lisäys vuoteen 1930 verrattuna johtui osaksi väenlaskennasta, osin siitä, että vanhempien kunnalliskertomusten laatiminen oli siirretty rahatoimikamarin menosäännöstä tilastokonttorin menosääntöön ja yhdistetty viimeksimainitun ylimääräisten apulaisten määrärahaan.

Kirjastoon tuli vuonna 1930 lisää 552 numeroa.

Lähetettyjen toimituskirjain lukumäärä oli 2,962. Näistä oli lähetettyjä kirjelmia 717 ja jaeltuja julkaisuja 2,245. Kunnallisia julkaisuja (konttorin omia julkaisuja ja kaupunginvaltuuston painettuja asiakirjoja) lähetettiin enemmän tai vähemmän täydellisiä sarjoja pyynnöstä Tukholman kuninkaalliselle kirjastolle, Washingtonin Army Medical Librarylle, New York Public Librarylle ja arkistolle Budgetarchiv der Universität Leipzig.

IV. Satamahallitus.

Satamahallituksen vuodelta 1930 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Hallituksen jäsenistö. Satamahallitukseen kuuluivat vuonna 1930 itse-oikeutettuina jäseninä satamalaitoksen johtaja O. E. Jaatinen, puheenjohtajana, ja rakennuskonttorin satama- ja rautatierakennusosaston työpäällikkö S. Randelin sekä seuraavat kaupunginvaltuuston valitsemat jäsenet: ravintolanhoitaja S. Koskinen, satamatyöntekijä K. Lahtinen, merenkulkuneuvos A. V. Lindberg sekä johtajat J. Pelin ja H. Ramsay; viimeksimainittu toimi samalla varapuheenjohtajana.

Kokoukset y. m. Hallitus kokoontui vuoden 1930 varrella 21 kertaa. Useiden tärkeiden kysymysten valmistelu annettiin sanottua tarkoitusta varten asetettujen komiteain toimeksi.

574:stä vuoden varrella diarioon viedystä asiasta ratkaistiin suurin osa. Hallitus lähetti kaikkiaan 271 kirjelmää ja lausuntoa.

Käsittelylt tärkeimmät asiat. Hallitus antoi rahatoimikamarille lausuntonsa seuraavista kysymyksistä: tammikuun 28 p:nä viemäriveden puhdistuslaitoksen rakentamisesta Kyläsaareen; helmikuun 19 p:nä kaupungin sääntöpalkkaisten viranpitäjien palkkausjärjestelmästä; lokakuun 14 p:nä komiteamietinnöstä, joka koski vientimakasiinin rakentamista puunjalostustuotteita, voita ja juustoa varten; joulukuun 1 p:nä komiteamietinnöstä, joka koski Herttoniemen tilan ja Tuurholman selän käyttöä.

Helmikuun 27 p:nä hallitus teki rahatoimikamarille esityksen hallituksen ja sen alaisten konttorien viranpitäjien palkkaukseksi 1931 vuoden alusta lähtien.

Maaliskuun 11 p:nä lähetti hallitus rahatoimikamarille kaupunginvaltuustolle osoittamansa kirjelmän, joka koski lokakuun 4 p:nä 1929 annetun tullisäännön muuttamista koskevan asetuksen aiheuttamia toimenpiteitä, mikäli se koski tavaran käsittelyä Helsingin satamissa (n. k. laiturihallintojärjestelmää); ja marraskuun 11 p:nä hallitus lähetti kaupunginvaltuustolle Helsingin Makasiiniyhtiön laatiman ehdotuksen sanotun yhtiön laiturihuoltoa koskeviksi yleisiksi määräyksiksi sekä Helsingin Makasiiniosakeyhtiön laatiman ehdotuksen yleisiksi mainitun yhtiön tavarain vastaanottoa ja laiturihuolintatariffia koskeviksi määräyksiksi.

Heinäkuun 9 p:nä hallitus lähetti kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnalle lausuntonsa Arabia Porslinsfabrik aktiebolag nimisen yhtiön anomuksesta Vanhankaupungin selällä olevan kulkuväylän syventämisestä.

Syyskuun 23 p:nä lähetti hallitus rahatoimikamarille esityksen yleisten töiden hallituksen vuodelle 1931 laatiman menoarvioehdotuksen johdosta, mikäli se koski kaupungin satamiin kohdistuvia menoja.

Syyskuun 30 p:nä toimitti hallitus rahatoimikamarille satamalaitoksen johtajan laatiman laskelman kaupungin hiilisataman kannattavuudesta.

Marraskuun 4 p:nä toimitti hallitus kaupunginvaltuuston kaupunginhallituskomitealle lausuntonsa ehdotuksesta Helsingin kaupungin satamalautekunnan ja satamatoimiston johtosäännöksi.

Satamaliikennekonttorin vuodelta 1930 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Helsingin satamassa kävi vuoden varrella 4,600 rannikkolaivaa, jotka edustivat 249,359 nettorek. tonnia sekä 2,133 ulkomailta tullutta laivaa, joiden rekisteritonniluku oli 1,612,380 nettorek. tonnia eli yhteensä 6,733 laivaa, tonniluvultaan 1,861,739 nettorek. tonnia, johon tuli vielä lisää erinäisiä höyry- ja moottorialuksia, jotka edustivat yhteensä 16,549 nettorek. tonnia ja kävivät päivittäin satama-alueella sekä maksoivat satamamaksunsa viikottain. Vertaus vuoteen 1929 osoittaa että rannikkoalusten luku vuonna 1930 väheni 535:llä ja tonnisto 25,861 nettorek. tonnilla, sekä ulkomailta kulkevien laivojen lukumäärä 17:llä mutta tonnisto lisääntyi kuitenkin 122,796 nettorek. tonnilla. Koko tonnimäärä vuonna 1930 lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 96,935 nettorek. tonnilla. Rannikkoliikenne vähentyi 3,614 nettorek. tonnilla.

Katajanokan 6 sähkönosturia oli käynnissä 5,287 tuntia, eli 1,723 tuntia vähemmän kuin edellisenä vuonna ja 25 tonnin nosturi 421 tuntia, eli 345 tuntia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Satamajäänsärkijä Herkules avusti vuonna 1930 46 laivaa kaupungin eri satamissa, edellisenä vuonna oli avustettuja laivoja 113. Vähennys johtui siitä, että talvi oli leuto ja jääsuhteet satamissa erittäin suotuisat.

Konttorin menoarvio oli vuonna 1930 1,832,008 markkaa, konttorin todellisten menojen noustessa 1,747,181: 15 markkaan. Konttorin 15 tilistä osoitti 11 säästöä yhteensä 84,858: 35 markkaa kun taas 2 tiliä ylitettiin 31: 50 markalla.

Länsisatamaan Saukonlaiturille tuli helmikuussa vuonna 1930 lisää 4 kpl laiturinostureita ja sinne rakennettiin rakennus liikenteen välitystä satamassa hoitavia henkilöitä varten.

Satamakannantakonttorin vuodelta 1930 antama kertomus oli seuraava:

Viranpitäjät. Vuoden varrella erosi konttorin nuorempi kirjanpitäjä saavutetun ikärajan perusteella.

Veloitus. Tulo- ja menosäännön nimikkeen Satamat kohdalla otetuista maksuista veloitti konttori vuonna 1930 kaikkiaan 29,330,559: 65 markkaa; edellisenä vuonna 30,078,438: 80 markkaa. Vähennys oli siis 747,879: 15 markkaa. Vuoden tulo- ja menosääntöön verrattuna osoitti veloitus yli 6 miljoonan markan vajauksen, josta suurin osa voidaan lukea veloitettuihin liikennemaksuihin kuuluvaksi. Kuluneen vuoden liikennemaksut arvioitiin suuremmiksi kuin edellisenä vuonna edellyttämällä että sisäasiainministeriö vahvistaisi Suomen Satamaliiton ja kaupunkien ehdotuksen uudeksi liikennemaksutariffiksi, joka sisältää lieviä, oikeudenmukaisia ja kaupungille tarpeellisia korotuksia. Niin ei kuitenkaan tapahtunut.

Sen johdosta, että vuoden 1930 tulleja korotettiin, viljan tulleja keskimäärin 30 %:lla ja kutomateollisuustavarain tulleja 40—75 %:lla, nousi tuulaaki 12,6 miljoonaan markkaan; vuonna 1929 se oli 11,5 miljoonaa markkaa.

Vuoden 1930 tuonti oli vielä pienempi kuin vuoden 1929. Siitä johtui, että veloitettu maksut, lukuunottamatta tuulaakia ja satamamaksuja, eivät nousseet tulo- ja menosäännössä arvioituun määrään. Satamamaksuja kertyi laskettu määrä syystä, että satamassa käyneiden laivojen tonnisto oli jokseenkin sama kuin vuonna 1929, vaikka laivoilla ei ollutkaan täysiä lasteja.

Koko veloitettu määrä alitti, kuten mainittiin, menosäännössä arvioidun määrän 6,225,635: 35 markalla, kuten seuraavasta yhdistelmästä ilmenee:

	Lasketut tulot, Smk.	Todelliset tulot, Smk.	Ylijäämä (+) tai vajaus (—), Smk.
Tuulaaki kaupunkiin osoitetuista sekä vientitavaroista	12,000,000: —	¹⁾ 12,640,927: 15	+ 640,927: 15
Tuulaaki muihin kaupunkiin osoite- tuista tavaroista	400,000: —	379,436: 80	— 20,563: 20
Liikennemaksut	17,000,000: —	²⁾ 10,814,450: 25	— 6,185,549: 75
Makasiinivuokrat	200,000: —	155,871: 05	— 44,128: 95
Satamamaksut	4,000,000: —	³⁾ 4,061,684: 30	+ 61,684: 30
Nosturimaksut	500,000: —	273,860: —	— 226,140: —
Maksut aluksille annetusta vedestä ..	430,000: —	376,264: 10	— 53,735: 90
Paikanvuokrat satama-alueilla	400,000: —	209,036: 05	— 190,963: 95
Venelaiturimaksut	160,000: —	149,310: —	— 10,690: —
Satamajäänsärkijämaksut	200,000: —	25,200: —	— 174,800: —
Helsingin makasiinosakeyhtiön suor- itettava korvaus satamakannan- takonttorin IV ja V haaraosaston toimihaltijain palkkauksesta ..	191,195: —	179,915: —	— 11,280: —
Lentokoneiden satamamaksut	75,000: —	⁴⁾ 64,604: 95	— 10,395: 05
Yhteensä	35,556,195: —	⁵⁾ 29,330,559: 65	— 6,225,635: 35

Koko veloitetusta määrästä veloitti pääkonttori 10,444,483: 60 markkaa, haaraosasto I 650,035: 70 markkaa, haaraosasto II 3,849,591: 85 markkaa, haaraosasto III 5,276,952: 10 markkaa, haaraosasto IV 4,045,491: 25 markkaa ja haaraosasto V 5,064,005: 15 markkaa.

Tuulaakimaksut kaupunkiin osoitetuista tavaroista nousivat 12,638,028: 75 markkaan ja vientitavarain tuulaakimaksut 2,898: 40 markkaan. Liikennemaksujen kokonaismäärä oli ulkomailta tulleista tavaroista 9,888,264: 50 markkaa, maasta viedyistä tavaroista 809,193: 05 markkaa, sekä tavaroista, jotka vesitse olivat saapuneet oman maan paikkakunnilta 116,992: 70 markkaa. Yleisestä varastosta otettujen tavaroiden tuulaaki- ja liikennemaksut nousivat 4,327,653: 30 markkaan ja varastoon pantujen sekä sieltä otettujen tavaroiden tuulaaki- ja liikennemaksut 1,212,037: 25 markkaan, mitkä kaikki maksut veloitettiin haaraosastoissa IV ja V.

Veloitusilmoituskirjain luku vuoden kuluessa oli 212,836, osoittaen edelliseen vuoteen verrattuna 16,509 kirjan vähennystä. Maksuunpanosta vapautettujen veloitusilmoituskirjojen lukumäärä oli 21,510. Keskimääräinen veloitettu määrä maksullippua kohden oli pääkonttorissa 147: 40 markkaa, haaraosasto I:ssä 16: 80 markkaa, haaraosasto II:ssä 79: 25 markkaa, haaraosasto III:ssä 380: 65 markkaa, haaraosasto IV:ssä 206: 90 markkaa ja haaraosasto V:ssä 237: 90 markkaa.

¹⁾ Siitä palautettiin 22,204: 20 markkaa. — ²⁾ S:n 447 markkaa. — ³⁾ S:n 392,805: 20 markkaa. — ⁴⁾ S:n 15,037: 70 markkaa. — ⁵⁾ S:n 430,494: 10 markkaa.

Kannanta. Veloitetusta määrästä, 29,330,559: 65 markasta, kertyi vuoden kuluessa 29,149,276: 65 markkaa, vastaten 99.4 %. Tätä tulosta on pidettävä erittäin tyydyttävänä, erittäinkin kun ottaa huomioon vuonna 1930 vallinneen kireän raha-ajan ja sen ettei konttorilla ole oikeutta pidättää tavaroita, joista konttorin veloittamia maksuja ei ole suoritettu. Vuoden alussa oli vuosilta 1917—29 perimättä 303,729: 43 markkaa, mistä määrästä vuoden varrella kertyi 202,209: 27 markkaa eli 66.58 %. Vuoden alussa edellisiltä vuosilta perimättömiä maksuja poistettiin 7,400: 67 markkaa. Joulukuun 31 p:nä 1930 oli suorittamatta olevia maksuja 275,402: 49 markkaa, josta 181,283 markkaa kuului kertomusvuoteen.

Kertomusvuoden perimättömistä maksuista kertyi jo tammikuun 1931 aikana 107,854: 95 markkaa. Koko määrästä valvottiin vuoden kuluessa yhdessätoista eri vararikossa yhteensä 1,347: 90 markkaa.

Tullipakkahuoneiden ulkopuolella olevien tavaroiden punnitus. Tullipakkahuoneitten ulkopuolella olevien tukkutavaroiden punnitukseen käytti tähän tarkoitukseen asetettua vaakamestaria 28 eri liikettä, joiden laskuun 34,200 tonnia tavaroita punnittiin. Näihin punnituksiin käytettiin kaikkiaan 9,106 tuntia. Bruttotulot nousivat 154,500 markkaan, josta vaakamestarin osalle, siihen luettuna kaupungin hänelle myöntämä vuokra-avustus 3,600 markkaa, tuli 32,822 markkaa, kun ensin oli vähennetty vaakamestarikonttorin kustannukset, painatuskulut ja vaakojen korjauskustannukset sekä punnitus-apulaisten palkkaus 91,060 markkaa.

Menot ja tulot¹⁾. Konttorin menosääntö vuodelta 1930 päättyi 3,397,960 markkaan kun taas todelliset menot nousivat 3,164,703: 67 markkaan. Säästö oli siis 233,256: 33 markkaa. Konttorin menoeristä oli 3 arvioidun suuruista, 12 osoitti säästöä ja kaksi määrärahaa, nim. valaistusta sekä poistoja ja peruutuksia varten otetut määrärahat ylitettiin yhteensä 7,659: 62 markalla.

Tulot alittivat sitävästoin huomattavasti tulosääntöön otetun määrän kuten jo aikaisemmin huomautettiin. Vuodesta 1919 alkaen ovat konttorin veloittamat maksut vuosi vuodelta nousseet, paitsi vuosina 1929 ja 1930, jolloin tulot ovat laskeneet, varsinkin viimeksi mainittuna vuonna.

¹⁾ Yksityiskohtaiset tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 15. 1930.

V. Ulosottolaitos.

Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen tarkastajan vuosikertomus toimintavuodelta 1930 oli seuraava:

Ulosottolaitoksen — s. o. ensimmäisen kaupunginvoudin, toisen kaupunginvoudin ja avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorien — toiminta sujui edelleenkin vuonna 1930 rauhallisesti sikäli, että ensiksikin konttorien alaiset tilitysvelvolliset suorittivat tehtävänsä rehellisesti ja muutoinkin tyydyttävällä tavalla ja toiseksi mainitut konttorit tekivät pitkin vuotta täsmällisesti ja tarkasti tiliä eri toimeksiantajilleen, Helsingin kaupungille, valtiolle, kirkolle, lukuisille maaseudun kunnille y. m. ulosottolaitoksen avustukseen turvautuneille yksityisille, liikkeille, yhtymille ja laitoksille.

Tilivuoden aikana ulosottolaitoksen tarkkailuosasto pyrki täyttämään tehtävänsä pääpiirteissään saman työohjelman ja -tavan mukaan kuin edellisenä vuonna. Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin toimintaa seurattiin entistä ankarammin etenkin kesän aikana, jolloin vakinaiset virkailijat olivat lomalla ja viransijaiset hoitivat heidän tehtäviään, mikä oli omiaan heikentämään n. s. sisäistä kontrollia. Elokuun alkupuolella toimitettiin avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan kaikkien ulosottoapulaisten tilien äkillinen ja täydellinen tarkastus, ja havaittiin niiden tällöin poikkeuksetta olevan täysin kunnossa.

Alempana annetaan tietoja toisen kaupunginvoudin konttoriin perimistä varten jätetyistä verolipuista, sekä tämän perimisen tuloksista vuonna 1930.

	Lukumäärä tammikuun 1 p:nä ¹⁾ .	Vuoden aikana tulleita.	Yh- teensä.	Perit- tiin.	S i i t ä : Palau- tettiin.	Jäi jäljelle.	Peritty- jä %:ssa koko luku- mää- rystä.
Kunnallisvero	41,331	60,119	101,450	18,184	26,422	56,844	17.9
Valtion tulo- ja omaisuusvero	4,314	33,320	37,634	14,715	14,893	8,026	39.1
Kirkollisvero	36,418	61,943	98,361	29,305	38,754	30,302	29.8
Yhteensä	82,063	155,382	237,445	62,204	80,069	95,172	26.2

Nämä veroliput vastasivat seuraavia veromääriä:

	Kunnallisvero, Smk.	Valtion tulo- ja omaisuusvero, Smk.	Kirkollisvero, Smk.	Yhteensä, Smk.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia ..	45,399,273: —	4,615,417: —	3,051,864: —	53,066,554: —
Vuonna 1930 perittä- viksi saatuja verolippuja	53,125,376: —	32,079,017: —	6,482,953: —	91,687,346: —
Yhteensä	98,524,649: —	36,694,434: —	9,534,817: —	144,753,900: —

¹⁾ Oikaistut tiedot.

	Kunnallisvero, Smk.	Valtion tulo- ja omaisuusvero, Smk.	Kirkollisvero, Smk.	Yhteensä, Smk.
Näistä:				
Perittiin	18,322,488: —	16,513,159: —	3,569,744: —	38,405,391: —
Palautettiin	27,231,717: —	11,963,908: —	2,995,491: —	42,191,116: —
Jäi jäljelle	52,970,444: —	8,217,367: —	2,969,582: —	64,157,393: —

Perittyjen verolippujen jakautuminen verolajeihin ja verotusvuosiin käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Verolippujen lukumäärä.	Peritty vero- määrä, Smk.	Peritty lisä- vero, Smk.
<i>Kunnallisvero vuodelta:</i>			
1925 ja aikaisemmin	76	87,119: 90	53,611: 40
1926	348	323,966: 85	104,947: 40
1927	1,746	1,480,720: 50	306,576: 50
1928	15,258	15,143,838: 75	1,149,379: 60
1929	756	1,286,842: 05	47,626: —
<i>Yhteensä</i>	<i>18,184</i>	<i>18,322,488: 05</i>	<i>1,662,140: 90</i>

*Valtion tulo- ja omaisuusvero
vuodelta:*

1925 ja aikaisemmin	29	6,802: 15	19,723: 25
1926	158	229,651: 40	62,634: 60
1927	1,509	1,296,419: 65	224,780: 75
1928	13,019	14,980,286: 27	802,939: —
<i>Yhteensä</i>	<i>14,715</i>	<i>16,513,159: 47</i>	<i>1,110,077: 60</i>

Kirkollisvero vuodelta:

1925 ja aikaisemmin	98	12,616: 70	—
1926	828	73,031: 60	—
1927	9,069	724,162: 85	—
1928	19,310	2,759,933: 15	—
<i>Yhteensä</i>	<i>29,305</i>	<i>3,569,744: 30</i>	—
<i>Kaiken kaikkiaan</i>	<i>62,204</i>	<i>38,405,391: 82</i>	<i>2,772,218: 50</i>

Siitä vuodelta:

1925 ja aikaisemmin	203	106,538: 75	73,334: 65
1926	1,334	626,649: 85	167,582: —
1927	12,324	3,501,303: —	531,357: 25
1928	47,587	32,884,058: 17	1,952,318: 60
1929	756	1,286,842: 05	47,626: —

Vuonna 1929 perittiin 58,824 verolippua; lisäennys kertomusvuonna oli siis 3,380 verolippua eli 5.7 %. Lippujen edustama rahamäärä nousi vuonna 1930 41,177,610: 32 markkaan, oltuaan 35,287,649: 35 markkaa vuonna 1929 vastaten 5,889,960: 97 markkaa eli 16.7 %:n lisäystä.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 80,069 merkinnällä, että veromääriä ei voitu laillisesti periä seuraavista syistä (estelajin mukaan):

Palautettuja verolippuja estelajin mukaan.

		Verovelvolliset olivat: Köyhiä.	Löytämättömiä.	Muut estelajit.	Virka- apuja.	Yhteensä.
<i>Kunnallisvero vuodelta:</i>						
1926 ja aikaisemmin ..	756	298	61	137	1,252	
1927	2,908	670	132	183	3,893	
1928	9,397	6,899	1,797	3,184	21,277	
<i>Yhteensä</i>	<i>13,061</i>	<i>7,867</i>	<i>1,990</i>	<i>3,504</i>	<i>26,422</i>	

*Valtion tulo- ja omaisuus-
vero vuodelta:*

1926 ja aikaisemmin ..	311	92	19	42	464
1927	2,329	403	40	129	2,901
1928	4,695	4,164	395	2,274	11,528
<i>Yhteensä</i>	<i>7,335</i>	<i>4,659</i>	<i>454</i>	<i>2,445</i>	<i>14,893</i>

Kirkollisvero vuodelta:

1926 ja aikaisemmin	913	816	103	102	1,934
1927	8,101	6,163	419	1,539	16,222
1928	6,366	8,869	346	5,017	20,598
<i>Yhteensä</i>	<i>15,380</i>	<i>15,848</i>	<i>868</i>	<i>6,658</i>	<i>38,754</i>
<i>Kaiken kaikkiaan</i>	<i>35,776</i>	<i>28,374</i>	<i>3,312</i>	<i>12,607</i>	<i>80,069</i>

Kaikista perittäviksi jätetyistä verolipuista palautettiin 33.7 %, joista 33.0 % koski kunnallisveroja, 18.6 % valtion tulo- ja omaisuusveroja sekä 48.4 % kirkollisveroja.

Edelläolevat luvut antavat kuvan perintätyön kielteisestä tuloksesta, s. o. verolajin, vuosikerran ja estelajin mukaan ryhmitellyistä verolipuista, jotka laillisella estetodistuksella varustettuina oli palautettu toimeksiantajille ilman maksua. Vuonna 1929 palautettiin 67,244 sellaista verolippua, osoittaen siis kertomusvuonna 12,825 eli 19.1 %:n lisäystä.

Sitäpaitsi perittiin ulosottolaitoksen toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

Verot tai maksulaji.	Perittyjen verolippujen lukumäärä.	Peritty määrä, Smk.
Koiravero	453	89,000: —
Maksut Kauppayhdistykselle	716	13,582: 05
» sairaaloille	17	3,375: —
» rakennusten tarkastuksista	5	15,057: —
Liikenne- ja tuulaakimaksut	544	30,752: 80
Vero ruotsalaiselle Olaus Petrin seurakunnalle	58	10,975: —
Vero juutalaiselle seurakunnalle	95	58,900: —
Vero venäläiselle kreikkalais-oikeauskoiselle seura- kunnalle	726	69,827: 20
Radiomaksuja	477	47,700: —
Biljardioikeusmaksuja	1	64: —
<i>Yhteensä</i>	<i>3,092</i>	<i>339,233: 05</i>

Maaseudun toimeksiantajain laskuun perittiin sitäpaitsi 8,836 verolipun määrä, yhteensä 4,477,049: 51 markkaa, vastaten 3,824,746: 60 markkaa vuonna 1929, ollen lisäys siis 652,302: 91 markkaa eli 17.1 %. Maaseudulta saapui 31,904 verolippua virka-apupyynnöllä ja sinne lähetettiin 8,505 vastauskirjettä.

Pakollisesti perittyjen verojäämien kokonaisluku nousi vuonna 1930 45,993,892: 88 markkaan, tai, jos yllä luetellut pienemmät verot ja maksut vähennetään, 45,654,659: 83 markkaan, mikä viimeksimainittu summa vuonna 1929 vastasi 39,112,395: 95 markkaa, ollen lisäys siis 6,542,263: 88 markkaa eli 16.7 %.

VI. Palolaitos.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1930 oli seuraavansisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, joka maistraatin alaisena valvoo palolaitosta, kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: johtaja G. Idström puheenjohtajana, teollisuusneuvos I. Killinen varapuheenjohtajana, sekä viilari Hj. Blomqvist, junankuljettaja F. B. Gröndahl ja työmies R. Reunanen. Sihteerinä toimi ent. lääninsihteerä A. Th. Möller. Palotoimikunta koontui vuoden kuluessa 17 kertaa.

Tulipalot. Palokunta hälyytettiin vuoden varrella 384 kertaa, josta 219 kertaa todellisiin tulipaloihin tai tulipalonalkuihin, 41 kertaa nokivalkeoihin, 46 kertaa savun johdosta, 5 kertaa valonheijastuksesta, 8 kertaa pulmoottoriavustuksen antamista varten, 19 kertaa palolennätinvian takia, joista 11 kertaa Stockmannin rakenteilla olevaan tavarataloon, kerran vedentulvan takia, 3 kertaa väärinkäsityksestä ja 42 kertaa ilkkivaltaisuudesta. Edelliseen vuoteen verrattuna hälyytysten luku vähentyi 44:llä ja tulipalojen luku 59:llä. Tulipaloista sattui 216 järjestetyssä kaupungissa ja 3 sen ulkopuolella.

Vuoden eri kuukausien kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti: tammi-kuussa 13, helmikuussa 19, maaliskuussa 18, huhtikuussa 17, toukokuussa 26, kesäkuussa 27, heinäkuussa 15, elokuussa 15, syyskuussa 14, lokakuussa 16, marraskuussa 16 ja joulukuussa 23. Tulipaloista sattui 144 päivällä, laskien klo 6—18 ja 75 yöaikaan, klo 18—6. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 126 tapauksessa puhelimitse, 91 tapauksessa palolennättimellä ja 2 tapauksessa suullisen sanantuojan ilmoittamana.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy selville seuraavista numeroluviista:

	Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yht.		Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yht.
Asuinhuoneita	51	17	68	Hissikuiluja	5	—	5
Kellareita	17	2	19	Rakenteilla olevia taloja	5	—	5
Autoja tai moottori- pyöriä	—	—	16	Rikkalaatikoita	—	—	5
Tehdas- tai työhuoneita	10	5	15	Kaatopaikkoja	—	—	5
Ullakoita	8	4	12	Myymälöitä	4	—	4
Laivoja tai moottori- veneitä	—	—	12	Vajoja tai ulkokuone- rakennuksia	—	4	4
Hiilivarastoja	—	—	10	Metsämaata	—	—	4
Työainekojuja tai pavil- jonkeja	—	7	7	Kemiallisia laboratoreja	3	—	3
				Pesutupia	1	1	2
				Höyrypannuhuoneita	2	—	2

	Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yht.		Kivi- taloja.	Puu- taloja.	Yht.
Elokuvateattereja	2	—	2	Autovaja	1	—	1
Leipomoita	2	—	2	Sauna	—	1	1
Tervapatoja	—	—	2	Sairaala	—	1	1
Bensiinijakeluasemia	—	—	2	Rohdoskauppa	1	—	1
Puuaine- tai halko- varastoja	—	—	2	Kähertämö	1	—	1
Sähköpylväitä	—	—	2	Ravintola	1	—	1
Valimo	1	—	1	Silta	—	—	1
				Huviteltta	—	—	1
				<u>Yhteensä</u>	<u>115</u>	<u>42</u>	<u>219</u>

Tulen irtipääsemisen syyt käyvät selville allaolevista luvuista:

Puutteellinen tulisija tai savujohto	22	Tulensijan ja savujohdon liial- linen kuumuus	4
Tulenarkojen nesteiden varomaton pitely	22	Puhalluslampun varomaton pi- tely jäätyneitä putkia sula- tettaessa	3
Lyhytsulku sähköjohdoissa	19	Lasten leikkiminen tulella	2
Syttyminen räjähdysmoottoreista	18	Nokivalkea	2
Tulisijasta pudonneet kipinät ja kekäleet	17	Murhapoltto	2
Itsesytytys	13	Syttyminen kaasujohdosta	1
Lampun, kynttilän tai tulitikkujen varomaton pitely	9	Tulensekaisen tuhkan säilyttä- minen sopimattomassa pai- kassa	1
Hitsauskoneen varomaton käsit- tely	7	Tuntematon (selville saamaton)	71
Varomaton tupakanpoltto	6	<u>Yhteensä</u>	<u>219</u>

Eri kaupunginosain kesken tulipalot jakautuivat seuraavasti:

I kaupunginosa	17	XII kaupunginosa	9
II »	18	XIII »	11
III »	5	XIV »	13
IV »	23	XV »	2
V »	9	XX »	13
VI »	12	Vallila	7
VII »	18	Hermannin	6
VIII »	6	Toukola	4
IX »	2	Pasila	4
X »	21	Meilahti	2
XI »	16	Helsingin pitäjä	1
		<u>Yhteensä</u>	<u>219</u>

219:sta vuoden kuluessa sattuneesta tulipalosta oli 119 pientä eli senlaatuista, että ne sammutettiin käyttämällä ainoastaan pönttöruiskua tai muuta vehjettä, 71 keskikokoista eli senlaatuista että yksi vesijohdon moottori- eli hiilihapporuiskun suihku riitti tulen sammuttamiseen sekä 29 vaarallisempaa

eli siksi suurta että oli käytettävä useampia suihkuja tulipaloa sammutettaessa.

Tulipaloista ei mikään ollut niin suuri, että palokunnan kokonaisuudessaan olisi tarvinnut lähteä liikkeelle. Vakavaluontoisimmista mainittakoon seuraavat:

Maaliskuun 1 p:nä syttyi tulipalo Shell-yhtiön varastoimispaikalla bensiiniä ja petroolia varten Sörnäisten niemellä, jolloin puinen korjauspaja, joka oli yhteenrakennettu tulenarkojen nesteiden laskuhuoneen kanssa, syttyi palamaan. Palokunnan onnistui kuitenkin tunnin kuluttua sammuttaa tuli. Kymmenen vesisuihkua 5 autoruiskusta otettiin käytäntöön. Kiinteän omaisuuden ja irtaimiston vahingot nousivat ainoastaan 271,250 markkaan.

Ullakkopaloa talossa n:o 25 Yrjönkadun varrella, jossa kiinteistön ja irtaimiston vahingot nousivat yhteensä 514,771:20 markkaan, oli hyvin vaikea rajoittaa, koska tuli jo oli saanut liian suuren vallan, ennenkuin palokunta hälyytettiin.

Tulipaloa jalkineliikkeessä talossa n:o 16 Heikinkadun varrella joulukuun 25 p:nä ei ollut vaikea sammuttaa, mutta koska palokunta hälyytettiin liian myöhään ennätti arkalaatuinen tavaravarasto suuresti vahingoittua. Vahingot irtaimistosta arvioitiin 756,789:87 markaksi ja kiinteistöstä 38,592 markaksi.

Tulipaloissa sattui seuraavat tapaturmat: tulipalossa huhtikuun 14 p:nä puishesä asuinrakennuksessa talossa n:o 5 Alppikadun varrella paloi eräs mieshenkilö. Tapaturma tapahtui ennen palokunnan tuloa.

Lokakuun 14 p:nä sattui surullinen tapaturma talossa n:o 2 Kristianinkadun varrella. Kaksi naista, jotka olivat varomattomasti käsitelleet spriiitä kaasuliekkin läheisyydessä, saivat niin pahoja palohaavoja, että he kuolivat myöhemmin sairaalassa.

Joulukuun 4 p:nä, tulipalossa Annankadun n:o 31:n kellarissa, sai palokorpraali J. E. Salminen surmansa savumyrkytyksestä. Salmisella oli sydänvika mikä osittain vaikutti surulliseen tapahtumaan.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen suuremmassa tai pienemmässä määrässä vahingoittaman irtaimiston arvo oli 60,360,210 markkaa ja kiinteän omaisuuden 370,860,361 markkaa eli yhteensä 431,220,571 markkaa, kun taas palovahingonkorvaus irtaimesta omaisuudesta oli 2,770,353:19 markkaa ja kiinteästä omaisuudesta 1,647,451:64 markkaa, eli yhteensä 4,417,804:83 markkaa; korvaus oli niin ollen 1.02 % vakuutussummasta.

Palovahingoista kotimaiset vakuutuslaitokset suorittivat 3,707,782:08 markkaa ja ulkolaiset vakuutuslaitokset 335,745:80 markkaa, jotavastoin vakuuttamatonta omaisuutta, mikäli on saatu selville, turmeltui 374,276:95 markanarvosta.

Vertailun vuoksi annetaan tässä tietoja palovahingon arvosta prosenteissa koko vakuutussummasta kymmenvuotiskaudelta 1920—29:

1920	1.8	1925	0.9
1921	1.7	1926	1.5
1922	2.8	1927	1.6
1923	1.0	1928	3.0
1924	1.4	1929	0.9

Palokunnan sairaankuljetusvaunuja ja -autoja käytettiin vuoden kuluessa 4,496 kertaa, niistä 4,087 kertaa sairaiden ja 409 kertaa tapaturman uhrien

kuljetukseen. Vastaavat luvut edelliseltä vuodelta olivat 4,901, 4,522 ja 379, joten kuljetusten lukumäärä vähentyi 405:llä. Keskimäärin toimitettiin 12.3 ajoa päivää kohti ja kuljetusmatkojen yhteinen pituus oli vuoden aikana 31,499 km, vastaten 26,049 km edellisenä vuonna. Näistä kuljetuksista suoritettiin kaupunginkassaan yhteensä 120,207 markkaa.

Allaolevasta yhdistelmästä ilmenee vaunujen ja autojen käyttö eri kausina:

	Sairaus- tapauksissa.	Tapatur- missa.	Yh- teensä.		Sairaus- tapauksissa.	Tapatur- missa.	Yh- teensä.
Tammikuu	354	31	385	Heinäkuu	346	53	399
Helmikuu	372	27	399	Elokuu	312	40	352
Maaliskuu	375	27	402	Syyskuu	318	40	358
Huhtikuu	350	24	374	Lokakuu	299	43	342
Toukokuu	340	35	375	Marraskuu . . .	362	31	393
Kesäkuu	321	37	358	Joulukuu	338	21	359
				Yhteensä	4,087	409	4,496

Terveydentila palokunnassa oli vuoden aikana hyvä. Yllämainittua ikävää tapausta korpraali Salmisen kanssa lukuunottamatta, ei tulipaloissa eikä harjoituksissa ole tapahtunut mitään vakavampaa tapaturmaa.

*Palokunnan avustusrahasot*¹⁾ käsittivät vuoden alussa yhteensä 321,309: 75 markkaa. Vuoden kuluessa varat lisääntyivät sairaankuljetusmaksuilla, kirjoilla, sisäänpääsymaksuilla palotorniin, lahjoilla y. m. 49,839: 45 markalla, kun taas menot kirjojen, sanomalehtien, nuottien ja soittimien ostosta sekä kapellimestarin palkkaamisesta y. m. nousivat 19,058: 05 markkaan. Vuoden lopussa oli säästö näin ollen 352,091: 15 markkaa, mistä summasta 247,792: 55 markkaa oli sijoitettuna pääoma- tai säästökassatilille eri pankkeihin, 95,000 markkaa lainana kaupunkikiinnitystä vastaan, 9,100 markkaa pankkiosakkeina ja 198: 60 markkaa käteistä rahaa kassassa.

Irtaimisto ja kalusto. Palokunnan hallussa oleva kalusto ja tulensammutusvälineet lisääntyivät vuoden kuluessa pääasiallisesti upseerin tarkastusauton ja korkeapaine-keskipakaispumpulla varustetun paloauton oston kautta. Letkuvarastoa täydennettiin sitäpaitsi ja palokaappien lukua lisättiin. Lisäys oli arvoltaan 403,054 markkaa ja vuoden poistot 58,048 markkaa. Joulukuun 31 p:nä 1930 oli kaluston ja irtaimiston arvo kirjattu 5,206,346 markaksi.

Palokunnan autovarasto käsitti 27 autoa, niistä 3 henkilö-, 3 sairaiden-kuljetus- ja 1 kuorma-auto, sekä 1 moottoripyörä ynnä 19 paloautoa, joista 11 oli varustettu korkeapaine-keskipakaispumpulla.

Hermannissa oleva pieni paloasema, johon kuului 4 miestä ja paloauto muutettiin vuoden aikana Sörnäisten niemelle, toimenpide, joka oli välttämätön siellä olevien tulenvaarallisten öljy- ja puutavaravarojen takia.

Palolaitoksen ylläpitokustannukset olivat vuonna 1930 5,134,671: 45 markkaa ja jakautuivat seuraaviin eriin:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.	Määrärahan säästö, Smk.
Palkat ja palkkiot	3,427,670: —	3,349,131: —	78,539: —
Vuokra, lämpö ja valaistus	326,300: —	245,381: 30	80,918: 70
Siivous, vedenkulutus ja puhtaana- pito	50,000: —	39,061: 20	10,938: 80

¹⁾ Tietoja puuttuu kahdesta yksityisillä lahjoituksilla kerätystä rahastosta, joiden pääoma tammikuun 31 p:nä 1929 nousi 218,151: 75 markkaan.

	Määrärahat, Smk.	Menot, Smk.	Määrärahan säästö, Smk.
Kaluston hankkiminen	1,040,600: —	1,013,142: 20	27,457: 80
» ylläpito	212,400: —	198,532: 25	13,867: 75
Painatus, sidonta ja tarverahat....	21,500: —	18,260: 75	3,239: 25
Pesu ja lääkkeet	34,000: —	26,383: 60	7,616: 40
Hevosten ylläpito	40,683: —	28,341: 80	12,341: 20
Autojen käyttökustannukset	85,000: —	80,968: 35	4,031: 65
Rakennusten korjaukset	86,000: —	85,225: 65	774: 35
Vakuutukset	75,000: —	50,243: 35	24,756: 65
Yhteensä	5,399,153: —	5,134,671: 45	264,481: 55

VII. Köyhäinhoitolautakunta.

Köyhäinhoitolautakunnan kertomus Helsingin kaupungin köyhäin-
hoidon hallinnosta vuonna 1930¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Köyhäinhoitolautakunnan jäseninä olivat vuonna 1930 ylivalvontansa
alaisten piirien mukaan ryhmitettyinä seuraavat henkilöt:

Piiri.	Jäsen, johtaja.	Varajäsen.
I.	Eversti O. E. Ehrström.	Filosofianmaisteri E. Heikel.
II.	Opettajatar O. Oinola.	Lääketieteen- ja kirurgian tohtori A. Ruotsalainen.
III.	Kouluhoitajatar L. Hagan.	Lääketieteen- ja kirurgian tohtori E. Alho.
IV.	Rouva E. Huttunen.	Viilari Hj. Blomqvist.
V.	Prokuristi C. F. Fagerholm	Aluelääkäri C. J. L. Wetterstrand.
VI.	Rouva F. Pietikäinen.	Kirvesmies E. Kervinen.
VII.	Esittelijäneuvos A. P. Arvelo.	Jumaluusopintohtori S. Sirenus.
VIII.	Filosofiantohtori J. M. af Forselles.	Kaupunginkättilö H. H. C. Edelmann.
IX.	Laulunopettajatar P. af Heurlin.	Lääketieteenlenssiaatti A. K. A. Wartiovaara.
X.	Rouva E. Aalto.	Pastori P. Mustala.
XI.	Toimittaja A. E. Leino.	Kirjastonamanuenssi A. Pettersson.
XII.	Pianoteknikko J. Virtanen.	Rouva H. Kaukonen.
XIII.	Taloudenhoitaja H. Moisio.	Kirvesmies A. J. Uusitalo.
XIV.	Ensim. palomestari W. W. Bergström.	Ammattientarkastaja I. Grönberg.
XV.	Insinööri F. Kreander.	Asemamiestenesimies E. Bäckström.
XVI.	Rouva I. J. Grönstrand.	Tullipäällysmies A. Forsström.
XVII.	Tuomari A. Venäläinen.	Työmies J. Jokinen.
XVIII.	Filosofianmaisteri H. Alle- nius.	Pastori Th. af Björkstén.

Köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna jäsen
Bergström ja varapuheenjohtajana jäsen Virtanen.

Tarkastuspiirit käsittivät seuraavat osat kaupunkia: 1:nen tarkastus-
piiri I, II ja VIII kaupunginosat; 2:nen piiri III ja IX kaupunginosat sekä
VII kaupunginosan Korkeavuorenkadun ja Kapteeninkadun itäpuolella; 3:s
piiri VII kaupunginosan Korkeavuorenkadun ja Kapteeninkadun länsipuo-
lella sekä VI kaupunginosan Merimiehenkadun kaakkoispuolella, Kankurin-
kadun koillispuolella sekä Tehtaankadun pohjoispuolella; 4:s piiri VI kaupun-
ginosan muut osat; 5:s piiri V kaupunginosan sekä IV kaupunginosan Kalevan-
kadun kaakkois-, Abrahaminkadun koillis- sekä Eerikinkadun kaakkoispuo-

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on jul-
kaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1931.

lella, 6:s piiri IV kaupunginosan muut osat satamaradan kaakkoispuolella; 7:s piiri XI kaupunginosan Ensimmäisen linjan, Castréninkadun, Kolmannen linjan, Suonionkadun sekä Viidennen linjan eteläpuolella; 8:s piiri XI kaupunginosan muut osat Kaarlenkadun länsipuolella; 9:s piiri XI kaupunginosan Kaarlenkadun itäpuolella, Viidennen linjan koillispuolella sekä Pengerkadun luoteispuolella; 10:s piiri XII kaupunginosan Fleminginkadun itäpuolella sekä X kaupunginosan Vilhovuorenkujan koillispuolella; 11:s piiri XII kaupunginosan muut osat; 12:s piiri X kaupunginosan Vilhovuorenkujan lounaispuolella sekä XI kaupunginosan Pengerkadun kaakkoispuolella; 13:s piiri Vallilan Sturenkadun ja Somerontien kaakkoispuolella sekä Hermannin Vegankadun kaakkoispuolella; 14:s piiri Vallilan muut osat Kumtähdenkadun eteläpuolella; 15:s piiri Hermannin muut osat, Toukolan, Vanhankaupungin ja Käpylän; 16:s piiri Töölön Hesperiankadun eteläpuolella; 17:s piiri Töölön Hesperiankadun pohjoispuolella sekä Meilahden; 18:s piiri Pasilan sekä alueet Meilahden pohjoispuolella (Tilka, Ruskeasuo, Uusipelto).

Köyhäinhoitolautakunnan jaostot. Köyhäinhoitolautakunta jakautui kertomusvuonna asioiden ohjesäännön mukaista käsittelyä varten 7 jaostoon, joiden kokoonpano oli seuraava: ensimmäiseen jaostoon, joka samalla toimi kunnalliskodin ja työlaitoksen johtokuntana, kuuluivat jäsenet Allenius, Ehrström, Moisio, Oinola ja Virtanen, herra Ehrström puheenjohtajana ja herra Virtanen varapuheenjohtajana; toiseen jaostoon kuuluivat I, II ja IV tarkastuspiirin edellämainitut johtajat sekä lisäksi jäsenet af Forselles ja Aalto, opettajatar Oinola puheenjohtajana ja herra Ehrström varapuheenjohtajana; kolmanteen jaostoon kuuluivat III, V ja VI tarkastuspiirin johtajat sekä lisäksi jäsenet Arvelo ja Leino, kouluhoitajatar Hagan puheenjohtajana ja rouva Pietikäinen varapuheenjohtajana; neljänteen jaostoon kuuluivat VII, VIII ja XI tarkastuspiirin johtajat sekä lisäksi jäsenet Grönstrand ja Moisio, filosofiantohtori af Forselles puheenjohtajana ja herra Arvelo varapuheenjohtajana; viidenteen jaostoon kuuluivat IX, X ja XII tarkastuspiirin johtajat sekä lisäksi jäsenet Kreander ja Venäläinen, herra Virtanen puheenjohtajana ja opettajatar af Heurlin varapuheenjohtajana; kuudenteen jaostoon kuuluivat XIII, XIV ja XV tarkastuspiirin johtajat sekä lisäksi jäsenet Hagan ja Huttunen, herra Moisio puheenjohtajana ja jäsen Kreander varapuheenjohtajana; sekä seitsemänteen jaostoon XVI, XVII ja XVIII tarkastuspiirin johtajat ynnä lisäksi jäsenet Fagerholm ja Pietikäinen, herra Allenius puheenjohtajana ja rouva Pietikäinen varapuheenjohtajana.

Köyhäinhoitolautakunnan työtupia hoiti edelleen erityinen johtokunta, johon kuuluivat jäsenet Fagerholm, af Heurlin ja Huttunen, rouva Huttunen puheenjohtajana.

Kokoukset y. m. Köyhäinhoitolautakunnalla kokonaisuudessaan oli vuoden varrella 12 varsinaista ja 2 ylimääräistä kokousta ja käsiteltiin niissä yhteensä 381 asiaa, joista toimitusjohtaja oli valmistellut 367 ja asiamies 14.

Ensimmäinen jaosto kokoontui 21 kertaa, toinen jaosto 26 kertaa, kolmas jaosto 24 kertaa, neljäs jaosto 25 kertaa, viides jaosto 25 kertaa, kuudes jaosto 24 kertaa ja seitsemäs jaosto 23 kertaa. Näissä kokouksissa käsiteltiin yhteensä 22,648 asiaa, joista ensimmäisessä jaostossa 1,091, toisessa 3,039, kolmannessa 3,499, neljännessä 4,040, viidennessä 4,568, kuudennessa 4,340 ja seitsemännessä 2,071.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen johtokunta vuorostaan kokoontui 19 kertaa ja käsiteli yhteensä 254 asiaa, joista 29 koski 531 hoidokin pois pääsyä laitoksesta.

Köyhäinhuoltolautakunnan työtupien johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 25 kertaa ja käsitteli kokouksissaan yhteensä 126 asiaa.

Lautakunnan vuoden kuluessa käsittelemistä joko periaatteellista laatua olevista tai yleisempää mielenkiintoa herättävistä asioista mainittakoon seuraavat:

Sittenkuin rahatoimikamari pöytäkirjan otteella tammikuun 4 p:ltä oli saattanut lautakunnan tietoon, että esitys uuden avustuskanslian perustamisesta oli hyväksytty ja varat sitä varten osoitettu, päätti köyhäinhuoltolautakunta avata Töölössä, talossa Runeberginkatu n:o 58, sanotun kanslian. Samassa kokouksessa päätettiin lisäksi jakaa köyhäinhuoltolautakunta 7 eri jaostoon entisten 6 asemesta, ja tuli päätöksen mukaisesti näistä jaostoista ensimmäisen käsitellä joulukuun 23 p:nä 1927 vahvistetun köyhäinhoidon ohjesäännön 7 §:n määräämät asiat eli siis asiat, jotka koskivat toisella paikkakunnalla oleskelevan Helsingin kaupunkikuntalaisen köyhäinhoitoa, täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuun ottamista ja käyttämistä hoidon korvaamiseen sekä hoidokkien ottamista kunnalliskotiin ja työlaitoksiin, sekä muiden jaostojen kaupungin alueella asuville avunhakijoille annettavaa köyhäinhoitoa koskevat asiat. Mainitun työnjaon kautta tulivat yllämainitut ohjesäännön 7 §:n edellyttämät kysymykset keskitetyiksi samaan jaostoon, joten yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi saatiin takeita.

Edellisessä kohdassa mainitussa esityksessään joulukuulta 1929 oli köyhäinhuoltolautakunta, helpottaakseen toimitusjohtajan työtaakkaa, ehdottanut että keskuskansliaan perustettaisiin uusi vakinainen kanslianhoitajan virka sekä että uutta Töölöön sijoitettavaa avustuskansliaa varten saataisiin ottaa seuraavat ylimääräiset toimenhaltijat: kanslianhoitaja, apulaiskanslianhoitaja, apulaiskassanhoitaja, kolme kodissakävijää, diakonissa ja nuorempi vahtimestari; asiamiesosastolle kodeissakävijä ja nuorempi kirjuriapulainen; sekä rekisteritoimistoon nuorempi kirjuriapulainen.

Sittenkun maistraatti oli pöytäkirjanotteella kaupunginvaltuuston pöytäkirjasta saattanut köyhäinhuoltolautakunnan tietoon, että valtuusto oli, lautakunnan asiassa tekemän esityksen hyväksyen, myöntänyt määrärahan lautakunnan alaisen miesten työtuvan perustamiseksi sekä sen toimeenpäättämiseksi kertomusvuoden alusta toukokuun loppuun, merkittiin valtuuston päätös tyydytyksellä lautakunnan pöytäkirjaan helmikuun 3 p:nä, mutta oltiin jo silloin siinä käsityksessä, että oli osoittautuva tarpeelliseksi jatkaa työtuvan toimintaa edelleen. Työtupien johtokunnan esityksestä päättikin lautakunta pyytää valtuustolta lisämäärärahaa jo mainitun miesten työtuvan toiminnan jatkamiseksi kesäkuun 1 p:stä 1930 toukokuun loppuun 1931. Valtuusto myönsi määrärahan sillä kertaa kuitenkin ainoastaan vuoden 1930 loppuun. Tässä yhteydessä mainittakoon vielä, että lautakunta teki työtupien johtokunnan ehdotuksesta syyskuun 1 p:nä 1930 esityksen 315,000 markan varaamisesta seuraavan vuoden menoarvion miesten työtuvan jatkuvaa ylläpitoa varten.

Kun kunnalliskoti oli taloudellisen pulakauden ja vallitsevan työttömyyden johdosta osoittautunut liian ahtaaksi, päätti köyhäinhuoltolautakunta, kunnalliskodin johtokunnan esityksestä, huhtikuun 7 p:nä rahatoimikamarilta pyytää lupaa käyttää lastensuojelulautakunnan alaisen Oulunkylän lastenkodin heinäkuun 1 p:stä 1930 vapaiksi jääviä rakennuksia kunnalliskodin 35–40 rauhallisen hoidokin osastona, mutta rahatoimikamari hylkäsi osaltaan tämän pyynnön. Köyhäinhuoltolautakunta päätti kesäkuun 2 p:nä anoa valtuustolta, että mainitut rakennukset luovutettaisiin rahatoimikamarin hylkäävästä päätöksestä huolimatta kunnalliskodin tarvetta varten vuoden vii-

meisen neljänneksen alusta lukien, koska tilanahtaus kunnalliskodissa ja sen sairastosastolla oli käynyt voittamattomaksi. Valtuusto hyväksyi anomuksen.

Kesäkuun 2 p:nä köyhäinhuoltolautakunta päätti anoa suoranaisia avustuksia varten menoarvioon osoitettuun 7,000,000 markan suuruiseen määrärahaan lisäystä vuoden loppuun vähintään 8,000,000 markkaa. Valtuusto hyväksyi anomuksen.

Sittenkun rahatoimikamari oli lähetteellään pyytänyt köyhäinhuoltolautakunnan lausuntoa kaupunginvaltuutetun rouva M. Schultz-Cajanderin esityksestä, että asetettaisiin komitea tekemään valtuustolle ehdotus kunnallisen avustustoiminnan keskusrekisterin ja keskustuomiston perustamiseksi sekä sen yhteydessä köyhäinhoidon hallinnon seikkaperäiseen tutkimukseen varautuvaksi uudelleen järjestelyksi, köyhäinhuoltolautakunta päätti elokuun 4 p:nä lausua mielipiteenään, ettei ollut syytä ryhtyä ehdotettuihin toimenpiteisiin ennenkuin joku köyhäinhuoltoon ja etenkin rekisteritoimiston työhön perehtynyt henkilö oli saanut tilaisuuden tutustua vastaaviin järjestelyihin ulkomailla.

Lokakuun 6 p:nä merkittiin tyydytyksellä pöytäkirjaan, että rahatoimikamari oli hyväksynyt lautakunnan esityksen uuden huoneiston vuokraamisesta avustuskanslia II varten talosta Hämeentie n:o 6, koska kanslian Siltasaarenkatu n:o 3:ssa sijainnut huoneisto avunhakijoiden lukumäärän yhä kasvaessa oli osoittautunut liian ahtaaksi.

Sittenkun kaupungin sairaalahallitus oli kirjelmällä kääntynyt köyhäinhuoltolautakunnan puoleen ja ehdottanut sopimuksen aikaansaamista siitä, minkä ajan sisällä kaupungin sairaaloiden oli köyhäinhuoltolautakunnalta anottava varattomien henkilöiden hoitoa koskevia maksusitoumuksia, päätti lautakunta lokakuun 6 p:nä sairaalahallitukselle esittää, että sairaalat sitoutuisivat niin pian kuin mahdollista ja ainakin seitsemän päivän kuluessa siitä kuin potilas oli vastaanotettu, pyytämään köyhäinhoidolta maksusitoumusta, jos nimittäin potilas oli vastaanotettaessa ilmoittanut olevansa kykenemätön huolehtimaan muulla tavalla sairaalamaksustaan ja jos sairaaloilla ei ollut mahdollisuutta ulosottoteitse periä sairaalakustannuksia; ja ilmoitti lautakunta samalla, ettei lautakunta, jos potilas itse tai toinen henkilö hänen puolestaan oli suorittanut osan sairashuonemaksusta tai sairaalalla muusta syystä oli ollut aihetta asettua suoritusta odottamaan, ehdottomasti tahtonut pitää kiinni mainitusta seitsemän päivän ajasta, vaan voi maksusitoumus koskea harkinnan mukaan kussakin tapauksessa ennen maksusitoumuksen pyyntöä vähän pitempääkin aikaa. Tämän lautakunnan esityksen ilmoitti sairaalahallitus hyväksyneensä.

Köyhäinhuoltolautakunta oli syksyn kuluessa ryhtynyt laajempiin valmistaviin toimenpiteisiin työtupatoimintansa sellaiseksi kehittämiseksi, että voitaisiin suoranaisten avustusten asemesta, joiden määrä oli kasvamistaan kasvanut, tarjota runsaammin tilaisuutta työhön työtuvissa. Marraskuun 3 p:nä saatettiin lautakunnan tietoon rahatoimikamarin päätös, jolla lautakunta oikeutettiin avaamaan kolme väliaikaista työtupaa entisten lisäksi.

Sittenkun Suomen kunnallisten huoltotyöntekijäin liitto oli köyhäinhuoltolautakunnan asettaman komitean myötävaikutuksella järjestänyt vuosija kesäkokouksensa Helsinkiin ja tämä kokous heinäkuulla pidetty, osallistuen siihen vieraita myöskin Ruotsista, anoi köyhäinhuoltolautakunta kaupungilta avustusta kokousmenojen peittämiseksi 50,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto myönsikin tarkoitusta varten 30,000 markkaa.

Virkailijat. Köyhäinhuollon virkailijain keskuudessa tapahtuneista muutoksista mainittakoon seuraavat: II avustuskanslian kanslianhoitaja H. Lindroos siirrettiin köyhäinhuollon kanslian yleisen osaston yhteyteen perustetun laitoshuoltokanslian, kanslia VI:ksi nimitetyn, kanslianhoitajaksi ja hänen jälkeensä valittiin kanslia II:n hoitajaksi apulaiskanslianhoitaja rouva E. Kaila. Saman osaston rekisteritoimiston ylimääräiseksi kirjuriapulaiseksi otettiin neiti S. Lindström ja osaston nuorempi kirjuriapulainen rouva I. Gröndahl siirrettiin ylimääräiseksi kodeissakävijäksi sekä hänen jälkeensä virkaatekeväksi nuoremaksi kirjuriapulaiseksi neiti O. Leino. Köyhäinhuollon kanslian asiamiesosaston ylimääräiseksi kodeissakävijäksi otettiin herra H. Mikkonen-Vesala ja samalle osastolle ylimääräiseksi kirjuriapulaiseksi neiti G. Lindh. Töölöön perustetun uuden avustuskanslian ylimääräiseksi virkailijoiksi otettiin kanslianhoitajaksi ylioppilas H. Walli, apulaiskanslianhoitajaksi kodeissakävijä L. Winter, kassanhoitajaksi rouva E. Johansson, kodeissakävijöiksi, yllämainitun rouva Gröndahlin lisäksi, rouva L. Minni ja neiti I. Serenius ja diakonissaksi sisar R. Airaksinen sekä vahtimestariksi H. Wass. Lisäksi käytettiin köyhäinhuoltovirastossa tilapäistä apulaistyövoimaa osoitetun määrärahan puitteissa.

Kansliatyö. Yleinen osasto lähetti vuoden varrella yhteensä 4,397 kirjelmää. Niistä oli puheenjohtaja allekirjoittanut ja asianomainen esittelijä varmentanut 192, toimitusjohtaja yksin 265, apulaisjohtaja 272, rekisteritoimiston hoitaja 852 sekä avustuskanslioiden hoitajat yhteensä 2,816. Viimeksi mainituista lähetti I kanslia 809, II kanslia 692, III kanslia 402, IV kanslia 490 ja laituskanslia 423. Muilla paikkakunnilla asuvien köyhäinhuoltoanomukset, jotka ensimmäinen jaosto käsitteli, nousivat yhteensä 519. Kunnalliskotiin tai työlaitokseen pääsyä koskevia anomuksia tehtiin 499 ja hyväksyttiin niistä 482. Muita anomuksia köyhäinhuollon saamisesta tehtiin yhteensä 31,475. Niistä valmisti avustuskanslia I 8,501, kanslia II 11,346, kanslia III 5,535, kanslia IV 5,176 ja laituskanslia 917.

Kanslia I:n, joka sijaitsi talossa Fabianinkatu n:o 8, toiminta-alue käsitti tarkastusalueet I—VI, kanslia II:n, joka sijaitsi talossa Siltasaarenkatu n:o 3 lokakuun 15 p:ään asti ja siitä lähtien vuoden loppuun talossa Hämeentie n:o 6, tarkastusalueet VII—XII, kanslia III:n, joka sijaitsi talossa Anjalantie n:o 1, tarkastusalueet XIII—XV ja kanslia IV:n, joka sijaitsi talossa Runeberginkatu n:o 58, tarkastusalueet XVI—XVIII. Laituskanslian toiminta kohdistui kaikkiin tarkastusalueisiin.

Avustuskansliat pidettiin avoimena yleisölle arkipäivisin klo 9—13, mutta avustuksenanojen suuren lisääntymisen vuoksi eivät työt kanslioissa suinkaan päättyneet vastaanottoajan kuluessa, vaan olivat virkailijat pakoitetut varsinkin syyspuolella työskentelemään miltei säännöllisesti myöhään iltaan asti. Pelkästään asiakkaiden vastaanottaminenkin jatkui muutamissa kanslioissa useina viikon päivinä klo 17 ja 18:kin asti.

Näissä kanslioissa käsiteltyjen asioiden lukumäärä nousi kaikkiaan 175,285:een, joista kanslia I:ssä 42,729, kanslia II:ssä 66,533, kanslia III:ssä 35,366, kanslia IV:ssä 24,474 ja laituskansliassa 6,183.

Kansliassa I ja II oli kummassakin toimessa 6 kodeissakävijää ja 2 diakonissaa, kun taas kanslioissa III ja IV kummassakin ainoastaan 3 kodeissakävijää ja 1 diakonissa. Kodeissakävijät suorittivat vuoden kuluessa yhteensä 31,125 kodeissakäyntiä, jotka jakautuivat eri tarkastusalueiden välillä seuraavasti:

Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.
I	1,663	VII	1,772	XIII.....	2,073
II	1,352	VIII	1,441	XIV	2,086
III	2,176	IX.....	1,329	XV	1,771
IV	1,910	X	1,745	XVI.....	1,268
V	1,753	XI	2,046	XVII	1,495
VI	1,655	XII	2,153	XVIII	1,437

Kodeissakävijäin valvoja teki vuoden varrella yhteensä 1,707 kotikäyntiä avustuksensaajain luona. Käynnit aiheuttivat muutosehdotuksia avustummääriin erinäisissä tapauksissa. Käyntien lukumäärä supistui edelliseen vuoteen verrattuna melkoisesti lähinnä siitä syystä, että valvojan työajasta kului huomattava osa eri tarkastusalueilla ilmenneiden avustustapausten verrannolliseen tarkkailuun ja siitä aiheutuneen tarkastusalueiden uuden jaottelun valmistamiseen, joka jaottelu seuraavan vuoden alusta pantiin toimeen.

Köyhäinhoidon 6 diakonissaa toimitti määrättyissä tapauksissa avustusten jaon ja antoi huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä tai sairaita taikka muita sellaisia henkilöitä, jotka syystä tai toisesta tarvitsivat erikoishuoltoa. Diakonissojen kotikäyntien luku nousi yhteensä 20,049:ään.

Köyhäinhuoltolautakunnan kanslia kaikkine siihen kuuluvine osastoineen sijaitsi edelleen talossa Siltasaarenkatu n:o 3.

Rekisteritoimisto. Yksityishenkilöt, hyväntekeväisyysyhdistykset y. m. tekivät rekisteritoimistolle seuraavan määrän avunetsijöitä koskevia tiedusteluja:

Suomenkieliset kansakoulut ..	4,601	Yksityishenkilöt	190
Ruotsinkieliset »	1,400	Tuberkuloosihuoltotoimisto ..	150
Työttömäin avustustoimikunta	1,205	Tasavallan presidentin siviili-	
Työnvälitystoimisto	692	kanslia	102
Lastensuojelulautakunta	518		
		<u>Yhteensä</u>	<u>8,858</u>

Tehtyjen kyselyjen lukumäärä jakaantuu eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	610	Toukokuu	3,251	Syyskuu	982
Helmikuu	670	Kesäkuu	32	Lokakuu	978
Maaliskuu	625	Heinäkuu	17	Marraskuu	895
Huhtikuu	450	Elokuu	23	Joulukuu	325

Aikaisemmin ovat sekä yksityiset että yhdistykset ja järjestöt tehneet rekisteritoimistolle siksi lukuisasti ilmoituksia puutteenalaisille antamastaan avustuksesta, että niistä on voitu antaa tarkempia numerotietojakin. Toimintavuoden varrella on todettava, että tällaiset ilmoitukset, joilla olisi oleellista merkitystä virallisen köyhäinhoidon työlle, ovat supistuneet verraten vähin. Ainoastaan kansakoulut ja muutamat hyväntekeväisyysyhdistykset ovat edelleen ilmoituksia antaneet. On syytä pyrkiä uudelleen yleistämään ilmoitusmenettelyä ja velvoittaa, kuten on alkanut tapahtuakin, ainakin ne järjestöt, seurakunnat ja yhdistykset, jotka nauttivat kaupungin varoista avustusta, poikkeuksetta ilmoitusvelvollisuuden täyttämään, jotta rekisteritoimiston kortit todella antaisivat luotettavan kuvan avustustoiminnan laadusta ja laajuudesta ja entistä elävämpi yhteistyö lakimääräisen köyhäinhoidon ja yksityisen hyväntekeväisyyden kesken olisi aikaansaavissa.

Toimintavuoden kuluessa annettiin uusi avustuskortti yhteensä 2,495 henkilölle.

Rekisteröityjen henkilökorttien lukumäärä lisääntyi 6,230:lla ja oli vuoden viimeisenä päivänä 50,956. Henkilöasiakirjavihkojen luku vuorostaan lisääntyi 5,749:llä ja oli niiden koko lukumäärä vuoden lopussa 46,486.

Varoituksen saaneet henkilöt. Poliisin pyynnöstä varoitti toimitusjohtaja 22 miestä ja 1 naista kerjuusta sekä apulaisjohtaja 754 miestä ja 1,146 naista irtolaisuudesta. Viimeksimainitut varoitukset jakautuivat vuoden eri kuu-kausille seuraavasti:

	Miehiä.	Naisia.	Yht.		Miehiä.	Naisia.	Yht.
Tammikuu ..	59	112	171	Heinäkuu ..	64	61	125
Helmikuu	67	113	180	Elokuu	47	101	148
Maaliskuu ..	149	128	277	Syyskuu	51	111	162
Huhtikuu	68	109	177	Lokakuu	47	76	123
Toukokuu ..	78	92	170	Marraskuu ..	55	87	142
Kesäkuu	25	63	88	Joulukuu	44	93	137
				Yhteensä	754	1,146	1,900

Asiamiesosasto. Taulukosta I ilmenee asiamiesosaston kirjeenvaihdon laajuus. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 11,353, josta korvausvaatimuksia koskevia oli 11,187.

Vieraille kunnille esitettiin korvausvaatimus 3,018 tapauksessa, joista 2,540 koski suoritusta köyhäinhuoltoautakunnan ja 478 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Vuoden varrella saapui vuorostaan korvausvaatimuksia 1,761 tapauksessa, joista 1,563 koski annettua köyhäinavustusta. Köyhäinhoidosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, tehtiin 473 tapauksessa korvausvaatimus. Yksityisiltä elatusvelvollisilta taasen haettiin korvausta 10,898 tapauksessa, joista 9,074 oli köyhäinhuoltotapauksia. Edellisistä oli 2,504 ja jälkimmäisistä 293 uusia tapauksia.

Asiamiesosaston kaksi järjestysmiestä antoi yhteensä 6,604 yksityiselle elatusvelvolliselle kehoituksen korvata köyhäinhuolto. Työlaitokseen lähetettiin 506 miestä ja 7 naista työllään hyvittämään kuntaa saamastaan köyhäinavustuksesta.

Avustuksensaajain lukumäärä ¹⁾, joka vuonna 1929 oli 9,831, nousi vuonna 1930 yhteensä 12,277:een. Köyhäinhoidon puoleen käännettiin 17,414 tapauksessa, ollen vastaava luku edellisenä vuonna 12,850. Kertomusvuonna oli avustuksensaajista 10,471 täyskasvuisia ja 1,028 alaikäisiä, yhteensä 11,499 Helsingissä asuvia henkilöitä. Köyhäinhoidolle lahjoitettujen varojen koroilla avustettiin 281 henkilöä, ja 497 muilla paikkakunnilla asuvaa, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivaa henkilöä sai avustusta oleskelupaikkakunnan köyhäinhuoltoviranomaisen välityksellä. Alempana esiintyvät yksityiskohtaiset tiedot koskevat ainoastaan ensinmainittua avustuksensaajain ryhmää.

Täysikäisten avustuksensaajain jakautuminen ikään ja sukupuoleen nähden käy selville allaolevasta taulukosta:

¹⁾ Tähän ei sisälly 1,356 miestä ja 779 naista, jotka olivat saaneet yksinomaan rahanavustusta alle 500 markkaa, ei myöskään 392 miestä, 651 naista ja 142 lasta, jotka olivat saaneet ainoastaan lääkkeitä alle 500 markan arvosta.

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yht.
16—20 v.	175	229	404	60—70 v.	411	849	1,260
20—30 »	923	1,100	2,023	70—80 »	237	755	992
30—40 »	1,025	949	1,974	80— »	55	250	305
40—50 »	929	1,006	1,935	Tuntematon ikä	3	9	12
50—60 »	623	943	1,566	Yhteensä	4,381	6,090	10,471

Miehistä oli 83.9 % ja naisista 69.4 % 16—60 vuotiaita.

Ala-ikäisten avunsaajain jakautuminen iän ja sukupuolen mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	Ikä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
—3 v.	100	91	191	12 v. tai ikä tun-			
3—7 »	173	150	323	tematon	81	87	168
7—12 »	176	170	346	Yhteensä	530	498	1,028

Kuten ylläolevista luvuista näkyy oli suurin osa lapsista eli 50.0 % 7 vuotiaita tai vanhempia, kun taas lapset alle 3 vuoden muodostivat ainoastaan 18.6 % kaikista alaikäisistä avustuksensaajista.

Tietoja täyskasvuisten avustuksensaajain siviilisäädystä annetaan seuraavassa yhdistelmässä:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Naimattomia	2,009	2,717	4,726
Naimisissa olevia	2,007	817	2,824
Leskiä	285	1,840	2,125
Eronneita	80	418	498
Naimattomia äitejä	—	298	298
Yhteensä	4,381	6,090	10,471

1,825 täyskasvuista avustuksensaajaa ja 558 lasta oli Helsingissä syntyneitä. 7,920 16 vuotta vanhemmalla henkilöllä ja 764 lapsella oli kotipaikka-oikeus kaupungissa. Yllämainittua seikkaa valaisevat lähemmin seuraavat luvut:

Syntymäpaikka.	Avustuksensaajat. Yli 16- vuotiaat.	Alle 16- vuotiaat.	Kotipaikka.	Avustuksensaajat. Yli 16- vuotiaat.	Alle 16- vuotiaat.
Helsinki	1,825	558	Helsinki	7,920	764
Muu Suomen paikka- kunta	7,622	114	Muu Suomen paikka- kunta	740	127
Ulkomaat	326	3	Selvittämätön	1,539	129
Ilmoittamaton paik- kakunta	698	353	N. k. valtioneapaus	272	8
Yhteensä	10,471	1,028	Yhteensä	10,471	1,028

Eri ikäryhmien jakautuminen täyskasvuisten avustuksensaajain syntymäpaikan mukaan näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Helsinki.	Muu Suomen paikkakunta.	Ulkomaat.	Tuntematon syntymäpaikka.	Yhteensä.
16—30 vuotiaita	749	1,446	43	189	2,427
30—50 »	628	2,889	130	262	3,909
Yli 50 »	448	3,286	153	236	4,123
Tuntematon ikä	—	1	—	11	12
Yhteensä	1,825	7,622	326	698	10,471

Kaikista 16—30 vuotiaista avustuksensaajista oli 30.9 % Helsingissä syntyneitä, kun taas 30—50 vuotiaitten ikäryhmän vastaava prosenttiluku oli 16.1 ja yli 50 vuotiaitten ikäryhmän ainoastaan 10.9.

Ammatin mukaan jakautuivat täyskasvuiset avustuksensaajat siten, että 5,440 henkilöä eli 51.9 % oli ammattikehitystä vailla olevia työläisiä, 2,040 henkilöä eli 19.5 % tehtaan- tai ammattityöläisiä, 1,131 eli 10.8 % henkilöllisiä palvelijoita, 1,135 eli 10.8 % erilaisten muiden ammattien harjoittajia ja 718 eli 6.9 % varsinaista ammattia vailla olevia henkilöitä sekä 7 eli 0.1 % henkilöä, joiden ammatti oli tuntematon. Sairaus tai muu työkyvyttömyys oli syynä 59.8 %:n avustuksen tarpeeseen, ja vanhuus 10.4 %:n kaikista avustetuista henkilöistä, kun taas 1.3 % oli joutunut köyhäinhuollon rasitukseksi perheen lukuisuuden, 17.7 % työttömyyden, 3.5 % laiskuuden, haluttomuuden, juoppouden y. m. tähden, 2.8 % aviottoman lapsen elättämisen johdosta ja 4.5 % muista syistä.

Avustetuista lapsista oli 848 tapauksessa 82.5 % avioliitossa ja 180 tapauksessa 17.5 % avioliiton ulkopuolella syntyneitä. Vanhempien ammatin mukaan he jakautuivat seuraavasti:

Isän ammatti.	Aviosyn- tyiset lapset.	Aidin ammatti.	Avioto- mat lapset.
Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	714	Palvelijattaria	39
Tehtaan- tai ammattityöläisiä	95	Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	108
Muita ammatinharjoittajia	38	Ammattityöläisiä	29
Ammattia vailla olevia henkil.	1	Muita ammatinharjoittajia	4
Yhteensä	848	Yhteensä	180

661 tapauksessa elivät molemmat vanhemmat; 187 tapauksessa ainoastaan toinen; 180 tapauksessa oli äiti naimaton. 254 lasta eli 24.7 % oli avun tarpeessa perheen lukuisuuden, 312 lasta eli 30.4 % lapsen sairauden tai viallisuuden tähden sekä 462 lasta eli 44.9 % muusta tai tuntemattomasta syystä.

Köyhäinhuoltolautakunnan toimesta vuonna 1930 hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista oli:

Kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuja	1,991	Lääkkeillä y.m. avustettuja ²⁾	2,851
Päiväkodeissa ja kesäsiirtoiloissa hoidettuja	692	Lahjoitettujen varojen koroil- la avustettuja	281
Elätteelle annettuja	20	Sairaaloissa y.m. laitoksissa kunnalliskodista erillään hoidettuja	5,342
Kotiinsa suoranaista avus- tusta saaneita ¹⁾ :		Yhteensä ³⁾	17,414
kaupungissa asuvia	5,740		
toisella paikkakunnalla asuvia	497		

¹⁾ Avunsaajain perheet (mies tai vaimo ja lapset) eivät ole mukaanluetut, ei myöskään 2,135 henkilöä, jotka olivat saaneet yksinomaan raha-avustusta alle 500 markkaa. — ²⁾ Tähän ei sisälly 1,043 henkilöä, jotka olivat saaneet lääkkeitä vähemmän kuin 500 markan arvosta. — ³⁾ Koska sama henkilö vuoden varrella on voinut saada useanlaatuista avustusta, ei summa esitä avustettujen henkilöiden kokonaislukua, vaan niiden tapausten lukumäärää, joissa köyhäinhuollon apua on käytetty.

Kunnalliskoti ja työlaitos. Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa hoidettiin vuonna 1930 1,789¹⁾ täyskasvuista henkilöä. Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia oli 1,053 henkilöä, vuoden varrella otettiin 770 ja poistettiin 620, vuoteen 1931 jäi siis jäljelle 1,203 henkilöä. Poistetuista:

Siirtyi vapaaseen elämään	403	Karkasi laitoksesta	25
Lähetettiin kotiseudulleen	8	Kuoli	139
Siirrettiin muihin laitoksiin	45		
		Yhteensä	620

Vuoden lopulla jäljellä olevain hoidokkien jakautuminen ajan pituuden mukaan, minkä he ovat olleet kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuina, näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Vähemmän kuin vuoden	398	12—16 vuotta	61
1 vuoden	141	17—22 »	29
2 vuotta	123	23—26 »	6
3 »	86	28 »	1
4 »	72	43 »	1
5 »	90	46 »	1
6 »	51	47 »	1
7—11 »	142		
		Yhteensä	1,203

Hoidokkien vaihtuminen eri kuukausina selviää allaolevista luvuista:

	Laitoksiin otettuja.	Eron- neita.		Laitoksiin otettuja.	Eron- neita.
Tammikuu	87	23	Heinäkuu	41	29
Helmikuu	91	38	Elokuu	60	47
Maaliskuu	65	59	Syyskuu	61	64
Huhtikuu	47	66	Lokakuu	70	58
Toukokuu	44	51	Marraskuu	84	56
Kesäkuu	45	36	Joulukuu	75	93
			Yhteensä	770	620

Hoidokkien luku eri kuukausina oli:

	Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski- määrä.		Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keski- määrä.
Tammikuu	1,085	1,058	1,079	Heinäkuu	999	969	980
Helmikuu	1,109	1,086	1,095	Elokuu	1,025	1,000	1,011
Maaliskuu	1,119	1,084	1,104	Syyskuu	1,072	1,010	1,037
Huhtikuu	1,079	1,037	1,057	Lokakuu	1,100	1,062	1,076
Toukokuu	1,043	981	1,038	Marraskuu	1,163	1,061	1,114
Kesäkuu	989	954	966	Joulukuu	1,208	1,166	1,193
				Koko vuonna	1,208	954	1,058

¹⁾ Näistä oli 168 henkilöä otettu sekä kunnalliskotiin että työlaitokseen, mutta sisältyvät tähän vain kerran.

Ikänsä mukaan jakautuivat täyskasvuiset hoidokit seuraavasti:

Ikä.	Kunnallisk. Työlait.				Ikä.	Kunnallisk. Työlait.			
	Mie- hiä.	Nai- sia.	Mie- hiä.	Yh- teensä.		Mie- hiä.	Nai- sia.	Mie- hiä.	Yh- teensä.
16—30vuotta ..	31	53	110	194	70—vuotta ..	137	356	29	522
30—50 » ..	88	111	365	564	Tuntematon ikä	—	2	—	2
50—70 » ..	201	232	242	675					
					Yhteensä	457	754	746	1,957

Syynä kunnalliskotiin ottamiseen oli useimmissa tapauksissa vanhuus tai sairaus, työlaitokseen ottamiseen sitäpaitsi työttömyys.

Hoidokkien siviilisäätö ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Kunnalliskoti.		Työlaitos. Miehiä.	Yh- teensä.
	Miehiä.	Naisia.		
Naimattomia	233	376	404	1,013
Naimisissa olevia	125	58	238	421
Leskiä	85	265	76	426
Eronneita	14	22	28	64
Naimattomia äitejä	—	33	—	33
Yhteensä	457	754	746	1,957

Syntymäpaikan mukaan jakautuivat hoidokit seuraavasti:

	Kunnalliskoti.		Työlaitos. Miehiä.	Yh- teensä.
	Miehiä.	Naisia.		
Helsinki	81	97	181	359
Muu paikkakunta	376	657	565	1,598
Yhteensä	457	754	746	1,957

Kunnalliskodissa hoidettiin vuoden varrella 34 lasta, joista 19 poikaa ja 15 tyttöä, kaikki alle 2 vuotta. Äidit olivat naimattomia.

Hoitopäiviä oli vuoden varrella 386,082 ja jakautuivat ne seuraavasti:

	Kunnallis- koti.	Kaikkiaan.		Keskimäärin hoidokkia kohti.		
		Työ- laitos.	Yhteensä.	Kunnallis- koti.	Työ- laitos.	Yhteensä.
Miehiä	89,322	86,320	175,642	195	116	146
Naisia	206,912	—	206,912	274	—	274
Lapsia	3,528	—	3,528	104	—	104
Yhteensä	299,762	86,320	386,082	241	116	194

Täysikäisten hoidokkien hoitopäivien jakautuminen eri ikäryhmien kesken näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	Miehiä.	Kaikkiaan.		Keskimäärin hoidokkia kohti.		
		Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Alle 30 vuotta	12,478	8,478	20,956	88	160	108
30—50 vuotiaita ..	42,872	27,165	70,037	95	245	124
50—70 »	76,810	68,293	145,103	173	294	215
70— »	43,482	102,441	145,923	262	288	280
Tuntematon ikä ..	—	535	535	—	267	268
Yhteensä	175,642	206,912	382,554	146	274	195

Hoitopäivien luku keskimäärin hoidokkia kohti kohosi siis hoidokkien iän mukana ja oli yleensä suurempi naisille kuin miehille.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen menot ja tulot olivat:

	Menot, Smk.		Tulot, Smk.
Yhteiset menot	778,367: —	Kunnalliskoti	167,447: 05
Kunnalliskoti	5,720,943: 15	Työlaitos	342,412: 20
Työlaitos	1,375,392: 55	Luontoisedut	1,012,498: 75
Yhteensä	7,874,702: 70	Yhteensä	1,522,358: —

Tuottavain laitosten nettotulot nousivat maanviljelyksestä 19,190: 55 markkaan, sikalasta 212,212: 50 markkaan ja pesulaitoksesta 251,406: 40 markkaan, yhteensä 482,809: 45 markkaan.

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohti, lapset mukaanluettuina, oli 20: 40 markkaa. Jos vähennetään kunnalliskodista ja työlaitoksesta saadut tulot, saadaan nettokustannukseksi päivää kohti 16: 45 markkaa. Jos taas otetaan mukaan tuloa tuottavain laitosten nettotulot, nousevat nettokustannukset hoidokkia ja päivää kohti 15: 20 markkaan (vuonna 1929 15: 56 markkaan).

Hoidokkien työ. Työkykyisiä hoidokkeja pidettiin työssä laitosten ruokaloissa ja työsaleissa sekä pesulaitoksessa, maanviljelyksessä ja sikalassa.

Hoidokeista oli 493 miestä ja 24 naista vuoden varrella otettu korvaamaan työllään kaupungin heille antaman köyhäinhuollon. Heidän laskettiin tuottaneen kaupungille 660,812 markkaa.

Lääkärinhuollosta huolehti laitosten vakinainen lääkäri, joka kävi laitoksissa säännöllisesti joka päivä. Polikliinisten käyntien luku vuonna 1930 oli 3,505, jakautuen vuoden eri kuukausille seuraavasti:

Tammikuu	334	Toukokuu	235	Syyskuu	291
Helmikuu	270	Kesäkuu	269	Lokakuu	369
Maaliskuu	274	Heinäkuu	276	Marraskuu	362
Huhtikuu	219	Elokuu	251	Joulukuu	355
				Yhteensä	3,505

Kaikkiaan sattui 139 kuolemantapausta, jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.		Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.
Verisuonten kalkkeu- tuminen	9	21	30	Tuberkuloosi.....	4	1	5
Sydän- ja munuaistau- dit	11	15	26	Verenmyrkytys	—	3	3
Vanhisuuden heikkous..	3	20	23	Unitauti.....	—	3	3
Aivohalvaus	9	10	19	Vatsakalvon tulehdus	—	1	1
Syöpä	8	8	16	Ruusu	—	1	1
Keuhkotulehdus.....	2	8	10	Selkädintauti	1	—	1
				Selvittämättä	1	—	1
				Yhteensä	48	91	139

Kirjastossa oli vuoden lopussa 3,143 kirjaa, joista suomenkielisiä 1,700 ja ruotsinkielisiä 1,443. Kirjalainojen lukumäärä nousi 8,363:een. Lukusali-
käyntien määrä oli vuoden kuluessa 25,666. Paitsi erinäisiä kuvalehtiä oli käytettävänä 66 suomenkielistä sekä 34 ruotsinkielistä Helsingissä ilmestyvää lehteä.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin kertomusvuonna omien laitosten pesun lisäksi myöskin Kivelän sairaalan ja lastensuojelulautakunnan lastenkotien, rahatoimikonttorin ja eräiden yksityisten henkilöiden pesu. Kunnalliskodissa pestyt ja mankeloidut vaatteet painoivat 342,846 kg (vuonna 1929 342,161 kg). Pesulaitoksessa työskenteli, paitsi 17 palkattua pesijätärtä, myöskin noin 15 hoidokkia, joiden päivätoista pesulaitokselta velottiin 10 markkaa hoidokkia ja päivää kohti. Tuloja oli 858,014: 50 markkaa, kun taas menot olivat 606,608: 10 markkaa, joten siis nettovoitoksi jäi 251,406: 40 markkaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä harjoitettiin kertomusvuonna samalla tapaa kuin aikaisemmin. Työlaitoksen hoidokkien maanviljelyksessä suorittamista päivätoista velottiin siltä 25 markkaa hevospäivätyöstä ja 10 markkaa hoidokaspäivätyöstä. Tulot tekivät 205,785 markkaa, menot taasen 186,594: 45 markkaa. Puhdas tulo oli siis 19,190: 55 markkaa. Sato käsitti 2,305 hl perunoita, 360 hl lantuja, 250 hl porkkanoita, 40 hl punajuuria, 7,000 kg kaalia, 26,950 kg heiniä, 8,750 kg kauraa ja vikkeriä, 116 kuormaa vihantarehua sekä muita vihanneksia ja puutarhatuotteita, kuten rabarberia, viinimarjoja, mansikoita y. m. laitoksen omiksi tarpeiksi.

Sianhoito. Sikakanta oli vuoden alussa 420 eläintä ja vuoden päättyessä 394 eläintä. Vuoden varrella myytiin 144 elävää eläintä 40,120 markalla ja 16,472 kg sianlihaa 219,832 markalla. Sianlihaa toimitettiin omalle ruokalalle 31,403 kg, arvoltaan 376,836 markkaa. Sikalasta oli vuonna 1930 menoja 427,775: 50 markkaa ja tuloja 639,988 markkaa, joten siis puhdas voitto oli 212,212: 50 markkaa.

Elätteelleantio. Vuonna 1930 oli köyhäinhoidon kustannuksella elätteelle sijoitettu 20 henkilöä, joista 7 miestä ja 13 naista. Nämä jakautuivat avun tarpeen syyn mukaan seuraavasti:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Mielisairaus tai tylsämielisyys	4	3	7
Vanhuudenheikkous	—	2	2
Muu sairaus tai kivullosuus	2	6	8
Raajarikkoisuus	1	2	3
Yhteensä	7	13	20

Huoltotoimisto henkisesti sairaita varten sijoitti lisäksi köyhäinhoidon kustannuksella hoidettavaksi useita mielenvikaisia.

Hoitopäivien lukumäärä oli 6,726, niistä 2,325 miesten ja 4,401 naisten päivää.

Päiväkodeissa ja kesäsiirtoloissa hoidetut. Eri päiväkodeissa hoidettiin köyhäinhoidon kustannuksella 350 poikaa ja 335 tyttöä, yhteensä 685 lasta, joiden ikä ja perheolot näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Ikä.	Vanhemmat avioliitossa.	Äiti leski	Isä leski.	Äiti naimaton.	Yhteensä.	Näistä:	
						Poikia.	Tyttöjä.
—3 vuotta	35	5	—	22	62	29	33
3—7 »	177	29	6	46	258	140	118
7—12 »	167	72	6	32	277	138	139
12— »	45	33	2	8	88	43	45
Yhteensä	424	139	14	108	685	350	335

Köyhäinhoidon omassa päiväkodissa hoidettiin vuoden aikana 87 lasta, nimittäin 37 poikaa ja 50 tyttöä. Tämä päiväkoti, edelleenkin Alppikadun

n:o 19:ssä, oli koko vuoden aikana avoinna kaikkina arkipäivinä, paitsi kesäkuun 1:stä heinäkuun 6:een, jolloin se oli suljettu korjausten tähden. Hoitopäivien lukumäärä oli 9,941 eli keskimäärin 114.3 lasta kohti. Keskimäärin on lapsia päiväkodin aukiolopäivinä hoidettu päivää kohti 34.6. Hoidetuista lapsista oli 6 alle 2 vuotiaita, 48 lasta 2—7 vuotiaita ja 33 lasta yli 7 vuotiaita.

Päiväkodin kustannukset nousivat seuraaviin määriin:

	Kokonaiskustannus, Smk.	Kustannus päivää kohti, Smk.
Palkat	39,857: 50	4: 01
Vuokra	22,200: —	2: 23
Lämpö	5,415: —	—: 54
Siivoaminen	471: —	—: 05
Kaluston hankinta	1,976: 95	—: 20
Kaluston kunnossapito	1,337: 90	—: 13
Tarverahat	2,747: 35	—: 28
Vaatteiden pesu	1,381: 85	—: 14
Ruokinta	36,038: 50	3: 63
Läkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	759: 60	—: 08
Yhteensä	112,185: 65	11: 29

3 poikaa ja 4 tyttöä oleskeli köyhäinhoidon kustannuksella kesäsiirtoloissa.

Suoranaisia avustuksia. Vuoden aikana avustusta rahassa tai erilaisten tarveaineiden muodossa saaneiden avustuksensaajain lukumäärä nousi 6,237:ään¹⁾. Näistä asui 497 toisilla paikkakunnilla ja avustus annettiin tällöin oleskelupaikan köyhäinlaitoviranomaisten välityksellä. Viimeksimainitut avustuksensaajat asuivat 138:ssa eri kunnassa. Vähintään 10 avustuksensaajaa asui seuraavissa kunnissa: 68 Helsingin pitäjässä, 51 Viipurissa, 37 Haagan kauppalassa, 27 Tampereella, 24 Turussa, 22 Oulunkylässä ja 19 Espoossa.

Kaupungissa asuvista täyskasvuisista avustuksensaajista oli 582 henkilöä paitsi muuta apua saanut suoranaista avustusta vähemmän kuin 500 markkaa, kun taas 5,158 henkilöä oli saanut suuremman määrän. Elatusvelvollisuutta silmälläpitäen jakautuivat viimeksimainitut avustuksensaajat siten, että 670 oli yksinäisiä miehiä, 2,002 oli yksinäisiä naisia, 624 oli lapsettomia perheitä ja 1,862 oli lapsiperheitä.

Lasten lukumäärä avustetuissa perheissä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Lasten lukumäärä perheessä.	Perheitä, joihin kuului			Yhteensä.
	mies ja vaimo ynnä lapsia.	yksinäinen mies (leski) ynnä lapsia.	yksinäinen nainen (naimaton, eronnut tai leski) ynnä lapsia.	
1	310	8	453	771
2	256	10	291	557
3	144	7	135	286
4	85	2	56	143
5	43	2	22	67
6	21	—	4	25
7	7	—	1	8
8	3	—	1	4
9	1	—	—	1
Yhteensä	870	29	963	1,862

¹⁾ Ks. alav. 1, s. 32.

Lapsia yhteensä	2,017	67	1,813	3,897
Lapsia keskimäärin perhettä kohti	2.3	2.3	1.9	2.1

Avustuksesta osalliseksi tulleiden lukumäärä oli yhteensä 10,549¹⁾, niistä 2,193 miestä, 4,459 naista ja 3,897 lasta.

Kaupungissa asuvat 500 markkaa tai enemmän suoranaista avustusta saaneet yli 16 vuotiaat henkilöt jakautuivat iän ja sukupuolen mukaan seuraavasti:

Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Ikä.	Miehiä.	Naisia.	Yht.
16—20 vuotta....	71	59	130	50—60 vuotta ..	263	612	875
20—30 »	402	314	716	60—70 » ..	170	575	745
30—40 »	541	437	978	70—80 » ..	96	447	543
40—50 »	422	606	1,028	80— » ..	22	121	143
				<u>Yhteensä</u>	<u>1,987</u>	<u>3,171</u>	<u>5,158</u>

Tietoja avustuksensaajain siviilisäädystä annetaan allaolevassa yhdistelmässä:

	Miehiä.	Naisia.	Yht.		Miehiä.	Naisia.	Yht.
Naimattomia..	566	905	1,471	Naimattomia			
Naineita	1,296	255	1,551	äitejä	—	249	249
Leskiä ja eroneita	125	1,762	1,887	<u>Yhteensä</u>	<u>1,987</u>	<u>3,171</u>	<u>5,158</u>

Syntymä- ja kotipaikan mukaan avustuksensaajat jakautuivat seuraavasti:

Syntymäpaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Kotipaikka.	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Helsinki	369	409	778	Helsinki	1,457	2,353	3,810
Muu Suomen paikkakunta	1,424	2,472	3,896	Muu Suomen paikkakunta	173	357	530
Ulkomaat	75	98	173	Riidanalainen	313	353	666
Ilmoittamaton paikkakunta	119	192	311	N. k. valtiontapaukset ..	44	108	152
<u>Yhteensä</u>	<u>1,987</u>	<u>3,171</u>	<u>5,158</u>	<u>Yhteensä</u>	<u>1,987</u>	<u>3,171</u>	<u>5,158</u>

Avuntarpeen syy oli:

	Miehiä.	Naisia.	Yht.
Sairaus tai muu työkyvyttömyys	847	1,222	2,069
Vanhuus	95	652	747
Perheen lukuisuus	43	95	138
Työnpuute	891	414	1,305
Oma tai aviopuolison huolimattomuus, juoppous y. m. s.	29	311	340
Muu syy	82	477	559
<u>Yhteensä</u>	<u>1,987</u>	<u>3,171</u>	<u>5,158</u>

¹⁾ Tähän eivät sisälly henkilöt, jotka olivat saaneet vähemmän kuin 500 markkaa.

Avustuksensaajain jakautuminen ammattinsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Miehiä.	Naisia.	Yht.		Michiä.	Naisia.	Yht.
Tehdas- ja ammattityöläisiä..	491	612	1,103	Yksityisten palvelijoita	—	315	315
Ammattikehitystä vailla olevia työläisiä	1,227	1,646	2,873	Muita	269	598	867
				Yhteensä	1,987	3,171	5,158

Suoranaisia avustuksia jaettiin vuoden kuluessa yhteensä 13,761,688: 25 markkaa. Avustuksensaajain koko lukumäärä, alle 500 markkaa saaneet mukaanluettuina, nousi 8,372:een, joten avustus henkilöä kohti oli 1,643: 78 markkaa. Lukuunottaen ainoastaan kaupungissa asuvat avustuksensaajat, jotka olivat saaneet vähintään 500 markkaa, kaikkiaan 11,606,973: 15 markkaa, oli keskiavustus avunauttija kohti 2,250: 29 markkaa.

Viimeksimainittu määrä jakautui avustuksensaajain sukupuoleen nähdessä seuraavasti:

	Avustuksensaajat.	Avustukset kaikkiaan, Smk.	Keskiavustus henkilöä kohti, Smk.
Miehiä	1,987	4,395,790: 50	2,212: 28
Naisia	3,171	7,211,182: 65	2,274: 10
Yhteensä	5,158	11,606,973: 15	2,250: 29

Avustuksesta osallisiksi tulleiden lukumäärä oli 10,549 henkilöä, joten keskiavustus avustettua henkilöä kohti oli 1,100: 29 markkaa (1,001 markkaa vuonna 1929).

Avustukset annettiin osin rahassa, osin ruokatavaroiden, ruoka-annosten, jalkineiden, valmiiden vaatteiden, kankaiden, sukkien y. m. muodossa.

Perheitä, joissa oli »sota-orpoja» oli kaikkiaan 96. Suoranaisesti avustettujen »sota-orpojen» lukumäärä oli 150. Näille lapsille annettujen suoraisten avustusten kokonaissumma oli 220,015: 95 markkaa.

Kunnalliskodin ulkopuolella olevissa laitoksissa ja sairaaloissa hoidetut. Helsingin kaupungin köyhäinhoidon kustannuksella hoidettiin 2,206 miestä, 2,771 naista ja 365 lasta allamainituissa sairaaloissa, parantoloissa ja muissa laitoksissa:

	Potilaat.			Hoitopäivät.			Keskimäärin hoitokokkia kohti.
	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	
Marian sairaalassa	713	1,200	1,913	21,510	28,744	50,254	26
Kivelän »	386	313	699	64,286	65,168	129,454	185
Nikkilän mielisairaalassa	318	460	778	94,287	150,982	245,269	315
Kulkutautisairaallassa	132	190	322	2,728	5,246	7,974	25
Tuberkuloosisairaallassa	328	301	629	23,834	20,429	44,263	70
Yleisen sairaalan eri osastoilla ..	95	95	190	2,631	2,196	4,827	25
Lapinlahden keskuslaitoksessa	117	116	233	5,292	14,035	19,327	83

	Potilaat.			Hoitopäivät.			Keski- määrin hoidok- kia kohti.
	Miehiä.	Naisia.	Yht.	Miehiä.	Naisia.	Yht.	
Rajamäen työsiir- tolassa	88	11	99	12,003	2,190	14,193	143
Muissa laitoksissa	29	85	114	4,345	8,597	12,942	114
Yhteensä	2,206	2,771	4,977	230,916	297,587	528,503	106

Lapsista hoidettiin 151 poikaa ja 133 tyttöä kaupungin omissa sairaaloissa, 36 poikaa ja 45 tyttöä muissa laitoksissa.

Lahjoitettujen varojen koroilla avustetut. Köyhäinhoidolle lahjoitettujen rahastojen korot nousivat seuraaviin määriin:

	Smk.		Smk.
Hedvig Charlotta Gripen- bergin rahasto	1,017: 55	Elsa Maria Lampan ra- hasto	1,212: 70
Wilhelm Elgin rahasto ..	935: 75	Waldemar Wavulinin lah- joitusrahasto	1,362: 75
Carl Gustaf Hanellin ra- hasto	472: 45	Lasten kesäsiirtolain ra- hasto	3,153: —
Alexandras understöd ..	581: 40	Johan Gustav Rosen- bergin rahasto	1,313: 75
Carl Sierckenin rahasto	254: 40	Puolisoiden Isak Matts- son-Kivilän apurahasto	10,000: —
Gustava Katharina Bro- bergin y. m. rahastot ..	1,317: 40	Emma Grefbergin rahasto	9,630: 90
W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto	1,898: 80	Alfred Kordefinin avus- tusrahasto	16,575: 05
Maria Bergmanin testa- menttirahasto	908: 50	John Holmströmin ra- hasto kainojen köyhien hyväksi	12,014: 75
Adolf Fredrik Sierckin rahasto	635: 95	Yhteensä	63,375: 95
Lisette Gardbergin ra- hasto	90: 85		

Näitä korkovaroja käytettiin avustukseksi 281 henkilölle.

Työttömyysavustuksia. Paitsi varsinaisia köyhäinhoitoavustuksia jaettiin rahatoimikamarin alaisen, mutta köyhäinhoidon yhteydessä toimineen työttömäin avustustoimikunnan välityksellä avustusta kaupungin työttömille. Tarkoitusta varten oli toimikunnalla käytettävänä vuoden alusta toukokuun loppuun 3,522,800 markkaa, siitä valtion ulkokuntalaisille myöntämiä 50,000 markkaa; ja meni näistä varoista kansliakustannusten suorittamiseen 22,800 markkaa. Avustusta annettiin joko kerran tai useammin kaikkiaan 4,143 henkilölle ja oli hyväksytyjen avustusanomusten kokonaisluku yhteensä 8,484. Hyväksytyt anomukset jakautuivat perheolojen mukaan seuraavasti: yksinäisiä miehiä 3,895, yksinäisiä naisia 195, lapsettomia perheitä 1,888 ja lapsiperheitä 2,506.

Annetuista avustuksista tuli osalliseksi yhteensä 8,163 miestä, 4,440 naista ja 3,981 lasta eli siis kaikkiaan 16,584 henkilöä. Avustuksen keskiarvo oli yksinäistä miestä kohti 253 markkaa, yksinäistä naista kohti 169 markkaa, lapsetonta perhettä kohti 467 markkaa ja lapsiperhettä kohti 618 markkaa. Anomuksia hyljättiin kaikkiaan 469 ja oli hylkäämisen syynä m. m., ettei henkilöllä ollut Helsingissä kotipaikkaoikeutta, ettei häntä voitu katsoa työttömäksi tai varattomaksi, että tapaus oli katsottava köyhäinhuototapaukseksi j.n.e. Ammattikurssilaisten anomuksista hyväksyttiin 56 ja hyljättiin 154.

Vaatetusavustusta työttömille jaettiin tarkoitusta varten myönnetyn määrärahan 200,000 markan puitteissa yhteensä 737 tapauksessa. Tämä jako tapahtui vuoden lopulla. Varoista siirtyi seuraavaan vuoteen 81,846: 45 markkaa.

Köyhäinhoidon työtuvat. Ennen v. 1930 alkua oli toimessa ainoastaan 1 työtupa talossa Hämeentie n:o 39, johon voitiin sijoittaa noin 100 naista. Vuoden alussa perustettiin lisäksi 2 työtupaa, nimittäin työtupa 50 naista varten ja työtupa 40 miehelle taloon Kulmavuorenkatu n:o 2, jotka ovat vakinaisia, ja joiden menot on otettu talousarvioon. Lokakuun 1 p:nä perustettiin edelleen lisää seuraavat työtuvat: taloon Lönnrotinkatu n:o 32 80 naista ja 80 miestä varten, Helsinginkatu n:o 1 130 miestä varten, Sturenkatu n:o 27 100 naista varten ja Pengerkatu n:o 11 175 miestä varten, jakautuen työtupa niin, että toisessa työsalissa voitiin pitää työssä noin 25 tuberkuloosista miestä. Vuoden aikana oli siis toiminnassa yhteensä 8 eri työtupaa, joista kuitenkin 5 viimeksimainittua olivat vain väliaikaisia. Hämeentie n:o 39:ssä sijaitsevissa työtuvissa oli myöskin yömaja 10 miestä ja 6 naista varten ja sai niissä vuoden aikana asunnon 20 naista ja 70 miestä. Työläisille annettiin työtuvissa työpäivinä kaksi aterialla, sekä sunnuntaisin miehille yksi ateria, sitäpaitsi pienehkö rahapalkkio, joka on vaihdellut 5 markasta 15 markkaan. Töistä mainittakoon höyhenien riipiminen, sukankudonta, virkkaus, ompelu, peitteentikkaus, matonkutominen, mattokuteiden leikkely, nahka-, kookos- ja puumattotyöt, yksinkertaisemmat huonekalutyöt, leluteollisuus, verkkotyöt y. m. Valmisteista ostettiin 25—30 % köyhäinhoidon varastoon jaettavaksi köyhille sekä työttömäin avustuskomitean käytettäväksi. Valmisteita on myyty kysynnän mukaan yksityisille ja laitoksille. Suurimmat ostajat ovat olleet Valtion margariinitehdas, Sofianlehdon pientenlastenkoti, Reijolan lastenkoti, Voinvientiosuusliike Valio ja Gunnarskullan täysihoitola.

Työtuvissa työskentelevien suurin määrä oli eri kuukausina seuraava:

Tammikuussa	314	Toukokuussa	386	Syyskuussa	510
Helmikuussa	398	Kesäkuussa	393	Lokakuussa	1,049
Maaliskuussa	390	Heinäkuussa	405	Marraskuussa	1,261
Huhtikuussa	378	Elokuussa	464	Joulukuussa	1,500

Työtupien kustannukset, yömajat lukuunotettuina, nousivat 2,292,847: 55 markkaan. Työpäivien lukumäärä oli 85,175, joten bruttomenot työpäivää kohti olivat keskimäärin 26: 92 markkaa. Kun työtupien tulot kuitenkin nousivat 194,719: 25 markkaan ja vuoden vaihteessa sitäpaitsi oli huomattava varasto valmiita töitä ja työaineita, muodostuvat nettomenot paljon pienemmiksi. Työtuvilla on ollut huomattava moraalinen merkitys, sillä niiden kautta on voitu välttää suoranaisten kotivastusten nousua edes jossain määrin.

Köyhäinhoidon tulot ja menot. Kaupungin vuoden 1930 talousarviossa osoitettiin köyhäinhuolto varten varoja yhteensä 29,962,553 markkaa, josta määrästä kuitenkin 2,500,000 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti. Siten oli köyhäinhuoltolautakunnalla menoihinsa käytettävissä määrärahoja kaikkiaan 27,462,553 markkaa. Vuoden varrella myönsi kaupunginvaltuusto ja rahatoimikamari lisämäärärahoja yhteensä 12,812,722: 25 markkaa. Varsinaisen köyhäinhoidon menot nousivat yhteensä 35,317,542 markkaan ja jos menojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 8,695,141: 95 markkaa jää jäljelle 26,622,400: 05 markkaa, mikä määrä siis osoittaa kaupunkikunnan todelliset menot köyhäinhoidosta vuonna 1930. Lisäksi on kuitenkin otettava huomioon työttömyysavustukseen ja

erinäisiin muihin tarkoituksiin käytetyt ylimääräiset menoerät, jotka yhteensä nousivat 4,459,959 markkaan, joten lopullinen summa oli 31,082,359: 05 markkaa. Vuonna 1929 olivat todelliset köyhäinhuotokustannukset 20,649, 386: 80 markkaa, vuonna 1928 16,749,655: 10 markkaa, vuonna 1927 15,858,530: 28 markkaa, vuonna 1926 15,816,880: 44 markkaa ja vuonna 1925 14,561,959: 24 markkaa.

Seuraavassa taulukossa esitetään tietoja köyhäinhuollon arvioiduista ja todellisista tuloista ja menoista vuonna 1930¹⁾:

	Arvioidut tulot ja menot.				Todelliset tulot ja menot.	Määrä, jolla todelliset tulot ja menot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut.
	Talousarvioon otetut.	Kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin myöntämiä ja lisämäärärahoja.				
Tulot:						
Tuloja kunnalliskodista.....	203,150	—	—	—	167,447 05	— 35,702 95
» työlaitoksesta.....	285,000	—	—	—	342,412 20	+ 57,412 20
» maanviljelyksestä....	200,000	—	—	—	205,785 —	+ 5,785 —
» sianhoidosta.....	650,000	—	—	—	639,988 —	— 10,012 —
» pesulaitoksesta.....	965,000	—	—	—	858,014 50	— 106,985 50
» työtuvasta.....	150,000	—	—	—	194,719 25	+ 44,719 25
Korvausta köyhäin elatuksesta	3,500,000	—	—	—	5,224,436 70	+ 1,724,436 70
Luontoisedut.....	1,008,276	—	—	—	1,062 339 25	+ 54,063 25
Yhteensä Smk	6,961,426	—	—	—	8,695,141 95	+ 1,733,715 95
Menot:						
Köyhäinhuoltoalautakunta....	2,107,790	—	242,341	—	2,332,899 50	— 17,231 50
Töölön avustuskanslia.....	—	—	218,050	—	201,946 40	— 16,103 60
Köyhäinhuollon kassa- ja tililaitos.....	263,680	—	5,134	15	268,809 15	— 5 —
Lasten päiväkotii.....	131,695	—	1,629	20	112,185 65	— 21,138 55
Kunnalliskotii ja sen yhteydessä olevat laitokset (yhteiset kustannukset).....	789,259	—	—	—	778,367 —	— 10,892 —
Kunnalliskotii.....	5,659,589	—	301,083	—	5,720,943 15	— 239,728 85
Työlaitos.....	1,344,790	—	35,300	—	1,375,392 55	— 4,697 45
Maanviljelys.....	186,700	—	—	—	186,594 45	— 105 55
Sianhoito.....	392,940	—	35,000	—	427,775 50	— 164 50
Pesulaitos.....	611,990	—	20,000	—	606,608 10	— 25,381 90
Vakinaiset työtuvat.....	1,184,120	—	20,000	—	1,198,622 55	— 5,497 45
Elänteelleantokustannukset.....	80,000	—	15,000	—	88,305 50	— 6,694 50
Sairaanhoitokustannukset.....	7,300,000	—	2,078	30	7,302 078 30	— —
Lääkkeet.....	120,000	—	157,821	40	277,821 40	— —
Suoranaiset avustukset.....	7,000,000	—	6,761,688	25	13,761,688 25	— —
Päivähoitokustannukset.....	160,000	—	50,000	—	188,696 50	— 21,303 50
Matkakulut.....	20,000	—	12,000	—	30,532 50	— 1,467 50
Hautauskulut.....	110,000	—	20,000	—	129,484 05	— 515 95
Kalusto.....	—	—	²⁾ 67,291	50	²⁾ 67,291 50	— —
Työttömien avustus.....	—	—	3,672,800	—	3,590,953 55	³⁾ — 81,846 45
Tilapäiset työtuvat.....	—	—	1,139,225	—	1,094,225 —	³⁾ — 45,000 —
Köyhäinhuotokongressina vustus.....	—	—	36,280	45	36,280 45	— —
Yhteensä Smk	27,462,553	—	12,812,722	25	39,777,501	— 497,774 25

¹⁾ Yksityiskohtaiset tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 15. 1930.

— ²⁾ Myönnetty yleisestä kalustomäärärahasta. — ³⁾ Siirretty vuoteen 1931.

Korvaus köyhäinhoidosta. Korvauksena köyhäinhoidosta kertyi vuoden kuluessa yhteensä 5,224,436: 70 markkaa, vastaten 13.1 % köyhäinhoidon kokonaismenoista vuoden aikana. Tästä summasta suoritti valtio 1,351,504: 05 markkaa, vieraat kunnat 3,259,629: 65 markkaa ja yksityiset henkilöt 613,303: -- markkaa. Kertyneestä korvausmäärästä oli korvauksena:

Suoranaisista avustuksista	Smk	2,788,537: 75
Kunnalliskodissa ja työlaitoksessa annetuista hoidosta	»	801,800: 75
Sairaanhoidosta	»	1,546,826: 25
Muusta köyhäinhoidosta	»	87,271: 95
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 5,224,436: 70</u>

Suoranaisten avustusten aiheuttamista vuoden menoista saatiin niinmuodoin takaisin 20.3 %, kunnalliskodin ja työlaitoksen menoista 10.2 % ja sairaanhoitomenoista 21.2 %.

Allaolevasta yhdistelmästä käy selville kuinka korvaus köyhäinhoidosta jakaantuu eri maksuvelvollisten kesken:

Valtio, valtiontapauksia	Smk	1,223,725: 90
Valtio, sotaorpoja	»	127,778: 15
Vieraat kunnat	»	3,259,629: 65
Yksityiset henkilöt	»	613,303: —
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 5,224,436: 70</u>

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta myös hyvitystä köyhäinlaitokautakunnan ja lastensuojelulaitakunnan antamasta hoidosta 493 mieheltä ja 24 naiselta, jotka työlaitoksessa työllään korvasivat 660,812: -- markkaa.

Taulu I. Yleiskatsaus köyhäinhoitolautakunnan asiamiesosaston kirjeenvaihtoon vuonna 1930.

Laitos tai viranomainen y. m., jolta saapui tai jolle lähetettiin kirjelmää.	Saapuneita kirjelmää, jotka koskivat					Lähetettyjä kirjelmää, jotka koskivat				
	Helsingin kaupungille tehtyjä kirjelmää.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Valtiolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yhteensä.	Helsingin kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvollisille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Valtiolle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yhteensä.
Köyhäinhoitolautakunnat	328	444	23	5	800	135	2,640	40	7	2,822
Yksityiset henkilöt, yhtymät tai laitokset	14	—	83	—	97	—	—	364	—	364
Pastorinvirastot	13	1,440	107	55	1,615	13	1,341	151	70	1,575
Poliisilaitokset	23	635	83	33	774	27	668	131	36	862
Kruununnimismiehet	—	19	68	—	87	1	15	76	—	92
Henki- tai kihlakunnankirjurit	14	2,769	3	2	2,788	17	3,047	5	2	3,071
Maaherra	222	944	315	422	1,903	128	1,054	262	432	1,876
Korkein hallinto-oikeus	3	24	8	—	35	8	42	12	—	62
Asiamiehet, maistr., valtuustot	10	7	—	—	17	10	8	5	—	23
Kaupungin- tai kruununvouti	—	2	3	—	5	—	2	104	—	106
Lastensuojelulautakunta	2	139	406	10	557	29	33	12	1	75
Sosiaaliministeriö	2	1	—	14	17	3	—	1	13	17
Muut	25	26	19	2	72	29	113	92	8	242
Yhteensä	656	6,450	1,118	543	8,767	400	8,963	1,255	569	11,187

Taulu II. Miesten työlaitoksen toiminta vuonna 1930.

Työhaara.	Tuloja laitoksessa elätettyjen päivistä, ainekset siihen luettuina.				Käytettyjen työtarvikkeiden arvo, Smk.	Nettotulot (työpalikat), Smk.						
	Kunnalliskodille tehdyt työt.	Työläitokselle tehdyt työt.	Muut työt.	Yhteensä.								
Puusepäntyöt	73,693	20	3,582	—	67,097	35	144,372	55	96,098	30	48,274	25
Suutarintyöt	85,637	—	25,350	—	69,759	—	180,746	—	135,872	—	44,874	—
Sepäntyöt	37,456	05	1,504	60	7,106	—	46,066	65	30,368	95	15,697	70
Maalaustyöt	37,365	25	1,059	—	70,543	50	108,967	75	67,509	75	41,458	—
Vaaturityöt	83,037	25	78,304	60	13,750	—	175,091	85	148,380	60	26,711	25
Sekalaiset työt	145,244	90	1,353	80	33,280	—	179,878	70	14,881	70	164,997	—
Yhteensä	462,433	65	111,154	—	261,535	85	835,123	50	493,111	30	342,012	20

Tarveaineita oli 1930 vuoden alussa 147,400: 10 markan arvosta, vuoden varrella hankittiin niitä 519,801: 40 markalla ja kulutettiin 493,111: 30 markalla, joten tarveaineiden säästö vuoteen 1931 oli 174,090: 20 markkaa.

Taulu III. Katsaus köyhäinhuoltolautakunnan kansliain työhön v. 1930.

	Henkilöitä, jotka on lähetytety			Maksettu suoranaista avustuksia ja elänteellöntamaksuja.	Jaettuja lääkkeitä ja sairasparselja.	Kustannettu hantauksia.	Annettuja varattomudentodistuksia.	Annettuja muita todistuksia.	Sisätaljeettyjä anomuksia.	Evättyjen anomusten ilmoituksia.	Suoritettuja velkomisia muista kunnista.	Muita asioita.	Asioita yhteensä.
	Kunnalliskoktiin ja työlaikokseen.	Työtupihin.	Toisiin laitoksiin.										
Siltasaarenkadun laitoskanslia.¹⁾													
Tammikuu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helmikuu	50	26	5	48	1	3	4	—	87	25	45	82	376
Maaliskuu	32	16	1	91	1	1	7	—	106	10	71	70	406
Huhtikuu	32	8	9	45	1	—	8	—	78	9	114	37	341
Toukokuu	24	33	2	49	4	—	—	—	93	16	27	47	295
Kesäkuu	38	31	—	77	3	—	2	—	57	8	85	39	340
Heinäkuu	33	13	—	42	1	—	—	—	39	10	143	28	309
Elokuu	37	48	3	19	—	—	—	—	74	4	85	52	322
Syyskuu	31	49	3	63	—	—	—	—	49	52	76	105	428
Lokakuu	36	316	7	74	4	—	3	—	319	160	127	193	1,239
Marraskuu	66	160	12	118	1	—	1	—	15	156	39	631	1,199
Joulukuu	50	122	8	131	—	—	2	—	—	—	205	410	928
Yhteensä	429	822	50	757	16	4	27	—	917	450	1,017	1,694	6,183
Fabianinkadun kanslia.													
Tammikuu	7	—	184	2,607	278	7	82	6	659	247	—	351	4,428
Helmikuu	—	—	206	3,158	229	13	209	8	1,005	209	—	266	5,303
Maaliskuu	—	—	141	2,586	205	5	90	10	696	140	—	270	4,143
Huhtikuu	—	—	128	2,089	218	13	65	9	824	120	—	154	3,620
Toukokuu	—	—	115	1,569	158	5	84	3	576	112	—	179	2,801
Kesäkuu	—	—	109	1,417	160	11	45	—	464	151	—	164	2,521
Heinäkuu	—	—	136	1,690	199	4	66	5	452	169	—	193	2,914
Elokuu	—	—	164	1,411	147	5	40	15	575	118	—	215	2,690
Syyskuu	—	—	129	1,966	163	6	61	9	752	114	—	231	3,431
Lokakuu	—	—	185	1,682	159	8	116	—	919	154	—	295	3,518
Marraskuu	—	—	140	1,938	172	3	84	—	869	170	—	276	3,652
Joulukuu	—	—	299	2,151	139	6	57	1	710	98	—	247	3,708
Yhteensä	7	—	1,936	24,264	2,227	86	999	66	8,501	1,802	—	2,841	42,729
Siltasaarenkadun (Hämeentien) kanslia.													
Tammikuu	126	—	221	4,120	273	12	187	2	1,031	366	—	484	6,822
Helmikuu	50	—	161	4,247	282	19	83	3	916	308	—	376	6,445
Maaliskuu	33	—	159	4,335	285	25	75	16	809	373	—	551	6,661
Huhtikuu	28	—	153	3,360	240	21	99	1	933	255	—	396	5,486
Toukokuu	32	—	145	2,550	241	16	62	9	691	184	—	361	4,291
Kesäkuu	15	—	93	2,378	160	14	59	4	636	215	—	407	3,981
Heinäkuu	32	—	164	2,240	217	22	71	—	634	180	—	354	3,914
Elokuu	53	—	185	2,333	174	20	70	1	712	329	—	516	4,393
Syyskuu	59	—	216	2,857	203	14	85	7	894	283	—	436	5,054
Lokakuu	—	—	187	3,484	239	21	90	—	1,310	376	—	597	6,304
Marraskuu	—	—	237	3,877	194	11	88	—	1,370	401	—	674	6,852
Joulukuu	—	—	139	3,276	207	15	104	—	1,410	365	—	814	6,330
Yhteensä	428	—	2,060	39,057	2,715	210	1,073	43	11,346	3,635	—	5,966	66,533

¹⁾ Avattiin tammikuun 1 p:nä.

	Henkilöitä, jotka on lähetetty		Maksettu suoranaista avustuksia ja ehto- teellöntömaksumia.	Jaettuun lääkkeitä ja sairasparsel- leja.	Kustannettu hau- tauksia.	Annettuja varatto- mudentodistuksia.	Annettuja muita todistuksia.	Sisäänjätettyjä anomuksia.	Evaktyöjen anomusten ilmoituksia	Suoritetuista muista kunnista.	Muita asioita.	Asioita yhteensä.	
	Kunnalliskotin ja työlaatok- seen.	Työuupin.											
Anjalantien kanslia.													
Tammikuu	1	—	122	1,772	227	—	131	29	462	153	161	3,058	
Helmikuu	—	—	134	1,907	214	2	88	17	515	138	208	3,223	
Maaliskuu	—	—	116	1,777	264	5	100	—	453	155	182	3,052	
Huhtikuu	—	—	80	1,604	328	9	81	—	474	160	147	2,883	
Toukokuu	—	—	106	1,442	237	6	79	1	352	125	116	2,464	
Kesäkuu	—	—	96	1,293	185	2	59	—	336	101	74	2,146	
Heinäkuu	—	—	71	1,529	261	4	55	16	291	138	175	2,540	
Elokuu	—	—	106	1,533	183	7	61	—	329	161	163	2,543	
Syyskuu	—	—	61	1,776	243	3	67	—	495	143	151	2,939	
Lokakuu	—	—	146	1,927	266	3	81	—	657	208	201	3,489	
Marraskuu	—	—	80	2,102	275	5	91	—	607	223	208	3,591	
Joulukuu	—	—	90	1,963	269	2	81	—	564	254	215	3,438	
<i>Yhteensä</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>1,208</i>	<i>20,625</i>	<i>2,952</i>	<i>48</i>	<i>974</i>	<i>63</i>	<i>5,535</i>	<i>1,959</i>	<i>2,001</i>	<i>35,366</i>	
Runeberginkadun kanslia.													
Tammikuu	—	—	59	282	26	1	22	1	228	26	68	713	
Helmikuu	—	—	55	743	50	2	23	2	283	67	144	1,369	
Maaliskuu	—	—	57	1,613	110	1	35	8	393	201	209	2,627	
Huhtikuu	—	—	77	1,959	82	2	11	4	573	162	148	3,018	
Toukokuu	—	—	88	1,303	95	2	14	—	410	260	169	2,341	
Kesäkuu	—	—	69	515	44	—	36	2	287	287	153	1,393	
Heinäkuu	—	—	57	1,060	65	—	7	2	340	134	51	1,716	
Elokuu	—	—	76	563	128	1	12	2	370	60	102	1,314	
Syyskuu	—	—	120	1,175	151	4	34	9	473	195	112	2,273	
Lokakuu	—	—	118	1,175	145	—	31	8	574	238	126	2,415	
Marraskuu	—	—	96	1,145	132	2	18	—	510	159	284	2,346	
Joulukuu	—	—	81	1,471	143	1	13	2	735	149	354	2,949	
<i>Yhteensä</i>	<i>—</i>	<i>—</i>	<i>953</i>	<i>13,004</i>	<i>1,171</i>	<i>16</i>	<i>256</i>	<i>40</i>	<i>5,176</i>	<i>1,938</i>	<i>1,920</i>	<i>24,474</i>	
Kaikkiaan	865	822	6,207	97,707	9,081	364	3,329	212	31,475	9,784	1,017	14,422	175,285

VIII. Lastensuojelulautakunta.

Lastensuojelulautakunnan vuodelta 1930 antama kertomus¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Yleiskatsaus. Siitä huolimatta, että lastensuojeluväen kipeästi kaipaama lastensuojelulakia ei ole vieläkään aikaansaatu, on sekä kunnallinen että yksityinen lastensuojelutyö pääkaupungissa kehittynyt edelleen niiden kokemuseräisten toimintamuotojen pohjalla, jotka viimeksi tapahtuneessa tämän toimialan yleisessä järjestelyssä omaksuttiin. Erikoisella ilolla on mainittava, että kuluneen vuoden aikana avattiin kaksi uutta kunnallista lastenhuoltolaitosta, mikä on suuresti vähentänyt niitä vaikeuksia, joita lautakunta huostaansa ottamain pikkulasten sijoittamisessa on edellisinä vuosina saanut kokea. Maaliskuun puolivälissä alkoi 35 hoitopaikkaa käsittävä Reijolan lastenkoti toimintansa ja heinäkuun alussa valmistui kauan suunniteltu Sofianlehdon pikkulastenkoti 100:lle 0—2 vuotiaalle lapselle. Tämä luonnonihanalla kummalla sijaitseva kaunistyylinen rakennus, jota myöskin sisäisen järjestelynsä puolesta on sanottu uudenaikaisimmaksi alallaan koko Pohjoismaissa, on omiaan kohottamaan pikkulasten tähänastista hoitotasoa Helsingissä, samalla kun se vaikuttaa varmaan uloskin päin uusia herätteitä antavasti.

Kouluikäisten lasten huoltolaitoksista puhuen on Bengtsårin koulukodissa kertomusvuoden kuluessa toimeenpantu Östergårdin suuren makuusalin järjestely pienemmiksi oppilashuoneiksi sekä Ryttylässä suoritettua maalaustyötä suuresti lisännyt näiden laitosten sisäistä viihtyisyyttä. Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit sekä Toivolan koulukoti sitävästoin työskentelivät edelleenkin valitettavan ahtaissa ja muutenkin puutteellisissa huoneistoissa. Niinikään kaipaisi myöskin heikkokyykyisten lasten laitos laajentamista, sillä vuokrahuoneistoissa toimiva Tavolan koulukoti ei enään kykene tyydyttämään tässä suhteessa esiintyvää tarvetta.

Mitä yksityisiin lastenhuoltolaitoksiin tulee, avattiin Mäkelänkadun n:ossa 45 Sofie Mannerheimin koti, jossa 14 à 16 turvatonta äitiä saavat pikkulapsineen hyvää hoivaa valoisissa ja aistikkaasti sisustetuissa huoneissa. Tämä koti täytti kaupungin lastensuojelutyössä kauan tunnetun tarpeen. Edistysaskeleena on myös mainittava Sammatintien n:ossa 6 avattu kansanlastentarhain hallinnan alaisena toimiva lastenseimi.

Ei olisi paikallaan sivuuttaa tässä yleiskatsauksessa sitäkään, että heinäkuun alkupuolella pidettiin kaupungissa IV:s pohjoismainen lastensuojelukongressi, jonka järjestelyssä myöskin monet lastensuojelulautakunnan jäsenet ja toimihenkilöt olivat mukana. Kongressista aiheutui tosin Helsingin kaupungille ylimääräisiä menoja, mutta toiselta puolen vaikuttivat kongressissa pidetyt esitelmät ja lähempi tutustumien naapurimaiden vastaaviin työntekijöihin virkistävästi, ja nämäkin olivat tilaisuudessa näkemään meidän saavutuk-

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1931.

siamme yhteiskunnallisen lasten- ja nuorisonhuollon tärkeällä alalla, mikä on omiaan edistämään yleistä kansainvälistä kehitystä.

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat vuonna 1930 professori M. Ruuth puheenjohtajana ja rouva A. Huotari varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä oikeusneuvosmies T. Nilsson, kirjanpitäjä B. Tabelle, lääketieteellisensiaatti U. Tötterman, rouva L. Uurtamo ja professori A. Ylppö, joista rouva Uurtamo ei lokakuun 14 p:n jälkeen ollut mukana lautakunnan kokouksissa.

Lautakunta kansakoulujohtokuntana. Koska lastensuojelulautakunta toimii samalla koulukodeissa olevien kansakoulujen johtokuntana, kehoitettiin kiertokirjeellä kaikkia koulukotien vaalikelpoisia opettajia ja opettajattaria valitsemaan edustajan, jonka tulisi olla saapuvilla sellaisissa kokouksissa, joissa käsiteltiin varsinaisesti koulua koskevia kysymyksiä. Opettajakunnan edustajaksi vuodeksi 1930 valittiin sittemmin johtajatar L. Ridvall ja varaedustajaksi opettaja V. E. Uusivirta. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät johtokunnassa.

Opetuksen tarkastamisesta lautakunnan alaisissa kansa- ja ammatillisissa jatkokouluissa huolehti Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja M. Pesonen ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan R. Malmbergin avustamana.

Lastensuojelulautakunnan toimihenkilöt. Lastensuojelutoiminnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja kasvatuksellisista syistä huostaan otettujen lastenhuoltolaitosten valvonta. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat ovat olleet vuoden 1920 alusta alkaen yhdistettynä köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl. Koulukotien, vastaanotto- ja ammattioppilaskodin sekä Kullatorpan lastenkodin lääkärinä oli lääketieteellisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aisti-vialliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit ja lisäksi lautakunnan kesäksi maalle toimittamat lapset. Yleisen kansliaosaston kansliatehtäviä hoitivat neiti C. Nyström ja rouva D. Kangas ja kodeissakävijänä toimi neiti L. V. Lidman. Osastoon kuuluvaa rekisteri- ja tiedonantotoimistoa hoiti neiti M. Tawaststjerna neiti H. Stråhlmannin avustaessa häntä toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenvalvojan virkaa hoiti lakitieteenkandidaatti R. G. Kallia ja nuorisonhuoltajana sekä samalla lastenvalvojan varamiehenä toimi pastori K. F. Palomäki. Näiden johtamille osastoille kuuluvain aviottomain ja turvattomain lasten hoitoa valvoi lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm etupäässä hänen johdollaan toimivien naistarkastajien neiti M. Ahlbergin ja rouva A. Stegmanin avustamina, joista edellinen huolehti 0—3 vuotiaista ja jälkimmäinen sitä vanhemmista lapsista. Neiti Ahlbergin välittömän ohjauksen alaisina naisopastajina toimivat sovitua piirijakoa noudattaen rouva O. Sarin sekä neidit I. Glasenstierna ja V. M. Wessman. Rouva Stegmanin ohjaamina työskentelivät naisopastajat rouva M. Ekholm ja neiti M. Ramstedt sekä neiti E. Keitilä. Kansliatehtäviä hoitivat turvattomain lasten osastolla neidit E. Ekholm ja G. Boldt sekä nuorisonhuoltojaostolla neiti E. Hirn. Aviottomain lasten osaston kansliatehtävistä huolehti A. Aminoff ja neiti V. Pantsar.

Yhteisenä vahtimestarina lautakunnan kanslian kaikilla osastoilla toimi H. Niemura L. Bergenströmin avustamana.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisi-

sesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin lautakunnan kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia oli vuoden kuluessa 1, lukuunottamatta erinäisiä tehtäviä varten valittujen toimikuntain tilapäisiä kokouksia. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin laitosten opettajakunnan edustaja otti osaa päätöksiin, käsitteli lautakunta asioita 6 eri kertaa. Lautakunnan kokouksissa toimintavuoden kuluessa pidetyt pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 1,817 eri asiaa, joista 428 oli yleisen kansliaosaston, 454 aviottomain lasten osaston ja 935 turvattomain lasten osaston esittämiä.

Lähetetyt kirjelmät ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta taikka muusta syystä lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 5,929 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 395 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 569 toimitusjohtajan lähettämiä, 102 rekisteritoimistosta, 1,403 köyhäinhoidollisten, 2,764 aviottomain lasten osastolta ja 696 nuorisonhuoltojaostolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta yhteensä 1,928 kirjeellistä kansliaan kutsua lasten isille, äideille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuoltojaostolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 ja marraskuun 3 p:nä 1926 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattiholhoajalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhotteihin nähden ei ole kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan on lautakunnan toimitusjohtaja niistä edelleen vuonna 1930 huolehtinut. Tällaisia holhottavia oli vuoden alussa 110 ja vuoden lopussa 102.

Holhotit oli holhoaja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin koulukoteihin	12	Yksityisiin kasvatuskoteihin ..	31
Muihin lastenhuoltolaitoksiin ..	14	Sukulaistensa luokse	45
		Yhteensä	102

Holhottien koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Kansakoulussa	29
Oppikoulussa	1
Ammattikoulussa	6
Saanut päästötodistuksen kansakoulusta	61
Keskeyttänyt koulunkäyntinsä ilman päästötodistusta	5
	Yhteensä 102

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuoltojaostolle ilmoitettuja 1,032 koulusta poissaolun lasta kuin myöskin saman jaoston välityksellä 352 kesäksi maalle pyrkintää sekä 1,416 leikkikentille halunnutta lasta, on lautakunnan rekisteritoimistoon kertomusvuoden kuluessa jätetty yhteensä 1,581 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista, jakautuen tapaukset ilmoituksen tehneisiin nähden seuraavasti:

Köyhäinhoitolautakunta	117	Yksityiset lastensuojeluyhdis-	
Kansakoulutarkastajat	14	tykset	91
Poliisilaitoksen etsivä osasto ..	2	Yksityishenkilöt	728
Suojelupoliisi	13	Lastensuojelulautakunnan eri	
Muut viranomaiset	64	osastot	552
		Yhteensä	1,581

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Kasvatukselliset syyt	117	Lasten pahoinpitely tai huono	
Lasten aistivallisuus tai vähä-		hoito	89
lahjaisuus	12	Vanhempien huono elämä ..	101
Lasten turvattomuus	717	Muita syitä	15
Aviottomia lapsia	530		
			Yhteensä 1,581

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli edellämainituista 95. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tarkan tutkimuksen perusteella otti lautakunta 92 lasta huostaansa; muussa 3 tapauksessa eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnalle. 4 aistivallisen ja raajarikkaisen lapsen puolesta toimitettiin sisäänpääsyanomus heille soveltuviin hoitolaitoksiin.

Suojelukasvatusta varten huostaanotettujen lasten jakautuminen äidin-kielen ja sukupuolen mukaan näkyy seuraavista luvuista:

	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	55	14	69
Ruotsi	17	6	23
	Yhteensä	72	20
			92

Näistä lapsista oli 68 eli 73.9 % syntynyt Helsingissä ja 24 eli 26.1 % muilla paikkakunnilla. Avioliitossa syntyneitä oli 62 eli 67.4 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 30 eli 32.6 %. Iän mukaan jakautuivat lapset seuraavasti:

— 7 vuotiaita	2	13—15 vuotiaita	27
7—9 »	3	15—18 »	31
9—13 »	29		
			Yhteensä 92

Lautakunnan huostaan joutuessaan asuivat lapset seuraavissa kaupunginosissa:

I	2	VIII	2	XV	2
III	3	X	4	Hermannin	5
IV	7	XI	8	Toukola	5
V	1	XII	8	Käpylä	1
VI	7	XIII	3	Muilla alueilla	29
VII	2	XIV	3		
				Yhteensä	92

Kasvatuksellisista syistä huostaanotetuista lapsista annettakoon vielä seuraavat tiedot:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	29
» » » » » äitinsä	24
» joilla oli isäpuoli	7
» » » äitipuoli	5
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä	6

Yhteensä oli yleisen kansliaosaston huostassa 502 lasta, kuten allaolevista luvuista ilmenee:

Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	410
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	92
Vuoden varrella poistettuja	81
Jäljellä seuraavaan vuoteen	421

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettuna kaupungin koulukoteihin. Varattomat tylsämieliset, kuuromykät sekä raajarikkoiset ja kaatuvatautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulunkäynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin laitoksiin ja pienekö määrä lapsia oli elätteellä lastenhoitolaitoksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin allaoleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaikkiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa	270	49	319	59	3	62	381
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja aistivalliskouluissa	39	27	66	14	18	32	98
Yksityiskodeissa	10	7	17	5	1	6	23
Yhteensä	319	83	402	78	22	100	502

Lasten vanhempien sääty tai ammatti näkyvä seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työläisiä	277	55.2
Tehdas- ja ammattitaitoisia työläisiä	152	30.3
Pikkuliikkeen harjoittajia ja palvelusmiehiä	61	12.1
Virkamiehiä ja tehtailijoita	12	2.4
Yhteensä	502	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 335 eli 66.7 % ja avion ulkopuolella 167 eli 33.3 %.

Vuonna 1930 oli kaikkiaan 78 lautakunnan hoidokkia sijoitettuna allamainituissa aistivalliskouluissa y. m. sellaisissa laitoksissa:

	Uusia.	Eronneita.	Jäljellä vuoden lopussa.
Oulun kuuromykkäin koulussa	—	1	—
Mikkelin kuuromykkäin koulussa	1	—	1
Jyväskylän kuuromykkäin koulussa	—	—	1
Turun kuuromykkäin koulussa	2	1	7
Ävikin koulukodissa Hyvinkäällä	—	1	—
Raajarikkoisten työkoulussa	—	1	1
Perttulan tylsämielisten kasvatustaitoksessa	—	5	14
Toivolon tylsämielisten kasvatustaitoksessa Muhoksella	—	1	6
Kuhankosken tyttökodissa Laukaassa	1	2	7
Sortavalan diakonissalaitoksessa	—	—	8
Helsingin diakonissalaitoksessa	—	1	11
Helsingin kaupungin kunnan sairaaloissa	—	1	3
Pitäniemen keskuslaitoksessa	—	—	1
Yksityisessä kasvatustaitoksessa	—	1	1
Oulun kaatuvatautisten kasvatustaitoksessa	1	—	1
Yhteensä	5	15	62

Alaikäiset lainrikkojat. Paitsi edellämainittuja 502 lasta oli 6 alaikäistä lainrikkojaa heidän asiainsa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa 179 päivää ja saatiin niistä sosialiministeriöltä 16,733 markan suuruinen korvaus.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista lapsista koetetaan ensin Merikadun 21:ssä (Laivurinkadun 1:ssä) sijaitsevassa vastaanottokodissa tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittemmin terveydentilansa, erilaisten luonteenominaisuuksiensa ja siveellisen laatunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moitteettomat lapset voivat vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin kansa- ja ammatti-kouluissa.

Samassa talossa, vaikka eri rakennuksessa toimiva ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asuntoa ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville hoidokeille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko, emännöitsijänä neiti E. Mäseli sekä hoitajattarena neiti I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti L. Lundén. Tätä paitsi oli kaikilla osastoilla yhteisesti keittäjä ja palvelija.

Hoidokkeja oli vuonna 1930 vastaanottokodissa kaikkiaan 139, niistä 46 suojelukasvatusta tarvitsevaa poikaa ja 93 köyhähoidollista lasta. Ammattioppilaskodissa oli 33 hoidokkia.

Koulukodit. Vuonna 1930 oli kaupungilla maaseudulla seuraavat 5 oppilasuntoloilla varustettua koulukotia:

Bengtsårin koulukoti siihen kuuluvine mautiloineen Bromarvin pitäjässä oli kaksikielinen ja tarkoitettu korkeintaan 90 yläkansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle pojalle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat johtaja Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettaja T. N. Oksanen, ruotsinkielisen osaston opettaja C. A. Collén ja kummankielisten jatkuoikkain opettaja V. L. Müller. Opettaja Oksasen siirryttyä elokuun 1 p:nä 1930 suomenkielisiin kansakouluihin, jätettiin hänen paikkansa toistaiseksi täyttämättä. Veistonopettajana oli A. I. Johansson ja emännöitsijänä H. A. Malmström. Näitä paitsi oli laitoksessa 3 lastenhoitajaa, suutari ja räättäli, puutarhuri, karjakko ja maataloustöiden johtaja, jotka antoivat samalla käytännöllistä opetusta eri käsityöammateissa, lämmittäjä-mekanikko, samalla seppä ja kalastaja, tallimies, renki, 2 pesijää, keittäjä, leipoja ja 3 palvelijaa.

Tavolan koulukoti Nummen pitäjässä, jossa on sijoja enintään 20 henkisesti vajakykyiselle pojalle. Johtaja-opettajana oli J. Jokinen; emännöitsijänä ja samalla hoitajattarena toimi neiti M. L. Leppäniemi, apunaan keittäjä.

Ryttylän koulukoti omine maatalouksineen Hausjärvellä voi ottaa vastaan 140 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän laitoksen toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajina K. Ahtinen, T. Reino ja L. Kivekäs sekä veistonopettajana L. Keinänen ja metallitöiden opettajana V. J. Manner ja laitoksen emännöitsijänä heinäkuun 1 p:ään H. Lipponen ja sen jälkeen neiti I. Jakobsson. Näitä paitsi kuuluivat Ryttylän toimihenkilökuntaan 5 lastenhoitajaa, suutari- ja räättälimestari, seppä, lämmittäjä, puutarhuri, maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 3 muonamiestä, keittäjä, leipoja, 3 palvelijaa ja 2 pesijää.

Toivoniemen koulukoti omine maataloineen Lohjan pitäjässä oli tarkoitettu 40 suomenkieliselle tytölle. Toimihenkilökuntaan kuuluivat seuraavat henkilöt: johtajatar L. Ridvall, opettajatar I. Pesonen, emännöitsijä, samalla taloustöiden ohjaaja T. M. Kalliosaari toukokuun 1 p:ään ja senjälkeen neiti M. Nurmi sekä hoitajatar ja samalla käsitöiden opettajatar H. Koivisto. Näitä paitsi oli laitoksessa maataloustöiden johtaja, karjakko, tallimies, 3 muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhan hoitajana.

Toivolän koulukodista Helsingin pitäjässä seuraa selostus myöhemmin (ks. siv. 56*).

Opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty mikäli mahdollista noudattaen kaupungin kouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia. Yläkansakoulun oppijakson suorittaneille oppilaille järjestettiin jatko-opetusta Bengtsärin, Ryttylän ja Toivoniemen koulukodeissa, kahdessa ensinmainitussa laitoksessa pantiin tällöin pääpaino puusepä-, suutarin-, räätälin-, sepän- ja puutarhurinammattiin sekä maatalouteen kuuluvien töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen jatkokoulussa pääasiallisesti opetettiin käsitöitä ja kotitaloudenhoitoa. Myöskin Toivolän koulukodissa oli lapsilla tietopuolisen opetuksen ohella tilaisuus saada harjoitusta käytännöllisissä kotiaskareissa ja puutarhanhoidossa.

Oppilasmäärä yleisen kansliaosaston tilastoihin kuuluvissa kouluissa oli helmikuun 1 p:nä 1931 292, josta Bengtsäriä 87, Tavolassa 22, Ryttylässä 146 ja Toivoniemessä 37.

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan oppilaat jakautuivat seuraavasti:

	Suomi.	Ruotsi.	Yhteensä.
Poikia	215	40	255
Tyttöjä	37	—	37
	Yhteensä 252	40	292

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Helsinki	237	Muut Suomen kunnat	31
Helsinkiin rajoittuvat kunnat ..	7	Ulkomaat	4
Muut Uudenmaan läänin kunnat	13		
		Yhteensä	292

289:llä eli 99.0 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 8:sta 18 vuoteen, kuten allaolevista luvuista tarkemmin ilmenee:

8 vuotta	1	12 vuotta	24	16 vuotta	56
9 »	4	13 »	24	17 »	38
10 »	14	14 »	63	18 »	6
11 »	14	15 »	48		
				Yhteensä	292

Lasten vanhemmat olivat 266 tapauksessa työläisiä, 22 tapauksessa pienammattinharjoittajia ja palveluskuntaa sekä 4 tapauksessa virkamiehiä.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaankin merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausyrityksiä lukuunottamatta,

ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvostelujen mukaan on allamainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista vuonna 1930 käyttäytynyt hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.
Hyvin	84	68	76	70
Tyydyttävästi	9	20	14	22
Huonosti	7	12	10	8
	<hr/>			
Yhteensä	100	100	100	100

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien oloista ja elämänvaiheista heidän erottuaan lautakunnan hoidosta. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempain kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, ovat säännöllisesti merkityt asianomaisten kansliassa säilytettäviiin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin koulukotien entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Toiselta puolen täytyy ikävällä mainita, että vankeinhoitohallituksesta sosialiministeriön lastensuojelutoimiston välityksellä saapuneiden ilmoitusten mukaan on 8 Bengtsårin, 1 Tavolan, 7 Vanjoen, 1 Karstun ja 3 Ryttylän aikaisempaa hoidokkia ollut vuoden 1930 aikana suorittamassa oikeuden heille erilaisista rikoksista tuomitsemaa vankeusrangaistusta. Vuoden 1930 kuluessa poistetusta 81 oppilaasta on kansliaosasto saanut seuraavat tiedot:

Opintojaan jatkaa ammattikouluissa y. m. kursseilla	9
Jatkaa kansa- tai oppikouluissa	8
Toimii käytännöllisellä alalla:	
puusepäntöissä	2
metalliverstaissa	8
tehdastyöläisenä	3
suutarin-, räätälin- tai verhoilijantöissä	5
muurarin- tai maalarintöissä	2
sähkötyömiehinä	1
asiapoikina	4
renkinä, palvelijattarena tai autonkuljettajana	7
ulkotöissä	4
maanviljelystöissä	2
Sairaalassa	1
Valtion kasvatustaloksissa	3
Vankilassa	1
Sotapalveluksessa	2
Ulkomailla tai merillä	3
Otettu kotikuntaan	2
Karkumatkalla	3
Aistiviollisia	8
Kuolleita	3

Yhteensä 81

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat allamainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimikonttorin hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarot joulukuun 31 p:nä 1930 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 3,564: 60 markkaa; Merikapteeni Lars Albert Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto, pääoma 6,765 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 390: 50 markkaa; Bergman puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 3,730: 25 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden Gustaf ja Maria Hyvösen kaupungille lahjoittama omaisuus, jonka pääoma oli joulukuun 31 p:nä 1930 2,000,000 markkaa; korkovaroilla ylläpidetään Kotkankadun n:ossa 14 avattua lastenkotia hätäkärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Lastenkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan valvonnan alainen viisijäseninen johtokunta, jonka lautakunta valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Turvattomain lasten osasto huolehti lautakunnan huostaan otetuista köyhäinhuollollisista lapsista. Näitä koetettiin sijoittaa etupäässä yksityishoittoon, mutta koska varsinkin hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille ole aina heti sopivaa kasvatuskotiä saatavissa, oli osaston käytettävänä keskellä vuotta toimintansa lakkauttaneen Oulunkylän lastenkodin tilalle valmistunut Sofianlehdon pikkulastenkoti, vuoden alkupuolella avattu Reijolan lastenkoti, työohjelmaansa nähden uudelleen järjestetty Kullatorpan lastenkoti, Toivolan koulukoti sekä näiden lisäksi melkoinen määrä paikkoja yksityisissä lastenkodeissa eri ikäisille lapsille. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lastenkodit. Oulunkylän pikkulastenkodista, missä 10 sijaa käsittävine syfilistä sairastavien osastoineen oli tilaa ainoastaan 45 lapselle, muutettiin terveet lapset hoitohenkilöineen heinäkuun puolivälissä uuteen Sofianlehdon pikkulastenkotiin, jonka kaikki hoitopaikat, yhteensä 100, vuoden loppuun mennessä vähitellen täyttyivät. Syfiliset lapset siirrettiin jo maaliskuussa Oulunkylän lastenkodista Kullatorpan pienempään rakennukseen, jonka entiset hoidokit muutettiin Reijolaan. Johtajattarena sekä Oulunkylän että Sofianlehdon pikkulastenkodissa toimi neiti E. Boström. Suurempaan laitokseen muutettua oli henkilökuntaakin lisättävä, joten Sofianlehdossa tuli johtajattaren apuna työskentelemään emännöistisiä, 4 osastonhoitajatar, 10 vakinaista lastenhoitajatar ja 10 palkatonta harjoittelijaa, ompelijatar, keittäjä, 5 palvelijaa, 2 pesijää ja lämmitäjä-talonmies. Näiden lisäksi voidaan lastenkodissa pitää 4 imettäjä.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoineen on 35 hoitopaikkaa, on tarkoitettu pääasiallisesti lastentarhaiässä oleville normaalikykyisille lapsille. Koulun johtajattarena toimi entinen Kullatorpan johtajatar, rouva E. Ahlgrén ja hänen apulaisinaan oli 5 lastenhoitajatar, ompelijatar, keittäjä, 2 palvelijatar ja talonmies.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka toiseen rakennukseen on nykyään sijoitettu kehityksessään jäljellejääneitä lastentarhaiässä olevia ja toiseen eri ikäisiä syfilisiä lapsia, on niimikään 35 sijaa. Kodin hoitajattarena toimi maaliskuun 1 p:stä alkaen neiti A. Orola ja hänen apunaan 4 lastenhoitajatar, ompelija,

keittäjä ja 2 palvelijatarta. Taloudenhoidossa avusti johtajatarta Toivolan koulukodin johtaja K. A. Kurkela.

Toivolan, korkeintaan 85 huonohoitoiselle kansakouluiässä olevalle lapselle tarkoitettuna, koulukodin johtajana oli kansakoulunopettaja K. A. Kurkela, luokkaopettajattarena neiti A. Järvinen sekä luokkaopettajana V. Uusivirta, avustaan heitä alakansakoulunoppilaitten opetuksessa rouva L. Kurkela, joka samalla toimi hoitajana. Näitä paitsi työskenteli tässä laitoksessa 3 lastenhoitajaa, emännöitsijä, ompelija, keittäjä, 4 palvelijaa, suutari sekä puutarhan ja maatalouden hoidossa tarvittavat henkilöt. Saman johdon alaisena toimivassa alaikäisten lainrikkojain huoltolassa on ollut erikoinen hoitaja. Myöskin Toivolan kodissa annettiin kansakoulukurssin suorittaneille ammatillista jatko-opetusta, joskin mahdollisuudet tässä suhteessa olivat rajoitetummat kuin Bengtsärin ja Ryttylän koulukodeissa. Vastaanottokotiin sijoitetut lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja, joka apulaisineen kodeissa käyden tarkkaili lasten hoitoa ja kasvatusta. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille.

Vuonna 1930 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Sofian- lehdon lasten koti ¹⁾ .	Reijo- lan lasten- koti.	Kulla- torpan lasten- koti.	Vastaan- ottokodin koululais- osasto.	Toi- volan koulu- koti.	Yh- teen- sä.
Vuodelta 1929 hoitoon jääneitä	49	—	35	31	81	196
Vuoden 1930 aikana hoitoon otettuja	119	100	41	62	99	421
Yhteensä	168	100	76	93	180	617

Näistä:

Luovutettiin vanhempain hoitoon ..	26	17	2	11	37	93
» toisen kunnan hoitoon ..	8	—	2	2	6	18
Sijoitettiin yksityishoitoon	9	29	7	21	19	85
Lähetettiin lastenhuoltolaitoksiin	23	11	31	15	10	90
» toiseen laitokseen	—	4	1	4	22	31
» sairaalaan	7	7	4	3	8	29
Kuoli	6	—	—	—	1	7
Yhteensä poistettuja	79	68	47	56	103	353
Vuoteen 1931 jääneitä	89	32	29	37	77	264

Jäljellä olevista oli:

Poikia	55	22	19	27	51	174
Tyttöjä	34	10	10	10	26	90
Yhteensä	89	32	29	37	77	264
Avioliitossa syntyneitä	25	18	8	25	54	130
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä ..	64	14	21	12	23	134
Yhteensä	89	32	29	37	77	264

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 55*.

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhoitolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin on lasten hoitoa niissä koitettu valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, laastien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialiministeriön köyhäinhoitotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastaja apulaisineen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatusta ja hoitoa kasvatuskodeissa on lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä hyviä tai tyydyttäviä. Kaikki kouluijässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti. Sitäpaitsi toimitti lautakunta 96 kansakoulukurssin suorittaneelle köyhäin-hoidolliselle lapselle tilaisuuden saada taipumuksiensa mukaista ammatillista jatko-opetusta seminaareissa, kauppa-, maamies-, urkuri- ja talouskouluissa, konekirjoituskursseilla tai erilaisiin käsityöammatteihin valmistavissa kouluissa, käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 153,817:85 markkaa, josta sosialiministeriö suoritti puolet nuorten elinkeino- ja ammattiopetukseen varaamistaan määrärahoista.

Paikallisasiamiehinä toimivat rouva A. Charpentier Espossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella ja M. Malmgren Vihdissä, rouvat P. Bäcklund Siuntiossa ja M. Ekholm Helsingin pitäjässä, neidit H. Savimaa Tuusulassa ja M. Byman Sipoossa, rouva S. Halmekytö Janakkalassa, neiti M. Kielomaa Nurmijärvellä, rouvat S. Karhula Vähässäkyrössä ja L. Närvi Koskella T. l., neiti M. Auramo Marttilassa, rouvat E. Halonen Lapinlahdella ja H. Tikkanen Joroisissa, kansanopiston johtaja J. Kytömaa Ylivieskassa, maanviljelijä V. Jakola Sievissä, rouva L. Palomäki Lohjalla, diakonissa L. Virpi Pyhäjärvellä U. l. ja kunnallislautakunnan puheenjohtaja A. W. Sinisalo Somerolla.

Turvattomain lasten osaston elätteelle antamien lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista:

	Yksityisiin lasten-		Yksityisiin perhei-		Yksityis-
	Kaupun-	Maalle.	Kaupun-	Maalle.	
Vuodelta 1929 hoitoon jääneitä ..	175	269	431	756	1,631
Vuoden kuluessa hoitoon otettuja..	128	141	185	178	632
Yhteensä	303	410	616	934	2,263

Näistä:

Siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan ..	10	9	15	15	49
Luovutettiin vanhempainsa hoitoon	28	73	61	42	204
» toisen kunnan hoitoon	4	9	7	2	22
» köyhäinhoitolautakun-					
nan hoitoon	—	—	—	3	3
Pääsi ottolapseksi tai luovutettiin					
yksityishoitoon	8	7	6	—	21
Siirrettiin yleiselle kansliaosastolle	—	3	2	7	12
Otettiin kunnan lastenkotiin	10	6	16	11	43
» koulukotiin	1	2	7	17	27
» yksityisiin lastenkoteihin ..	8	11	15	19	53

	Yksityisiin lasten- koteihin sijoitettuja.		Yksityisiin perhei- sien sijoitettuja.		Yksityis- hoitoon si- joitettuja yhteensä.
	Kaupun- kiin.	Maalle.	Kaupun- kiin.	Maalle.	
Otettiin toiseen laitokseen	—	—	2	1	3
» sairaalaan	1	3	1	—	5
Poistettiin työkykyiseksi tultuaan..	24	8	46	57	135
Kuoli	3	8	3	1	15
Yhteensä poistettuja	97	139	181	175	592
Vuoteen 1931 jääneitä	206	271	435	759	1,671

Jäljellä olevista oli:

Poikia	99	125	188	409	821
Tyttöjä	107	146	247	350	850
Yhteensä	206	271	435	759	1,671
Avioliitossa syntyneitä	103	149	204	309	765
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä..	103	122	231	450	906
Yhteensä	206	271	435	759	1,671

Sotaorpoja oli kaikista turvattomain lasten osaston luetteloissa olevista hoitolapsista yhteensä 61.

Maaseudulle yksityishoitoon annettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	Vuodel- 1929 jäänei- tä.	Vuonna 1930 hoi- toon otettuja.	Vuon- na 1930 pois- tettuja.	Vuo- teen 1931 jäänei- tä.		Vuodel- 1929 jäänei- tä.	Vuonna 1930 hoi- toon otettuja.	Vuon- na 1930 pois- tettuja.	Vuo- teen 1931 jäänei- tä.
Espoo	38	7	9	36	Marttila	1	—	—	1
Kirkkonummi	65	5	10	60	Lapinlahti	4	—	—	4
Siuntio	26	2	7	21	Joroinen	2	—	—	2
Vihti	76	14	18	72	Sievi	12	—	—	12
Helsingin pit.	57	18	11	64	Loppi ..	1	—	—	1
Tuusula	27	2	5	24	Lohja ..	9	5	—	14
Sipoo	40	2	8	34	Eri kun- nat ¹⁾ ..	344	81	95	330
Janakkala ..	1	—	—	1	Yhteensä	756	178	175	759
Nurmijärvi ..	43	15	9	49					
Vähäkyrö ..	3	—	2	1	Näistä:				
Ylivieska....	5	6	—	11	Poikia	400	100	91	409
Koski T.l.	2	—	1	1	Tyttöjä	356	78	84	350
Somero	—	17	—	17					
Pyhäjärvi U.l.	—	4	—	4					

Yksityishoitoon sijoitettujen kuukausimaksut vaihtelivat lasten iästä, hoitopaikasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista riippuen, kaupungissa 200 markasta 400 markkaan ja maaseutupaikajissa 100 markasta 250 markkaan, tehden terveistä lapsista keskimäärin n. 2,487 markkaa vuodessa. Tuberkelitautisten lasten hoidosta maksettiin eri määrärahasta lastenkoti Droppenille 12 markkaa päivältä eli 360 markkaa

¹⁾ Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisia.

kuukaudessa. Nämäkin lapset mukaanluettuina kohoavat keskimääräiset hoitomaksut n. 2,605 markkaan vuodessa. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntain velkomat koulumaksut sekä sairashoitokustannukset ja hellittävässä tapauksissa myönnettyt vaateavustukset, ovat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset aikaisemmin selostettuine jatko-opetusineen tulleet maksamaan yhteensä ¹⁾ 4,843,813: 90 markkaa eli keskimäärin n. 2,900 markkaa kutakin lasta kohden.

Nuorisonhuoltojaosto. Jaostolle ilmoitettiin toimintavuoden kuluessa 1,032 koulusta poisjäänyttä lasta. Suoritettujen tiedustelujen ja kotikäyntien tuloksena, jotka vuoden kuluessa nousivat 529:ään, sekä neuvottelujen kautta kansliassa saatiin 346 lasta palaamaan kansakouluun. Muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Siirtyneet toiseen kouluun	146
Olivat ansiotyössä	206
» muuttaneet paikkakunnalta	236
Oli kuollut	3
Sairauden takia	52
Esitetty otettavaksi lautakunnan hoitoon	43
	Yhteensä 686

Toimintavuonna oli jaoston käytettävänä 10,000 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoidon mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 244 meno- ja paluulippua.

Niille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseuduilla, toimitti jaosto kirjellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja. Kaikkiaan 352 lasta sai täten ilmaisen kesänviettopaikan, siihen laskettuna myöskin ne lapset, jotka lähetettiin Caritaksen ja Solhällan sekä Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kesäsiirtoloihin kuin myöskin 29 lasta, jotka pienestä kuukausimaksusta saivat viettää kesänsä Knipnäsin ja Nukarin siirtoloissa. Kesäkoteihin lähetettyjen lasten ikä vaihteli 3–17 vuoteen; useimmat olivat yli 10 vuoden.

Valtuuston tarkoitukseen myöntämällä 20,000 markan määrärahalla järjesti lastenhuoltotarkastaja kaupungissa kesänsä viettävälle nuoremmille lapsille kolme leikkikenttää. Yksi näistä sijaitsi Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla, toinen Vallilassa Mäkelänkadun varrella ja kolmas Vuorimiehenkadun ja Neitsytpolun välisellä aukealla. Kullakin kentällä toimi kaksi leikinjohtajaa. Toiminta kesti kesäkuun 3 p:stä elokuun 3 p:ään. Lasten lukumäärä nousi Eläintarhan kentällä 492:een, ollen keskimäärin 66 toimintapäivää kohden. Vallilan kentälle oli ilmoitautunut 524 ja Vuorimiehenkadun kentälle 400 lasta ja oli edellisessä keskimäärin 92 ja jälkimmäisessä 61 lasta kutakin päivää kohden. Leikkikenttien ohjelmissa oli erilaisia laulu- ja liikuntoleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi; satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y. m. s.

Alaikäisten katuammattilaisten toiminnan silmälläpito kuuluu myös jaoston tehtäviin ja on lastenhuoltotarkastaja tässä asiassa ollut yhteistoi-

¹⁾ Maksukykyisiltä vanhemmilta takaisin perittyjä korvauksia ja valtiolta sotaorpojen huollosta saatua 50 % avustusta lukuunottamatta.

minnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 127 poikaa, joista hyväksyttiin 98. Ansiotoimintansa ohella ottivat nämä pojat ahkerasti osaa Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämään kasvirhatyöskentelyyn sekä urheilukilpailuihin ja veneetkiin.

Milloin kerjääviä lapsia on tavattu kaupungilla tai niistä on jaostolle ilmoitettu, on otettu selvää lasten kotioloista ja saatettu asia köyhäinhuoltoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen antamista varten.

Vuoden kuluessa toimitettiin jaoston välityksellä paikkoja perheisiin 12 nuorelle tytölle.

Nuorisonhuoltajan ominaisuudessa lastenhuoltotarkastaja valvoi yleis-työhyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määräraahasta lautakunnan suosituksesta avustettujen yksityisten lastenkotien toimintaa ja antoi siitä eri selostuksen.

Aviottomain lasten osasto. Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten osaston tärkeimpänä tehtävänä on ollut aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, äitien opastaminen lasten hoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen, isyyden tutkiminen ja elatussopimuksien tekeminen sekä elatusavun periminen. Osaston kirjoihin merkittyjen valvonnan tai tiedustelunalaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 3 vuoden. 3—17 vuotiaita.		Yhteensä.
Edelliseltä vuodelta jäljellä olevia	633	2,222	2,855
Uusia hoidokkeja	477	104	581
Poistettuja	255	187	442
Jäljellä vuoteen 1931	703	2,291	2,994

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa on toimittanut naistarkastaja. Siinä on merkitty tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, jotka äiti voi esittää isyyden selville saamiseksi. Näihin tietoihin perustuvat alla olevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätystä ja ikää sekä ammattia tai säätystä:

Äitien siviilisäätty:		Isien siviilisäätty:	
Naimattomia	2,604	Naimattomia	1,880
Leskiä tai laillisesti eronneita	172	Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	129
Naineita	71	Naineita	160
Tuntematon	147	Tuntematon	825
	<u>Yhteensä 2,994</u>		<u>Yhteensä 2,994</u>

Äitien ikä:		Isien ikä:	
16—20 vuotiaita	345	16—20 vuotiaita	147
21—25 »	1,040	21—25 »	612
26—30 »	721	26—30 »	547
31—35 »	395	31—35 »	282
36—40 »	186	36—40 »	211
41— »	84	41—50 »	119
Tuntematon	223	51— »	25
	<u>Yhteensä 2,994</u>	Tuntematon	<u>1,051</u>
			<u>Yhteensä 2,994</u>

Äitien ammatti:		Isien ammatti:	
Palvelijattaria	1,125	Tehdastyöläisiä	736
Tehtaissa työskent. naisia	603	Käsityöläisiä	369
Ompelijattaria ja modisteja . .	262	Ulkotyöläisiä	308
Konttoristeja ja myymäläapulaisia	236	Sotilaita ja aliupseereja	165
Ulkotyöläisnaisia	180	Konttorist. ja myymäläapul. . .	153
Pesijättäriä ja siivoojattaria . .	112	Renkejä ja ajomiehiä	150
Tarjoilijattaria	93	Virkamiehiä, suurliikkeen harj.	106
Kaupustelijoita y. m. pikkuelinkeinon harj.	29	Pikkuelink. harj. y. m. palv. miehiä	102
Kylvettäjiä ja hieroja	20	Talonpoikia y. m.	81
Raitiovaunun konduktöörejä . .	18	Ammattityöläisiä	72
Sairaanhoitajattaria	16	Merimiehiä	71
Taiteilijoita	6	Poliiseja	48
Partureita ja kampaajia	3	Opiskelijoita	46
Opettajattaria	2	Autonkuljettajia	27
Ilman varsinaista tointa olevia	289	Upseereja	23
<u>Yhteensä 2,994</u>		Raitiovaununkuljettajia	17
		Mekanikkoja ja teknikkoja . .	17
		Taiteilijoita	16
		Viinureita	11
		Lääkäreitä	4
		Ilman varsinaista tointa olevia	472
		<u>Yhteensä 2,994</u>	

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti kyselemällä ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten käsittelemisessä ja hoidossa. Määrätyissä tapauksissa he veivät lautakunnan kasvattilastenhoitoa valvovan lääkärin mukanaan kasvatuskotiin, varsinkin silloin, kun lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa.

Opastajat antoivat lasten olosuhteista seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat:		Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:	
	%		%
hyvän hoidon	41.1	hyvän hoidon	48.7
suhteell. hyvän hoidon	53.9	suhteell. hyvän hoidon	49.0
epätydyttävän hoidon	5.0	epätydyttävän hoidon	2.3
<u>Yhteensä 100.0</u>		<u>Yhteensä 100.0</u>	

Äidin koti oli:		Kasvatusäidin koti oli:	
hyvässä kunnossa	46.3	hyvässä kunnossa	52.5
suhteell. hyvässä kunnossa	48.2	suhteell. hyvässä kunnossa . .	46.5
epätydyttävässä kunnossa	5.5	epätydyttävässä kunnossa . .	1.0
<u>Yhteensä 100.0</u>		<u>Yhteensä 100.0</u>	

Osaston hoidokeista kuoli vuoden 1930 kuluessa 67, joista kuollessaan oli:

Äidin hoidossa	7	Kunnalliskodissa	1
Sairaalassa	45	Kasvatuskodissa	1
Lastenkodissa	11	Tuntem. paikassa	2
			Yhteensä 67

Lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy allaolevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	15	Ruusu	1
Influenza	7	Hinkuyskä	1
Synnyynnäinen heikkous	6	Luumätä	1
Aivokalvontulehdus	5	Sisäinen verenvuoto	1
Tuberkuloosi	4	Vesipää	1
Mätää keuhkopussissa	4	Synnyynnäinen syfilis	1
Verenmyrkytys	3	Kurkkumätä	1
Suolitulehdus	3	Kouristus	1
Ravintomyrkytys	2	Suolikierre	1
Keuhkopussintulehdus	2	Tukehtuminen	1
Vatsa- ja suolikatarri	2	Tuntematon syy	4
			Yhteensä 67

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti asianosaisten kanssa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät seuraavista numeroista:

Edelliseltä vuodelta oli 37 oikeusjuttua vireillä ja otettiin uusia haasteita 120; 29 tapauksessa ei vastaajaa saatu haastetuksi, joten vuoden kuluessa käsiteltiin 128 juttua. Näistä voitettiin 64 juttua, 18 tapauksessa sovittiin haasteen tiedoksiannon jälkeen, 11 tapauksessa kumottiin kanne ja 35 juttua siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Kanteen kumoaminen edellisissä 11 tapauksissa aiheutui seuraavista syistä: 2 tapauksessa teki vastaaja hänelle määrätyn valan, 7 tapauksessa olivat todistajain tiedot riittämättömät, 1 tapauksessa ei tavattu äitiä, joka oli jättänyt vaillinaiset tiedot, jutun vireille panon jälkeen ja 1 tapauksessa kuoli äiti ennen valantekopäivää.

Elatusvelvollisen sotapalveluksessaoloajaksi haettiin valtiolta sotilasavustusta valvonnan alaisille lapsille 4 tapauksessa.

Muissa kuin elatusapuasioissa esiinnyttiin viran puolesta 4 rikosasiassa, 5 holhausasiassa, 3 konkurssi-asiassa ja 3 muussa siviili-asiassa.

Tämän lisäksi ajettiin 12 juttua virka-apuna vieraiden kuntain lastenvalvojille, joista 2 ulkomaalaisten viranomaisten pyynnöstä, joilta taasen saatiin oikeudenkäynnissä virka-apua 6 tapauksessa. Sanotuista jutuista voitettiin 7, 2 jäi vireille seuraavaan vuoteen, 1 tapauksessa toimitettiin todistajain kuulustelu ja 2 juttua hävitettiin todistajain puutteesta.

Sopimuksilla selvitettiin isyys lopullisesti 160 tapauksessa, joista, niinkuin sanottu, 18 tapauksessa vasta haasteen jälkeen, kun taas 22 tapauksessa asia jäi selvittämättä syystä, että asianomaiset asuvat yhdessä huolehtien itse lapsesta.

Edellämainittujen sopimusten lisäksi välitettiin muiden paikkakuntain lastenvalvojin anomuksesta 9 elatussopimusta Helsingissä asuvilta isiltä, kun taasen Helsingin lastenvalvoja sai vastaavaa virka-apua muualla oleskeleviin isiin nähden 11 eri tapauksessa.

Osaston toimesta perittiin kertomusvuonna elatus- ja kasvatustukia Helsingin kaupunkikuntaan kuuluville lapsille 967,960: 92 markkaa, josta isiltä kannettuja 912,960: 92 markkaa ja äideiltä saatuja 55,000 markkaa. Lisäksi välitettiin ulkokuntalaisille lapsille pääkaupungissa työansiolla oleskelevilta elatusvelvollisilta 80,709: 25 markkaa, joten siis osaston perimien elatus- ja kasvatustukien yhteissumma oli kyseessäolevana vuonna 1,048,670: 17 markkaa.

Aviottomain lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli osaston käytettäväksi varattu lautakunnan menoarvioon 62,000 markan suuruisen määräraha. Tästä käytettiin kaikkiaan 60,003: 10 markkaa, josta 27,038: 15 markkaa kului todistajapalkkioihin sekä lastenvalvojan kansliamenoihin, 30,964: 95 markkaa jaettiin kotikävijäin esityksestä joko pieninä raha-avustuksina tai valmiina vaatekappaleina lapsensa kanssa suurimmassa ahdinkotilassa oleville äideille, sekä 2,000 markkaa joulujuhlan järjestämiseksi lapsille. Edellä mainitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 2,450 markkaa kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille.

Ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin vuonna 1930 asianomaisten äitien suostumuksella 23 aviotohta lasta.

Lastenvalvojan varsinaisen holhouksen alaisena oli kertomusvuonna 77 lasta, joista 64 edelliseltä vuodelta siirtynyttä.

Uudisrakennukset ja suurempia korjaustöitä. Kuten aikaisemmin mainittiin, valmistui vuoden keskivaiheilla Sofianlehdon uusi pikkulastenkoti, jonka useammalle vuodelle jakautuneet rakennuskustannukset nousivat 6,143,743: 37 markkaan. Tästä määrästä suoritti rakennuskonttori kertomusvuoden aikana 1,936,903: 09 markkaa sekä lisäksi kodin ympäristön tasoituksiin ja istutuksiin niitä varten erikseen myönnettyistä varoista 182,444: 15 markkaa.

Vuoden alussa valmistuivat myöskin edellisenä vuonna alulle pannut Reijolan lastenkodin muunnos- ja korjaustyöt. Nämä sekä kodin ympäristön tasointu tulivat maksamaan yhteensä 318,549: 20 markkaa, mistä summasta 172,196: 90 markkaa kertomusvuoden aikana. Rakennuskonttorin katu- ja lokaviemäri-osasto laittoi erikseen myönnettyillä määrärahoilla Kullatorpan lastenkotiin vesijohdon ja puhdistuskaivon 166,002 markan kustannuksin.

Toivoniemen vesijohdon järjestämiseksi sähkövoimalla käyväksi sekä Östergård nimisen oppilasasuntolan suuren makuusalin jakamiseksi väliseinillä useampiin pienempiin oppilashuoneisiin ja erinäisiin muihin korjauksiin Bengts-ärissa oli lautakunnan vuoden 1930 menoarvioon merkitty yhteensä 72,000 markkaa; kustannukset nousivat 71,963: 45 markkaan.

Tulot ja menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot nousivat vuonna 1930 14,960,458: 95 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	1) 1,001,841: 40
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit ..	»	3,465,310: 50
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	539,825: 20

1) Tästä 22,800 markkaa työttömän avustuskomitealle myönnetty määräraha.

Elätteelleanto ja jatko-opetus	Smk	4,389,748: 90
Toivolan koulukoti	»	1,026,289: 65
Pikkulastenkodit	»	1,961,700: 75
Keuhkotautisten lasten avustus lastenkoti Droppenissa	»	454,065: —
Aistiviallisten, tylsämielisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	»	209,698: 65
Muut lasten hoitokustannukset	»	160,274: 25
Maatilat ja erinäiset rakennustyöt	»	1,751,704: 65
<u>Yhteensä</u>		Smk 14,960,458: 95

Sofianlehdon lastenkodin valmistuskustannusten ja vuotuisten korjauskustannusten lisäksi on rakennuskonttorin tilille viety eräitä lastensuojelulautakunnan alaisten laitosten ja maatalousrakennusten korjauskustannuksia seuraavat määrät:

Reijolan lastenkoti	Smk	172,196: 90
Oulunkylän lastenkoti	»	12,970: 60
Kullatorpan lastenkoti	»	192,698: 24
Toivolan koulukoti	»	206,209: 69
Vastaanottokoti	»	26,089: 61
Bengtsårin koulukoti	»	104,362: 20
Ryttylän koulukoti	»	126,525: 65
Toivoniemen koulukoti	»	32,901: 10
<u>Yhteensä</u>		Smk 873,953: 99

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat vuonna 1930 6,317,715: 80 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Koulukotien valtionapu vuodelta 1930	Smk	2,169,720: 05
Tuloja koulukotien oppilastöistä	»	60,855: 05
Korvausta lastenhoidosta:		
valtiolta	Smk	667,760: 25
vierailta kunnilta	»	660,930: 90
yksityisiltä	»	364,585: 70
ammattioppilaskodin hoidokeista	»	1,693,276: 85
Bengtsårin tila	»	35,450: —
Toivoniemen tila	»	453,631: 65
Ryttylän tila	»	261,619: 85
Ryttylän tila	»	431,879: 90
Toivolan tila	»	324,571: 90
Luontoisetuja	»	886,710: 55
<u>Yhteensä</u>		Smk 6,317,715: 80

Vähennettynä nämä tulot edellämainittujen, lastensuojelulautakunnan tileissä esiintyvän menojen sekä rakennuskonttorin omilla määrärahoillaan suorittamain korjauskustannusten yhteissummasta, 15,834,412: 94 markasta, jää kaupungin kustannuksiksi 9,516,697: 14 markkaa, Sofianlehdon uuden pikkulastenkodin aiheuttamia menoja lukuunottamatta.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa myöskin varastojen arvot ovat huomioonotetut, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten

käyttämistään rakennuksista maataloille suorittamat vuosivuokrat Bengtsärissa 197,000 markkaa, Toivoniemellä 53,100 markkaa, Ryttylässä 249,000 markkaa ja Toivolassa 96,600 markkaa eli yhteensä 595,700 markkaa, joista laitosten tuloihin sisältyy 40 % valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamain pääomain korkojen korvaukseksi. Näiden siirtojen jälkeen osoitti mainittu tilinpäätös voittoa Bengtsärin tilalla 3,463: 95 markkaa, Toivoniemen tilalla 132: 50 markkaa, Ryttylän tilalla 12,384: 65 markkaa ja Toivolan tilalla 956: 65 markkaa. Maatilojen yhteiseksi voitoksi jäi näin ollen 16,937: 75 markkaa, mikä mainittujen laitosten valtionapua koskevassa lopputilityksessä on vähennetty valtionavun perusteena olevista vuosimenoista vuonna 1930.

Eri laitosten suoranaiset menot, ainoastaan luontoisedut poisluettuina, nousivat seuraaviin määriin:

		Kaikkiaan.	Lasta ja päivää kohti.	Lasta ja vuotta kohti.
Sofianlehdon (Oulunkylän) lastenkoti	Smk	1,052,614: 35	49: 68	18,133: 11
Reijolan lastenkoti	» ¹⁾	363,715: 65	42: 76	12,829: 48
Kullatorpan lastenkoti	»	290,970: 75	27: 45	10,019: 28
Toivolan koulukoti	»	896,799: 65	28: 85	10,531: 57
Vastaanottokoti	»	364,151: 80	23: 09	8,426: 77
Ammattioppilaskoti	»	131,705: 40	19: 03	6,946: 89
Bengtsärin koulukoti	»	1,061,453: 20	35: 36	12,905: 74
Tavolan »	»	177,944: 50	21: 29	7,770: 04
Ryttylän »	»	1,474,910: 20	27: 88	10,176: 79
Toivoniemen »	»	379,595: 25	28: 05	10,236: 59
Yhteensä	Smk	6,193,860: 75	31: 14	11,372: 55

Jos otetaan huomioon myöskin tilojen tilille viedyt korjauskustannukset, 71,963: 45 markkaa, sekä rakennuskonttorin suorittamat lastenhoitolaitosten kunnossapitokustannukset, 873,953: 99 markkaa, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohti kaikissa laitoksissa 35: 90 markkaa ja lasta ja vuotta kohti 13,108: 58 markkaa.

Kokonaiskustannukset jakautuivat seuraaviin eriin:

Palkkaukset	Smk	2,058,479: 05
Vuokrat, lämpö ja valo	»	1,164,689: 45
Ruokinta	»	1,042,677: 95
Vaatetus ja kalusto	» ²⁾	1,106,875: 65
Muut menot	»	457,423: —
Reijolan lastenkoti	» ³⁾	363,715: 65
Yhteensä	Smk	6,193,860: 75

Edelliseen vuoteen verrattuina pysyivät varsinaiset hoitokustannukset jotenkin ennallaan kaikissa muissa laitoksissa paitsi vasta-avatuissa Sofianlehdon ja Reijolan lastenkodeissa, joissa perustuskustannuksiin luettavat uudet vaate- ja kalustonhankinnat ovat aiheuttaneet edellisessä 18: 97 markan ja jälkim-

¹⁾ Reijolan lastenkoti avattiin vasta maaliskuun 15 p:nä. — ²⁾ Tähän sisältyvät yksityishoitoon lähetettyjen lasten vaatetusmenot. — ³⁾ Tietoja puuttuu kokonaiskustannusten jakautumisesta eri menoeriin.

mäisessä 13: 97 markan suuruisen tilapäisen lisämenon lasta ja päivää kohden. Samoin lisäsivät kalliit vesijohtotyöt Kullatorpassa ja Östergårdin oppilasasuntolan sisustaminen Bengtsårissa huomattavasti näiden laitosten kokonaismenojen perusteella laskettuja päiväkustannuksia. Edellämäinuituista syistä ja osittain myöskin Toivolasta maaseudulle yksityishoitoon lähetettyjen lasten vaatettamisesta johtuen ovat laitosten keskimääräiset hoitokustannukset kohonneet 3: 52 markkaa lasta ja päivää sekä 1,292: 70 markkaa lasta ja vuotta kohden, kun taas kokonaismenoissa esiintyi vastaavissa suhteissa 5: 99 ja 2,190: 52 markan suuruiset nousut.

Seuraava taulukko osoittaa kaupungin menot¹⁾ elatuspäivää kohti lastensuojelulautakunnan alaisista laitoksista vuonna 1930:

M e n o e r ä t.	Sofianlehdon (Ouhunkylän) lastenkoti.	Kullatorpan lastenkoti.	Toivolan koulukoti.	Vastaa- n- otokoti.	Ammatti- oppilaskoti.	K o u l u k o t i				Kalk- kaan.
						Bengt- sår.	Tavola.	Rytyylä.	Toivo- niemi.	
P e n n i ä.										
Palkkaukset	1,535	1,324	1,082	738	321	1,349	949	917	1,097	1,081
Vuokrat, lämpö ja valo	310	256	526	734	657	987	212	686	522	612
Ruokinta	435	407	619	406	528	512	565	601	703	548
Vaatetus ja kalusto	2,137	479	392	271	240	505	250	394	307	581
Muut menot	551	279	266	160	157	183	153	190	176	240
Yhteensä	4,968	2,745	2,885	2,309	1,903	3,536	2,129	2,788	2,805	3,062

Terveydenhoito. Lastenhuoltolaitoksissa vallinneesta terveydentilasta antoivat asianomaiset lääkärit seuraavansisältöiset kertomukset:

Kesäkuun 28 p:nä kävi lautakunnan koulukoteja valvova lääkäri, tohtori E. O. Lindén, Rytyylässä, jolloin kaikki siellä silloin olleet 137 lasta tutkittiin. Maaliskuussa oli tässä koulukodissa ilmennyt tulirokkoa 4 lapsessa, joista 2 otettiin Riihimäen sairaalaan ja toiset 2 poikaa toimitettiin siellä vallinneen tilanpuutteen takia lääkärin neuvosta Helsingin kaupungin kulkutautisairaalaan. Näitä paitsi lähetettiin epäilyä herättäneinä kaksi poikaa kulkutautisairaalaan tutkittaviksi, mutta näissä ei todettu olevan tulirokkoa. Tartunnan oli tuonut eräs poika käytyään kotonaan Helsingissä. Viikkoa ennen lääkärin käyntiä oli yksi pojista kuollut Marian sairaalan kirurgisella osastolla vatsakalvontulehdukseen. Muuten oli terveydentila Rytyylässä ollut hyvä sen jälkeen kun lääkäri viimeksi oli käynyt laitoksessa marraskuun 3 p:nä 1929. Perusteellisia korjauksia suoritettiin koulukodin huoneistoissa ja osa lapsista oli tilapäisesti sijoitettuna Siltalaan, jota ei ollut vielä sisustettu vastaiseen tarkoitukseensa. Toinen osa oppilaista asui laitoksen voimistelusalissa. Terveydentila osottautui myöskin lääkärin toimeenpanemassa tutkimuksessa olevan hyvä. Struumatapausten luku oli huomattavasti vähenevässä. Ainoastaan 7 pojalla oli pieni struuma ja näistä viittäsi vain yksi lievään struumamyrkytykseen. Yhtään uutta struumatapausta ei voitu todeta. Lehmät olivat saaneet säännöllisesti jodilla sekoitettua keittosuolaa ja kaikki lapset tipan joditinktuuria viikossa. Samoin oli edelleenkin meneteltävä. Järjestykseen, siisteyteen, ruokajärjestykseen, painonlisäykseen, vaatetukseen,

¹⁾ Lukuunottamatta toimihenkilökunnan luontoisetujen sekä maatilojen ja rakennuskonttorin määrärahoilla suoritettujen korjausten aiheuttamia kustannuksia. Ks. myös Helsingin kaupungin tilasto V. 15. 1930.

työ- ja vapaa-aikojen väliseen suhteeseen, leikkeihin ja urheiluun y. m. s. nähden ei lääkärillä ollut muistuttamista. Sairashuone oli asianmukaisessa kunnossa ja sairaanhoitajattaren työ hyvin järjestetty. Valohoitoa oli annettu sitä tarvitseville. Urheilukenttä oli valmistumaisillaan ja sitä käytettiin lääkärintoimintoihin laitoksessa ollessa innokkaasti. Vierashuone oli miellyttävä ja kokoontumishuone kuten sellaisessa laitoksessa pitääkin.

Kesäkuun 29 p:nä kävi lääkäri Toivoniemessä, jossa kaikki 36 tyttöä tutkittiin ja osottautuivat olevan terveitä ja hyvinvoivia. Terveystila oli ollut hyvä sen jälkeen kun lääkäri viimeksi oli käynyt laitoksessa toukokuun 18 p:nä 1929. Painonlisäys oli normaali. Pari oppilasta oli kehityksessään jäljellejääneitä ja henkisesti alakuntoisia. Täälläkin olivat huoneiden sisäiset korjaustyöt parhaillaan käynnissä. Järjestys ja siisteys oli koulukodissa moitteeton.

Samana päivänä kävi lääkäri Tavolassa, jossa kaikki kotona olevat 18 poikaa tutkittiin. 6 laitoksen 24 oppilaasta eivät olleet vielä palanneet juhanuskäynniltään omaistensa luota. Lapsista oli 5 sijoitettu lähellä oleviin perheisiin ja 19 asui koulukodissa. Kaikkien lasten havaittiin olevan sellaisella henkisellä kehitystasolla, jota Tavolan oppilailta yleensä voidaan vaatia, ja olivat he kaikki edistyneet huomattavasti. Järjestys ja siisteys vallitsi laitoksessa ja lapset olivat ruumiillisesti terveitä, vapaita ja iloisia. Sauna oli vasta laitettu uuteen kuntoon. Kaivokin oli nyt moitteeton ja vesi siinä kirkasta ja hyvänmakuista. Pihamaalla oleva pieni rakennus oli korjattu sekä sisustettu veistosaliksi ja käytettiin sitä myöskin voimisteluun, leikkimiseen j. n. e. Tämän rakennuksen kuntoonlaittaminen on merkittävä edistysaskeleeksi tässä koulukodissa.

Syyskuun 6 p:nä oli lääkäri tarkastuskäynnillä Bengtsåriissa, jossa kaikki 80 poikaa tutkittiin. Terveystila oli ollut hyvä sitten lääkärin viime käynnin, joka tapahtui syyskuun 5 p:nä 1929. Lievä influenssaepidemia vatsahäiriöineen oli kuitenkin lääkärin käydessä yleinen. Pari kouluiän sivuuttanutta imbecillia oli laitoksessa ja piti nämä siirrettämän ammattikouluun. Parissa Södergårdissa asuvassa pojassa todettiin olevan silmäkatarria, jota ei lääkäri pitänyt trakoomina. Syyhelmää ei ollut esiintynyt Södergårdissa eikä laitoksessa yleensä syöpäläisiä. Östergårdin suuri makuusali oli jaettu 9 pienempään huoneeseen, jotka olivat vastamaalatut, siistit ja aistikkaat. Tämä on suuri parannus oppilaiden asunto-oloissa. Kumpikin makuuhuone Södergårdissa oli niinikään jaettu kahdeksi huoneeksi, mikä on myöskin katsottava eduksi kodille. Navetta oli perin pohjin korjattu, sikala hyvässä kunnossa ja lantasaaliö tarkoituksenmukainen. Östergårdin käymälä oli ennallaan ja vedenottoaikkaa jonkun verran parannettu. Oppilaiden painonlisäys oli normaali. Työjärjestyksessä ei ollut muistuttamista ja varattiin oppilaille tilaisuus ulkoilmaleikkeihin ja urheiluun. Urheilukenttä ei ollut vielä täysin valmis. Muuten oli laitoksessa kaikki siistiä ja järjestyksessä.

Lokakuun 26 p:nä kävi lääkäri Toivolan koulukodissa. Silloin oli siellä 87 lasta. Tilanahtaus oli yleinen kuten ennenkin. Tämä oli havaittavissa varsinkin Mäntylässä, johon on asetettu pikkukouluikäisiä olevia lapsia. Mäntylässä oleva koulu oli, kuten ennenkin, liian pieni. Suurempaa luokkahuonetta käytettiin nyt 37 ja pienempää 21 oppilalle. Sitäpaitsi oli 15 tyttöä saamassa käsityöopetusta opettajahuoneessa. Näille oli sekin liian ahdas, 5 m³ oppilasta kohti. Luokkahuoneita käytetään k:lo 8:sta klo 18:aan ollen ne tyhjinä ainoastaan $\frac{3}{4}$ tuntia sinä aikana, jolloin lapset ovat talousrakennuksessa päivällisellä. Sitäpaitsi pidetään näissä luokkahuoneissa jatkokoulua ja erilaisia kokouksia. Tuulettamista ja tuskinpa aina edes siivoustakaan on mahdollista

ennättää suorittaa kunnollisesti. Alakoulussa on tilavuus vain 3 ½ m³ oppilasta kohti. Luokkahuoneiden eteinen on niinkään mitättömän pieni. Samoin on talusrakennus liian ahdas. Pikkukouluiässä oli noin 40 lasta. Ahtauden vuoksi oli 4 poikaa muutettu Peltolaan, poliisipoikain kotiin. Sillä kertaa oli Peltolassa ainoastaan 2 n. s. »poliisipoikaa», mutta olivat nämä siveellisesti vaarattomia sinne siirrettyille 4 pojalle. Ruokasali on liian pieni. 76 lasta ruokaili siellä lääkärin käydessä samanaikaisesti ja oli huone näiden hengityksestä liian kostea ilmanvaihtolaitteesta huolimatta. Luteita on havaittu jatkuvasti Harjulassa silloin tällöin. Valonhoitokone on ollut laitoksessa viime talvesta alkaen. Valokäsittelyä ohjasi aluksi eräs Oulunkylän terveys-sisar samalla kun hän opetti yhden koulukodin hoitajattarista käyttämään tätä konetta. Pikkukouluikäisissä koulukodin hoidokeissa oli useita henkisesti vajakykyisiä. Kaksi lasta neuvoi lääkäri toimittamaan apukouluun. Hammaslääkärin pitäisi tohtori Lindénin mielestä käydä Toivolassa samoin kuin kauempanakin sijaitsevilla koulukodeilla vieläpä useamminkin, esim. kolmasti vuodessa, siihen katsoen, että lapset tässä laitoksessa usein vaihtuvat ja monet niistä lähetetään maaseudulle yksityishoitoon. Suurelle joukolle nuorempia lapsia tuottaa sitäpaitsi käytännöllisiä vaikeuksia käydä hammasklinikassa Helsingissä, koska jonkun vanhemman ihmisen täytyy aina olla heitä sinne saattamassa. Lasten painonlisäys oli normaali. Vesi kaivossa oli hyvää. Käymälät olivat kunnossa. Järjestys ja siisteys oli yleensä moitteeton. Vuoden kuluessa kävi tohtori Lindén Toivolassa erilaisten sairauksien johdosta. Helmikuun 2 p:nä toimitettiin Harjulassa kaksi tulirokkoon sairastunutta tyttöä kulkutautisairaalaan. Tartunnan olivat todennäköisesti tuoneet osastolla käyneet lasten sukulaiset. Helmikuun 7 p:nä lähetettiin kulkutautisairaalaan jälleen kaksi tyttöä, jotka luultavasti olivat saaneet tartunnan kahdesta edellämainitusta toveristaan. Samaan aikaan oli 4 tytössä angina ja lähetettiin heidät tarkastettaviksi. Helmikuun 9 p:nä esiintyi jälleen yksi tulirokko- ja yksi anginatapaus ja muutama päivä myöhemmin vielä yksi tulirokkotapaus, jotka kaikki toimitettiin tutkittaviksi. Maaliskuun puolivälissä lähetettiin kaksi umpisuolentulehdukseen sairastunutta tyttöä Marian sairaalan kirurgiselle osastolle ja leikattiin heidät siellä kumpikin. Huhtikuun lopulla toimitettiin yksi tyttö, jolla oli tulehdusta toisen munuaisen seutuvilla, niinkään Marian sairaalan kirurgiselle osastolle. Heinäkuun alussa kävi lääkäri Toivolassa useamman anginatapauksen johdosta, jota oli esiintynyt sekä lasten että henkilökunnan keskuudessa. Elokuussa ilmeni anginaa jälleen Toivolassa.

Marraskuun 30 p:nä toimitti tohtori Lindén vuositutkimuksen vastaanottokodissa, jossa tutkittiin 38 lasta ja ammattioppilaskodissa, jonka 18 hoidokkia tarkastettiin. Siisteys ja järjestys vallitsi kummassakin kodissa. Viimeaikoina oli kuitenkin näyttäytynyt luteita myöskin päärakennuksessa. Sairashuone oli kunnossa. Vuoden kuluessa on lääkäri käynyt tilapäisten äkillisten sairauksien vuoksi useampia kertoja näissä kodeissa. Niinpä esiintyi vesirokkoa tammikuussa ja useampia anginatapauksia helmikuussa. Eräässä keuhkotautiseksi epäillyssä, joka lähetettiin tuberkelihooltoasemalle tutkittavaksi, ei havaittu olevan basilleja eikä häntä niinmuodoin katsottu tuberkelia sairastavaksi. Sitäpaitsi vastaanottokodin emännöitsijä sai helmikuussa verensyöksyn ja lähetettiin tuberkuloosisairaalaan. Hänen ei katsottu kuitenkaan sairastavan tuberkelia, ja on hän jälleen toimestaan. Maaliskuussa lähetettiin eräs 16 vuotias tyttöoppilas Marian sairaalan kirurgiselle osastolle umpisuolen leikkausta varten. Kesäkuussa kävi lääkäri ammattioppilas-

kodissa eräässä oppilaassa esiintyneen kaatuvataudin tapaisen kohtauksen takia. Viime aikoina ei hänellä ole ollut kohtauksia. Elokuussa ilmeni ammattioppilaskodissa anginaa ja vastaanottokodissa muutamia tapauksia äkillistä vatsa- ja suolikatarria, joihin sairastuneista yksi täytyi lähettää Marian sairaalan lastenosastolle. Marraskuussa esiintyi useita kuumetapauksia (influenza) ja joulukuussa parissa hoidokissa keuhkokatarria.

Marraskuun 23 p:nä toimitti tohtori Lindén perin pohjaisen vuositutkimuksen Kullatorpan isompaan rakennukseen sijoitettuihin lapsiin nähden erittäinkin heidän henkistä kehitystään silmälläpitäen. Koti, nykyiselleen järjestettynä, avattiin maaliskuun 15 p:nä. Kehityksessään jäljellejääneet Kullatorpan aikaisemmista hoidokeista jätettiin silloin sinne ja sen jälkeen on näiden lisäksi otettu uusia 2—8 vuoden ikäisiä henkisesti heikkoja lapsia. Sielulliset kehityshäiriöt ilmenevät lievemmissä asteissaan vasta kouluikässä, sielulliset kyvyt esiintyvät silloin myöhästyneinä. Vähän vanhempia ja enemmän edistyneitä lapsia askarutetaan päivittäin 2 tuntia leikkikoulussa ja ovat he olleet siitä hyvin huvitettuja eivätkä ole tulleet väsyneiksi koulun jälkeen. Lapset syövät 2 pääateriaa, joissa on 2 ruokalajia, sekä 2 välipalaa. Ainoastaan kahta lasta tarvitsi auttaa syödessä. Lääkärin käydessä istui 17 lasta parhaillaan pöydässä. Lapsia pidetään usein ulkona ja näyttivät he terveiltä ja tyytyväisiltä. Yleinen terveydentila on ollut mitä parhain. Ainoastaan elokuussa esiintyi yksi anginatapaus. Kumpaisenkin makuuhuoneen tilavuus on yhteensä 162 m³ eli 18 lapselle 9 m³ kullekin. Yläkerroksesta on kaksi uloskäytävää. Vettä on nykyään riittämiin. Se pumputaan sähkömoottorilla ylös säiliöön ja lämmitetään kamiinilla lasten kylpyihin. Vesi oli laadultaan hyvää. Viemärijohdot olivat uudet ja ajanmukaiset.

Joulukuun 7 p:nä toimitti tohtori Lindén vuositutkimuksen syfilisten lasten osastolla Kullatorpassa, jolloin siellä olevat 8 lasta tarkastettiin. Huvila oli vasta laitettu uuteen kuntoon. Luteita oli näyttänyt. Aikaisemmin oli yksi 1 vuoden 5 kuukauden vanha lapsi, joka oli syfilinen syntyessään, lähetetty Marian sairaalan kirurgiselle osastolle synnyntänsä lonkkanivelen sijoiltaan menon ja »hevosen jalan» takia. Leikkaus oli kuitenkin siirretty myöhemmäksi ja lapsi lähetettiin takaisin. Syfilisten lasten käsittely on kuten aikaisemminkin, jolloin tämä osasto sijaitisi Oulunkylän lastenkodin yhteydessä, toimitettu Vanhassa klinikassa. Terveydentila oli hyvä kuten koko sinä aikana, minkä koti maaliskuusta alkaen on ollut tohtori Lindénin valvonnan alaisena.

Koulukoteihin sijoitettujen lasten hammashoidosta on kaupungin kunnallisen hammasklinikan johtaja T. H. J. Ekman huolehtinut suorittaen hampaiden korjaamiset kauempana sijaitsevilla laitoksilla lautakunnan tätä tarkoitusta varten hankkimilla välineillä. Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin hoidokit sekä Toivolan koulukodin oppilaat ovat käyneet tarpeen mukaan kunnallisessa hammasklinikassa.

Terveysoloista Oulunkylän pikkulastenkodissa, josta lapset siirrettiin heinäkuun alussa Sofianlehdon uuteen rakennukseen, ja Reijolan lastenkodissa, jonne normaalitykyiset lastentarhaikäiset lapset Kullatorpassa muutettiin, on näiden laitosten lääkäri, tohtori R. E. Granholm, antanut seuraavansisältöisen kertomuksen:

Pikkulastenkodissa oli talven ja kevään kuluessa vain harvoja sairaustapauksia ja nekin yleensä lieviä. Sairashuoneeseen lähetettiin ainoastaan yksi vaikeampaa henkitorvenkatarria sairastanut hoidokki ja yksi keuhkotulehdusta potunut lapsi, joka oli sairas jo lastenkotiin otettaessa ja hoidettiin siellä vain yhden vuorokauden aikana. Syksyn kuluessa on sitävastoin sattunut

lukuisia sairauksia ja kuusi niistä on aiheuttanut lapsen kuoleman. Sofianlehdon lastenkodista on yksi lapsi, jolla sinne otettaessa oli keuhkotuberkuloosi, siirretty Pitäjänmäelle sijaitsevaan keuhkotautisten lasten huoltolaan. Muut sairaut on hoidettu lastenkodissa.

Sairaustapaukset näkyvät lähemmin seuraavasta yhdistelmästä. Vastaanotettaessa esiintyneet sairaustilat ovat siinä tietenkin mukaanlasketut.

Sairauden laatu.	0-1 v. lapsia.	Yli 1 v. lapsia.	Yh. teen- sä.
Influensa.....	27	25	52
Vatsa- ja suolikatarri	12	1	13
Henkitorvenkatarri	8	4	12
Angina	4	6	10
Lymfarauhasten tulehdus	6	3	9
Korvatulehdus	7	1	8
Ihottuma	5	3	8
Riisitauti	6	—	6
Keuhkokuume	3	1	4
Paise	3	1	4
Kuristuksia	2	—	2
Keuhkotauti	—	1	1
Synnynnäinen sydänvika	1	—	1
Halkojakoinen kita	1	—	1
	Yhteensä 85	46	131

6 vuotta nuorempaa lasta kuoli, joista 1 lapsi vatsa- ja suolikatarriin, 3 lasta influenssaan ja 2 lasta keuhkokuumeeseen. Synnynnäisesti sydänvikainen ja halkokitainen lapsi, joka viimeksimainittu oli kotiin otettaessa erittäin huonossa tilassa, sisältyvät influenssaan kuolleiden ryhmään.

Kun kodissa hoidettiin vuoden kuluessa 168 pikkulasta on kuolleisuusprosentti niinmuodoin 3.57.

Reijolan lastenkodissa sattuneet sairaus- ja kuolemantapaukset ilmenevät seuraavasta taulukosta:

Sairauden laatu.			
Influensa.....	23	Angina	1
Henkitorvenkatarri	10	Suun limakalvon tulehdus	1
Vatsa- ja suolikatarri	6	Tulirokko	1
Keuhkokuume	5	Tuberkelinen aivokalvon tu-	
Korvatulehdus	2	lehdus	1
		Yhteensä	50

Tuberkeliseen aivokalvon tulehdukseen sairastunut lapsi kuoli. Mainittu lapsi, 2 keuhkokuumeeseen sairastunutta ja 1 tulirokkoisen lapsi siirrettiin sairashuoneeseen. Muut sairaustapaukset hoidettiin lastenkodissa.

Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin johtokunta antoi seuraavan selostuksen lastenkodin toiminnasta ja hallinnasta vuonna 1930:

Lastenkodin johtokuntaan kuului tarkastaja M. Sillanpää puheenjohtajana sekä jäsenenä ensimmäinen kaupunginlääkäri F. Hisinger, suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhanjohtajatar I. Poppius ja varatuomari L. Silvenius. Johtokunta kokoontui tarvittaessa, ja tärkeimmistä vuoden varrella käsitellyistä asioista mainittakoon: kodin menosäännön laatiminen, ehdotus kodissa tehtäviksi tarpeellisiksi korjauksiksi, kysymys säätiön omistaman talon hoitamisesta sekä siihen kuuluvan pihamaan parantamisesta sekä kesäkodin hankkimisesta. Talon hoito kuuluu kuitenkin kiinteistölautakunnalle, jolle johtokunta esitti toivomuksensa. Kysymystä pysyväisen kesäkodin hankkimisesta pohdittiin, mutta mihinkään toimenpiteisiin aloitteen toteuttamiseksi ei ryhdytty. Kysymystä lämpöjohdon teettämisestä kotiin pidettiin tärkeämpänä. Kokouksissa pohdittiin tämän ohella vanhempien lasten tulevaisuusmahdollisuuksia sekä lahjattomien lasten sijoittamista heille sopiviin laitoksiin.

Lastenkodin johtajattarena toimi sairaanhoitajatar I. Siirala, ja lasten hoitamisessa avusti häntä lastentarhaopettajatar, kaksi lastenhoitajataria ja keittiöhenkilökunta. Kodin lääkärinä toimi lääketieteellisensiaatti R. Granholm.

Lasten lukumäärä vaihteli 25:stä 30:een, 2—16 vuoden välillä olevia poikia ja tyttöjä. Hoitopäiviä oli 9,537. 18 lasta kävi kansakoulua ja sen jatkokoulua, 1 kävi ammattikoulua ja 3 muissa oppikouluissa. Muut lapset eivät olleet vielä aloittaneet koulunkäyntiään. Koulutöidensä ohella saivat lapset suorittaa kodissa esiintyviä tehtäviä, he siivosivat huoneensa, auttoivat keittiöaskareissa sekä auttoivat hoitajataria pienten lasten hoidossa.

Koko koti muutettiin kesäksi Porvoon lähellä sijaitsevaan huvilaan, joka vuokrattiin Haikon kartanon omistajalta. Rakennus sijaitsi hyvin sopivalla paikalla, huoneita oli monta ja ne olivat suuria. Ensimmäisen kerran oli lapsilla tilaisuutta puutarhanhoitoon. Täten toteutui monen toivo ja työ tuotti kaikille suurta iloa. Koko kesänä ei kellään ollut työnpuutetta, ja syksyllä oli hauskaa ottaa mukaansa kaupunkiin porkkanoita y. m. omassa puutarhassa kasvaneita tuotteita, ja ehkäpä vielä kukkakimppukin äidilleen. Muutamia perennakasvejakin istutettiin toivoen saatavan samassa paikassa viettää useampiakin kesiä. Vanhemmat lapset saivat tehdä huvimatkan Porvooseen katsomaan sen lukuisia nähtävyyksiä. Huomautettakoon tässä yhteydessä isännän koko kotia, sekä lapsia että henkilökuntaa kohtaan osoittamasta suuresta ystävällisyydestä ja huolenpidosta. Lasten terveydentila oli yleensä hyvä. Vuoden varrella sattui seuraavat sairaustapaukset, jotka kaikki olivat lievänlaatuisia:

Taudinlaatu.	Tapausten luku.	Taudinlaatu.	Tapausten luku.
Kaularöhää	4	Pussitautia	1
Keuhkokataria	1	Tuhkarokkoa	1
Keuhkotulehdusta	1	Munuaispikaritulehdusta ..	1
Keuhkopussitulehdusta	1		
		Yhteensä	10

Sitä paitsi poti yksi lapsista kaatuvatautia.

Johtokunnan laatima menoarvio ja lastenkodin todelliset menot sekä kustannukset kutakin lasta ja hoitopäivää kohti ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Johtokunnan talousarvion määrärahat, Smk.	Todelliset menot, Smk.	Kokonaiskus- tannukset las- ta ja päivää kohti, Smk.
Palkat	142,680: —	125,483: —	13: 16
Talousmenot	112,226: —	69,987: 85	7: 34
Vaatetus	25,000: —	24,932: 90	2: 61
Kalusto	25,000: —	13,371: 40	1: 40
Lämpö ja valo	26,000: —	22,387: 30	2: 35
Tarverahat	25,000: —	28,175: 50	2: 95
Korjaukset	40,000: —	61,417: 05	6: 44
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	396,906: —	345,755: —	36: 25

Lasten elatusmaksuja kertyi 87,480 markkaa ja henkilökunta maksoi korvausta nauttimistaan luontoiseduista 48,336 markkaa. Jos edellämainitut tulot vähennetään menoista oli menoja yhteensä 209,939 markkaa, eli 22:01 markkaa lasta ja päivää kohti.

IX. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston hallituksen antama kertomus vuodelta 1930¹⁾ oli seuraavan sisältöinen:

Johtokunta. Kirjaston johtokuntaan kuuluivat filosofiantohtori A. H. Bergholm, puheenjohtajana, filosofiantohtori G. Schauman, varapuheenjohtajana, toimittaja A. Huotari, kirjaltaja V. Isola ja filosofiantohtori H. E. Pipping. Vuoden lopulla oli johtokunnassa vain kolme jäsentä, sitten kuin tri Schauman, joka vuoden 1926 alusta lukien oli suurella harrastuksella ja asian-tuntemuksella ottanut osaa johtokunnan neuvotteluihin, lokakuun 6 p:nä oli kuollut ja kirjaltaja Isola ilmoittanut, ettei hän »paikkakunnalta poissa-olevana sekä työesteiden vuoksi» voinut enää olla saapuvilla johtokunnan kokouksissa. Johtokunta kokoontui vuoden varrella 9 kertaa.

Henkilökunta. Johtokunta anoi vuoden alussa kaupunginvaltuustolta, että pääkirjastoon perustettaisiin kolme uutta ylempään palkkaluokkaan kuuluvaa amanuenssinvirkaa uudistaen samalla jo vuonna 1924 tekemänsä ehdotuksen, jonka mukaan yhdeksän ylempään palkkaluokan amanuenssinvirkaa muutettaisiin ensimmäisen amanuenssinviroiksi, joiden haltijoiden suoritettavaksi voisi uskoa vaativampia tehtäviä kuin muille amanuensseille. Viimemainittu ehdotus evättiin, kun sitävastoin esityksen edellinen osa hyväksyttiin. Kolmen uuden viran haltijoiksi, joiden oli ryhdyttävä toimiinsa vuoden 1931 alussa, johtokunta valitsi joulukuun 9 p:nä ylimääräiset apulaiset rouva E. Vaulan, filosofiankandidaatti E. M. Nordströmin ja neiti A. Nilssonin. Vastaperustetun Pasilan haarakirjaston johtajaksi nimitti johtokunta toukokuun 13 p:nä filosofianmaisteri G. Bymanin, joka ryhtyi toimeensa kesäkuun 1 p:nä. Vuoden kuluessa pidettiin luetteloja henkilökunnalle sairauden perusteilla myönnettyistä virkavapauksista. Lomaa myönnettiin 20 tapauksessa 15 virkailijalle. Menetettyjen työtuntien lukumäärä oli 2,210.

Huoneistot. Kaupungin rahatoimikamarin jo vuonna 1927 asettama komitea, jonka oli valmisteltava pääkirjastolle suunnitellun uuden talon rakentamiskysymystä, jätti marraskuun 21 p:nä mietintönsä kamarille. Mietinnössä selviteltiin kirjaston tilanpuutteesta johtuvaa tukalaa asemaa; samoin niitä etuja, joita taloudellisessa suhteessa ja hallintoon nähden olisi saavutettavissa kirjastolaitoksen suuremman keskityksen kautta. Suunnitellun kirjastorakennuksen sijoittamiskysymys oli seikkaperäisen käsittelyn alaisena; komitean enemmistön mielestä olisi rakennuksen paikaksi valittava aivan kansallismuseon lähettyvillä oleva XIII kaupunginosan kortteli n:o 416, jota aluetta komitea keväällä tyydyttävien tuloksien toimeenpannun aatekilpailun perusteella piti sopivana ja tarkoituksenmukaisena. Kirjaston johtokunnan laatima rakennusohjelma hyväksyttiin kaikissa pääkohdissaan ja rakennusarkkitehdiksi ehdotettiin professori E. Saarinen. Komitean ehdotuksen mukaisesti rahatoimikamari sitten kaupunginvaltuustolle lähettämässään

¹⁾ Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä luku-saleissa on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1931.

kirjelmässä esitti, että valtuusto päättäisi vuosien 1932 ja 1933 kuluessa rakennettavaksi kortteliin n:o 416 pääkirjastorakennuksen, että professori Saarisen kanssa olisi tehtävä tarpeellisten piirustusten ja kustannusarvion laatimista sekä rakennustyön valvontaa koskeva sopimus, että professori Saarisen suoritettaisiin työstään korvaus voimassaolevan arkkitehtitaksan mukaan sekä että asetettaisiin viisimiehin rakennustoimikunta, jolle annettaisiin tehtäväksi sekä työn valvominen että neuvottelemine professori Saarisen kanssa piirustuksia laadittaessa. Kaupunginvaltuusto päätti joulukuun 10 p:nä määrätä korttelin n:ön 416 pääkirjastorakennuksen paikaksi, tehdä professori Saarisen kanssa sopimuksen luonnos- ja pääpiirustusten ynnä kustannusarvion laatimisesta, niin että rakentamiseen voitaisiin ryhtyä vuonna 1932 sekä antaa kaupunginhallitukselle toimeksi asettaa viisi-jäsenisen toimikunnan neuvottelemaan professori Saarisen kanssa piirustusten laadinnasta. Jotenkin valoisilta näyttivät näin ollen toiveet siitä, että pian saataisiin huoneistosta johtuvat, vuosi vuodelta vaikeammiksi käyneet haitat korjautumaan. Mainittava on kuitenkin, että professori Saarinen jo syksyllä hänen kanssaan neuvoteltaessa epäili korttelin n:ön 416 sopivaisuutta rakennuksen paikaksi.

Uudelle haarakirjastolle, joka kaupunginvaltuuston vuoden 1929 lopulla tekemän päätöksen mukaisesti oli perustettava Pasilaan, vuokrattiin kirjastotoiminnan kannalta monessa suhteessa sopiva huoneisto Hertan- kadun 5:ssä olevasta talosta. Tähän järjestettiin yleinen lainausosasto sekä aikuisten ja lasten lukuhuoneet. Aikuisten lukuhuone avattiin yleisölle kesäkuun 6:ntena, lasten lukuhuone kesäkuun 7:ntenä ja lainausosasto heinäkuun 19 p:nä. Päivittäiset aukioloajat määrättiin samoiksi kuin kirjaston muissa pienemmissä haaraosastoissa. Kirjavarasto käsitti vuoden päättyessä 1,843 nidosta. Käpylän haarakirjastossa avattiin helmikuun 1 p:nä erityinen lukuhuone lapsille kauniissa huoneistossa, jonka haarakirjasto edellisen vuoden lopulla oli saanut esikaupungin uudesta kansakoulurakennuksesta.

Valtion kirjastotoimiston toimeenpanemille kirjastonhoitajien valmistuskursseille vuokrattiin pääkirjaston talosta vähäinen sali etuhuoneineen tammi- kuun 15:nnen ja toukokuun 15:nnen päivän väliseksi ajaksi. Useat kaupungin- kirjaston apulaiset osallistuivat näihin hyvin järjestettyihin kursseihin.

Lainausliike. Sekä pääkirjastossa että haarakirjastoissa lisääntyi kirjojen lainaus varsin suuressa määrin, aiheutuen luultavasti vuoden kuluessa vallin- neesta työttömyydestä. Erikoisesti lisääntyi tietokirjallisuuden lainaaminen.

Kertomusvuonna toimitetun kirjavaraston tarkastuksen takia oli kirjojen lainaus keskeytyneenä pääkirjastossa 1—15, Kallion haarakirjastossa 1—16 sekä Töölön, Vallilan ja Käpylän haarakirjastoissa 9—15 p:nä kesäkuuta. Lainaus- päivien luku oli pääkirjastossa 331, Kallion haarakirjastossa 330, Töölön, Vallilan ja Käpylän haarakirjastoissa 301 sekä Pasilan haarakirjastossa 137. Päivittäiset lainausajat olivat muuttumattomina.

Kirjalainojen lukumäärä vuosina 1930 ja 1929 oli seuraava:

	1930.	1929.
Pääkirjastossa	480,180	436,370
Kallion haarakirjastossa	229,269	202,502
Töölön »	33,587	30,758
Vallilan »	35,564	33,052
Käpylän »	21,395	21,242
Pasilan »	4,600	—
Yhteensä	804,595	723,924

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 1,451 (1,269 v. 1929), Kallion haarakirjastossa 694 (589 v. 1929), Töölön haarakirjastossa 112 (101 v. 1929), Vallilan haarakirjastossa 118 (109 v. 1929), Käpylän haarakirjastossa 71 (71 v. 1929) ja Pasilan haarakirjastossa 33 eli yhteensä 2,479 (2,139 v. 1929). Suurin määrä päivässä annettuja lainoja oli 4,708 (4,027 v. 1929).

Aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen kirjjalainojen välinen suhde käy selville seuraavasta taulusta:

	Kirjalainoja aikuisille.		Kirjalainoja lapsille.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	369,256	76.9	110,924	23.1	480,180
Kallion haarakirjasto.....	150,590	65.7	78,679	34.3	229,269
Töölön »	18,016	53.6	15,571	46.4	33,587
Vallilan »	20,844	58.6	14,720	41.4	35,564
Käpylän »	11,529	53.9	9,866	46.1	21,395
Pasilan »	2,770	60.2	1,830	39.8	4,600
Yhteensä	573,005	71.2	231,590	28.8	804,595

Aikuisille annettujen lainojen prosenttiluku oli kertomusvuonna 71.2, mutta 70.5 vuonna 1929, lapsille ja nuorisolle annettujen lainojen prosenttiluvut olivat 28.8 ja 29.5. Niin muodoin lisääntyivät aikuisten kirjjalainat suuressa määrin kuin lapsille ja nuorisolle annetut lainat, mikä suhde on kirjastossa vuodesta 1920 lähtien ollut vallitsevana.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulu:

	Suomenkielinen kirjallisuus.		Skandinavian kirjallisuus.		Muunkielinen kirjallisuus.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	256,802	53.5	208,159	43.3	15,219	3.2	480,180
Kallion haarakirjasto.....	199,717	87.1	29,552	12.9	—	—	229,269
Töölön »	20,117	59.9	13,470	40.1	—	—	33,587
Vallilan »	25,448	71.6	10,116	28.4	—	—	35,564
Käpylän »	19,464	91.0	1,931	9.0	—	—	21,395
Pasilan »	3,852	83.7	748	16.3	—	—	4,600
Yhteensä	525,400	65.3	263,976	32.8	15,219	1.9	804,595

Kaikilla lainausosastoilla vuonna 1929 lainaksi annettujen suomenkielisten kirjain prosenttiluku oli 63.2, skandinaviesten 34.8 ja muunkielisten 2.0. Suomenkielisen kirjallisuuden lainaus lisääntyi kertomusvuonna melkoista enemmän kuin skandinaviesten ja muunkielisen kirjallisuuden lainaaminen. Lainauksessa ilmennyt lisäys suomenkielisen kirjallisuuden eduksi, mikä suunta on jo pitkähkön ajan ollut havaittavissa, on viime vuosina yhä kasvanut.

Kertomus- ja romaanikirjallisuuden sekä tietokirjallisuuden lainauksen välistä suhdetta valaisee seuraava taulu, jossa myös on otettu huomioon aikuisille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero.

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kaikki kirjalainat.			
	Romaani-kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Kertomus-kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Romaani- ja kertomus-kirjallisuus.		Muu kirjallisuus.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Pääkirjasto.	230,670	62.5	138,586	37.5	77,074	69.5	33,850	30.5	307,744	64.1	172,436	35.9
Kallion haarakirjasto.	99,392	66.0	51,198	34.0	59,287	75.4	19,392	24.6	158,679	69.2	70,590	30.8
Töölön »	12,571	69.8	5,445	30.2	12,230	78.5	3,341	21.5	24,801	73.8	8,786	26.2
Vallilan »	14,034	67.3	6,810	32.7	11,958	81.2	2,762	18.8	25,992	73.1	9,572	26.9
Käpylän »	7,351	63.8	4,178	36.2	6,813	69.1	3,053	30.9	14,164	66.2	7,231	33.8
Pasilan »	1,668	60.2	1,102	39.8	1,315	71.9	515	28.1	2,983	64.8	1,617	35.2
Yhteensä	365,686	63.8	207,319	36.2	168,677	72.8	62,913	27.2	534,363	66.4	270,232	33.6

Vuonna 1929 lainattiin kaikkiaan 486,373 nidosta (67.2 %) romaani- ja kertomuskirjallisuutta sekä 237,551 nidosta (32.8 %) muuta kirjallisuutta. Verrattaessa käy selville, että tietokirjallisuuden lainaus lisääntyi kertomusvuonna melkoisesti sekä kokonaisuutenaan että romaani- ja kertomuskirjallisuuden lainaukseen nähden.

Kirjavaraston eri osastoista lainattujen niteiden luku pääkirjastossa ja haarakirjastoissa käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Pääkirjasto.	Kallion haarakirjasto.	Töölön haarakirjasto.	Vallilan haarakirjasto.	Käpylän haarakirjasto.	Pasilan haarakirjasto.	Yhteensä.	%.
I. Uskontoa	4,338	974	88	297	68	27	5,792	0.7
II. Historiaa, arkeologiaa ja elämäkertoja	38,043	17,480	2,739	2,851	1,838	507	63,458	7.9
III. Maantietoa, kansatiedettä, antropologiaa ja matkakertomuksia	27,599	14,919	2,559	2,408	1,795	444	49,724	6.2
IV. Romaan., kertom. ja satuja	307,744	158,679	24,801	25,992	14,164	2,983	534,363	66.4
V. Runoja, näytelmiä, albumeja sekä kirjallisuushistoriaa ja taidetta....	31,153	11,601	1,137	1,111	1,244	153	46,399	5.8
VI. Luonnontiedettä, matemaatiikkaa, lääketiedettä ja teknologiaa	24,719	9,925	853	1,024	943	218	37,682	4.7
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunn. kysymyksiä ja taloutta	13,355	4,522	301	433	459	51	19,121	2.4
VIII. Kielitiedettä	9,037	2,352	219	320	185	39	12,152	1.5
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, kirja- ja kirjastotied., urheilua sekä muita ja sekal. aineita	24,192	8,817	890	1,128	699	178	35,904	4.4
Yhteensä	480,180	229,269	33,587	35,564	21,395	4,600	804,595	100.0

Vertailu vuoden 1929 lainaukseen osoittaa, että kirjallisuusosastoista II, III, VI, VII ja VIII annetut lainat suhteellisesti lisääntyivät, IV ja V osastosta otetut lainat vähentyivät, kun taas I ja IX osastoon kuuluvan kirjallisuuden lainausta koskevat prosenttiluvut pysyivät muuttumattomina.

Kirjakokoelmia annettiin lainaksi Bengtsärin poikakotiin, Fylgian lomakotiin, Helsingin opettajaliiton Pihlajasaaren kesäsiirtolaan ja Parolan kesäkotiin.

Kertomusvuonna lainaksi annetuista kirjoista on 286 palauttamatta, näistä oli 225 lainattu pääkirjastosta, 43 Kallion haarakirjastosta, 2 Töölön haarakirjastosta, 11 Vallilan haarakirjastosta ja 5 Käpylän haarakirjastosta.

Kirjaston eri lainausosastoilta sai kaikkiaan 36,166 henkilöä kotilainoja. Näistä oli 8,322 uusia lainaajia. Seuraavassa taulussa esitetään lainaajia koskevia tietoja:

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaiken kaikkiaan.
	Ruunimil- hs. työn tek.	Muita.	Yhteensä.	Ruunimil- hs. työn tek.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
<i>Lainaaajat, joiden äidinkieli oli suomi.</i>										
Pääkirjasto.....	2,504	2,536	5,040	1,702	3,134	4,836	1,269	640	1,909	11,785
Kallion haarakirjasto ..	1,855	973	2,828	1,458	1,238	2,696	1,197	886	2,083	7,607
Töölön » ..	132	91	223	119	125	244	285	119	404	871
Vallilan » ..	363	24	387	208	35	243	205	132	337	967
Käpylän » ..	144	68	212	32	184	216	236	178	414	842
Pasilan » ..	83	13	96	34	19	53	39	27	66	215
Yhteensä	5,081	3,705	8,786	3,553	4,735	8,288	3,231	1,982	5,213	22,287
<i>Lainaaajat, joiden äidinkieli oli ruotsi.</i>										
Pääkirjasto.....	1,236	2,814	4,050	980	4,715	5,695	982	580	1,562	11,307
Kallion haarakirjasto ..	191	232	423	150	312	462	194	143	337	1,222
Töölön » ..	70	78	148	57	135	192	140	85	225	565
Vallilan » ..	82	23	105	35	31	66	70	39	109	280
Käpylän » ..	14	20	34	—	46	46	37	32	69	149
Pasilan » ..	7	7	14	5	7	12	15	11	26	52
Yhteensä	1,600	3,174	4,774	1,227	5,246	6,473	1,438	890	2,328	13,575
<i>Lainaaajat, joiden äidinkieli oli muu kieli.</i>										
Pääkirjasto	16	107	123	1	153	154	11	16	27	304
<i>Kaikkiaan lainaajia.</i>										
Pääkirjasto.....	3,756	5,457	9,213	2,683	8,002	10,685	2,262	1,236	3,498	23,396
Kallion haarakirjasto ..	2,046	1,205	3,251	1,608	1,550	3,158	1,391	1,029	2,420	8,829
Töölön » ..	202	169	371	176	260	436	425	204	629	1,436
Vallilan » ..	445	47	492	243	66	309	275	171	446	1,247
Käpylän » ..	158	88	246	32	230	262	273	210	483	991
Pasilan » ..	90	20	110	39	26	65	54	38	92	267
Yhteensä	6,697	6,986	13,683	4,781	10,134	14,915	4,680	2,888	7,568	36,166

Vuonna 1929 oli lainaajien lukumäärä 33,043, joista 19,660 eli 59.5 %:n äidinkieli oli suomi, jotavastoin 13,086 eli 39.6 %:n äidinkieli oli ruotsi ja 297 eli 0.9 %:n muu kieli. Vastaavat kertomusvuotta koskevat prosenttiluvut ovat 61.6, 37.5 ja 0.9. Suomenkielisten lainaajien lukumäärä lisääntyi näin ollen tänäkin vuonna sekä absoluuttisesti että suhteellisesti, kun taas ruotsinkielisten lainaajien lukumäärä suhteellisesti vähentyi ja muunkielisten lainaajien luku pysyi suhteellisesti muuttumattomana. Aikuisten ja nuorten lainaajien suhdeluku muuttui, kuten on ollut laita lähinnä edellisinäkin vuosina, aikuisten eduksi; näiden prosenttiluku oli nimittäin 79.1 (78.2 v. 1929)

sekä lasten ja n̄orison 20.9 (21.8 v. 1929). Pojat käyttivät kirjastoa huomattavasti enemmän kuin tytöt; edellisten lukumäärää osoittava prosenttiluku oli 61.8, jälkimmäisten 38.2. Aikuisten lainauksesta on mainittava, että ruumiillisen työn tekijöihin kuuluvien ja muiden lainaajien välinen suhde muuttui vain vähäisessä määrin; edellisten prosenttiluku oli 40.1 (39.4 v. 1929), jälkimmäisten 59.9 (60.6 v. 1929). Naiset olivat samoin kuin ennenkin vähäisenä enemmistönä aikuisten lainaajien ryhmässä. Mitään varsinaista suunnanmuutosta ei ole tapahtunut siinä kehityksessä, joka lainaajapiirin kokoomukseen nähden jo monet vuodet on ollut havaittavissa.

Lukusalit. Kirjavaraston tarkastuksen takia olivat pääkirjaston ja Kallion haarakirjaston lukusalit, sanomalehtisaleja lukuunottamatta, suljettuina kesäkuun 1—15 päivän välisenä aikana. Korjauksen vuoksi oli Perämiehenkadun varrella oleva lukuhuoneisto suljettuna joulukuun 22—28 päivän välisenä aikana. Pääkirjaston opintosalit, yleinen lukusali ja lasten lukusali pidettiin avoinna 342 päivää, kun taas sanomalehtisali oli yleisölle avoinna 356 päivää. Kallion haarakirjaston aikuisten lukusali oli avoinna 341, lasten lukusali 329 ja sanomalehtisali 356 päivää, Töölön haarakirjaston aikuisten lukuhuone 356 ja lasten lukuhuone 355 päivää, Vallilan haarakirjaston aikuisten lukuhuone 356 ja lasten lukuhuone 353 päivää, Käpylän haarakirjaston aikuisten lukuhuone 356 ja lasten lukuhuone 325 päivää sekä Pasilan haarakirjaston aikuisten lukuhuone 204 ja lasten lukuhuone 202 päivää. Perämiehenkadun varrella oleva lukuhuoneisto oli yleisölle avoinna 351 päivää. Eri lukusalien ja lukuhuoneiden päivittäinen aukioloaika oli sama kuin edellisenä vuonna.

Pääkirjaston opintosalissa oli käyntien lukumäärä 23,205 (20,022 v. 1929), yleisessä lukusalissa 53,997 (55,569 v. 1929), lasten lukusalissa 50,633 (49,941 v. 1929) sekä sanomalehtisalissa 279,952 (253,201 v. 1929) eli yhteensä 407,787 (378,733 v. 1929). Kallion haarakirjastossa oli käyntien luku aikuisten lukusalissa 37,770 (33,799 v. 1929), lasten lukusalissa 62,906 (61,123 v. 1929) ja sanomalehtisalissa 203,519 (171,214 v. 1929) eli yhteensä 304,195 (266,136 v. 1929). Töölön haarakirjaston aikuisten lukuhuoneessa oli käyntien lukumäärä 86,864 ja lasten lukuhuoneessa 26,874 eli yhteensä 113,738 (107,112 v. 1929), Vallilan haarakirjastossa olivat vastaavat luvut 103,140, 30,981 ja 134,121 (107,848), Käpylän haarakirjastossa 34,393, 5,494 ja 39,887 (31,383) ja uudessa Pasilan haarakirjastossa 16,216, 4,746 ja 20,962. Perämiehenkadun lukuhuoneistossa oli käyntejä 125,861 (101,856 v. 1929). Kirjaston lukusaleissa ja lukuhuoneissa käyntien kokonaismäärä kohosi kertomusvuonna 1,146,551:een, kun taas niiden luku vuonna 1929 oli 993,068. Tämä lukusalien käytön samoin kuin kirjallisuuden lainauksenkin huomattava lisääntyminen lienee aiheutunut paikkakunnalla kertomusvuonna vallinneesta työttömyydestä.

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli pääkirjastossa 1,160 (1,063 v. 1929), Kallion haarakirjastossa 874 (755 v. 1929), Töölön haarakirjastossa 320 (301 v. 1929), Vallilan haarakirjastossa 378 (303 v. 1929), Käpylän haarakirjastossa 114 (89 v. 1929), Pasilan haarakirjastossa 102 sekä Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 359 (286 v. 1929) ja koko kirjastossa 3,307 (2,797 v. 1929).

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli lukusaleissa ja lukuhuoneissa yleisön käytettävissä pääkirjastossa 347 aikakauslehteä (455 kpl.) ja 74 sanomalehteä (90 kpl.), Kallion haarakirjastossa 140 aikakauslehteä (186 kpl.) ja 40 sanomalehteä (56 kpl.), Töölön haarakirjastossa 58 aikakauslehteä (67 kpl.) ja 25 sanomalehteä (31 kpl.), Vallilan haarakirjastossa 57 aikakauslehteä (64 kpl.) ja 22 sanomalehteä (30 kpl.), Käpylän haarakir-

jastossa 50 aikakauslehteä (54 kpl.) ja 16 sanomalehteä (22 kpl.), Pasilan haarakirjastossa 44 aikakauslehteä (46 kpl.) ja 16 sanomalehteä (20 kpl.), sekä Perämiehenkadun lukuhuoneistossa 47 aikakauslehteä (51 kpl.) ja 18 sanomalehteä (35 kpl.).

Satuillat. Talven, kevään ja syksyn kuluessa järjestettiin pääkirjastossa 34 suomenkielistä ja 33 ruotsinkielistä satuiltaa lapsille sekä Kallion haarakirjastossa 26 suomenkielistä ja 9 ruotsinkielistä.

Kirjavarasto. Kirjavaraston tarkastuksen, joka kirjaston ohjesäännön mukaisesti on toimitettava joka viides vuosi, suorittivat kaupunginvaltuuston tähän tarkoitukseen valitsevat tarkastajat kirjaston virkailijain avustamina kesäkuun 2—16 p:nä. Tällöin poistettiin 2,346 5-vuotiskautena kadonnutta samoin kuin 644 lainaksi annettua nidettä, joita ei ole palautettu kirjastoon. Vuoden varrella poistettiin kaikkiaan 5,413 kulunutta tai hukkunutta ja hankittiin sekä luetteloiitiin 14,681 uutta nidettä. Luetteloiitu kirjavarasto käsitti vuoden alussa 171,489 nidettä. Vuoden päättyessä oli niteitten lukumäärä 180,757, joista 92,375 eli 51.1 % oli suomenkielistä ja 83,062 eli 46.0 % skandinaviaista sekä 5,320 eli 2.9 % muunkielistä (saksalaista, englantilasta, ranskalaista ja virolaista) kirjallisuutta. Vastaavat prosenttiluvut vuodelta 1929 olivat: 50.7, 46.4 ja 2.9. Romaani- ja kertomuskirjallisuutta oli 75,825 nidettä eli 41.9 % (42.8 % v. 1929), muuta kirjallisuutta 104,932 nidettä eli 58.1 % (57.2 % v. 1929). Pääkirjastoon oli sijoitettuna 108,140 nidettä eli 59.8 % (61.4 % v. 1929), Kallion haarakirjastoon 43,441 nidettä eli 24.0 % (23.8 % v. 1929), Töölön haarakirjastoon 12,596 nidettä eli 7.0 % (6.9 % v. 1929), Vallilan haarakirjastoon 9,673 nidettä eli 5.4 % (5.3 % v. 1929), Käpylän haarakirjastoon 5,031 nidettä eli 2.8 % (2.6 % v. 1929), uuteen Pasilan haarakirjastoon 1,843 nidettä eli 1.0 % ja Perämiehenkadun lukuhuoneistoon 33 nidettä.

Kirjalahjoja kirjastolle ovat antaneet Ahvenanmaan maakuntalautakunta, opettaja B. Björkman, rouva A. Catani, eduskunnan kirjasto, haarakirjastonjohtaja E. Grönroos, Italian Helsingissä oleva lähetystö, Italian opetusministeriö, rouva H. Kondyreff, amanuenssi E. Kytömaa, Liettuan Helsingissä oleva konsulaatti, opetusministeriö, Puolan Helsingissä oleva lähetystö, Ranskan Helsingissä oleva lähetystö, liikemies P. Stahl, rouva K. Sundström, rouva O. Tollander de Balsch, Tschekkoslovakian Helsingissä oleva lähetystö, Turun kaupungin rahatoimikamari, Turun yliopiston kirjasto, Uppsalan yliopiston kirjasto, Valtioneuvoston julkaisuvarasto ja neiti L. Wells.

Kirjasto sai myöskin korvauksetta julkaisuja, joita olivat toimittaneet Aarhusin valtionkirjasto, Deutsche Bücherei (Helsinki), Helsingin kaupungin kirjapainokoulu, Helsingin kaupungin tilastokonttori, Helsingin kaupunginvaltuuston kanslia, Helsingin postimerkkienkeräilyyhdistys, Helsingin säästöpankki, Helsingin yliopiston kirjasto, Kansainvälisen sosiaalipoliittisen yhteistyön valtuuskunta, Kansallis-Osake-Pankki, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto, Odensen keskuskirjasto, Kustannusosakeyhtiö Otava, Pelastusarmeija, Porin kaupunginkirjasto, postisäästöpankkihallitus, Ruotsalaisen kirjallisuuden seura, Suomen lastauttajain liitto, Suomen matkailijayhdistys, Suomen meripelastusseura, Suomen pankki, Suomen ruotsalainen Martta-yhdistys, Suomen ruotsalainen rakennusmestariyhdistys, Suomen teollisuusteknikkojen liitto, Keskinäinen henkivakuutusyhtiö Suomi, Taideteollisuuskeskuskoulu, Tampereen kaupunginkirjasto, The Carnegie United Kingdom Trust, Tukholman kaupunginkirjasto, Tullihallitus, Turun kaupungin rahatoimikamari, Työväen Akatemia (Grankulla), Uppsalan yliopiston kirjasto,

Valtion kirjastotoimisto, Werner Söderström Osakeyhtiö, Viipurin kaupungin-hallitus, Viipurin kaupungin kirjasto ja Viipurin kaupungin rahatoimikamari sekä seuraavien aikakaus- ja sanomalehtien toimitukset: »Aikain Vartija», »Bank of Finland», »Barnens missionstidning», »Elanto», »Elämä», »Helsingin nuorten miesten kristillisen yhdistyksen kuukausilehti», »Henkinen työ — Intellektuellt arbete», »Huvudstadsbladet», »Kirjatyö — Bokarbete», »Labor», »Lasten lähetyslehti», »Lasten ystävä», »Maatyöläinen», »Missionstidning för Finland», »Mondo», »Rauhaa kohti», »Ruusuristi», »Sielunterveysseuran aika-kauslehti», »Sosialinen aikakauskirja — Social tidskrift», »Spes patriae», »Suomen lähetysanomiam», »Suomen viikkolehti», »Tapio», »Teosofi», »The Christian Science Monitor», »The Fur Farmer Magazine», »Tidskrift utgiven av stiftelsen för psykisk hälsa», »Toukomies», »Unitas», »Uskon sanoma», »Vaateustyöläinen» ja »Vårtecken».

Painosta julkaistiin vuonna 1929 hankitun suomenkielisen (ja virolaisen) kirjallisuuden luettelo, vastaava ruotsinkielisen ja ulkomaisen kirjallisuuden luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1929.

Tulot. 59,734:ssä tapauksessa velvoitettiin lainaajat maksamaan sakkoja, joiden yhteenlaskettu summa nousi 50,600 markkaan. 653 ruotsinkielistä luotteloa myytiin 1,445:50 markalla, 2,206 suomenkielistä luettelo 3,998:50 markalla ja 7 vieraskielisen kirjallisuuden luettelo 14 markalla. Eräytyneistä vakuuksista kertyi 4,489 markkaa ja vanhojen sanomalehtien y. m. myynnistä 9,133:05 markkaa. Tulot nousivat kaikkiaan 69,680:05 markkaan.

Kadonneitten ja vahingoittuneiden kirjain korvausrahoja kertyi sitäpaitsi 3,746:50 markkaa. Säästöä edelliseltä vuodelta oli 24:50 markkaa. Näillä varoilla ostettiin uutta kirjallisuutta ja lunastettiin aikaisemmin korvattuja kirjoja 3,755:45 markan arvosta. Säästöä vuoteen 1931 jäi täten 15:55 markkaa.

*Menot*¹⁾ ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu kirjastolle myönnetyt määrärahat:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkat, palkkiot ja sairasapu	1,637,269: 40	1,635,928: 90
Vuokrat	99,200: —	99,200: —
Lämpö	99,670: —	77,402: 70
Valaistus	49,700: —	53,226: 45
Siivoaminen	16,500: —	19,368: 65
Vedenkulutus	3,200: —	1,881: 45
Puhtaanapito	17,500: —	12,783: 60
Kalusto	39,800: —	39,417: 15
Sidonta- ja painatuskulut ²⁾	285,000: —	³⁾ 257,752: 25
Tarverahat	20,500: —	19,358: 95
Kirjallisuus	550,000: —	549,998: 35
Pasilan haarakirjaston perustaminen ja ylläpito	138,000: —	136,946: 95
Yhteensä	2,956,339: 40	2,903,265: 40

¹⁾ Tähän eivät sisälly kirjistorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksesta aiheutuneet kulut. — ²⁾ Määrärahasta on Smk. 229,197:75 käytetty sidonta- ja Smk. 28,554:50 painatuskuluihin. — ³⁾ Sitä paitsi 27,247:75 markkaa siirtyi vuoteen 1931.

Samoin kuin useina edellisinä vuosina olivat »Kirjoja sokeille» ja »Brage» nimiset yhdistykset, joille kaupunginvaltuusto oli myöntänyt apurahoja yleishyödyllisten yritysten ja laitosten kannattamiseksi varatusta määrärahasta, kertomusvuonna kirjastojohtokunnan valvonnan alaisina apurahojen käyttöön nähden. Johtokunta saattoi kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa mielihyvin todeta, että yhdistykset tänäkin vuonna olivat toimineet menestyksellisesti ja käyttäneet saamansa avustuksen tarkoituksenmukaisesti.

X. Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastajan rakennustarkastuskonttorin vuoden 1930 toiminnasta antama kertomus oli sisällykseltään seuraava:

Rakennustoiminta osoitti vuonna 1930 tuntuvaa vähenemistä, joka ensi sijassa johtui huonoista ajoista. Lopullisesti tarkastettujen uudisrakennusten lukumäärä oli ainoastaan 48, lisärakennusten ja rakennuskorotusten 38 ja näiden kuutiosisällys yhteensä 888,923 m³; muutosrakennusten lukumäärä oli 83. Rakennustoiminta kohdistui siis etupäässä vanhojen kiinteistöjen muutostöihin ja nykyaikaistamiseen, niiden varustamiseen keskuslämmityslaitteilla ja hisseillä. Vuoden rakennuskustannukset voitiin arvioida keskimäärin n. 315 markaksi m³:ltä. Jos tämä arvio hyväksytään, sijoitettiin Helsingissä uudisrakennuksiin pääomia n. 280,000,000 markkaa muutosrakennuksia lukuunottamatta.

Uudisrakennustoiminnan tuloksena oli 884 uutta asuinhuoneistoa, joissa yhteensä 1,826 huonetta. Muunlaisten huoneistojen pinta-ala oli 138,378 m² vastaten n. 4,612 huonetta, joten bruttotuotanto oli n. 6,438 huonetta. Suurin osa näistä huoneistoista tuli Stockmannin tavaratalon osalle.

Viisivuotiskauden 1926—30 eri vuosina valmistuneiden huoneistojen huoneiden lukumäärä huoneistoa kohden käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosi.	Huoneistoja.	Huoneita.	Huoneita huoneistoa kohden.
1926	3,321	8,974	2.7
1927	4,628	11,250	2.4
1928	4,957	11,527	2.3
1929	4,706	10,953	2.3
1930	884	1,826	2.1

Rakennustarkastuskonttorin toiminta jatkui aikaisemmin vahvistettujen suuntaviivojen mukaisesti, ja se pyrki yhä enemmän lisäämään tarkastuksen tehoa rakennustason kohottamiseksi.

Seuraavasta taulukosta ilmenee vuoden 1930 eri kuukausien lopussa tekeillä olleiden rakennusten lukumäärä:

Kuukausi.	Uudisrakennukset.								Muutos- raken- nuksia.	Rakennus- töiden lop- puusuorit- tamiseksi tarvittava pääoma.
	Perustusvai- heessa olevat.		Muurausvai- heessa olevat.		Sisustusvai- heessa olevat.		Keskeneräi- seksi jätetyt.			
	Luku.	1,000 m ³	Luku.	1,000 m ³	Luku.	1,000 m ³	Luku.	1,000 m ³	Luku.	Milj. Smk.
Tammikuu ..	2	22.4	3	41.0	33	585.6	17	279.0	8	69
Helmikuu ..	2	22.4	—	—	26	533.1	18	297.0	8	46
Maaliskuu ..	6	84.2	1	18.0	21	524.7	17	279.0	11	69
Huhtikuu ..	10	136.4	4	36.5	21	473.8	15	244.0	9	85
Toukokuu ..	6	117.3	8	74.0	15	377.1	15	244.0	12	81.5
Kesäkuu ...	12	194.7	6	59.0	18	350.5	12	182.0	25	100
Heinäkuu ..	9	117.0	8	123.8	19	352.5	12	182.0	41	92
Elokuu	6	45.0	15	196.0	15	268.5	12	182.0	28	75
Syyskuu	7	59.9	18	202.4	18	132.7	11	166.3	15	65
Lokakuu	7	70.3	14	132.0	22	177.0	12	196.3	16	57
Marraskuu ..	6	60.7	10	93.2	23	240.5	10	170.6	12	53
Joulukuu ..	2	26.6	8	80.2	29	251.4	10	170.6	9	37

Suurelta osalta rakennustoiminta kohdistui edellisenä vuonna aloitet-
tujen töiden loppuunsaamiseen.

Kertomusvuonna tarkastettiin 29 uudisrakennuksen sekä 61 lisäraken-
nuksen ja rakennuskorotuksen piirustukset; näiden kuutiosisällys-
oli yhteensä 481,176 m³. Sitäpaitsi tarkastettiin 130 rakennusmuutospirust-
tusta. Suunniteltujen uudisrakennusten asuinhuoneistojen lukumäärä oli
579, niiden bruttuhuoneluku 1,179 ja kuutiosisällys 481,176 m³. Vuoden
varrella puretuissa rakennuksissa oli piirustusten mukaan 176 huonetta.
Kertomusvuonna valmistuneiden muunlaisten huoneistojen pinta-ala oli
75,954 m².

Uudisrakennusten työpiirustuksia tarkastettiin 175 kpl ja rakennepiirus-
tuksia 261 kpl; näiden rakennusten pinta-ala oli yhteensä 100,891 m². Tar-
kastuskäyntien lukumäärä oli 1,815, rakennetarkastusten 125 ja lopputarkas-
tusten 172.

Vuoden varrella valmistuneet huoneistot olivat pääasiallisesti vanhaa,
tavanomaista tyyppiä, mutta tuntui siltä kuin talojen leveys olisi vähene-
mässä ja suuret, kuolleet tilat sydänmuurien välillä vähitellen katoamassa,
mikä johtui siitä, että vuokratuloja ei enää laskettu asuntopinta-alan, vaan
lähinnä huoneiden lukumäärän mukaan. Tämä järjestelmä lisäsi myöskin
portaiden lukua ja vähensi kunkin porrastason kohdalle tulevien asuntojen
lukumäärää, mikä yhteiskunnalliselta kannalta merkitsi edistystä.

Konttorin välityksellä kertyvät tulot vähenivät huomattavasti rakennus-
toiminnan supistuessa, mutta työn laadun ja kaupungin laajuuden takia
oli mahdotonta vastaavasti vähentää henkilökuntaa ja alentaa menoja.
Ainoastaan eri piirien valvojain lukumäärän vähentäminen oli ajatelta-
vissa, mutta siinäkin oli noudatettava suurta varovaisuutta, jotta tarkas-
tuksen tehokkuus ei kärsisi. Rakennuspaikalla suoritettujen tarkastuksen
antamia takeita huolimattomuuden ja laiminlyöntien vältyttämisestä ei saanut
vaarantaa.

Seuraavasta taulukosta näkyvät konttorin toimesta viitenä viime vuonna
kannetut maksut:

Vuosi.	Rakennusten, joiden piirustukset hyväksyttiin, kuutioiden sisältö, m ³ .	Menot, Smk.	Piirustusten tarkastuksesta kertyneet maksut, Smk.	Kadun aitaamisesta kertyneet maksut, Smk.
1926	1,648,668	369,829: 50	352,498: 85	291,752: 10
1927	2,107,204	570,991: 25	977,795: 04	588,306: 20
1928	2,882,175	744,923: 10	1,389,105: 05	720,011: 80
1929	805,397	777,410: 10	456,243: 20	2,259,646: 33
1930	481,176	714,545: 95	311,023: 65	257,669: 40
Yhteensä	7,924,620	3,177,699: 90	3,486,665: 79	4,117,385: 83

Taulukosta ilmenee, etteivät piirustusten tarkastuksesta viisivuotiskautena yhteensä saadut tulot ole vastanneet menoja, mutta että ne yhdessä kadun aitaamisesta kertyneiden maksujen kanssa ovat antaneet tulokseksi huomattavan ylijäämän. Jos piirustusten tarkastuksesta kertyneiden tulojen yksin on pidettävä konttorin menosääntö tasapainossa, on tarkastuksesta suoritettavia maksuja korotettava. Koska konttori viitenä viime vuonna on jatkuvasti laajentanut työ- ja rakennepiirustusten tarkastusta samoin kuin työpajoilla suoritettua valvontaa, olisi taksan korottaminen hyvin perusteltu.

Vaativattoman laboratorion perustamisen jälkeen rakennuskonttori voi uhrata entistä enemmän aikaa kaikissa suurehkoissa uudisrakennuksissa esiintyviin betoni- ja rautabetonitöihin käytettyjen aineiden tehokkaaseen tarkastukseen. Laboratorio teki myös mahdolliseksi muurauslaastin ja rakennuspaikoilta otetusta aineesta tehtyjen koekuutioiden tarkemman tutkimisen.

Rakennusaineita tutkittiin hiekan multahappopitoisuuden sekä käytetyn hiekan rakeiden suuruuden selvillesaamiseksi, minkä ohessa tehtiin kuormituskokeita sekä koe- että käyttökuutioilla.

Nämä laboratoriotyöt olivat tarkastajille hyvin tärkeitä ja konttorille suureksi avuksi sen pyrkiessä saamaan korkeamman tason vallitsevaksi myöskin rakennuspaikoilla käytettyjen rakennusaineiden alalla.

XI. Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunta.

Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan toiminnastaan vuonna 1930 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Toimikuntaan kuului vuoden varrella itseoikeutettuina jäseninä rakennustarkastaja H. Andersin, toimien samalla puheenjohtajana, kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila ja kaupunginarkkitehti G. Taucher sekä kaupunginvaltuuston vuodeksi valitsemat jäsenet professori O. Tarjanne, joka samalla toimi varapuheenjohtajana, ja työnvälitysneuvoja T. Uski. Sihteerinä toimi rahatoimikamarin notaari G. Brotherus. Toimikunnan itseoikeutettujen jäsenten ollessa estettyinä olivat avustava kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Aminoff ja avustava rakennustarkastaja A. Toivonen saapuvilla eräissä toimikunnan kokouksissa. Toimikunta kokoontui vuoden varrella 14 kertaa. Sen pöytäkirjain pykäläluku oli 135 ja lähetettyjen kirjelmien luku 18. Menojensa peittämiseksi oli toimikunnalla käytettävänään 25,800 markan suurinen menoarviomääräraha. Toimikunnan todelliset menot nousivat 7,095 markkaan.

Toimikunnan toiminta jatkui vuonna 1930 samoja suuntaviivoja noudattaen kuin aikaisemminkin. Vuoden kuluessa toimikunta tarkasti julkisivupiirustukset seuraaville tonteille 23 kivistä rakennettavaa uudisrakennusta varten: Albertinkadun n:o 5 korttelissa n:o 76, Aleksis Kivenkadun n:o 12 korttelissa n:o 360, Aleksanterinkadun n:o 10 korttelissa n:o 36, Porvoonkadun n:o 14 korttelissa n:o 373, Elimäenkadun n:ot 5 ja 15 korttelissa n:o 696, Elimäenkadun n:o 24 korttelissa n:o 693, Fleminginkadun n:o 12 korttelissa n:o 339, Franzéninkadun n:o 13 korttelissa n:o 345, Fredrikinkadun n:o 63 korttelissa n:o 162, Jääkärikadun n:o 13 korttelissa n:o 108, Kampinkadun n:o 7 korttelissa n:o 162, Pikku Robertinkadun n:ot 8—10 korttelissa n:o 52, Pitkäsillanrannan n:o 11 korttelissa n:o 297, Mechelininkadun n:o 10 korttelissa n:o 420, Pohj. Rautatiekadun n:o 9 korttelissa n:o 402, Uudenmaankadun n:o 31 korttelissa n:o 91, Puistokadun n:o 6 b korttelissa n:o 135, Punaisen ristinkujan n:ot 2—4 korttelissa n:o 479 b, Töölönkadun n:ot 26 ja 28 korttelissa n:o 463 sekä Työpajakadun n:ot 3 ja 5 korttelissa n:o 282. Suuri joukko piirustuksia hyväksyttiin lopullisesti vasta sen jälkeen kun niihin oli tehty toimikunnan vaatimat erinäiset muutokset. Tämän lisäksi toimikunta tarkasti vielä joukon piirustuksia rakennus- ja julkisivumuutoksia, lisärakennuksia, bensiiniasemia, vajoja, reklaamilaitteita y. m. varten.

Yleiset julkisivukaaviot toimikunta vahvisti seuraaville kortteleille ja yksityisille tonteille: korttelille n:o 331, Urheilukadun tonteille n:ot 28, 30 ja 38 korttelissa n:o 522, Töölöntorinkadun tonteille n:ot 1, 3, 5, 7 ja 9 sekä Pohj. Hesperiankadun tontille n:o 13 korttelissa n:o 463.

XII. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan vuodelta 1930 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Majoituslautakuntaan kuului vuonna 1930 everstiluutnantti I. Lydman puheenjohtajana, everstiluutnantti W. Calamnius varapuheenjohtajana ja uunityöntekijä K. Järvinen sekä varajäsenet johtaja C. Neovius ja herra A. Uusitalo. Pöytäkirjan lautakunnan kokouksissa laati puheenjohtaja Lydman.

Vuoden 1930 kuluessa majoituslautakunta ei välittänyt mitään sotaväen majoitusta.

Kesäkuun 30 p:nä 1919 sotaväen majoituksesta annetun lain 54 §:n mukaan majoituslautakunta laati puolivuositain yksityiskohtaisen luettelon tämän lain edellyttämistä kaupungin menoista ja lähetti mainitun luettelon määräaikana majoitusasiamiehelle. Kaupunginvaltuustolle lähetettiin yhteenveto lautakunnan menoista edelliseltä vuodelta.

Lautakunnan hoidossa edelleen olevasta irtaimistosta säilytettiin osa lautakunnan Sofiankadun 1:ssä sijaitsevassa virkahuoneistossa ja osa eräässä ullakkokomerossa Pohj. Makasiinikadun 2:ssa. Muu irtaimisto, joka aikaisemmin on ollut lautakunnan hoidettavana, siirrettiin kesäkuun 16 p:nä 1920 kaupungin varastopihaan.

Vuonna 1930 saapui lautakunnalle kaupunginvaltuustolta 2, rahatoimikamarilta 14, rahatoimikonttorilta 4 ja maistraatilta 3, eli yhteensä 23 kirjelmää ja lähetettä. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 33.

Majoituslautakunnan kaupungille aiheuttamat menot nousivat 2,840 markkaan.

Ehdotus lautakunnan meno- ja tuloarvioksi vuodeksi 1931 perusteluineen lähetettiin rahatoimikamarille kesäkuun 5 p:nä.

XIII. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan kertomus vuodelta 1930 oli seuraava:

Vuoden 1929 lopussa oli hallintoneuvos P. A. Rikberg erovuorossa, mutta koska kaupunginvaltuusto valitsi hänet uudelleen vuosiksi 1930—33 kuului holhouslautakuntaan vuonna 1930 hän ja edelliseltä vuodelta jäljellä olevat puheenjohtaja esittelijäneuvos K. Th. Modeen sekä jäsenet, varatuomari N. A. Lahtinen ja esittelijäneuvos I. V. Groundstroem. Lautakunnan sihteerinä toimi nuorempi oikeusneuvosmies K. A. Kaira.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 47 kertaa. Säännönmukaiset kokoukset pidettiin jokaisena tiistaina tahi, jos silloin oli pyhäpäivä, seuraavana arkipäivänä, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokoukset pidettiin ainoastaan kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina.

Vuoden kuluessa lautakunta käsitteli 589 pöytäkirjaan merkittyä asiaa; lautakunnan vuoden aikana tarkastamien holhoustilien luku oli 607. Sen ohessa lautakunta antoi pyynnöstä holhoojille ja kasvattajille holhunalaisten asiain hoitoa koskevia suullisia neuvoja ja tietoja.

Lautakunnan holhouskirjan kappaleeseen oli vuoden 1930 alussa merkittynä 843 holhoustointa, joista 487 perustui määräykseen ja 356 oli lainmääräämiä holhoustoimia sekä 159 uskotunmiehen tointa. Vuoden kuluessa tuli holhouskirjaan uusia holhous- ja uskotunmiehen toimia 146 ja poistettiin 117. Näin ollen oli lautakunnan holhouskirjan kappaleessa 1930 vuoden lopulla kaikkiaan 878 holhoustointa, joista 534 perustui määräykseen ja 344 oli lakimääräistä sekä 153 uskotunmiehen tointa.

Uuden avioliittolainsäädännön kautta, joka astui voimaan 1930 vuoden alussa laajentui holhouslautakunnan toimintapiiri sikäli, että lautakunnalle siirrettiin papistolle aikaisemmin kuulunut velvollisuus valvoa, että laillinen pesänositus toimitetaan kun leski, jolla on alaikäisiä lapsia, menee uuteen avioliittoon.

XIV. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1930¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 11 p:nä 1929 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1930 rouva M. Schultz-Cajander, varatuomari S. Ilmanen, vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, varatuomari S. T. Mannermaa ja hovioikeudenauskultantti A. Salo. Näistä johtokunta valitsi sittemmin puheenjohtajakseen oikeusneuvosmies Leopoldin ja varapuheenjohtajakseen varatuomari Mannermaan.

Oikeusaputoimiston johtokunnalla oli vuoden 1930 varrella kaikkiaan viisi kokousta, joissa käsiteltiin etupäässä juoksevia asioita. Toimistoon perustettu kanslia-apulaisen toimi täytettiin tammikuun 30 p:nä valitsemalla siihen neiti G. Appelqvist, joka helmikuun 1 p:nä ryhtyi tointaan hoitamaan.

Oikeusavustajan virkaa hoiti varatuomari N. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan tointa taasen varatuomari Y. J. E. Hämesalo. Vakinaisten viranpitäjän kesäloman aikana toimivat viransijaisina varatuomari E. Ervasti ja hovioikeudenauskultantti O. Rautia.

Oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1929 oli 130,445 markkaa, oli kyseessäolevana vuonna 148,265 markkaa. Nousu johtuu yllämainitun viran perustamisesta.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella kuten ennenkin toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan käytti kahdessa asiassa. Myöskin Oslon ja Hälsingborgin vastaava toimisto on vuoden kuluessa kerran kääntynyt toimiston puoleen. Sitä paitsi on oltu molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta entiseen tapaan. Toimistossa käyneiden luku lisääntyi edelliseen vuoteen verraten huomattavasti, mistä oli seurauksena asioiden luvun lisäännys. Tämä johtuu osittain vallitsevasta taloudellisesta lamakaudesta. Alempana olevat numerotiedot osoittavat lähemmin toimiston toimintaa.

Käyntien luku oli vuoden aikana 8,771; niitten luvun ollessa vuonna 1929 8,541, vuonna 1928 6,958, vuonna 1927 6,823 ja vuonna 1926 6,264.

Eri kuukausien osalle jakautuivat käynnit seuraavasti:

Tammikuu (25 päivää)	862	Heinäkuu (27 päivää)	650
Helmikuu (24 »)	811	Elokuu (26 »)	775
Maaliskuu (25 »)	704	Syyskuu (26 »)	732
Huhtikuu (24 »)	710	Lokakuu (27 »)	804
Toukokuu (26 »)	687	Marraskuu (25 »)	697
Kesäkuu (24 »)	719	Joulukuu (23 »)	620

Yhteensä (302 päivää) 8,771

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tässä julkaistu.

Kuten ylläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 302 päivää. Käyntien luku päivää kohti oli siis keskimäärin 29.0, niiden ollessa 28.2 v. 1929 ja 22.7 v. 1928.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 70, vähin 2.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat asioitten luvun ja asiakkaitten säädyn, sukupuolen, ammatin y. m., tällöin on otettu huomioon ainoastaan ne asiat, joissa toimisto on ryhtynyt oikeudenkäyntiin tai kirjallisiin tehtäviin tai pidempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 1,285, joista 1,245 oli kertomusvuonna tulleita ja 40 edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1,537, niistä hakukirjoja 667.

Säätynsä ja ammatinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittäytyvät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia ja leskiä	—	470	470	Työnjohtajia	3	—	3
Palvelijattaria	—	207	207	Kirjansitojia	1	2	3
Työläisiä	136	64	200	Isännöitsijöitä	—	3	3
Ompelijattaria	—	45	45	Lämmittäjiä	3	—	3
Kauppa-apulaisia	1	31	32	Oppipoikia	3	—	3
Tarjoilijattaria	—	28	28	Koneenkäyttäjiä	3	—	3
Keittäjättäriä	—	26	26	Musiikkereja	3	—	3
Puuseppiä	21	—	21	Poliiseja	3	—	3
Autonkuljettajia	19	—	19	Kylvettäjiä	—	2	2
Maalareita	19	—	19	Vääpeleitä	2	—	2
Siivoojattaria	—	19	19	Kipsityöntekijöitä ..	2	—	2
Monttöörejä	12	—	12	Kauppamatkustajia ..	2	—	2
Partureita	2	8	10	Konepainajia	2	—	2
Käskyläisiä	5	4	9	Modisteja	—	2	2
Yövahteja	8	—	8	Koululaisia	2	—	2
Seppiä	8	—	8	Suutareita	2	—	2
Silittäjiä	—	8	8	Vahtimestareita	2	—	2
Astianpesijöitä	—	7	7	Ajureita	2	—	2
Kähertäjiä	—	7	7	Kantaja	1	—	1
Konttoriapulaisia	3	3	6	Koristetaitelija	1	—	1
Kutojia	—	6	6	Hissipoika	1	—	1
Leipureja	1	4	5	Oikolukija	—	1	1
Kauppiaita	2	3	5	Kersantti	1	—	1
Kassanhoitajia	—	4	4	Räätäli	1	—	1
Talonmiehiä	4	—	4	Sotilas	1	—	1
Varastomiehiä	4	—	4	Asemamies	1	—	1
Muurareita	4	—	4	Sähköttäjä	1	—	1
Raitiovaununkonduktöörejä	1	3	4	Pesijätär	—	1	1
Verhoilijoita	4	—	4	Vaihdemies	1	—	1
				Muita	—	18	18
				Yhteensä	298	976	1,274

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittäytyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perintöoikeut. kuuluv. asioita	34
Vuokraahtavia	45	Testamenttioikeuteen kuulu- via asioita	7
Työ- ja palkkariitoja ..	524	Yleisiä veroja koskevia asioita	35
Muita saamisoikeuksia ..	75	Holhousasioita	3
Esineoikeuteen kuuluv. asioita	15	Vähäpätöisiä rikosasioita	8
Perheoikeuteen kuuluv. asioita:		Sotilasavustuksia	118
Avioliittoriitoja	30	Tapaturma-asioita	5
Avioeroja	128	Toimeksiantoja	10
Pesäeroja	12	Erinäisiä tiedusteluja hake- muksia, valituksia y. m...	136
Perheen elatus	99		
Aviottomain lasten elatus	1		
		Yhteensä	1,285

Vireille pannaista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1,207, kuten alempana olevista luvuista näkyy:

Sopimalla ratkaistu	448	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut loppuun	87
Oikeudenkäynnillä ratkaistu ..	230		
Erin. syistä jätetty sillensä ..	148		
Annettu eri viranomaisille ..	294		
		Yhteensä	1,207

Allamainituille eri viranomaisille jätettiin kaikkiaan 296 asiaa, joista 294 vuoden kuluessa lopullisesti ratkaistiin. Näihin ei sisälly Helsingin raastuvan-oikeuteen ja muualle otettuja haasteita.

Valtioneuvosto	29	Helsingin kaupungin köyhäinhuolto- lautakunta	2
Valtiovarainministeriö	9	» » lastensuojelu- lautakunta	2
Oikeusministeriö	2	» » holhouslauta- kunta	1
Puolustusministeriö	2	» » verotuslauta- kunta	1
Kulkulaitosten ja yleisten töiden mi- nisteriö	1	» » perintöverotar- kastuslautakunta	1
Presidentti	7	» » tutkijalauta- kunta	4
Korkein oikeus	9	» pitäjän köyhäinhuoltolauta- kunta	1
Korkein hallinto-oikeus	13	Kutsuntatoimistoja	5
Turun hovioikeus	5	Uudenmaanlänin lääninkonttori ..	2
Uudenmaan läänin maaherra	125	Siviilirahaston leski- ja orpokassa ..	1
Kuopion läänin maaherra	1	Rautatiehallitus	1
Viipurin läänin maaherra	1	Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön johtokunta	1
Oulun läänin maaherra	1	Jääkäriliiton johtokunta	1
Yleisten rakennusten ylihallitus	1		
Porvoon tuomiokapituli	6		
Tampereen tuomiokapituli	12		
Helsingin kaupungin maistraatti	9		
» kaupunginvaltuusto	1		
» kaupungin raastuvanoikeus	21		
» kaupungin rahatoimikamari	18		
		Yhteensä	296

Se seikka, että 148 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina, siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 37 yllämainittua juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille tälläisessä raastuvanoikeudessa.

Vuoden kuluessa pantiin alulle 361 oikeusjuttua, joista 230 lopullisesti ratkaistiin; näistä voitettiin 225 ja hävitettiin 5, viimeksimainituista toimisto ajoi 1 tapauksessa vastapuoleen asiaa.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 450 kertaa 179 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 302:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.

XV. Sosialilautakunta.

Sosiaalilautakunnan kertomus vuodelta 1930 oli seuraava:

Sosiaalilautakunnan kokoonpano, jaostot, virkailijat y. m. Lautakunnan puheenjohtajana toimi vuonna 1930 kunnallisen keskustoimiston johtaja Y. Harvia, varapuheenjohtajana toimittaja M. Paasivuori sekä jäseninä arkki-tehti S. Lagerborg-Stenius, toimittaja V. J. Meltti, taloudenhoitaja H. Moisio, kirjelijättelijä P. Rahikainen ja arkkitehti M. Välikangas.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston puheenjohtajana oli herra Paasivuori, jäseninä rouva Lagerborg-Stenius ja herra Rahikainen sekä varajäseninä herrat Meltti ja Välikangas.

Tontinvuokrajaostossa oli puheenjohtajana herra Harvia, jäseninä herrat Moisio ja Välikangas sekä varajäseninä rouva Lagerborg-Stenius ja herra Rahikainen.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallinto-jaostoon kuului herra Välikangas puheenjohtajana, herrat Meltti ja Moisio jäseninä sekä herrat Harvia ja Paasivuori varajäseninä.

Kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan puheenjohtajana toimi tarkastajatar M. Sillanpää, jäseninä rouvat H. Gebhard, S. Lagerborg-Stenius ja A. Suominen sekä kansakoulunopettajatar M. Hannula, viimeksi mainittu kuitenkin ainoastaan lokakuun 24 p:ään, jolloin hänelle myönnettiin anomansa vapautus tästä tehtävästä. Hänen jälkeensä tuli lokakuun 31 p:nä jäseneksi rouva H. Brander. Siirtolapuutarhapalstoja koskevissa vuokrasopimuksissa edellytetyn sovintolautakunnan jäseniksi johtokunta valitsi rakennusmestari A. Hasarin, rouva S. Lagerborg-Steniuksen ja puutarhuri A. Lännpään.

Sosiaalilautakunnan edustajana Helsingin ammatillisen keskusneuvoston työttömyyskomiteassa oli toimittaja A. Aalto.

Lautakunnan ja sen jaostojen sihteerinä toimi arkkitehti A. Eriksson ja avustavana sihteerinä filosofianmaisteri A. G. Waronen, joka samalla oli kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan sihteerinä. Herra Waronen erosi elokuun 31 p:nä toimestaan, joka sen jälkeen jätettiin täyttämättä ja tammikuun 1 p:nä 1931 lakkautettiin. Kanslistintointa hoiti neiti H. Helkeniemi. Vahtimestarina oli V. Sippola.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijänä toimi herra G. V. Karhu-maa ja emännöitsijänä rouva L. K. Lehtonen. Omakotialueiden rakennus-toimintaa valvoi arkkitehti U. Moberg. Kotitalousneuvojina toimivat opet-tajattaret I. Grotenfelt, E. Koch ja K. Olsoni, viimeksi mainittu kuitenkin ainoastaan maaliskuun 31 p:ään, jolloin hänelle anomuksestaan myönnettiin ero toimestaan ja hänen seuraajakseen tuli talousopettajatar A. Salonen. Virkavapaina olivat tammikuun 15 p:stä maaliskuun 31 p:ään neiti Olsoni,

sijaisenaan neiti E. Sore, ja huhtikuun 1 p:stä 15:nteen neiti Salonen, sijaisenaan niinikään neiti Sore. Kumpulän siirtolapuutarhan puutarhurina oli herra T. Kulo.

Lautakunta ja sen jaostot kokoontuivat kertomusvuonna yhteensä 67 kertaa, nimittäin sosialilautakunta 17, tontinvuokrajaosto 18, yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaosto 15, kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto 4 sekä kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunta 13 kertaa. Näissä kokouksissa laadittujen pöytäkirjain pykäläluku oli yhteensä 369, nimittäin äskeisessä järjestyksessä 114, 101, 67, 17 ja 70.

Lähetettyjen kirjelmäin lukumäärä oli 432 oltuaan vuonna 1929 615 ja vuonna 1928 418.

Sihteeri Eriksson hyväksyi sosialilautakunnan valtuuttamana kaikki lautakunnan ja sen alaisten elimien maksettavaksi asetetut laskut ja maksu-määräykset.

Asunto-osakeyhtiöitten heikko taloudellinen asema. Lautakunnan toimeksiannosta sihteeri hankki tietoja asunto-osakeyhtiöistä, joiden rakennusyritykset olivat valmistuneet vuosina 1928 ja 1929, saadakseen selvitetyn, oliko niiden taloudellinen asema mahdollisesti sellainen, että lautakunnan oli pakko puuttua asiaan valvoakseen vähävaraisten osakkeenomistajain etuja. Selonteko toimitetusta tutkimuksesta lähetettiin sosialiministeriölle, joka kuitenkin halusi sen täydennykseksi saada tietoja myöskin vuonna 1927 valmistuneista yhtiötaloista. Tämän johdosta pantiin toimeen uusi tutkimus, joka käsitti kaikkiaan 173 asunto-osakeyhtiötä. Tällöin havaittiin, että 63 yhtiön asema oli ilmeisesti vankka. Samaan ryhmään katsottiin voitavan sijoittaa myöskin 53 muuta yhtiötä, joilla oli Asuntohypoteekkipankin lainat. 6 yhtiön asemaa, ei tarkasti tutkittu, koska niiden osake-enemmistö oli niiden perustajain hallussa, eikä myöskään 16 pääasiallisesti vuokrataloja omistavan yhtiön asemaa. 12 yhtiötä näytti toistaiseksi, joskin vaikeuksin, tulevan toimeen, ja 4 yhtiötä kieltäytyi antamasta tietoja. Jäljelle jäävät 19 yhtiötä olivat vaikeassa asemassa, joka aiheutui siitä, ettei rakennussuunnitelmia ollut laadittu riittävän huolellisesti, mikä oli aiheuttanut runsaita lisäkuluja; että yhtiöitten taloutta rakennusaikana oli hoidettu huonosti; että rakennustyön valvonta oli ollut vaillinaista; että hankinnat olivat olleet epäselvät hankkijain ollessa yhtiön osakkaita ja siten saadessa määrätä hankintaehdot; sekä että osakkaiden oma heikko taloudellinen asema oli pakottanut heidät käyttämään hyväkseen kallista luottoa, joka oli pahasti rasittanut kiinteistöä. Myöskin tonttien hinnat olivat näissä tapauksissa olleet liian korkeat, osaksi koska oli myönnetty liian suuria välitysprovisioita, osaksi koska tontteja oli yliarvioitu. Joissakin tapauksissa muutamat yhtiöiden perustajista eivät olleet voineet suorittaa maksujaan, jolloin osa yhtiön osakepääomaa oli jäänyt maksamatta ja vastaavat osakkeet sijoittamatta ja yhtiön oli ollut pakko peittää vajaus lainoilla. Myöskin vuokratappiot olivat huonontaneet yhtiöiden asemaa. Edelleen yhtiövuokra liian toiveikkaiden kannattavuuslaskelmain nojalla usein oli alussa vahvistettu liian pieneksi. Runsain määrin oli yhtiöiden ollut pakko turvautua yksityisiltä saatuun luottoon, josta ne maksoivat korkoa 10—14 %:n mukaan.

Socialilautakunta piti puolestaan ajateltavissa olevista avustustoimenpiteistä tärkeimpänä, että Asuntohypoteekkipankki myönsi heikoille yhtiöille luottoa 55 %:iin niiden omistamain kiinteistöjen lainoitusarvosta, ja antoi tätä koskevan esityksen pankille. Sitäpaitsi tulisi eräiden yhtiöiden saada lainoja yleisistä varoista, kaupungin tai valtion, aina 80 %:iin asti edellä maini-

tusta arvosta. Joka tapauksessa olisi näiden yhtiöiden talous järjestettävä uudelleen ja joissakin tapauksissa osakkailta vaadittava lisämaksuja.

Vallilan työväentalo osakeyhtiö oli anonut, että sen Vallilan korttelissa n:o 549 sijaitsevan tontin n:o 27 vuokramaksu joko kokonaan poistettaisiin tai alennettaisiin mahdollisimman pieneksi. Rahatoimikamarille tästä anomuksesta antamassaan lausunnossa lautakunta ehdotti, että kyseistä maksua ensimmäisen vuokratukauden ajaksi eli vuoteen 1937, alennettaisiin 50 %, minkä jälkeen se taas nousisi alkuperäisesti vahvistettuun määrään.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3. Rahatoimikamarille antamassaan lausunnossa sosialilautakunta puolsi Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 3:n anomusta, että yhtiö puoleksi vuodeksi, lukien tammikuun 1 p:stä 1931, saisi keskeyttää vuokralaisten suoritettavien lyhennysmaksujen kannon.

Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1. Marraskuun 26 p:nä 1929 rahatoimikamari puolestaan hyväksyi Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1:n sääntöjen muutosehdotuksen.

Asunto-osuuskunta Käpy r. l. Sosialilautakunta hyväksyi puolestaan Asunto-osuuskunta Käpy r. l. nimisen osuuskunnan sääntöjen muutosehdotuksen.

Omakotirakentajain ahdinkotila. Rahatoimikamarin tiedusteltua, oliko pula-aika saattanut omakotirakentajia taloudelliseen ahdinkoon ja katsoiko sosialilautakunta, että kaupungin olisi ryhdyttävä avustustoimenpiteisiin, lautakunta maaliskuun 6 p:nä lähetti selonteon kaupungin omakotialueiden vuokraajain keskuudessa vallitsevasta taloudellisesta tilanteesta. Tässä selonteossa tuotiin esiin, että valmiita omakotiyrityksiä oli Toukolassa 108, Käpylässä 125 ja Kumpulassa 79, yhteensä 312. Ensimmäinen omakoti rakennettiin vuonna 1922 Toukolaan. Kaikista yrityksistä oli 16 eli n. 5 % myyty pakkohuutokaupalla, nimittäin vuonna 1926 2, vuonna 1927 1, vuonna 1928 6, vuonna 1929 2 ja vuoden 1930 kahtena ensimmäisenä kuukautena 5. Taloudellisen romahduksen syynä oli miltei aina ollut vuokraajan huolimattomuus ja järjestelykyvyn puute eikä kaupungilla ollut ollut mitään syytä ryhtyä asianomaisia avustamaan. Toisin oli sensijaan suhtauduttava niihin kunnollisiin ja huolellisiin omakotirakentajiin, jotka työttömyyden ja kalliin ajan vuoksi olivat joutuneet vaikeuksiin. Tähän ryhmään kuuluu ensi sijassa Kumpulaan omakotirakentajia, joiden talot äskettäin olivat valmistuneet ja joilla sen vuoksi oli maksamattomia rakennuslainoja ja niiden lisäksi vekseleitä ja lyhytaikaista pankkiluottoa. Toistaiseksi he olivat suoriutuneet, mutta jos lamakautta jatkui, vaikeutui heidän asemansa, ja silloin oli suotavaa, että kaupunki ryhtyi heitä avustamaan. Tämä tapahtuisi parhaiten siten, että kaupunki suostuisi postponoimaan lainaansa ensisijaisen luoton lisäämistä varten ja että kaupunki myöntäisi asianomaisille pienemmän lisälainan. 57 tapauksessa myönnyttiin sittemmin mainittuun postponoimiseen n. 3,000 markkaan huonetta kohti ja 31 tapauksessa myönnettiin sitäpaitsi lisälainoja, korkeintaan 2,000 markkaa huonetta kohti.

Karstulantien työväenasunnot. Lautakunta hyväksyi rakennuskonttorin esittämän ehdotuksen, että Karstulantien varrella olevien kunnallisten työväenasuntojen ja Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4:n kiinteistön välille rakennettaisiin muuri ja ensiksi mainitun asuntoryhmän pohjoispäähän Rautalammentielle vievät portaat samoin kuin että sopiva osa pihamasta varattaisiin lastensuojeluliiton äitienkodin lasten virkistyspaikaksi, mikä kaikki kustannettaisiin Karstulantien työväenasuntojen pihamaan

tasoittamista varten myönnetyllä 300,000 markan suuruisella määrärahalta.

Tarkastuskäynti. Helmikuun 8 p:nä lautakunta tarkasti Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4 nimisen yhtiön uudisrakennuksen sekä Karstulantien työväenasuntojen pihamaan.

Kesävirkistyspaikat. Lautakunta teki retken Degeröhön tutkiakseen voitaisiinko sikäläisiltä rantakallioilta varata sopivia kesävirkistyspalstoja kaupungin asukkaille.

Kaupungin tonttien luovutusmuoto. Rahatoimikamarille antamassaan lausunnossa kaupunginvaltuutetun, veturinkuljettaja F. B. Gröndahlin, tekevästä ehdotuksesta, että kaupungin tontit luovutettaisiin yksinomaan vuokralle määrääjäksi, paitsi joissakin poikkeustapauksissa, joista valtuusto kulloinkin erikseen päättäisi, sosialilautakunta ehdotti, ettei aloite aiheuttaisi mitään toimenpidettä valtuuston taholta.

Määräraha rakennustoiminnan edistämiseksi. Lautakunta ehdotti, että vuoden 1931 talousarvioon merkittäisiin 1,600,000 markkaa kuoletuslainoiksi yleishyödyllisille asunto-osakeyhtiöille ja 1,000,000 markkaa yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston kartuttamiseksi.

Eräiden yhtiöiden tilien tarkastus. Tilintarkastaja Y. Wahlroos antoi laskun toimittamistaan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston lainoittamien yhtiöiden tilintarkastuksista. Lainasopimuksiin sisältyvien määräysten mukaisesti lautakunta neuvoi häntä perimään korvauksensa suoraan lainanottajilta, mutta päätti samalla ryhtyä toimenpiteisiin, jotta kyseiset tilintarkastukset vastedes tulisivat maksuttomiksi.

Kotitalousopetuksen laajentaminen. Helsinginkadun varrella sijaitsevassa suomenkielisen työväenopiston talossa oli kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan toimesta sekä pantu toimeen ruuanlaitto- ja käsityökurseja että myöskin pidetty esitelmiä kodinhoidosta. Tämän toiminnan osakseen saama harrastus oli kuitenkin niin suuri ja ilmoittautuneita osanottajia niin runsaasti, ettei koulukeittiön tila riittänyt, vaan käsityökurssit oli ollut siirrettävä eräeseen työväenopistolle varattuun huoneeseen. Koska oli epävarmaa, miten kauan opisto voi tulla toimeen ilman tätä huonetta ja koska kodinhoitokurssien osanottajamäärä yhä lisääntyi, sosialilautakunta piti suotavana, että kotitalousjohtokunta saisi käytettäväkseen oman huoneiston, ja anoi toukokuun 28:nä päivätyssä kirjelmässä kaupunginvaltuustolta, että kotitalouskurseja vuonna 1931 pantaisiin toimeen Vallilassa; että Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4 nimisen yhtiön talon alimmasta kerroksesta varattaisiin huoneisto tähän tarkoitukseen; että puheena oleva neuvontatoiminta uskottaisiin kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan järjestettäväksi ja hoidettavaksi; että tarpeellisten lisätyövoimain palkkaamiseksi myönnettäisiin 50,000 markkaa; että 52,300 markan suuruinen määräraha myönnettäisiin huoneiston vuokran suorittamiseen; että 20,000 markkaa myönnettäisiin muiden kotitalousneuvonnasta aiheutuvien menojen peittämiseen; sekä että 60,438 markkaa myönnettäisiin perustamiskustannuksiin. Kaupunginvaltuusto hyväksyi tämän ehdotuksen kesäkuun 18 p:nä siten muutettuna, että kyseistä huoneistoa ei vuokrattaisi, vaan että kaupunki hankkisi sen käytettäväkseen lunastamalla vastaavan määrän yhtiön osakkeita. Lokakuun 29 p:nä valtuusto myönsi kyseistä opetusta varten myönnettyyn määrärahaan tarpeen vaatiman lisäyksen, 21,900 markkaa.

Tarkastajatar M. Sillanpään ja isännöitsijä G. Karhumaan ehdotettua, että Vallilaan järjestettäisiin kotitalousopetusta tytöille, mihin tarkoitukseen

olisi luovutettava eräs koulukeittiön yhteydessä oleva huone, lautakunta päätti antaa kysymyksen kotitalousjohtokunnan tarkemmin valmisteltavaksi. Johtokunnan sittemmin antaman ehdotuksen mukaisesti annettiin Vallilan työväenasuntojen emännöitsijälle tehtäväksi vuoden loppuun asti johtaa edellä mainittua toimintaa johtokunnan antamien ohjeiden mukaisesti.

Kotitalousjohtokunnan uudestaanjärjestely. Kaupunginvaltuuston syyskuun 17 p:nä päätettyä, että kotitaloustoimintaa koskevat asiat uskottaisiin sosiali- ja opetusasiain johtajalle, sosialilautakunta ehdotti, että asetettaisiin lautakunta kyseistä toimintaa johtamaan ja lähetti samalla ehdotuksen sen johtosäännöksi. Tämän mukaan kotitalouslautakunta saisi hoitaakseen myöskin Vallilan kunnallisten työväenasuntojen tyttöjen keskuudessa harjoitetun kerhotoiminnan, ja emännöitsijäntoimi, jonka haltijan pääasiallisena tehtävänä mainittu toiminta oli ollut, olisi senvuoksi lakkautettava ja sen sijaan perustettava yksi kotitalousneuvojatoimi lisää ja molemmat aikaisemmat neuvojat samalla siirrettävä kotitalousjohtokunnan palveluksesta kotitalouslautakunnan palvelukseen.

Siirtolapuutarhat. Sosialilautakunta päätti merkitä vuoden 1931 talousarvioehdotukseensa määrärahan juhla- ja näyttelyrakennuksen teettämiseksi Kumpulän siirtolapuutarhaan. Edelleen lautakunta puolsi Korpaksen —Ruskeasuon puutarhanviljelijäin anomusta, että sikäläisen siirtolapuutarhan ojankaivuutöitä varten myönnettäisiin 12,000 markan määräraha.

Sihteeri Erikssonin ja neuvoja Kochin laatima Kulosaaren tilan maalle perustettavan siirtolapuutarhan suunnitelma hyväksyttiin pääkohdittain ja rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastoa kehoitettiin laatimaan lopullinen ehdotus ottaen huomioon, että palstain pinta-alaa oli supistettava, jotta niiden lukumäärä lisääntyisi. Osaston sittemmin laatima ehdotus lähetettiin rahatoimikamarin hyväksyttäväksi.

Puutarhakurssien järjestäminen työttömille naisille. Naisten työtuvat lähettivät toukokuun 28 p:nä ehdotuksen, joka koski puutarhakurssien järjestämistä työttömille naisille, ja lautakunta päätti siitä antamassaan lausunnossa rahatoimikamarille huomauttaa, että ehdotettu toimintamuoto tosin oli varsin sopiva, mutta että katsoen siihen, että kevät jo oli pitkälle kulunut ja ehdotus liian laaja, kuluvana vuonna olisi tyydyttävä ainoastaan varaamaan kyseisille työttömille perunapalstoja, jotka jaettaisiin heille työtuvan toimesta.

Yleishyödyllisille yrityksille myönnetyt avustukset. Yleishyödyllisten yritysten avustummäärärahasta kaupunginvaltuusto myönsi seuraavat avustukset alla mainituille yhdistyksille, joiden toimintaa sosialilautakunta valvoi: Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle 20,000 markkaa, Suomen merimieslähetysseuralle 20,000 markkaa, Helsingin sosialidemokraattisen naisyhdistyksen kesäsiirtolatoimikunnalle 25,000 markkaa, Valkonauhayhdistykselle 15,000 markkaa, Keski-Helsingin valkonauhayhdistykselle 3,000 markkaa, Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle 10,000 markkaa, yhdistykselle Helsingfors svenska Marthaförening 5,000 markkaa, Helsingin suomalaiselle Marttayhdistykselle 10,000 markkaa, Heikkokuuloisten suojaamisyhdistykselle 2,000 markkaa, Helsingin kuuromykkäyhdistykselle 1,000 markkaa, yhdistykselle Sokeain ystävät 5,000 markkaa, Helsingin sokeainyhdistykselle 20,000 markkaa ja Teollisuusseutujen evankelioimis seuralle 30,000 markkaa. Kaupunginvaltuuston edellä mainittu päätös tehtiin täydellisesti sosialilautakunnan ehdotuksen mukaisesti, paitsi että Helsingin sosialidemokraattisen naisyhdistyksen määräraha korotettiin ehdotetusta 20,000 markan määrästä 25,000 markkaan ja että Helsingin kirjatyöntekijäin yhdistys, jolle lautakunta oli

ehdottanut myönnettäväksi 5,000 markan suuruisen avustuksen, jätettiin avustuksetta, koska valtuusto ei katsonut tämän yhdistyksen, jonka jäsenistö rajoittui määrätyn ammatin harjoittajiin, toimivan yleishyödyllisin tarkoituksin.

Lautakunta ei puolestaan voinut puoltaa Sokeain käsityö- ja kauppayhdistyksen esittämää anomusta saada 25,000 markan suuruisen apuraha, koska ei katsottu olevan syytä avustaa vasta perustettua yhdistystä, joka ei vielä voinut esittää mitään tuloksia toiminnastaan. Samaten lautakunta ehdotti Kristillis-yhteiskunnallisen keskuslähetyksen sekä Suomen vankeusyhdistyksen avustusanomukset evättäviksi, edellisessä tapauksessa, koska anomus oli esitetty liian myöhään, ja jälkimmäisessä tapauksessa, koska yhdistys nautti avustusta valtion varoista eikä ollut riippuvainen kaupungin avustuksesta.

Talouuskoulun perustaminen Vallilaan. Sosialilautakunta ehdotti evättäväksi neiti J. Elfvingin anomuksen, että kaupungin varoista myönnettäisiin 50,000 markan suuruisen avustus talousneuvonnan järjestämiseksi Vallilaan, koska kaupunki itse harjoitti samanlaista opetustoimintaa.

Avustuksen myöntäminen von Beckerin rahastosta. Yhdistyksen Sokeain ystävät anottua avustusta F. J. von Beckerin rahastosta ammattiopetuksen järjestämiseksi aikuisille sokeille henkilöille sosialilautakunta antamassaan lausunnossa huomautti, että olisi hankittava lainopillinen selvitys siitä, voitiinko von Beckerin rahaston korkovaroja käyttää aikuisten henkilöiden opetuksen kustantamiseen, ja ehdotti, että jos tämä katsottiin mahdolliseksi, edellä mainitulle yhdistykselle toistaiseksi myönnettäisiin työkoulujen voimassapitoon vuotuista avustusta 80 % rahaston korkovaroista, kuitenkin ehdoin, että yhdistys toisaalta hankki työkoulujen laajentamiseen tarvittavan rahamäärän, 300,000 markkaa.

Lisämääräraha. Lautakunta anoi rahatoimikamarilta tarpeen vaatimaa 1,000 markan suuruisia lisäystä tarverahoihinsa, ja tähän anomukseen myönnettiin.

Vuoden 1931 talousarvioehdotus. Lautakunnan sekä kotitalous- ja siirtola-putarhajohtokunnan vuoden 1931 talousarvioehdotukset hyväksyttiin syyskuun 10 p:nä.

Kiinteistölautakunnan ja kiinteistötoimiston johtosäännöt. Lokakuun 31 p:nä sosialilautakunta antoi lausunnon kaupunginvaltuuston asettaman komitean laatimista kiinteistölautakunnan ja kiinteistötoimiston johtosääntöehdotuksista.

Sosiaalilautakunnan toiminta vuosina 1913—30. Sihteerille annettiin tehtäväksi laatia selonteko sosialilautakunnan toiminnasta vuosina 1913—30.

Sosiaalilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto huolehti kuten aikaisemminkin isännöitsijän avustamana puheena olevain asuntojen valvonnasta ja niiden lähimmästä hallinnosta. Kertomusvuonna tyhjennettiin Hämeentien varrella sijaitsevassa lentoparakissa olleet asunnot, koska rahatoimikamari oli määrännyt nämä rakennukset purettaviksi. Muita muutoksia ei kertomusvuoden kuluessa sattunut.

Huoneistojen varaamiseksi eräille vesijohtolaitoksen ja rakennuskonttorin katuosaston työntekijöille sanottiin erinäisten Hietaniemenkadun työväenasuntojen vuokralaisten vuokrasopimukset irti. Samaten päätettiin irtisanoa 65 hyvässä taloudellisessa asemassa olevaa henkilöä muuttamaan Vallilan kunnallisista työväenasunnoista huoneiden hankkimiseksi köy-

hänhoitolautakunnan y. m. viranomaisten suosittelemille vähävaraisemmille perheille. Irtisanotuille tarjottiin asuntoja Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 4:n ennen pitkää valmistuvasta talosta. Isännöitsijä valtuutettiin köyhäinhoitolautakunnan ja asuntotarkastajan ehdotuksesta ottamaan uusia vuokralaisia ottaen huomioon, etteivät nämä saaneet olla vankeudella rangaistuja eivätkä sellaisia, jotka elämällään aiheuttivat häiriöitä, sekä peruuttamaan irtisanomisen, jos sen havaittiin aiheuttavan jollekulle entisistä vuokralaisista taloudellisia vaikeuksia. Sitäpaitsi isännöitsijä valtuutettiin sanomaan irti niiden vuokralaisten vuokrasopimukset, jotka eivät säädetyssä järjestyksessä maksaneet asuntojensa vuokraa.

Eräs Karstulantien asuntojen vuokralainen sanottiin irti, koska hän oli viettänyt huonoa elämää, ja hänen alaikäiset lapsensa annettiin lastensuojelulautakunnan huostaan.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kaikkien kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen ja huoneiden sekä niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä vuoden 1930 lopussa.

Työväenasunnot.	Huoneisto- jen luku.	Huoneiden luku.	Niissä asu- vien henki- löiden luku.	Keskimää- rin henki- löitä hu- netta kohti.
Hietaniemenkadun n:ot 5—23	106	121	228	1,9
Kristiinankadun n:o 16	39	42	150	3,6
Somerontien n:ot 4—18	155	160	590	3,7
Kangasalan tien n:ot 47—59	239	240	882	3,7
Karstulantie, kortt. n:ot 584—585 ..	330	496	1,534	3,1
Hämeentien n:o 107, ent. lentoasema	34	34	—	—
Sammatintien n:ot 9—11	48	72	218	3,0
Mäkeläntien n:ot 37—41	87	174	451	2,6
Yhteensä	1,038	1,339	4,053	3,0

Vuonna 1929 kunnallisissa työväenasunnoissa asui 4,228 henkilöä.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston hoidettavana oli myöskin Kumpulän siirtolapuutarhan puutarhurinasunto, joka sisälsi 4 huonetta ja jossa puutarhuri perheineen asui.

Menot ja tulot. Kuluvan vuoden menosääntöön kunnallisia työväenasuntoja varten merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavista numeroista:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkkaukset	271,040: —	269,140: —
Vuokra	46,620: —	46,620: —
Lämpö	6,000: —	5,885: 10
Valaistus	36,900: —	31,236: 90
Vedenkulutus	145,650: —	118,416: 90
Puhtaanapito	198,135: —	178,248: —
Sisäkorjaukset	307,800: —	307,256: 85
Palovakuutusmaksut	145,970: —	72,337: 45
Sekalaista	30,800: —	15,479: 40
Yhteensä	1,188,915: —	1,044,620: 60

Tulot oli arvioitu 3,464,580 markaksi, mutta niiden todellinen määrä supistui 3,373,362: 50 markkaan.

Sosiaalilautakunnan tontinvuokrajaosto huolehti kuten aikaisemminkin omakotialueiden lähimmästä valvonnasta sekä tontti- ja rakennusasiain valmistelusta. Jaosto antoi lausunnot 47 asiasta, joista 46 koski vuokraoikeuden siirtoa ja 1 vuokrasopimuksen purkamista. 1 tapauksessa lautakunta päätti varata tontin toistaiseksi ja 11 tapauksessa ehdottaa hyväksyttäväksi ja 1 tapauksessa hylättäväksi sille annettuja piirustuksia.

1 tapauksessa pidennettiin erään vuokratontin sallittua rakennusaikaa.

Kuten edellisenä vuonna myönnettiin työttömille kivityöntekijöille lupia kiven louhimiseen sellaisilla rakentamattomilla tonteilla, missä tämä haitatta kävi pänsä.

Eräät omakotialueiden vuokraajat anoivat vuokramaksujen ja lainakorjokojen suorittamisen lykkäystä, mutta jaosto päätti ehdottaa heidän anomuksensa evättäväksi.

Toukokuun 20 p:nä rahatoimikamari päätti, ettei leimaveroa tarvinnut maksaa omakotitonttien vuokraoikeuden siirrosta.

Sosiaalilautakunnan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaosto. Kertomusvuonna annettiin rahastosta 31 lisälainaa, joiden yhteenlaskettu määrä oli 339,000 markkaa. Useat vuokraajat anoivat saada kiinnittää kiinteistöihinsä uusia lainoja etuoikeuksin ennen rahastosta myönnettyjä lainoja, ja 57 tapauksessa jaosto katsoi voitansa puoltaa tällaisia anomuksia. Tällöin jaosto aina valvoi, että rahastosta myönnettyjen lainain asema postponeerauksen jälkeenkin oli rahastolle vahvistettujen sääntöjen ja lainaehto- jien mukainen.

Useitten tonttien siirtyessä uusille vuokraajille jaosto joutui käsittelemään kysymyksiä lainankin siirtymisestä. 23 tapauksessa uusi vuokraaja hyväksyttiin lainanottajaksi; tällaisten siirtyneiden lainain määrä oli yhteensä 648,000 markkaa. Toisaalta jaoston oli pakko sanoa irti kolme lainasopimusta, joiden lainain määrä oli yhteensä 76,000 markkaa, koska jaoston johtosäännöt ja lainaehdot estivät hyväksymästä uutta vuokraajaa lainanottajaksi, ja 4 lainaa, joiden yhteismäärä oli 120,000 markkaa, sai toistaiseksi jäädä kiinnitetyksi asianomaisiin kiinteistöihin, kuitenkin ainoastaan kuuden kuukauden irtisanomisajoin, jolloin tarkoituksena oli, että kyseiset lainat sanottaisiin irti, ellei tontteja luovutettu henkilöille, joille sääntöjen mukaan voitiin myöntää lainoja rahastosta.

Rahaston pääoma oli tammikuun 1 p:nä 1930 9,397,250 markkaa. Rahastosta myönnettyjen lainojen erääntymätön määrä oli joulukuun 31 p:nä 1930 9,056,590: 72 markkaa.

Kotitalous- ja siirtolapuutarhajaoston toiminta ¹⁾ jakautui kuten aikaisemminkin kahdelle linjalle ja kohdistui toisaalta kotitalousneuvontaan, toisaalta siirtolapuutarhain valvontaan. Kotitalousopetusta jatkettiin kertomusvuonna pääasiallisesti kurseja antamalla.

Johtokunta päätti vaatia tilityksen jokaisen kurssin tuloista ja menoista liitettäväksi johtokunnan pöytäkirjoihin.

Tammikuun 15 p:nä johtokunta päätti järjestää ruuanlaiton rinnakkaiskurssin ja ottaa sen johtajaksi talousopettajatar E. Leinosen, jolle tästä myönnettiin 100 markan palkkio kurssi-illalta.

Samana päivänä johtokunta päätti järjestää pesijäin kurssin, ja ottaa sen johtajaksi neiti H. Kankkusen, jonka tuli saada 75 markan maksu kerralta laskun mukaan.

¹⁾ Ks. myös s. 93* ja 94*.

Tammikuun 26 p:nä johtokunta päätti antaa neiti Kochille tehtäväksi ryhtyä pitämään puutarhanhoidon neuvontatilaisuuksia Käpylässä, Kumpulassa ja Toukolassa sekä anoa rahatoimikamarilta, että sikäläisistä kansakoulutaloista luovutettaisiin tähän tarkoitukseen sopivat huoneet.

Huhtikuun 2 p:nä johtokunta päätti järjestää kotitalouden rinnakkaiskurssin ja ottaa sen johtajattareksi neiti E. Soreen, jonka tuli saada tästä palkkioksi 100 markkaa kurssi-illalta.

Huhtikuun 2 p:nä hyväksyttiin periaatteellisesti Vallilaan järjestettävän kotitalousneuvonnan suunnitelma.

Vallilan kunnallisiin työväenasuntoihin oli toukokuun 31 p:ksi ja kesäkuun 1 p:ksi järjestetty kotitalousnäyttely, jossa kävi hyvin runsaasti yleisöä. Rouva Leinoselle, joka oli avustanut näyttelyä järjestettäessä ja myöskin toiminut siinä opastajana, myönnettiin tästä 375 markan suuruinen palkkio.

Koulukeittiö luovutettiin huhtikuun 10 ja 12 p:ksi aikakauslehti Kotieliedelle havainto-opetustilaisuuksien toimeenpanemista varten ja marraskuun 26 p:nä Kotitaloudelliselle työtehtötoimikunnalle työtehokilpailujen järjestämistä varten.

Koska emännöitsijä Lehtonen vuoden lopulla etupäässä tuli hoitamaan käsityönopetusta Vallilan kotitalouskerhossa otettiin neiti T. Holmberg marraskuun 25 p:nä toistaiseksi johtamaan sikäläistä kerhotoimintaa, kuitenkin rouva Lehtosen valvomana ja hänen vastuullaan. Neiti Holmberg sai palkkioksi 50 markkaa työillalta.

Käyttövaroistaan johtokunta myönsi 500 markan suuruisen määrärahan ammattikirjallisuuden ja aikakauskirjain hankkimiseksi koulukeittiöön. Kerhoihin hankittiin 50 suomalaista ja 10 ruotsalaista laulukirjaa. Työtarpeiden ostoon myönnettiin 1,000 markkaa ja sitäpaitsi päätettiin ostaa kirjakaappi, jos vain vuoden määräraha siihen riitti.

Johtokunnan anomuksesta rahatoimikamari myönsi 500 markan määrärahan Tampereelta saapuvien retkeilijöiden vastaanottoa varten.

Sosiaalilautakunnan kehoitettua johtokuntaa lähettämään edustajan Tukholmassa kesäkuun 17 ja 18 p:nä pidettävään toiseen kylpykongressiin johtokunta päätti valtuuttaa rouva H. Gebhardin edustamaan lautakuntaa kyseisessä tilaisuudessa.

Johtokunta päätti ehdottaa sosialilautakunnalle, että neuvojantoimet siirrettäisiin 8:nteen ja puutarhurintoimi 6 palkkaluokkaan.

Seuraavat luvut antavat yleiskatsauksen kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunnan toimintaan kertomusvuoden kuluessa:

Järjestettyjä kursseja.	Kursseja.	Osanottajia.	Kurssien kestä- misaika, viik- koa.
Ruuanlaiton	28	458	29
Pesun	1	10	2
Käsitöiden	9	300	24
Havainto-opetuskursseja	23	1,610	—
Koti-iltoja	6	75	—
Näyttelyjä	2	—	—
Puutarhanhoitoa, esitelmiä	22	1,100	—
Yhteensä	91	3,553	55

Korpaksen—Ruskeasun siirtolapuutarhan viljelijäin lukumäärä oli kertomusvuonna 160. Kumpulän siirtolapuutarhassa vastaava luku oli 230, siitä 94 vuoden varrella lisäksi tulleita.

XVI. Ammattioppilaslautakunta.

Ammattioppilaslautakunnan toiminnasta vuonna 1930 on saatu seuraavat tiedot:

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna kunnallisneuvos V. von Wright puheenjohtajana ja insinööri E. E. Söderman varapuheenjohtajana sekä jäseninä maalarimestari A. Haanoja, kultaseppä O. Lindroos, kirjansitoja E. Merikoski ja kirjaltaja E. Virtanen sekä varajäseninä viilaaja Hj. Blomqvist, insinööri K. F. Kreander ja puuseppä M. Rinne. Sihteerintehtäviä hoiti varatuomari T. Törnblom; kanslistina toimi neiti G. Laurén. Kokouksia oli vuoden varrella 20.

Kertomusvuonna luetteloiitiin 134 oppisopimusta ja edelliseltä vuodelta oli luettelossa jäljellä 928 sopimusta, joten luetteloituja sopimuksia oli vuoden lopulla 1,062. Ammatittain jakautuivat vuoden varrella luetteloidut sopimukset seuraavasti:

Ammatti.	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.	Ammatti.	Mie- hiä.	Nai- sia.	Yh- teensä.
Veturinkuljettajia	21	—	21	Valokuvaajia	3	—	3
Latojia	19	—	19	Kähertäjiä	—	3	3
Viilaajia	19	—	19	Kirjansitojia	2	—	2
Painajia	12	—	12	Emaljityöntekijöitä	2	—	2
Partureita	—	8	8	Seppä	1	—	1
Rautasorvareita	7	—	7	Kuparisepä	1	—	1
Etsaajia	6	—	6	Kursooja	1	—	1
Puuseppiä	5	—	5	Hatuntekijä	1	—	1
Kulta- ja hopeaseppiä	4	—	4	Pannuseppiä	1	—	1
Konetyöntekijöitä	4	—	4	Mallipuuseppiä	1	—	1
Maalareita	4	—	4	Sähkömonttööri	1	—	1
Levyseppiä	4	—	4	Leipuri	1	—	1
Valajia	3	—	3				
				Yhteensä	123	11	134

13 oppilasta teki sopimuksen 3 vuodeksi ja 121 oppilasta 4 vuodeksi.

XVII. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1930 antama kertomus¹⁾ oli seuraavan sisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1930 puheenjohtajana filosofiantohtori S. Ivalo, varapuheenjohtajana toimittaja A. E. Leino, jäsenenä työnantajain edustajat johtaja W. Korhonen ja insinööri P. Kyrenius sekä työntekijäin edustajat toimitsija E. Härmä ja toimittaja M. Paasivuori. Edellisten varamiehenä oli kamreeri O. Tiderman, jälkimmäisten maalari U. Nurminen. Johtokunnan sihteerinä toimi toimitusjohtaja W. O. Ahtio.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 13 kertaa. Sen kokouksissa käsitellyistä kysymyksistä on pöytäkirjaan kirjoitettu yhteensä 77 pykälää. Enin osa näistä koskee toimiston välitystoimintaa y. m. juoksevia asioita, työsuhteita ja työmarkkinain tilaa sekä toimenpiteitä työttömyyden torjumiseksi. Muista käsitellyistä asioista mainittakoon kysymys kaupungin viranpitäjän palkkojen järjestelystä sekä toimiston huoneistokysymys. Edellisen johdosta rahatoimikamarille antamassaan lausunnossa johtokunta ehdotti eräitä tasoitettavia korjauksia toimiston viranpitäjän palkkaukseen. Jälkimmäinen kysymys tuli vuoden lopussa päivän polttavaksi sen johdosta, että toimiston naisosastojen entinen huoneisto oli luovutettu toiseen tarkoitukseen ja naisosastoille oli hankittava uusi huoneisto. Syksyn ja alkutalven kuluessa johtokunta käsitteli asiaa moneen kertaan sekä tarkasti useita tarjolla olleita huoneistoja. Asian lopullinen järjestely siirtyi kuitenkin seuraavan vuoden puolelle.

Toimiston henkilökunta. Toimiston johtajana oli W. O. Ahtio. Osastojen johtajina miesosastoilla toimivat H. E. Blomqvist, F. E. Huhtala ja K. B. Sundström sekä apulaisina U. Vinha syyskuun loppuun saakka ja K. J. Vuolanne koko vuoden. Naisosastojen johtajina toimivat rouva R. Hänninen sekä neidit L. Ahlgren, A. Bruun, T. Melanen ja E. Sundström, apulaisina rouva E. Bauer sekä neidit A. Ahovaara, S. Rechartt ja A. Vallinheimo. Ylimääräisinä apulaisina miesosastoilla toimivat koko vuoden T. Leander ja K. Teräs sekä syys- ja talvikautena näiden lisäksi K. Eronen, V. Jokinen ja R. Ryöti. Naisosastoilla toimi ylimääräisenä rouva A. Salmi. Vahtimestareina olivat V. Jyrkänne ja J. A. Sivenius.

Toimiston liike. Jo edellisen vuoden aikana alkanut työolojen huonontuminen jatkui koko kertomusvuoden. Työnhakemusten määrä toimistossa lisääntyi sen johdosta varsin huomattavasti ja tilanahtaus etenkin miesosas-

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1931.

toilla kävi entistä vaikeammaksi. Pahimman tungoksen lievittämiseksi järjestettiin tammi—toukokuun ajaksi sekä uudelleen marraskuun alusta lähtien väliaikainen haarakonttori Vallilaan.

Työhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä työnhakijain sukupuolen mukaan ja verrattuna edelliseen vuoteen oli työhakemusten luku seuraava:

	1930.		1929.		Lisäannus (+) tai vähennys (—) vuonna 1930 verrattuna vuoteen 1929.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten tekemiä ..	24,662	52.0	16,736	41.6	+7,926	+47.4
Naisten » ..	22,739	48.0	23,540	58.4	— 801	— 3.4
Yhteensä	47,401	100.0	40,276	100.0	+7,125	+17.7

Työhakemuksia teki kaikkiaan 20,751 (edell. v. 16,922) eri henkilöä, niistä 12,315 (8,617) eli 59.3 % miestä ja 8,436 (8,305) eli 40.7 % naista. Työtä hakevia eri henkilöitä oli siis miehiä 3,698, naisia 131 enemmän kuin edellisenä vuonna. Työnhakijat uudistivat työhakemuksia työttömiksi uudelleen joututtuaan miehet 12,315 (8,119) ja naiset 14,303 (15,235) eli yhteensä 26,618 (23,354) eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakautuivat työnhakijat vuonna 1930 seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	10,762	87.4	6,549	77.6	17,311	83.4
Muilla paikkakunnilla....	1,553	12.6	1,887	22.4	3,440	16.6
Yhteensä	12,315	100.0	8,436	100.0	20,751	100.0

Edellisenä vuonna oli vieraspaikkakuntalaisia miehistä 19.9 %, naisista 28.8 % ja kaikista työnhakijoista 24.3 %. Vieraspaikkakuntalaisten prosenttimäärä pienentyi melkoisesti, kun edellisinä vuosina Helsingissä työhaussa oleskellut maaseudun työväki huonojen työolojen vuoksi yhä enemmän oli pakotettu palaamaan takaisin kotiseuduilleen.

Perheolojen¹⁾ mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	5,616	45.6	1,631	19.3	7,247	34.9
Yksinäisiä	6,699	54.4	6,805	80.7	13,504	65.1
Yhteensä	12,315	100.0	8,436	100.0	20,751	100.0

Edellisenä vuonna oli miehistä perheellisiä 39.9 %, naisista 15.7 % ja kaikista työnhakijoista 28.0 %.

Äidinkielen mukaan ryhmittyivät työnhakijat seuraavasti:

¹⁾ Perheellisiin on ryhmityksessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn, vaan perheenelättämisvelvollisuuden perusteella.

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	10,545	85.6	7,692	91.2	18,237	87.9
Ruotsinkielisiä	1,745	14.2	726	8.6	2,471	11.9
Muunkielisiä	25	0.2	18	0.2	43	0.2
Yhteensä	12,315	100.0	8,436	100.0	20,751	100.0

Eri kieliryhmien prosenttiluvut ovat melkein samat kuin edellisenä vuonna.

Tarjotut paikat. Toimiston täytettäväksi tarjottiin kertomusvuonna kaikkiaan 26,539 paikkaa, joista miesten paikkoja 7,728 eli 29.1 % ja naisten paikkoja 18,811 eli 70.9 %. Edelliseen vuoteen verraten lisääntyi miehille tarjottujen paikkain luku 710:llä eli 10.1 %, naisille tarjottujen paikkain luku väheni 2,504:llä eli 11.7 % ja yhteensä tarjottujen paikkain luku väheni 1,794:llä eli 6.3 %.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	7,342	95.0	17,001	90.4	24,343	91.7
Muualla	386	5.0	1,810	9.6	2,196	8.3
Yhteensä	7,728	100.0	18,811	100.0	26,539	100.0

Täytetyt paikat. Toimiston työntulos, välitysten määrä, verrattuna myös edelliseen vuoteen, selviää seuraavasta:

	1930.		1929.		Lisäännys (+) tai vähenys (—) vuonna 1930 verrattuna vuoteen 1929.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten paikkoja	7,596	31.6	6,774	27.3	+ 822	+ 12.1
Naisten »	16,448	68.4	17,998	72.7	— 1,550	— 8.6
Yhteensä	24,044	100.0	24,772	100.0	— 728	— 2.9

Lisäännys miesten välityksissä johtuu pääasiassa suurista tilauksista kaupungin töihin. Naisten välitykset vähentyivät työtarjousten vähentyessä varsinkin taloustoimien ja ravintolaliikkeen alalla.

Kun työnhakijoita oli runsaasti, voitiin tarjotut paikat täyttää varsin tarkkaan, kuten seuraavasta asetelmasta selviää. Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	7,265	99.0	15,191	89.4	22,456	92.2
Muualla	331	85.8	1,257	69.4	1,588	72.3
Yhteensä	7,596	98.3	16,448	87.4	24,044	90.6

Edellisenä vuonna täytettiin miehille tarjotuista paikoista 96.5 %, naisille tarjotuista 84.4 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 87.4 %.

Ammattialan mukaan ryhmittäytyivät työhakemukset sekä tarjotut ja täytetyt paikat seuraavasti:

Ammatti ja toimiala.	Työhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
<i>Maa- ja metsätalous</i>	65	377	442	88	463	551	85	406	491
<i>Teollisuus ja käsityö.</i>									
Metalliteollisuus	3,023	129	3,152	148	37	185	144	37	181
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	387	27	414	28	—	28	28	—	28
Kemiallinen teollisuus	6	54	60	—	4	4	—	4	4
Nahka- ja karvateollisuus ..	169	85	254	13	5	18	11	4	15
Kehruu- ja kutomateollisuus	13	74	87	—	2	2	—	2	2
Vaatetavara- ja puhdistusteoll.	69	856	925	1	1,662	1,663	1	1,648	1,649
Paperiteollisuus	33	90	123	—	2	2	—	2	2
Puuteollisuus	613	109	722	28	112	140	27	110	137
Rakennusteollisuus	11,497	1,840	13,337	4,136	794	4,930	4,094	752	4,846
Valaistuslaitokset	325	32	357	16	8	24	15	8	23
Ravinto- ja nautintoaineteoll.	95	240	335	2	58	60	2	44	46
Graafillinen teollisuus	234	39	273	3	5	8	3	2	5
Teollisuus ja käsityö, luokit- tamat	303	—	303	8	—	8	8	—	8
<i>Kauppa ja kulkuneuvot.</i>									
Kauppa-ala	958	1,137	2,095	93	527	620	60	360	420
Meri- ja satamaliikenne	2,069	179	2,248	460	50	510	456	48	504
Maaliikenne	746	—	746	64	—	64	63	—	63
Ravintola- ja hotelliliike	28	3,240	3,268	7	1,811	1,818	7	1,733	1,740
<i>Sekatyöt, luokittelemattomat</i>	2,257	1,773	4,030	2,010	1,014	3,024	2,010	1,007	3,017
<i>Talustoimet</i>	—	11,943	11,943	—	11,921	11,921	—	10,027	10,027
<i>Erinäiset toimet</i>	423	73	496	67	26	93	64	22	86
<i>Käskyläisiä ja oppilaita</i>	1,349	442	1,791	556	310	866	518	232	750
Yhteensä	24,662	22,739	47,401	7,728	18,811	26,539	7,596	16,448	42,044

Miesosastoilla tehtiin, kuten aina ennenkin, työhakemuksia eniten rakennusteollisuuden alalla. Seuraavina järjestyksessä olivat metalliteollisuus, luokittelemattomat sekatyöt sekä meri- ja satamaliikenne. Edelliseen vuoteen verraten oli työhakemusten suhteellinen lisääntyminen merkittävimmillä teollisuusaloilla suurin metalliteollisuuden, 119.1 %, sen jälkeen rakennusteollisuuden, 78.7 %, alalla. Varsin runsaasti lisääntyivät työhakemukset edelleen maaliikenteen (ajomiehet, autonkuljettajat) puuteollisuuden, valaistuslaitosten, graafillisen teollisuuden y. m. aloilla. Luokittelemattomien sekatyöiden sekä meri- ja satamaliikenteen aloilla työhakemukset vähentyivät edellisestä vuodesta jonkin verran. Naisosastoilla tehdyistä työhakemuksista tuli ylivoimaisesti suurin osa talustoimien osalle, sitten seurasivat ravintola- ja hotelliliike, rakennusteollisuus, luokittelemattomat sekatyöt ja kauppa-ala.

Työtarjojia oli miehille eniten rakennusteollisuuden, sen jälkeen luokittelemattomien sekatyöiden, sitten käskyläis- ja oppilastointien sekä meri- ja satamaliikenteen alalta. Naisille tarjotuista paikoista oli enemmän kuin puolet talustoimien alalta. Muista toimialoista tarjosivat työpaikkoja naisille eniten ravintola- ja hotelliliike, vaatetavara- ja puhdistusteollisuus (melkoinen osa

paikoista kaupungin työtupaan ja ompelukursseille), luokittelemattomat sekatyöt ja rakennusteollisuus.

Toimitetut välitykset jakaantuivat eri teollisuus- ja toimialojen kesken samassa suhteessa kuin tarjotut paikat.

Täyttämättä jääneitä paikkoja oli huomattavammin kauppa-alalla, maa- ja metsätalouden alalla, ravintola- ja hotelliliikkeen ynnä taloustoimien alalla sekä käskyläisten paikkoja. Syynä välitysten raukeamiseen oli useimilla työaloilla k. o. paikkaan soveltuvain työnhakijain puute. Kauppa-alalta tarjotuista samoin kuin käskyläisten paikoista jäi melkoinen osa täyttämättä työnhakijain puuttuvan tai puutteellisen ruotsinkielen taidon vuoksi. Kauppa-alalla täyttämättä jääneistä paikoista oli sitäpaitsi osa provisionimyyjän paikkoja, joissa ei ollut mitään pohjapalkkaa.

*Merimiesten työvälistys*¹⁾. Merimiesosaston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1930 puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana toimiston johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jäseninä laivanvarustajain edustajat merikapteenit H. Andersson ja A. Wihuri sekä merimiesten edustajina Suomen merimiesten ja lämmittäjain unionin sihteeri K. Ahonen ja saman järjestön asiamies N. Karlsson. Edellisten varamiehenä oli konemestari K. A. Höök, jälkimmäisten merimies K. Tuomikoski.

Merimiesosastoon teki kertomusvuonna 1,112 (edell. v. 1,388) eri työnhakijaa kaikkiaan 1,843 (2,269) työhakemusta. Työnhakijoista oli helsinkiläisiä 475 eli 42.7 % ja vieraspaikkakuntalaisia 637 eli 57.3 %. Perheellisiä oli hakijoista 148 eli 13.3 % ja yksinäisiä 964 eli 86.7 %. Äidinkieleltään oli tämän osaston hakijoista suomenkielisiä 767 eli 69.0 %, ruotsinkielisiä 340 eli 30.6 % ja muunkielisiä 5 eli 0.4 %.

Vaikka työolot meriliikenteenkin alalla olivat melkoista huonommat kuin edellisenä vuonna ja työhakemusten määrän sen vuoksi olisi odottanut lisääntyneen, se päinvastoin väheni, johtuen siitä että vieraspaikkakuntalaiset, joita merimiesosaston työnhakijain joukossa on varsin runsaasti, eivät — tietäen sijoittautumismahdollisuudet perin vähäisiksi — jääneet Helsinkiin paikkoja odottamaan, vaan palasivat kotipaikoilleen. Työnhakijain luvun vähennys tapahtuikin yksinomaan vieraspaikkakuntalaisten osalta. Samoin oli vähennys suurempi yksinäisten kuin perheellisten osalta.

Työtarjouksia tehtiin kaikkiaan 460 (edell. v. 663), joista Helsinkiin 369 eli 80.2 % ja muille paikkakunnille 91 eli 19.8 %. Helsinkiin tarjotuista paikoista osasto täytti 367 eli 99.5 % ja muille paikkakunnille tarjotuista paikoista 89 eli 97.8 % sekä kaikista tarjotuista paikoista 456 eli 99.1 %. Syynä työtarjousten vähentymiseen oli etupäässä rahtimarkkinain huonontuminen ja se etteivät työntekijät ahtaan ajan vuoksi vaihtaneet paikkoja samassa määrin kuin säännöllisissä oloissa ja vielä edellisenäkin vuonna.

Kun työtarjousten määrä edellisestä vuodesta kuitenkin väheni suhteellisesti runsaammin, 30.6 %, kuin työnhakijain, 19.9 % määrä, voitiin tarjotut paikat täyttää entistäkin tarkempaan.

Merimiesosaston liikkeen jakautuminen eri kuukausien osalle selviää seuraavasta asetelmasta:

¹⁾ Kaikki numerotiedot sisältyvät myöskin edellä olevaan, koko toimistoa koskevaan selostukseen.

	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	
			Yht.	Niistä muualle.
Tammikuu	251	23	23	12
Helmikuu	177	49	49	5
Maaliskuu	223	23	23	3
Huhtikuu	283	43	43	15
Toukokuu	299	49	46	11
Kesäkuu	224	53	53	14
Heinäkuu	196	63	63	13
Elokuu	216	44	44	4
Syyskuu	216	42	41	8
Lokakuu	227	25	24	1
Marraskuu	170	30	28	2
Joulukuu	173	19	19	1

Huhti—syyskuun välinen aika oli kuten aikaisemminkin vilkkaan, tammi—maaliskuun ja loka—joulukuun hiljaisen sesongin aika. Erotus osaston liikkeessä eri sesonkien aikana ei kertomusvuonna kuitenkaan ollut yhtä jyrkkä kuin edellisenä vuonna, sillä talvikausi oli suhteellisen vilkas sen vuoksi, että kaupungin satama oli sulana koko talven.

Eri päällystö- ja miehistöryhmien kesken jakaantui osaston liike seuraavasti:

	1930.			1929.		
	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.
Laivanpäälliköt	34	8	8	49	2	2
Perämiehet	64	16	16	76	49	32
Koneenkäyttäjät	295	54	52	306	84	81
Kansimiehistö	551	112	111	637	219	217
Konemiehistö	738	221	221	1,015	245	243
Radiosähköttäjät	45	11	10	12	14	5
Keittiöhenkilökunta ..	116	38	38	174	50	47
Yhteensä	1,843	460	456	2,269	663	627

Työhakemuksiin nähden tapahtui lisäännystä ainoastaan radiosähköttäjien osalta. Tämä johtuu siitä, että kertomusvuonna valmistui uusia tämän alan ammattilaisia. Samasta syystä johtuu myöskin, että tarjotut paikat voitiin täyttää tarkempaan kuin edellisenä vuonna, jolloin sähköttäjistä oli tuntuva puute. Välitykset lisääntyivätkin jonkin verran vain laivanpäälliköiden ja sähköttäjien paikkoihin, muihin paikkoihin sen sijaan tuntuvasti vähentyivät.

Työsuhteet Helsingissä vuonna 1930. Jo edellisen vuoden viimeisinä kuu-kausina kääntyivät työolot varsinkin miesten työaloilla suorastaan huolestuttaviksi. Ja tämä suunta jatkui yhä vain kiristyen koko kertomusvuoden. Työvoiman vähennyksiä tapahtui edelleen kaikilla teollisuuden ja tuotannon aloilla. Talvella tosin oli kaupungin satama auki ja meriliikenne ja satamatyöt käynnissä, mutta toisaalta ei lumitöitä, joissa tavallisina talvina työskentelee useita satoja miehiä, nyt lumettoman talven vuoksi ollut laisinkaan. Tästä seikasta epäilemättä johtuikin, että toimistoon ilmoittautuneiden työtömäin luku, joka tavallisesti on korkeimmillaan tammikuussa, kohosi kertomusvuonna maaliskuun puoliväliin saakka — siitakin huolimatta että kau-

pungin varatöihin osoitettiin näihin aikoihin huomattavat määrät sekä miehiä että naisia. Myöhemmin keväällä, toukokuun lopulta alkaen, avautui miehille työtilaisuuksia etupäässä erilaisissa korjaustöissä, varsinkin maalareille, muurareille ja kirvesmiehille sekä pienemmälle määrälle apumiehiä. Naisten työaloilla olivat työt lisääntyneet jo vähää aikaisemmin, etupäässä hotelli- ja ravintolaliikkeen ja taloustoimien aloilla. Kesäkuussa näytti siltä kuin työolot kesäkaudeksi miestenkin työaloilla muodostuisivat suhteellisen hyväksi, mutta jo heinäkuun lopulla tapahtui käänne huonompaan ja useat suunnitellut korjaustyöt siirrettiin tulevaisuuteen. Naisten työaloilla oli tottuneista karjapalvelijoista sekä nuorista talousapulaisista kesällä ajottain lievä puute. Jo syyskuussa alkoi sitten työnhakijoita uudelleen runsaammin ilmoittautua toimistoon. Miespuolisten työnhakijain luku nousi keskimäärin 300:lla viikossa marraskuun lopulle saakka, ollen kaiken aikaa suurempi kuin milloinkaan ennen vastaavana vuodenaikana. Myöskin naisosastoilla oli työnhakijoita huomattavasti runsaammin kuin edellisenä vuonna samaan aikaan.

Työnpuutteen poistamiseksi kaupunki järjesti runsaasti varatöitä sekä miehille että naisille. Miehille järjestetyt työt olivat etupäässä erilaisia katu- ja satamarakennustöitä sekä kallion louhintaa; naisten työt osaksi ompelutöitä naisten työtuvassa, mutta enimmäkseen kuitenkin käsityö- ja talouskurseja. Näissä töissä työskenteli melkoinen joukko työväkeä koko vuoden, kesänkin aikana, mutta varsin runsaasti tammi—toukokuun sekä marras—joulu-kuun aikana. Ensimmäinnäyttuna työttömyyskautena toimisto osoitti kaupungin varatöihin 1,072 miestä, kesän aikana 218 miestä ja marras—joulu-kuussa 2,138 miestä. Kaikkiaan toimisto välitti kaupungin töihin kertomusvuoden aikana 3,428 (edell. v. 1,524) miestä sekä työtupiin ja erilaisille kursseille yhteensä 1,659 (374) naista. Valtion varatyömaille Pasilassa, Espossa ja Porin—Haapamäen rautatierakennuksella toimisto osoitti yhteensä 241 miestä.

Työolojen vaihtelujen valaisemiseksi vuosina 1930 ja 1929 esitettäköön tässä toimiston kirjoissa olleiden työttömäin luku kunkin kuukauden puolivälissä olleella viikolla.

	1930.			1929.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	3,030	663	3,693	1,072	342	1,414
Helmikuu	3,508	739	4,247	842	210	1,052
Maaliskuu	3,755	716	4,471	823	199	1,022
Huhtikuu	3,081	351	3,432	797	343	1,140
Toukokuu	2,358	397	2,755	677	191	868
Kesäkuu	1,775	596	2,371	465	207	672
Heinäkuu	1,388	441	1,829	409	249	658
Elokuu	1,673	542	2,215	475	244	719
Syyskuu	2,192	789	2,981	668	419	1,087
Lokakuu	3,189	789	3,978	1,124	579	1,703
Marraskuu	3,132	703	3,835	1,771	644	2,415
Joulukuu	2,881	608	3,489	2,363	712	3,075

XVIII. Naisten työtupa.

Naisten työtuvan toiminnastaan vuonna 1930 antama selonteko oli seuraava:

Naisten työtuvan johtokuntaan kuuluivat vuonna 1930 varatuomari O. Kauppi puheenjohtajana, sähkötekniikko V. V. Salovaara varapuheenjohtajana sekä jäsenenä vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, ammattiliiton toimitsija A. Luostarinen ja rouva E. Reinilä-Hellman. Sihteerinä toimi työtuvan toimitusjohtaja L. Laurin.

Johtokunta kokoontui vuoden varrella 24 kertaa käsitellen näissä kokouksissaan 157 asiaa, joista huomattavin osa koski tavanmukaisia juoksevia, työtuvan toiminnassa esiintyviä kysymyksiä, kuten töiden järjestelyä, kurssien järjestämistä työttömille naisille, työnhankintoja y. m. Johtokunnan pöytäkirjan pykäläluku oli 189.

Käsitellyt tärkeimmät asiat. Koska työttömyys naistenkin keskuudessa talvella 1929—30 oli suurempi kuin milloinkaan ennen työtuvan olemassaolon aikana, ryhtyi johtokunta rahatoimikamarin kanssa yhdessä tilanteen vaatimiin toimenpiteisiin, järjestäen uusia ammatti- ja talouskursseja. Kevättalvella 1930 oli 1,050 henkilöä töissä johtokunnan alaisilla kurseilla ja työtuvassa. Kurssit oli tarkoitettu lopetettaviksi toukokuussa, mutta koska työttömyyttä naisten keskuudessa yhä jatkui, ja ulkotöitä yleisen lamakauden tähden oli kovin vähän tarjolla, pidettiin välttämättömänä, vastoin tavallisuutta, järjestää kurseja myöskin kesällä. Niinpä järjestettiin 200 naiselle työtä kesäkuun 15 p:stä elokuun 15 p:ään. Oltuaan lakkautettuna yhden kuukauden alkoi toiminta uudelleen, kestäen vuoden loppuun. Kursseihin osaaottaville maksettiin kaupunginvaltuuston vahvistama 3 markan suuruinen tuntipalkka, minkä lisäksi talouskursseihin osaaottavat naiset saivat päivittäin yhden itsevalmistamansa aterian. Sen sijaan oli heidän työpäivänsä tuntia lyhyempi kuin muiden kurssilaisten.

Ammattikurssit. Osin Suvilahden kasarmiin, osin Fredrikinkadun varrella sijaitsevaan huoneistoon järjestetyille kurseille, joiden käytettävänä oli ompelukoneita, järjestettiin erityinen, räätälimestarin ohjaama räätäliluokka, jolla valmistettiin lastenpukuja sekä miesten työpukuja, joita tarjottiin kaupan työtuvan kauppahallissa sijaitsevassa myymälässä. Simon- ja Pengerkadulla sijaitseviin huoneistoihin järjestetyillä kurseilla taasen ei ollut ompelukoneita vaan valmistettiin niissä erilaisia virkattuja y. m. käsitöitä. Valmiit työt myytiin huhti- ja toukokuussa pidetyissä myyjäisissä.

Opintomatka. Toimitusjohtaja L. Laurin teki rahatoimikamarin myöntämällä matka-apurahalla opintomatkan Englantiin, tutustuakseen siellä n. kuukauden aikana naisten keskuudessa vallitsevan työttömyyden vastustamisessa käytettyihin menettelytapoihin. Matkakertomuksen yhteydessä johtokunta taaskin huomautti, että oli välttämätöntä ottaa ainoastaan terveitä ja

työkykyisiä henkilöitä työtupaan ja ammattikursseille. Poikkeuksellisen suuren työttömyyden vallitessa oli myöskin vajakuntoisia henkilöitä otettu kursseille, mutta yhä enemmän oli heitä ruvettu lähettämään käyhäinhoitoviranomaisen luo, ja koetettu vapauttaa työtupa ja ammattikurssit senkaltaisista henkilöistä.

Vuoden 1931 menoarvio. Elokuun 22 p:nä johtokunta käsitteli ja hyväksyi työtuvan vuoden 1931 meno- ja tulosäännön. Menoarvio päättyi 525,000 markan tappioon, minkä määrän kaupunginvaltuusto otti kaupungin vuoden 1931 menoarvioon johtokunnan käytettäväksi.

Työtupa pidettiin suljettuna heinäkuun, jolloin sekä henkilökunnalla että työntekijöillä oli kesälomaa.

Työssä pidetyt henkilöt ja maksetut palkat. Työtuvassa ja ammattikursseilla pidettyjen henkilöiden lukumäärä jokaisen kuukauden ensimmäisenä päivänä ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Työtuvassa.	Kursseilla.	Yhteensä.
Tammikuu	99	98	197
Helmikuu	98	411	509
Maaliskuu	86	696	782
Huhtikuu	87	776	863
Toukokuu	91	728	819
Kesäkuu	122	—	122
Heinäkuu	—	195	195
Elokuu	56	196	252
Syyskuu	70	—	70
Lokakuu	71	191	262
Marraskuu	73	364	437
Joulukuu	70	631	701

Työtuvassa maksettiin työpalkkoja yhteensä 605,670:10 markkaa, siitä tuntipalkkoja vakinaisista töistä 202,750:10 markkaa sekä urakkapalkkoja 363,400:10 markkaa, sekalaisista ja aputöistä tuntipalkkoja 23,395:80 markkaa ja kotona tehdyistä töistä urakkapalkkoja 16,124:10 markkaa. Kesälomapalkkoja maksettiin 16,313:75 markkaa. Työtuntien luku työtuvassa nousi 159,440,5 ja tuntipalkka vaihteli keskimäärin 3:11:sta 4:49:ään. Ammatti- ja talouskursseihin osaaottaneille maksettiin palkkoina yhteensä 1,884,528:20 markkaa.

Tulot ja menot. Allaolevasta yhdistelmästä ilmenee työtuvan tulot ja menot kertomusvuonna:

Tulot:	Smk.	Menot:	Smk.
Kaup. myönt. määräraha	347,176: 95	Työ- ja kesälomapalkk.	621,983: 85
Tuloja tehdyistä töistä:		Viranpitäjien palkkoja ..	128,070: 75
puolustusministeriöltä ..	302,294: 15	Vuokria ..	80,000: —
suojeluskunnalta	130,055: 20	Sähkö	39,320: 50
muilla laskuilla saatu	454,423: 25	Korjauksia	52,516: —
käteisellä	263,833: 45	Kaluston osto	9,541: 95
hallissa myyty	167,427: 60	Työtarpeiden osto	568,434: 90
Vuosialennuksia	23,073: 25	Kansliamenot	125,111: 45
Erotus alottavan ja pää-		Hallin myymälän menoja	22,581: 40
tettävän saldon välillä ..	10,260: —	Sekalaisia menoja	50,983: 05
	<u>Yhteensä 1,698,543: 85</u>		<u>Yhteensä 1,698,543: 85</u>

Tulot ammattikursseista nousivat 93,213:05 markkaan ja menot niistä 2,845,718:55 markkaan, joten niiden kaupungille tuottama tappio oli 2,752,505:50 markkaa.

Katsaus. Työtuvan tulot, kaupungin määräraha poisluettuna, nousivat kertomusvuonna 1,341,106:90 markkaan. Työläisille maksetut palkat kesälomapalkkoineen nousivat yhteensä 621,983:85 markkaan. Bruttotulot olivat siis 719,123:05 markkaa maksettujen työpalkkojen määrää suuremmat. Varsinaiset hallinta- ja hoitokustannukset olivat suhteellisesti edellisen vuoden samanaikaisia menoja alhaisemmat, joten kaupungin kustannukset alenivat 347,176:95 markkaan tai 152,823:05 markkaa menoarvioon otettua määrää pienemmäksi. Tulosta on pidettävä sangen tyydyttävänä. Laitoksen menot olivat yhä edelleen suuret tuottoon ja työläisille maksettuihin palkkoihin verrattuna, mutta toisaalta on otettava huomioon työtuvan luonne ja vallitsevat olosuhteet, joten ei sen tulosta arvosteltaessa voida noudattaa yksityisissä liikkeissä käytettäviä perusteita. Työttömyyden lieventäjänä on työtuvalla joka tapauksessa jatkuvasti huomattava merkitys.

XIX. Verotusvalmistelukunta.

Verotusvalmistelukunnan vuodelta 1930 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Toukokuun 30 p:nä 1911 annetun verotusvalmistelukuntaa koskevan ohjesäännön mukaan verotusvalmistelukunnan on vuosittain kaupunginvaltuustolle annettava kertomus edellisen vuoden toiminnastaan. Esilläoleva kertomus vuodelta 1930 käsittää sitäpaitsi sanottuna vuonna vuoden 1929 tulojen perusteella toimitetun taksoituksen.

Valmistelukunta antoi vuoden 1930 aikana lausuntonsa rahatoimikamarille 684 verotusasiasta ja teki esityksiä rahatoimikamarille ja muille virastoille 67 eri asiasta sekä lähetti 162 kirjelmää virastoille, toimiminille y. m. Tämän työn suorittamista varten valmistelukunta vuoden kuluessa kokoontui 77 kertaa, mikä luku edellisellä vuonna oli 63.

Verotusvalmistelukunnan kokoonpano oli kyseellisenä vuonna seuraava: puheenjohtajana toimi varatuomari K. A. A. Linturi sekä jäseninä filosofianmaisteri A. Ekström ja johtaja E. Jalava. Ensimmäisen sihteerin virkaa hoiti varatuomari B. von Fieandt ja toisen sihteerin virkaa varatuomari E. Blomkvist. Apulaissihteereinä toimivat herra Hj. Svinhufvud, revisori I. Krieg, hovioikeudenauskultantti W. Wirtanen ja filosofianmaisteri E. A. Homén, viimeksimainitun kuoltua maaliskuun 1 p:nä tuli hänen jälkeensä konttoripäällikkö V. Nikko.

Taksoituslautakunnan kokoukset alkoivat tammikuun 3 p:nä 1930 ja päättyivät kesäkuun 4 p:nä. Lautakunta, joka työskenteli seitsemänä osastona, kokoontui kokonaisuudessaan kolme kertaa, ja eri osastojen kokousten lukumäärä oli seuraava: I osaston 25, II 23, III 20, IV 22, V 15, VI 17 ja VII 22 yhteensä 144. Näissä kokouksissa käsiteltiin eri osastojen puheenjohtajien tarkoitusta varten palkattujen apulaisten avulla sitä ennen tarkastamat ja tarpeen vaatiessa uusilla selvityksillä täydentämät verovelvollisten lautakunnalle antamat tuloilmoitukset, joiden luku oli 104,281, oltuaan vuonna 1929 97,597. Vuonna 1930 lähetettiin 6,563 kehoitusta tuloilmoitusten antamiseen ja suuri joukko kehoituksia annettujen tuloilmoitusten täydentämiseen. Kehoituksia palkantarkistusilmoitusten antamiseen toimitettiin n. 1,200 yhtiölle, virastolle ja yksityiselle työnantajalle. Viimemainittujen kehoitusten johdosta saapui valmistelukunnalle tasaluvuin 130,000 tarkistusilmoitusta vuoden 1929 aikana palkka-, palkkio-, tantiemi- tai luontoisetuina tai muussa muodossa nautituista tuloista. Näistä tarkistusilmoituksista lähetettiin n. 12,000, jotka koskivat Helsingin kaupungin lähiseuduilla asuvia henkilöitä, asianomaisille taksoituslautakunnille ja 8,698 pantiin sellaisenaan taksoituksen perusteeksi, kun asianomaiset verovelvolliset eivät olleet antaneet

tuloilmoituksia. Sitäpaitsi taksoituslautakunta määräsi niille verovelvollisille, joiden, erittäinkin henkikirjaa tarkastamalla, havaittiin laiminlyöneen ilmoitusvelvollisuutensa, veroäyriä harkinnan mukaan lainsäätämine veronkorotuksineen. Verotettujen lukumäärä oli 120,708, oltuaan edellisenä vuonna 105,221.

Taksoituslautakunnan toimittaman verotuksen tulos oli, että veroäyrien luku, joka vuodelta 1928 toimitetussa taksoituksessa oli ollut 32,728,769, vuodelta 1929 aleni 32,357,793:een. Tähän sisältyivät myös jälkiverotukset vuosilta 1926, 1927 ja 1928.

Vuoden 1929 tulojen perusteella toimitetusta taksoituksesta tehtiin tutkijalautakunnalle 2,345 valitusta, joka luku edellisenä vuonna oli ollut 2,771. Nämä valitukset tutkijalautakunta käsitteli heinäkuun 2, 3, 4 ja 7 p:nä pitämässään kokouksissa, minkä jälkeen veroluettelot heinäkuun 12 p:nä jätettiin kaupungin rahatoimikonttoriin. Edellämainituista valituksista 1,254 aiheutti joko taksoituksen kumoamisen tai alentamisen, jotavastoin 1,091 ei aiheuttanut mitään muutosta taksoitukseen. Tutkijalautakunnan tekemäin muutosten johdosta veroäyrien luku aleni 213,509:llä, joten taksoituksen perusteeksi jäi 32,144,284 äyriä. Veroäyrien luku väheni siis, oltuaan edellisenä vuonna 32,505,628, 361,344, eli 1.1 %:lla Veroäyrien kokonaismäärä jakautui seuraavasti: 12.4 % kiinteistötulosta, 20.9 % elinkeino- ja liiketulosta sekä 66.7 % palkka- ynnä muusta senkaltaisesta tulosta.

Veroäyri, joka vuodelta 1928 oli ollut 6:30, määrättiin vuodelta 1929 6 markaksi 10 penniksi.

XX. Kaupunginmuseo.

Helsingin kaupunginmuseon johtokunnan kertomus vuodelta 1930 oli seuraavansisältöinen:

Museon johtokunta, jonka muodostivat filosofiantohtori A. Hämäläinen puheenjohtajana, ent. yliarkkitehti M. Schjerfbeck varapuheenjohtajana sekä filosofianlisensiaatti J. Ailio kokoontui kertomusvuonna seitsemän kertaa käsittelemään museon hallintoa ja hoitoa koskevia asioita. Museonjohtaja, arkkitehti A. W. Rancken toimi sihteerinä.

Kun museo uudestaanjärjestämisen ja laajentamisen jälkeen avattiin virallisesti joulukuun 15 p:nä 1929 ja kun johtokunta oli ottanut toimeensa kassanhoitajan ja tarpeellisen vartijahenkilökunnan pidettiin museo avoinna yleisölle seuraavina aikoina: elokuun 1 p:ään saakka maksutta sunnuntaisin klo 12—15 ja perjantaisin klo 17—20, sekä 1 markan pääsymaksusta maanantaisin klo 12—15 sekä tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin klo 14—17. Lauan-taisin oli museo suljettuna. Elokuussa ja syyskuussa pidettiin museo avoinna ainoastaan sunnuntaisin ja maanantaisin, mutta lokakuun 1 p:stä oli se yleisölle avoinna sunnuntaisin, maanantaisin, tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin klo 12—15 sekä perjantaisin klo 17—20. Sunnuntaisin ja perjantaisin oli sinne vapaa pääsy, muina päivinä maksoi se 1 markan.

Museossa kävijöitä oli vuoden varrella 8,813 henkilöä, niistä maksavia 1,483, ja ilmaiseksi kävijöitä 7,330.

Museossa myytiin 1,175 opasta à 3 markkaa; museon julkaisuja myytiin 96 kpl.

Johtokunnan toimesta järjestettiin kesällä kaivaus- ja tutkimustöitä sillä paikalla, mihin Helsingin kaupunki vuonna 1550 perustettiin ja jossa se sijaitsi n. 100 vuotta, ennenkuin se muutettiin nykyiselle paikalleen. Työt, jotka suoritettiin maisteri N. Cleven johdolla, onnistuivat yli odotusten, sikäli että paikalta löydettiin vanhoja hautoja, talojen perustuksia, taloustarpeiden jäännöksiä y. m.

Neiti C. Mechelinin toivomusta noudattaen johtokunta pani toimeen tarkeitusta varten myönnetyllä määrärahalla luettelomistyön, jota ei kuitenkaan ennätetty saada valmiiksi kertomusvuonna. Yliopiston venäläisen kirjaston alikirjastonhoitajalle E. Bäckmannille annettiin nim. toimeksi laatia korttiluettelo ja järjestää neiti Mechelinin vuonna 1914 isänsä, senaattori L. Mechelinin kuoltua kaupungille lahjoittama arvokas kirjasto.

Kokoelmat lisääntyivät vuoden varrella 474 numerolla, nim. 154 taululla ja valokuvalla, 28 kirjalla, 3 kartalla, 19 piirustuksella, 50 muunlaatusella arkistotavaralla, 14 huonekalulla, 44 leimasimella, 95 mitalilla, 1 kipsimuotokuvalla, 10 kudonnaisella, ja 56 muulla esineellä, rouva S. Böökiltä ostettiin

Mazérin itsestään vuonna 1837 tekemä muotokuva, erinäisiä muita muotokuvia, naurisöljylamppuja, Helsingin lyseolle kuuluneita tilikirjoja y. m.; neiti A. Carlssonilta peili, rouva S. Boijer-Spoofilta taskukello, silkkihiveja y. m.; neiti E. Heleniukselta Hakasalmen huvilaa esittävä öljymaalauk; rouva E. Norrménilta J. Knutsonin maalaama öljymaalauk; filosofianlisensiaatti J. Ailiolta mitalikokoelma; herra A. E. Erflundilta valokuvia ja muita kuvia; sekä herroilta S. Malmqvist ja M. Scheinin erinäisten esineiden kuvia. Tallinnasta ostettiin pari Suomenlinnan aiheista vesivärимаalausta.

Seuraavat henkilöt ja laitokset tekivät museolle lahjoituksia: neiti A. Sandellin kuolinpesä, kamreeri U. Öller, Suomen Kuvalehti ja kustannusosakeyhtiö Otava, johtaja L. Lessig, neiti A. Thilén, arkkitehti M. Schjerfbeck, Helsingin kaupungin rahatoimikamari ja rahatoimikonttori, neidit M. S. ja F. Wrede, filosofiantohtori S. Pälsi, filosofiantohtori H. Lindberg, professorinrouva A. Aspelinin kuolinpesä, arkkitehti N. Wasastjerna, rouvat Sundholm ja Liljeblad, neiti C. Mechelin, E. F. Holmbergin kuolinpesä, johtaja L. Kuoppamäki, neiti E. Heikel ja filosofianmaisteri Y. Heikel, neiti L. Federley, kamreeri V. Hougberg sekä herrat E. Tammelander S. Malmqvist, O. Broström ja A. Rönnberg.

XXI. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan vuodelta 1930 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano. Vuonna 1930 kuului musiikkilautakuntaan kauppaneuvos A. Niklander puheenjohtajana, filosofiantohtori H. Ramsay varapuheenjohtajana sekä rouva E. von Frenckell, vaatturi T. Hiekkaranta ja maalari E. Salminen jäseninä. Sihteerin tehtäviä hoiti vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuholm.

Vuoden varrella lautakunta kokoontui 8 kertaa. Sen kokouksissa pidettyjen pöytäkirjain pykäläluku oli 67, tämän lisäksi tulivat ne toimenpiteet, joihin puheenjohtaja lautakunnan antaman valtuutuksen nojalla oli ryhtynyt. Menevien kirjeiden lukumäärä oli 58.

Kaupunginorkesterin toiminta. Orkesteriin kuului vuonna 1930, kuten edellisinäkin vuosina, 69 soittotaiteilijaa; johtajana toimi edelleen professori R. Kajanus.

Vuoden varrella pidettiin 16 vakinaista sinfoniakonserttia. Näistä professori Kajanus johti kaikkiaan kaksitoista, herrat J. L. Mowickel ja T. Mann sekä professorit E. Melartin ja G. Schneevoigt kukin yhden. Joulukuun 16 p:nä pidettiin sitäpaitsi Johanneksen kirkossa ylimääräinen sinfoniakonsertti (Beethovenin Missa Solemnis) professori Kajanuksen johtamana.

Lisäksi annettiin vuoden varrella 14 kansansinfonia- ja 19 kansankonserttia. Edellisistä professori Kajanus johti 11 sekä herra E. Furuholm, professori G. Schneevoigt ja kapellimestari O. Fohström kukin yhden. Kansankonserteista kapellimestari O. Fohström johti 11, konserttimestari A. Hannikainen 4 sekä filosofiantohtori N. van Gilse van der Pals niinikään 4. Yhden kansankonsertin johti herra E. Pingoud osittain. Vapunpäivänä pidettiin päiväkonsertti, jota johti herra Fohström.

Orkesteri avusti 132 ooppera- ja 56 teatterinäytännössä sekä 4 yksityisessä konsertissa.

Edellämainituissa sinfoniakonserteissa esiintyivät seuraavat solistit: I. Friedman, W. Alme, S. Droucker, A. Valkonen (piano), F. Aranyi, A. Hannikainen, K. Kajanus, E. Telmany (viulu), M. Kurenko, P. Ravenna, S. Liljeqvist, R. Ryynänen, O. Soini, (laulu). Missa Solemnista esitettäessä avusti Kilven kuoro.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: J. Sibelius: Ocaeniderna; Sinfonia IV; Scènes historiques; Sinfonia I; Tuonelan joutsen ja Lemminkäisen paluu; L. Madetoja: Suomi kantaatista Sängen i Norden; Lux triumphans, 3-osainen kantaatti; A. Merikanto: Nocturne; E. Furuholm; Sinfonia I; E. Melartin; Sinfonia VI; Sarja I baletista Sininen helmi; viulu

konsertti; E. Pingoud: Narkissos, traagillinen katkelma; Beethoven; Sinfonia III (Eroica) ja Sinfonia II; Liszt: Pianokonsertti ess-duuri; Dukas: Alkusoitto Polyuect; Saint-Saëns: Sinfonia II; Brahms: Viulukonsertti d-duuri, Sinfonia II ja Sinfonia I; Hjellemo: Kaksi norjalaista kansanlaulua; Irgens-Jensen: Passacaglia; Hurum: Satumaa; Säverud: Finale Sinfoniasta I; Berlioz: Fantastinen sinfonia; Haydn: Sinfonia III; Grieg: Pianokonsertti a-molli; Mendelssohn: Sinfonia III; Mozart: Viulukonsertti a-duuri, Aaria oopp. Idomenco ja Ryöstö Seraljista; Atterberg: Barocco, sarja n:o 5; Nielsen: Sarja musiikista Oehlenschlägerin satunäytelmään Aladdin; Alfvén: Midsommarvaka, ruotsal. rapsodia; Bruch: Viulukonsertti g-molli; Enesco: Rumanilainen rapsodia; Tschaiakowsky: Sinfonia IV, Sinfonia V ja pianokonsertti f-molli; Wagner: Alkusoitto oopp. Parcifal; Ravel: Bolero; ja Kodaly: Hary Janos sarja.

Mitä tulee yleisön osanottoon konsertteihin mainittakoon, että sinfoniakonserteissa kävi 6,887 henkilöä eli keskimäärin 430 henkilöä kussakin, kansan- ja kansansinfoniakonserteissa 11,607 henkilöä eli keskimäärin 352 henkilöä kussakin. Vastaavat numerot vuonna 1929 olivat: sinfoniakonserteissa 6,609 henkilöä ja kansankonserteissa 11,959 henkilöä. Ylimääräisissä sinfoniakonserteissa oli 1,724 henkilöä.

Taloudellinen tulos. Kaupunginorkesterin tulot vuonna 1930 olivat 1,008,914: 25 markkaa, siitä tuloina omista konserteista 303,214: 25 markkaa sekä 705,700 markkaa avustuksesta muissa tilaisuuksissa. Edelliseen vuoteen verrattuna lisääntyivät tulot jonkin verran eli 160,643: 75 markkaa. Mainittakoon vielä, että vuoden 1930 tuloarviossa oli tulot arvioitu 1,035,000 markaksi, joten todelliset tulot alittivat arvioidut 26,085: 75 markalla. Orkesterin valtionapu oli 500,000 markkaa. Orkesterin menot ilmenevät allaolevasta yhdistelmästä, johon on otettu myöskin orkesterille myönnetty määrärahat:

	Määräraha, Smk.	Menot, Smk.
Palkkaukset ja ikälisät	2,562,970: —	2,525,300: —
Konserttikulut	170,000: —	173,279: 55
Nuotit ja soittovälineet	40,000: —	39,697: 80
Muut menot	38,000: —	36,520: 95
	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	2,810,970: —	2,774,798: 30

Kuukausitilintarkastukset. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 p:nä, musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kapalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen taulun tuloista ja menoista. Niin pian kuin nämä asiakirjat oli annettu, toimittivat musiikkilautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri jokaisen kuukauden alussa tilintarkastuksen, ja havaittiin näissä kuukausitilintarkastuksissa tilien aina olevan kunnossa ja kassan aseman pitävän yhtä tili kirjain kanssa. Kuukausitilintarkastukset todisteineen lähetettiin heti raha-toimikonttorille.

1931 vuoden talousarviolaskelma. Elokuun 30:ntena päivätyn kirjelmän ohella musiikkilautakunta lähetti rahatoimikamarille 1931 vuoden talousarviolaskelman, jossa menot arvioitiin 2,840,670 markaksi ja tulot, valtionapu mukaan luettuna, 1,600,000 markaksi, joten kaupungin lopulliset menot orkesterin voimassapidosta arvioitiin 1,240,670 markaksi.

Avustettujen sivistysrytysten valvonta. Musiikkilautakunnan asiana olevan kaupungin avustamain teatterien valvonnan järjesti lautakunta samalla tavalla kuin aikaisemmin.

Suomalainen ooppera. Myöntäessään 1930 vuoden talousarviokäsittelyssä Suomalainen oopperaosakeyhtiölle avustusmäärärahan antoi kaupunginvaltuusto lautakunnalle tehtäväksi ryhtyä oopperan johtokunnan kanssa neuvotteluihin oopperanäytäntöjen antamisesta myös ruotsinkielellä. Lautakunnan tiedusteluun vastasi johtokunta laajasti perustellulla kirjelmällä, jonka lopputuloksena oli, ettei ruotsinkielisiä näytäntöjä kannattanut järjestää, koska niiden tuottamat hankaluudet, taiteellisten voimain hajoittaminen kaksikieliseen työhön ja lisääntyneet kustannukset, eivät olleet oikeassa suhteessa oopperan taiteelliseen tehtävään ja sen nykyisiin rahallisiin mahdollisuuksiin. Tämän vastauksen lautakunta tiedotti valtuustolle talousarvioehdotuksensa yhteydessä.

Vuoden kuluessa pani oopperan johtokunta uudestaan vireille kysymyksen kaupunginorkesterin myötävaikuttamisesta oopperassa viidesti viikossa ja asiasta neuvoteltiin ilman että tyydyttävään tulokseen päästiin vuoden aikana. Tämä oli sitäkin valitettavampaa, kun lautakunnan ja ruotsalaisen teatterin välisen, orkesterin myötävaikutusta mainitussa teatterissa koskevan, sopimuksen pysyttäminen edelleen voimassa oli riippuvainen juuri oopperan kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksista.

Teoston ja lautakunnan välinen sopimus. Säveltäjäin tekijänoikeustoimisto Teoston ja lautakunnan välillä tehtiin vuodeksi 1930 sopimus, jonka mukaan toimisto myönsi lautakunnalle oikeuden 15,000 markan korvausta vastaan sallia kaupunginorkesterin konserteissaan rajoittamatta esittää kaikkia sävelteoksia, joiden esittämisoikeutta Teosto edusti tai sopimusaikana tuli edustamaan, lukuunottamatta sopimuksessa lähemmin määrättyjä sävellyksiä.

Konserttien radiointi. Paitsi sinfoniakonsertteja, joita vuodesta 1929 on radioitu vähintään 10 vuodessa 4,000 markan korvausta vastaan kerralta, radioitiin lautakunnan toimesta vuonna 1930 myöskin kansankonsertteja 2,000 markan maksusta konserttia kohti.

Ulkoilmakonsertit. Kaupunginvaltuuston ulkoilmakonserttien järjestämiseen myöntämä 50,000 markan määräraha jaettiin seuraavasti: 9,600 markkaa Suomen valkoisen kaartin soittokunnalle kahta konserttia varten viikossa kesä-, heinä- ja elokuun aikana Kalliossa; 14,400 markkaa Helsingin työväenyhdistyksen soittokunnalle yhtä konserttia varten Hermannissa ja yhtä konserttia varten Vallilassa viikottain sekä yhtä konserttia varten sunnuntaisin Hietarannassa; 14,400 markkaa Käpylän urheilijain soittokunnalle yhtä konserttia varten viikossa Käpylässä, Toukolassa ja Pasilassa, sekä 8,000 markkaa Helsingin suojeluskunnan soittokunnalle yhtä konserttia varten viikossa kesä- ja heinäkuussa sekä kahta konserttia varten viikossa elokuussa Kaivopuistossa.

Nettotalousjärjestelmä. Kaupunginvaltuuston annettua rahatoimikamarille toimeksi tutkia oliko mahdollista soveltaa nettotalousjärjestelmää kaupunginorkesterin menoihin ja tuloihin antoi lautakunta lausuntonsa asiassa, ja esitti siinä pääasiassa seuraavaa: Mainittu kysymys oli saanut alkunsa siitä, että nykyinen palkkausjärjestelmä kiintein palkoin oli herättänyt tyytymättömyyttä orkesterin jäsenissä. Olisi senvuoksi yritettävä parantaa heidän palkkaetujaan tekemällä heidät jossakin muodossa osalliseksi orkesterin tuloista. Tämä taas edellytti, että orkesterin tulot olisi saatava vastaavasti kohoamaan nettotalousjärjestelmän puitteissa, sillä muussa tapauksessa ei välttyttäisi siitä, että kaupungin kustannukset orkesterin ylläpitämiseksi yhä suurenisivat. Tuntien kaupunginvaltuuston erinäisissä piireissä vallitsevan vähemmän suopean suhtautumisen orkesterin ylläpitämistä varten

tarvittavan määrärahan mahdolliseen lisäämiseen, oli lautakunnan niinollen harkittava, oliko olemassa keinoja orkesterin tulojen lisäämiseksi, jotta orkesterin jäsenten palkkoja voitaisiin parantaa kaupunkia rasittamatta. Tällöin totesi lautakunta ettei orkesterin työtehoa voitu nykyisestä enää lisätä, joten siis esiintymistilaisuuksia lisäämällä ei voitu tuloja suurentaa. Lippujen hintoja ei myöskään voitu lähitulevaisuudessa korottaa. Oli kylläkin totta, että talousarviomäärärahan puitteissa oli usein hankala järjestää tavallista tuottavampia konsertteja esim. ulkolaisten johtajain ja solistien avustuksella, mutta toisaalta oli taidemusiikkia harrastava yleisö vielä toistaiseksi niin vähälukuisen, että kalliiden johtajain ja solistien avustukset vaan ani harvoin takasivat suuremmat tulot, ja kokemus on osoittanut, että tästä hankaluudesta on voitu suoriutua järjestämällä ylimääräisiä konsertteja. Musiikkilautakunnasta tuntui näinollen siltä ettei nettotalousjärjestelmän käytäntöön ottamisella voitaisi parantaa orkesterin jäsenten palkkaetuja, eikä ainakaan huomattavammin vähentää orkesterin kaupungille tuottamia kustannuksia.

Eräs tärkeä näkökohta, joka tässä yhteydessä vielä ansaitsi huomiota, oli että jos kerran orkesterin jäsenen palkkaedut tehtäisiin riippuviksi saatavissa olevista tuloista, olisi seurauksena se, että orkesterin jäsenet katsoisivat olevansa oikeutetut kussakin tapauksessa lautakunnan kanssa yhdessä harkitsemaan miten kulloinkin olisi meneteltävä, mutta tällaista järjestelyä ei kaupungin lautakuntien kannalta voitane hyväksyä. Nettotalousjärjestelmä, jonka laillisuutta lautakunta kuitenkin epäili, kävisi loppujen lopuksi lautakunnan jäsenille niin vastuunalaiseksi, että työ ennen pitkää epäilemättä kävisi heille ylivoimaiseksi.

Musiikkilautakunta ehdotti sen vuoksi, että kysymys nettotalousjärjestelmän käytäntöön ottamisesta kaupunginorkesteriin nähden saisi raueta.

Mainostaminen. Lautakunta teki vuoden kuluessa asiantuntevan henkilön kanssa sopimuksen sinfoniakonserteissa esitettävien tärkeimpien sävellyksien selostamisesta sanomalehdissä, joka toimenpide tarkoitti yleisön kiinnostamista entistä enemmän sinfoniakonsertteihin.

Riemujuhla. Marraskuun 20 p:nä vietti kaupunginorkesterin solisti kapellimestari O. Fohström 35 vuotista taiteilija-riemujuhlaansa antamalla oman konsertin, johon lautakunta luovutti orkesterin herra Fohströmin käytettäväksi.

XXII. Raittiuslautakunta.

Raittiuslautakunnan vuodelta 1930 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan jäsenet ja virkailijat. Raittiuslautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna vanhempi hallitussihteeri J. H. Konttinen, insinööri F. Kreander, muurari O. W. Paananen, metallityöntekijä R. Parviainen ja konttoripäällikkö K. A. Wilén. Varajäseniä olivat osastonjohtaja W. Englund ja johtaja J. Herajärvi; viimeksimainittu kuoli elokuun 29 p:nä, eikä hänen tilalleen valittu ketään.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi muurari Paananen ja varapuheenjohtajana vanhempi hallitussihteeri Konttinen, joka myöskin toimi sihteerinä. Lautakunnalle osoitetut laskut hyväksyi puheenjohtaja ja hänen ollessaan estettynä varapuheenjohtaja.

Raittiudenvalvojina toimivat J. E. Leivo, F. F. Nyström ja R. R. Nyholm.

Kokoukset y. m. Lautakunnalla oli vuoden kuluessa 22 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjain pykäläluku oli 226.

Raittiuslautakunnan toimintaohjeena oli kesäkuun 1 p:nä 1922 annettu kieltolaki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen sekä valtioneuvoston kesäkuun 18 p:nä 1928 antama raittiuslautakuntia ja -poliiseja koskeva päätös.

Valistustoiminta. Edellämainitun ohjesääntönsä 4 §:n 1 kohdan mukaan raittiuslautakunnan tehtävänä on valistustoimintaa järjestämällä edistää raittiutta. Tällaista raittiusvalistustoimintaa lautakunta toimintavuoden kuluessa harjoitti monin eri tavoin sekä lasten että nuorison kuin myöskin aikuisten keskuudessa.

Lasten raittiustyötä lautakunta edisti jakamalla kurssikirjoja Suomen opettajain raittiusliiton järjestämiin lasten raittiuskirjoituskilpailuihin osaaottaneille kaupungin suomenkielisten kansakoulujen oppilaille. Siten jaettiin viime vuonna 5,149 valmistekirjasta eri koulujen oppilaille. Kilpailuihin otti tilaston mukaan osaa kaikkiaan 5,149 oppilasta 92 opettajan johdolla. Todellisuudessa kilpailuihin osaaottaneiden lukumäärä oli kuitenkin suurempi, sillä kaikista kirjoittajista ei saatu tietoja. Kaikille näille osanottajille annettiin todistus osanotosta kilpailuihin ja sen lisäksi jaettiin kirjallisuuspalkintoja 890:lle ylempien ja 195:lle alempien luokkien eli yhteensä 1,085:lle oppilaalle. Näiden kilpailujen raittiusvalistuksellinen arvo on erittäin suuri, sillä niiden kautta voidaan vaikuttaa sellaisiinkin koteihin, joihin raittiusvalistusta ei muuten voida levittää. Kilpailujen järjestelyssä olisi kuitenkin paljon toivomisen varaa, sillä kaikki opettajat eivät vielääkään ole oppineet täysin tajuamaan tällaisten kilpailujen suurta sekä kasvatuksellista että raittiusvalistuk-

sellista merkitystä. Kuitenkin tulokset ovat vuosi vuodelta parantuneet sitä mukaa kuin asianomaiset opettajat on saatu asialle lämpenemään, ja toivottavaa olisi, että kerran päästäisiin siihen, että saataisiin kaikki kansakoulujemme oppilaat ottamaan osaa tällaisiin kilpailuihin.

Lautakunnan toimesta levitettiin raittiusjulkaisuja niin hyvin suomen- kuin ruotsinkielisiin kansakouluihin, lähinnä opettajia varten. Niinpä jaettiin kaikille pääkaupungin suomenkielisten kansakoulujen opettajille kullekin tohtori S. Sireniuksen ansiokas kirjanen »Kestäkö kieltolaki?» Erinäisiä lasten raittiustilaisuuksia avustettiin myöskin taloudellisesti, kustantamalla niihin esitelmää ja muuta ohjelmaa.

Varhaisnuorison keskuudessa tehtävää raittiustyötä lautakunta edisti levittämällä pääkaupungin ylioppilaskokelaille Suomen opiskelevan nuorison raittiusliiton äänenkannattajaa »Pohjantähteä», joka on toimitettu erikoisesti juuri oppikoulunuorisoa silmällä pitäen. Tämän ohella on lautakunnan toimesta järjestetty pääkaupungin oppikouluihin ja varsinkin niiden ylempien luokkien oppilaille esitelmätilaisuuksia, joihin on koetettu saada mahdollisimman päteviä raittiusluennoitsijoita. Näiden toimenpiteiden ansiosta onkin raittiustyö oppikoulunuorison keskuudessa viime aikoina huomattavasti elpynyt. Parhaana todistuksena siitä on se tosiasia, että Ylioppilaiden raittiusyhdistys on vuosi vuodelta saanut yhä enemmän jäseniä pääkaupungin oppikouluista valmistuneiden ylioppilaiden keskuudesta. — Näihinkin kouluihin oli lautakunnan toimesta levitetty raittiusjulkaisuja.

Aikuisten raittiustyötä lautakunta edisti pääasiallisesti tukemalla eri järjestöjen toimeenpanemia suurempia raittiustilaisuuksia, kustantamalla niihin esitelmänpitäjiä ja muutakin ohjelmaa. Erikoisesti on mainittava raittiusviikon vieton järjestäminen, jossa lautakunnalla oli johtava asema. Lautakunnan kutsuttua kokoon Helsingin eri raittius- ja valistusjärjestöjen edustajat, valitsivat nämä yhdessä lautakunnan kanssa yhteisen raittiusviikko-toimikunnan järjestämään raittiusviikon viettoa. Tämän toimikunnan puheenjohtajana oli lautakunnan puheenjohtaja ja sihteerinä lautakunnan sihteeri, joten toimikunnan työ tosiasiaassa muodostui raittiuslautakunnan laajemmaksi valistustyömuodoksi. Toimikunta järjesti raittiusviikon ensimmäisenä sunnuntaina marraskuun 2 p:nä Kansallisteatteriin arvokkaan avajaisjuhlan, joka samalla muodostui koko maan raittiusviikon avajaisjuhlaiksi, ja jonka ohjelma radioitiin yli koko maan. Juhlan ohjelmasta mainittakoon sosialiministeriön raittiusosaston päällikön pastori K. K. Aron avajaispuhe ja professori A. J. Pietilän juhlapuhe. Juhlassa oli kutsuvieraina tasavallan presidentti, maan hallitus ja kaupunginvaltuusto sekä joukko kansanedustajia ynnä Helsingin korkeinta virkamiehistöä. Kansallisteatterin avarat tilat olivat viimeistä sijaa myöten täynnä juhlayleisöä. Tämän yleisen avajaisjuhlan lisäksi järjestettiin lautakunnan kustannuksella raittiusviikon alkajaisiksi kaksi muuta suurta juhlaa, toinen pääasiallisesti kaupungin pohjoisten osien työväestölle ja toinen yksinomaan ruotsinkielisellä ohjelmalla pääkaupungin ruotsinkieliselle väestölle. Edellinen pidettiin n. k. pylvässäsalissa, Pengerkadun n:o 11, ja jälkimmäinen Balderin huoneistossa Aleksanterinkatu n:o 12, ja oli näissäkin tilaisuuksissa yleisöä niin paljon kuin huoneistoihin suinkin saattoi mahtua. Näiden suurten juhlien lisäksi oli joukko muita juhlia. Kaikkiaan oli toimikunnan puolesta tai sen myötävaikutuksella ja raittiuslautakunnan osittain avustamana järjestetty raittiusviikon aikana pääkaupunkiin yhteensä 57 raittiusjuhlaa tai esitelmätilaisuutta, joissa pidettiin kaikkiaan 89 puhetta ja esitelmää yhteensä 28,000 kuulijalle. Näistä oli ruotsinkielisiä

tilaisuuksia 12 ja pidettiin niissä 18 esitelmää tai puhetta yhteensä 3,500 kuulijalle. Tämän ohella annettiin yleisölle 5 raittiusaiheista elokuvanäytäntöä. Propaganda ulotettiin pääkaupungin lähimpään ympäristöön ja esitelmätilaisuuksia järjestettiin myöskin sotilaille ja oppikoulujen oppilaille. Jos ottaa huomioon kaikki nämä tilaisuudet sekä eri järjestöjen raittiusviikon aikana omille jäsenilleen järjestämät illanvietot, niin nousee pääkaupungissa ja sen lähimmässä ympäristössä raittiusviikon aikana pidettyjen raittiusvalistus-tilaisuuksien yhteinen lukumäärä hyvinkin 100 tilaisuuteen sekä niissä pidettyjen esitelmien ja puheiden luku ainakin 150:een. Tämän ohella lähetettiin pääkaupungin papistolle pyyntö kosketella raittiusasiaa saarnoissaan. Koko viikon ajan oli raitiovaunuihin ripustettuna mainostauluja kehoittaen kansaa raittiuteen ja kiinnittäen yleisön huomiota raittiusviikkoon. Raittiuspropagandaa varten oli viikon avajais- ja päättäjäispäiviksi sekä kerran viikon varrellakin järjestetty autokulkue, joka soittokuntineen kiersi kaupungilla raittiutta mainostaen. Sitäpaitsi oli talossa Kaisaniemenkatu n:o 4 järjestetty pari mainosakkunaa ja yleisölle jaettiin lentolehtisiä.

Raittiusjulkaisuja, kuten esim. Kieltolakilehteä ja ruotsinkielistä Framlehteä, on lautakunnan toimesta levitetty kaikille poliisiasemille, yömajoihin, ylioppilasjärjestöihin y. m. s.

Lautakunnan omistamaa varjokuvakonetta ja siihen kuuluvia varjokuvasarjoja ovat eri järjestöt saaneet korvauksetta käyttää järjestämässään esitelmä- y, m, tilaisuuksissa.

Lautakunnan toimesta tai avustamana pidettiin kuluneena vuonna kaikkiaan 53 esitelmää, edellisenä vuonna 28.

Kieltolain valvontatyö. Käytännöllinen kieltolain valvontatyö oli lautakunnan palveluksessa olevien raittiudenvalvojien tehtävänä. Kertomusvuoden kuluessa toimitettiin lautakunnan toimesta noin 2,200 kotietsintää sekä takavarikoitiin 16,490 litraa spritiä ja 1,954 pulloa hienompia väkijuomia, 5 autoa, 1 moottorivene, 4 soutuvenettä, 1 hevonen ja kahdet kuormarattaat sekä 5 potkukelkkaa. Syytteeseen kieltolakirikoksista pantiin lautakunnan toimesta yhteensä 340 henkilöä. Raittiudenvalvojille oli suurta hyötyä maaherran tammikuun 13 p:nä heille myöntämistä raittiuspoliisioikeuksista. Työtä vaikeutti kuitenkin suuresti se, että pääkaupungin virallinen poliisi on ollut kieltolain valvontaan nähden jokseenkin välinpitämätön eivätkä lautakunnan 3 valvojaa ole ehtineet läheskään joka paikkaan, mihin heitä olisi tarvittu. Sitäpaitsi lautakunnan valvojien toiminta ei ole päässyt kehittymään tarpeeksi tehokkaaksi, kun heillä ei ole ollut ketään valvontapäällikköä, jollaista varsinkin nykyoloissa aivan välttämättä tarvittaisiin.

Raittiudenvalvojat ovat toiminnastaan pitäneet päiväkirjaa sekä tilastoa ilmaisamista rikoksista.

Raittiustodistukset. Pääkaupungin poliisiviranomaisten pyynnöstä lautakunta antoi raittiustodistuksia autonajolupaa pääkaupungissa anoville henkilöille. Tämä tehtävä lisäsi suuresti lautakunnan toimiston työtä, sillä jokaisesta todistuksen anojasta tehtiin joukko tiedusteluja, hoidettiin korttiluetteloja j. n. e. Toimintavuoden kuluessa lautakunta antoi raittiustodistuksen 2,163 henkilölle. Todistus evättiin 187 henkilöltä.

Yhteistoiminta poliisiviranomaisten kanssa. Lautakunta oli vuoden kuluessa yhteistoiminnassa poliisiviranomaisten kanssa kieltolain valvontaa koskevissa asioissa, mutta, kuten jo edellä mainittiin, oli tämä yhteistoiminta tuloksiltaan laihaa poliisiviranomaisten välinpitämättömyyden takia.

Lausunnot. Raittiuslautakunta antoi kertomusvuonna maistraatille yh-

teensä 285 lausuntoa ruokala-, kahvila-, ravintola- ja matkailijakotiliikkeiden harjoittamista koskevien anomusten johdosta. Näistä lausunnoista oli 270 myönteistä ja 15 kielteistä. Sitäpaitsi antoi lautakunta vuoden kuluessa joukon lausuntoja ja selostuksia erinäisille kaupunginviranomaisille. Tietoja alaansa kuuluvista asioista lautakunta joutui antamaan useille valtion virastoille, raittiusjärjestöille y. m.

Lautakunnan edustus. Raittiuslautakunta on toimintavuoden kuluessa ollut edustettuna Helsingin sosialidemokraattisen raittiusaluejärjestön vuosikokouksessa ja Helsingin raittiusviikkotoimikunnassa. Niinikään oli lautakunta edustettuna johtaja J. Herajärven hautajaistilaisuudessa syyskuun 4 p:nä, jolloin lautakunnan puolesta laskettiin hänen haudalleen seppelä.

Lautakunnan toimisto sijaitsi edelleen talossa n:o 4 Helenankadun varrella. Toimisto oli avoinna yleisölle klo 10—12 ja 18—20 joka arkipäivä. Sieltä lähetettiin vuoden kuluessa yhteensä 2,855 kirjelmää. Samoin hoidettiin toimistossa kaikki muut lautakunnan käytännölliset tehtävät.

Loppusanat. Helsingin raittiuslautakunnan työ on vuosi vuodelta lisääntynyt, mutta sen käytettävissä oleva työvoima on pysynyt samana koko sen kymmenvuotisajan, jonka lautakunta on toiminut. Kaupungin väestön lisääntymiseen ja sen liikenteen valtavaan kehittymiseen nähden on lautakunnan työvoima, 3 valvojaa, aivan riittämätön. Niinpä ehdottikin lautakunta kirjelmässään kaupunginvaltuustolle perustettavaksi 3 uutta raittiudenvalvojan sekä valvontapäällikön viran. Ehdotus hyväksyttiin 23 äänellä 22 vastaan, mutta kun asian ratkaisemiseen olisi tarvittu määränemmistö, sai asia sillä kertaa raueta. Samalla kun lautakunta valittaa tätä ratkaisua, tulee lautakunta edelleenkin pyrkimään siihen, että sen työvoimaa lisättäisiin. Joka tapauksessa on välttämätöntä asettaa valvontapäällikkö entisten valvojen toiminnan tehostamista ja järjestelyä sekä myöskin tarkkailua varten.

XXIII. Urheilulautakunta.

Urheilulautakunnan kertomus vuodelta 1930 oli seuraavansisältöinen:

Urheilulautakuntaan kuuluivat vuonna 1930 insinööri E. von Frenckell puheenjohtajana, verhoilijamestari V. Lähteinen varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä kirjapainotyöläinen A. E. Grönroos ja lääketieteellisensiaatit K. Kari ja U. Tötterman. Sihteerinä toimi poliisimestarinapulainen K. Soinio. Kertomusvuonna lautakunta kokoontui 11 kertaa ja sen kokouksissa pidettyjen pöytäkirjain pykäläluku oli 64. Tärkeimmistä lautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Ursinin uimalaitos oli kertomusvuonna luovutettuna Helsingfors sim-sällskap nimiselle seuralle, Humallahden uimalaitos Helsingin uimareille, Mustikkamaan uusi uimalaitos Työväen uimareille ja saman saaren vanha uimalaitos Helsingin Jyrylle. Menoarvioon otettu 40,000 markan suuruinen avustusraha uimaseuroille jaettiin siten, että Helsingin Jyry sai 5,000 markkaa, ja loput jaettiin tasan kolmen muun uimaseuran välillä.

Todettuaan jälleen miten huonot harjoitusmahdollisuudet Helsingin voimisteluseuroilla oli, lautakunta anoi rahatoimikamarille osoittamassaan kirjelmässä, että kansakoulujen johtokunnilta vaadittaisiin tilastoa siitä, miten paljon koulujen voimistelusalaja päivittäin käytettiin koulujen omiin tarpeisiin. Tämä aloite johtikin siihen, että asetettiin komitea pohtimaan kysymystä kansakoulujen voimistelusalien vuokraamisesta vapaaehtoisille voimistelujärjestöille. Komitea saikin asialle suotuisan ratkaisun.

Urheilukentille vastaisuudessa rakennettavien pukuhuoneiden piirustuksista antamassaan lausunnossa lautakunta huomautti, että koska urheilukenttiä vastaisuudessa tullaan yhä suuremmassa määrässä käyttämään talvisin luistinratoina, pukeutumishuoneet olisi rakennettava siten, että ne talvisinkin vastaisivat tarkoitustaan, s. o. että ne tehtäisiin lämmitettäviksi.

Lautakunta teki ehdotuksen Johanneksenkirjon viereisen kentän laajentamiseksi, mutta rahatoimikamari ei siihen suostunut. Edelleen lautakunta ehdotti erinäisiä parannuksia tehtäväksi Käpylän urheilukentälle, joten se paremmin vastaisi tarkoitustaan. Pesäpallotekemää ehdotusta erikoisen pesäpallokentän rakentamisesta Hakasalmen puistoon lautakunta puolsi.

Tehtyä ehdotusta Kivinokan etelärannan varaamisesta vapaauintipaikaksi lautakunta niinikään kannatti. Pyöräilyharjoituksia varten varattiin viikottain pari tuntia Kallion urheilukentällä. Annalan urheilukentän piirustukset hyväksyttiin.

Lautakunta huomautti rahatoimikamarille uudelleen, että Ursinin ja Humallahden uimalaitokset olisi ajanmukaistutettava. Lautakunnan mielestä voitaisiin Kaivopuiston uimalaitos hävittää, jos Ursinin uimalaitos ra-

kennettäisiin uudestaan ja suurennettaisiin. Mustasaaren pohjoisrannalle olisi järjestettävä vapaauintipaikka.

Koska Alppilan hiihtomäki on ränsistynyt ja muutenkin vanhanaikainen lautakunta ehdotti, että rahatoimikamari asettaisi komitean suunnittelemaan talviurheilukeskuksen aikaansaamista Helsinkiin.

Lautakunnalla ei ollut mitään sitä vastaan että yksityisten aloitteesta rakennetaan luistinratoja Johanneksenkirjon ja Runeberginkadun urheilukentille. Sitävastoin lautakunta ehdotti että kunta itse kustantaisi luistiradat Käpylän urheilukentälle sekä pieniä luistiratoja lapsia ja nuorisoa varten seitsemään eri paikkaan kaupungin puistoihin.

Jos Eläintarhan urheilukentälle rakennettaisiin entistä suurempi, katoksella varustettu katselijaparveke voitaisiin lautakunnan mielestä seuroilta, jotka siellä järjestivät kilpailuja kantaa vuokra määräprosentteina, esim. 10 % kilpailun bruttotuloista.

Pallokentälle, Meilahteen ja Kallion urheilukentän viereiselle kalliolle lautakunta ehdotti rakennettavaksi harjoitteluhiihtomäkiä.

Kaupungin vuoden 1930 menosääntöön oli otettu 60,000 markan suuruinen määräraha luistinurheilun edistämiseksi. Luistelu luokittain oli ollut maksutonta kaikilla radoilla. Sitäpaitsi jaettiin koululaisille alennuslippuja, joilla kansakoululaiset saivat 25 ja oppikoululaiset 20 markan alennuksen ratamerkkejä ostaessaan. Alempana oleva taulukko osoittaa, missä määrin koululaiset käyttivät hyväkseen edellämainittuja etuja:

	Jaettuja alennusmerkkejä.		Radoilla käyneitä luokkia.	oppilaita.
	Smk 25: —.	Smk 20: —.		
Suomalainen luistinrata	153	123	1,084	29,502
Helsingfors skridskoklubbin radat	116	104	824	22,439
Työvään luistinrata	323	56	260	6,939
Spartayhdistyksen rata	4	3	159	2,938
Pallokenttäosakeyhtiön rata	56	30	68	1,522
Runeberginkadun rata	31	32	73	1,123
Käpylän rata	36	6	—	—
Yhteensä	719	354	2,468	64,463

Ottamalla huomioon tämän tilaston, luistiratojen taloudellista asemaa sekä radoille luovutettuja paikkoja koskevat lautakunnalle lähetetyt tiedot lautakunta päätti jakaa yllämainitun, 60,000 markan suuruisen määrärahan allamainitun suuruisina avustuksina seuraaville luistiradoille:

	Smk.		Smk.
Suomalainen luistinrata ..	18,000: —	Spartayhdistyksen rata ..	5,000: —
Helsingfors skridsko- klubbin radat	15,000: —	Töölön pallokentän, Ru- neberginkadun ja Kä- pylän radat	7,000: —
Työvään luistinrata	15,000: —		
		Yhteensä	60,000: —

Voimisteluseurojen työn tukemiseksi menosääntöön otettu 80,000 markan suuruinen määräraha jaettiin 29 seuran kesken ja lasten ja varhaisnuorisoin voimistelun ja leikin edistämiseksi myönnetty 50,000 markan suuruinen määräraha 33 yhdistyksen kesken.

XXIV. Maatalouslautakunta.

Maatalouslautakunnan toiminnastaan vuonna 1930 antama kertomus oli seuraava:

Lautakunnan jäsenistö y. m. Maatalouslautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna ylim. professori E. H. Ehrnrooth puheenjohtajana, toimitusjohtaja V. A. Tanner varapuheenjohtajana sekä jäseninä kirvesmies A. Lindegrén, varatuomari H. Munck ja ylijohtaja J. O. Peurakoski. Rahatoimikamarin edustajana lautakunnan kokouksissa oli pankki-ylitarkastaja J. A. Levonius. Sihteerinä toimi ohjesäännön mukaisesti kaupunginagronoomi A. J. Tamminen.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 12 kokousta ja pöytäkirjain pykäläluku oli 134. Jäsen Lindegrén ei ottanut osaa vuoden jälkipuoliskolla pidettyihin kokouksiin. Puheenjohtajalle ja jäsenille maksettiin palkkioina 8,700 markkaa. Sihteerille ei maksettu eri palkkiota, koska sihteerin tehtävien hoitaminen kuuluu kaupunginagronoomin virkatehtäviin.

Lausuntoja y. m. Lautakunnan eri virastoille ja laitoksille kertomusvuonna antamien lausuntojen ja esitysten luku oli 38, joista 16 koski maanvuokra-asioita. Muutamia laajakantoisempia kysymyksiä käsiteltiin useammassa kokouksessa.

Pitäjänmäen aseman lähellä sijaitseva Talin tila, jonka kaupunki kertomusvuonna osti, annettiin lautakunnan hoitoon. Koska tila lautakunnan mielestä paremmin sopi vuokralle annettavaksi kuin kaupungin hallinnon alaisena pidettäväksi, tehtiin rahatoimikamarille sen mukainen esitys. Asiaa ei kuitenkaan päätetty kertomusvuoden aikana.

Useita vuosia vireillä ollut kysymys kaupungin metsien hoidon lopullisesta järjestämisestä saatiin kertomusvuonna sikäli loppuun suoritetuksi, että tehtiin periaatteellinen päätös metsänhoitajan palkkaamisesta kaupungin palvelukseen n. s. sopimuspalkoin. Tämän virkailijan tulee tehdä lopulliset metsänhoitosuunnitelmat.

Tiloja tarkastaessaan lautakunta kiinnitti erikoista huomiota siihen, että useita isohkoja vuokra-alueita oli hoidettu huonosti. Tämä koskee erikoisesti Herttoniemen tilaa. Epäkohtaan ei kuitenkaan saatu mitään parannusta vuoden aikana. Tilojen viljelyksiä ja niiden rakennusten hoitoa vastaan ei ollut mitään huomauttamista.

Lautakunnan esitykset, että Viikin latokartanon vuokraamisesta lopullakin luovuttaisiin, johtivat viimeinkin tulokseen. Tämä aina tappiota tuottanut tila päätettiin luovuttaa takaisin valtion hallintaan maaliskuun 14 p:stä 1931 lukien.

Kaupungin tilojen hoito oli, kuten aikaisemminkin uskottu kaupunginagronoomin valvonnan alaiselle maatalouskonttorille.

Järjestely ja hallinta. Kertomusvuonna tehtiin lopullinen päätös kaupungin hallinnon järjestämisestä. Sen mukaan tulee maatalouslautakunta lakkau-

tettavaksi ja sen tehtävät annetaan vastaperustettavalle kaupungin kiinteistö-lautakunnalle, jossa toimii erikoinen maatalousjaosto. Käytännöllisestä maa-tilojen hoidosta huolehtii kiinteistötoimiston maatalousosasto, jonka päälliköksi tulee kaupunginagronoomi.

Viimeisen kokouksensa lautakunta piti joulukuun 22 p:nä 1930. Se oli silloin toiminut melkein 11 vuotta, sillä se kokoontui ensimmäisen kerran helmi-kuun 24 p:nä 1920.

Maatalouskonttori antoi toiminnastaan vuonna 1930 seuraavan kertomuksen.

Konttori toimi aivan samoin kuin ennenkin. Se hoiti maatalouslautakunnan alaisena ja sen ohjeiden mukaan kaupungin Helsingin pitäjässä ja Oulunkylän kunnassa olevat varsinaiset maanviljelystilat ja huolehti osittain myöskin tilojen piirissä tahi läheisyydessä olevista vuokra-alueista.

Maatalouskonttorin johtajana toimi kaupunginagronoomi A. J. Tamminen, kirjanpitäjänä Å. Ullner ja toimistoapulaisena I. Sundström. Kirjanpitäjä ja toimistoapulainen pitivät ohjesäännön mukaisen kesälomansa, mutta kaupunginagronoomi voi pitää sen vain osittain.

Maatalouskonttori pidettiin avoinna kuten ennenkin lauantaisin viisi tuntia ja muina arkipäivinä kuusi tuntia.

Maatilat. Keväällä, juuri kevätkylvöjen aikana, jätettiin lautakunnan hoitoon kaupungille ostettu Talin tila ja sen yhteydessä viljellyt Reimarsin pellot. Kun Viikin latokartanon vuokrasopimus uudistettiin, lisääntyi pelto-ala tuntuvasti. Vuonna 1929 ostettu Tuurholman tila annettiin vuokralle kertomusvuoden alusta lukien.

Pellot. Kokonaispelto-ala oli kaikkiaan n. 1,607.878 ha, ja sen käyttö seuraavanlainen:

	Pitkäaikai- sella vuok- ralla, ha.	Lyhytaikai- sella vuok- ralla), ha.	Omalla väellä, ha.	Itsenautittu peltoala, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	19.924	9.430	3.040	334.250	366.644
Oulunkylä	50.140	—	0.400	67.160	117.700
Pukinmäki	109.200	55.016	1.650	206.450	372.316
Tali	—	2.050	0.910	106.220	109.180
Herttoniemi	196.300	13.978	—	—	210.278
Kaarela	98.500	—	—	—	98.500
Puodinkylä	—	82.470	—	—	82.470
Tuurholma	17.500	—	—	—	1) 17.500
Korpas	27.000	—	—	—	2) 27.000
Yhteensä	518.564	162.944	6.000	714.080	1.401.588
Viik	—	5.180	0.820	200.290	3) 206.290
Kaikkiaan	518.564	168.124	6.820	914.370	1,607.878

Viljelyjärjestelmät pysyivät jotenkin ennallaan. Suurin teknillinen muutos oli se, että sokerijuurikkaan viljeleminen Pukinmäessä lopetettiin, sen

1) Suurin osa lyhyeksi ajaksi vuokratuista pelloista oli nurmena, jonka niitty- tahi laiduntamisoikeus vuokrattiin kesäksi. — 2) Numeroita ei ole lopullisesti tarkistettu. — 3) Lukuihin on otettu 20.16 ha Pukinmäen pelloja, jotka on viljelty yhdysviljelyksessä Viikin latokartanon kanssa, mutta ei sitä vastoin Viikin torppien ja mäkitupien pelloja, koska niitä ei ennätetty mitata kertomusvuoden aikana.

jälkeen kun Malmin kylä oli julistettu perunasyövän saastuttamaksi. Viikin tilan viljeleminen tuotti suuria vaikeuksia, kun luultiin tilan joutuvan jo kertomusvuonna valtiolle. Samoin oli Talin kartanon laita, kun tilalle oli yhtäkkiä hankittava kalusto, kylvösiemenet y. m. s. Kasvavan heinän myynti ei enää pula-ajan takia onnistunut yhtä hyvin kuin ennen.

Itsenautittu peltoala jakautui käytön mukaan seuraavasti:

	Kesantona, ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Vihantarehulla, ha.	Nurmena, ha.	Perunapelloja, ha.	Juuri- ja keittiökasveja, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	30.69	28.32	94.65	1.25	177.36	8.29	3.12 ¹⁾	343.68
Oulunkylä	6.15	5.66	22.12	0.40	28.18	4.65	—	67.16
Pukinmäki	12.73	17.19	70.83	1.46	88.65	6.08	9.51	206.45
Viik	14.40	17.75	63.36	0.75	95.62	7.41	1.00	200.29
Tali	8.83	8.07	41.47	1.46	41.41	4.42	0.56	106.22
Yhteensä	72.80	76.99	292.43	5.32	431.22	30.85	14.19 ¹⁾	923.80

Eri viljelykseen käytetty pinta-ala prosenttina koko itsenautitusta peltoalasta oli seuraava:

	Kesantona, %.	Syysviljalla, %.	Kevätviljalla, %.	Vihantarehulla, %.	Nurmena, %.	Perunapelloja, %.	Juuri- ja keittiökasveja, %.	Yhteensä, %.
Tuomarinkylä	8.9	8.3	27.5	0.4	51.6	2.4	0.9	100.0
Oulunkylä	9.2	8.4	32.9	0.6	42.0	6.9	—	100.0
Pukinmäki	6.2	8.3	34.3	0.7	42.9	3.0	4.6	100.0
Viik	7.2	8.9	31.6	0.4	47.7	3.7	0.5	100.0
Tali	8.3	7.6	39.0	1.4	39.0	4.2	0.5	100.0
Yhteensä	7.9	8.3	31.7	0.6	46.7	3.3	1.5	100.0

Ojitus- ja maanparannustöitä tehtiin kertomusvuonna samoin kuin ennenkin uhraamatta niihin paljoakaan. Karjanlantaa ja kaupunkilantaa ajettiin pelloille seuraavat määrät: Tuomarinkylässä 1,920 kuormaa, Oulunkylässä 730 kuormaa, Pukinmäessä 1,350 kuormaa, Viikissä 490 kuormaa ja Talissa 730 kuormaa, yhteensä 5,220 kuormaa. Kaupunkilantaa käytettiin hyvin vähän, koska se edelleenkin oli liian kallista, ja kun kunnollista rekikeliä kesti vain vähän aikaa. Oulunkylän peltoja lannoitettiin pääasiallisesti Käpylästä saadulla lannalla. Mudan puutteessa käytettiin lantakasojen peitteeksi ojaturpeita tuhat kuormaa. Apulantaa käytettiin seuraavat määrät:

	Salpietaria, kg.	Superfosfaattia, kg.	Kalisuolaa, 40%, kg.
Tuomarinkylässä	24,000	56,000	16,000
Oulunkylässä	5,000	12,000	5,000
Pukinmäessä	15,000	27,000	15,000
Viikissä	5,000	3,800	3,900
Talissa	—	—	—
Yhteensä	49,000	98,800	39,900

Talin tila jätettiin maatalouskonttorin hoitoon niin myöhään keväällä, että apulantojen käyttö oli mahdotonta. Sitäpaitsi ei ollut varmaa, anne-

¹⁾ Tähän sisältyy 9.43 ha kesäksi vuokrattuja nurmia.

taanko mainittu tila mahdollisesti piankin vuokralle, kun halukkaita vuokraajia oli heti ilmoittautunut. Kun Viikissä ei ollut käytetty vuokrasopimuksen mukaista eläinlantamäärää, oli pakko täydentää lannoitusta apulantaa käyttämällä.

Kylvöt. Tärkeimpien viljelyskasvien kylvömäärät olivat seuraavat:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.
Tuomarinkylässä	3,850	21,200	21,760
Oulunkylässä	920	5,710	15,340
Pukinmäessä	2,530	17,020	12,920
Viikissä	1,400	13,560	21,080
Talissa	1,260	7,900	15,540
Yhteensä	9,960	65,390	86,640

Näiden lisäksi kylvettiin noin 2,000 kg timoteinsiementä ja tarpeelliset määrät puna- ja alsikeapilaa sekä pieni määrä vikkeriä vihantarehukseksi. Juurikasvisiementiä kylvettiin tietenkin myös jonkin verran: lanttua, rehujuurikasta ja rehukaalia. Puutarhakasveja kasvatettiin vain Pukinmäessä. Hehtaaria kohti jakautuivat kylvömäärät seuraavasti: syysvehnää 150 kg, ruista 140 kg, kauraa 210 kg, perunoita 2,500 kg.

Sato. Vuoden sato arvioitiin seuraavaksi:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.
Tuomarinkylässä	61,180	209,710	115,500	598,000
Oulunkylässä	12,600	40,800	55,300	106,650
Pukinmäessä	39,420	123,440	116,100	240,900
Viikissä	31,050	72,960	92,200	240,000
Talissa	14,210	60,000	67,900	108,080
Yhteensä	158,460	506,910	447,000	1,293,630

Hehtaaria kohti oli sato seuraava:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.
Tuomarinkylässä	2,160	2,220	13,930	3,880
Oulunkylässä	2,220	1,840	12,510	3,790
Pukinmäessä	2,290	1,740	19,260	3,510
Viikissä	1,800	1,150	12,440	2,510
Talissa	1,760	1,450	15,360	2,610
Keskimäärin	2,010	1,730	14,520	3,335

Kasvukausi oli suotuisa ja sato yleensä ennätyskellinen. Ainoastaan perunoita saatiin hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna, sillä sateet eivät sattuneet niin edulliseen aikaan kuin vuonna 1929. Syysviljan sato oli n. 20 %, kevätiljan n. 30 %, mutta heinän vain muutamaa prosenttia parempi kuin edellisenä vuonna; heinän sadon suhteelliseen pienuuteen vaikutti tietenkin sateen vähyys alkukesästä, vaikka lämmintä olisi ollut riittävästi. Kertomusvuosi osoitti jälleen, että maataloilla saadaan yleensä savimailloilla huomattavasti parempi sato vehnävästä kuin rukiista.

Viikin latokartanon satoja ei voida mitenkään verrata omien tilojen sa-
toon. Viikin kaurasato on aina ollut epävarma. Ainoastaan märkinä vuo-
sina saadaan hiekkamailla jotakin ja silloin ei taas veden vaivaamilla meren-
jäätöillä kasva paljon mitään. Timotei häviää niityiltä osaksi jo kolmantena
vuotena ja lauha tulee sen tilalle. Ruista viljeltiin suomaantapaisessa Lös-
vallassa.

Talin sadoista ei vielä voi sanoa mitään.

Työpäkeä oli suhteellisesti sama määrä kuin ennenkin. Mitään isompia
muutoksia ei vielä katsottu voitavan tehdä vakinaisten työmiesten enemmän
määrään kuin palkkaankaan nähden. Vuoden alussa oli tiloilla 9 työnjohtajaa
ja 66 muuta henkilöä, niistä 5 naista. Vuoden lopulla olivat vastaavat nu-
merot 10, 59 ja 5. Kun Viikin tila päätettiin luovuttaa valtion hallintaan
keväällä 1931, niin ei siellä syksyllä tehty enää vuosipalkkasopimuksia, mistä
johtuu vakinaisen väen vähentyminen vuoden vaihteessa. Kuten ennenkin
pidettiin sitäpaitsi vakinaisen väen lisäksi tilapäistä työvoimaa, päiväläisiä,
tarpeen mukaan. Suurin osa näistä oli vakinaisen väen perheenjäseniä. Palkat
eivät vielä kertomusvuonna sanottavasti laskeneet. Kesä oli töiden järjes-
telylle suotuisa, mutta talvi oli kovin huono.

Työpäivien pituus. Työpäivä alkoi aina klo 7 ja päättyi klo 16—18.30,
vaihdellen vuodenajan mukaan. Päivällisaika kesti 1—1½ tuntia, alkaen
klo 12. Työpäivän pituus oli keskimäärin 9 tuntia, touko—syyskuussa teh-
tiin työtä 10 tuntia ja keskitalvella 8 tuntia päivittäin.

Hevosia oli vuoden alussa 72 ja lopussa 79. Seuraavasta yhdistelmästä
näkyvät niiden jakaantuminen eri maatiloille allamainittuina aikoina:

	Tammi- kuun 1 p:nä 1930.	Joulu- kuun 31 p:nä 1930.	Hevosia joulu- kuun 31 p:nä 1930 100 ha peltoa kohti.
Tuomarinkylä	28	27	7.9
Oulunkylä	8	7	10.4
Pukinmäki	20	18	8.7
Viik	16	19	9.5
Tali	—	8	7.5
Yhteensä	72	79	8.55

Hevosten terveydentila on ollut hyvä.

Karja ja sikala. Karjanhoitoa harjoitettiin koko vuoden paitsi Pukin-
mäessä myöskin Tuomarinkylässä. Vuoden kuluessa ostetussa Talin karta-
nossa oli myöskin pakko pitää karjaa jonkin verran. Se ei luonnollisestikaan
kuulunut mihinkään tarkastusyhdistykseen. Tuomarinkylän karjasta ei
myöskään voida vielä esittää tarkastustuloksia, koska ensimmäinen koko-
nainen tarkastusvuosi päättyy vasta kesäkuun 30 p:nä 1931.

Kirjanpito vuoden heinäkuun 1 p:n 1929—heinäkuun 1 p:n 1930 keski-
tulokset olivat:

	Lehmiä.	Rehuyksik- köjä vuotta ja lehmää kohti.	Maitoa kg. vuotta ja lehmää kohti.	Maidon rasva- pitoi- suus, %.
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä, kokonaisluku	20	2,709	3,696	3.74
Kaikki lehmät, keskimäärin	47.57	2,342	3,116	3.81

Tilojen karjamäärät olivat vuoden lopussa seuraavat:

	Sonnia.	Lehmiä.	Hiehoja.	Vasikoita.	Yht.
Pukinmäki, Ayrshireä	3	47	11	8	69
Tali, Ayrshireä	—	7	—	—	7
Tuomarinkylä, Länsisuomalaista rotua	2	37	4	5	48
Yhteensä	5	91	15	13	124

Viikin sikalassa oli vuoden alussa 1 karju, 21 emakkoa ja 25 porsasta, yhteensä 47 eläintä; vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 1 karju, 17 emakkoa, 47 nuorta eläintä ja 10 porsasta, yhteensä 75. Sikalassa tuntui jo kertomusvuonna selvästi pula-aika, joten porsaiden menekki oli syksyllä kovin vähäinen.

Irtaimiston kirjanpito-arvo oli seuraava:

	Tammikuun 1 p:nä 1930, Smk.	Joulukuun 31 p:nä 1930, Smk.	Kuoletukset ja poistot, Smk.
Pääkonttori	18,550: —	51,180: —	19,058: 50
Tuomarinkylä	325,845: —	337,205: —	72,441: 50
Oulunkylä	54,760: —	46,245: —	9,092: —
Pukinmäki	292,440: —	264,220: —	76,963: 35
Viik	204,960: —	192,975: —	111,233: 27
Tali	—	82,225: —	22,549: 45
Yhteensä	896,555: —	974,050: —	311,338: 07

Viljelyshehtaaria kohti laskettuna oli irtaimiston arvo täysin markoin Tuomarinkylässä 986 markkaa, Oulunkylässä 689 markkaa, Pukinmäessä 1,280 markkaa, Viikissä 963 markkaa ja Talissa 774 markkaa. Kun pula-aika alkoi, oli pakko kuolettaa irtaimiston arvoa tuntuvasti. Viikin irtaimistosta saadaan tietenkin nyt paljon vähemmän kuin jos vuokraamisesta olisi luovuttu aikaisemmin. Taliin ostettiin irtaimistoa heti keväällä, mutta ei kaikkea mitä olisi tarvittu, sillä siellä voitiin tulla toimeen lainaamalla toisilta tiloilta. Tuomarinkylän karjanosto sattui epäedulliseen aikaan, mutta saatiin se kuitenkin suhteellisen halvalla.

Tilit. Vuoden 1930 kameraalisen tilinpäätöksen mukaan oli määrärahoja 4,013,135 markkaa, menoja 3,887,342: 25 markkaa, arvioituja tuloja 3,200,000 markkaa, sekä todellisia tuloja 3,269,446: 95 markkaa.

Arvioidut menot eivät pitäneet paikkaansa pääasiassa sen takia, että Viikin ja Talin tilojen menoja ei oltu otettu menoarvioon, minkä tähden oli pakko pyytää 579,500 markkaa lisämäärärahoja. Lisämäärärahojen tarve olisi tietenkin ollut paljonkin suurempi, jollei yleistä hintainlaskua olisi tapahtunut. Tulopuolella olisi tullut vajausta, jollei Viikiä olisi edelleen otettu vuokralle. Kameraalisen kirjanpidon mukaan tuli tappiota 617,895: 30 markkaa; vuosien 1924—30 tulokset käyvät ilmi alemmaa, missä + merkitsee voittoa ja — tappiota.

	Smk.
1924	+ 202,561: 34
1925	+ 373,627: 25
1926	+ 464,966: 77
1927	+ 520,387: 90

1928	+	475,646: 89
1929	—	106,612: 12
1930	—	617,895: 30
		Yhteensä + 1,312,682: 73

Liikekirjoissa oli ihan toiset luvut. Allaolevassa esitetään yhdistelmä tilojen liikekirjanpidosta joulukuun 31 p:nä 1930:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Maanviljelys	361,163: 75	Maanviljelys	376,320: 15
Navetta	63,726: 10	Sato	395,729: 60
Sikala	21,643: 95	Navetta	32,074: 70
Kalustohankinta	103,585: 32	Rakennukset	260,355: 50
Kaluston kunnossapito	156,260: 86	Metsät	8,190: 40
Tarverahat	261,306: 75	Bilanssi ja nettotappio	543,802: 67
Rakennusten kunnossapito	194,190: 76		
Rasitetili	125,019: 41		
Puutarha	32,827: 35		
Korkoja	194,565: 40		
Metsät	16,768: 10		
Nettovoitto	85,415: 27		
Yhteensä 1,616,473: 02		Yhteensä 1,616,473: 02	

Loppusumma 1,616,473: 02 markkaa, voitto 85,415: 27 markkaa, ja tappio 543,802: 67 markkaa jakautuivat eri tiloille seuraavasti:

Tuomarinkylä ..	Smk	325,557: 15	Smk	—	Smk	77,959: 20
Oulunkylä	»	277,842: 90	»	—	»	70,632: —
Pukinmäki	»	397,987: 55	»	—	»	161,969: 10
Viik	»	259,318: 27	»	—	»	191,853: 22
Tali	»	81,657: 05	»	18,480: 30	»	—
Herttoniemi....	»	128,681: 25	»	—	»	41,389: 15
Kaarela	»	49,145: 50	»	1,477: 87	»	—
Korpas	»	36,000: —	»	30,190: 35	»	—
Puodinkylä	»	42,459: 35	»	19,733: 70	»	—
Tuurholma	»	17,824: —	»	15,533: 05	»	—
Yhteensä Smk		1,616,473: 02	Smk	85,415: 27	Smk	543,802: 67

Siirtotili päättyi 17,755,662: 56 markkaan, jaettuna eri tileille kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin näkyy:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Kassatili	48,853: 75	Pääkonttori	4,699,729: 75
Pääkonttori	502,348: 60	Tilat	627,656: 49
Tilat	627,656: 49	Erinäiset velkojat	34,992: 10
Varasto	192,326: —	Rahatoimikonttorin tili	2,212,025: 19
Maanviljelys	385,300: —	Ennakko	5,078: 41
Sato	955,951: 70	Kaupunginkassan tili	2,089,867: 10
Tallit	208,420: —	Korpaksen tila	24,539: 35

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Navetta	255,015: —	Tuomarinkylän tila ..	449,732: 45
Sikala	50,580: —	Kulosaaren tila	15,204: —
Kalusto	455,265: —	Tuurholman tila	12,872: 80
Erinäiset velalliset ..	643,384: 35	Pääomavelka	7,583,964: 92
Rakennukset	2,926,886: 25		
Puutarha	21,415: —		
Kiinteistöt	4,692,547: 55		
Juokseva tili	10,334: 90		
Puodinkylä	1,780: 45		
Pukinmäki	2,115,569: 09		
Viik	1,340,335: —		
Oulunkylä	92,260: 50		
Kaarela	261,343: 94		
Herttoniemi	674,865: 57		
Tali	213,575: 20		
Pääomavelka	1,079,648: 22		
Yhteensä	17,755,662: 56	Yhteensä	17,755,662: 56

Eri tilojen siirtotilissä ilmeni seuraavat loppusummat:

Pääkonttori.... Smk	4,809,228: 30	Herttoniemi.... Smk	2,687,590: 64
Tuomarinkylä.. »	2,547,154: 93	Kaarela	» 261,343: 94
Oulunkylä »	367,907: 82	Puodinkylä »	» 36,891: 25
Pukinmäki »	4,793,970: 03	Tuurholma »	» 14,216: 80
Viik	» 1,888,701: —	Korpas	» 60,539: 35
Tali	» 272,914: 50	Kulosaari »	» 15,204: —
		Yhteensä Smk	17,755,662: 56

Nettotappio nousi 458,387: 40 markkaan. Jo vuoden 1929 toimintaa koskevassa kertomuksessa edellytettiin huonoa tulosta jos pula-aikaa vielä jatkuu.

Liikekirjanpidon mukaan vaihteli voitto ja tappio vuosina 1924—30 seuraavalla tavalla:

1924	+	307,513: 46	1928	+	439,021: 89
1925	+	510,898: 25	1929	—	6,966: 12
1926	+	318,729: 52	1930	—	458,387: 40
1927	+	434,435: 70	Yhteensä	+	1,545,245: 30

Mainittuina vuosina maksettiin kaupunginkassaan korkoja yhteensä 980,482: 56 markkaa. Ylläolevia laskelmia tehtäessä on otettu huomioon myöskin maksetut verot, samoin Viikin latokartanosta suoritettu vuokra, joten voitto ja tappio siis on puhdasta.

Tuomarinkylä, joka on paras maataloista, oli kysymyksessäolevana ajanjaksona, jos kertomusvuotta ei oteta huomioon, aina tuottanut voittoa. Se nousi näiltä seitsemältä vuodelta kaikkiaan 936,954: 70 markkaan. Samoin oli Oulunkylän tilan laita, jolla oli eräitä etuja muihin tiloihin verrattuna. Tämän tilan samana aikana tuottama voitto nousi 264,685: 28 markkaan. Pukinmäki oli vuosina 1926, 1929 ja 1930 tuottanut tappiota, mutta muut

vuodet olivat niin suotuisat, että lopputulokseksi tuli 408,564: 64 markan voitto, Viikin latokartano osoitti kaikkina muina vuosina, paitsi vuonna 1926, tappiota. Puhdas tappio kysymyksessäolevalta ajanjaksolta nousi 659,033: 15 markkaan. Herttoniemi, joka on suurin vuokralle annetuista tiloista, on samalta ajalta tuottanut voittoa 297,663: 53 markkaa, eli ainoastaan hieman enemmän kuin huomattavasti pienempi, omassa viljelyksessä oleva Oulunkylän tila. Herttoniemen tilalla sijaitsevat rakennukset olivat suuresti rappeutuneet.

Työväkeä syksyllä pestattaessa ei palkkoja vielä pienennetty, minkä tähden palkat vuonna 1931 eivät ole oikeassa suhteessa maantuotteiden hintoihin. Syksyllä ruvettiin kuitenkin noudattamaan suurinta säästäväisyyttä, mistä seurasi, että menot vuoden 1930 lopulla olivat huomattavasti entistä pienemmät.

Koska Viikin tila lopullisesti tullaan luovuttamaan takaisin valtiolle, ja on ryhdytty maatalouskonttorin toimintaa helpottaviin toimenpiteisiin sikäli, että laajempi kirjanpito siirretään rahatoimikonttorille ja kaupunginagronoomi saa avukseen ammattimiehen, on luultavaa, että tilojen tuotto paranee ainakin vuodelta 1932, mahdollisesti jo vuonna 1931.

XXV. Kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen vuodelta 1930 laatima kertomus oli seuraavansisältöinen:

Kaupungin yleisten töiden hallitukseen kuuluivat vuonna 1930 puheenjohtajana insinööri E. Moring, varapuheenjohtajana arkkitehti K. S. Kallio sekä jäseninä johtaja G. K. Bergman, pankinjohtaja T. Grotenfelt, metallityöntekijä A. Nuotio, montööri O. W. Oksanen ja luottamusmies E. V. Riipinen. Rahatoimikamarin edustajana otti hallituksen kokouksiin osaa pankinjohtaja G. Estlander. Hallitus kokoontui 53 kertaa ja käsittelee tällöin 1,434 asiaa sekä lähetti 589 kirjettä. Sihteerinä toimi varatuomari K. I. Nordberg.

Vuoden varrella teetetyistä suuremmista uudis- ja korjaustöistä tehdään selkoa rakennuskonttorin eri osastojen toimintaa koskevan selostuksen yhteydessä.

Hallituksen alaisena toimi rakennuskonttori ja sen tilivirasto.

Rakennuskonttori toimi kaupungininsinöörin johdolla ja jakaantui se kansliaan sekä 7 osastoon, nämä osastot olivat: satama- ja rautatieosasto, katu- ja viemäriosasto, huonerakennusosasto, asemakaavaosasto, geodeettinen osasto, puisto-osasto ja varasto-osasto. Konttorin tilejä hoiti sen tilivirasto; lähetettyjen kirjeiden luku oli 234.

Työnäki ja työpalkat. Allaoleva taulukko osoittaa työväen lukumäärän konttorin eri osastoilla kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi.	Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja viemäriosasto.	Huonerakennusosasto.	Geodeettinen osasto.	Puisto-osasto.	Varasto-osasto.	Yhteensä.	Näistä hätäaputöissä.			Yhteensä.
								Satama- ja rautatieosasto.	Katu- ja viemäriosasto.	Huonerakennusosasto.	
Tammikuu	749	2,118	305	—	110	80	3,362	313	648	7	968
Helmikuu	926	2,370	314	2	101	87	3,800	494	1,101	34	1,629
Maaliskuu	948	2,295	356	—	100	86	3,785	473	1,077	28	1,578
Huhtikuu	977	2,301	449	6	411	80	4,224	449	1,016	22	1,487
Toukokuu	840	1,822	492	6	382	84	3,626	246	338	28	612
Kesäkuu	751	1,635	492	13	351	73	3,315	86	292	—	378
Heinäkuu	627	1,652	421	14	277	79	3,070	46	354	—	400
Elokuu	624	1,784	473	11	218	80	3,190	60	352	—	412
Syyskuu	583	1,868	406	5	177	81	3,120	57	441	—	498
Lokakuu	573	1,569	382	—	108	81	2,713	109	544	—	653
Marraskuu	740	2,519	412	—	97	83	3,851	462	1,882	43	2,387
Joulukuu	795	2,501	351	—	79	86	3,812	534	2,000	41	2,575

Kaupunginvaltuuston joulukuun 14 p:nä 1927 tekemän päätöksen mukaisesti suoritettiin kertomusvuonna työläisille allaolevassa taulukossa mainitut alimmat palkat.

A m m a t t i.	T u n t i p a l k k a				
	vakinaisissa töissä		häätäputöissä		
	Alin.	Ylin.	$\frac{1}{1}-\frac{31}{5}$	$\frac{1}{6}-\frac{31}{12}$	
				perheeliset.	perheettömät.
Sukeltajat	18:—	22:—	—	—	—
Rakennustöissä olevat sepät ja kirvesmiehet	9: 75	11: 50	8: 30	7: 80	6: 80
Telinetöissä olevat kirvesmiehet	9:—	10: 50	7: 65	7: 20	6: 30
Koneenkäyttäjät (jyrä-, traktori- y. m. s.) ..	10:—	11: 50	8: 50	8:—	7:—
Viilaajat, sorvarit ja sepät	10:—	11: 50	8: 50	8:—	7:—
Tehdastöissä olevat peltisevät	10:—	11: 50	8: 50	8:—	7:—
Kattotöissä »	11:—	12: 50	9: 35	8: 80	7: 70
Lataajat	10: 50	12:—	—	—	—
Rakennus- ja poraustöissä olevat kivityöntekijät	10: 50	12:—	—	—	—
Latomamuurin rakennustöissä olevat kivityöntekijät	9:—	10: 50	7: 65	7: 20	6: 30
Kivistöissä olevat apurit (rusnaajat)	8:—	9: 25	6: 80	6: 40	5: 60
Kadunlaskijat	10:—	11: 50	8: 50	8:—	7:—
Putkenlaskijat (viemäriputkien)	9:—	10: 50	7: 65	7: 20	6: 30
Sementtityöntekijät, vanhemmat	9: 75	11: 50	8: 30	7: 80	6: 80
» nuoremmat	9:—	10: 50	7: 65	7: 20	6: 30
Iskostyöntekijät	8:—	9: 25	6: 80	6: 40	5: 60
Apurit	7:—	8:—	5: 95	5: 60	4: 90
Naiset raskaassa työssä	7:—	8:—	5: 95	5: 60	4: 90
» muussa työssä	6:—	7:—	5: 10	4: 80	4: 20
» lattianpesussa y. m. puhdistustyössä ..	5:—	6:—	4: 25	4:—	3: 50
Mittausapulaiset, ammattitaitoiset	9:—	10: 50	7: 65	7: 20	6: 30
» tilapäiset	7: 50	8: 50	6: 40	6:—	5: 25
Puntarhurit, ammattitaitoiset	8:—	9: 25	6: 80	6: 40	5: 60
Puistotyöntekijät, miespuoliset	7:—	8:—	5: 95	5: 60	4: 90
» naispuoliset	6:—	7:—	5: 10	4: 80	4: 20
Yövaudit	7:—	8:—	5: 95	5: 60	4: 90
Kuorma-ajurit, kaksipyöräisin ajoneuvoin	15:—	16: 50	12: 75	12:—	11: 50
» nelipyöräisin ajoneuvoin	15:—	17: 50	12: 75	12:—	11: 50
Muurarit	12:—	13: 20	10: 20	9: 60	8: 40
Rappaajat	12:—	13: 20	10: 20	9: 60	8: 40
Uunintekijät	13:—	14: 30	11: 05	10: 40	9: 10
Väliseinätyöntekijät (kipsi- ja riksilevy)	11:—	12: 10	9: 35	8: 80	7: 70
Maalarit	12:—	13: 75	10: 20	9: 60	8: 40
Asfalttityöntekijät, valurit	9:—	10: 50	7: 65	7: 20	6: 30
» keittäjät ja hierontajat	8: 25	9: 50	7: 05	6: 60	5: 75
» kantajat	7: 25	8: 50	6: 20	5: 80	5: 05
Huopakaton tekijät	9:—	10: 50	7: 65	7: 20	6: 30
Satamasähkönosturien käyttäjät	9:—	10: 50	7: 65	7: 20	6: 30
Sähkönosturien ja vintturien käyttäjät	8:—	9: 25	6: 80	6: 40	5: 60

Rahatoimikamari oli huhtikuun 5 p:nä 1929 vahvistanut ylämmät palkat. Varatöissä suoritettiin kesäkuun 1 p:nä saakka 15 % kaupunginvaltuuston vahvistamia ylimpiä palkkoja alemmat ja sen jälkeen perheellisille 20 % ja perheettömille 30 % alemmat palkat.

Kesälomia myönnettiin kertomusvuonna 2,764 työläiselle yhteensä 21,126 päivää, kuten seuraavasta taulukosta ilmenee:

Osasto.	Työläisiä, jotka ovat nauttineet kesälomaa:				Kesälomaa nauttineita työläisiä yhteensä.	Kesälomapäiviä yhteensä.
	4 päivää.	7 päivää.	2 viik.	3 viik.		
Satama- ja rautatieosasto ..	389	70	106	75	640	4,668
Katu- ja viemäriosasto	527	678	359	78	1,642	12,566
Huonerakennusosasto	93	63	60	26	242	2,001
Geodeettinen osasto.....	2	—	—	—	2	8
Puisto-osasto	79	50	27	7	163	1,116
Varasto-osasto	17	21	19	18	75	767
Yhteensä	1,107	882	571	204	2,764	21,126

Tapaturman kautta vahingoittui 596 työläistä, joille sen johdosta suoritettiin vahingonkorvausta yhteensä 390,723: 40 markkaa. 14 invaliidiksi joutuneelle työläiselle maksettiin elinkorkorahastoon yhteensä 358,397: 89 markkaa. Sen johdosta, että 8 invaliidiin elinkorkoa alennettiin, voitiin rahastoa vähentää 75,601: 11 markkaa. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset nousivat vuoden varrella yhteensä 637,520: 18 markkaan. Työläiset olivat vakuutetut Tapaturmavakuutusosakeyhtiö Kullervossa.

Satama- ja rautatieosastolla toimi vuoden aikana työpäällikkö ja avustava työpäällikkö, 8 avustavaa insinööriä, 2 vaakitsijaa ja 2 piirustajaa. Vuoden kuluessa otettiin palvelukseen 4 insinööriä ja 1 ylimääräinen vaakitsija. 3 konttori-apulaista suoritti kirjanpidon ja kirjaamistyön. Syksyllä otettiin palvelukseen neljäs apulainen. Vahtimestarinapulaisia oli 2.

Suoranaisesta työnjohdosta osaston työpaikoilla huolehti vuoden alussa 14 rakennusmestaria, 6 apulaistyönjohtajaa, 1 nosturin esimies ja 1 varastokirjuri. Vuoden kuluessa otettiin palvelukseen 3 uutta apulaistyönjohtajaa.

Työläisten kokonaismäärä ¹⁾ joka kuukauden lopulla laskettuna oli suurin maalisi- ja huhtikuussa, käsittäen vastaavasti 948 ja 977 miestä, ja pienin syys- ja lokakuussa, ollen vastaavasti 583 ja 573 miestä. Hätäaputoita oli käynnissä koko vuoden; näissä oli työvoima suurin joulukuussa, 534 miestä ja pienin heinäkuussa, 46 miestä.

Hallitukselle esitettiin 189 asiaa, joista 83 koski uudis- tai rakennustöitä, 31 vuokrahakemuksia ja 75 hallinnollisia tai henkilö- ja palkkakysymyksiä. Tärkeimmistä osaston käsittelemistä asioista mainittakoon ensi sijassa kysymys Herttoniemen ja muiden Vanhankaupunginlahdesta itään olevien alueiden käyttämisestä, mistä vuoden aikana voitiin esittää ehdotus ja ohjelma kaupunginvaltuustolle. Saukonlaiturin ja Laivalaiturin suuntien muuttamiseksi ja moottorivenelaiturin rakentamiseksi Pohjoisrantaan laadittiin ehdotukset, jotka hyväksyttiin, jotavastoin esitys, joka tarkoitti Hernesaaren käyttämistä öljyvarastoalueena, hylättiin. Edelleen tehtiin ehdotuksia, jotka koskivat vastaisia rantaviivoja, Suomenlinnan olojen parantamista ja soutu- ja moottoriveneiden talvisäilytystä. Lausuntoja annettiin teknillisten laitosten lisäalueista; voin, juuston ja paperiteollisuustuotteiden vientimakasiinin rakentamisesta; Merisataman rautatieraiden järjestelystä; lentosataman hallintorakennuksen sijoittamisesta; Lauttasaaren lauttopaikan muuttamisesta sekä tontin järjestämisestä myllylaitetta varten Munkkisaaren eteläosaan. Esityksiä tehtiin Rahapajanlaiturin ja Saukonlaiturin sekä Lönnrotinkadun liikenneväylän rakentamisesta sekä Salmisaaren ja Degerön eräiden tonttien lunastamisesta. Seuraavat työt suoritettiin:

¹⁾ Vrt. tätä kert. siv. 133*.

Laiturien korjaukset käsittivät, paitsi tavanomaista suojarraujen, lan-
kutuksen y. m. kunnossapitoa, halkolaiturin lounaisen laituriosan ja Sörnäisten
n. s. rautatien laiturin itäisen osan uusimisen, joka oli tehtävä perusteellisem-
min kuin mitä menoarviota laadittaessa oli edellytetty, minkä tähden lisämäärä-
raha oli tarpeen. Kaikkiaan käytettiin 391,369: 05 markkaa, johon kuitenkin
sisältyy myös sellaisten vaurioiden korjauksien kustannukset, joista kaupun-
ki on saanut korvauksen. Nämä kustannukset, jotka ennen on merkitty erityi-
selle tilille, nousivat vuoden varrella 15,153 markkaan.

Katujen korjausmääräraha kului pääasiallisesti sepelipäällystysten kor-
jauksiin Länsisatamassa, Munkkisaarella ja korttelissa n:o 178. Lisämäärä-
raha oli tarpeen.

Paitsi viemärien puhdistusta ja kunnossapitoa suoritettiin Munkkisaarella,
Siltavuorenrannalla ja Sörnäisten satamassa viemärien täydennyksiä.

Sörnäisten niemen ja Kulosaaren välisen sillan kunnossapito maksoi 41,200
markkaa; uusimatta olevaa osaa Kuoresaaresta itään oli korjattava yhtenäen.

Vuoden aikana hajonnut Eteläsataman kompassintarkistuslahti poistettiin
satamahallituksen päätöksen nojalla. Sen sijaan pantiin kuntoon Kruu-
nuvuorenselän tarkistuspoiju. Kiinnitysrenkaita asetettiin Mustikkamaan
koillisen niemen kallioon. Lisämääräraha oli tarpeen.

Eteläsataman nostureiden vähentyneen käytön johdosta säästyi lähes
puolet niiden kunnossapidon määrärahasta.

Purkaus- ja höyryvenelaitureiden kunnossapito käsitti tavanomaisen jäät-
tömänä pidon talvella sekä kuntoonpanon keväällä. Harakan moottorivene-
liikenteen laiturit uusittiin.

Satamaradan ja sen sivuraiteiden sekä Sörnäisten rantatien raiteiden kive-
ykseen ja vaihdasiltojen y. m. kunnossapitoon käytettiin 75,000 markkaa.
Yksinomaan kaupungin huollettavien raiteiden kunnossapito maksoi Länsisa-
taman (Jätkäsaaren ja Lapinniemen) raiteiden osalta 315,000 markkaa ja mui-
den satamaraiteiden osalta (Munkkisaari, Sörnäinen ja teurastamo) 70,000
markkaa sekä Vallilassa olevien Teollisuus- ja Pääskylänkatujen raiteiden
osalta 40,000 markkaa. Lisämääräraha oli tarpeen.

Soutu- ja moottoriveneiden kiinnityspaikkojen lukumäärää lisättiin
vuoden aikana 28:lla Pohjoisrannan ja 1:llä Siltavuorenrannan varrella, mutta
väheni se 15:llä Kulosaaren sillan luona ja oli kiinnityspaikkojen lukumäärä
vuoden lopussa 2,051, jakautuneena 23 laiturisiin. Tähän tulee lisäksi 70 paik-
kaa Pohjoisrannan uudessa venelaiturissa Uudenmaan kasarmin luona, joka lai-
turi on vuokrattu viideksi vuodeksi Suomen moottorivenekerholle.

Uusia hengenpelastusvälineistöjä asetettiin ja kuusi uutta talvivenettä
hankittiin. Harvinaisen paljon uponneita ja hylättyjä veneitä oli poistettava
satama-alueilta.

Siltoja rannalta jälle ei ollut tarpeen rakentaa, koska talvi oli leuto. Sitä-
vastoin oli laitureiden ja rantojen viereisiä aitoja rakennettava ja siirrettävä
enemmän kuin tavallisina talvina. Määrärahasta säästyi huomattava osa.

Ruoppausta toimitettiin ainoastaan kaupungin suurella ruoppaajalla ja
höyrynostokauhoilla. Ruoppaustyö oli käynnissä tammikuun 1—30 p:n ja huh-
tikuun 25—marraskuun 20 p:n välisenä aikana. Kesäkuun 16 p:stä heinäkuun
19 p:ään ruopattiin kahdessa vuorossa. Nostokauhalla ruopattiin eräiden vie-
märien suut sekä Hietaniemen, Sörnäisten n. s. rautatien laiturin ja Pohjois-
rannan moottorivenelaiturin luona. Ruoppauslaitteella ruopattiin viemärien
suut Taivallahdessa, Hietalahdessa, Eteläsatamassa, Siltavuorensatamassa ja
Sörnäisten rantatien varrella. Suurehkoja ruoppauksia toimitettiin Pohjois-

rannan varrella Liisankadusta pohjoiseen, Siltavuorenrannan edustalla, Sörnäisten läntisten pistolaiturien ja hiilipistolaiturin luona. Sitäpaitsi ruopattiin Munkkisaaren länsirannan ja Salmisaaren pohjoisen niemen luona. Saukonlaiturin ja Rahapajanlaiturin luona suoritettujen ruoppauksen kustannukset maksettiin Länsisataman ja Katajanokansataman määrärahoista. Katuosaston laskuun ruopattiin 4.5 m syvä väylä Taivalsaarelle, jonne oli tarkoituksena varastoida hiekkaa. Kaikkiaan ruopattiin 105,000 m³ 197 työpäivänä, eli 225 vuorolla, ja siis keskimäärin n. 460 m³ työvuoroa kohti. Kustannukset ruoppauksesta polttoaineineen, öljyineen ja työnjohtoineen olivat 3: 25 markkaa m³:ltä sekä ruoppauskoneen varustus ja kunnossapito mukaanluettuna n. 6: 10 markkaa m³:ltä. Kuljetuksista olivat kustannukset 1: 75 markkaa m³:ltä, johon tulee lisäksi 1: 15 markkaa m³:ltä hinaajien ja 0: 25 markkaa m³:ltä proomujen kunnossapidosta. Ruoppa tyhjennettiin Suomenlinnan taakse.

Syvyysmittauksia ja pohjatutkimuksia tehtiin Herttoniemen puistotietä, Porvoon tietä ja Kyläsaaren—Arabian rautatietä varten sekä Munkkisaaren, Hernesaaren, Salmisaaren, Hietaniemen ja Taivalsaaren luona. Lisäksi toimitettiin trallauksia useilla paikoilla.

Työkoneiden korjauksia suoritettiin menoarvion perusteluihin sisältyvää ohjelmaa noudattaen.

Valaistuslaitteita täydennettiin Eteläsatamassa ja Saukonrannalla.

Hietalahden etelärannan sisäsataman porraslaituri uusittiin täydellisesti, kun sitävastoin suunniteltua rannan eteläpuoleista asfalttijalkakäytävää ei uusittu.

Sörnäisten hiilipistolaituri (ent. rautatien laiturin) uusittiin osittain. Laituri oli kovin huonossa kunnossa, minkä vuoksi työ oli suoritettava perusteellisemmin kuin oli edellytetty. Tästä aiheutuneet lisäkustannukset merkittiin laiturien yleisten kunnossapitokustannusten tilille.

Naurissaaren sillan kannen uusiminen, joka oli alettu syksyllä 1929, suoritettiin loppuun.

Ruoholahdenrannan kaakkoispäässä oleva höyrypursilaituri (ent. Åkermanin laiturin) uusittiin. Samoin uusittiin Humallahden virutushuoneen silta.

Eläintarhantien varrella olevan veneiden kiinnityslaiturin läntinen osa uusittiin täydellisesti ja vahvistettiin. Sörnäisten rantatien varrella Käenkujan päässä oleva veneiden kiinnityslaituri uusittiin viemärin rakentamisen yhteydessä.

Kahteen ruoppausproomuun tehtiin pohjaluukut.

Länsisataman uudisrakennustyöt tehtiin pääasiallisesti menoarvion perusteluihin sisältyvää ohjelmaa noudattaen. Niinpä jatkettiin arkkulaituria Saukonkarin kohdalla 25 m:llä Saukon ja Saukonkarin välistä laituriosaa, joka on suunniteltu paalulaituriksi rautaponttiseininen, ei voitu rakentaa vuoden aikana. Täytetyn hiekkapenkereen vajoittamiseksi kiinteään pohjaan asti toimitettiin vuoden aikana kaksi räjäytystä. Noin 5,000 m³ hiekkaa pumputtiin laituriviivan ulkopuolelta ja siirrettiin Taivalluodolle. Hiekkapenkereessä toimitettiin koeporauksia maisteri Th. Brennerin ohjeiden mukaisesti. Paaluja hankittiin. Rautatieraitteita ei voitu rakentaa tälle laituriosalle eikä sitä myöskään voitu kivetä. Saukonkatuun asetettiin kaksi rautatieraidetta Neptuninkadun ja Poikkikadun IV väliselle osalle. Poikkikatujen III ja IV välinen osa Saukonkatua, Neptuninkadun ja Poikkikadun I välinen osa Mittaajakatua sekä Saukonkadun ja Mittaajakadun väliset osat Poikkikaduista I ja III päällystettiin sepelillä. Laivalaiturin luota poistettiin aallonmurtajan rannanpuoleinen osa ja liejua ja savea ruopattiin nostokauhalla laiturin suunnitel-

lun 90 m jatkeen paikalta. Vaihdekadun asetteluraideryhmää jatkettiin ohi Neptuninkadun ja väliaikainen tieyhteys järjestettiin raiteiden puskurien ulkopuolitse. Kortteli n:o 263 louhittiin ja tasoitettiin puhtaanapitolaitoksen tarpeisiin. Vuonna 1929 oli Mittaajankatuun asetettu tälle korttelille johtava rautatieraide. Korttelien n:ot 246 ja 254 täyttämistä jatkettiin. Kaksi rautatieraidetta asetettiin puhtaanapitolaitokselle luovutettuun kortteliin n:o 263 ja molemmin puolin raiteita päällystettiin ajotie isoilla nupukivillä. Vesi- ja viemärijohdot ulotettiin kortteliin n:o 263. Kustannukset mainitun korttelin töistä suoritettiin puhtaanapitolaitoksen kuormauspaikan muuttamiseksi Ruoholahdesta Jätkäsaaren kortteliin n:o 263 myönnettyllä määrärahalta.

Lönnotinkadun liikenneväylää varten tehtiin betonisillan pylväiden perustukset. Ruoholahdenrannan viereisiä kellareita varten toimitettiin louhimisia sekä tasoitettiin muu osa korttelien n:ot 175 a ja 175 b välisestä kadusta.

Kellosaaren lentosataman rannat tasoitettiin, mutta laitureita ja toimistorakennusta ei rakennettu.

Hernesaari louhittiin kauttaaltaan ja tasoitettiin, salmi täytettiin ja Munkkisaaren järjestettiin tieyhteys.

Katajanokan uudisrakennustyöt supistuivat laiturimuurin valmistamiseen vuonna 1929 lasketulla 50 m pitkällä arkkuosalla. Täytetyn hiekkapenkereen painumisen jouduttamiseksi toimitettiin viisi räjäytystä. N. 12,000 m³ hiekkaa pumputtiin laituriviivan ulkopuolelta ja siirrettiin Mustikkamaan kaakkoisrannalle. Hiekkapenkereen itäosaa korotettiin syksyllä pumppuamalla sille laituriviivan ulkopuolelta 6,500 m³ hiekkaa. Laiturirakenteeseen tarvittavat paalut hankittiin.

Salmisaaren salmeen suunniteltu kiinnityslaituri 50 venettä varten rakennettiin vain osittain, ja suurin osa määrärahasta säästettiin. Sitävastoin rakennettiin Pohjoisrannalle Halkolaiturista pohjoiseen kiinnityslaituri 70 veneelle entisten hävitettyjen väliaikaisuontoisten kiinnityspaikkojen tilalle.

Munkkisaarenkadun viemäriä, joka ennen päättyi Munkkisaaren salmeen, jatkettiin Hernesaaren salmeen, kun Munkkisaaren salmen pohjoinen osa oli vuokrattu Hietalahden Sulkutelakalle.

Kaisaniemen lahden etelärannalle suunniteltuja kiinnityspaikkoja 50 veneelle ei järjestetty.

Merisataman teiden päällystäminen aloitettiin vuoden lopussa.

Täytemaata otettiin rannoille Jätkäsaarella ja Katajanokalla sekä myös Taivallahdessa, Ruoholahdessa, Munkkisaarella, Siltavuorenrannalla, Kaisaniemessä, Sörnäisten rantatiellä ja Kyläsaarella.

N. s. mammut-pumppu, kivenmurskaaja n:o 3 ja siirrettävä ilmanpuristaja hankittiin.

Pesuhuoneiden ja virutuslaiturien hoito ja korjaus väheni, kun Kaivo- puiston rannalla olleet pesuhuoneet poistettiin käytännöstä.

Puhtaanapitolaitoksen kuormauspaikka korttelissa n:o 263 Jätkäsaarella pantiin kuntoon.

Osaston uuteen huoneistoon ostettiin Brunsviga-laskukone, kaksi piirustuspyötä, Acme-kannet, harpikoita y. m., ja maksoivat nämä yhteensä 51,355: 40 markkaa.

Hätäaputoinä suoritettiin keväällä tonttien louhimisia Salmisaarella, Lapinniemiellä, Länsisatamassa (kortteleissa n:ot 245, 265 ja 255, 258) sekä Munkkisaarella. Kesällä jatkui ainoastaan Länsisataman korttelien n:ot 255 ja 258 louhinta, minkä lisäksi Kaisaniemessä ja Taivalsaarella oli käynnissä vähäisiä töitä. Syksyllä jatkettiin Salmisaaren ja Länsisataman töitä sekä

pantiin käyntiin Merisataman järjestelyratapihan tasoitustyöt Helsingin niemellä.

Laivaranta kivettiin pienillä nupukivillä makasiinin n:o I kohdalla olevalta osaltaan. Hietaniemen ja Ourasaarien välille rakennettiin silta. Pohjoisrantaan, Uudenmaan kasarmin alueen kohdalle, rakennettiin moottoriveneiden kiinnityslaituri. Laituri vuokrattiin Suomen moottorivenekerholle. Lauttasaarenkadun pohjoispuolelta vuokrattiin tontti Vacuum Oil Companylle. Tontti ja Lauttasaarenkatu tasoitettiin ja tontille ulotettiin vesijohto ja viemäri Itämerenkadulta. Ruoholahden pohjoisella rannalla oleva purkauslaituri muutettiin moottorivenealaturiksi. Teurastamon tarpeisiin rakennettiin rautatieraide Kulosaarenkatuun ja samassa yhteydessä siirrettiin Agros osakeyhtiön alueen itäpuolella oleva tie.

Ruoholahdenrannan rautatieraiteet järjestettiin uudestaan ja korotettiin. Lapinniemen ja Sörnäisten tasoitustyöt saatettiin loppuun. Taivallahden tasoitustyötä ei sitävastoin tänäkään vuonna voitu suorittaa täyteen puutteen vuoksi.

Toisen viraston ja yksityisten laskuun suoritettut työt maksoivat kaikkiaan 962,423: 70 markkaa, josta rakennuskonttorin muille osastoille tehdyt työt nousivat 203,928: 42 markkaan, muille kaupungin laitoksille ja puolikunnallisille yhtiöille tehdyt työt 746,819: 18 markkaan ja yksityisten laskuun suoritettut työt 11,676: 10 markkaan. Suoritetuista töistä mainittakoon katuosaston laskuun tehty laiturin rakentaminen Taivalsaarelle ja väylän ruoppaaminen sinne, vesijohtolaitoksen laskuun suoritettut työt Suomenlinnan vedenalaista vesijohtoa varten sekä hyppysillan rakentaminen Hietaniemeen ja hiekan pumppuaminen Pihlajasaaren luona. Sitäpaitsi pumputtiin osaston myötävaikutuksella hiekkaa Mustikkamaalle, Taivalluodolle ja Pihlajasaarelle, joskin maksu töistä oli suoritettava vasta vuonna 1931.

Lainatuista tyvävälineistä y. m. osasto on saanut tuloja 76,675: 35 markkaa, josta 450 markkaa työvälineiden lainaamisesta, 15,878 markkaa korvauksena laitureille aiheutetuista vaurioista ja talteen otetuista veneistä, 60,287: 35 markkaa lisäprosenttina suoritetuista töistä sekä 60 markkaa toimituspalkkioina.

Katu- ja viemäriosaston henkilökunta käsitti työpäällikön, avustavan työpäällikön, 8 insinööriä, 3 vaakitsijaa, 5 piirtäjää ja 9 konttoriapulaista. Suora-naista työnjohtoa osaston työmailla hoiti 47 rakennusmestaria.

Työläisten kokonaismäärä¹⁾ oli suurin marras- ja joulukuussa, nimitäin 2,519 ja 2,501 miestä, sekä pienin loka- ja kesäkuussa, ollen silloin 1,569 ja 1,635 miestä. Hätäaputoissa olevien lukumäärä oli suurimmillaan joulukuussa, jolloin osastolla oli töissä 2,000 miestä.

Katujen ja yleisten paikkojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli meno- ja tuloarvioon otettu yhteensä 1,860,000 markan suuruinen erä. Kustannukset nousivat 1,829,612: 85 markkaan jakautuen seuraaviin eriin: katujen korjaukset 1,497,137: 45 markkaa, kaiteet 291,540: 65 markkaa, kuorma-ajuriasemat 9,804: 35 markkaa sekä katukilpien uusiminen 31,130: 40 markkaa. Katujen korjauskustannukset, 1,497,137: 45 markkaa, jakautuivat seuraavasti: kiveäminen 549,796: 55 markkaa, sepelöiminen 662,442: 40 markkaa, jalkakäytävät 106,441 markkaa, painuneitten katujen tasoittaminen ja nostaminen 32,688: 25 markkaa sekä työnjohto ja sekalaiset menot 145,769: 25 markkaa.

Katujen ja yleisten paikkojen uudistöitä varten oli meno- ja tuloarvioon otettu yhteensä 18,901,355 markan suuruinen erä. Kaikki nämä työt saatiin

¹⁾ Vrt. tätä kert. s. 133*.

vuoden kuluessa valmiiksi kustannusten noustessa yhteensä 18,754,350: 15 markkaan. Sitäpaitsi suoritettiin loppuun seuraavat vuonna 1929 aloitetut työt allamainituin kustannuksin: Helsinginkadun kiveäminen nupukivillä 408,363: 35 markkaa, Linnankoskenkadun tasoitus 292,498: 30 markkaa, Nordenskiöldinkadun aukean Turuntien luona tasoitus 193,002: 60 markkaa, Tavaststjernankadun tasoitus 149,083: 40 markkaa, Sutelantien tasoitus 59,594: 50 markkaa, Espoonkadun tasoitus 117,729: 90 markkaa, Mechelininkadun tasoitus 129,786: 10 markkaa, Agricolankadun tasoitus 66,295: 25 markkaa, Aleksis Kivenkadun tasoitus 755,156: 05 markkaa, Pellervontien levitys ja sepelöinti 58,379: 90 markkaa, Mäkelänkadun tasoitus 450,887: 10 markkaa sekä Somerontien pidennys Hämeentielle 239,447: 75 markkaa.

Kanavien ja viemärien korjaus- ja kunnossapitokustannukset nousivat 799,812 markkaan nim. johdot 355,275: 75 markkaa, sadevesikäivot 304,578: 30 markkaa, ojat 33,483: 10 markkaa sekä työnjohto ja sekalaiset menot 106,474: 85 markkaa. Tarpeellista viemäriverkoston täydennystä tehtiin eri paikoissa kaupunkia yhteensä 299,803: 70 markan kustannuksin ja viemärien huuhteluvesi maksoi 11,288: 10 markkaa. Savilan ja Alppilan puhdistus-asemien käyttö ja hoito maksoi 249,717: 35 markkaa ja Nikkilän sairaalan puhdistusasema 18,126: 50 markkaa. Savilan puhdistuslaitoksen voimankulutus oli 28,851 kilowattituntia.

Kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin antamien ilmoitusten mukaan oli Alppilan puhdistuslaitoksen puhdistusteho yleensä hyvä. Kuitenkin esiintyi tutkimustuloksissa, nähtävästi näytteidenoton ja tutkimusmenetelmien puutteellisuuksista johtuen, jonkin verran epätasaisuutta. Jotta puhdistuslaitosten kemiallinen tarkkailu tulisi mahdollisimman tehokkaaksi, rakennuskonttori lausui toivomuksenaan, että vuoden 1931 matka-avustusmäärärahasta myönnettäisiin kaupungin kemistille matka-avustus viemäriverden puhdistuslaitosten laboratoriossa käytettävien nykyaikaisten työskentelymenetelmien tutkimista varten Saksassa ja Englannissa. Kyläsaaren uuden aktivoituliete-menetelmäisen puhdistuslaitoksen hoidossa on kemiallinen tarkkailu hyvin tärkeää.

Myöskin Savilan puhdistuslaitos toimi vuonna 1929 toimitetun suodatinmassan pesun jälkeen tyydyttävästi. Kuitenkin on tästäkin laitoksesta annetuista ilmoituksista huomautettava samaa kuin ylempänä mainittiin Alppilan puhdistuslaitoksesta. Mutta vaikka ilmoitukset yleensä osoittavatkin sangen hyvää puhdistustulosta, virtaa täältä puhdistamatonta vettä yhä enemmän suoraan Töölön lahteen, koska puhdistuslaitos on niin pieni, että siinä voidaan käsitellä vain n. $\frac{1}{4}$ likavesimäärästä. Niin kauan kuin tätä saa jatkua, tulee siis Töölön lahden veden laatu yhä huononemaan.

Tämän epäkohdan poistamiseksi on katu- ja viemäriosasto ehdottanut Savilan puhdistuslaitosta laajennettavaksi ja laatinut vuoden kuluessa suunnitelman tätä laajennusta varten. Mutta koska on huomattu sopimattomaksi laajentaa Savilan puhdistuslaitosta nykyisellä paikallaan, joka olisi, mikäli mahdollista, varattava muihin tarkoituksiin, on tehty ehdotus Savilan puhdistuslaitoksen poistamisesta ja viemäriverden pumppuamaisesta sensijaan johonkin kohtaan Taivallahtea, joko rantaan tai Rajasaareen, mihin rakennettaisiin Savilan likavettä varten puhdistuslaitos Töölön alueita varten rakennettavan puhdistuslaitoksen yhteyteen. Vuoden kuluessa toimitettiin alustavia tutkimuksia tämän kysymyksen ratkaisemiseksi ja aloitettiin suunnitelman laatiminen Rajasaaren puhdistuslaitosta varten.

Vuoden kuluessa tehtiin myös yksityiskohtainen suunnitelma Kyläsaaren

puhdistuslaitosta varten sekä aloitettiin tämän laitoksen työpiirustusten laatiminen. Muista tehdyistä suunnitelmista mainittakoon Kullatorpan lastenkodin viemärijohto- ja puhdistuslaitossuunnitelma, ehdotus valtion margariinitehtaan rasvankokoojaa varten, vanhan teurastamon rasvankokoojan uusimisehdotus, ehdotus kulkutautisairaalan rasvankokoojaa ja klorisoimislaitosta varten, sekä alustava suunnitelma uuden mielitautisairaalan biologiseksi puhdistuslaitokseksi. Lisäksi tehtiin suunnitelmia viemäriverkoston täydentämiseksi tarpeellisissa kohdin sekä jatkettiin vanhan viemäriverkoston tarkastuslaskentaa mikäli aika salli.

Vuoden aikana suoritetuista tutkimuksista mainittakoon perustutkimukset ja vaakitsemiset viemärinsuulle n:o 48 tulevaa pääjohtoa varten Vanhan kaupungin lahden rannalla, Kyläsaaren puhdistuslaitoksen pääjohtoa varten ja Savilan puhdistuslaitokseen suunniteltuun laajennukseen tarvittavalla alueella. Myös aloitettiin perustutkimukset ja vaakitseminen suunniteltua puhdistuslaitosta varten Rajasaarella.

Jotta saataisiin selville paras tapa rakentaa tiivis ja kestävä viemärijohtojatkos, suoritettiin pitkäaikaisia kokeita erilaisilla asfalttilajeilla ja -seoksilla, mitkä tutkimukset johtivat tarkoitukseen sopivan seoksen keksimiseen, jota nyttemmin käytetään kaikissa viemärijatkoksissa.

Suuremmista vuoden kuluessa toimitetuista viemäriverkoston uusimista ja täydennystöistä mainittakoon viemärisuun n:o 42 uusiminen, jolloin aikaisemmin käytettyjen nelikulmaisten puurumpujen sijasta käytettiin erikoisrakenteisia puuputkia sekä eri johtoa lika- ja sadevettä varten, kustannukset olivat 358,907: 05 markkaa, Telakkakadun viemärisuun pidentäminen 334,046: 95 markkaa, Kivelän sairaalan viemärin pidentäminen 177,020: 70 markkaa, Savilan puhdistuslaitoksen päällysrakenteen uusiminen 260,910: 65 markkaa, viemäri Pasilasta Pikku-Huopalahteen laskevaan ojaan 586,598 markkaa, Suokadun viemärin uusiminen 203,832: 95 markkaa, Alppilan puhdistuslaitoksen lietteenkuivauspaikan viemärin uusiminen 76,603: 55 markkaa, Kalmistokadun viemärin jatkaminen Lapinlahdenkadulle 120,864: 80 markkaa, viemäri Hietaniemen kärjestä mereen 69,461: 05 markkaa, ja Eurantien viemärin uusiminen 13,158: 35 markkaa.

Uusien katurakennusten yhteydessä rakennettiin viemärijohtoja seuraaviin katuihin: Topeliuksenkatuun 130,391: 60 markkaa, Nordenskiöldinkadun aukeaan Turuntien luona 100,653: 70 markkaa, Ruusankatuun 80,911: 10 markkaa, Minna Canthinkatuun 149,416: 65 markkaa, Pengerkatuun 66,014: 05 markkaa, Sotkamonkujaan 13,416: 45 markkaa, Kongontiehen 74,411: 55 markkaa ja Väinölänskatuun 222,033: 80 markkaa.

Sitäpaitsi suoritettiin loppuun seuraavat vuonna 1929 aloitetut viemärijohdot seuraavin kustannuksin: Linnankoskenkatuun 64,394: 85 markkaa, Väinämöisenkatuun 188,610: 60 markkaa, Mechelininkatuun 50,653: 95 markkaa ja Sofianlehdonkatuun 497,361: 70 markkaa.

Vuoden aikana suoritetuista töistä mainittakoon lisäksi Kullatorpan lastenkodin viemärijohto ja puhdistuslaitos; kustannukset 165,952: 05 markkaa.

Uusien viemärijohtojen kustannukset ovat vuoden aikana olleet yhteensä 4,005,626: 10 markkaa sekä kanavien ja viemärien korjaus ja kunnossapito yhteensä 1,378,747: 65 markkaa. Kanavien ja viemärien kokonaiskustannukset nousivat siis vuoden kuluessa 5,384,373: 75 markkaan.

Teiden uudestaan sepelöimistä ja korjausta tehtiin yhteensä 189,750 m²:n laajuudelta 2,499,851: 28 markan kustannuksin. Sekä sepelöinti että korjaukset tehtiin asfalttiemulsiona käyttäen, mikä on tehnyt tiet kestävämmiksi ja vähemmän pölyäviksi.

Teiden uudistöistä mainittakoon: Turuntien päällystäminen asfalttibetonilla Stenbäckinkadulta Munkkiniemenkadulle 745,410: 65 markkaa, Turuntien päällystäminen asfalttibetonilla Munkkiniemenkadulta Kuusitielle 845,636: 10 markkaa, Turuntien levitys Sairaalakadun kohdalla 362,360: 85 markkaa, Hämeentien levitys 13 m:n levyiseksi Arabiasta Vanhaankaupunkiin 833,852: 50 markkaa, Hämeentien Mäkelänkadun kohdalla olevan aukean päällystäminen asfalttibetonilla 223,612: 95 markkaa, Eläintarhan tien uudestaanjärjestely Turuntieltä Helsinginkadulle 1,394,876: 40 markkaa, Kaisaniemen rantatien tasoittaminen Pitkältäsillalta rautatiealueelle 574,434: 40 markkaa, Kivelän sairaalan teiden kunnostaminen 118,041: 15 markkaa, sekä tien rakentaminen Arabiankadulta Taivaskalliolle 207,480: 70 markkaa.

Urheilukenttien korjaus ja kunnossapito on suoritettu meno- ja tuloarvioon otettujen määrärahojen mukaisesti. Kustannukset ovat olleet seuraavat: Eläintarhan, Brahenkadun ja Haapaniemen urheilukenttien järjestysmiehet 69,884: 80 markkaa, mainittujen urheilukenttien kunnossapito 149,856: 90 markkaa, Kaisaniemen verkkopallokenttien vartiointi ja rahastus 9,570 markkaa, mainitun verkkopallokentän kunnossapito 12,070: 95 markkaa, Alppilan hiihtomäen kunnossapito 8,605: 70 markkaa, kelkkamäkien rakentaminen ja kunnossapito 127,820: 25 markkaa sekä Mustikkamaan juhlakentän kunnossapito 40,555: 10 markkaa.

Uudistöitä tehtiin seuraavissa paikoissa: Eläintarhan urheilukentällä, minne rakennettiin heittoharjoituskenttä urheilukentän pohjoispuolelle 24,452: 50 markan kustannuksin, Kallion urheilukentällä, mihin rakennettiin lasten kahlaamo 174,936: 50 markkaa ja juomavesilaitteet 47,480 markkaa, Annalassa, minne rakennettiin harjoituskenttä 211,439: 75 markan kustannuksin, jolloin 88,560: 25 markkaa siirrettiin vuoteen 1931 sekä Hietaniemen uimarannassa 321,013 markan kustannuksin.

Sitäpaitsi loppuunsuoritettiin työt Käpylän urheilukentällä vuodelta 1929 siirrettyjen varojen avulla kustannusten ollessa 125,855: 90 markkaa.

Työttömyyden lieventämiseksi tehtiin vuoden kuluessa seuraavat ylimääräiset työt: kallonlouhintaa ja täyttämistä Mäkelänkadulla, Teollisuuskadulla, Vallilan kansakoulua ympäröivillä kaduilla, Ilmarinkadun leikkikentillä, Hietaniemenkadulla, Hesperiankadulla, Päijänteentiellä, Sofialehdonkadulla, Huopalahdenkadulla, Reijolankadulla, Vilhonvuoren puistossa, Kyläsaaren puhdistuslaitoksella, Punaisen-Ristin kujalla, Vallilan tehdasalueella, Kuusamontiellä, Punkaharjuntiellä, Koskelantiellä, Toukolan työpaja-alueella, Siltasaarenkadulla, Pengerkadun portaitten alueella, eduskuntataloa ympäröivillä kaduilla, tylsämielisten kotia ympäröivillä kaduilla, Sturenkadulla, Porthaninkadun puistikossa, Käenkujalla ja Herttoniemenmaantiellä, sekä raivaustöitä kaupungin metsissä, nouden näiden varatöiden kustannukset 23,554,076: 02 markkaan.

Paitsi edellä mainittuja meno- ja tuloarvioon otettuja tai erityisestä määräyksestä suoritettuja töitä, suoritettiin lisäksi töitä muitten kaupungin virastojen ja yksityisten talonmistajien laskuun 7,944,340: 90 markan arvosta.

Kaupungin metsien hoito. Katuosaston alaisena toimivan metsänvartijan johdolla suoritettiin raivaustöitä Koskelan, Mäkelän ja Reijolan alueilla. Kaadetut puut käytettiin katutöissä.

Vuoden aikana sattui kolme metsäpaloa, jotka ulottuivat yhteensä n. 2,425 m²:n suuruiselle alueelle. Vahingoista sai kaupunki täyden korvauksen metsävakuutuksen perusteella.

Huonarakennusosaston palveluksessa oli kaupunginarkkitehti, avustava kaupunginarkkitehti, 6 avustavaa arkkitehtiä, 2 piirustajaa, 1 kirjanpitäjä

ja 4 konttoriapulaista. Suoranaisesta työnjohdosta osaston työmailla huolehti 16 rakennusmestaria.

Työläisten kokonaismäärä¹⁾ oli tammikuun lopussa 305 ja joulukuun lopussa 351 ja oli suurimmillaan touko- ja kesäkuun lopussa eli 492 työläistä. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 407 työläistä.

Kaupungin omistamien rakennusten ja talojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon varattu yhteensä 6,026,930 markan suuruinen määräraha. Otsakkeella korjaus ja kunnossapito suoritettujen töiden kustannukset nousivat 5,586,883: 85 markkaan. Säästö oli siis 440,046: 15 markkaa. Suurin säästö oli tilillä Lumenajo kaupungin taloista. Määräraha oli 100,000 markkaa, kustannukset nousivat 9,787: 92 markkaan ja säästöä oli siis 90,212: 08 markkaa.

Uudis- ja muutosrakennuksia varten oli talousarvioon otettu yhteensä 23,988,200 markan suuruinen määräraha. Viimemainittuun summaan sisältyy 3,000,000 markkaa uutta teurastuslaitosta varten, jota työtä hoitaa erityinen rakennushallitus, ja oli osaston määräraha siis 20,988,200 markkaa. Tähän tuli lisää vuodelta 1929 siirretty 4,592,208: 59 markan suuruinen määrä ja vuoden 1931 menosääntöön otettu 108,546: 96 markkaa. Kaikkiaan oli osaston käytettävänä siis 25,688,955: 55 markkaa, kustannusten sen suorittamista töistä noustessa 15,376,559: 88 markkaan. Säästöä, 10,312,395: 67 markasta, siirrettiin 9,577,905: 04 markkaa vuoteen 1931 erinäisiä töitä varten, joita ei ennätetty suorittaa loppuun vuoden kuluessa. Säästö kaikista uudis- ja muutosrakennuksia varten myönnetyistä määrärahoista oli siis 734,490: 63 markkaa. Viimemainittuun summaan sisältyy 650,000 markan suuruinen arvioitu säästö Kansakoulukadun varrella sijaitsevan Ammattikoulutalon rakentamista varten varatusta määrärahasta, mikä summa vuodenvaihteessa toimitettiin kaupunginkassaan, vaikka rakennustyöt eivät olleet loppuunsaoritetut.

Vuodelta 1929 siirrettiin 468,098: 33 markkaa Kivelän sairaalan puisten sairasparviljonkien muutostöitä varten, 63,647: 70 markkaa lastenkodin sisustamista varten Reijolaan, 2,718,259: 72 markkaa Sofianlehdon lastenkodin töiden loppuunsaorittamista varten, 114,806: 71 markkaa Hermannin paloaseman siirtämistä varten Sörnäisten niemelle sekä 115,039: 55 markkaa Marian sairaalan laboratorion laajentamista varten eli yhteensä 3,479,852: 01 markkaa. Kustannukset nousivat 2,509,819: 07 markkaan. Säästöä oli 970,032: 94 markkaa. Viimemainittuun summaan sisältyy 781,356: 63 markkaa, joka on Sofianlehdon lastenkodin rakentamista varten myönnetyn määrärahan lopullinen säästö.

Vuoden kuluessa suoritettiin sitäpaitsi töitä, osaksi ennakolta vuoden 1931 talousarviosta myönnettyillä määrärahoilla sekä osaksi kaupunginvaltuuston tai rahatoimikamarin käyttövaroilla yhteensä 3,253,149: 62 markalla. Säästö oli 25,106: 32 markkaa.

Paitsi yllämainittuja, osaston käytettäväksi asetetuilla määrärahoilla suoritettuja töitä, tehtiin töitä toisten kunnallisten laitosten ja viranomaisten laskuun, yhteensä 5,424,493: 20 markalla, mitkä työt tuottivat konttorille voittoa 16,058: 30 markkaa.

Huonerakennusosaston vuonna 1930 suorittamien töiden kokonaiskustannukset nousivat 32,134,847: 32 markkaan, vastaten 30,122,799: 52 markkaa vuonna 1929. Säästö kaikista määrärahoista oli 2,185,734: 34 markkaa. Se on verrattain suuri syystä että uudisrakennusten kustannusarviot on laadittu aikaisempina vuosina, jolloin aine- ja työkustannukset olivat korkeammat.

Seuraavat suuret uudisrakennustyöt suoritettiin vuoden kuluessa loppuun:

¹⁾ Vrt. tätä kert. siv. 133*.

Lastenkoti Sofianlehdossa, jota varten oli myönnetty 6,925,100 markan suuruinen määräraha. Kustannukset olivat 6,143,743:37 markkaa. Raken-
nuksen kuutiosisällys on 15,430 m³ ja kustannukset siis m³:iä kohti 398:17
markkaa. Näihin kustannuksiin sisältyy 3 jäädytyskaappia, pesukone, höyry-
mankeli, puhelinkoneet keskuksineen, perunankuorimiskone, hyllyjä, vaate-
naulakoita y. m.

Mustikkamaalle rakennettiin uimalaitos 550,000 markan arvioiduin kus-
tannuksin.

Poikain ammattikoulun työpajarakennukseen rakennettiin lisärakennus
244,439:14 markan kustannuksin. Määräraha oli 321,000 markkaa.

Nikkilän mielisairaalan kattilahuone suurennettiin ja siellä tehtiin eri-
näisiä muitakin töitä 659,209:65 markan kustannuksin, määrärahan ollessa
660,000 markkaa.

Kunnalliskodin alueelle rakennettiin juurikasvikellari 349,998:95 mar-
kalla, määrärahan ollessa 350,000 markkaa.

Hietarantaan rakennettiin pukeutumispaviljonki, keittiörakennus, käy-
mä y. m. yhteensä 797,986:42 markan kustannuksin.

Eläintarhan urheilukentälle rakennettiin 2 pukeutumispaviljonkia
249,667:37 markan kustannuksin ja Käpylän urheilukentälle myöskin 2
pukeutumispaviljonkia 45,804:86 markan kustannuksin;

Kallion urheilukentän pukeutumispaviljongeissa tehtiin lisä- ja muutos-
töitä 192,100 markan kustannuksin.

Työt ammattikoulurakennuksella, tontilla n:o 3 Kansakoulukadun varrella,
olivat likipitään loppuunsaoritetut ja voitiin rakennus ottaa käytettäväksi tar-
koitukseensa, vaikkakin osa pienempiä töitä jatkui vuoden vaihteessa; näiden
töiden kustantamiseksi siirrettiin osa määrärahasta vuoteen 1931.

Nikkilän sairaalan uusi sairaspaviljonki murattiin keväällä ja voitiin
rakennus ottaa käytäntöön vuoden lopussa, vaikkakin osa sisustustöistä jatkui
vuoden vaihteessa.

P. Roobertinkadulla sijaitseva Teknillisten laitosten uusi konttorirakennus,
Käpylän paloasema sekä poliisitalon lisärakennus tontilla n:o 5 Pengerkadun
varrella murattiin vuoden kuluessa; sisustustyöt jatkuivat vuoden vaih-
teessa.

Huonerakennusosastolla käsiteltiin vuoden kuluessa 479 diarioon vietyä
asiaa, joista annettiin lausunnot osaksi Helsingin kaupungin yleisten töiden
hallitukselle, osaksi rahatoimikamarille tahi muille laitoksille. Sen lisäksi laa-
dittiin piirustuksia uudis- ja muutosrakennuksiksi. Näistä mainittakoon seura-
vat: pää- ja työpiirustukset työpajarakennuksen laajennukseksi tontille n:o 5
Neitsytpolun varrella, työpaja y. m. rakennuksiksi Arabiaan, poliisitalon lisä-
ja muutosrakennukset tontille n:o 5 Pengerkadun varrella, muutoksiksi ammat-
tikoulutaloon tontille n:o 3 Kansakoulukadun varrella, pukeutumispaviljon-
giksi, keittiörakennukseksi, käymäläksi y. m. Hietarannalle, pukeutumispavil-
jongeiksi Käpylän urheilukentälle, Kallion urheilukentän pukeutumispaviljon-
gin lisä- ja muutosrakennukseksi sekä Kaisaniemen tennispaviljongiksi; työpii-
rustukset teknillisten laitosten uudisrakennukseksi P. Roobertinkadun varrella,
Käpylän paloasemaksi sekä Nikkilän uudeksi sairaspaviljongiksi; piirustus-
ehdotukset asuinrakennukseksi kultutautisairaala-alueelle (useampia ehdotuk-
sia), asuinrakennukseksi tuberkuloottisille perheille, Humallahden uima-
huoneen laajennukseksi, tullipaviljongiksi Etelä satamaan, maanlaiseksi muka-
vuuslaitokseksi, Kallion paloaseman lisärakennukseksi, puhdistuslaitoksen
päällisrakennukseksi, paviljongiksi Kumpulän siirtolapuutarhaan, hallinto-

rakennukseksi ja sairauspaviljongiksi Kivelän sairaalaan, Kellosaaren lentosatan hallintorakennukseksi, Nilsiäkadun kansakouluksi y. m.

Lämpötekniikka. Lämpö- ja vesijohtojen kunnossapitoa varten kaupungin taloissa oli myönnetty 288,000 markan määräraha, joka vuoden aikana kokonaan käytettiin.

Lämpötekniikka antoi erinäisiä lämpö- ja terveysteknillisiä kysymyksiä koskevia selostuksia ja valvoi seuraavia uudistöitä: uudet höyry-, lämmin- ja kylmävesijohdot Nikkilän sairaalan paviljonkiin sekä uusi lämminvesikattila ja uudet pumpput saman sairaalan lämpökeskukseen; jäähdytyslaitos kunnalliskodin keittiöön sekä uusi höyrykattila kodin lämpökeskukseen; lämpö- ja tuuletuslaitos sekä lämpö- ja viemärijohdot sähkölaitoksen uudisrakennukseen; sekä seuraavat keskuslämmityslaitteet: Kaartintorin kauppahalliin, vahdinasuntoon Vesilinnan luona Eläintarhassa, Pietarinkadun ammattikoulun valimoon, Kallion urheilukentän paviljonkiin, Pengerkadun poliisitaloon ja Käpylän paloasemalle. Sitäpaitsi laadittiin ehdotus lämpöjohdoksi rakennuskonttorin uuteen työpajarakennukseen ja aikaisemmin aloitetut työt Marian sairaalan paviljongeissa 9 ja 10 suoritettiin loppuun.

Kesäkuun alussa lämpötekniikka otti osaa Dortmundissa pidettyyn lämpötekniilliseen ammattikongressiin ja syyskuun alussa toiseen pohjoismaiseen jäähdytystekniilliseen kokoukseen Tukholmassa.

Kaupunginasemakaavaosaston henkilökunnan muodostivat asemakaava-arkkitehti, avustava asemakaava-arkkitehti, asemakaavainsinööri, 2 avustavaa arkkitehtia, avustava asemakaavainsinööri sekä 7 piirtäjää, joista yksi samalla toimi arkistonhoitajana.

Avustavan asemakaavainsinöörin J. Sovisen erottua toimestaan maaliskuun 1 p:nä, hallitus valitsi kokouksessaan saman kuun 6 p:nä insinööri R. Gefwertin sanottuun toimeen.

Vuoden varrella laadittiin seuraavat jaotuskaavamuutospiirustukset: Lauttasaarenkadun pohjoispuolella olevaa aluetta varten XX:ssa kaupunginosassa; Hämeentien ja Vanhankaupungin selän välistä ranta-alueetta varten; kunnalliskodin ja Hämeentien välistä aluetta varten.

Tämän lisäksi laadittiin ehdotus Käpylän korttelien n:ot 885—887 jaotuskaavan muutokseksi, edotus Kaivopuiston järjestelyksi, sekä Reijolan alueen jaotuskaavan ja läntisen Meilahden huvila-alueen järjestelyehdotus.

Yleisten töiden hallitus lähetti kaikki yllämainitut ehdotukset puoltolauseineen rahatoimikamarille. Kaupunginvaltuusto oli vuoden vaihteessa hyväksynyt viisi ensimmäistä ehdotusta, jota vastoin kahta viimeistä ei vielä oltu käsitelty.

Seuraavat asemakaavamuutospiirustukset laadittiin:

Asemakaavamuutos koskeva kortteleita n:ot 311, 322, 353, 354 a, 354 b, 356, 357, 367 ja 372; Unioninkadun tontin n:o 4 ja Aleksanterinkadun tonttien n:ot 8 ja 9 yhdistämistä korttelissa n:o 32 koskeva; Mechelininkadun tonttien n:ot 12 ja 14 yhdistämistä korttelissa n:o 420 koskeva; Uuden hautausmaan laajentamista koskeva; Lönnrotinkadun jatkoa satamaradan yli koskeva; Liisanpuistikon järjestelyä koskeva; sekä asemakaavamuutos, koskeva korttelia n:o 426, Tempeliläaukea.

Osaston käsittelemistä tärkeimmistä asioista mainittakoon seuraavat: kysymys Kauppatorin varrella olevien tonttien rakennuskorkeuksien rajoittamisesta; uuden mielisairaalan paikasta; pysyväisen näyttelykentän järjestämisestä; sekä Sinebrychoffin alueen, Rautatien, Merisataman, Laivatelakka-alueen ja sotilashautausmaan järjestelykysymykset. Korttelissa n:o 169 sijaitsevia tontteja n:ot 3, 5 ja 14 koskevan myyntitarjouksen johdosta laadit-

tiin suunnitelma Hietalahdentorilta Töölöön johtavaksi uudeksi liikennekaduksi, minkä suunnitelman hallitus puoltolauseineen lähetti rahatoimikamarille. Sitäpaitsi osasto laati yksityiskohtaisen suunnitelman Herttoniemen valtatieen suunnaksi ja ehdotuksen vastaisia ratsastusteitä varten.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen asettamain arviolautakuntain pyynnöstä selvitettiin useita kaupungille tarjottuja kiinnostöjä ja maatiloja koskevia kysymyksiä.

Suunnittelutyöt käsittivät m. m. Kulosaaren, Oulunkylän, Herttoniemen ja Tuomarinkylän alueiden jaotuskaavat sekä ratapihan länsipuolella olevan alueen asemakaavan. Osasto laati arkkitehti O. Kallion asemakaavasunnitelmasta poikkeavan ehdotuksen, jota hallitus käsitteli kaupunginvaltuuston asettamien asiantuntijoiden, johtaja A. Grunérin ja arkkitehtien B. Jungin ja O. Kallion ollessa saapuvilla, päättäen pyytää siitä professori E. Saarisen lausunnon.

Annettujen lausuntojen luku oli 135.

Rahatoimikamarin myöntämällä matkarahalla teki arkkitehti V. Tuukkanen kesäkuun aikana opintomatkan Saksaan.

Geodeettisen osaston henkilökunnan muodostivat kaupungingeodeetti, avustava kaupungingeodeetti, 1 avustava insinööri, 1 ylimääräinen insinööri, 3 mittaustekniikkaa ja 2 piirtäjää.

Vuoden aikana suoritettiin osaston toimesta 54 tontinmittausta, joista 3 kaupungin laskuun, 43 kivijalantarkastusta, joista 2 kaupungin laskuun, 10 vaakitustoimitusta, 6 rajanselvittelyä, 329 alue- ja 3-vuotiskatselmusta sekä 137 tarkastuskatselmusta; sitäpaitsi laadittiin 12 jäljennöstä vanhemmista tonttikartoista mittakirjoineen, joista 3 kaupungin laskuun, 16 karttapiirrosta vuokratonteista, 45 karttajäljennöstä maa-alueista, joista 29 rahatoimikamarille sekä 4 tontinjakosuunnitelmaa. Tonttikirjasta laadittiin 17 todistusta, minkä ohessa annettiin 148 kirjallista lausuntoa erinäisistä vuokra y. m. kysymyksistä, joista 23 rahatoimikamarille, 70 kaupungin yleisten töiden hallitukselle ja 55 rakennuskonttorille. Rahatoimikamarille jätettiin 9 tonttikirjatodistusta.

Sitäpaitsi suoritti osaston henkilökunta vuoden aikana seuraavat kaupungin karttalaistosta koskevat laajennus- ja täydennysmittaukset nim.:

Talin kartanon alue Pitäjänmäellä, pinta-alaltaan 228,5 ha, samoin kuin kaikki kaupungin eteläpuolella sijaitsevat saaret ja luodot, pinta-alaltaan yhteensä 54,6 ha vaakittiin ja kartoitettiin. Nämä alueet liitettiin samalla kaupungin kolmioverkkoon.

Kaupungin monikulmiomittauksissa suoritettiin kulmion lukemisia XIII ja XIV kaupunginosissa sekä mitattiin kulmapisteiden välimatkat kahteen kertaan.

Osastolla laajennettiin ja täydennettiin sitäpaitsi kaupungin kartastoa ja valmistettiin erinäisiä yleiskarttoja, minkä ohessa kaupungingeodeetti otti osaa erinäisiin rajankäynteihin ja arviotoimituksiin sekä edusti kaupunkia kahdessa pakkolunastustoimituksessa.

Puisto-osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginpuutarhuri, avustava puutarhuri ja konttoriapulainen. Työnjohtajien lukumäärä oli 4 ja puistonvartioiden 19.

Osaston toiminta jatkui entiseen tapansa kuitenkin huomattavasti laajennettuna. Työläisten lukumäärä oli suurempi kuin edellisenä vuonna, suurin toukokuussa, 411 henkilöä, ja pienin joulukuussa, 79 henkilöä¹⁾.

¹⁾ Ks. myös tätä kert. s. 133*.

Kesällä istutettiin kukkakasveja seuraaviin paikkoihin: Kappeli-, Runebergin- ja Teatteriesplanaadeihin, Aleksanteri II:n ja Snellmanin patsaan luo, Ensi sairaalan puistikkoon, Eiran puistikkoon, Engelin aukealle, Arkadian puistikkoon, Kaisaniemenpuistoon, Kaivopuistoon ja Katajanokan puistikkoon, kirurgin ja Kivelän sairaalan luo, Koulupuistikkoon, kulkutautisairaalan ja Marian sairaalan luo, Puutarhakadunpuistikkoon, Ritarihuoneenpuistikkoon, saksalaisen kirkon luo, Sirkus-, Säätöytalon- ja Ullanlinnanpuistikkoihin, Tähtitornivuorelle, Vanhan kirkon puistoon, osuusliike Elannon talon edustalle Runeberginkadulla, talvipuutarhaan, kaupunginpuutarhaan, Hans van Sandenin haudalle Vanhassakaupungissa sekä 18 haudalle Länt. hautausmaalla. Istutettujen kasvien kokonaismäärä oli 62,042, edellisenä vuonna istutettuja kukkasiipuleita, kaikkiaan 39,673 kpl, lukuunottamatta. Keväällä ja syksyllä istutettiin puita ja pensaita Aadolfinrinteelle, Agricolanrinteen puistikkoon, Alppilan puhdistusaseman luo, Apollonpuistikkoon, Arkadian- ja Pohj. Rautatiekadun risteyksessä olevaan puistikkoon, Ehrensärdintien ja Merikadun väliseen puistikkoon, Engelinaukean alapuolelle, Fredrikintorille, Hauhon- ja Kangasalantien väliseen puistikkoon, Hauhonpuistikkoon, Hietarantaan, Kaisaniemenpuistoon, Kallion urheilukentälle, Kangasalantien leikkikentälle, Keuruun- ja Suvannontien risteykseen, Kivelän- ja kulkutautisairaalan luo, Kumpulan koulupuutarhaan, Käpylän urheilukentälle, Laivurinkadulle, Museo- kadun leikkikentälle, Sofianlehdon pientenlastenkotiin, Viipurin- ja Porvoon- katujen risteykseen sekä kaupunginpuutarhaan. Sitäpaitsi istutettiin katu- osaston laskuun puita Turuntielle, Topeliuksen-, Runebergin- ja Mechelinin- kaduille, Kaisaniemen rantatielle, Hämeentielle ja Aleksis Kivenkadulle; Kaikkiaan istutettiin 389 lehmusta.

Puisto-osaston vakinaiset menot¹⁾ olivat 3,728,864: 20 markkaa, josta puistojen ja istutusten kunnossapidon osalle tuli 2,192,749: 10 markkaa. Polttoaineisiin käytettiin 83,910: 65 markkaa. Talvipuutarhan kunnossapito- kustannukset nousivat 60,000 markkaan. Alppilan lammikkopuiston kunnossa- pitoon käytettiin 35,000 markkaa, vanhojen nurmien ja käytävien uusimi- seen 300,000 markkaa, työvälaineiden ostoon ja korjauksiin 64,908 markkaa ja puistosohvien korjaukseen ja maalaukseen 60,044: 90 markkaa. Puistovah- tien palkkausmenot olivat 155,000 markkaa.

Uudistoihin²⁾ käytettiin 3,225,160: 70 markkaa. Suurimmista töistä mai- nittakoon: Kivelän sairaalan istutukset 40,000 markkaa; Kaisaniemen puiston uudestijärjestely 559,717: 65 markkaa³⁾; Ehrensärdintien ja Merikadun väli- nen puistoalue 125,000 markkaa; 120 uuden puistosohvan osto 100,000 mark- kaa; Kumtähden koulupuutarhan työt 250,000 markkaa; Hauhon- ja Kangas- alantien risteyksen istutustyöt 289,612: 40 markkaa⁴⁾; istutukset kulkutauti- sairaalan alueella 100,000 markkaa; Hietarannan nurmikot ja istutukset, Agricolankujan puistikko, Urheilukadun puistikot y. m. Näihin puistoihin ja puistikkoihin istutettiin koristepuita ja -pensaita yhteensä 23,355 kpl.

Rahatoimikamarin käyttövaroistaan myöntämällä määrärahalla 150,000 markalla suoritettiin erinäisiä töitä Mustikkamaalla. Reijolan lastenkodin ympäristön siistimiseen kamari osoitti 10,000 markkaa.

Kaupungin puutarhan käteismyyntitulot olivat yhteensä 63,295 markkaa.

¹⁾ Tähän sisältyy 40,650 markkaa, mikä siirrettiin seuraavaan vuoteen. — ²⁾ Tästä määrästä siirrettiin 454,429: 50 markkaa vuoteen 1931. — ³⁾ Tähän sisältyy 59,717: 65 markkaa, jotka oli siirretty vuodesta 1929 ja 62,698: 60 markkaa, jotka oli siirretty vuo- teen 1931. — ⁴⁾ Tähän sisältyy 24,375: 75 markkaa, jotka on siirretty vuodesta 1929.

Varasto-osaston henkilökunnan muodostivat kaupungin varastopäällikkö, kirjanpitäjä ja 3 konttoriapulaista. Päävarastolla oli varastonhoitaja ja konttoristi sekä korjauspajoissa yksi insinööri ja 2 konttoristia.

Osaston tehtävänä oli hoitaa päävarastoa, Ruoholahden ja Hakaniemen varastoja ja Malminkadun n:o 5:ssä sijaitsevia korjauspajoja sekä huolehtia rakennuskonttorin tarveaineiden ja kalustojen hankinnoista.

Vuoden kuluessa käyttivät korjauspajoja rakennuskonttorin eri osastot ja yksityiset henkilöt, joiden laskuun tehtiin töitä 3,160,535: 65 markan arvosta, kuten seuraavasta taulukosta lähemmin ilmenee:

	Tarve- aineita, Smk.	Työkustannuk- sia, Smk.	Yhteensä, Smk.
Satama- ja rautatieosasto . .	93,768: 30	274,842: —	368,610: 30
Katu- ja viemäriosasto	269,066: 15	567,629: 20	836,695: 35
Huonerakennusosasto	124,262: 15	392,636: 35	516,898: 50
Asemakaavaosasto	—	120: 80	120: 80
Geodeettinen osasto	1,327: —	1,591: 60	2,918: 60
Puisto-osasto	60,834: 80	127,572: 85	188,407: 65
Varasto-osasto	711,428: 60	479,649: 75	1,191,078: 35
Yksityiset henkilöt	14,465: 80	41,340: 30	55,806: 10
Yhteensä	1,275,152: 80	1,885,382: 85	3,160,535: 65

Varastossa olevien rakennustarpeiden arvo oli tammikuun 1 p:nä 1930 2,557,547: 34 markkaa, vuoden kuluessa ostettiin tarveaineita 10,354,536: 20 markalla ja käytettiin 6,075,668: 10 markan arvosta, joten säästö vuoteen 1931 oli 6,836,415: 44 markkaa.

Tarveaineiden kulutus jakautui eri kuluttajien kesken seuraavasti: katu- ja viemäriosasto 3,399,683: 20 markkaa, huonerakennusosasto 227,665: 25 markkaa, geodeettinen osasto 4,522: 70 markkaa, puisto-osasto 58,721: 90 markkaa, rakennuskonttori 29,915 markkaa, satama- ja rautatieosasto 1,766,426: 20 markkaa, korjauspajat 535,963: 05 markkaa sekä yksityiset henkilöt 52,770: 80 markkaa.

Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kamreeri, kirjanpitäjä, avustava kirjanpitäjä, kassanhoitaja sekä 2 konttoriapulaista.

Tilitodistuksia oli vuoden aikana 19,440, lähetettyjä kirjelmiä 1,262 ja kirjanpitoeriä yhteensä 36,904. Tiliviraston määrärahat olivat 230,082 markkaa menojen noustessa 220,141: 45 markkaan.

XXVI. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen vuodelta 1930 antama kertomus oli seuraava:

Vuonna 1920 kesäkuun 15 p:nä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin rakennuskonttorin puhtaanapito-osaston 1921 vuoden alusta järjestettäväksi erilliseksi, oman, Helsingin kaupungin puhtaanapitohallitus nimisen, lautakunnan alaiseksi laitokseksi. Kertomusvuonna oli siis kulunut kymmenen vuotta puhtaanapitohallituksen perustamisesta. Kuluneena kymmenvuotiskautena on puhtaanapitohallituksen toiminta ollut erittäin hyödyllinen kaupungin puhtaanapitotoimen edistämiseksi ja kehittämiseksi.

Puhtaanapitohallituksen jäseninä olivat kertomusvuonna: puheenjohtajana johtaja M. Sergelius, varapuheenjohtajana rakennusmestari A. Malmi ja jäsenenä johtaja C. Neovius, kivityömiehes O. Nuutinen sekä itseoikeutettuna jäsenenä puhtaanapitolaitoksen johtaja E. Rosenbröijer. Sihteerinä toimi vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuhjelm.

Puhtaanapitohallitus kokoontui vuoden varrella 21 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 151, diaarion mukaan käsiteltiin 254 asiaa ja lähetettiin 40 kirjelmää.

Vuoden varrella käsitellyistä kysymyksistä ja niiden aiheuttamista toimenpiteistä mainittakoon seuraavat:

Puhtaanapitolaitoksen rakennussuunnitelmia koskeva tärkeä kysymys oli vuoden varrella monta kertaa käsittelyn alaisena. Muun muassa hallitus esitti useampia ehdotuksia kustannusarviolaskelmineen laitoksen toiminnan uudelleen järjestämiseksi ja piti rikkapolttimon rakentamista kaupungin läheisyyteen, sopivaan paikkaan meren rannalla, parhaimpana ratkaisuna laitoksen vastaiselle kehitykselle. Samaan paikkaan tulisi tietenkin siirrettäväksi laitoksen keskusasema autovajoineen, korjaamoineen ja varastoineen. Edellämainittu ehdotus jätettiin aikaisemmin erinäisten puhtaanapitolaitoksen laajentamisen yhteydessä olevien kysymysten valmistelemista varten asetetun komitean harkittavaksi. Vuoden varrella ei tämä komitea kuitenkaan antanut lopullista lausuntoaan.

Rahatoimikamarin pyynnöstä hallitus teki esityksen puhtaanapitotoimen järjestämisestä Suomenlinnaan. Sen mielestä olisi sopimus puhtaanapidosta laadittava valtionviranomaisten ja puhtaanapitolaitoksen välillä vuodeksi kerrallaan, kuten muittenkin kiinteistönomistajien kanssa kaupungin alueella.

Vuoden varrella kaupunginvaltuusto vahvisti uudet puhtaanapitoa koskevat veloitukset²⁾.

¹⁾ Ks. v:n 1920 kert. s. 184, — ²⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 32.

Hallituksen esittämää toivomusta saada painattaa puhtaanapitolaitoksen vuosikertomusta rahatoimikamari ei hyväksynyt.

Kaupungin arkisto-olojen uudistusta koskeva kysymys oli kertomusvuonna käsittelyn alaisena. Omasta puolestaan hallitus piti ajanmukaisen keskusarkiston järjestämistä Helsinkiin varsin tärkeänä kysymyksenä, jonka ratkaisu myönteiseen suuntaan oli toivottavaa.

Rahatoimikamarin ehdotuksen johdosta puhtaanapitolaitoksen konttorin siirtämisestä ent. Stockmannin liiketaloon Senaatintorin varrelle, hallitus esitti, että puhtaanapitolaitos ja sen tilivirasto edelleenkin pysytettäisiin entisissä huoneistoissaan, niinkauan kun laitoksen pääasema oli sijoitettu tonteille n:ot 21 ja 25 Töölönkadun varrella.

Kaupungin käymälöitä koskevaa asiaa valmistavan komitean mietintö oli vuoden varrella hallituksen käsiteltävänä, joka puolestaan havaitsi esitykset tarkoituksen mukaisiksi ehdottaen ne hyväksyttäväiksi.

Kysymys maanalaisten käymälöiden rakentamisesta eri paikkoihin kaupunkia oli kertomusvuonna hallituksen käsiteltävänä. Koska tällaisten maanalaisten käymäläin kustannukset nousisivat huomattaviin määriin, eivätkä tuottaisi vastaavia tuloja, esitti hallitus, että lähitulevaisuudessa rakennettaisiin kokeilutarkoituksissa aluksi ainoastaan yksi maanalainen käymälä sopivaan paikkaan kaupungin keskustassa.

Sen johdosta, että kaupunginhallintokomitea oli ehdottanut puhtaanapitohallitusta lakkautettavaksi ja puhtaanapitolaitosta uudesti järjestettäväksi siten että se liitettäisiin rakennuskonttorin eri osastona konttorin muiden osastojen kanssa yhteisen yleisten töiden lautakunnan alaiseksi, katsoi hallitus olevan syytä esiintuoda eriävän mielipiteensä. Laajassa, perustelussa lausunnossaan hallitus esitti muun muassa, että oli kulunut vain kymmenen vuotta siitä, kun valtuusto asiaa perinpohjaisesti valmisteltuaan päätti, että rakennuskonttorin puhtaanapito-osasto oli järjestettävä erilliseksi, oman hallituksen alaiseksi laitokseksi. Päävaikuttimena tähän päätökseen oli puhtaanapitotoimen takapajulle jääminen, samoin kuin se yhä selvemmäksi käynyt käsitys ettei puhtaanapitotoimi oikeastaan lainkaan kuulu rakennuskonttorin toimialaan. Niinpä olivatkin sekä yleisten töiden hallitus että terveydenhoitolautakunta ja rahatoimikamari ilmituoneet lausunnoissaan, että oli tarkoituksenmukaisempaa uskoa tämä kunnallisen toiminnan haara erityiselle hallitukselle. Tätä näkökohtaa tukivat hallituksen käsityksen mukaan yhä edelleenkin ja vielä voimakkaammin pääasiallisesti samat syyt, jotka johtivat puhtaanapitohallituksen perustamiseen. Hallitus esitti, että kun komitea sen mielestä ei ollut esittänyt perusteita, jotka osoittaisivat, että puheenaoleva muutosehdotus olisi kaupungille eduksi, puhtaanapitohallitus pysytettäisiin erillisenä itsenäisesti toimivana puhtaanapitolaitoksen elimenä.

Mainittakoon että puhtaanapitolaitoksen johtaja hallituksen päätöksen nojalla otti osaa Stuttgartin kaupungissa kesäkuun alussa pidettyyn puhtaanapitokongressiin. Samalla matkalla kävi hän tutustumassa Dresdenissä pidettyyn kansainväliseen hygieniseen näyttelyyn.

Mainittakoon vielä, että rahatoimikamari myönsi laitoksen korjaamon työnjohtaja G. Eriksonille 5,000 markan suuruisen matka-avustuksen puhtaanapitokoneiden tutkimista varten Ruotsissa ja Tanskassa.

Vuoden varrella hallitus käsitteli 130 sairausapuanomusta, 8 hautausapuanomusta, 3 työssä sattunutta tapaturmaa ja 10 eläkeanomusta.

Rahatoimikamarin kehoituksesta hallitus teki ehdotuksen alaistensa viranpitäjien ja työläisten palkkausolojen järjestämiseksi vuoden 1931 alusta lukien.

Tuntipalkat. Puhtaanapitolaitoksen työntekijäin tuntipalkat vuonna 1930 olivat seuraavat:

A m m a t t i.	Alin	Korkein
	tuntipalkka, Smk.	
Monttöörit	11: —	14: —
Autonkuljettajat	10: —	11: 50
Maalarit	12: —	14: —
Viilarit, sorvarit ja sepät	10: —	11: 50
Puusepät	9: 75	11: 50
Apurit korjauspajoissa	9: —	10: 50
Ryhmätumiehet	9: —	10: 50
Vaunumiehet kuormaasemilla	9: —	10: 50
Ajomiehet kaupungin hevosilla	9: —	10: 50
» omine hevosineen	15: —	16: —
Kadun lakasijat	9: —	10: 50
Ulkotyöpurit	8: —	8: 80
Naiset raskaassa työssä	7: —	8: —
» muussa työssä	6: —	7: —
» pesu- ynnä puhdistustöissä	5: —	6: —
Malmin kaatopaikalla:		
Miehet	9: —	10: —
Naiset	8: —	9: —
Tallissa palvelevat miehet	9: —	10: —

Vähemmän työkykyisiä työntekijöitä palkattaessa sallittiin palkkatariffeja alentaa enintään 10 %.

Puhtaanapitolaitos. Kuten aikaisemmin mainittiin erotettiin rakennuskonttorista 1921 vuoden alusta alkaen puhtaanapitotyöt, jotka uskottiin erityiselle itsenäisesti toimivalle puhtaanapitolaitokselle. Laitoksessa otettiin silloin käytäntöön se uusi ajanmukainen järjestely, mikä siellä nyt on. Sinä kymmenvuotiskautena, minkä puhtaanapitolaitos oli kertomusvuoden päättyessä toiminut erillisenä laitoksena, oli se lakkaamatta laajentunut. Uudesti järjestelynsä jälkeen oli se sekä työtehoonsa että työlaatuunsa ja taloudelliseen toimintaansa eli kilpailukykyynsä nähden luonut itselleen vuosi vuodelta yhä vankemman aseman vapaassa kilpailussa toimineiden puhtaanapitoliikkeiden kanssa. Puhtaanapitotöiden koneellistuttamisilla, joita viimekuluneiden vuosien aikana oli toimeenpantu, oli säästetty verrattain suuria summia. Suuresta merkityksestä oli myöskin, että puhtaanapitolaitokseen vihdoinkin, vuonna 1926 perustettiin oma tilivirasto. Viiden vuoden toiminta-aikanaan oli se kehittynyt puhtaanapitolaitokselle välttämättömäksi elimeksi, joka herkästi kuvasti puhtaanapitolaitoksen taloudellisen toiminnan ja opasti siten sen työskentelyä.

Puhtaanapitolaitoksen toiminta oli aikaisemmin, kun kuljetustyöt toimitettiin laitoksen omilla ja lukuisilla vuokrahevosilla, jaettuna kahteen pääosastoon, katujen puhtaanapitoon ja makkien ja talojen puhtaanapitoon, mutta puhtaanapitolaitoksen koneellistuttamisen jälkeen on sen toiminnassa muodostunut vielä kolmaskin tärkeä pääosasto, nimittäin työkoneiden ja työvälineiden kunnossapito ja korjaus.

Kertomusvuonna oli puhtaanapitolaitoksen työt jaettuna seuraavalle kahdeksalle erikoisosastolle: hallinto, johon kuului konttori ja tilivirasto, katujen puhtaanapito, makkien ja talojen puhtaanapito, Malmin kaatopaikka, varasto, korjauspaja, autotali ja -korjaamo sekä hevostalli.

Hallinto. Puhtaanapitolaitosta johti johtaja, työpäällikön eli tarkastajan avustamana.

Puhtaanapitohallituksen samoin kuin puhtaanapitolaitoksenkin tilejä hoidettiin puhtaanapitolaitoksen tilivirastossa. Pääkassavirastona oli raha-toimikonttori. Konttorihenkilökuntaan kuuluivat kamreeri, joka oli konttorin ja tililaitoksen päällikkönä, kirjanpitäjä, kassanhoitajatar, 2 kirjuria, 2 konekirjoittajataria ja ylimääräinen konttoriapulainen. Konttorissa toimi vahtimestari sekä asiapoika. Kiinteistöjen puhtaanapidosta laadittujen ilmoitusten tarkkailua varten toimi lastauspaikoilla 2 kirjuria. Lannan myyntiä Malmin kaatopaikalla hoiti toimitsija.

Konttori lähetti 857 kirjettä ja 8,517 laskua suoritetuista töistä sekä piti asetustenmukaista tilastoa laitoksen työntekijöistä.

Katujen puhtaanapito. Puhtaanapitolaitoksen velvollisuuksiin kuuluu huolehtia kaupungille kuuluvien katuosuuksien, yleisten paikkain, torien, viertoteiden ja rantateiden puhtaanapidosta. Sitäpaitsi on katujen puhtaanapitotoimi Kaivopuistossa ja VI:ssa kaupunginosassa monopolisoitu sikäli, että yksityiset kiinteistöjen omistajat mainituissa kaupunginosissa suorittavat kaupungille määrätyn osan katuosuuksiensa puhtaanapitokustannuksista. Edelleen huolehtii laitos muissa osissa kaupunkia yksityisille talon-omistajille kuuluvien katuosuuksien puhtaanapidosta sopimusten nojalla.

Yksityisten kiinteistöjen katuosista hoiti laitos kertomusvuonna noin 40 %, ja liittyminen laitokseen kasvaa yhä. Mainittakoon että kymmenen vuotta sitten oli ainoastaan 10 % yksityisistä kiinteistönomistajista jättänyt katuosuuksiensa puhtaanapidon laitoksen huolehdittavaksi.

Katujen puhtaanapitotyöt olivat kuten edellisenä vuonna jaettuna seitsemään piiriin ja niitä valvoi kussakin piirissä vastuunalainen työnjohtaja, jonka valvonnan alaisena työskenteli alityönjohtaja sekä useampia työkuntia etumiehineen.

Osaston työläisten keskimääräinen lukumäärä viikossa ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Kesätoiss.	Talvitoiss.
Puhtaanapitotyöläisiä, miehiä	98	214
» naisia	18	19
Tuntipalkkaisia autonkuljettajia	15	5
Urakalla työskenteleviä autonkuljettajia	—	5
Ajomiehiä	5	5
Tuntipalkkaisia yksityisiä ajureita omine hevosineen	1	2
Urakalla työskenteleviä yksityisiä ajureita omine hevosineen	—	34
Yhteensä	137	284

Kesäkuukausina käytti osasto 6 hevosta ja talvella 41; näistä oli ainoastaan 5 laitoksen omia hevosia. Seuraavat koneet olivat käytännössä:

	Kesätoiss.	Talvitoiss.
Kasteluvaunuja	2	—
Kasteluautoja	9	—
Lumiauroja	—	24
Tiekarhuja	—	5
Kuljetusajoneuvoja, laitoksen	4	5
» urakoitsijoiden	—	36

	Kesätöissä.	Talvitöissä.
Kuljetusautoja, laitoksen	3	4
» urakoitsijoiden	—	5
Purgatorrattaita	126	—
Lakaisukoneita	5	—

Kesätyöt. Katujen lakaisutyö suoritettiin erikoislakaisukoneilla ja käytämällä paikallislakaisujärjestelmää. Koneita voitiin käyttää ainoastaan nupukivillä tahi asfalttibetonilla päällystetyillä kaduilla. Vilkasliikenteisillä kaduilla toimitettiin koneellinen lakaisu varhain aamulla. Paikallislakaisujärjestelmässä käytettiin käsilakaisurattaita n. s. purgatorrattaita. Lakaisija liikkui luutineen ja purgatorrattainen määrättyllä alueella, jonka puhtaanapito oli uskottu hänelle, joten työ siis tavallaan oli urakkatyötä. Katujen kastelemiseen käytettiin imu- ja painepumpuilla varustettuja erikoisautoja. Vuonna 1930 käytettiin 29,059 m³ merivettä ja 21,128 m³ vettä vedenottoaikoista.

Pölynsitomiseksi kasteltiin katuja ja teitä sulfiittilipeällä ja kalsiumkloridiliuoksella, nim. 22,400 m² 10,456 kg:lla haihdutettua lipeää ja 244,200 m² 40,900 kg:lla kalsiumkloridia. Kustannukset nousivat edellisessä tapauksessa n. 76 penniin ja jälkimmäisessä tapauksessa n. 49 penniin m²:ltä.

Talvityöt. Autojen käytön yhä lisääntyttyä on välttämätöntä että kadut talvella ovat lumesta joltisenkin vapaat. Laitos pyrkikin siihen, että kaikki vilkasliikenteiset kadut pidetään puhtaina lumesta, vain syrjiin jätetään sen verran lunta, että voidaan ajaa reellä. Seurauksena tästä on, että lumitöiden kustannukset nousevat. Liikenteen vaatima ajoteiden hiekoittaminen aiheutti myöskin lisäkustannuksia. Nykyaikainen autoliikenne vaatii siis talvella paljon suurempia kustannuksia kuin entisajan hevosliikenne.

Talvi 1930 oli leuto ja lumentulo oli verrattain vähäistä, joten talvitöiden aiheuttamat kustannukset eivät nousseet läheskään menoarvioon otettuun määrään. Katujen puhtaanapidon todelliset kustannukset alittivat 1,041,564:07 markalla talousarvioon merkityt määrärahat.

Kuten edellisinä vuosina käytettiin talvitöissä ryhmäjärjestelmää. Lumen poistaminen toimitettiin hevosen vetämillä lumiauroilla ja Tiekarhu moottoriauroilla, joissa on terä sekä lumenhalkaisemista että jään höyläämistä varten. Lumenkuljetus suoritettiin urakkatyönä vuokrahevosilla ja -autoilla.

Hiekkaa käytettiin kertomusvuonna 3,477 m³. Vastaava kulutus vuosina 1928 ja 1929 oli 3,290 m³ ja 5,252 m³.

Katujen puhtaanapidossa suoritettujen töiden tuntimäärä näkyy alla olevasta taulukosta:

Työn laatu.	Henkilötunteja.		Hevostunteja.		Autotunteja.	
	Vakinaisen työ-aika.	Yli-aika.	Vakinaisen työ-aika.	Yli-aika.	Vakinaisen työ-aika.	Yli-aika.
Lakaisu	164,118	1,298	8,498	58	10,485	28
Lumenluonti y. m.	65,312	3,153	—	—	—	—
Lumenaeraus	—	—	1,156	—	339	—
Lumenkuljetus	—	—	3,042	—	622	—
Lumenkaatopaikkojen hoito	2,140	—	—	—	—	—
Hiekoitus	458	—	4,856	263	1,898	—
Kastelu	9,676	52	84	—	9,676	52
Sekalaiset työt	4,634	—	—	—	—	—
Yhteensä	246,338	4,503	17,636	321	23,020	80

Sitäpaitsi kuljetettiin urakalla pois 8,579 kuormaa rikkoja ja 31,322 kuormaa lunta.

Osasto piti puhtaana 2,085,370 m²:n suuruisen pinta-alan. Korvauksena tästä työstä otettiin laitoksen liikekirjanpitoon kaupungin katujen y. m. puhtaanapidosta koituneita kustannuksia yhteensä 9,391.272: 65 markkaa, sekä yksityisten henkilöiden ja liikkeiden talojensa katuosuuksien puhtaanapidosta suorittamat maksut kaikkiaan 936,244: 83 markkaa. Alempana annetaan tietoja töiden jakautumisesta eri pintoihin sekä puhtaanapitolaitoksen tuloista puhtaanapidettyä neliometriä kohden yllämainittuihin liikekirjoihin vietyjen määrien perusteella.

	Puhdistettu pinta-ala, m ² .	Tuloja m ² :ltä, penniä,		
		lakaisusta, kastelusta, y. m.	lumitöistä, kuljetuksista, y. m.	Kaikkiaan.
Kaupungille kuuluva puhtaanapito:				
sopimuksen mukaisten katuosain....	77,660	206	263	469
katujen, torien ja aukeiden paikkain	1,213,900	204	280	484
rantojen ja laitureiden	319,600	205	347	552
Kaivopuiston lehtokäytävään	13,000	177	194	371
VI kaupunginosan teiden	12,220	207	308	515
Turun- ja Hämeenteiden	160,000	208	383	591
muiden teiden	80,000	196	217	413
Yksityisiin taloihin kuuluvain katuosuuksien puhtaanapito	208,990	206	242	448
Kaiken kaikkiaan	2,085,370	204	291	495

Talojen ja makkien puhtaanapito. Vaikka puhtaanapitolaitoksen oli kilpailtava monen monituisen yksityisen puhtaanapitoliikkeen kanssa, kehittyi laitoksen työpiiri kertomusvuonna siksi suureksi, että enemmän kuin 80 % kaupungin alueella olevista taloista oli jättänyt talojensa puhtaanapidon laitoksen huolehdittavaksi. Mainittakoon että kymmenen vuotta sitä ennen, eli vuonna 1920, oli yksityisistä talonomistajista laitokseen liittyneitä tuskin 40 %.

Talojen ja makkien puhtaanapito oli kertomusvuonna jaettuna kahteen pääpiiriin kuormausasemineen. Kummassakin piirissä toimi vastuunalainen työnjohtaja, joka lähinnä valvoi jätteiden kuljetus-, kuormaus- ja purkaustöitä. Apulaistyönjohtaja tarkasti kuormat kuormauspaikalla.

Laitoksen käytettävissä oli kertomusvuonna yhä edelleen ainoastaan väliaikaisia kuormausasemia, minkä tähden ei rautatievaunuihin toimitettuja purkaus- ja kuormaustöitä voitu järjestää taloudellisesti edullisesti. Kuormausasemat sijaitsivat talossa n:o 17 Sörnäisten rantatiellä ja korttelissa n:o 263 Länsisatamassa, mistä jätteet oli rautateitse kuljetettu Malmin kaatopaikalle. Sen johdosta että Malmin huvilayhteiskunnan asukkaat olivat valittaneet kaatopaikalla kasvaneiden jätekasojen tuottamista haitoista, oli laitos kertomusvuonna kokeillut jätteiden kuljettamisella väliaikaisille kaatopaikoille Munkkiniemessä ja Viikin latokartanolla, minkä johdosta jätteiden kuljetuskustannuksia oli voitu jonkin verran vähentää. Satunnaiset kaatopaikat kaupungin ympäristössä eivät kuitenkaan voi ajan pitkään tyydyttää laitoksen tarpeita, sillä kuoppien täyttämistä mätänevillä jätteillä on pidettävä terveydellisessä suhteessa liian vahingollisena, sitä paitsi on maasto kaupungin ympäristössä epäedullinen tällaisiin tarkoituksiin. Jätteiden poistamismenetely polttamalla on saavuttanut yhä suurempaa suosiota Euroopassa ja toivottavaa olisi, että Helsinkiin lähitulevaisuudessa rakennettaisiin ainakin

yksi jätteiden polttimo kaupungin välittömään läheisyyteen meren rannalle jotta uunissa muodostunut kuona voitaisiin helposti tyhjentää mereen.

Kertomusvuonna oli osaston työt järjestetty aikaisemmin käytettyjä menettelytapoja noudattaen. Kiinteistöistä kerääntyneiden jätteiden kuljetus suoritettiin pääasiallisesti laitoksen hevosilla ja autoilla. Osittain käytettiin myöskin vuokrahevosia ja -autoja. Edellisinä vuosina kokeiltua uutta rikkasäiliöiden tyhjentämisyjärjestelmää Ochsnerin patentin mukaan laajennettiin huomattavasti kertomusvuonna. Järjestelmässä säilytetään jätteitä 70—110 litran vetoisissa erikoisjättesäiliöissä, jotka koneellisesti tyhjennetään erikoisautokoriin, jolloin kuormaus on käytännöllisesti katsoen pölytön. Jätteiden purkaus autokorista tapahtuu kippaamalla koria taaksepäin. Voidakseen päästä hyvään taloudelliseen tulokseen tällä järjestelmällä on välttämätöntä että joko kuormausasemat varustetaan purkaussillakeilla, joista jätteet helposti voidaan kaataa rautatievaunuihin tahi että jätteet kuljetetaan suoraan kaatopaikalle eli rikkapolttimoon.

Kuten edellisinä vuosina oli viikottain tehty kirjallisia ilmoituksia kuormauspaikoille tuotujen ja niistä Malmille ja muualle lähetettyjen erilaatuisten jätteiden määrästä. Kuten edellisinäkin vuosina laadittiin eri kuormauspaikoilla viikottain kirjalliset ilmoitukset tuotujen ja sieltä Malmin kaatopaikalle tai muualle lähetettyjen erilaatuisten jätteiden määrästä. Tarkastaja tarkisti nämä ilmoitukset, joista alempana annetaan yhteenveto:

	Kuljetettuja jätteitä yhteensä, m ³ .	Siitä lähetetiin Malmin kaatopaikalle, m ³ .
Rikkoja ja keittiöjätteitä	121,555	38,865
Makkilantaa	5,173	4,333
Hevoslantaa	2,097	275
Hajoituskaivojätteitä	8,615	8,575
Tuhkaa	9,158	—
Rakennus- y. m. s. jätteitä	4,490	—
Yhteensä	151,088	52,048

Kaupungista lähetettiin jätteitä seuraava määrä vaunukuormia allamainituille asemille:

A s e m a.	Makki- lantaa.	He- vos- lan- taa.	Rikko- ja ja keittiö- jät- teitä.	Paperi- jät- teitä.	Yh- teen- sä.
Espoo	1	2	14	—	17
Jorvas	—	9	3	—	12
Kauklahti	8	1	11	—	20
Kauniainen	—	20	19	—	39
Kerava	—	3	—	—	3
Kilo	1	6	10	—	17
Kirkkonummi	—	4	—	—	4
Leppävaara	—	2	16	—	18
Malmi	—	4	36	10	50
Masala	3	6	45	—	54
Oulunkylä	—	1	1	7	9
Pukinmäki	—	—	3	—	3
Tikkurila	—	—	2	3	5
Yhteensä	13	58	160	20	251

Hajoituskaivojen tyhjentäminen oli vuoden varrella luovutettu urakalla kahdelle autonomistajalle. Urakoitsijat tyhjensivät 979 kaivoa, niistä perinpohjin 140, jotka oli korjattava. Sitäpaitsi tyhjennettiin kertomusvuonna 138 sadevesi- ja likakaivoa. Työhön käytettiin 8 työntekijää ja kuljetukseen, paitsi puhtaanapitolaitoksen kaivotyhjennysautoa, 4 kuorma-autoa.

Eri tarkoituksiin käytettyjen työtuntien lukumäärä ilmenee allaolevista numeroista:

Työn laatu.	Henkilötunteja.		Hevostunteja.			Autotunteja.	
	Vakinainen työaika.	Yli-aika.	Vakinainen työaika.	Yli-aika.	Urakka-työ.	Vakinainen työaika.	Urakka-työ.
Talojen ja makkien puhtaanapito	46,324	482	39,360	216	3,452	6,946	71,976
Yleisten käymäläin puhtaanapito	32,670	—	4,640	—	—	—	—
Hajoituskaivojen tyhjennys	10,023	—	—	—	—	—	10,023
Yhteensä	89,017	482	44,000	216	3,452	6,946	81,999

Malmin kaatopaikalla työskenteli 31 työntekijää yhden työnjohtajan valvomina. Työtunteja oli kaikkiaan 66,235, joista 34,963 suoritettiin tuntipalkoin ja 25,337 urakkatyönä; 5,935 tuntia käytettiin rautatievaunujen purkamiseen.

Helmikuun 14 p:nä rautatiehallitus vahvasti eläinraatojen kuljetuksesta maksettavat rahat. Vuonna 1929 tarkoitusta varten rakennetussa uunissa poltettiin kaikkiaan 490 erilaatuista eläimenraatoa ja 12 kuormaa pilaantunutta lihaa.

Varasto oli tammikuun 1 p:nä arvioitu 313,299: 84 markaksi, vuoden varrella ostettiin eri tavaroita 520,590: 60 ja käytettiin 488,881: 35 markan arvosta, joten varasto joulukuun 31 p:nä 1930 arvioitiin 345,009: 09 markaksi. Henkilökuntaan kuului varastonhoitaja, kirjuri ja varastomies.

Korjauspaja. Töiden lähin valvonta oli uskottu työnjohtajalle. Työläisten lukumäärä oli keskimäärin 28 viikossa ja työtuntien lukumäärä yhteensä 59,328, niistä 12,801 urakkatöitä.

Autohallin ja autokorjaamon lähin hoito oli uskottu erityiselle työnjohtajalle; työläisiä oli 13. Kaksi vanhaa tallirakennusta Töölönkadun tonteilla n:ot 21 ja 25, oli vuosina 1924—29 sisustettu autovajoiksi. Kertomusvuonna lisääntyi autojen lukumäärä niin, etteivät nämä tilat riittäneet kaikille autoille, minä vuoksi rahatoimikamari oli laitoksen käytettäväksi vuokrannut autotallin n:o 4:ssä Viipurinkadun varrella. Näin ollen oli laitoksen käytettävänä vuoden varrella tilaa jopa sadallekin autolle.

Laitoksen käytettävänä oli 42 kuorma-autoa, niistä 24 Ford-, 16 Chevrolet- ja 2 Dodge Brothers merkkistä, 9 kasteluautoa, nim. 4 Berliet-, 1 De Dion Bouton-, 2 Selden- ja 2 Daimler Benz merkkistä, 5 Karrier merkkistä lakaisukonetta, 1 Magirus merkkiä oleva kaivontyhjennysauto, 5 Tiekarhua, 1 Pontiac henkilöauto ja 1 Harley-Davidson moottoripyörä. Moottoriajoneuvoja oli siis kaikkiaan 64. Kuorma-autoja käytettiin allamainittuihin tarkoituksiin seuraavat tuntimäärät:

Kuljettamaan:	Tunteja.		Tunteja.
Talousjätteitä	58,564	Hiekkaa	1,780
Makkilantaa	4,676	Luutia	591
Rikkoja	4,423	Halkoja	282
Lunta	740	Sekalaista	2,357
			Yhteensä 73,413

Kasteluautoja käytettiin 9,728 tuntia, lakaisukoneita 5,569 tuntia, tiehöyliä 329 tuntia ja hajoituskaivojen tyhjennysautoja 727 tuntia; kaikkien autojen työtuntien lukumäärä oli yhteensä 89,766.

Hevostalli. Tallihenkilökuntaan kuului 3 tallimestä ja yövahti, joka samalla hoiti keskuslämpölaitetta. Heidän työtuntimääränsä oli vuoden varrella 9,216. Hevosia oli vuoden alussa 22, vuoden varrella oli 4 hevosta vanhuutensa ja pitkällisen sairauden takia lopetettava, joten vuoden lopussa oli jäljellä 18 hevosta. Niiden ruokkimiseen käytettiin 73,290 kg heiniä ja 28,296 kg kauroja. Hevosten sairaspäivien lukumäärä oli 56. Eläimiä käytettiin vuoden kuluessa yhteensä 45,169 työtuntia, kuten allaolevista luvuista lähemmin ilmenee:

Työn laatu.	Vakinainen työaika.	Yliaika.	Yhteensä.
	Työtunteja.		
Katujen puhtaanapito	9,340	1,188	10,528
Talojen ja makkien puhtaanapito	33,562	513	34,075
Kuljetuksia:			
Varastoa varten	24	—	24
Korjauspajaa varten	17	—	17
Hevostallia varten	156	—	156
Raatojen kuljetus	304	27	331
Sekalaisia	38	—	38
Yhteensä	43,441	1,728	45,169

Vuodesta 1921 lukien puhtaanapitolaitos huolehti eläinraatojen hävittämisestä, mikä tehtävä oli annettu hevostallissa palvelevalle henkilökunnalle. Raadot kuopattiin ensin tulevan keskussairaalan alueella sijaitsevaan paikkaan, mutta huhtikuun 1:stä 1930 lukien ei mainittua aluetta enää saanut käyttää tähän tarkoitukseen. Sen jälkeen kuljetettiin raadot Malmin kaatopaikalle poltettaviksi. Vuoden kolmena ensimmäisenä kuukautena kuljetettiin ja kuopattiin 55 raatoa, 1 kuorma pilaantunutta lihaa ja 1 kuorma pilaantuneita kaloja.

Työntekijäin erinäiset edut. Vuoden varrella maksettiin 130 työntekijälle palkkaa 12,754 työtunnista, joihin he sairauden takia olivat poissa työstä ja 8 työläisen kuolinpesälle hautausavustusta.

Kesälomaa nautti kaikkiaan 318 työläistä, niistä 133 työläistä 18 päivää, 122 12 päivää, 49 7 päivää ja 14 4 päivää, vastaten yhteensä 32,280 työtuntia.

Vuoden kuluessa sattui 3 tapaturmaa, joista maksettiin asianmukainen korvaus.

Hallituksen päätöksestä annettiin työntekijäin käytettäväksi työpuseroita, nahkakäsineitä, esiliinoja ja sadetakkeja.

Menot ja tulot. Puhtaanapitolaitoksen liiketilin päättös per joulukuun 31 p:nä 1930 osoitti seuraavat loppusummat:

<i>Katujen puhtaanapito.</i>	Men o j a.		
	Kaupungin töitä, Smk.	Yksityisten töitä, Smk.	Yhteensä, Smk.
Työnjohto	344,331: 50	49,484: 30	393,815: 80
Lakaisu	2,443,078: 85	152,194: 95	2,595,273: 80
Kastelu	577,582: 55	51,669: —	629,251: 55
Lumityöt	2,973,821: 90	205,408: 90	3,179,230: 80
Hiekkoitus	461,108: 85	19,799: 70	480,908: 55
Sekalaiset työt	56,553: —	—	56,553: —
Työvälineet	19,594: 75	2,924: 60	22,519: 35
Vahtien palkkaaminen	42,303: 60	—	42,303: 60
Lämpö ja valaistus	29,394: 35	2,636: 45	32,030: 80
Tarverahat	5,553: 90	—	5,553: 90
Rautatierahdit	71,904: 75	11,865: 70	83,770: 45
Lääkkeet	785: 75	474: 50	1,260: 25
Kuluja	127,180: 75	127,180: 70	254,361: 45
Vuokrat	257,900: —	19,000: —	276,900: —
Kaluston poisto ja kuoletus	884,909: 85	156,160: 55	1,041,070: 40
Kiinteistöjen poisto ja kuoletus	245,502: 70	43,324: —	288,826: 70
Malmin kaatopaikka	196,914: 30	28,428: 40	225,342: 70
Varasto	28,720: 35	—	28,720: 35
Korjauspaja	241,515: 55	9,813: 30	251,328: 85
Työntekijäin erinäiset edut	382,615: 40	55,879: 78	438,495: 18
Vuoden 1930 voitto	—	380,210: 77	380,210: 77
Yhteensä	9,391,272: 65	1,316,455: 60	10,707,728: 25

Makkien puhtaanapito.

Työnjohto	63,842: 10	195,592: 05	259,434: 15
Yleisiä työmenoja	967,526: 95	2,710,524: 90	3,678,051: 85
Työvälineet	4,697: 90	14,099: 10	18,797: —
Lämpö ja valo	20,884: 70	11,639: 15	32,523: 85
Tarverahat	1,226: 40	2,435: 45	3,661: 85
Rautatierahdit	54,648: 70	172,909: 75	227,558: 45
Puhdistus- ja desinfiomisaineet	21,071: 15	2,615: 15	23,686: 30
Lääkkeet	612: 60	664: 20	1,276: 80
Kuluja	127,180: 75	127,180: 70	254,361: 45
Vuokrat	49,400: —	121,000: —	170,400: —
Kaluston poisto ja kuoletus	130,133: 80	390,401: 40	520,535: 20
Kiinteistöjen poisto ja kuoletus	36,103: 30	108,310: —	144,413: 30
Malmin kaatopaikka	340,334: 95	415,868: 15	756,203: 10
Varasto	28,720: 35	—	28,720: 35
Korjauspaja	172,573: 75	48,639: 55	221,213: 30
Työntekijäin erinäiset edut	53,728: 65	162,341: 10	216,069: 75
Vuoden 1930 voitto	—	177,632: 05	177,632: 05
Yhteensä	2,072,686: 05	4,661,852: 70	6,734,538: 75
Kaiken kaikkiaan	11,463,958: 70	5,978,308: 30	17,442,267: —

Tuloja.

<i>Katujen puhtaanapito.</i>	Kaupungin töitä, Smk.	Yksityisten töitä, Smk.	Yhteensä, Smk.
Saadut tulot	444,128: —	1,316,455: 60	1,760,583: 60
Arvioidut tulot	8,566,933: 88	—	8,566,933: 88
Voitto puhtaanapidosta yksityisten laskuun	380,210: 77	—	380,210: 77
Yhteensä	9,391,272: 65	1,316,455: 60	10,707,728: 25

<i>Makkien puhtaanapito.</i>	Kaupungin töitä, Smk.	Yksityisten töitä, Smk.	Yhteensä, Smk.
Korvausta välikirjan mukaan yksityisten omistamien talojen puhtaanapidosta....	394,478: 50	4,661,852: 70	5,056,331: 20
Tuloja mukavuuslaitoksista	47,231: 65	—	47,231: 65
Lannan myynti	185,985: —	—	185,985: —
Ylimääräisiä tuloja	33,077: 40	—	33,077: 40
Yleiset käymälät	1,234,281: 45	—	1,234,281: 45
Voitto puhtaanapidosta yksityisten laskuun	177,632: 05	—	177,632: 05
Yhteensä	2,072,686: 05	4,661,852: 70	6,734,538: 75
Kaiken kaikkiaan	11,463,958: 70	5,978,308: 30	17,442,267: —

Varat. Joulukuun 31 p:nä 1929 oli puhtaanapitolaitoksen kalusto viety kirjoihin 4,700,594 markan arvoisena ja sen kiinteistöt 1,900,301 markan arvoisina. Vuoden varrella ostettiin kalustoa 2,397,613: 60 markan arvosta ja kiinteistöjen arvo kohosi 68,971: 80 markalla. Poistojen jälkeen siirrettiin 7,707,358: 40 markkaa säästönä vuoteen 1931.

HAKEMISTO.

	Siv.
Aallonmurtaja Särkän ja Harakan väliin, lupa rakentaa	55
Ahlströmin, Rafael, rahastojen korkovarojen käyttö	309
Aidan siirtäminen	218
Aikataulut, kansanpuistojen liikenteen	317
Aktiebolaget Sörnässtrand nimisen yhtiön osakkeiden osto	12, 137
Alennus ostoksista, kaupungin laitoksille myönnettävä	313
Alkoholipitoisia aineita, lupa myydä	176
Alppilan läheisyydessä olevan alueen luovuttaminen ulkoilmajuhlia varten	63, 197
Alueen luovuttaminen seerumilaitosta varten	188
» Mäntysaaren erään, vuokraoikeus	21, 190
» Pukinmäen erään, luovuttaminen urheilukentäksi	19
Aluelääkärin vaali	175
» virkaero	175
Ammatinneuvonnan, kunnallisen, järjestäminen nuorisolle	165
Ammattienedistämislaitokselle myönnetty kuoletuslaina	114, 137
Ammattienedistämislaitoksen hallituksen jäsenten vaali	183
Ammattihoilous, lastensuojelulautakunnan	49*
Ammattikoulujen valtionapu	139, 262
Ammattikoulun, parturin-, avustaminen	115
Ammattikoulut, ks. myös Kirjapainokoulu, Valmistava poikain ammattikoulu, Valmistava tyttöjen ammattikoulu ja Yleinen ammattilaiskoulu.	
Ammattikoulutalo Kansakoulukadun varrella, luentosalin ja opetuskeittiön järjestäminen sinne sähkölaitoksen tarpeita varten	244
Ammattikursseihin osallistuminen, määräraha sitä varten	301
Ammattikurssit työttömille naisille, niiden järjestäminen	104—106, 283—285, 109*
Ammattiopetuksen järjestäminen sokeille henkilöille	97*
Ammattiopetuslaitosten johtokunnan jäsenten vaali	180
» kaupungin eräiden, muutto	229
Ammattioppilaslautakunnan jäsenten vaali	181
» toiminta	101*
Ampuma-aseiden myyntiä, lupa harjoittaa	176
Ampumaradan, Pasilan, vuokramaksu	203
Annalan alueen vuokraoikeus	190
» länsipuolelle rakennettava urheilukenttä	211
Arabian alueelle, Vanhankaupungin selän länsipuolella olevan rautatien jatkaminen ..	46
» raitiotie	242
Arabiasta Vanhankaupunkiin, raitiotielinja	22
Arkiston, kunnallisen keskus-, perustaminen	9*
Arpojen myynti	208

Arviointi, talojen	318
Arviolautakunta asetettu vahvistamaan korvaus eräälle Salmisaaren vuokraajalle	328
Arvonta, obligatioiden	253
Asemakaava, Kulosaaren huvilakaupungin.....	9, 319
» Oulunkylän	8
Asfalttoiminen, katujen	232
Asuinrakennuksen teettäminen kulkutautisairaalan henkilökunnalle	29
» » tuberkuloottisille perheille	30
Asuntojen hankkiminen sairaanhoitajattarille	89, 299
Asuntolaskennan toimeenpaneminen	99, 4*— 7*
Asunto-osakeyhtiöiden, eräiden, tilien tarkastus	95*
» heikon taloudellisen aseman selvittäminen	93*
Asuntopalstain numerointi	230
Asuntotarkastuskonttorin asuntokorttijärjestelmän uudelleen järjestäminen	298
Asuntotontteja luovutettaessa käytettäviä vuokrasopimuskaavakkeita, lisäysten tekeminen niihin	189
Asuntotonttien ja -alueiden vuokralleanto	192
Aukioiden, kaupungin, kaunistaminen	236, 328, 331
Auskultoiminen kansakouluissa	165
Autoasemat, puhelimien asettaminen niille	241
Autojen, raskaiden, käyttäminen	215
Autoliikenteen järjestyssäännöt	315
Autonäyttelyn järjestäminen	210
Avustaminen, ammattikoulun	115
» Ekenäs folkhälsa nimisen yhdistyksen	291
» entomologikongressin	117
» Helsingin hiihtoklubin	291
» Kontorens platsförmedling r. f. nimisen yhdistyksen	108
» koulunkäynnin ..	263
» köyhäinhoitokokouksen	116
» Lasten työkotiyhdistyksen	109, 112
» matkailupropagandan keskuustoimikunnan	115
» musiikkiliiton	115
» neljännen pohjoismaisen lastensuojelukongressin	117
» Pasilan lastenseimen	110, 113
» poikien ja tyttöjen kerhotoiminnan	113
» raittiusviikon järjestämisen	117
» raittiusyhdistysten	111, 115
» Risatautisten lasten parantolayhdistyksen	112
» sairaanhoitajatarkongressin	116
» sairaanhoitajataryhdistyksen	290
» sanakirjallis-kansatieteellisen tutkimusretken	115
» sokeiden	113, 291, 97*
» Suomi-seuran	291
» teatterin	115
» tie- ja liikennepäivien järjestämisen	116
» työttömien henkilöiden	281—285, 40*
» » konttoristien	108
» uimakoulujen	293
» Vallilan talouskoulun	97*
» Veikkolan parantolan	112

Avustaminen, voimistelujuhlan	116
» yleishyödyllisten yritysten ja laitosten	108—112, 96*
Avustuksen, kertakaikkisen, myöntäminen	289
» myöntäminen työhuoneen vuokraamista varten sokeille	113
Avustuksensaajat, köyhäinhoidon	30*
» » ruoan jakelu niille	281
Avustukset, lahjoitusrahastoista	40*
» niitä varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	135
» suoranaiset, köyhäinhoidon jakamat	37*
» » niiden jakaminen puutteenalaisille työttömille	106—108
Avustusta, köyhäinhuolto-, nauttiville työkykyisille miehille, töiden järjestäminen	281
B ensiinijakeluasema, alueen vuokraaminen sitä varten	198
Bensiinijakeluasemia koskevia kysymyksiä	220, 328
Bensiinin y. m. tulenarkojen nesteiden säilytyspaikkojen tarkastaminen	325
Bensiinisäiliöiden rakentaminen	220
Bensoolijakeluasema, lupa rakentaa	198
Brage-yhdistyksen avustaminen	111
Brandt, R., kaupunginkirjuri, valittu rakennuskonttorin tiliviraston kamreeriksi ..	175
C aritas kesäsiirtolan avustaminen	109
D esinfiomismajalan varattomille asukeille, ruoan kustantaminen	299
Diakonissain, kunnan, eläkeoikeus	160
E duskuntatalon edustan kuntoonpaneminen	233
» pengermälle johtavien portaiden rakentaminen	235
Eduskuntavaalit, määräraha niitä varten	98
Edustajain vaali	184
Edustustarkoituksiin, määrärahojen myöntäminen	303
Ehrnrooth, L., kunnallispormestari, hänelle myönnetty virkavapaus	175
Ekenäs folkhälsa nimisen yhdistyksen avustaminen	291
Ekholm, C. F., stipendiraaston korkovarojen käyttö	309
Eknašin tilan verot	259
Elinkeino-oikeusanomuksia	176, 177
Elinkustannusindeksin laskeminen	3*
Elintarpeiden myynti ulkosalla, sen järjestäminen	327, 331
Eläinklinikan perustaminen	314
Eläinnäyttely Palosaarella	256
Eläintarhan, Korkeasaaren, korjaustyöt	63, 249
» » uudishankinnat	307
» urheilukentälle, pukeutumissuojain rakentaminen	41
» vesisäiliön korottaminen	48
Eläinten hautausmaa	197
Eläintenhoitolaitos, kaluston hankkiminen sinne	299
» taksa eläinten hoidosta siellä	79
Eläkeanomuksia, evättyjä	119
Eläke-edut, kaupunginjohtajien	75
Eläkeoikeus, kunnan diakonissain	160
Eläkeperusteiden merkitseminen	286
Eläkkeet, myönnetyt	118, 286

Eläkkeet, niitä varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	135
» oikeus niiden saamiseksi lukea hyväkseen virkavuosia	72
Eläkkeiden tarkastus	286
» uudelleenjärjestely	286
Elänteelle antamat henkilöt, köyhäinhoidon	36*
» » lapset, lastensuojelulautakunnan	57*
Ensimmäisen kaupunginvoudin konttorin tilapäisen henkilökunnan palkkaaminen 80,	295
Entomologikongressi, anomus avustuksen myöntämisestä sitä varten	117
Eroamisvelvollisuus, kaupungin viranhaltijain	322
Esplanaadikappelin käyttäminen näyttelyjä y. m. varten	210
Finanssitilaston, Helsingin kaupungin, laatiminen	81, 314, 3*, 4*
Finanssivaliokunta, rahatoimikamarin	326 .
Forsius, R., Käpylän piirin aluelääkäri, valittu Töölön piirin aluelääkäriksi	175
von Freneckell, E., insinööri, valittu kiinteistöjohtajaksi	175
Fylgia nuorisoseuran avustaminen	109
Hallinto, kansanpuistojen, siinä ilmenneet väärinkäytökset	69
Hallintorakennuksen teettäminen sähkölaitokselle	39
Hallitukset ja lautakunnat, kaupungin, niiden jäsenten vaali	179
» » » » » palkkasääntöjen muutokset	77
» » » » » vastuuvapaus	64, 65
» » » » » vapautus niiden jäsenyydestä	179
Hammaspoliklinikan perustaminen kansakouluun talossa n:ot 13—15 Neljännen linjan varrella	159, 327
Hankinta, höyrykattilan, sähkölaitokselle	93 —95
Harakan ja Särkän väliin, lupa rakentaa aallonmurtaja	55
Hautapaikkamaksujen vähentäminen	115
Hautausavustuksia, evättyjä anomuksia niiden myöntämisestä	119
» myönnettyjä	119, 290
Hautausmaa, eläinten, paikka sitä varten	197
Hautausmaan, ent. venäläisen sotaväen, siistiminen	204
» uuden, laajentaminen	5, 195
» » ympärille rakennettava kivimuuri	234
Heikkokuuloisten suojaamisyhdistyksen avustaminen	110
Heimbergerin, R., palkintorahaston korkovarojen käyttö	309
Helsingfors svenska folkhögskola-opiston avustaminen	109
» » Marthaförening-yhdistyksen avustaminen	110
Helsingin anniskeluosakeyhtiön talon omistusoikeus, sitä koskeva selvitys	318
» hiihtoklubin avustaminen	291
» kasvatustalouden talouskoulun avustaminen	110
» kaupungin rakennusosakeyhtiö n:o 1, sen uusi yhtiöjärjestys	315
» » » » 3	255
» kaupunkilähetyksen avustaminen	110
» konservatorion säätiölle luovutettava tontti	17
» kuuromykkäyhdistyksen avustaminen	110
» makasiinosakeyhtiö, laiturihallinnon luovuttaminen sille	158
» » sen kanssa tehty sopimus satamakannannasta	259
» Mariayhdistyksen avustaminen	110
» naisammattiosastojen käsityöseuran avustaminen	110
» nuorten miesten kristillisen yhdistyksen avustaminen	109

Helsingin nuorten naisten kristillisen yhdistyksen avustaminen.....	109
» poikakotisäätiön avustaminen	109
» —Porvoon—Viipurin maantie-ehdotus	43—45, 51
» raittiusseuran avustaminen	111
» sivistysjärjestöjen kansankonservatorion avustaminen	111
» sokeainyhdistyksen avustaminen	110
» sosialidemokraattisen naisyhdistyksen avustaminen	110
» » nuorisoyhdistyksen avustaminen.....	110
» » raittiusaluejärjestön avustaminen	111
» suomalaisen Marttayhdistyksen avustaminen	110
» talojen raittiin elämän edistämislaiton avustaminen	115
» taloustyöntekijäin yhdistyksen avustaminen	110
Hengenpelastusvälineiden hankkiminen erinäisille kaupungin saarille	302
Hermannin lentoparakkien tyhjentäminen	219
Hernesaaressa käyttäminen väliaikaisena öljysatamana	53
Herttoniemen alueiden käyttäminen	48—52, 137, 11*
» erään alueen luovuttaminen partiolaisille leiripaikaksi	197
» huvilain vuokralleanto	225
» —Oulunkylän rautatien työt	51, 52, 242
» rakennusten hoito	219
» satamarakennustyöt	121
» tien rakentaminen	237
» vuokra-alueiden katselmus	205
Hiekkan ottamiseen myönnetty lupa	217
Hiekkavarastopaikan luovuttaminen rakennuskonttorille	194
Hiekoittaminen, uimarantojen	96
Hietalahden sulkutelakka ja konepajaosakeyhtiölle myönnetty laina uivan telakan hankkimiseksi	66
Hietalahdentorin ja Töölön—Kallion välinen kulkuväylä.....	14
Hietaniemeen päin, uuden hautausmaan laajentaminen	195
Hietaniemen hiekkavarastopaikalle, laiturin rakentaminen	238
» laiturin käyttäminen	238
» uimaranta	42, 96, 174, 247, 248, 307, 329
» » pääsymaksujen käyttäntöönottaminen siellä	80
Hiilisataman kannattavuuden laskelma	255, 12*
Hiilivarastopaikoiksi, maa- ja satama-alueiden kuntoonpaneminen	48
Historian, kaupungin, julkaiseminen	98
Hjeltin, Gunnar, rahaston korkovarojen käyttö	310
Hoitomaksujen taksa, kaupungin sairaalain	78
Holhouslautakunnan antama kertomus	87*
» jäsenten vaali	182
Huoneisto köyhäinhuoltolautakunnan kanslialle	27*
» tilastokonttorille	2*
Huoneistojen, ajanmukaisten, hankkiminen Helsingin tullikamareille	326, 331
» hankkiminen sairaanhoitajattarille	89, 244
» luovuttaminen kaupungin virastoille	326
» vuokraaminen sairaalain tarpeisiin	327
Huoneistot, niissä suoritettavat korjaustyöt	244
» rahatoimikamarin vuokraamat	228
Hupli, V., rahatoimenjohtaja, valittu avustavaksi kaupunginjohtajaksi	175
Huutokauppaliikkeen harjoittamiseen myönnetty lupa	176

Huvilain, Herttoniemen, vuokraaminen	225
» Pihlajasaaren, vuokraaminen	226
Huvilapalstan jakaminen	190
Huvilatilojen osto Tuurholmasta	11, 136
Hyvösen lastenkodin korjaustöiden suorittaminen	245
» » talousarvio, rahatoimikamarin vahvistama	262
» » toiminta	71*
Hämeenlinna, uusi maantie sinne	43, 44, 45
Hämeentien ja kunnalliskodin välisen alueen jaoituskaava	7
Hätäaputöiden järjestäminen	101—103, 279, 330
» ohjelma	280
Höyrykattilan hankkiminen sähkölaitokselle	93—95
Höyrymankelin myynti	308
Ikäkorotuksia koskevia päätöksiä	72—75, 76, 266
Ilmalaiva Zeppelinin vastaanottaminen, sen aiheuttamat toimenpiteet	302
Ilmatorjunta, määräraha sitä varten	302
Ilotulituksen järjestämiseen, lupa	209
Ilotulitusesineiden valmistaminen, oikeus siihen	176
Imatran voimalaitoksen tarpeisiin, maan pakkolonastaminen	188
Inventaajain, kaupungin irtaimen omaisuuden, vaali	182
» kaupunginkirjaston kirjavaraston, vaali	183
Istuttaminen, tamentaimien, Korkeasaarelle	210
Istutusten järjestäminen	5, 235
» suojele	236
Itkonen, R., asianajaja, valttu sosiaali- ja opetusasiain johtajaksi	175
Itsehallintoa, maakuntain, koskeva ehdotus, lausunto siitä	329
Itsenäisyydenkuusen, n. s., istuttaminen Kaivopuistoon	196
Itsenäisyydenpäivänä suoritetun työn korvaus	259
Jaoituskaava, erään Kulosaaren osan	9
» Vanhankaupungin selän ranta-alueen	7, 329
Jaoituskaavat, vahvistetut	6, 7
Jatko-opetuksen järjestäminen ruotsinkielisissä kansakouluissa	165
Johtojen laskeminen kaupungin katuihin, ohjeita sitä varten	231
Johtokadun vuokra	210
Johtosäännöt, kiinteistölautakunnan ja kiinteistötoimiston	97*
» kunnallishallinnon, muutetut	149
» lastentarhain	166
» satamalautakunnan ja satamatoimiston	12*
Johtosääntö, majoituslautakunnan, sen soveltaminen rauhanaikana	156
» tilastotoimiston	8*
Joulukuusen pystyttäminen Senaatintorille	210
Juhlan, päättäjäs-, järjestämisen rahatoimikamarin jäsenille ja viranhaltijoille ...	296
Julkaiseminen, verotusluettelon	155
Julkaisua varten, määräraha erästä	297
Julkaisut, ilmestyneet tilastolliset	2*
» niiden antaminen kunnalliselle keskustoimistolle	313
Julkisivukaavioiden vahvistaminen	85*
Julkisivuoikeus, myönnetty	230
Julkisivupiirustusten tarkastustoimikunnan antama vuosikertomus	85*
» » jäsenten vaali	182

Juustoa varten rakennettava vientimakasiini	11*
Jäiden ottamiseen myönnetty lupa	217
Järjestely, yleishyödyllisten rakennusyritysten lainain	254
Järjestelyohjelma, Kaivopuiston	54
Järjestyssäännöt autoliikennettä varten	315
» Hietaniemen uimarannan	316
Järjestysvallan vahvistaminen	82
Jäsenyys yhdistyksissä, kaupungin	323
Jätteiden kuormaustaikkain järjestäminen	214
Jätetönnömyyntipaikkain vuokraaminen	206
Kaasu- ja ilmahyökkäysten torjuntaa varten, toimenpiteitä	302
Kaasujohtojen laskeminen	231
Kaasulaitokseen, uusien toimien perustaminen	174
Kaasulaitoksen lisämääräraha	93
» määrärahat	130
» pääputkiverkon laajentaminen	137
» tulot vuoden 1931 tulosäännön mukaan	139
» vastaiset laajennukset, alueiden varaaminen sitä varten	328
Kaasu-uunien rakentaminen	137
Kaatopaikat, vahvistetut	214
Kaavakkeet, vuokrasopimus-, lisäysten tekeminen niihin	189
Kadun jatkaminen	5, 57
Kadunkaivamistöissä käytetyn valaistuksen parantaminen	240
Kaivopuisto-aiheisen taulun ostaminen	307
Kaivopuiston järjestelyohjelma	54
Kaivopuistoon, n. s. itsenäisyydenkuusen istuttaminen	196
Kaisaniemen erään alueen vuokraaminen venesuojan rakentamiseksi	197
» puiston lammikkoon järjestettävä uusi vesisäde	236
» tenniskentille rakennettava pukeutumispaviljonki	243
Kalakaupan järjestäminen	327
Kalastustorpan alueen vuokraoikeus Mäntysaarella	21, 190
Kalavesien vuokralleanto	191
Kallion paloaseman laajentaminen	24
» urheilukentän pukeutumishuoneen laajentaminen	41
Kallioon, liikenneväylä Hietalahdentorilta Töölöön ja	14
Kaluston osto kaupungin laitoksille ja lautakunnille	89, 92, 298, 304—306
Kampinkasarminalue, sen luovuttamista kaupungille koskeva sopimus	191
Kannanta, kunnallisverojen	67
» satamamaksujen	331
Kannattavaisuuslaskelma, hiilisataman	255, 12*
Kansakoulujen johtokuntain jäsenten vaali	181
» lisämäärärahat	92
» määrärahat	128, 300
» siivoojattarille järjestettävä työ kesäkuukausina	315
» valtionapu	139, 262
» voimistelusalien käyttäminen	222, 327
Kansakoulunopettajien ikälisäykset	76
Kansakouluoppilaiden kesävirikistyksen valtionapu	262
Kansakouluoppilaille, uinninopetuksen järjestäminen	300
Kansakoulut, auskultoiminen niissä	165

Kansakoulut, ruotsinkieliset, jatko-opetuksen järjestäminen niissä	165
Kansakoulutalojen käyttäminen muihin kuin koulutarkoituksiin	222, 327
Kansakouluun, talossa n:ot 13—15 Neljännen linjan varrella olevaan, hammaspoli- klinikan perustaminen	159, 327
Kansalaiskorkeakoulun kannatusosakeyhtiölle, korottoman lainan myöntäminen ..	66
Kansalaisoikeudet, Suomen, anotut	176
Kansan näyttämön kannatusosakeyhtiön avustaminen	115
Kansanlastentarhat, ks. Lastentarhat.	
Kansanpuisto, Hietaniemen, kaitsijatoimen perustaminen sinne	174
» Mustikkamaan	63
Kansanpuistoihin, tulensammutusvälineiden hankkiminen	303
Kansanpuistojen hallinnossa ilmenneet väärinkäytökset	69
» henkilökunta	320
» korjaustöiden suorittaminen	249
» liikenneyhteydet	167, 249, 329
» liikenteen aikataulujen vahvistaminen	317
» lisämäärärahat	303
» ravintolain tarjoiluhinnastot	259
Kappaletavara-aseman, Katajanokan, huoneisto	229
Kartoitus ja vaakitus, Klemetskog-Väfvarsin tilan	229, 279
Karttojen laatiminen raastuvanoikeudelle	301
Kassakaappien avainten säilyttämistapa	312
Kastelu, katujen	234
Katajanokan kappaletavara-aseman huoneisto	229
» lentosatamaan, apuvälineiden hankkiminen	296
» purkauslaiturin rakentaminen	238
» rautatieraitteiden uudelleen järjestely	137
» sataman rakennustyöt	137
» tavara-aseman sisustaminen	42
» varastopaikkain vuokraaminen	194, 199
Katselmukset, kiinteän omaisuuden, niistä suoritettavat palkkiot	277
» toimitetut	204, 246, 325, 95*
Katselmusmiesten, kaupungin kiinteän omaisuuden, vaali	182
Katuihin, ohjeita johtojen laskemisesta kaupungin	231
Katu- ja laituri-valaistusta varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat....	134
Katujen asfaltoiminen	232
» kastelu	234
» kiveäminen	56
» kunnossapito	234
» laajentamista koskevat kaupunginasemakaavamuutokset	4, 5, 232
» puhtaanapito	234, 154*
» tasoittaminen	57
Katukauppa	206
Katutöiden, erilaisten, suorittaminen	232, 264
Katuvalaistus	238
Kauppahallit ja kauppatorit, niitä varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrä- rahat	134
» » » tulot niistä vuoden 1931 tulosäännön mukaan	139
» niiden myyntikojujen vuokraoikeuden huutokauppa	205
Kauppahinta, Osakeyhtiö Stockmannilta ostettujen talojen	255
» Talin kartanon	186

Kauppahinnan, tontin, suorituksen lykkääminen	186
Kauppahinnat, tonttien erääntyneet, niiden uloshakeminen	202
Kauppaoppilaitosten määrärahat	129
Kauppatorilla tapahtuvan elintarpeiden myynnin järjestäminen	327, 331
Kauppatorilla, sokeiden torikauppiaitten oikeus elinkeinonsa harjoittamiseen	176
Kaupungin keskushallinnon uudelleenjärjestäminen	96, 140—145, 8*
Kaupunginasemakaavanmuutoksia	3 —6
Kaupunginhallituksen asettaminen	140
» johtosääntö	145
» ohjesääntö	144
Kaupunginjohtajain keskinäinen työnjako	142
» palkka- ja eläke-edut	75
» vaali	175
Kaupunginkamreerinviran hoitaminen, korvaus siitä	78
Kaupunginkansliaan, erinäisten viranhaltijain siirtäminen	169
Kaupunginkanslian johtosääntö	145
» palkkasäännön vahvistaminen	75
» viranhaltijain kielitaitovaatimukset	154
Kaupunginkirjaston henkilökunta	73*
» huoneistot	73*
» johtokunnan antama vuosikertomus	73*
» » jäsenten vaali	181
» kirjavarasto	79*
» kirjavaraston inventtaus	183
» lainausliike	74*
» lukusalit	78*
» määrärahat	129
» tulot ja menot	80*
» uuden talon rakentaminen	37, 301
» uusien virkojen perustaminen	173
Kaupunginmuseon johtokunnan antama vuosikertomus	114*
» » jäsenten vaali	181
Kaupunginorkesteri, nettotalousjärjestelmän soveltaminen siihen nähden	118*
Kaupunginorkesterin esittämien sävellysten mainostaminen	119*
» konserttien radiointi	118*
» taloudellinen tulos	117*
» toiminta	116*
» valtionapu	139, 262
Kaupunginreviisorin vaali	175
Kaupunginreviisorinviran hoitaminen	269
Kaupunginvaltuuston istuntosali ja kanslia, lisämääräraha niiden vuokria varten ..	81
» kokoonpano	1
» kokoukset	3
» työjärjestyksen uudelleenjärjestely	140, 143
» vaalilautakunnan jäsenten vaali	180
» valmisteluvaliokunta	3
Kaupunginvaltuutettujen vaalin aika	178
Kaupunkiliittojen avustaminen, lisämääräraha sitä varten	303
Kaupunkilähetysten työtupa, määräraha sitä varten	285
Kavallukset rahatoimikamarin asiamiesosastolla, toimenpiteet niiden johdosta	68
Kelkkamäkien kuntoonpaneminen	216

Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton avustaminen	109
Kerhotoiminnan, nuorison, avustaminen	113
Keski-Helsingin valkonauhayhdistyksen avustaminen	110
Keskuskeittolan haaraliikkeen perustaminen Vallilaan	177, 281
» johtokunnan vaali	321
» tulot vuoden 1931 tulosäännön mukaan	139
» vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	134
Keskuskirjaston uuden rakennuksen piirustusten laatiminen	325
Keskuskotiin, henkisesti sairaiden, uuden toimen perustaminen	171
Keskuslautakunnan, Uudenmaan läänin, jäsenten vaali	183
Keskustoimiston, kunnallisen avustustoiminnan, perustaminen	27*
Keskusvankila, Sörnäisten, sen kanssa tehty tilusvaihtosopimus	16
Kesälomat, kaupungin työntekijäin nauttimat	136*, 159*
Kesäsiirtolain avustaminen	109, 110
Kesävirkestyspaikkain varaaminen	95*
Kielitaito, kaupunginkanslian ja kiinteistötoimiston viranhaltijain	154
Kieltolain noudattaminen	122*
Kiinnityksen postpositio	255
Kiinteistöhallinnon, kaupungin, uudelleenjärjestely	140, 145
Kiinteistöjen arvioiminen	13
» ostaminen sairaanhoitotarkoituksiin	13, 29
Kiinteistölaskennan toimeenpaneminen	99, 4* —7*
Kiinteistölautakunnan johtosääntö	146, 97*
» jäsenten vaali	180
Kiinteistöt, kaupungin, luettelon laatiminen niistä	325
» » niiden palovakuuttaminen	246, 331
» » niissä suoritettut korjaustyöt	244
Kiinteistötoimiston johtosääntö	147, 97*
» palkkasäännön vahvistaminen	75
» viranhaltijain kielitaito	154
Kiinteistötoimistoon, erinäisten viranhaltijain siirtäminen	169
Kiinteä omaisuus, kaupungin, sitä varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	134
» » » tulot siitä 1931 tulosäännön mukaan	139
Kilpailu koskeva kaupunginkirjastorakennuksen paikkaa	301
» » Stadionalueen järjestämistä	117
Kilparatojen järjestäminen jälle	216
Kilpien asettaminen linja-autojen pääteasemille	241
» asettamislupa	208
Kirjanpidon, kaupungin virastojen ja laitosten, tarkastus	255, 296
Kirjapainokoulun määrärahat	128
» uuden kaluston hankkiminen	92
» valtionapu	262
Kirjaston, senaattori L. Mechelinin, luettelointi	301
Kirjoja sokeille yhdistyksen avustaminen	111
Kirkko XII kaupunginosassa, tonttipaikka sitä varten	18
» Kulosaarella, maan luovuttaminen sitä varten	19
Kirkkonummelle, uuden maantien rakentaminen	45
Kirkonkirjanpidon parantamista koskeva anomus	157
Kivelän sairaalan laajentaminen	13, 26 —29
» » määrärahat	126

Kivenmurskaamisesta aiheutunut valitus	317
Kiveäminen, katujen	56
» satamalaiturien	232
Kivimuurin rakentaminen uuden hautausmaan ympärille	234
Kivinokan alueelle rakennettava maksuton uintipaikka	247
» erään alueen vuokraaminen	197
Klemetskog-Väfvarsin tilan kartoitus ja vaakitus	229, 279
Kojeiden hankkiminen Marian sairaalaan	88
Kokopäiväosastojen perustaminen lastentarhoihin	166
Kolmivuotiskatselmuksat, toimitetut	204
Komitea asetettu antamaan lausuntoa uudesta liikenneohjesääntöehdotuksesta ..	326
» harkitsemaan kysymystä toimenpiteisiin ryhtymisestä, jotta tuberkuloottisten henkilöiden majoittuminen yömajoihin saataisiin estetyksi	326
» käsittelemään kysymystä bensiinijakeluasemain sijoittamisesta	328
» » » huoneistojen vuokraamisesta sairaaloille	327
» » » lisäalueiden varaamisesta kaasu- ja sähkölaitoksen vastaisia laajennuksia varten	328
» » » lunastusmaksujen kantamisesta toimituskirjoista	326
» » » uuden keskuspoliisitalon rakentamisesta	325
» laatimaan ehdotusta Hietaniemen uimarannan järjestämisestä	329
» » » hätäaputoista	330
» » » kaupungin kansanpuistoihin kohdistuvan liikenteen järjestämisestä	329
» » » toimenpiteisiin ryhtymisestä työttömyyden vastustamiseksi	330
» » myytäväksi tarjottavien tonttien luettelo	329
» sairaala-, valtion ja kaupungin yhteinen	96
» tarkastamaan uuden terveydenhoitojärjestyksen ja terveydenhoitolautakunnan uuden ohjesäännön ehdotusta	326
» valmistelemaan kysymystä ajanmukaisten huoneistojen hankkimisesta Helsingin tullikamareille	326, 331
» » » hammaspoliklinikan perustamisesta Neljännen linjan talossa nrot 13—15 toimivaan kansakouluun	327
» » » huoneistojen luovuttamisesta kaupungin viirastoille	326
» » » kansakoulujen voimistelusalien käyttämisestä	327
» » » kaupungin kiinteistöjen palovakuuttamisesta	331
» » » » varastoalueiden vuokrien veloituksesta	329
» » » kaupunginhallinnon uudelleenjärjestelystä	96, 179
» » » kunnallisen puusepäntyöpajan perustamisesta	330
» » » kunnallisverotuksen perusteista	331
» » » lausunnon antamisesta maakuntain itsehallintoa koskevasta ehdotuksesta	329
» » » satamamaksujen kannannan järjestämisestä ..	331
» » » talviurheilukeskuksen aikaansaamisesta Helsingin	328, 331
» » » uimarantain rakennusten laajennuksista ja parannuksista	329, 331

Komitea valmistelemaan kysymystä ulkosalla tapahtuvan elintarpeiden myynnin järjestämisestä	327,	331
» » » Vanhankaupunginselän ranta-alueen jaoitus- kaavan laatimisesta		329
Komiteain jäsenten vaali		325
» lakkauttaminen		331
Komiteat, vapautus niiden jäsenyydestä		179
Kongressit, kaupungin edustus niissä	184,	9*
» määräraha niitä varten	116, 117,	303
Konservatorion rakentaminen	17,	153
Kontorens platsförmedling nimisen yhdistyksen avustaminen		108
Konttorikoneiden korjaamon, kunnallisen, perustaminen		9*
Konttoristien, työttömien, avustaminen	108,	330
Korjaaminen, kulkutautisairaalan höyrykattilan		299
» Ruoholahden erään laiturin		238
Korjaustyöt Hyvösen lastenkodissa		245
» kansanpuistoissa		249
» kaupungin omilla ja kaupungin hallussa olevissa taloissa		244
Korkeasaaren, tamentaimien istuttaminen		210
Korkeasaaren eläintarha	63, 249,	307
» mineralogis-geologisten kokoelmain järjestäminen		303
Korkeusasemien muuttaminen, tonttien		6
Korkokuvien, kaupungin satamia esittävien, valmistaminen		296
Korokkeiden rakentaminen	240,	242
Korot, lainan, vapautus niiden maksamisesta		66
» vuoden 1931 tulosääntöön otetut		136
Korttelien, eräiden, muutetut jaoituskaavat		6
Korttelin n:o 178 alueiden vuokraoikeus	21,	200
» » 215 luovuttaminen kaupungille, sopimus siitä		191
» » 296 a tehdastontin ostaminen		12
» » 331 läpi kulkevan kujun kuntoonpanettaminen		4
Korvaus katutöistä		264
» koulunkäynnistä vieraisissa kunnissa		263
» laajennetusta rakennusoikeudesta		264
» maitokokeista		298
» menetetyistä virkasivutuloista		265
» piirustuksista y. m.		264
» rakennuksen poistamisesta eräältä vuokra-alueelta		328
» rakennuspiirustusten tarkastamisesta		264
» sianruoasta		260
» teiden kunnossapidosta		237
» tulipalon sammuttamisesta		263
» varkauden kautta kadonneesta omaisuudesta		263
» vesijohdon puhkeamisen aiheuttamista vahingoista, päätös sitä koskevassa jutussa		257
» vuokraoikeuden peruuttamisesta		68
Koskelan alueelle, tien ja viemärijohdon rakentaminen eräälle		59
» erään vuokra-alueen laajentaminen		20
Koteja tylsämielisille nimisen yhdistyksen vuokra-alueen laajentaminen		20
Kotimaisen teollisuuden suosiminen	93,	313
Kotitalous- ja siirtolapuutarhajohtokunta	92*,	99*

Kotitalousjohtokunnan uudestaanjärjestely	96*
Kotitalouslautakunnan perustaminen	155
Kotitalousneuvonnan laajentaminen Vallilassa	81
Kotitalousopetuksen laajentaminen	95*
Kouluille, tonttien luovuttaminen	17
Koulujen, eräiden, hallitusten jäsenen vaali	183
» » vanhempainneuvoston vaali	184
Koulukotien toiminnan vuosiselöstus	52*
Koululasten Kotivara-nimisen päiväkodin laajentaminen.....	167
Koulunkäynnin korvaaminen	263
Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors nimisen yhdistyksen avustaminen.....	109
Kujan kuntoonpanettaminen, korttelin n:o 331 läpi kulkevan	4
Kuljettaminen, raatojen.....	261
» sakkovankien, määräraha sitä varten	298
» työntekijäin, työpaikoille	215
Kulikutautisairaalaan, uuden toimen perustaminen	172
» uusien puhelintarpeiden hankkiminen	88
Kulikutautisairaalan henkilökunnalle, asuntorakennuksen teettäminen	29
» höyrykattilan korjaaminen	299
» määrärahat	126
Kulkuväylän, Vanhankaupungin selän, ruoppaaminen	47, 11*
Kulosaaren erään alueen luovuttaminen kirkkoa varten	19
» huvilakaupungin asemakaava	9, 319
» ja Sörnäisten niemen välisen salmen yli suunniteltu uusi silta	51, 52
» kaupungille kuuluvan osan jaoituskaava	9
» sillan yli kulkemisesta suoritettava maksu	259
» tilan maalle, suunnitelma siirtolapuutarhan perustamiseksi	96*
Kulttuurikokous, suomalais-ugrilainen, kaupungin edustaminen siinä.....	184
Kumpulan perunapalstain luovuttaminen	197
» siirtolapuutarhaan, juhla- ja näyttelyrakennuksen teettäminen	96*
Kunnallinen keskustoimisto, julkaisujen antaminen sille	313
Kunnalliselle ammattien ylitarkastajalle myönnetty virkaero	174
Kunnallisen ammatinneuvonnan järjestäminen nuorisolle	165
» hammaspoliklinikan lisämääräraha	299
» » osaston perustaminen Kallioon	159, 327
» » virkojen uudelleenjärjestely	159
» keskusarkiston perustaminen	9*
» konttorikoneiden korjaamon perustaminen	9*
» mielisairaalan, uuden, paikka.....	31—33
» puusepäntyöpajan perustaminen	330
» vaalilain muuttaminen	178
Kunnallishallinnon uudelleenjärjestely	96, 140—145, 8*
Kunnallishallintoa varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	123
Kunnalliskodin hoitohenkilökunnan työaika	163
» ja Hämeentien välisen alueen jaoituskaava	7
» kirjasto	35*
» sairaanhoito	35*
» sikalan kuntoonpano	36
» toiminta	33*
» tuloatuottavat laitokset	35*

Kunnalliskodin uusien toimien perustaminen	173
» vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	127
» yhteyteen rakennettava paviljonki naisten työkotia varten	35
Kunnalliskodissa vallitsevan ahtauden aiheuttamat toimenpiteet	26*
Kunnallislakien määräysten tarkistus	153
Kunnallispuormestarille myönnetty virkavapaus	175
Kunnallistaminen, lastentarhain	166
Kunnallisten ammattientarkastajain vaali	175
» työpajojen perustaminen työttömille	280
» työväenasuntojen hallintojaosto	92*, 97*
» » Karstulantien, korjaustyöt	94*
» ylimääräisten töiden järjestäminen miehille	101—103
Kunnallisvaaleja varten, määrärahat	303
Kunnallisvaalien vaalilautakunnat, vapautus niiden jäsenyydestä	179
» äänten laskennassa, työttömien konttoristien käyttäminen	281
Kunnallisverojen kannanta-ajat	67
» suorittaminen, erään kaupungin ostaman palstan	303
Kunnallisverotuksen perusteita	331
Kunnallisverotus	258
Kuntien yhteistoimintaa koskeva lakiehdotus	178
Kuolemansyöntilaston, kunnallisen, uuden nimistöehdotuksen laatiminen	8*
Kuolinpesän oikeus palkan nostamiseen	289
Kuormauspaikat, jätteiden, uusien järjestäminen	214
Kurssit lämmittäjille ja lataajille, määräraha niitä varten	301
» työttömille konttoristeille, niiden avustaminen	108
Kuulutusten, kaupungin, julkaiseminen	311
Kyläsaaren viemäriveden puhdistuslaitoksen rakentaminen	60, 137, 11*
Käpylän eräiden korttelien jaotuskaavat	6
» paloaseman paikka	23
» raviradan käyttö	61, 211
» urheilukentälle rakennettavat pukeutumispaviljongit	41
Käsikirjan, nuorison ammatin valintaa koskevan, julkaiseminen	166
Käymälät, kaupungin, niitä koskevia kysymyksiä	245
Köyhäinhoidon avustuksensaajat	30*
» » ruoan jakelu heille	281
» jakamat suoranaiset avustukset	37*
» kodeissakävijät	29*
» lisä- y. m. määrärahat	90
» määrärahojen ylittäminen	299
» tarkastuspiirit	24*
» tarpeisiin, Oulunkylän lastenkodin rakennusten luovuttaminen	37
» tulot ja menot	41*
» työtuvat	26*, 27*, 41*
» » väliaikaiset	104
» virkailijat	28*
Köyhäinhuolto, sitä varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	127
» tulot siitä vuoden 1931 tulosäännön mukaan	138
Köyhäinhuoltoavustusta nauttiville työkykyisille miehille, varatöiden järjestäminen	281
Köyhäinhuoltokokous, avustus sitä varten	116
Köyhäinhuoltolautakunnan antama kertomus	24*
» » asiamiesosasto	30*, 44*

Köyhäinhoitolautakunnan erään kanslian huoneisto	27*
» » » huoneiston vuokran lisämääräraha	299
» jaostot	25*
» jäsenten vaali	180
» kansliain työt	28*, 45*
» kokoonpano	24*
» kokoukset	25*
» rekisteritoimisto	29*
» tilapäinen kanslia.....	90, 26*
» uusien toimien perustaminen	173, 26*
» ylimääräisen henkilökunnan palkkaaminen	299
Laaientaminen, kaasu- ja sähkölaitoksen, alueiden varaaminen sitä varten.....	328
» Nikkilän sairaalan	327
Lahjoituksia	308
Lahjoitusrahastoja lastensuojelutarkoituksiin	55*
Lahjoitusrahastojen korkovarojen käyttö	309, 40*
Lainain myöntäminen	65, 66, 82, 114, 136, 162
» ottaminen	122
» uudelleen järjestely	254
Lainakysymyksiä koskevien päätösten julkaiseminen	311
Lainan korkojen suorittamisesta myönnetty vapautus	66
» obligatio-, ottaminen	250
Lainarahasto, yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämis-	92*, 95*, 99*
Lainat, vuoden 1931 tulosääntöön merkityt	136
Lainopilliset lausunnot, rahatoimikamarin 10 viimeisenä vuotena hankkimat, niiden painattaminen	311
Laitoshoido kunnalliskodin ja työlaitoksen ulkopuolella	39*
Laitosten ja yritysten, yleishyödyllisten, avustaminen	108—112
Laiturihallinnon, n. s., järjestäminen	158
Laiturihuolintatariffiehdotus	11*
Laiturin, erään Hietaniemen, käyttäminen	238
» moottorivene-, rakentaminen	53
» » vuokralleanto	198
» purkaus-, rakentaminen Katajanokalle	238
» rakentaminen Hietaniemen hiekkavarastopaikalle	238
Laiturit, niiden kiveäminen	232
» » rakentamis- ja jatkamistyöt	52, 53
Laiturivalaistus, parannettu	240
Laiturivalaistusta varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	134
Lakiehdotus koskeva kuntien yhteistoimintaa	178
Lallukan, Juho ja Maria, taiteilijakoti.....	152
Lapset, varattomat, kesäkodin hankkiminen heille	59*
» » rautatielippujen hankkiminen heille	59*
Laskelma hiilisataman kannattavuudesta	12*
Laskujen hyväksymistavan määrääminen	311
Lasten työkotiyhdistyksen avustaminen	109, 112
Lastenkodin, lastensuojelulautakunnan alaisen, rakennusten luovuttaminen köyhäin- hoidon tarpeisiin	37, 26*
Lastenkodit, lastensuojelulautakunnan alaiset, lisämääräraha niitä varten	92
» » » niiden toiminta vuonna 1930	55*

Lastenkodit, lastensuojelulautakunnan alaiset, niissä suoritettavat korjaustyöt ..	231
» » » terveydenhoito niissä	66*
» » » uusien avaaminen	163, 164
» ks. myös Hyvösen lastenkoti, Oulunkylän lastenkoti ja Sofianlehdon pikkulastenkoti.	
Lastenkotien voimassapitoa varten myönnetty avustukset	109, 110
Lastenosaston, Marian sairaalan, sisustaminen	88
Lastenseimien, kaupungin, valtionapu	262
Lastensuojelukongressin osanottajat, avustus niiden vastaanottamiseksi	117
Lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa suoritettavat korjaustyöt	244
» alaisten laitosten terveydenhoito	66*
» » » toiminta vuonna 1930	52*, 55*
» ammattiholhous	49*
» antama kertomus	47*
» aviottomain lasten osasto	60*
» elätteelleantotoiminta	57*
» jäsenten vaali	180
» kokoonpano	48*
» kokoukset	48*
» lahjoitusrahastot	55*
» nuorisonhuoltojaosto	59*
» paikallisasiamiehet	57*
» toimihenkilöt	48*
» toiminta kansakoulujohtokuntana	48*
» tulot ja menot	63*
» turvattomain lasten osasto	55*
Lastensuojelutoiminta, lisämäärärahoja sitä varten	91
» sitä varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat ..	128
» tulot siitä vuoden 1931 tulosäännön mukaan	138
Lastentarhain eräiden huoneistojen korjaukset	245
» johtokunnan jäsenten vaali	181
» kertyneiden maksujen käyttöoikeus	256
» kunnallistaminen	166
» määrärahat	129, 300
» valtionapu	139, 262
Lastentarhat, kokopäiväosastojen perustaminen niihin	166
» talon rakentaminen niitä varten	39
Lataajain kurssit, osanotto niihin	301
Lausunto ehdotuksesta kunnallisen vaalilain muuttamista koskeväksi esitykseksi..	178
» » maakunnallista itsehallintoa sekä läänejä ja maakuntia koskeväksi esitykseksi	178
» kuntien yhteistoimintaa koskevasta lakiehdotuksesta	178
» maakuntain itsehallintoa koskevasta ehdotuksesta	329
Lautakunta pohtimaan toimenpiteitä työttömyyden torjunnaksi	330
Lauttasaaren erään niemekkeen luovuttaminen Helsingin partiopiirille	197
Lehmuskallio, S. H., terveydenhoitolahtakunnan kaitsija, valittu kunnalliseksi ammattientarkastajaksi	175
Leikin edistämistä varten, määräraha	292
» järjestäminen lapsille	59*
Leikkikenttien järjestäminen	216
Leikkikentille, luistinratojen järjestäminen	62

Leimamerkkejä varten maksettujen varain palauttaminen	67
Leimamerkkien vaihto	254
Lentokentän rakentaminen Viikin alueelle	329
Lentoparakkien, Hermannin, tyhjentäminen	219
Lentosatamaan, Katajanokan, apuvälineiden hankkiminen	296
Leppäsuon alueen pakkolunastaminen	185
» » palstain vuokralleanto	199
» » vuokralleanto	193
Levanto, A. L., ammattientarkastaja, valittu kunnalliseksi ammattien ylitarkastajaksi	175
Lihantarkastamon kojeiden osto	298
» vahvistetut maksut	261
Lihantarkastus, määräraha uusien taulukkojen painattamiseen sitä varten	298
Liikenne, kansanpuistoihin kohdistuva	167, 249, 317, 329
Liikenne-elokuvien esittäminen	300
Liikennemaksujen veloittaminen	13*
Liikennemaksun palauttaminen	68
Liikenneohjesääntöehdotuksesta, lausunto uudesta	326
Liikennepäivien järjestämisen avustaminen	116
Liikenneväylä Länsisatamaan	13, 57, 192
» Sturenkadun sillasta lounaiseen	4
Liikenteen järjestelyn aiheuttamat toimenpiteet	240
Liisanpuistikon uudestijärjestely	6
Liljebladın, Alma, n. s. kainojen köyhien rahaston korkovarojen käyttö	310
Linja-autojen pääteasemille, kilpien hankkiminen	241
Lippujen y. m., kaupungin, lainaaminen	291
Lippujuhlan järjestäminen juhannuksena	175
Lipputankojen pystyttäminen	291
Liputus, yleinen, juhannuspäivänä	311
Lisäprosentin maksaminen kaupungin töistä	261
Luettelointi, senaattori L. Mechelinin kirjaston	301
Luistinradat	62, 215, 125*
Luistinurheilun edistämistä varten myönnetty määrärahat	293
Lunastaminen, erään Mäntysaaren alueen vuokraoikeuden	21
» obligatioiden	251, 254
» tontin, ilman huutokauppaa	187
» tonttien	13
» Vantaanjoen rannalla olevan maakaistaleen	11
» Verkkosaaren sahalaitosalueen	188
Lunastusmaksut, toimituskirjain, taksa niiden kantamisesta	326
Luokittelu, viranhaltijain, kielitaitovaatimusten mukaan	154
Luontoiseduista, nautituista, vahvistetut poistot	268
Luotto, kaupungille myönnetty tilapäinen	250
Luovuttaminen, tonttien	186
Lupa asettaa kilpiä, ilmoituksia y. m. mainoslaitteita	208
» harjoittaa huutokaupantoinittajanammattia	176
» » metsästyistä	218
» » työnvälitystä	177
» » verhoilijanammattia	176
» järjestää ilotulitus	209
» käyttää kaupungin puistoja, aukioita y. m.	211
» myydä ampuma-aseita	176

Lupa myydä denaturoituja alkoholipitoisia aineita	176
» ottaa hiekkaa	217
» » jäitä	217
» pystyttää pylväitä	210
» rakentaa bensoliijakeluasema	198
» » muuntaja-asemia	209
» säilyttää rakennuksia	218
» teettää rakennuksia	218
» valmistaa ilotulitusesineitä	176
» vetää radioantenneja	210
» » raiteita	210
Lämmityslaitteiden, kaupungin, hoito	314
Lämmittäjien kurssien osanottajille, määräraha	301
Lämpötekniikan antama kertomus	147*
Länsisatamaan rakennettava pneumaattinen purkaus- ja kuormauslaite	242
Länsisataman liikenneväylä	13, 57, 192
» työt	52, 53, 137
Länt. Ourasaaren vartijanasunnon korjaaminen	245
» Pihlajasaari, ks. Pihlajasaari.	
Lääketieteellisen opetuksen järjestäminen tuberkuloosisairaalaan	162
Lääkäripäivystysmäärärahan ylittäminen	298
Lönnfors, A., kunnallinen ammattien ylitarkastaja, hänelle myönnetty virkaero..	174
Maa-alueen luovuttaminen Kulosaaresta kirkkoa varten	19
Maa-alueiden vuokralleanto erilaisiin tarkoituksiin	197
Maakaistale Vantaanjoen rannalla, sen lunastaminen	11
Maakunnallinen itsehallinto, sitä koskeva ehdotus	178
Maalaustyöt, kaupungin, niiden kuuluttaminen	247
Maan pakkolunastaminen Imatran voimalaitoksen tarpeisiin	188
Maanteiden, kaupungista lähtevien, kehittämisohjelma	43—46, 236
Maantie Vanhastakaupungista Malmille, sen suoristaminen	319
Maanviljelysalueiden, Tuurholman, vuokraaminen	20
Maatalouskonttorin antama kertomus	127*
Maatalouslautakunnan antama kertomus	126*
» lakkauttaminen	140
Maataloustiedustelun täydentäminen	3*
Maatilain, kaupungin, hoito	229, 126*
Maidontarkastamon kesälomasijaisien palkkiot	78
» uusien virkain perustaminen	171
Mainoslaitteita, lupa asettaa	208
Maistraatin ja raastuvanoikeuden arkistoon perustettava uusi aktuaarinvirka ...	168
» lisämääräraha	80
Maitokokeista suoritettava korvaus	298
Maitopisara-yhdistyksen avustaminen	110
Majoituslautakunnan antama kertomus	86*
» jäsenten vaali	182
» toiminnan uudelleenjärjestely	156
» uusi ohjesääntö	316
Makasiinikorttelien jaotuskaavat	6
Makasiinintontin vuokralleanto	194
Makkarakauppa kaupungin kaduilla	206

Makkien puhtaanapilo	156*
Maksu kadun aitaamisesta, päätös sitä koskevassa riitajutussa	257
» rakennuspiirustusten tarkastuksesta	68
» rakennustarkastuksesta, sen alentaminen	261
Maksujen, hautapaikka-, vähentäminen.....	115
» ruoasta lastentarhoihin kertyneiden, käyttöoikeus	256
Maksut katujen kunnossapidosta	234
» kaupungin maan aitaamisoikeudesta	260
» lihantarkastamon vahvistetut	261
» sairaalahoidosta, niiden poistaminen	260
Malmin asema-alueen laajentaminen, toimenpiteet sitä varten.....	188
» —Vanhankaupungin maantien suoristaminen	319
Marian sairaalan fysikaalis-terapeuttisen osaston perustaminen	299
» » hoitajattarien asunnot	299
» » kojeiden hankkiminen	88
» » lastenosaston sisustaminen	88
» » määrärahat	126
» » uusien toimien perustaminen	172
» » varmuuskaappien osto	307
Matka-avustuksia, myönnettyjä	117, 293—295
Matkailupropagandan keskustoimikunnan avustaminen	115
Matkakertomuksia, kaupungin apurahansaajien antamia	317
Matkustussäännön, kaupungin, muuttaminen	154
Mechelinin, L., kirjaston luettelointi	301
Menosääntö, kaupungin, vuoden 1931	120, 122
Merenkulkumuseoksi, Osmo-fregatin sisustaminen kansalliseksi	297
Merimiesten osaston ohjesääntö, työnvälitystoimiston	157
» työnvälitys	106*
Merisataman ratapihaa varten suoritettavat kallionlouhintatyöt	280
Metsien, kaupungin, hoito	167, 144*
» » vahingoittaminen, toimenpiteet sen ehkäisemiseksi	247
Metsänhakkuu, päätös sitä koskevassa riitajutussa	257
Metsästysoikeus, myönnetty	218
Mielisairaalan, uuden kunnallisen, paikka.....	31—33
Mielisairaiden henkilöiden väliaikainen hoito	89
Mielisairashoidon valtionapu	262
Mjölballstad sanatorium niminen parantolahanke, kaupungin liittyminen siihen..	86
» » nimisen parantolan valvonta	315
Moottoriajoneuvojen, kaupungin, verovapaus	259
Moring, E., insinööri, valittu teknilliseksi johtajaksi	175
Muinaismuistojen suojele, sitä tarkoittavat toimenpiteet	317
Muistolahjan ostaminen rahatoimikonttorin konttorikirjurille H. Wegeliukselle	296
Mukavuuksilaitokset, uusi tyyppi niitä varten.....	245
Munkkisaaren alueen vuokraaminen	193
Musiikkilautakunnan antama kertomus	116*
» jäsenten vaali	181
Musiikkiliiton avustaminen	115
Mustikkamaan erään alueen vuokraton luovuttaminen	197
» kuntoonpano.....	63
» käyttäminen kansanpuistona	63
Muuntaja-asemia, lupa rakentaa	209

Myllylaitoksen rakentamista varten luovutettava alue Munkkisaarella	193
Myyvät tontit, kaupunginvaltuuston	17
» » rahatoimikamarin	186
Myynti, höyrymankelin	308
» nahkojen	308
» rakennusten	245
Mäntysaaren kalastustorpan alueen vuokraoikeus	21, 190
Nahkojen myynti	308
Naisten työtuvan erinäisten viranhaltijain ottaminen vakinaiseen palkkasääntöön	155
» » johtokunnan antama vuosikertomus	109*
» » » vaali	322
» » tulojen käyttäminen	256
Narinkkakauppa	177
Nikkilän sairaalan laajentaminen	31—33, 299, 327
» » määrärahat	127
» » uuden paviljongin kaluston hankkiminen	89
» » uusien toimien perustaminen	172
Norjalainen viikko Tukholmassa, kaupungin edustus siinä	184
Nuorisolle, kunnallisen ammatinneuvonnan järjestäminen	165
Nuorisonhuoltojaosto, lastensuojelulautakunnan	59*
Näyttelykentälle, paikan varaaminen pysyväle	61
Obligatioiden arvonta	253
» lunastaminen	251—253
Obligatiolainan ottaminen	250
Ohjeet johtojen laskemiseen kaupungin katuihin	231
Ohjelma hätäkärsivien avustamiseksi	330
» Kaivopuiston järjestely-	54
» kaupungin maaliikenteen kehittämisen	43—46, 236
Ohjelman laatiminen hätäaputöitä varten	280
» » kaupungin suojelemiseksi mahdollisten kaasun- ja ilmahyök- käysten varalta	302
Ohjesääntö, kaupunginhallituksen	144
» majoituslautakunnan uusi	316
» terveydenhoitolauslautakunnan	158, 326
» työnvälitystoimiston merimiesten osaston	157
Oikeusaputoimiston johtokunnan jäsenten vaali	181
» lisämäärärahat	298
» toiminta	88*
Ojien kuntoonpaneminen Ruskeasuon siirtolapuutarhassa	229
» perkaaminen	230
Olin, A. I., kauppias, hänen kaupungin eduksi tekemänsä testamentti	308
Omaisuuksien, varkauden kautta kadonneiden, korvaus	263
Omaisuus, kaupungin, ks. myös Kiinteä omaisuus.	
Omakotialueiden vuokraajain keskuudessa vallitseva taloudellinen tilanne	94*
Omistusoikeus, tonttien, niitä koskevia kysymyksiä	17
Omnibusautoja, ks. myös Linja-autoja.	
Omnibusautoliikenne, sitä koskevia kysymyksiä	214
Omnibusautomaksujen koroittaminen	261
Opetuksen, kotitalous-, laajentaminen	95*

Opetus- ja sivistyslaitokset, niitä varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	128
» » » tulot niistä vuoden 1931 tulosäännön mukaan	139
Opintomatka, oikeus palkan nauttimiseen sen takia myönnetyn virkavapauden ajalta	72
Oppisopimukset, ammattioppilaslautakunnan luetteloimat	101*
Osakeyhtiö Stockmannille, talojen kauppahinnan suorittaminen	255
Osakkeiden merkitseminen	82
» myynti	254
» osto	136, 138, 254
Osoitenumerojen, Kaisaniemenkadun erinäisten, muuttaminen	318
Osto, kaluston, kaupungin virastoille	304—307
» kassakoneiden, rahatoimikonttoriin	307
» kiinteistöjen, sairaanhoitotarkoituksiin	13
» kojeiden, lihantarkastamoon	298
» osakkeiden	136, 138, 254
» pukukankaiden, lapsille, määräraha sitä varten	285
» rakennusten	245
» Talin kartanon	9, 137, 138
» taulun	307
» tonttien	12, 137, 138, 187
» Tuurholmassa olevan huvilatilan	11
» varmuuskaappien, Marian sairaalaan	307
» vuokraoikeuden, pakkohuutokaupalla	189
Ostokset, kaupungille tuleva alennus niistä	313
Oulunkylän alueen vuokraaminen	198
» asemakaava	8
» eräiden huvila-alueiden lävitse kulkevan tien avaaminen	237
» —Herttoniemen rautatien työt	51, 52, 242
» lastenkoti, sen rakennusten luovuttaminen köyhäinhuollon tarpeisiin....	37
» palstojen mittaaminen	230
Paikallisasiamiehet, lastensuojelulautakunnan	57*
Paikka pysyvistä näyttelykenttää varten, sen varaaminen	61
» pääkirjastotaloa varten	37
» ulkoilmajuhlia varten	63, 196
» uutta kunnallista mielisairaala varten	31 —33
Paikkain, erinäisten kaupungin, siivoaminen	236
» kaupungin sairaalain hoito-, puutteen poistaminen	25 —29
Painatus, rahatoimikamarin 10 viimeisenä vuotena hankkimien lainopillisten lausuntojen	311
Pakkolunastaminen, erinäisten alueiden	188
» Leppäsuon alueen	185
» maan, Imatran voimalaitoksen tarpeisiin	188
Palauttaminen, liian suuren palkkamäärän	77
» liikennemaksun	68
» saantokirjain kartoittamiseen kulumattomien varain	67
Palkan nauttiminen virkavapauden aikana, oikeus siihen	70—72, 276
Palkankorotukset, myönnetyt	267, 326
Palkat, eräille kaupungin viranpitäjille vahvistetut	265
Palkintolautakunta suunniteltua stadionrakennuksen paikkaa varten	184
Palkkaedut, kaupunginjohtajien	75

Palkkain järjestely, kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin	75
» kaupungin töissä olevien työntekijäin, ulosmittaaminen	258
Palkkasääntöjen, kaupunginkanslian ja kiinteistötoimiston, vahvistaminen	75
Palkkausohjesääntöön, ehdotus muutoksista	265
Palkkioiden maksaminen	276, 277
Palkkiosääntöjen, kaupungin hallitusten y. m., muutokset	77
Palkkiot, vahvistetut	78, 156, 276
Pallokenttäosakeyhtiö, korottoman lainan myöntäminen sille	66
Palmgren, R., ent. kansanpuistojen intendentti, hänen erottamisensa virastaan....	69
» » » » » » väärinkäytöstensä aiheut- tamattomat toimenpiteet	302
Paloaseman, Kallion, laajentaminen	24
» Käpylän, paikka	6, 23
Palohälytyskilpien asettaminen erinäisille kaupungin taloille	302
Palokaiwon rakentaminen Reimarsin alueelle	230
Palokunnan avustusrahasot	22*
Palolaitoksen kalusto	308
» määrärahat	124
» sairaankuljetusvaunut	21*
» uusien korpraalitoimien perustaminen	170
Palomiestön terveydentila	22*
Palosaaren eläinnyttely	256
Palotoimikunnan antama kertomus	19*
» jäsenten vaali	180
Palovahingot	21*
Palovakuuttaminen, kaupungin kiinteistöjen ja irtaimistojen	246, 265, 331
Palstan, kaupungin ostaman, kunnallisverojen maksaminen	303
» lohkaiseminen	191
Palstojen, hoito, kaupungille ostettujen	229
» Oulunkylän eräiden, osaluku- ja manttaaliehdotuksen vahvistaminen ..	230
Parantolahankkeisiin, kaupungin liittyminen	86
Parantolan, Mjölboldstadsanatorium nimisen, valvonta	315
» Veikkolan, avustaminen	112
Parturinammattikoulu, avustuksen myöntäminen sille	115
Pasilan ampumarataa koskeva vuokrasopimus	203
» esikaupunkiin, raitiotieliikenne	168
» lastenseimen avustaminen	110, 113
» sikalan vuokraoikeuden pidentäminen	199
Pauligin, Gustav, rahaston korkovarojen käyttö	309
Paviljonkien siirtäminen	218
Pelastusarmeijan avustaminen	110
Penger, lupa järjestää Museokadun tontin n:o 13 kohdalle	149
Pengerkadun poliisitaloon, lämmittäjäntoimen perustaminen	171
Perunapalstain, Kumpulan, luovuttaminen	197
Pidennys, vuokraoikeuden	21, 198, 199
Pientenlastenkodin, Sofianlehdon, avaaminen	164
» » » » tasoitustyöt	59
Pihlajasaareen, puhelinkaapelin vetäminen	231
» vapaa matka	249
Pihlajasaaren huvilain vuokraaminen	226
» korjaustyöt	249

Pihlajasaaren uimarantaan, hiekan hankkiminen	247
Piirustukset, kaupunginvaltuuston hyväksymät	24, 25, 29, 41, 42, 152, 153
» rahatoimikamarin hyväksymät	221
Piirustuksista, korvaus suoritetuista	264
Piirustusten laatiminen uutta keskuskirjastotaloa varten	325
» tarkastaminen	264
Poliisilaitoksen etsivän osaston pidätettyjen säilytyshuoneissa vallitsevien olosuhteiden parantaminen	85
» huoneistojen korjaukset	244
» koiratallin määrärahat	298
» » siirtäminen	218
» määrärahat	83, 125, 298
» toimenhaltijoille, ylimääräisen palveluksen korvaaminen	84
Poliisitalon, Pengerkadun, korottaminen	25
» » lämmittäjäntoimen perustaminen	171
» rakentaminen V poliisipiirille	24
» uuden keskus-, rakentaminen	325
Poliisivartiokonttori Toukolassa, sen huoneiston kuntoonpaneminen	244
Poliklinikat, määräraha niitä varten	299
Portaiden rakentaminen	58, 235
Porvoo, uuden maantien suunnitteleminen sinne	43—45, 51
Posti- ja lennätintalon rakentamista varten toimitettava valtion ja kaupungin välinen tilusvaihto	325
Postimaksuvapaus, terveydenhoitolautakunnan	68
Postpositio, kiinnityksen	67, 255
Proomujen, uponneiden, poistaminen	243
Puhdistuslaitoksen rakentaminen Kyläsaareen	60, 137, 11*
Puhelimien asettaminen autoasemille	241
» - hankkiminen kaupungin laitoksille	88, 308
Puhelinkaapelin vetäminen Pihlajasaareen	231
Puhelinpylväiden ja -johtojen poistaminen	232
Puhtaanapito, katujen	234
» sitä varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	134
Puhtaanapitohallituksen antama kertomus	151*
» jäsenten vaali	181
Puhtaanapitolaitoksen hallinnan uudestaanjärjestely	145—149
» hallussa olevien maa-alueiden vuokramaksujen veloittaminen	203
» rakennusten sähköjohtojen uusiminen	245
» tulot vuoden 1931 tulosäännön mukaan	139
Puhtaanapitomaksujen uudet tariffit	79
Puhtaanapitovelvollisuus, kaupungin vuokraajain, sen vahvistaminen	187
Puiden, kaataminen, korvaus siitä	217
» kaupungin mailla kasvavien, suojele	204
Puistikon kuntoonpaneminen	62
Puistoja, aukioita y. m., oikeus käyttää	211
Pukeutumishuoneiden rakentaminen	41, 42
Pukinmäen erään alueen luovuttaminen urheilukentäksi	19
Pukukankaiden ostaminen lapsille	285
Purkaus- ja kuormauslaitteen rakentaminen Länsisatamaan	242
Puunjalostustuotteita varten rakennettava vientimakasiini	11*
Puusepäntyöpajan, kunnallisen, perustaminen	330

Puutarhakurssien järjestäminen työttömille naisille	96*
Pylväiden pystyttäminen, lupa siihen	210
Päiväkotien, kaupungin, valtionapu	262
Pääsymaksut Hietaniemen uimarannalla	80
Raastuvanoikeuden arkiston uuden aktuaarinviran perustaminen	168
» huoneistojen laajentaminen	325
» karttojen laatiminen	301
» lisämääräraha	81
» puheenjohtajien palkkiot	78
» uusi osasto	80, 154
» vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	122
Raastuvanoikeuteen, uusien puhtaaksikirjoittajaintoimien perustaminen	168
» ylimääräisen kaupunginpalvelijan ottaminen	295
Raatojen kuljettaminen	261
Radioantennien vetäminen kaupungin maiden yli, lupa siihen	210
Radiointi, kaupunginorkesterin konserttien	118*
Rahasto, F. J. von Beckerin, avustuksen myöntäminen siitä	97*
Rahaston, Alma Liljebladin n. s. kainojen köyhien, korkovarojen käyttö	310
» Alma Uhlénin avustus-, korkovarojen käyttö	309
» C. F. Ekholmmin stipendi-, korkovarojen käyttö	309
» Gunnar Hjeltin, korkovarojen käyttö	310
» Gustaf Pauligin, korkovarojen käyttö	309
» K. H. Renlundin stipendi- ja palkinto-, korkovarojen käyttö	309
» kunnollisen palvelusväen palkitsemis-, korkovarojen käyttö	309
» R. Heimbergerin palkinto-, korkovarojen käyttö	309
Rahastot, Rafael Ahlströmin, niiden korkovarojen käyttö	309
Rahatoimikamarin asiamiehenviran hoitaminen	169
» asiamiesosasto, toimenpiteet siellä tapahtuneitten kavallusten johdosta	68
» asiamiesosaston toiminta vuonna 1930	333
» edustajat hallituksissa, lautakunnissa y. m.	323
» finaassivaliokunta	326
» kokoonpano	185
» kokoukset y. m.	310
» palkkakomitea	326
» päättäjät	296, 332
» pöytäkirjat v:lta 1930, sisällysluettelon laatiminen niistä	296
» uudelleenjärjestäminen	140
» viranhaltijat	319
Rahatoimikonttorin diarinpito	312
» koneiden osto	305, 307
» muutettu johtosääntö	143
» viranpitäjät	155, 320
Raiteiden siirtäminen	242
Raiteita, lupa rakentaa	210
Raitioteitä koskevia kysymyksiä	242, 325
Raitiotievuosikorttien hankkiminen erälle viranhaltijoille	268
Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeiden osto	136, 254
Raitiotieliikenne Pasilan esikaupunkiin	168
Raitiotielinja Arabiasta Vanhaankaupunkiin	22

Raittiuslautakunnan antama kertomus	120*
» jäsenten vaali	182
» vanhan moottoripyörän käyttö	308
Raittiusopetuksen järjestäminen	120*
Raittiusodistuksia, annettuja	122*
Raittiusvalvojentöiden, uusien, perustaminen	174
Raittiusviikon järjestäminen	117
Raittiusyhdistyksen avustaminen	111, 115
Rajankäynti, toimitettu	188
Rakennuksen, kaupunginkirjaston, paikkaa koskeva kilpailu	301
Rakennusajan pidentäminen	153, 222
Rakennusjärjestys, ehdotus muutoksista siihen	149
» oikeus poiketa sen määräyksistä	150—152
» tehdas-, makasiini- ja varastotonttien, sen tarkistaminen	315
Rakennuskonttorin geodeettisen osaston toiminta	148*
» hiekkavarastopaikka	194
» huonerakennusosaston toiminta	144*
» katu- ja viemäriosaston toiminta	141*
» kaupunginasemakaavaosaston toiminta	147*
» kojeet	308
» korjauspajat	150*
» lisämäärärahat	95, 301
» puisto-osaston toiminta	148*
» satama- ja rautatieosaston toiminta	137*
» tiliviraston kamreerin vaali	175
» tiliviraston toiminta	150*
» uudet työpajarakennukset	40
» uusi johtosääntö	148
» varasto-osaston toiminta	150*
» ylimääräisen henkilökunnan palkkaaminen	301
Rakennuskorkeuden määräyksistä poikkeaminen	150—152
Rakennuslaskennan toimeenpaneminen	99
Rakennusoikeuden laajentaminen	149, 264
Rakennuspiirustuksia koskeva valitus	311
Rakennuspiirustusten tarkastusmaksu	68
Rakennustarkastuskonttorin antama kertomus	82*
Rakennustarkastusmaksun alentaminen	261
Rakennusten hoito, Herttoniemessä olevien	219
» kaupungin, käyttö	225
» myyminen	245
» ostaminen	245
» poistaminen	218, 328
» säilyttäminen, lupa siihen	218
» teettäminen	218, 243
» Tuurholman, vuokraaminen	20
Rakennustoimikunnan, tuberkuloosisairaalan, vapautus tehtävästään	179
Rakennustoiminnan, yleishyödyllisen, edistäminen	95*
Rakennustoiminta Helsingissä	82*
Rakennustyöt, kunnallisen teurastuslaitoksen	33 —35
Rakennusyritysten, yleishyödyllisten, lainain uudelleenjärjestely	254
Ranta-alue, Vanhankaupunginlahden länsipuoleinen, jaoituskaavaehdotus sitä varten 7,	329

Ratapiha, Merisataman, sitä varten suoritettavat kallionlouhintatyöt	280
Ratkaisemattomat asiat, rahatoimikamarin diariin merkityt	311
Rautatiekysymyksiä, Helsingin kaupunkia koskevia	43 —45
Rautatien jatkaminen Arabiaan, Vanhankaupungin selän länsipuolella olevan	46
» Oulunkylän—Herttoniemen, työt	51, 52, 242
Rautatientorin liikenteen järjestely	241
Rautatienylikäytävän rakentaminen satamaradan yli Hernesaarenkadun kohdalle ..	47
Rautatieraiteiden, Katajanokan, uudelleenjärjestely	137
Rautatietöiden järjestäminen työttömille	280
Ravintolain vuokralleanto	227
Raviradan, Käpylän, käyttö	61, 211
Reijolan lastenkodin avaaminen	163
» teollisuus- ja varastoalueiden järjestäminen	329
Reimarsin alueelle, palokaiwon rakentaminen	230
» tilan hoito	229
» » rajan suoristaminen	188
Renlundin, K. H., stipendi- ja palkintorahaston korkovarojen käyttö	309
Riita koskeva Pasilankadun tonttia n:o 13	193
Rikostuomioiden toimeenpanokonttorin lisämääräraha	296
» » uuden toimen perustaminen	168
Risatautisten lasten parantolayhdistyksen avustaminen	112
Riste—Helsingin rautatiesuunnitelma	43, 44, 45
Ruoan jakelu köyhäinhoidon avustuksensaajille	281
Ruskeasuon siirtolapuutarhan salaojien kuntoonpaneminen	229
Röntgenfilmien, sairaalain, säilyttäminen	88, 307
Saarille, hengenpelastusvälineiden hankkiminen erinäisille	302
Sailors homen hallituksen jäsenten vaali	183
Sairaalahallituksen huoneiston erinäiset korjaustyöt	244
Sairaalahoitoa, varattomien henkilöiden, koskevia maksusitoumuksia	27*
Sairaalain, kaupungin, hallituksen jäsenten vaali	180
» » » määräraha	87
» » hoitopaikkamaksujen taksa	78
» » määrarahat	88, 89
» » uusien toimien perustaminen	172
Sairaalakomitean, valtion ja kaupungin yhteisen, lisämääräraha	96
Sairaalamaksujen poistaminen	260
Sairaalan, Suomen punaisen ristin, hoitopaikkojen luovuttaminen kaupungin käytet-	
täväksi	160
» » » » tonttipaikka	19
Sairaalat, kaupungin, huoneistojen vuokraaminen niitä varten	327
» » ks. myös Kivelän sairaala, Kulkutautisairaala, Marian sairaala, Nikkilän sairaala ja Tuberkuloosisairaala.	
Sairaaloissa, kaupungin, hoitopaikkain puutteen poistaminen	25 —29
» » röntgenfilmien säilytys	88
Sairaanhoidajatarikodin sisustaminen	89
Sairaanhoidajatarkongressin avustaminen	116
Sairaanhoidajatyryhdistyksen avustaminen	290
Sairaanhoidajattarille, asuntojen hankkiminen	89, 244
Sairaanhoido, sitä varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrarahat	126
» tulot siitä vuoden 1931 tulosäännön mukaan	138

Sairaanhoidotarkoituksiin, kiinteistöjen ostaminen	13
Sairaankuljetusvaunujen, palolaitoksen, käyttö	21*
Sairaslomat, niiden kirjoihin vieminen	276
Sakkovankien kuljettaminen, määräraha sitä varten	298
Saksalaisen koulun tonttikaupan raukeaminen	17
Salmisaaren erään rakennuksen poistaminen	328
Sanakirjan, Suomen kansankielen, ainesten kerääminen	115
Satama-alueiden järjestäminen bensiinin, öljyn ja petroolin tuontia varten	48—52
Satamahallinnon lisämääräraha	297
» uudelleenjärjestely	145—149
Satamahallituksen antama kertomus	11*
» jäsenten vaali	180
» lisämääräraha	297
Satamia, kaupungin, esittävien kokokuvien valmistaminen	296
Satamakannannasta, sopimus Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa	259
Satamakannantokonttorin antama kertomus	12*
» lisämääräraha	297
Satamakonttorin johtosääntö	148, 12*
Satamalautakunnan johtosääntö	148, 12*
Satamaliikennekonttorin antama kertomus	12*
» lisämäärärahat	297
» määräraha-in ylittäminen	297
» uuden satamakonstaapelintoimen perustaminen	170
Satamamaksujen kannanta	331
» veloitus	13*
Satamaradalla, toimenpiteet yöliikenteen vähentämiseksi	242
Satamaradan jatkaminen Vanhankaupungin selän rantaa pitkin	137
» yli Hernesaarenkadun kohdalle rakennettava rautatienylikäytävä....	47
Satamarakennustyöt Herttoniemessä niiden aloittaminen	121
» Katajanokalla	137
Satamat, kaupungin, tavarain käsittely niissä	11*
Saukonlaiturin jatkaminen	52
Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle myön-	
netty vastuuvapaus	65
» » » » turvakodin johtokunnan jäsenten	
vaali	181
» » » » turvakodin tilintarkastajain vaali ..	
178	
Seerumilaitosta varten, alueen luovuttaminen	188
Skalaisia menoja varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	135
» tuloja vuoden 1931 tulosäännön mukaan	140
Senaatintori, joulukuusen pystyttäminen sille	210
Seurasaaren kansanpuiston korjaustöiden suorittaminen	249
» ravintolaan, pumppulaitteen hankkiminen	249
» vartiointia varten, määräraha	303
Sianruoan vahvistettu korvaus	260
Siirto, määrärahan	299
» vuokraoikeuden	200
Siirtolapuutarhaan, Kumpulaa, juhla- ja näyttelyrakennuksen teettäminen	96*
Siirtolapuutarhan perustaminen Kulosaaren tilan maalle	96*
Siirtolapuutarhat, toiminta niissä	99*
Siivoaminen, erinäisten kaupungin paikkain	236

Sikalan, kunnalliskodin, kuntoonpaneminen	36
Silta, Ruoholahden eräs, sen korjaaminen	238
» Sörnäisten niemen ja Kulosaaren välisen salmen yli suunniteltu uusi	51, 52
Siltojen rakentaminen Vantaanjoen yli Vanhankaupungin luona	238
Sisustamistyöt tuberkuloosisairaalaissa	30
Sisällysluettelon laatiminen, rahatoimikamarin v:n 1930 pöytäkirjojen	296
Sivuvirkoja, viranpitäjän oikeus pitää	322
Sokeain henkilöiden avustaminen	110, 113, 291
» » oikeus harjoittaa torikauppaa	176
» ystävät nimisen yhdistyksen avustaminen	110
Sokeille henkilöille, ammattiopetuksen järjestäminen	97*
Sopimuksen irtisanominen, Yksityiskoulujen eläkekassan kanssa tehdyn	289
» tekeminen Helsingin makasiinosakeyhtiön kanssa satamakannannasta	259
» » kaupungin ja Suomen punaisen ristin välillä	160
» » valtion kanssa Kampinkasarminalueesta	191
Sosiaalilautakunnan antama vuosikertomus	92*
» kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto	92*, 97*
» lakkauttaminen	141
» lisämääräraha	297, 97*
» toiminta vuosina 1913—30, sitä koskeva selonteko	97*
» tontinvuokrajaosto	92*, 99*
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaosto	92*, 99*
Sotapalvelus, vapautus siitä	315
Sotaväen muona- ja rehuannokset	177
» reserviharjoitukset, määräraha niihin osallistumista varten	301
Stadionaluetta kokeva kilpailu	117
Stadionrakennuksen paikasta julistetun kilpailun palkintolautakunta	184
Stadionsäätiön edustajiston jäsenten vaali	183
Stockmannin talon vuokraaminen kaupungille	228
Sundbäck, E., rouva, valittu kunnalliseksi ammattientarkastajaksi	175
Suomalaisen oopperan näytännöissä, kaupunginorkesterin myötävaikutus	118*
Suomen krematorioyhdistykselle myönnetty vapautus lainan korkojen suorittamisesta	66
» lastenhoitoyhdistyksen avustaminen	109
» matkat nimiseen järjestöön, kaupungin liittyminen	100
» punaiselle ristille, lainan myöntäminen	138, 162
» » » tonttien luovuttaminen	19
» punaisen ristin lunastamien tonttien yhdistäminen	5
» » » sairaalassa, hoitopaikkojen luovuttaminen kaupungin käytettäväksi	160
» sairaanhoitajatarliiton avustaminen	110
» sokeain hierojain yhdistyksen avustaminen	110
» työväen musiikkiliiton avustaminen	115
» voimistelu- ja urheiluliiton avustaminen	116
Suomenlinnaan, vesijohdon rakentaminen	47
Suomenlinnan leikkikentälle, keinun hankkiminen	302
Suomi-seuran avustaminen	291
Suoranaisten avustusten myöntäminen puutteenalaisille työttömille	106—108
Sähkölaitokseen, uusien toimien perustaminen	174
Sähkölaitoksen ala-aseman perustaminen	209
» hallintorakennuksen teettäminen	39

Sähkölaitoksen höyrykattilan tilaamista koskeva aloite	93	—95
» määrärahat		130
» tarpeisiin, luentosalin ja opetuskeittiön järjestäminen Kansakoulu- kadun uuteen ammattikoulutaloon		244
» tulot vuoden 1931 tulosäännön mukaan		139
» uudistytöt ja laajennukset		137
» vastaiset laajennukset, alueiden varaaminen sitä varten		328
Särkän ja Harakan väliin, lupa rakentaa aallonmurtaja		55
Säännöt, asuntoyhtiöiden muutetut		94*
Säätiöiden jäsenten vaali		183
Sörnäisten keskusvankilan tilusvaihotosopimus		16
» niemelle, suunniteltu uusi salmen yli johtava silta Kulosaaresta	51,	52
» » tulensammutuslaitteiden järjestäminen		219
» » vesijohdon rakentaminen		48
» niemen uudestaanjärjestely		7
» paloaseman viemärijohto		231
Taideteollisuus-keskuskoulun kouluneuvoston jäsenten vaali		183
Taideteosten hankkiminen kaupungin aukkioiden kaunistamiseksi	328,	331
Taimistoa varten, alueen luovuttaminen		193
Taiteilijakotitalon rakentaminen		152
Taivallahden alueelle rakennettavat, tilusvaihotosopimuksessa mainitut rakennukset ..		243
» teurastuslaitoksen vuokra-aika		199
Taksa eläinten hoidosta eläinhuoltolaitoksessa		79
» hoitomaksu-, kaupungin sairaalain		78
Talin kartanon hoito		229
» » kauppahinta		186
» » osto	9,	137,
Tallettaminen, kaupungin rahavarain, sitä koskeva päätös		256
Talojen arviointi		318
» kaupungin, tulojen käyttäminen		256
» » yövartiointi		243
» puhtaanapito		156*
Talon rakentaminen lastentarhoille		39
Talousarvio, Hyvösen lastenkodin, raahatoimikamarin vahvistama		262
» kaupungin, vuoden 1930		312
» » » 1931	120,	312
Talouuskoulun perustaminen Vallilaan		97*
Talouskurssien järjestäminen työttömille naisille	104—	106
Talviurheilukeskuksen järjestäminen Helsinkiin		328
Tapaturma työssä, kunnan työntekijöitä kohdannut	137*,	159*
» » siitä maksettava vahingonkorvaus		279
Tapaturmavakuuttaminen, kaupungin työntekijäin		279
Tapaturmavakuutus tilastoa varten tarvittavat tiedot		7*
Tariffit, veloitus-, puhtaanapitomaksujen uudet		79
Tarjoiluhinnastot, kansanpuistojen ravintolain		259
Tarkastus, eräiden asunto-osakeyhtiöiden tilien		95*
» varastoalueiden		233
Tarkastusmiesten, kaupungin kassan, vaali		182
Tarkistaminen, kunnallislakien eräiden määräysten		153
Tasoittaminen, katujen	57,	233

Tasoiittaminen, Temppeleaukion	58
Tasoiittustyöt Sofianlehdon pikkulastenkodin alueella	59
Taulun, Kaivopuisto-aiheisen, ostaminen	307
Tavara-aseman sisustaminen, Katajanokan	42
Teatterien avustaminen	115, 129
Teatteriyhtymien valvonta, kaupungin avustaminen	117*
Tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakennusjärjestyksen tarkistaminen	315
Tehdastontin ostaminen	12
Tehdastonttien vuokralleanto	193
Teiden kunnossapito	237
» oikaiseminen	237
» rakentaminen	11, 59, 236, 237
Teknilliset laitokset, kaupungin, eläkkeiden myöntäminen niiden rahastajille	286
» » » huoneistot niitä varten	39
» » » niiden hallituksen jäsenten vaali	181
» » » » määrärahat	129
» » » » toimialaan kuuluvien töiden suorittaminen	313
» » » » uudistyöt ja uudishankinnat	121
» » » tulot niistä vuoden 1931 tulosäännön mukaan ..	139
» » » ks. myös Kaasulaitos, Sähkölaitos ja Vesijohtolaitos.	
Tekniska läroverket i Helsingfors nimiselle yhtiölle, tontin luovuttaminen	17
Telakan, uivan, hankkiminen, lainan myöntäminen sitä varten	65
Temppeleaukion järjestäminen	58
Tenniskentät Kaisaniemessä, pukeutumispaviljongin rakentaminen niiden viereen	243
Teollisuuden, kotimaisen, suosiminen	93, 313
Teollisuus- ja varastoalueiden järjestäminen Reijolaan	329
» » Öljysataman järjestäminen Tuurholman selän varrelle	50
Teollisuusseutujen evankelioimiseseuran avustaminen	110, 113
Terveydellisten tutkimusten laboratorioin bakteriologisen osaston johtajanviran hoitaminen	171
» » » johtajan vaali	175
Terveydenhoito, lisämääräraha sitä varten	86
» sitä varten 1931 menosääntöön otetut määrärahat	125
» tulot siitä vuoden 1931 tulosäännön mukaan	138
Terveydenhoitojärjestys, ehdotus uudeksi	158, 326
Terveydenhoitolautakunnan jäsenten vaali	180
» lisämäärärahat	298
» postimaksuvapaus	68
» uusi ohjesääntö	158, 326
» uusien Iysoolipuhaanaapitäjäntoimien perustaminen ..	171
Testamenttien, kaupungin hyväksi tehtyjen, vastaanottaminen	120
Teurastuslaitoksen, kunnallisen, rakennustyöt	33—35, 137
» Taiyallahden, käyttäminen	199, 314
Tien avaaminen eräiden Oulunkylän huvila-alueiden lävitse	237
Tie- ja liikennepäivien järjestämisen avustaminen	116
Tienviittoja, lupa asettaa	210
Tilastokongressin, skandinaavisen, järjestäminen	9*
Tilastokonttorin henkilökunta	1*
» huoneisto	2*
» julkaisut	2*
» lisämääräraha	81

Tilastokonttorin menot ja tulot	9*	10*
» muuttettu johtosääntö	145,	9*
» » nimi	144,	9*
» vuosikertomus		1*
Tilien, kaupungin, vuoden 1928, tarkistus		64
» » » 1929, »		64
Tilinpäätös, kaupungin, vuoden 1929		64
Tilintarkastajain vaali		178
Tilusvaihtosopimus, valtion kanssa tehty	15, 16, 188, 243,	326
Toimien, kunnan, lakkauttaminen		155
» » uudestaanjärjestäminen		159
» » uusien, perustaminen	155, 159, 164, 165, 166, 168, 170—	174
Toimikunta kaupungin historian aikaansaamiseksi, sen asettaminen		98
» laatimaan ehdotusta kaupungin aukoiden kaunistamiseksi	328,	331
» » yksityiskohtaista ohjelmaa puutteenalaisten avustamista varten		330
» valmisteimaan kysymystä lentokentän rakentamisesta Viikin alueelle		329
Toimilupa, Oulunkylän—Herttoniemen rautatien, sen pidentäminen		242
Toisen kaupunginvoudin konttoriin, uusien toimien perustaminen		168
Toiviainen, J., filosofianmaisteri, valittu kaupunginreviisoriksi		175
Tontit, myytäviksi tarjotut, luettelo niistä		187, 329
» n:ot 8 ja 10 Apollonkadun varrella, omistusoikeus niihin		17
» » 2 ja 4 Punaisen-Ristin kujan varrella, niiden luovuttaminen sairaalaa varten		19
» rahatoimikamarin myymät		186
Tontti n:o 9 Dagmarinkadun varrella, sen tonttikaupan raukeaminen		17
» » 4 Kaisaniemenkadun varrella, sen kauppahinnan suorittamisen lykkääminen		186
» » 30 Lönnrotinkadun varrella, sitä koskeva myyntitarjous		15
» » 13 Museokadun varrella, pengermän järjestäminen sille		149
» » 13 Pasilankadun varrella, sitä koskeva riita		193
» » 22 Pengerkadun varrella, sen kauppahinnan suorittamisen lykkääminen		186
» » 22 » » myynti		17
» » 9 Pohj. Rautatiekadun varrella, konservatoriorakennus sillä		153
» » 9 » » omistusoikeus siihen		17
» » 9 » » sen kiinnityksen postpositio		67
» » 6 Punavuorenkadun varrella, sen osto	12,	137
» » 25 Sturenkadun varrella, poliisitalon rakentaminen sille		24
» taiteilijakotia varten sen rakennusehtojen muuttaminen		152
Tonttien eräntyneiden kauppahintain uloshakeminen		202
» XX kaupunginosan, vuokralleanto		20
» kaupungin, luovutusmuoto		95*
» korkeusasemien muuttaminen		6
» lunastaminen		13
» » ilman huutokauppaa, lupa siihen		187
» luovuttaminen		186
» » valtion oppikouluille		17
» ostaminen pakkohuutokaupalla		187
» rakennusajan pidentäminen		153
» varaaminen		187
» yhdistäminen		5

Tonttipaikka kirkkoa varten XII kaupunginosassa	18
Tornirakennus, lupa sisustaa	151, 152
Toukolan poliisivartiokonttorin huoneiston kuntoonpaneminen	244
Tuberkuloosihoitotoimiston laboratoriohoitajattarentoimi	171
Tuberkuloosisairaalaan, lisäkaluston hankkiminen	89
» lääketieteellisen opetuksen järjestäminen	162
» uusien toimien perustaminen	172
» ylimääräisten sairaspaiikkojen järjestäminen	315
Tuberkuloosisairaalan lisämääräraha	89
» määrärahat	127
» rakennustoimikunnan vapautus tehtävästään	179
» varastohuoneen sisustaminen	30
Tuberkuloottisten henkilöiden hoitolaitosten valtionapu	262
» » hoitopaikat	86
» » majoittuminen yömajoihin, toimenpiteet sen estämiseksi	326
» perheiden asuinrakennuksen teettäminen	30
Tudeer, O., aluelääkäri, hänelle myönnetty virkaero	175
Tulenheimo, A., professori, valittu kaupunginjohtajaksi	175
Tulensammutuslaitteiden järjestäminen Sörnäisten niemellä	219
Tulensammutusvälineiden hankkiminen kansanpuistoihin	303
» » Katajanokan lentosatamaan	296
Tulipalot	263, 19*
Tullikamarit Helsingissä, ajanmukaisten huoneistojen hankkiminen niitä varten	326, 331
Tullisäännön muuttaminen	11*
Tulo- ja omaisuusverolautakunnan jäsenten vaali	182
Tulosääntö, kaupungin, vuoden 1931	136
Tutkijalautakunnan jäsenten vaali	182
Tutkimusretken avustaminen	115
Tuulaakimaksujen veloitus	13*
Tuulaakimaksun kantamisen peruste	67
Tuurholman halki johtava tie	236
» huvilatilojen osto	11, 136
» maanviljelysalueiden ja rakennusten vuokraaminen	20
» selän käyttö	48—51, 11*
Työaika, kunnalliskodin hoitohenkilökunnan	163
Työkoti, naisten, paviljongin rakentaminen sille kunnalliskodin yhteyteen	35
Työlaitoksen, miesten, toiminta	33*, 44*
» » uusien toimien perustaminen	173
Työntekijäin, kaupungin töissä olevain, kesälomat	137*, 159*
» » » » palkat	135*, 153*
» » » » palkkain ulosmittaaminen	258
» kuljetus työpaikkoihin	215
Työntekijät, kaupungin töissä olevat, niitä koskevia kysymyksiä	285
Työnvälityksestä myönnetty valtionapu	262
Työnvälitysosasto, merimiesten	106*
Työnvälitystoimintaa, anomus saada harjoittaa	177
Työnvälitystoimiston haaraosaston perustaminen Vallilaan	157, 314
» johtokunnan antama vuosikertomus	102*
» » jäsenten vaali	182
» lisämäärärahat	81, 297

Työnvälitystoimiston merimiesten osaston ohjesääntö	157
Työpaja sokeille, avustus sen vuokraamiseksi	113
Työpajarakennusten teettäminen rakennuskonttorille	40, 243
Työpajojen perustaminen työttömille ammattityöläisille	280
Työsuhteet Helsingissä vuonna 1930	107*
Työt, ks. Yleiset työt.	
Työttömien henkilöiden avustaminen	281—285
» konttoristien avustaminen	108, 330
Työttömille naisille, puutarhakurssien järjestäminen	96*
» » talous- ja ammattikurssien järjestäminen	104, 284, 109*
Työttömyyden lieventämistä tarkoittavat toimenpiteet 101—108, 121, 261, 280, 330, 40*, 108*	
Työtupa, kaupunkilähetyksen, sen avustaminen	285
» miesten, sen perustaminen	26*
Työtupien, väliaikaisten, perustaminen	104, 27*
Työviikon lyhentäminen kaupungin töissä	285
Työväenasunnot, ks. Kunnalliset työväenasunnot.	
Työväenopistojen johtokuntain jäsenten vaali	181
» määrärahat	129
» valtionapu	139, 262
Täyteaineen vastaanottamiseksi, paikkojen osoittaminen	214
Töölön kautta, liikenneväylä Hietalahdentorilta Kallioon	14
» seurakuntataloon rakennettavat kiviporaat	234
Uhlénin, Alma, rahaston korkovarojen käyttö	309
Uimakouluja varten myönnetyt määrärahat	293
Uimalaitosten, kaupungin, käyttö	227
Uimapaikkojen, uusien, osoittaminen	11, 247
Uimaranta, Hietaniemen, puutarhakalustojen hankkiminen sinne	307
» » sen järjestyssäännöt	316
» » » järjestäminen	329
» » » kuntoonsaattaminen	248
» » siellä suoritettavat työt	42, 247, 248
» » tilapäisen henkilökunnan palkkaaminen sinne	96
Uimarantojen hiekoitus	96
» rakennusten laajentaminen ja parantaminen	329
Uinninopetuksen järjestäminen kansakouluoppilaille	300
Ukkokodin hallituksen jäsenen vaali	184
Ulkoilmajuhlain järjestämistä varten, paikan varaaminen	63, 196
Ulkoilmakonserttien järjestäminen	118*
Ulkoilnavalokuvausta, oikeus harjoittaa	207
Ulosmittaaminen, kaupungin töissä olevain työntekijäin palkkain	258
Ulosottolaitoksen tarkastajan antama kertomus	15*
» vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat	123
Urheilukentille, luistinratojen järjestäminen	62
» pukeutumispaviljonkien rakentaminen	41
Urheilukenttiä koskevia kysymyksiä	211
Urheilukenttä, erään Pukinmäen alueen luovuttaminen sitä varten	19
Urheilulautakunnan antama kertomus	124*
» jäsenten vaali	182
Urheilun edistämistä varten myönnetty määräraha	292

Uudenmaan läänin suomenkielisten kuntain keuhkotautiparantolahankkeeseen, kaupungin liittyminen	86
Uudestaanjärjestely, eläkkeiden	286
» kiinteistöhallinnon	145
» kotitalousjohtokunnan	96*
» kunnallishallinnon	96, 140—145, 8*
» Liisanpuistikon	6
» maatalouslautakunnan	156
» virkojen	159
Vaakitus, Klemetskog-Väfvarsin tilan	229, 279
Vaali, aluelääkärin	175
» asunto-osakeyhtiöiden ja -osuuskuntain johtokuntain jäsenten	331
» edustajain, eri tilaisuuksiin	184
» kaupunginjohtajain	175
» kaupunginreviisorin	175
» kaupunginvaltuutettujen, ajan määrääminen sitä varten	178
» kunnallisen ammattien ylitarkastajan	175
» kunnallisten ammattientarkastajain	175
» » hallitusten ja lautakuntien jäsenten	179
» lakimääräisten lautakuntain	182
» rakennuskonttorin tiliviraston kamreerin	175
» stadionrakennuksen paikasta julistetun kilpailun palkintolautakunnan jäsenten	184
» terveydellisten tutkimusten laboratorioin johtajan	175
» tilintarkastajain	178, 323
» valiokuntain ja komiteain jäsenten	179, 325
» vanhempainneuvoston	184
» vuositilintarkastajain	178
» yksityisten laitosten hallitusten jäsenten	183
Vaailain, kunnallisen, muuttaminen	178
Vaailautakuntien valitseminen kunnallisia vaaleja varten	183
Vaalit, eduskunta-, määräraha niitä varten	98
» kunnallis-, määräraha niitä varten	303
Valiokunta käsittelemään kysymystä neuvotteluihin ryhtymisestä valtion kanssa tekemästä tilusvaihdosta posti- ja lennätintaloa varten	326
» » » raastuvanoikeuden huoneistojen laajentamisesta	325
» » » työttömien konttoristien tehoisasta avustamisesta	330
» laatimaan ehdotusta kalakaupan järjestämisestä	327
» rahatoimikamarin finanssi-	326
» tarkastamaan erinäisten viranhaltijain palkankorotusehdotusta	326
» valmistelemään kysymystä Nikkilän sairaalan laajentamisesta	327
» » yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustummäärärahan jakokysymystä	179
Valiokuntain jäsenten vaali	179, 325
Valkonauhayhdistyksen avustaminen	110
Vallilaan, keskuskeittolan haaraliikkeen perustaminen	177, 281
» työnvälitystoimiston haaraosaston perustaminen	157, 314
Vallilan kotitalousneuvonnan laajentaminen	81

Vallilan talouskoulun avustaminen	97*
Vallilassa, työnvälitystoimiston haaraosasto	314
Valmistavan poikain ammattikoulun määrärahat	128, 300
» » » taloon järjestettävät vesiklosetit	245
» tyttöjen » määrärahat	128
» » » rinnakkaisluokat	93
» » » uuden kaluston hankkiminen	92
Valmistavain ammattikoulujen valtionapu	139, 262
Valokuvien, kaupungin nähtävyyksiä esittävien, hankkiminen	302
Valtionavut	139, 261
Valtionrautateiden Katajanokalla olevan tavara-aseman sisustaminen	42
Valvojan, kaupungin painatustöiden, antama kertomus	334
Vangeille, vapautuville, järjestettävät hätäaputyöt	280
Vanhaankaupunkiin, raitiotielinjan rakentaminen Arabiasta	22
» turbogeneraattorin ynnä kattilan asettaminen	137
Vanhankaupungin luona, siltojen rakentaminen Vantaanjoen yli	238
» —Malmin maantien suoristaminen	319
» selän kulkuväylän syventäminen	47, 11*
» » rannalla olevan satamaradan jatkaminen	46, 137
» » ranta-alueen jaoituskaava	7, 329
Vanhempainneuvostojen vaali	184
Vantaanjoen rannalla olevan maakaistaleen lunastaminen	11
» yli rakennettavat sillat Vanhankaupungin luona	238
Varaaminen, alueiden, kaasu- ja sähkölaitoksen vastaisia laajennuksia varten	328
» tonttien	187
Varastoalueiden siistiminen	194
» tarkastus	233
» vuokrat	329
Varastopaikkain vuokralleanto	194, 199
Varatöiden järjestäminen	281
Vartiointi Seurasaaressa, määräraha sitä varten	303
Vastaanottokodin tilapäisen apulaisen palkkaaminen	300
Vastuunvapauden myöntäminen kaupungin hallituksille ja lautakunnille	64, 65
» » Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle	65
Vaunupaikkain vuokralleanto virvoitusjuomain myyntiä varten	206
Vedensaantimahdollisuudet Nikkilän sairaalassa	31
Wegelius, H., rahatoimikonttorin konttorikirjuri, hänelle annettu muistolahja	296
Veikkolan parantolan avustaminen	112
Velat, kaupungin	122
Veneiden siirtäminen talviteloille, pienempien soutu- y. m.	238
Verhoilijanammattia, oikeus harjoittaa	176
Verkkosaaren sahalaitosalueen lunastaminen	188
Verolippujen periminen	15*
Veroluetteloiden laatiminen	312
Verotuksessa tehtävät vähennykset verovelvollisen henkilön tulosta	67
Verotuksesta kertyvät tulot vuoden 1931 tulosäännön mukaan	140
Verotuslautakunnan jäsenten vaali	182
Verotusluettelon julkaiseminen	155
Verotusvalmistelukunnan antama vuosikertomus	112*
Verovapaus, kaupungin moottoriajoneuvojen	259

Verovelvollisen henkilön tulosta verotuksessa tehtävät vähennykset	67
Veroäyriin suuruus	258, 113*
Veroäyrit, verotuslautakunnan panemat	113*
Vesialueiden jako	189
Vesijohton puhkeamisen kautta syntyneen vahingon korvaaminen, päätös sitä koske- vassa jutussa	257
» rakentaminen Suomenlinnaan	47
Vesijohtojen laskeminen	48, 137, 230
Vesijohtolaitokseen, Vanhankaupungin, turbogeneraattorin ynnä kattilan asettaminen	137
Vesijohtolaitoksen määrärahat	129
» tulot vuoden 1931 tulosäännön mukaan	139
Vesikioskien vuokralleanto	206
Vesilinnan länsipuolella, ulkoilmajuhlapaikka	63
Vesipostien järjestäminen	230
Vesisäiliön, Eläintarhan, korottaminen	48
Viemärijohtojen rakentaminen	59, 231
Viemäriveden puhdistuslaitoksen rakentaminen Kyläsaareen	60, 137, 11*
Vientimakasiinin rakentaminen puunjalostustuotteita, voita ja juustoa varten.....	11*
Vihdin kirkonkylää koskeva maantiesuunnitelma	45, 46
Viikin latokartanon alueelle rakennettava lentokenttä	329
» » jakotoimitus	189
» » rappiotilan korvaaminen	247
» » tulo- ja lähtökatselmus.....	246
» » vuokraaminen	22, 189
» » vuokramaksujen kanto	203
Viipuriin suunniteltu uusi maantie.....	43—45
Viljelyalueiden vuokralleanto	195
Willberg, L. B., insinööri, valittu terveydellisten tutkimusten laboratorioin johtajaksi	175
Wilskman, M., ent. asiamies, toimenpiteet hänen tekemiensä kavallusten johdosta..	67
Viranpitäjän, kunnallisten, eroamisvelvollisuus	175, 322
» » evätyt palkankorotusanomukset	77
» » ikäkorotukset	72—74, 266
» » kielitaito	154
» » lupa asua kaupungin ulkopuolella	323
» » pitää sivuvirkoja	322
» » ottaminen vakinaiseen palkkasääntöön	155
» » palkankorotus	77, 267, 326
» » palkkain järjestely	75
» » siirtäminen kaupunginkansliaan ja kiinteistötoimistoon	169
Viransijaisuuspalkkiot, lisämääräraha niitä varten	303
» myönnettyt	270—276
Virastot, kaupungin, niitä varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat ..	122
Virhelaskurahoja, myönnettyjä	296
Virkaeron myöntäminen viranpitäjille	174
Virkain, kunnan, hoitaminen	269
» » lakkauttaminen	155
» » uudelleenjärjestely	159
» » uusien, perustaminen 155, 159, 163, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174,	175
Virkaloman aikana, oikeus palkan nauttimiseen	276
Virkasivutuloista, korvaus menetetyistä	265
Virkasäännön erään §:n tulkinta	312

Virkavapauden aikana, lupa palkan nauttimiseen	70—72,	276
» myöntäminen	175,	319
Virkavuosien laskeminen	72	—75
Voimistelujuhlan, yleisen, järjestäminen, avustus sitä varten		116
Voimistelun edistämistä varten myönnetty määräraha		292
Voimistelusalien, kansakoulujen, käyttäminen	222,	327
Voita varten rakennettava vientimakasiini		11*
Vuokraa varten myönnetty lisämääräraha		299
Vuokraajain, kaupungin, puhtaanapitovelvollisuus		187
Vuokra-alue n:o 2, Salmisaaren, rakennuksen poistaminen sieltä		328
Vuokra-alueiden, kaupungin, suojelu	193,	204
Vuokraaminen, alueen, bensiinijakeluasemaa varten		198
» » Herttoniemessä		197
» » Kaisaniemessä		197
» » Kivinokalla		197
» » Lauttasaarella		197
» » Munkkisaarella		193
» » Mustikkamaalla		197
» » Oulunkylässä		198
» asuntotonttien ja -alueiden		192
» kalavesien		191
» Leppäsuon alueen		193
» makasiinitontin		194
» moottorivenelaiturin		198
» ravintolain		227
» tehdastonttien		193
» tonttien, XX kaupunginosan		20
» Tuurholman maanviljelysalueiden ja rakennusten		20
» varastopaikkain	194,	199
» viljelysalueiden		195
Vuokramaksujen alentaminen	204,	94*
» korottaminen		203
» siirtäminen		204
» Viikin, kantaminen		203
Vuokramaksun veloittaminen, puhtaanapitolaitoksen hallinnassa olevien alueiden ..		203
» » puutarhamaan		203
Vuokramaksut, kaupungin varastoalueiden, niiden tarkistaminen		329
Vuokraoikeuden ostaminen pakkohuutokaupalla		189
» peruuttaminen, korvaus siitä		68
» pidentäminen	21,	198
» siirtäminen		200
Vuokraoikeus, Mäntysaarella olevan kalastustorpan alueen	21,	190
Vuokrasopimuksen muuttaminen		193
Vuokrasopimukset, irtisanotut	191,	229
» peruutetut	22,	195
Vuokrasopimus, Pasilan ampumarataa koskeva		203
Vuokrasopimuskaavakkeiden tarkastus		190
Vuokrasopimuskaavakkeihin, lisäyksiä		189
Vuokratiedustelun toimeenpaneminen	314,	3*
Vuosikorttien, raitiotie-, hankkiminen erälle viranpitäjille		268
Vuositilintarkastajain vaali		178

Väestölaskennan toimeenpaneminen.....	99—100, 4*	—7*
Väestötilasto, toimenpiteitä sen parantamiseksi		157
Vähennykset verovelvollisen henkilön tuloista, verotuksessa tehtävät.....		67
Västra skärgården-nimisen laivan korjaukset		303
» » » » nimen muuttaminen		302
Yhdistäminen, tonttien		5
Yhtiöjärjestys, Helsingin kaupungin rakennusosakeyhtiön n:o 1 uusi		315
Yksityiskoulujen eläkekassan kanssa tehdyn eläkkeitä koskevan sopimuksen irtisanominen		289
Yleinen ammatillaiskoulu, määräraha sitä varten		128
» » uuden kaluston hankkiminen sinne		92
Yleiset ammatillaiskoulut, niiden valtionapu	139,	262
» rasitukset, niitä varten vuoden 1931 menosääntöön otetut määrärahat		125
» työt, kaupungin, lisäprosentin laskeminen niissä		261
» » määräraha niitä varten		131
» » niiden hallinnon uudelleenjärjestely	145—149	
» » » hallituksen antama vuosikertomus		135*
» » » » jäsenten vaali		181
» » » » järjestäminen		121
» » » » lautakunnan johtosääntö		148
» » » tulot niistä vuoden 1931 tulosäännön mukaan		139
» » » työviikon lyhentäminen niissä		285
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistäminen		95*
Yleishyödyllisten rakennusyritysten lainain uudelleenjärjestely		254
» yritysten ja laitosten avustaminen	108—112,	96*
Ylitetyt määrärahat	96—98, 297, 298, 299,	302
Yritysten ja laitosten, yleishyödyllisten, avustaminen	108—112,	96*
Yöliikenne satamaradalla, toimenpiteet sen vähentämiseksi		242
Ölji- ja teollisuussataman järjestäminen Tuurholman selän varrelle		50
Öljysatamana, Hernesaaren käyttäminen väliaikaisena		53

Julkaisujen luettelo.

A. Helsingin kaupungin tilasto.

- I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—13. 1910—26.
15—16. 1930—31 (edellinen osa).
- II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—11. 1916—26.
- III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—3. 1915—26.
- II—III. **Ulkomaan kauppa ja merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—4. 1927—30.
- IV. **Helsingin kaupungin teknilliset laitokset.** Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen julkaisema.
1—17. 1916—32.
- V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema.
1—16. 1916—31.
- VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—7. 1916—30.

B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
5—11. 1909—15. 12—25. 1919—32.

C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
21—43. 1908—30.

D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—9. 1911, 1914, 1919, 1922, 1924, 1926, 1928, 1930, 1932.

E. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—9. 1923—31.

F. Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja. Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
